

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

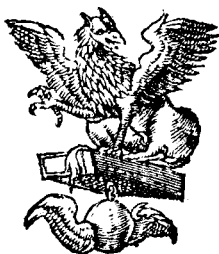
FLAVII
IOSEPHI
OPERVM TER-
TIVS TO-
MVS

*

De Bello Iudaico libros continēs septem: Contra Apionem libros duos: ex Græcorum codicum collatione per Sigismundum Gelenium castigatos: De Machabæis, sive de Imperio rationis liberum unū, à D. Erasmo Roterdamo recognitū.

Indicem præterea materiarum in toto opere contentarum locupletem.

VIRTVTVM DVCE.

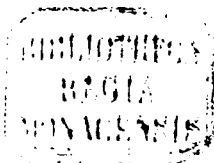
COMITIS FORTVNA.

APVD SEB. GRÆ-
PHIVM LV-

GDVN. 15.

1573.

100-100

FL. IOSEPHI DE BELLO IYDAICO

LIBRI VII. INTERPRETATIONE

*se Rufino Aquileiensis, ad Gra-
cum collati & emendati
per Sigismundum
Gelenium.*

PROLOGVS.

QUONIAM bellū, quod cū po-
pulo Romano gessere Iudaei, o-
mnium maximū quae nostra aetas
vidit, quaeq; auditū pcepimus,
ciuitates cū ciuitatibus, gētes-
ue cōmisisse cū gentibus: quidā, non quod rebus
interfuerint, sed uana & incongrua narrantiū
sermones auribus colligentes, oratorū more per-
scribūt: qui uerō praesto fuerūt, aut Romanorum
obsequio, aut odio Iudaorū contra fidē rerum
falsa cōfirmant: scriptis autē eorū partim accu-
satio, partim laudatio cōiunctur: nusquam uerō
exacta fides reperitur historia. Idcirco statui,
qua retro barbaris antea misī, patria lingua di-
gesta, Graecē nūc his qui Romano imperio regū-
tur exponere, ego Iosephus Matathia filius He-
braus genere, sacerdos ex Hierosolymis: qui
& initio cū Romanis conflixi, posteaq; gestis,
quia necessitas exegit, interfui. Nā cū hoc (ut di-

xi) bellū grauiſſimū exorū est. Romanorū quīdem populū domesticus motus habebat: Iudeorum autē, qui etate ualidi, & ingenio turbulēti erāt, manu simul ac pecunia uigētes, adeo temporibus insolenter abuſi sunt, ut pro tumultus magnitudine, hos poſſidendarū spes, illos amittendarū partiū Oriētis metus inuaderet. Quoniā Iudaei quidē cunctos, etiā qui trās Euphratem eſſent, gentiles suos, ſecum rebellaturos eſſe crediderāt. Romanos autē & finitimi Galli irritabāt, nec Germani quieſcebāt: diſſenſionūq; plena erāt omnia poſt Nerone: & multi quidē temporū occasione Imperiū affectabāt: lucri autem cupidine exercitus rerū nouandarū cupidi erant. Itaq; indignū eſſe duxi, errantē in tantis rebus diſſimulari ueritatē: & Parthos quidē, ac Babylonios, Arabumq; remotiſſimos, & ultra Euphratē gentē noſtra incolas, itemq; Adiabenos, mea diligētia uerē cognoscere, unde coepiſſet bellum, quantiūq; cladibus coſtituiſſet, quōue modo deſuiſſet: Græcos uerò, & Romanorū aliquos, qui militiam ſecuti non eſſent, figmentis ſiue adulationibus captos, iſta neſcire. Atqui hitorias audens eas inſcribere, qui præter hoc (ut mihi quidē uidetur) quod nihil ſani referunt, etiā de propoſito decidunt. Nam dum Romanos uolunt magnos oſtēdere, Iudeorum res extenuant, & in humilitatē deiiciunt. Non autem intelligo, quonam pacto magni eſſe

uid

videantur, qui parua superauerint. Et neq; longi temporis eos pudet, quo bellum tractum est: neq; multitudinis Romanorum, quā in ea militia labor exercuit: neq; ducum magnitudinis: quorū profectō gloria minuitur, si cum multum pro Hierosolymis desudauerint, rebus per eos prosperè gestis aliquid derogetur. Nec tamen ego contemtionem Romanas res extollentiū, gentiles meos amplificare decreui: sed facta quidē uerorūq; sine ullo mēdacio prosequar: dicta uerò de factis reponam. dolori atq; affectioni meae in desolendis patria cladibus indulgens. Nam q̃ domesticis dissensionibus est enersa, & in templum sacrosanctum inuitas Romanorū manus atq; ignē Iudeorū tyranni traxere, testis est qui eam uastauit, ipse Caesar Titus: per omne bellū miseratus quidē populum, quod a seditiosis effloderetur: saepe autē consulto differri passus cinitatis excidiū, protracto obsidionis spatio, dummodo belli pœniteret auctores. Quod si quis me aduersus tyrānos, eorūq; latrocinium accusatorie loqui putes, uel patria miseris ingementem calūniari praeter legem historia, dolori ueniam tribuat. Ex omnibus enim, quae Romano imperio parens, solam nostram cinitatem consigit ad summum felicitatis fastigium euadere, eandemq; in extremū miseria deijci. Deniq; omniū post condita secula res aduersas, si cum Iudeorum calamitatibus conferantur, superatum iri

non ambigo. Et horum autor nullus externus est: unde nec fieri potest, ut à quæstibus temperetur. Siquis autem durior misericordia sit iudex, res quidē tribuat historia, læmētia uerò scriptori: quanquā meritò Græcorū discretos increpauim, qui tantis rebus sua memoria gestis, quarū cōparatione præterita olim bella exigua redduntur, iudices residant aliorū sacundia detrahentes: quorū & si doctrinā superāret, proposito uincuntur. Ipsi uerò Assyriorū & Medorum gesta perscribūt, ueluti minus recte à scriptoribus antiquis fuerint exposita: cum in scribendo tantum eorum uiribus cedant, quantum sententia. Erat enim unicuiq; studium, quæ niddisset facta, cōscribere: quoniā et interfuisset rebus gestis, & efficaciter quod promittebas, impleret: mensiriq; apud sciētes, inhonestū esse uideretur. Enimvero noua quidem neq; ante cognita memoria tradere, suiq; tēporis res cōmendare posteris, laude ac testimonio dignum est. Industrius autē habetur, non qui alienā dispositionē atq; ordinem transfert, sed qui noua dicendo etiam corpus proprium conficit historia. Sed ego quidem sumptu ac labore maximo, quicū sim alienigena, Græcis simul & Romanis gestarū rerum memoriam repono. Ipsis autem indigenis, ad quæstū quidē ac lites, ora patent, linguæq; soluta sunt, ad historiā uero, in qua uerum dicendum est, summæq; ope negotia colligenda

genda sunt, obmutescunt: cōcessa infirmioribus
neq; scientibus licentia scribendi res à princi-
pibus gestas. Honoratur itaq; apud nos histo-
ria ueritas, quæ à Græcis negligitur. Ab origi-
ne quidē Indæos repetere, qui fuerint quōue pa-
telo ab Ægyptijs discesserint, quasq; regiones
errando peragrauerint, & quas uel quoties in-
coluerint, & quāmodum inde migrauerint,
neq; huius esse tēporis, & præterea superna-
tū existimari: quoniā multi ante me Indæorū
de maioribus huius gentis uerissima composue-
runt; & nonnulli Græcorū, quæ illi scripserāt,
patria uoce profecti non multum à ueritate de-
uiarūt: ex eo autē historia principiū sumā, quo
scriptores eorū & propheta nostri desierunt. Et
bellū qdē meīs tēporibus gestū, latius quaq; po-
tuerō diligētiā referā: quæ uerò atate meæ sunt
antiquiora, summam breuiterq; percurrant.
Quomodo Antiochus cognomenso Epipha-
nes, denicla penitus Hierosolymā, cū triennium
sexq; menses eam tenuisset, ab Asamonai filiis
expulsus est. Deinde q̄ eorum posteri de regno
dissentientes, ad res suas occupandas populum
Romanum Pompeiūmq; traxerunt: quomodoq;
Herodes Antipatri filius eorū potencie finem
fecerit, auxilio Sosij. Tū quomodo Herode mor-
tuo, plebis in eos orta seditio est. Augusto qui-
dam imperante Romanis, Quintilio autē Varo
provincia obtinente. Quodq; bellū anno duo-

decimo imperij *Neronis* eruperit: quāq; multas
 per *Cestii* acciderint: quātāq; ad primas impe-
 ritus armis *Iudaei* p̄uaserint: quōq; modo accolae
 permunierint: Et q̄ *Nero* propter acceptas *Ces-
 tij* ductu clades summa rei metuent, *Vespasia-
 nū* bello praposuerit: Et quod is cū maximo fi-
 liorū *Iudaeam* intrauerit, quantumq; *Romano-
 rum* exercitiū ducēs: quantaq; manus auxiliorū
 per omnē casa fuerit *Galilaeā*: Et q̄ eius cinita-
 tum quasdā n̄ ceperit, alias deditione. Vbi etiā
Romanorū in bello disciplinam curāq; rerū, Et
 utriusq; *Galilaeae* sp̄atia, Et naturam finesq; *Iu-
 daeae*, necnō Et peculiarē terra qualitātē, lacusq;
 Et fontes, capiarumq; ciuitatū mala, cū fide si-
 cut nidi, aut peruli, expediat. Nec etiā miseras
 meas calauerim, cū sciētibus eas relaturus sim.
 Deinde, q̄ iam fessis rebus *Iudaorū*, *Nero* qui-
 dem moriē obierit: *Vespasianus* autē in *Hiero-
 solymam* properans, imperij causa retractus sit:
 quāq; signa de hoc ei conuigerint, *Romaeq;* mu-
 tationes: Et quod inuitus a militibus, impera-
 tor declaratus sit: Et quod eo disponēda reipū-
 blica gratia in *Aegyptū* digressus, *Iudaorū* sta-
 tus seditionibus agitatū sit: quōq; modo tyrā-
 nis succubuerint, eorūq; inter se discordias mo-
 uerint. Et q̄ ex *Aegypto Titus* reuersus, bis
Iudaorū fines ingressus sit: quōq; modo exerci-
 tum, Et quo in loco cōgregauerit: uel qualiter,
 Et quoties cinitatē affecerit ipso praesente sedi-
 tio.

cio. Aggressus quoq; numerosos, & quantos
 crexerit aggeres: triumq; murorū ambitum &
 magnitudinē, siue mensuram, & munitionē ci-
 uitatis: et fani templiq; dispositionē: ad hac ara
 spatiū, mensuramq; uerissimē dicam: festorum
 quoq; dierū mores aliquos, septemq; lustratio-
 nes, & munia sacerdotū. Itemq; pontificis ue-
 stes, sanctaq; templi cuiusmodi fuerint, sine ali-
 qua dissimulatione uel adiectione memorabo.
 Narrabo deinde tyrannorum in suos gentiles
 crudelitātē, Romanorūq; in alienigenas huma-
 nitatem: quotiesq; Titus, ciuitatē simul ac tem-
 plum seruare cupiens, ad cōcordiæ fœdera dis-
 fidentes prouocauit. Differā uerò populi uulne-
 ra, & calamitates: quamq; multa mala nunc
 bello, nunc seditionibus, nunc fame perpeSSI,
 postea capti sint. Nec uerò aut perfugarū cla-
 des, aut captiuorū supplicia pratermittam: uel
 quemadmodum templum inuito Casare conflag-
 rauit: quamq; multa opes sacra flamma ra-
 ptae sint: ac totius, quae reliqua erat, ciuitatis
 excidiū: & quae praecesserant portētia, atq; pro-
 digia, uel tyrannorū captiuitatē; uel qui seruitio
 abducti sunt, multitudinē: aut cui quisq; fortu-
 na sit distributus: & quod Romani quidē belli
 reliquias persecuti sunt, deuictorumq; muni-
 mina funditus eruerunt. Titus uerò peragrata
 regione, cuncta restituit: eiusdemq; reditum in
 Italiam, ac triumphum. Hac omnia septem li-

bris comprehensa, admixtus ne miserationem
à rerū sciētiis & qui bello interfuerunt su-
stineā, studiosis ueritatē magis quam uolupta-
tis perscripsi. Narrandi autem initium faciam
hoc ordine, quo capitula sunt digesta.

FL. IOSEPHI

DE BELLO IYDAICO

LIBER I.

De uastatione Hierosolymæ ab Antiocho. CAP. I.

iq. li.
ap. 6

CUM potentes Iudaorū inter se
dissiderent eo tēpore, quo de to-
ta Syria cum Ptolemaeo Sexto
Antiochus, qui Epiphanes di-
ctus est, ambigebat: (erat autē
illis contentio de potentia: q̄ honoratus quisq;
grauiter ferret similibus subingari) Omnes
quidam à pontificibus postquam prauoluit,
Thobias filios expulsi ciuitate, illi autem sup-
plices ad Antiochum confugerunt, petentes ut
ipsis ducibus in Iudæam irrumperet. Idq; regi
persuasum est, iam pridē sic animato. Quare cū
magnis militum copijs egressus, & ciuitatē for-
titer expugnatam cepit, & maximam eorum
multitudinē, quibus Ptolemaus carior erat, in-
cerfecit. Dataq; passim militibus pradādi licē-
tia, ipse & tēplum spoliavit, et quotidiana re-
ligionis assiduitatem per annos tres, sexq; mēses
in h

inhibuit. Pontifex autē Onias effugit ad Pto- Antio-
 lemaeum: acceptoq; ab eo in Heliopolitana pra- 13. cap.
 fectura solo, ibi oppidū condidit Hierosolymis
 simile, templumq; adificauit: de quibus iterum
 opportunè referemus. Veruntamen Antiocho
 neq; prater spem deuicta ciuitas, neq; popula-
 tio, neq; tanta cades satis fuisse: sed intemperan-
 tia uitiorū, eorumq; memoria qua in obsidione
 pertulerat, Iudeos cogere cepit, ut abrogato Anti-
 more patrio, nec infantes suos circumciderēt, por- 12. cap.
 cosq; super arā immolarent: quibus omnes qui-
 dem aduersabantur, optimus uerò quisq; pro-
 pterea trucidabatur. Et Bacchides praesidijs ab
 Antiocho prepositus, ad naturālē crudelitatem
 suam praeceptis impijs obsecundans, omnimodā
 iniquitatē excessit: cum & singulatiui viros ho-
 norabiles nerberaret, & communiter quotidie
 specie capta urbis exhiberet: donec eos atroci-
 tate incommodorū, qui ea patiebantur, ad uindictā
 audaciā irritauit. Deniq; Mathathias Asa- Antioq.
 monai filius, unus ex sacerdotibus, ex nico cui 1. cap.
 nomē Modin est, cū manu domestica (nā quinque
 filios habebat) sicis armatus, Bacchidē occidit
 et statim quidē praesidiorū multitudinē ueritus,
 in montes refugit. Multis uerò ex populo sibi so-
 ciatis, recepta fiducia descendit: commissoq; praelio,
 superatos duces Antiochi ex Iudaea finibus
 exegit. Secundis autē rebus potētiā naclius, suisq;
 uolentibus, qd ab alienigenis eos liberasset, impo-
 rante-

rans, moritur relicto Iuda principatu, qui filiorum suorum natu maximus erat. Ille autē (nec enim cessaturū existimabat Antiochū) & indigenarū cōstauit exercitū, & cū Romanis primus amicitia pepigit: Antiochumq; Epiphaneū iterum in fines suos ingredienti uehementissima percussus plaga repressit. Adhuc autē feruēte uictoria, in praesidia ciuitatis impetū fecit: necdū enim caesa fuerat: habitoq; conflētū, milites de superiori ciuitate, qua pars sacra dicebatur, ad inferiorem cōpellit. Fano autē potitus, et locū purgauit omnē, muroq; cinxit: & uasa noua diuinis rebus curādis fabricata, in templum intulit, ueluti prioribus profanatis: aramq; alia adificauit, & religionibus dedit initium. Sacro autē ritu uix ciuitati reddito, moritur Antiochus. Regni autem eius, & in Iudeos odij filius Antiochus haeres existit: quare coactis pedibus milibus L. equitū autē prope V. milib; LXXX. uerò elephātis, mōtana Iudaea per partes aggreditur: & Bethsurā quidē oppidū capit. in loco uerò cui Bethzacharia nomē est, qua transiens erat angustior, Iudas cū suis copijs occurrit. & prius q̄ cōgredērētur agmina, Eleazarus frater eius, prospecto prater alios excelso elephāte, turriq; maxima & munimētis aureis ornato, illuc Antiochū esse ratus a suis procul excurret: raptaq; hostili acie ad elephantū usq; peruenit: sed illū quidē, quē regē esse opinabatur, cōtingere,

gere, q̄ multū superemineret, minimè potuit: be-
 luam uerò in aluo percussam super se deiecit, et
 obtritius inseriit: nulla alia re gestā, nisi q̄ ma-
 gnum opus aggressus, nitā gloria posthabuit.
 Qui tamē regebat elephantiū prinatus erat: &
 si casu in eo fuisset Antiochus, nihil plus Elea-
 zaro praestitisset audacia, q̄ ne sola spe praclari
 facinoris mortē uideretur optasse. Hoc autē fra-
 tri eius totius praelij prasagiū fuit: nam fortiter
 quidē Iudai diuq̄ decertarūt: sed à regis secu-
 da fortuna usis, numeroq̄ praestantibus superati
 sunt: multiq̄ interfecti Iudas cum ceteris in
 Gophniticā toparchiā refugit. Antiochus autē
 ad Hierosolymā profectus, ibiq̄ dies paucos cō-
 moratus, penuria mensiliū abstinit: relicto qui-
 dem ibi praesidio, quāvis satū esse arbitrabatur:
 caetera uerò multitudine ad hyemandū dedu-
 cta in Syriā, discessu autē regis Iudas nō quie- Antiq. li
 scebat: sed accessione multorum sua gētis anima- 12. cap. li
 tus, aggregatis etiam quos ex praelio receperat,
 apud nicum Adasa cum Antiochi ducibus
 cōgreditur: factisq̄ fortibus in praelio cognitus,
 multis hostibus interfectis occubuit: & in die-
 bus paucis frater eius Ioannes occiditur, insi-
 dijs eorū captus, qui eum Antiocho sentiebāt.

De successionibus principum à Ionatha usque
 ad Aristobulum.

CAP. I I.

Quāquā succēssisset ei frater Ionathas, Antiq. li
 in alijs quae ad indigenas peruinerēt, 13. cap. a
cani.

canius se ageret, suamq; potentiā Romanorum
 amicitia corroboraret, Antiochi quidem filio
 recōciliatur: non tamē horū ei quicquā profuit
 ad depellendū periculū. Nāq; Tryphon tyran-
 nus, Antiochi quidē filij tutor, sed insidijs eum
 captans, & prater hoc amicis nudare cupiens,
 Jonathan cum ad Antiochū paucis comitatus
 Ptolemaida venisset, dolo cōprehendit: eoq; uin-
 clo cōtra Iudaā mouit exercitū: unde repulsus
 iq. li. à Simone Ionatha fratre, quodq; ab eo supera-
 ip. 9 tus esset, itatus eundē Ionathā interfecit. Simon
 autē foriter regēdis rebus inictus, Zara quidē
 & Ioppen, & Iamniā capit. Euertit autē &
 Accaron subactis prasidijs: aduersusq; Try-
 phonē Antiocho auxiliū prauit, qui Doram
 ante expeditiōnē quā in Medos fecit obside-
 bat. Sed regis auaritatē satiare nō potuit, quā-
 nis neci Tryphonis suā quoq; operā adhibuif-
 set. Non multo enim post Antiochus Cēdebeū
 ex ducibus suis ad uastandā Iudaā opprimen-
 dumq; seruitio Simonē cum exercitu misit. Ille
 autē, quanquā senior erat, bellū tamen iuuenili-
 ter administrabat: & filios quidē suos cū uali-
 dissimis pramissis, parte uerbū multitudinis co-
 mitatus alio latere aggreditur: multisq; per
 multa loca insidijs cētum montana dispositis, in
 omnibus superat: clarissimāq; potius uictoria,
 pontifex declaratur: & dacentos septuaginta
 post annos Iudeos liberat à dominatione Ma-
 cedon

cedonum: sed & ipse perijt in conuiuio, capius
 insidijs Ptolemai generi sui: qui eum coninge *Antiq.*
 duobusq; filijs in custodia cōclusis, certos misit, 13. cap.
 ut Ioannē tertium, cui etiā Hyrcanus nomē fuit,
 interficerent. Cognito autē impetu qui paraba-
 tur, adolescens ad ciuitatem properabat, multo
 populo fretus, et propter memoriā paterna vir-
 tutis, & q̄ iniquitas Ptolemai cunctis esset in-
 iusta. Voluit autē Ptolemeus etiā alia porta in-
 gredi ciuitatē, sed à populo reiectus est, qui ma-
 iurius Hyrcanū susceperat: & is quidē statim
 recessit in quoddā ulera Hierichunta castellū,
 quod Dagon uocatur. Hyrcanus autē paternū
 honorē potificis assensu postquā Deo sacrifi-
 cia reddidit, uelociter Ptolemēū petit, & matri
 simul & fratribus adiumento futurus: castel-
 lumq; aggressus, alijs quidē rebus superior erat,
 iusto autē dolori cedebat, Ptolemeus enim quo-
 ties premeretur, matrē eius fratresq; in murum
 productos, palam ut possent conspici, uerbera-
 bat: eosdemq; precipitandos, nisi quā primū re-
 cederet, minabatur. Vnde Hyrcanū quidē plus
 timor ac misericordia, quam iracundia com-
 mouebat. Mater uerò eius nihil plagis aut in-
 sentata nec perterrita, manus protendens, filiū
 precabatur, ne uel suis fractus iniurijs, parceret
 impio: siquidē ipsa sibi mortē à Ptolemao pro-
 positam immortalitate duceret meliorē, dummo-
 do ille penas eorū, quæ in domū suā contra fas
 admisit

admisisset, expenderet. Ioannes autē nunc obli-
 nationē marris cogitās, ac preces eius audiens,
 ad irruendū impellebatur: modò verberari eam
 lacerariq; conspiciens, effeminabatur: totusq;
 plenus doloris eras. Ob hac autē diu tracta ob-
 sidione feriatu annus aduenit: quem septimo
 quoq; circuitu redeunsem, apud Iudæos cessare
 moris est, exemplo septimorum dierum. Et in
 hoc Ptolemaus obsidionis requiem nactus, fra-
 tribus Ioannis una cum matre occisis, ad Ze-
 nonem confugit, qui Cotylas cognominatus est.

ntiq. li. Philadelphie tyrannum. Antiochus autē ob
 .cap. 15 ea que per Simonē passus fuerat, iratus in Iu-
 deam ducit exercitum: ibiq; assidens Hieroso-
 lymis, Hyrcanum obsidebat. Ille autē pascefacto
 sepulcro David, qui regum diuissimus fuerat,
 ablatisq; inde pecunia plus quā tribus millibus
 talentorū, & Antiocho persuasis, datis ei tre-
 centis talentis ab obsidione discedere, primusq;
 Iudæorum privatis opibus alere peregrina cœ-
 pit auxilia. Rursusq; tamen quādo Antiochus
 cōtra Medos bello suscepto tempus ei vindictæ
 præbuit, cōfestim aduersus ciuitates Syria per-
 rexit, vacuas propugnatoribus esse ratus: quod

ntiq. li. & uerum fuit. Medabam quidē & Sumeam
 .c. 16. 17 cum proximis, necnon & Sichimam, & Gari-
 zim ipse cepit, & super hīs Chuithæorum gen-
 tem, adiacentia sano loca incolentium, ad exem-
 plum eius quod est Hierosolymis, adificauit. Ce-
 pia

pit autem & Idumaea non paucas alias ciuitates & praeterea Dorcon, & Marisan. In Samariam uero usque progressus, ubi nunc est Sebastia ciuitas ab Herode rege condita, ex omni eam parte concludit: filiosque suos Aristobulum & Antigonom obsidioni praefecit. Quibus nihil remittentibus ad hoc famis penuria qui erant intra ciuitatem uenerunt, ut etiam insuetam carnem cogerentur attingere. Igitur Antiochum adiutorem sibi aduocant, spondium cognominatum, qui cum prompta eis uoluntate paruisset, ab Aristobulo & Antigono superatur: & ille quidem ad Scythopolim usque persequentibus eum memoratis fratribus effugit: hi uero in Samariam reuersi, & multitudine iterum intra murum concludunt, & expugnata ciuitate ipsam diruunt: & habitatores eius captos abducunt. Prosperè autem gestis ita cedentibus, alacritatem refrigerare non sinebant: sed cum exercitu Scythopolim usque progressi, & ipsam peruascerunt, et agros intra Carmelum omnes, inter se partiti sunt.

De Aristobulo, Antigono, Iuda Effeo, Alexandro, Theodoro, & Demetrio.

CAP. III.

Secundarum autem rerum Ioannis & filiorum eius inuidia seditionem gentilium concitauit, multiq; aduersus eos collecti non quiescebant, donec aperto bello deuicti sunt. Reliquum uero tempus Ioannes cum fortunatissime uineret, & optimè rebus per annos xxx. & tres admini-

bb

stratus

stratis, & quinque filijs relictis moritur: uir plane beatissimus, & qui nullam dedisset occasionem, cur eius causa de fortuna quispiam quoreretur. Denique tria uel maxime precipua solus habebat: nam & gentis princeps, & pontifex erat, & praeterea propheta: cum quo Deus ita colloquebatur, ut futurorum nihil penitus ignoraret. Quinctiam de duobus maioribus filijs suis, quod rerum domini permansuri non essent, prauidia atque praedixit: quorum uita quis fuerit exitus, narrare non indignum uidetur, quantumque a paterna felicitate diuerterint. Patre namque mortuo maior Aristobulus translato in regnum principatu, diadema sibi primus imposuit: quadringentis & octoginta anno annis ac tribus mensibus, postquam populus in eam terram deuenit, seruitio quod apud Babylonios sustinuit, liberatus. *iq. li. ius.* Fratrem uero a se secundum Antigonum (namque *ap. 18* illum diligere uidebatur) in honore pari producebat: alios autem uinctos custodiae tradidit. Matremque itidem colligauit, ausam aliquid de potestate contendere: namque hanc rerum dominam Ioannes reliquerat. Eoque crudelitatis processit, ut uinctam fame necaret. Horum autem facinorum poenas Antigoni fratris morte persoluit, quem plurimum amabat, quemque regni participem habebat: nam & hunc interemit, adductus criminationibus per maleuolos regni compositis. Itaque primo quidem Aristobulus dictis fidem non habebat, qui

& frat

Et fratrē magnipēderet, Et pleraq; timore fin-
 gi arbitraretur. Sed cū Antigonus ex militibus
 clarus redisset, festis diebus, quos tabernaculis
 positus Deo celebrare mos patrius exigebat, ene-
 nit eodē tēpore ut aduersa ualētudo Aristobu-
 lum corripere. Antigonus uerò circa festorum
 solenniorum finē armatis comitatus templū ad
 orandū quāmaximē petiuit, plusq; in honorem
 fratris ascēdit ornatus. Tūq; delatores nequis-
 simi regē aduētes, Et armorū pompā, Et An-
 tighoni arrogantiā priuata fortuna maiore esse
 criminabatur : quodq; maxima caetera stipen-
 dius, ut illū interficeret eò uenisset: nec enim per-
 peti honorē solū ex regno habere, cui regnum
 ipsum liceat obtinere. His paulatim, quāuis in-
 nitus, tamē credidit Aristobulus: ac ne uel su-
 spicari quicquā uideretur, prospiciēs, Et ne in-
 certa praecaueret, suos quidē satellites in quēdā
 subterraneū Et tenebrosū locū trāsire iubet.
 Ipse autē iacebat in castello, Bari autē, post autē
 Ansonia cognominato: Et ut inermis quidem
 parceret, occideret autē Antigonus, praecepit sibi
 cū armis adiret: necnon Et ipsi Antigono qui
 praeciperent misit, ut inermis ueniret. Ad haec
 regina satis callidū cū insidiatoribus cōsiliū ca-
 pit: namq; his qui ad eum missi fuerāt persua-
 det, ut mandata quidē regis taceāt, dicant uerò
 Antigono, qd frater audisset, arma sibi cū pul-
 cherrima in Galilea ornatiūq; bellicū fabricas-
 se: qua

se: quæ ne singulatim inspiceret, morbo impeditum fuisse: nunc autem, præsertim cum aliò discessurus sit libenter eum uideret armatum. His auditis, Antigonus (ne quid enim male suspicaretur, fratris suadebat affectus) cum armis uelut ostentatū se ueniēs, properabat. Sed ubi ad obscurū transitū, qui Stratonis pyrgus uocabatur, accessit, a satellitibus interemptus est: certumque documentū præbuit, omnem beneuolentiā, iusque natura calumnijs cedere, nullamque optimarum affectionū tantū ualere, ut inuidia perpetuò possit obsistere. In hoc autem etiā Iudæ quis non rectè miretur? Essæus erat genere, qui nunquā diuinando aberrauit, neque metuitus est. Is Antigono transiente per templum, mox ut eum uidit, ad notos qui aderant exclamauit (non paucos autem discipulos sine cōsultores habebat) Papè, nunc mihi pulchrū est mori, quādo ante me ueritas interijt, mearumque prædictionum aliquod mēdaciū deprehensum est, Viuit enim iste Antigonus, qui hodie deberet occidi. Locus autem neci eius apud Stratonis pyrgū fato fuerat destinatus: & ille quidē sexcentorū abhinc stadiorū intervallo distat. Hora uerò diei sunt quatuor: sed & uaticinationē tēpus effugit. Hac locutus senior, mæsto uultu & mēte sollicita secū multa repensabat: & paulò post interfectus Antigonus nuntiatur, in loco subterraneo, qui eodē nomine quo maritima Casarea, Stratonis pyrgus

gus appellabatur: Et hoc fuit quod natē fefel-
 lit. At uerò Aristobulo confestim sceleris per-
 nitudine morbus ingrauescit: semperq; facino-
 ris cogitatione sollicitus, perturbato animo ta-
 bescebat, donec maioris acerbitate uisceribus
 laceratis subito sanguinē nomeret. Hunc ergo
 unus ē seruulis eius ministerio destinatus foras
 efferens, providentia numinis errauit: Et ubi
 Antigonus erat occisus, super extantes adhuc
 cadis maculas cruorē interfectoris effudit. Plu-
 latu autē eorū qui id cōspexerūt cōtinuo subla-
 to, tanquā puer de industria sanguinē illic li-
 basset, clamor ad aures regis peruenit, causamq;
 requirebat: Et cū eam prodere nullus auderet,
 ad resciedum magis ardebat: ad extremū uerò
 minitātī, uimq; adhibenti, uerū quod erat in-
 dicauerunt: atq; ille cū lacrymis opplesset ocu-
 los, quantumq; poterat ingemisset, hæc dixit:
 Sperandū certē nō erat, ut maximū Dei lumen
 facta mea nefaria lateret: nam citò me uirix co-
 gnata cadis iniuria persequitur. Quam diu ō
 corpus improbū fratri maritq; damnatā animā
 desinebis q̄ diu pauluim illis libabo sanguinē
 meū, simul totū accipiat: neq; iam meorū uisce-
 rum inferias fortuna derideat. His dictis ilico Aniq. li.
 morit, cū nō plus anno regnasset. Uxor uerò fra 13. cap. 19
 trē eius uinculis dissolutis regē cōstituit Alexā
 drū, q̄ etate maior erat, et modestia prestare ui-
 debatur. Sed ille potestate adepius, fratrem quidē

aliterū regnū appetentē occidit : aliterū autē pri-
 uata uita cōtentum ablatiis rebus secū habebat.
 Praliū etiam cū Ptolemao cognomēto Lathyro
 cōmittit: qui oppidū Asochin ceperat, & mul-
 tos quidē peremit hostiū, sed uictoria in Ptole-
 mai partes propēssior fuit. Postea uerō quā ipse
 pulsus à matre Cleopatra discessit in Aegyptū,
 & Gadarā obsidione capit Alexāder, & ca-
 stellum Amathuntis, omniū maximū quae trans
 Iordanē sita erant, ubi preciosissima quaeq; bo-
 norum Theodori filij Zenonis habebātur. At
 Theodorus repētē supernueniens, & proprias res
 recipit, & sarcinas regis anfert, Iudaeorumq; fe-
 rē decē millia interficit. Verū Alexander re-
 ceptis post cladem uiribus, aggressus maritimas
 regiones Raphiā capit, & Gazam, itcmq; An-
 thedonem, quae postea ab rege Herode Agrip-
 pias nominata est. His autē seruitio domitis, con-
 citatur in eum fisto die populus Iudaeorū. Nam
 plerunq; epulae seditiones accendunt: nec uide-
 batur insidias posse cōprimere, nisi conductitios
 haberet auxilio Pisidas & Cilicas: nam Syros
 mercenarios respuebat, propter ingenitā cū Iu-
 daeorū gente discordiam. Casis autem supra octo
 millibus ex turba rebelliū, Arabiae bellū innu-
 lit. Ibiq; Galataditis ac Moabitibus subactis, tri-
 butoq; his imposto, ad Amathunta regressus
 est. Cumq; Theodoriū metus eius secūdis succes-
 sibus perculisset, castellū sine praesidio relictum
 funditus eruit: mox autē congressus cum Oboda

rege Arabū, qui locū fraudi opportunū in Galadēsi regione occupauerat, captus insidijs totum amisit exercitū in nallē altissimā cōpulsū, atq; obtritum multitudine camelorū. Ipse uerò elapsus in Hierosolymā, olim sibi gentem insensam ad nouarū rerū motus magnitudine cladis accendit. Fit autē etiam tunc superior, crebriq; pralijs nō minus quinquaginta millibus Iudaorum per sex annos interfecit: nequaquam tñ nilorū latabat, quoniā regni sui uires cōsumeret. Vnde armis omīssis, sermone placido cū subiectis redire in gratiā conabatur. Illi autē inconstantiā eius morumq; uarietate intamū oderāt, ut percōtanti, quōnam pacto eos sedare posset diceret, si moreretur: nā uix etiā mortuo daturus ueniam, qui tam multa secleratē fecisset: simul etiā Demetriū auxiliū, cui cognomē Acero, accersuerūt: qui cū his maiorū pramiorū spe facile paruisset, uenissetq; cum exercitu, miscētur auxilijs eius Iudæi circa Sichimam. Vtrosq; ta-

Antiq. li.
13. cap. 2.

men Alexander mille quidē equitibus, sex autem peditū mercenariorū millibus excepit, cū haberet ex Iudæis quoq; prope ad decem millia bene sibi cupientium, aduersa autē partis essent equitū tria millia, peditumq; millia quadraginta. Et prius quā ueniretur ad manus, intercedentibus nūtijs & praconibus, reges transfugia tentabāt: Demetrius quidē Alexandri mercenarios, Alexander autē Iudæos qui Demetrium

sequerentur, obtemperaturos sibi sperantes. Sed
 cū neq; Iudai sacramēta, neq; fidē Graci con-
 temnerent, armis iam cominus decernebant. Su-
 peratq; pralio Demetrius, quamuis Alexandri
 mercenarij milia & animose & fortiter gessis-
 sent. Euentus autem pugna prater spem cedis-
 utriq;: nam neq; hi qui Demetrium accinuerant,
 in partibus victoris permanserūt: & immutata
 fortuna misericordia, sex Iudaorum milia se ad
 Alexandrum, qui in montes effugerat, contu-
 lerūt. Huius inclinationis momentū Demetrius
 ferre nō potuit: sed Alexandrum iam quidem
 collectis viribus pralio sufficere ratus, omnē ve-
 rō gentē ad eum transire existimans, mox inde
 digressus est: non tamen reliqua multitudo ob
 abscessum auxiliorum simulantes deposuit: bello
 autem assiduo tam diu cum Alexandro decer-
 tabat, donec plerisq; interfectis ceteros in Be-
 meselim ciuitatē compulit, eaq; subacta in Hie-
 rosolymam captiuos abduxit. Verū immode-
 rata fecit iracundia, ut crudelitas eius ad im-
 pietatem usq; procederet. Oclingentis enim ca-
 ptiuorum in media ciuitate crucifixis, mulieres
 earumq; filios in conspectu matrū necauit, atq;
 hac potans, & cum suis concubinis recubans,
 prospectabat. Tantus autem populum terror in-
 nascit, ut etiam diuersa partis studiosi proxima
 nocte octo millia hominū extra totam Iudeam
 profugerent: quorū exiliū mors Alexandri finis
 fuit.

fuit. Cum eiusmodi factu tandem agredi regni
otium quassisset, ab armis requieuit.

De bello Alexandri cum Antiocho & Areta, de
Alexandra & Hyrcano. CAP. IIIL.

Rursus autem fit ei turbarum initium An-
tiochus, qui etiam Dionysus dictus est, De-
metrii quidem frater, sed eorum nouissimus qui Se-
leucum generis autorem habebant. Hunc enim ti-
mens qui Arabas parato bello pulsaret, totum
quidem super Antipatrida montibus proxi-
mum, & inter Ioppes littora spatium, fossa at-
tissima diremit. Ante fossam uero murum adi-
ficauit excelsum, turreſq; ligneas, ut faciles adi-
tus obstrueret, fabricauit: nec tamen Antio-
chum arcere ualuit. Exustis enim turribus fos-
susq; repletis, cum suis copiis transgressus est. Vin-
dictaq; posthabita, qua deberet eum à quo pro-
hibitus est ulcisci, proximis contendit in Arabas.
Horum autem rex in loca sua nationi commodiora
cedens, mox ad pugnam cum equitatu reuersus
(habebat autem numerum decem millium) im-
paratos ex improviso Antiochi milites inua-
dit. Valido autem praelio commisso, quam diu qui-
dem supererat Antiochus, durabat eius exer-
citus, quamuis eum passim Arabes cruciarent.
Vbi uero procubuit (succurrendo enim nihil
semper in periculo aderat) omnes terga dede-
runt; maximaq; pars eorum cum in acie, cum in
fuga absumitur. Reliquos autem in uiam Cana-

delapsos, dimentorū penuria perire cōtiguit, pra-
 ter admodū paucos. Hinc Damasceni Ptolemao
 Antinai filio insensī Arciam sibi sociant: Sy-
 riaq; coeles regē constituunt: qui bello illato Ju-
 daea, postquam pugna vicit Alexandrum, pa-
 ctione discessit. Alexander autem Pella capta
 Gerasam petiuit rursus opū Theodori cupidus:
 tripliciq; ambitu circumdatis defensoribus, lo-
 cum expugnauit. Necnon & Gaulanen & Se-
 leuciam, & eam qua Antiochi Pharanx dici-
 tur, sub inguen mittit. Ad haec autē capto Ga-
 mala castello ualidissimo, eiusq; praefecto De-
 metrio multis criminibus inuoluto, in Iudaeam
 regreditur, expleto in militia triennio: latusq; à
 gentilibus ob res prosperè gestas excipitur. Belli
 autem requiem secutū est morbi principium. Et
 quoniam quartano febriū recursu fatigabatur,
 depulsum iri uoletudinē credens, si rursus ani-
 mum negotijs occupasset, intēpestina militia sese
 dedit: & ultra uires corpus laboribus nexans,
 inter ipsos tumultus trigesimo & septimo regni
 anno moritur: idq; Alexādra coniugi sua reli-
 quit, Iudaeos eius uel maximè dicto obediētes
 fore nō dubitans: quod longe ab eius crudelitate
 discrepā, & iniquitati resistens, beneuolentiam
 sibi populi comparasset. Neq; spes eam fefellit:
 namq; opinione pietatis obtinuit muliercula
 principatū: quippe qua morem gentis patrium
 probè norat, & qui sacras leges temerassent, ab
 initio

ntig. li.
 . cap. 22

initio detestabatur. Cum autē duos filios Alex-
 andro genitos haberet, natū quidē maximum
 Hyrcanū, & propter etatē declarat pontificem;
 & q̄ præterea segnior esset quā ut possideret
 regia molestus cuiquā videretur, regē constituit:
 minorem autem Aristobulum, priuatu uiuere
 maluit, quōd fernēioris esset ingenij. Ingit au-
 tem se eiusdē mulieris dominationi quadā In-
 deorū factio, Pharisei: qui præter alios pietatem
 colere putarētur, & peritius leges interpretarē-
 tur eamq; causam magis eos suspiciebat Alex-
 andra, diuina religioni superstitiose deserviens.
 Illi autem paulatim femina simplici insinuatū,
 quosuis pro sua libidine summonēdo, deponen-
 do, itemq; nunciando, ac soluendo, iam procura-
 tores habebantur: prorsus ut ipsi quidam regis
 commodis fruerētur, expēsas uerō ac difficulta-
 tes Alexandra perferret. Sed eadē mirē callebat
 res administrare maiores: itaq; augendis copijs
 semper intentā, duplicē constans exercitū: neq;
 pauca mercenaria parauit auxilium, quibus non
 modo statū suæ gentis roborauit, sed etiam me-
 tuendam se reddidit externa potētia. Imperabas
 autē alijs, uerim Phariseis ipsa uirō parebat.
 Deniq; Diogenē quendam insignem uirū, qui
 Alexandro fuerat amicissimus, interficiunt, eius
 factū consilio criminati, ut octingenti (quos su-
 præ memorauimus) regis iussu tollerētur in crucem:
 nihilominus autem Alexandra suadebat,

ut & alios, quibus autoribus *Alexāder* in eos
 fuisset cōcitatus, occideret. Cumq; his nimia su-
 perstitiōe nihil abnuendum putaret, quos sibi
 libuisset ea specie trucidabant, donec optimus
 quisq; periclitantiū ad *Aristobulū* confugeret;
 atq; ille matri persuasit, ut his propter dignita-
 tem parceret, ciuitate autē pelleret quos nocētes
 existimaret. Igitur illi quidē data sibi copia per
 regiōē dispersi sunt. *Alexandra* uerō in *Da-*
mascū misso exercitu, quoniā *Ptolemaus* sine in-
 termissiōe ciuitatē premebat, illam quidē nulla
 re memorabili gesta cepit. Regem autē *Arme-*
niorū Tigranem, qui admo *Ptolemaidi* milite,
Cleopatrá circumfedeat, pactionibus donisq;
 sollicitat. Sed illum domesticarū turbarū metus,
 ingresso in *Armeniam* *Lucullo*, iamdudū inde
 retraxerat. Inter hac *Alexandra* morbo labo-
 rante, minor eius filius *Aristobulus*, cū famulis
 suis quos multos habebat, omnesq; pro atatis fa-
 uore fidiſsimos, uniuersa castella obtinuit, et pe-
 cunia quā ibi reperit conductis auxilijs regē se
 declarauit. Ob hac miserata querelas *Hircani*
 mater, coniugem *Aristobuli* cum filijs in Iudis
 apud castellū quod à septētrione fano adiacens,
Baris antea uocabatur ut diximus, postea uerō
Antonia cognominata est, imperante *Anto-*
nio, quemadmodum de *Augusti* & *Agrippa*
 nomine *Sebastē* & *Agrippias* alie ciuitates
 appellatae sunt. Ante in *Alexandra* moritur,
 quam

quàm in Aristobulū fratris eius Hyrcani con-
tumelias vindicare: quē deijci regno curaverat,
quod ipsa novē annos administravit. Et haves
quidē omnium fuit Hyrcanus, cui regnū etiā nina
tōmiserat. Verū Aristobulus virib' atq; au-
toritate præstabat. Habito autē inter eos circa
Hierichūsa de rerū summa cōflictū, pleriq; Hyr-
cano relicto transiit ad Aristobulū. Hyrcanus
autē cū reliquis fuga pervenit in castellū Anto-
niam, ibiq; salutis obsides nactus (erat enim ibi
in custodia, ut præmisimus, coniunx Aristobuli
cum filijs) prius q̄ gravior aliquid accideret, ea
lege in cōcordiam rediit, ut regnū quidē Ari-
stobulus haberet, ipse verò cederet, quasi frater
regis alijs honorib' cōtētus. Hoc modo in fano
reconciliati, cum in cōspectū circumstantis populi
benignissimē alter alterū cōplexus esset, domus
permuat, & Aristobulus quidē discedit in re-
giam, Hyrcanus autem in Aristobuli domum.

De bello Hyrcani cum Arabibus & expugnatione

Hierosolymæ.

C A P. V.

Metus verò & alios eius inimicos præter
spem dominantis occupat, & maxime
Antipatrū iamdudum Aristobulo inuisum.
Erat autem genere Idumæus, & nobilitate ac
opibus gentis suæ princeps. Is igitur & Hyrcanum
ut ad Arciam regē Arabia confugeret,
eiusq; auxilio regnum repeteret hortabatur, &
ipsi Arcia ut Hyrcanum suscipere atq; in re-
gnum

Antiq. l.

14. cap. 1.

Antiq. l.

14. ca. 2.

gnium deducere suadebat, multum obtestans
 Aristobuli moribus, multisq; Hyrcanū laudi-
 bus predicās: simulq; admonebat q̄ cum dece-
 ret regno clarissimo presidentiē, iniquitatē op-
 pressis manū porrigere: Hyrcanū autē iniuriā
 pati, qui principatū iure successionis sibi dedit
 excidisset. Sic instructis et preparatis ambobus,
 nocte cū Hyrcano ex ciuitate profugit: citatoq;
 cursu in oppidū quod Petra dicitur saluus eua-
 sit: ea est Arabia regia. Ibi postquam Hyrcan-
 num in manū regis Areta tradidit, multis di-
 ctis multisq; muneribus ut auxilium praberet,
 quo in regnū deduceretur, effecit. Erant autem
 peditū equitūq; millia L. quibus nequaquam
 restitit Aristobulus: sed primo impetu supera-
 tus, in Hierosolyma fugere cogitur: atq; omnino
 captus esset, nisi dux Romanorū Scaurus aduer-
 sis horū tēporibus imminēs soluisset obsidionem:
 namq; is ex Armenia quidē in Syriam missus
 erat a Pompeio Magno, qui cū Tigraue bellum
 gerebat. Sed ubi Damascū uenit, recens a Me-
 tello & Lollio captā reperit: his inde submotis,
 cognitoq; in Iudaea quid ageretur, illuc ipse ad
 quāstū eucurrit. Deniq; mox ut fines ingressus
 est, Iudeorū legati ad eum ueniunt a fratribus
 utrisq; ut sibi potius adiuncto essent orantibus.
 Sed trecentis talentis quae Aristobulus ei mise-
 rat, inslitia possibilia est. Tot enim acceptis
 Scaurus ad Hyrcanū & Arabes legatos misit,

Romanorū eis & Pompeij nomē intentant, nisi ab obsidione desisterent. Itaq; & Areta ex Iudaea in Philadelp̄hiā recedit metu perculsus, & Scaurus Damascū redit. Aristobulus autē q̄ captus non esset, satis sibi esse non credidit: sed omnibus quas haberet copijs collectis, persequēbatur hostes: & circa locū quem Papyrona vocant praelio cōmisso, supra sex eorū millia cadit: in quibus erat & Cephalon frater Antipatri. Hyrcanus nerō & Antipater Arabū priuati auxilio, spem in aduersarios translulerūt: et cū Pompeius Syriā ingressus Damascū peruenisset, ad ipsum cōfugiunt: multisq; muneribus ei datis, eadē illa quibus ad Aretā usi fuerāt allegantes, magnopere precabātur ut Aristobulū uolentia damnata, regno Hyrcanū restitueret, cui tam atate quā moribus deberetur. Sed nec Antiq. Aristobulus sibi desuit, corruptione Scauri fre 16.ca.6
tus. Venerat autē quātum potuit ornatu cū regio: deinde offensus obsequijs, neq; ferendū existimās abiectius q̄ regē diceret utilitati seruire, à Diospoli regrediebatur. Ob hoc iratus Pompeius, etiā Hyrcano eiusq; socijs hoc precansibus, Aristobulū petit, et Romano simul exercitu et Syrorū instructus auxilijs, Cū nerō Pelam et Scythopolim pratergressus Coreas uenisset, unde Iudeorū fines incipiunt per mediterranea loca subeuntibus, cognito Aristobulum in Alexandriū confugisse (castellū est magnifice structū

structum, in monte praelso situm) mittis per quos eum iuberet inde descendere. Ille autē detreuerat, quia pro imperio uocaretur, periclitari potius quam parēre. Sed populū uidebat horrescere: & amici monebant ut Romanā nim cogitaret, quā sustinere nō posset. Itaq; horū consilijs obediens, descēdit ad Pompeium: quodq; iustē regnaret, multis pro se dictis in castellū redijt: & cum iterū descēdisset pronocatus à fratre, ac de sub iure cū eo disceptasset, denuò regreditur non prohibente Pompeio. Erat autē inter spem timoremq; medius: & ueniebat quidem uelut exoraturus Pompeium ut sibi cuncta permitteret, ad montē uerò reuertebatur, ne quid regia dignitati derogare uideretur. Quia in castellis eum Pompeio cedere placebat, hisq; prapositos monere literis ut decederent, quibus praeceperat ut non nisi manu sua scriptis epistolis obtemperarent: iussa quidē facit, sed in Hierosolymā cum indignatione discessit, belloq; iam cōgredi cum Pompeio cogitabat. Ille autē (nec enim tēpus apparatus dandū putauit) statim eū insequit: multum quippe alacritati eius addiderat, circa Hierichuntē Nitridatis mors nuntiata: ubi pinguisima Iudaea regio & palmarū plurimum ac balsamū nutrit: cuius inciso lapidibus acutis robore stillantē lacrymā ex uulneribus colligunt. Cumq; illie pernoctasset, mane in Hierosolymam properabat. Itaq; hoc eius impetu perterritus

*Aristobulus, supplex occurrit, pecuniâq; pol-
licitus, quodq; semetipsum ei cū ciuitate per-
mitteret, Pompeiū mitigat sciens. Nec tamē
quicquā eorū qua. promissū effectū est. Gabinū
enim qui ad suscipiendā pecuniā missus fuerat,
ne in oppidū quidem Aristobuli socij receper- Antiq. li.
unt. His cōmotus Pompeius, Aristobulum in 14.ca. 7.8
custodiam collocat: ad ciuitatē uerò profectus,
explorabat qua ex parte facilior esset accessus:
nam & murorū eius firmitatē oppugnari posse
facile non uidebat: uallemq; pro mœnibus hor-
ribilē, sanumq; illic cernebat proximum, adeo
tutissima munitione circumdatū, ut etiā si ciui-
tas caperetur, secundū esset hostibus in eo resu-
giū. Hoc autē diu quid faceret hesitāte, seditio
intra ciuitatē orta est: Aristobuli quidē socijs
bellū geri potius regēq; liberari dignū esse cen-
sensibus: qui uerò cū Hyrcano sentirēt, Pōpeio
portas aperiri. Metus autē hos plures faciebat,
Romanorū constāntiam reputantes. Deniq; ni-
ela pars Aristobuli cōcessit in tēplum: & pō-
te qui ab eo ciuitati iungebatur abscisso, ut ad
ultimum usq; resisteret, instruebatur. Cū au-
tem alij Romanos recepissent in ciuitatem, hicq;
domum regiam tradidissent, ad hac obtinenda
Pompeius unū ducibus suis Pisonē cum mi-
litibus introiit: uq; presidjs in ciuitate di-
spositis, quia nemini eorū qui in templū confu-
gerant pacē persuadere poterat, omnia qua cir-*

cū erant oppugnationi parabat: Hyrcano eiusq;
amicis ad cōsilia conferenda, & ad efficienda
quæ iuberet alacriter animatis. Ipse uerò ad
partes septentrionales fossamq; uallēq; replebat
omni genere materiae per milites cōportato, cū
per se opus esset difficillimū, propter immensam
altitudinē, & præterea Iudæi modis omnibus
desuper obsisterent: mansisserq; labor imperfe-
ctus, nisi Pompeius obseruatis diebus septimis,
quibus Iudæos religio ab omni opere manus
abstinere cōpellit, per eos aggerē cumulare præ-
cepisset, inhibitis à prælio militibus. Pro solo
enim corpore Iudæis etiā per sabbata pugnare
licet. Igitur iam ualle repleta, & impositus ag-
geri turribus, admotiq; machinis Tyro allatis,
mœnia tentabat. Desuper obstantes lapidibus
repellebātur, cū diu turres obsidentiu magnitu-
dine simul & pulchritudine præstātes, uim re-
pugnantiū sustinerent. Peruntamē Romanis tūc
plurimū defatigatis, Pōpeius Iudæoru toleran-
tiā & in alijs admiratus est: & præcipuē, quod
nihil ceremoniarum inter media tela uersantes
intermiserūt: sed uelut in alia pace ciuitas age-
ret, quotidie sacrificia ei uictimis, omneq; Dei
cultū diligentissimē celebrarunt, nec uel in ipso
excidio cū ad eā in dies singulos trucidarētur,
legitimis religionis suæ muneribus abstinnerūt.
Mense igitur obsidionis tertio uix una turre
deiecta, in sanū irruptū est. Primus autē murū
trans

transcendere ausus est Sylla filius Faustus Cornelius, & post eum centuriones duo Furius & Fabius cū suis cohortibus : & circūscripto undiq; sano, alios aliò cōfugiētes, uel etiā paulisper repugnāte, interficiūt. Ubi plurimi sacerdotū, quāquā hostes strictis gladijs irruētes uidebāt, intrepidi tamē in peragēdis rebus diuinis perseuerabant : & in ipso libādi tēplumq; adolēdi ministerio maclabātur, saluti quoq; praefrētes religionis obsequiū. Multos autē sui gētiles aduersa partis studiosi trucidabāt, plurimi sese in rupes praecipitabant : nōnulli furibundi cunctis qua circa murū erant in desperatione succensis, pariter cōflagrabāt. Itaq; Iudaorū quidē milia duodecim occubuerūt, Romanorū uerò per pauci : sed plures sauciati sunt. Nihil autē grauius in illa clade Iudaorū genti uisum, quā sanctum illud arcanum, neq; cuiquā prius uisum aliens esse detestū. Deniq; Pōpeius unā cū suis comitibus in templū ingressus, ubi neminē prater pōtificē adesse fas erat, quā intus erāt candelabra cū lychnis & mensis in quibus libare atq; adolere moris est, & uascula ex auro cūcta spectauit : cōgestamq; pigmentorū molē, sacraq; pecunia ad duo millia talentorū. Nec tamē uel hac uel aliud quicquam de sacrosanctis opibus siue instrumentis attigit : sed postero die post excidiū purgare templū aditūq; insit, & solēnia sacra celebrare. Ipse autem Hyrcanē pontificem

declarauit: q̄ se & in alijs rebus alacrem ob-
 diantia sc̄pore prabuisse, promptamq; ad bellū
 agrestiu multitudinē ab Aristobulo renocaf-
 sci: per qua sicut imperatorē bonū decuit, bene-
 uolentia potius quā timore plebē sibi cōciliant.
 Inter captiuos etiā cōprehensus Aristobuli so-
 cer, idēq; patruus tenebatur: & illos quidē qui
 maxime belli causa fuissent, securi percussit. Fau-
 stū uerō & qui una fortiter operā nauauerant
 præclaris premijs donat, et Hierosolymis tribu-
 tū indicit. Ablatas autē gēti etiā quas in Cœ-
 lesyria cōperant ciuitates, Romano qui tūc erat
 prasidi parere iussit: proprijsq; tantū finibus cir-
 cūclusit. Instaurauit autē in gratiā cuiusdā ex
 liberis suis Demetriū Gadarēsis, etiā Gadara,
 quam Iudai subuerterant. Mediterraneas præ-
 terea ciuitates ab eorū imperio liberauit, quas
 praesenti non exciderāt, Hippon, & Scythopo-
 lim, & Pellā, et Samariā, & Marisam: itemq;
 Azotū, & Iamniā, & Arithusam: necnō
 & maritimas, Gazam, & Ioppen, & Doram,
 & qua pridē Stratonis Pyrgus uocabatur, post
 autē ab Herodē rege clarissimis adificijs trans-
 firmata, Caesarea nominata est: easq; omnes in-
 digenis ciuibz redditas provincie Syria con-
 iunxit. Huius autē & Iudae; cunctōrumq; ad-
 ministratiōe ad Aegypti usq; fines & flumē
 Euphratē cum duabus legionibus Scauro per-
 missa, Romam ipse per Ciliciam properauit, et e-

ptinum ducens Aristobulum cum familia.
 Erant autem filie duae, totidemq; filij: quorum
 unus Alexandr ex itinere fugit, minor autem
 Antigonus cum sororibus Romam uenit. est.
 De bello Alexandri cū Hyrcano & Aristobulo. C. V L.

I Niereca Scavrus in Arabiam ingressus, ad Antiq. li.
 Petram quidem regionum asperitatem prohibe- 14-cap. 9
 batur accedere: quae autē circū erant, omnia na-
 stabat, multis et in hoc malis affluctus: nā exer-
 citū fames premebat, cui tamen Hyrcanus per
 Antipatrum uictui necessaria suppeditabat:
 quē uelut Arctia familiarē etiā Scavrus ad eū
 legauit, ut bellū pacatione deponeret. Itaq; per-
 suasum est Arabi, ut CCC. talenta daret: atq;
 ita Scavrus ex Arabia transduxit exercitū.
 Alexandr autē Aristobuli filius qui Pōpeiu Antiq. li.
 fugerat, magna manu medio tēpore cōgregata, 14-cap. 10
 Hyrcano grauis imminēbat, Iudeamq; depopu-
 labatur. quem quidē maturē debellare posse cre-
 debat: quoniā disturbatū quoq; à Pōpcio murū
 Hierosolymis renouatū esse confidebat: nisi Ga-
 binus in Syriā missus qui Scavro successerat,
 quum in alijs forem se prabuisset, eum etiā in
 Alexandrū monisset exercitū. Huius autē ille
 imperum ueritus, & ampliōrē militū manum
 congregabat, donec facta sunt decem milia pe-
 disum, & mille quingenti equites: locaq; op-
 portuna muris, hoc est, Alexandriū & Hyr-
 caniū, & Becharum non longe ab Arabia.

montibus, muniebat. Igitur Gabinius cū parte
 copiarū pramisso M. Antonio, ipse cum toto
 exercitu sequebatur. Cæli autem Antipatri
 comites, aliāq; Iudæorū multitudine, quorū Ma-
 lichus & Pitholatus principes erant, iūctis cum
 M. Antonio viribus suis, Alexandro obuiam
 processerunt: neq; ita multo post aderat cū suis
 copijs Gabinus. Alexander autē q̄ tū in unū
 cōferta hostiū multitudinē sustinere nō poterat,
 abcessit. Cumq; Hierosolymis appropinquasset
 coactus prælio decernuit: amissaq; sex mili-
 bus, quorū tria uia capta sunt, tria nerò pro-
 strata, cum reliquis effugit. Gabinius autē ubi
 Alexandriū castellū uenit, quia multos dese-
 ruisse castra cognouit, promissa delictorū uenia
 conabatur eos ante praliū sibi conungere. Cū
 autem illi nihil mediocre cogitarēt, plerisq; in-
 terfectis, reliquos in castellum cōcludit. In hoc
 prælio dux M. Anthonius multa præclarè ges-
 sit: & quāuis semper & ubiq; uir foris appa-
 ruisset, tamen nunc etiā suū uicit exemplū. Ga-
 binius autē relictis qui castellū expugnarēt, ipsa
 ciuitates adire, & intactas quidē confirmare,
 subuersas autem erigere curabat: deniq; inssu
 eius et Scythopolis habitari cœpit, et Samaria,
 & Anchedon, & Apollonia, & Iamnia, &
 Raphia, & Marisa, & Dora, & Gadara, &
 Azotus, aliāq; multa, laetis ciuibus atq; incolis
 ad eas concurrentibus. His autē rectè dispositis,

regressus Alexandrium, uehementius argebat
 obsidium. Quare territus Alexāder, omnibus Antiq. li.
 desperatis legatos ad eū misit, & ignosci deli- 14. cap. 11
 ctis orans, & quæ sibi parerēt castella Macha-
 rura & Hyrcaniū tradere nō dubitās: quin etiā
 Alexandriū eiusdem potestati permisit. Quæ
 quidē Gabinus omnia cōsilio matris Alexā-
 dri funditus eruit, ne rursus belli aliterius rece-
 ptaculū fierent. Aderat autē, quo suis Gabinū
 palparet obsequijs, uirō suo caurisq; captiuis
 meruēs, qui Romā sacras abducti. Post hæc ergo
 Gabinus Hyrcano Hierosolymā deducto, eiq;
 fani cura mādasa, cauris reip. partibus optima-
 res præfecit. Omnēq; Iudæorū gēnē in cōuentus
 quinq; diuisit: uno Hierosolymis, altero Doris,
 itemq; tertio ne apud Amathunta respōdeat,
 destinatis: quarto Hierico, & quinto Sephoris
 Galilea ciuitas attributa est. Singulari autem
 unius dominatione Iudæi liberati, libenter ab Antiq. li.
 optimatibus regebantur. Peruntamē non multo 14. cap. 1
 post euenit, ut turbarū his fieri iniuium elapsus
 Roma Aristobulus: qui magna iterū Iudæorū
 manu cōflata partim cupida mutationis, partim
 quibus olim dilectus erat, primū occupat Ale-
 xandriū, idq; recingere muro tentabat. Deinde
 cognito qd Gabinus Sisennā & Antoniū &
 Serniliū duces cōtra se cū exercitu misit, in Ma-
 charusa cōcedit: vulgiq; imbellis onere deposi-
 to, solos armatos prope ad octo millia milium se-

cum duxit: inter quos & Pitholaus erat secundarum partium rector cum mille viris ex Hierosolymis profugus. Romani autem sequebantur, habitoque conflictu, aliquandiu cum suis Aristobulus fortiter dimicando perseverabat, donec cum Romanorum subacti, caesa sunt virorum V. M. prope vero ad duo milia in quendam tumultum confugerunt: ceterique mille cum Aristobulo, perrupta Romanorum acie, in Machabæa coacti sunt. Vbi rex cum in ruinis prima vespera recedisset, sperabat quidem aliam se manu per inducias belli posse contrahere, castellique bene munire. Impetum autem Romanorum supra quam poterat, per biduum remoratus postremo capitur: & cum Antigono filio qui Roma secum fuerat uinctus, ad Gabinium atque inde Romam perductus est. Sed illum quidem senatus carceri inclusit: filios autem eius in Iudæam transmisit, quia Gabinus scripserat per epistolas, id pro traditione castellorum coniungi Aristobuli propodisse. Parato autem Gabinio bellum Parthis inferre, Ptolemaus impedimento fuit. Qui reuersus ab Euphrate, petebat Aegyptum, Hyrcano & Antipatro amicis usus ad omnia quae militaria necessitas exigebat: nam & pecunijs & armis cum & frumento Antipater & auxilijs adiunxit. Et Iudeis in ea parte vias quae Pelusium duceret observantibus, transmittere Gabinium persuasit: alia vero Syria discessu Gabinij commota, & Iudeos iterum Alexander Aristobuli filius

filius ad defectionē reduxit: & maxima multi-
 tudine cōflata, Romanos omnes qui per eā terrā
 degerēt obtruncare decreverat. Quā rem Ga-
 binus metuens (iam enim ex Aegypto redie-
 rat) hoc tumultu instante, nōnullis dissidium
 premissis Antipatro concordia persuasit. Cum
 Alexandro autē millia triginta remanserant,
 & ille ad bellū promptus erat. Itaq; ad pugna
 egreditur. Occurrunt autē Iudaei, & circa moēs
 Itaburiū congressi, decē millia sternuntur: care-
 ram uerò multitudinē fuga dispersit. Et Gabi-
 nus ad Hierosolymā reuersus (id enim Anti-
 pater uoluit) temp. eius composuit: deinde hinc
 profectus, Nabatheos pugna superat, & Mi-
 shridatē & Orsanē à Partis perfugas clam di-
 mittit: eosq; multis an fugisse dixit. Interea Antiq
 Crassus ei successor datus Syriam suscepit. Is in 14 cap
 Parthica militia sumptū, & omne aliud aurū
 tēpli quod Hierosolymis erat, abstulit, et à qui-
 bus Pōpeius tēperauerat, duo millia talentorū.
 Euphratem uerò transgressus & ipse perit &
 exercitus eius: de quibus nō est huius tēporis cō-
 memorare. Post Crassum autē Parthos in Syriā
 properātes irruere Cassius inhibuit, receptus in
 provinciā. Eius autē favore quāso, in Iudaeā
 festinabat: captiq; Tarichen, ppe ad tria mil-
 lia Iudaorū abducit in seruitiū. Occidit autem
 etiā Pitholau, seditiosos Aristobuli colligen-
 tē, cuius necis suāfor erat Antipater. Huic autē
 CC 5 nupta

nupta fuit ex Arabia nobilis scemina nomine
Cypris: unde filios quatuor, Phasaelū, & regem
Herodē, & Iosephum, & Pherorā, & Salomē
filia habebat. Cum autē omniū qui ubiq; poten-
tes essent, amicitia hospitij familiaritateq; con-
quireret, precipuē regē Arabū per affinitatem
sibi sociavit, eiusq; fidei commendans filios suos
ad eum misit, quoniam bellum cum Aristobu-
lo gerendum susceperat. Cassius autem com-
pulsus ad otium per conditiones Alexandro, ad
Euphratem reuersus est, Parthos transitu pro-
hibiturus, de quibus alio loco rescremus.

De Aristobuli morte, & bello Antipatri contra
Mithridatem. CAP. VII.

ntiq. li. 1. **C**esar autē post senatus & Pompeij su-
p. ca. 14. gam trans mare Ionium, rebus omnibus
Romaq; positus, solutus uinculis Aristobu-
lum cum duabus cohortibus uelociter ad Sy-
riam misit: & hanc facillimē & cuncta Iudaea
proxima per illum subijci posse ratus: uerū ce-
spem Caesaris, & Aristobuli alacritatem pra-
uenit inuidia. Nam ueneno percipitus à Pom-
peij studiosis, aliquandiu etiam sepultura in so-
lo patrio carebat, corpusq; morti seruabatur
melle conditū, donec ab Antonio Iudaei mis-
sum est in monumentis regalibus sepeliendum.

ntiq. li. 1. **O**cciditur autem Alexander quoq; filius eius,
p. cap. 15. dum Pompeij literas, accusatione eius pro tri-
bunali

bunali prius habita super his qua in Romanos
admiserat. Ptolemaus autē Minnai filius, qui
Chalcidem sub Libano tenebat, captis eius fra-
tribus, filium suum Philippionem, qui eos ar-
cesseret, mittit Ascalonē: atq; ille abstractum
ab Aristobuli coninge Anigonum, eiusq; so-
rores adducit ad patrem. Amore autē captus,
minorem earum cōiugio suo copulat, ob eamq;
postea causam a patre occiditur. Accepit enim
Ptolemaus in matrimoniū Alexandram perē-
pto filio: huiusq; affinitatis gratia fratres eius
propensiore cura tuebatur. Antipater autem
Pompeio mortuo in clientelā Caesaris se consu-
lit, et quia Mithridates Pergamenus ab accessu
Pelusi prohibitus, cum exercitu quem ducebat
in Aegyptū, apud Ascalonem morabatur, nō
solum Arabas, quamuis hospes esset, auxilium
ferre psuasit: uerū et ipse armata Iudeorū tria
circiter millia secū monit. Excitauit autē pra-
sidio Syria quoq; potentes, & incolam Libani. Antiq;
Ptolemaū, & Iamblichū, & Ptolemaū aliterū, 14. ca,
quorū gratia ciuitates illius regionis alacri ani-
mo bellū pariter inchoarunt. Iamq; fretus Mi-
thridates auxiliis propter Antipatrū copijs, Pe-
lusi proficiscitur. Et quia transire neiaerē, ci-
uitatē obsidebat. Antipater uerō in hac oppu-
gnatiōe clarus enituit. Effracto enim ex parte
sua muro, primus in ciuitatē cū suis insiluit: &
Pelusū quidem captum est: uacrius autem eos
prog

progreſſi non ſinebant *Iudæi Aegyptij*, terrarum incolæ, quæ appellantur *Onia*. Quibus tamen *Antipater* nō modò ne obſtarēt, verum etiam ut victui neceſſaria præberēt militi perſuaſit. Vnde factū eſt, ut nec *Mamphitea* ad manus veniret, ulroq; ſeſe iraderet *Mithridati*, atq; ille *Delia* iam peragrato pugna cū cæteris cōmiſit *Aegyptius*, in loco cui nomē eſt *Iudæorum Caſtra*: eumq; in acie omni dextro cornu liberauit *Antipater*, circūgreſſus fluminis ripam: leuū enim cornu cōtra ſe poſitū ſuperabat. Facto autē in eos impetu qui *Mithridatē* perſequebantur, multos occidit: tamq; diu reliquos fugientes agebat, donec etiā caſtris eorū poſitus eſt, octoginta tantū de ſuorum numero amiſſis. Oſtingētos autē ſerē *Mithridates* cū fugeret perdidit. Præter ſpem uerò ſeruatus ex prælio, nactus inuidia, reſtis rerū ab *Antipatro* geſtarum fuit apud *Cæſarē*. Vnde ille tunc quidē *Antipatrū* ſpe et laudibus incitatū ad ſubenda pro ſe pericula reddidit promptiorē. In quibus omnibus bellator audaciſſimus cōprobatuſ eſt, multaq; perpeſſus vulnera, toto corpore gerebat ſigna uirtutis. Poſt autē quando rebus in *Aegypto* compoſitis, ad *Syriam* rediit, & *Romana* cum ciuitate ſimul & immunitate donauit: alijsq; rebus honorando, amiçiſſimeq; tractando, dignū emulatione reddidit: eiufdemq; gratia etiam pontificatū confirmauit *Hyrcano*.

De

De accusatione Antipatri apud Cæsarem, de pontificatu Hyrcani & Herode bellū mouēte. C. V I I I.

Eodem uerò tempore Antigonus quoq; Aristobuli filius cū uenisset ad Cæsarem, maioris præter opinionē felicitatis causam præbuit Antipatro. Nam qui de patris morte queri deberet, propter inimicitias Pompei ueneno (quantū putabatur) perempti, & crudelitatis in fratrem accusare Scipionē, nullumq; inuidia dolum admiscere miseris, ultra hac Hyrcanum & Antipatrum criminabatur, ueluti se patrio loco cū fratribus iniquissimè pellerent, multisq; gentē iniurijs afficeret, dummodo satiarentur: quodq; in Aegyptiū auxilia ipsi Cæsari nō beneuolentia, sed timore ueteris discordia miserint, & ut amorē Pompei deprecarentur. Ad hac Antipater, uesle proiecta, multitudinē uulnerū demonstrabat: ei qua fide quidē Cæsarem coluisset, uerbis non esse opus dixit: nam corpus etiā se tacēte clamare: Antigoni autē mirari audaciā, qui cū hostis Romanorum sui filius, & fugiui Romanorū, nominumq; rerū studiū uotumq; seditiosum patris habeat, apud Romanorū principē alios accusare conetur, boniq; aliquid adipisci tentet: quem hoc solū oportere conitūm esse q̃ uiueret. Namq; nūc eum nō propter inopia desiderare facultates: sed ut in eos qui dedissent, iudiciorum se diuiones accenderet. Qua ubi Cæsar audiuit.

audiuit, Hyrcanū quidē pontificatu digniorem
 esse pronuntiavit: Antipatro autē cuius uelles
 Antiq. li. potestatis detulit optionē. Qui permissō digni-
 14. cap. 16 tatis modo ipsi qui daret, Iudaea procurator de-
 claratus est: & prater hoc impetravit, ut sub-
 uersa patria mœnia renouare sibi liceret. Et
 hos quidē honores Caesar incidēdos in Capitoliū
 misit, ut iustitia sua uirtutisq; signū Antipa-
 tri memoria traderet. Antipater uerò ubi de
 Syria Casarē prosecutus est, in Iudaā reuersus,
 ante omnia patriæ muros à Pōpeio dirutos re-
 parabat: omniaq; lustrando, ne quid in illis re-
 gionibus turbarū esset, nūc interminando, nunc
 etiam suadendo curabat: unūquemq; admonēs,
 qd si cū Hyrcano sentiret, in otio atq; opulētia
 niēluri essent, fortunisq; suis & comuni pace
 posituri: sin spe uana ducerētur eorū qui priuati
 quāstus gratia res nouas optaret, se quidem
 non procuratorē, sed dominū omniū, Hyrcanū
 uerò tyrannū pro rege, itemq; Romanos & Ca-
 sarem hostes pro amicis & rectoribus habitu-
 ri: nec enim passuros huius potestatis labefacta-
 ri, quē ipsi regē cōstituisent. Sed quāuis hac di-
 ceret, tamē etiā p se quoniā Hyrcanū segniorē
 uideret, neq; tam efficacē quā regni posceret so-
 licitudo, statū provincia cōponebat. Et Phasellū
 quidem natū maximū filiorū suorum militibus
 prepositum, Hierosolyma eiūq; territorio pre-
 fecit: Herodem uerò aetate posteriorē, nimisq;
 adol

adoleſcentē, Galilae deſtinat, ſimilia curaturū:
qui cum natuſtrenuus eſſet, citō materiā ubi
animi magnitudinē exerceret, inuenit: captūq;
latronū principē Ezechia, quē pradari maxi-
mo agmune cōtinentia Syria deprehēdit, ipſum
aliōſq; latrones multos interfecit. Eaſq; res adeo
grata fuit Syris, ut per nicos atq; oppida cane-
reſur Herodes, uelut per eum pace reddita, &
poſſeſſionibus reſtitutis. Ex huius deniq; ope-
ris gloria, Sexto etiā Caſari propinquo magni
Caſaris, & Syriā tunc adminiſtranti eſt cogni-
tus. Quin & Phaeſelus fratris indolem conten-
tione bona ſupercare certabat, augendo erga ſe
beneuolentiā Hieroſolymis habitantiū: atq; il-
lam quidem ciuitatē poſſidens, nihil autē con-
tumelioſe per inſolentiā poteſtatis admittens,
Hinc & Antipater obſequiis regalibus ab ea
gente colebatur, & honores ei tanquā rerū do-
mino omnes habebāt. Nec tamē ipſe propterea
minus fidelis aut benenolus Hyrcano fuit. Verū
fieri nō poteſt, ut linorē quiſquā in ſecundis re-
bis effugiat. Namq; Hyrcanus, quāuis & an-
tea tacitē ſua ſponte mordebatur adoleſcentiū
gloria, maximeq; rebus ab Herode geſtis, et cre-
bris nūtijs laudes eius per ſingula facta pradi-
cantibus angeretur: à multis tamē inuidis, q re-
gias infeſtare ſolēt, quibuſq; Antipatri eiūſq;
ſiliorū probas officiebat, inſtigabatur: dicen-
tibus q Antipatro & filijs eius reb' traditis,
ſolo

solo contentus & hac potestate nactus regis nomine sederet. Et quam diu sic errabit, ut in se reges producat? Nec enim eos uel simulare iam procurationē, sed certē esse dominos ipso reiecto: cuius nec mādatis nec epistolis prater Iudaeorū legē tantā multitudinē peremisset. Herodes: illumq; nisi regnet, sed adhuc priuatus sit, ad iudiciū uenire debere, rationē iam ipsi regi, quā patrijs legibus rediurū, qua indēnatos occidi non sinerent. His paulatim accendebatur Hyrcanus. Ad extremū autē iracūdia prodita, causam dicturū Herodē iubet accersiri: atq; ille & patris monitu, & qd ei fiduciā res gesta darent, firmata prius Galilæa præsidijs, ad regē proficiscitur. Ibat autē cū forti caterna, ne uel derogare uideretur Hyrcano, si plures duceret, uel inuidia nudus pateret. Sextus autem Caesar adolēscēti metuēs, ne quid apud inimicos deprehensio mali fieret, ad Hyrcanū misit, qui ei manifeste denūtiarent, ut homicidij crimine liberaret. Herodē. Hyrcanus autē qui eum diligere, per se quoq; id cupiens, absolutionē dedit. Atq; is inuito rege euasisse ratus, Damascum recessit ad Sextū, nequaquā paratus obedire, si denuō fuisset accitus. Rursūq; ab improbi irritabatur Hyrcanus, qui diceret irasū Herodē abūsse, & ut se contra ipsum strueret, properasse. Hac autē re exmerasse existimans, quid ageret nesciebat: quoniā potētiore inimicū

nid:bat

nidebat. Cum uerò à Sexto Casare dux militum per Syriam itemq; per Samariã declaratus esset Herodes, neq; solam propter genis fauorẽ, sed etiã uiribus suis terribilis putaretur, in timorẽ extremũ incidit, iamianq; illũ cõtra se credens cum exercitu esse uenturũ. Neq; opinione deceptus est. Namq; Herodes intentata sibi accusationis iracundia, conflata militũ multitudinẽ in Hierosolymã ducebat, ut Hyrcanũ regno deponeret. Idq; fecisset, ni pariter egressi pater & frater fregissent eius impetiũ, deprecãtes ut & ipse uindictã minis tantũ, solaq; indignatione metiretur: regi autem parceret, sub quo ad hoc potẽtia processisset: ac si propterea q; in iudiciũ uocatus esset, indignaretur: quia tamẽ absolutus est, gratias ageret, neq; tristibus quidẽ paria referret, saluti uerò esset ingratus. Quod si etiam momenta bellorũ reputanda uiderentur, iniquitatẽ militia cõsideraret: neq; omnino de uictoria bene speraret, qui cũ rege congressurus esset domestica cõsuetudine inuẽto, & de se bene merito: sano autẽ nunquã, nisi q; maliciorũ consilijs impulsus, uindictã ei tantum iniquitatis intentasset. Paruit his Herodes, qui speratis putauerat posse sufficere, suasq; uires demonstrare nationi. Et inter hac discordia Romanorum circa Apamian bellumq; domesticum oritur: quoniam Cecilius Bassus fauore Pompeij sextum Casarem dolo necauerat, eimq; mili-

sem occupauerat. Alij uerò Caesaris duces, mor-
tis eius ulciscende gratia, cunctis uiribus Bas-
sum petebant. Quibus sem interēpti quā su-
perstitis Caesaris causa, quod ambobus esset a-
micus, Antipater per filios suos misit auxilia.
Cum autem bellum traheretur, ex Italia succes-
sor antē dicti Sexti uenit Marcus.

De Romanorum disidiis post mortem Caesaris
& insidiis Malichi. CAP. IX.

Antiq. li.
14. ca. 20

Eodem tempore magnū bellū inter Roma-
nos constituitur, dolo Cassij & Bruti Casare
interfecto, postquā trienniu septemq; menses te-
ruit principatū. Maximo autē motu cadis eius
gratia concitato, & optimatibus inter se dissi-
dentibus, propria spe quisq; ducebatur ad id
quod existimabat esse cōmodius. Itaq; Cassius
Syriā petiit, occupaturus milite, qui Apamiam
circūfidebat: ubi & Marcū & dissidentes co-
hortes Basso cōciliauit, simulq; obsidione libe-
rauit Apamiam. Ipse uerò exercitū ducēs sti-
pendium ciuitatibus indicabat: nec modus erat
exactionum. Cum autē Iudeos quoq; septingenta
talenta iussisset conferre, minas eius ueritus.
Antipater, filijs suis & alijs amicis maturē pe-
cunia cogendæ curam distribuit, & inter eos
Malicho cuidam ex amicis: adeo necessitas ur-
gebat. Primus autem Herodes Cassij fauorem
promernit, qui ex Galilæa parte sua, talenta
centum attulit, proptereaq; inter eximios ami-

eos numerabatur. At nerò ceteros tarditatem
 arguens Cassius, ipsis ciuitatibus irascebatur.
 Eoq; Gophnam & Amaunē, & duas alias
 ciuitates ex uilioribus depopulatus, ibat quidē
 quasi Malichū interfectoris, q̄ remissior in exi-
 gendo fuisset. Verū & huius & ceterarū ciui-
 ratum interitū repressit Antipater, cenitū ilico
 salentis Cassio delinito. Nequaquā tamē Ma-
 lichus post abiū Cassij, beneficiorū Antipatri
 memor fuit. Sed illi ipsi, quē sapenūmero memo-
 rabat sui seru uorē fuisse, periculū moliebatur,
 iniquitatis suae impedimentū abolere festinans.
 Itaq; Antipater & uires eius & calliditatē
 metuens, flumen transiit Iordanē, ad ulciscēdas
 insidias collecturus exercitiū. Deprehensus autē
 Malichus Antipatri filios impudētia superat.
 Nam & Phasclū apud Hierosolymā presidij
 appositū, & Herodē, qui custodiā curabat ar-
 morum multis excusationibus & sacramentis
 circūuentos impellit, ut ipsis intercedētibz re-
 conciliaretur Antipatro : atq; ita denū per
 Antipatrū exorato Marco, tunc in Syria mi-
 litē regēte, seruatus est : qui Malichū statuerat
 occidere, q̄ nonis rebus studuisset. Cesare uerò
 adolescente & Antonio cum Bruto & Cas-
 sio bellum gerētibz, Marcus & Cassius exer-
 citū de Syria cōflato, q̄ magnū momentum, ubi
 usus poposcit, Herodes fuisset, ipsum quidē ro-
 sius Syria procuratorē praficiū, equitū illi ma-

impeditumq; attributa : si autē bellū desisset, regnū quoq; Iudaea Cassius se eidē delaturū esse pollicitus est. Euenit autē, ut Antipatro & spes & fortitudo filij, causa mortis fieret. Horū enim metu Malichus, ministro quodam regio pecunia corrupto, mixtū ei ueneno poculū dari persuadet. Atq; ille quidē ininētia Malichi premiū suis post. conuiuiū mortuus, uir & aliās strenuus rebusq; administrādis idoneus, & qui regnū recuperatū conseruasset Hyrcano. Malichus autē insensum propter suspicionē ueneni populum, negādo placabat: simulq; ut ualidior esset, armatorum sibi copias conquirebat. Nec enim Herodē cessaturū arbitrabatur, quin etiā mox cū exercitu necis paterna ultor adueniret. Sed Phaseli fratris consilio, qui cū palā minimē persequendū esse dicebat, nō ulgi seditio cōci-raretur, & purgantē se tunc Malichū patiēter admisit, & suspicionē liberū esse concedens, clarissimas paterno funeri celebrauit exequias. Conuersus autē in Samariam, & ciuitatē composuit seditione turbatam, perq; dies festos in Hierosolymā remeabat, præmissis ac comitantibus armatis: cui Hyrcanus, ita suadēte ob metū Malicho, denūtiat, ne alienigenas superinducat indigenis festū purē casticq; celebrantibus. Herodes autē, & ipso qui praeceperat, causaq; conēpta, nocte ingressus est. Iterūq; Malichus ad eum ueniens, Antipatrū flebat. Contraq;
ille

ille se falli, cum nix animi dolorē premeret, stimu-
 labat: & tamē de nece patris apud Cassium
 per epistolās quēstus est, cui propterea Malichus
 inuisus erat. Itaq; non modò ut moriē pa-
 tris ulcisceretur, ei rescripsit: sed etiam tribunis
 quibus praeerat, ut in causa iusta Herodī opem
 ferrēt: oculicē praecepit. Et quoniā capta Lao-
 dicia, undiq; ad Herodē conuenerāt optimates
 cum muneribus & coronis, ipse quidē hoc ul-
 tioni tēpus destinauerat. Malichus autē id Ty-
 ri fore suspicabatur: & filiū suū tunc apud Ty-
 rios obsidē, statuit subducere, & ipse in Iudaeā
 fugā parabat. Salutis autē desperatio stimula-
 bat, ut etiā maiora cogitaret: nam & Iudaeorū
 genit̃ contra Romanos excitaturum se credidit,
 dum bello aduersus Antoniū Cassius occupa-
 batur, deiectoq; Hyrcano facillime regnaturum.
 Sed profecto irridebat eius spes fatale decre-
 tum. Etenim quò intēderet animum suspicatus
 Herodes, & ipsum & Hyrcanū ad cenā no-
 cat. Deinde seruorū quendā instruendū cōuinij
 specie mittit. Sed res erat, ut tribunis pradicere
 ad insidias egredi: atq; illi praeceptorum Cassij
 memores, ad litus ciuitati proximū armati gla-
 dijs occurrunt, ibiq; circumseptū Malichū mul-
 tis uulneribus interficiūt. Hyrcanus autē statim
 cōcidit stupore dissolutus: nixq; anima recepta.
 Herodē percontabatur quis Malichum occi-
 disse. Et cū ē tribunis nūc respondisset, Cassij
 d d 3 praecep

praeceptum: Plinè, inquit, & me & patriam meam Cassius seruat incolumè, qui amboꝝum insidiatorè peremit. Virū autē ex animo dixeris, an quodeimore factū pbaret, incertū est. Sed enim Malichum hoc modo natus est Herodes.

De Herode accusato & uindicato.

CAP. X.

Antiq. li.

14. ca. 20

POSTQUÃ uerò Cassius excessit è Syria, iterū Hierosolymis orta seditio est, cū Felix in Phasclum monisset, exercitū, & in Herodem, fratri pœna uelles necē Malichi uindicare. Casu autē Herodes cū Fabio Romano duce apud Damascū habitabat: & ne cupiēs auxilio foret, morbo impedièbatur. Interea Phaselus etiā sine cuiusquā auxilio superauit Felicem: probumq; ingrati obūciebat Hyrcano, qui & Felici studuisset, fratremq; Malichi castella occupare permisisset. Iam enim multa tenuerat, omniumq; tutissimū Massadam. Nec tamen ei quicquā cōtra uim Herodis potuit sufficere, quā mox ut cōualuit, & alia recepit, & illum ex Massadu supplicē dimisit, & Marionē Tyriorum tyrannū ex Galilæa pepulit: tria enim castella possederat: Tyrūsq; quos ceperat, uitā concessit omnibus: nōnullos etiā donatos abire iussit, unā & sibi ciuitatis beneuolentiā, & tyranno cōparans odiū. Marion autē à Cassio quidē meruerat tyrannidē, qui tot Syria tyrānos praefecerat: sed ob Herodis inimicitias etiam Antigonum Aristobuli secū ducebat, & Ptole-

maum,

maum, propter Fabium, quem Antigonus sibi pecunia sociatū, ad amorē incēpti habebat. Cuncta uerò socer Ptolemæus Antigono subministrabat. Contra quos Herodes instructus, in aditu Iudææ cōmisso pralio, uictoria positur: fugaeq; Antigono, redit in Hierosolymā, pro merito gesta rei omnibus charus, ut etiam quibus antea despectus erat, tunc in eius familiaritatem sese dederint, ppter Hyrcani affinitatē. Namq; is Herodes iampridem ex indigenis habuerat uxorem nō ignobilem, quæ Doru uocabatur, & Antipatrū ex ea suscepit filium. Tunc autem duxerat Alexandri, cuius pater fuit Aristobulus, filiam Mariammen, Hyrcani nepiē ex filia, atq; inde regi familiaris erat. Sed ubi Cassio circa Philippos interfecto, Cesar in Italiam, & Antonius in Asiam discesserūt: legatis ab alijs ciuitatibus ad Antonium missis in Bithyniam, etiā Iudaorū optimates accensatū ueniunt Phasellū & Herodē: quod illis rerū summā nō possidentibus, nomē tantū honorabile superesset Hyrcano. Ad qua Herodes qui presto erat magna pecunia placatū sic Antonium affecit, ne ne uerbū quidem inimicorū eius pateretur audire. Et tunc quidē ita digressi sunt. Quam an- Antig.
tem denuo Iudaorū primates censū uiri, An- 14. cap
tiochia proximā Daphnen ad Antonium uenissens, amorī Cleopatra iam seruientē, delecti à ceteris, qui eloquētia & dignitate præstabant.

aduersus fratres accusationē proponunt. Respon-
debat autē Messala, causa defensor, astate etiam
propter affinitatem Hyrcano. Auditis deinde
iurisq; partibus, Antonius percōstabatur Hyr-
canum, quinam essent regendis rebus aptissimi.
Cumq; is Herodem, eiusq; fratres alijs pratulisset,
voluptate repletus (nam & hospes eorū pa-
ternus erat, humanissimeq; ab Antipatro su-
sceptus, eo tēpore quo in Iudæam cum Gabinio
uenerat) tetrarchas ambos declarat, totius eis
Iudææ procuratore permissa. Legatis autem id
agrè ferentibus, quindecim eorū correptos, car-
ceri tradidit, quos etiā penè occidit. Ceteros au-
tem reiecit cum iniuria: unde maior tumultus
Hierosolymis excitatus est. Deniq; mille legati
iterū Tyram missi sunt, ubi cōmorabatur An-
tonius in Hierosolymā paratus irruere. Et con-
tra eos nociferantes, magistratus Tyrionū dire-
ctus est, data ei licentia, ut quos cōprehendisset,
occideret: præceptoq; ut eorū potestatem confir-
mare curaret, qui tetrarchæ ipsius essent Anto-
niij suffragio constanti. Ante hac autē Herodes
usq; ad latus cum Hyrcano progressus, multis
eos admonerat, ne & sibi inuisus, & patria
belli causa fieret, dum inconsideratè cōsuecunt.
Illis autem tanto magis id indignè ferentibus,
Antonius missis armatis, multos occidit, mul-
tos etiam vulnerauit. quorū & sancios cura, &
morsus sepultura Hyrcanus dignatus est. Non
tamen

tamen ideo qui effugerant quiescebant : perturbando enim ciuitatem, Antonium irritabant, ut etiam quos in uinculis haberet, occideret.

De bello Parthorum contra Iudæos & fuga Herodis ac fortuna.

C A P. XL.

Barzapharne autē Parthorū satrapa Sy- Antiq
 briam biennio post cū regis filio Pacoro de- 14.66
 tinēte, Lysanias patris sui mortui successor Pto-
 lemai Minnai filij, mille satrapa talenta pollici-
 tus, & mulieres quingentas, ei persuadet ut
 Antigonū in regnum inducerent, Hyrcanumq;
 deponerent. Impulsus igitur ab eo Pacorus, ipse
 quidē per maritima loca perrexit, Barzaphar-
 nem autē itinere mediterraneo iussit irrumpere.
 Sed maritimorū Tyrj Pacorū excluderunt, cum
 Ptolemaidenses eum & Sidonij recepissent. Ille
 autem quendā regium pincernā, cognominem
 suum, equitatus ei parte attributa, ad Iudæam
 iussit accedere, & exploraturū hostium consi-
 lium, et ubi usus exegisset, praesidio suū An-
 tigonē : quibus Carmeli populantibus, multi Iu-
 dæi alio ad Antigonū confluunt, ad expedi-
 tionē alacriter animati. Ille autē ad locum qui
 Drymos dicitur, occupandū eos pramittit : ubi
 commissa pugna, depulsiq; hostibus & effuga-
 ti, Hierosolymā cursu petebant : anteq; multi-
 tudine, usq; ad regiam processerūt. Excepti au-
 tem ab Hyrcano & Phaselo, forti acie in foro
 configūt. Ibiq; hostes in fugam uersos pars He-
 rodus

rodie in fanū concludit: custodesq; his sexaginta viros apponit, per ades proximas collocatos. Sed hos quidē infensus fratribus populus, igne consumit. Herodes autē iracundia peremptoriū congressus cum populo, multos obruncat: inq; dies singulos inuicē sese per insidias incurfantibus, assidua cades erant. Insistente verò die festo, qui Pentecoste vocatur, omnia circa tēplum, totaq; ciuitas plebe rustica repleta est, & pleraq; armata. Et Phaselus quidem muros, Herodes autem cum paucis domū regiam custodiebat. Inuasitq; de improviso hostibus in suburbano, complures quidē peremit, omnes autē in fugam vertit. & hos in ciuitatē, alios in sanum, alios in extremum uallum includit. Interea pacis arbitrium Pacorū Antigonus petit admitti. Exoratus autē Phaselus & ciuitate et hospitio cum quingentis equitibus Parthū recepit, preterea quidē componenda seditionis uenientē, re autem uera ut adiunxerit Antigonom. Deniq; Phaselum dolo perpulit, ut ad Barzapharnem legatus de pace proficisceretur: quamuis multa dissuadente Herode, atq; ne insidiatorē occideret, ne ēe eius fallacijs dederet, admonente: natura enim, Barbaros fidē negligere. Exiit etiam Pacorus cum Hyrcano, quo minus suspectus esset: nonnulliq; relictis equitibus apud Herodem, quos Elcutheros uocant, cum ceteris Phaselum prosequeretur. Sed ubi ad Galileam uenerunt,

nerunt, indigenas quidē diffidentes atq; armatos offendunt: satrapā uerò cōueniunt satis calidē & officijs amicitia dolos regentem. Deniq; postquā dona eis dedit, redemptibus insidias posuit. Illi autē in maritimū quendā locū deducti, cui nomen est Ecdippon, fraudē intelligunt. Ibi enim de promissis mille talentis audierunt: & quòd Antigonus plerasq; mulieres ex his quas ipsi haberent, inter quingētas Parthis deuouisset: quodq; sibi semper à Barbaris praestrueretur insidia, ac olim capti essent, nisi mora fuisset, dum Hierosolymis caperetur Herodes, ne sibi praescius qua de his ageretur, caueret. Hac iam nō uerba erant solam, nā & custodes haud procul abesse conspiciebat. Et tamē Phaselus Hyrcanū deserere nō sustinuit, quamuis cum sapius moneret Offilius ut fugeret: cui Stramalla Syrorū tunc ditissimus dixerat, quemadmodū essent omnia de insidijs cōstituta. Sed cōuenire satrapam maluit, atq; in os exprobrare, quòd se insidijs appetisset: ac maximè quia pecunia causa salus extitisset, cum plus ipse pro salute daturus esset, quam pro regno promississet Antigonus. Ad hac Parthus subdola satisfactione inuēq; iurando suspicionē deprecatus, perrexit ad Pacorum: statimq; à Parthis qui remanserant, quibuscq; iussum erat, Phaselus atq; Hyrcanus comprehenduntur, periurium simul ac perfidiam execrantes. At interim pincerna ad hoc missus,

Herod

Herodem capere moliebatur : eumq; fallere, ut extra murū procederet, sicut sibi mandatu fuerat, conabatur. Ille autē suspectos habere solitus Barbaros, & tūc minimē dubitans in hostes incidisse literas quæ insidias indicarēt, prodire nolbat: quāquā sibi idoneam causam Pacorus obtenderet, epistolæ portatibus omniam ire debere: nec enim ab hostibus esse captos, aut quicquā de insidijs, sed quæ Phaselus gessisset, his contineri. Tandem autē ab alijs audierat Herodes, fratrem suum Phaselum esse correptum: & Hyrcani filia Mariamme prudentissima feminarū, multis eum precibus ne prodiret orabat: necne se crederet manifestis iam conatibus Barbarorum. Adhuc autem Pacoro cum socijs deliberante, quoniam modo clam patraret insidias, nec enim fieri posse ut tāta sapientia vir ex aperto circumveniret, nocte Herodes cū propinquis sibi ad Idumæā ignavis hostibus proficiscitur. Eo cognito, Parthi eū persequébantur. Et ille matrem quidē fratresq; suos, desponsatamq; puellā cum matre, minimoq; fratre præcedere iter iussit: ipse autē caute cū famulis suis Barbaros retēbat: multisq; per omnes cōflictus interemptis, ad castellum Massada properabat. Graviore autē in fuga Parthis Indæos expertus est. Qui cū semper molesti fuissent, à sexagesimo tñ civitatis stadio aliquādin etiam acie decernuerūt. Vbi Herodes victoria positus, cum multos interfecisset, ipsumq;

ipsumq; locū in memoriā preclari facinoris edificatū, locupletissima exornauit regia, arcemq; in eo munitissimam condidit, ac de suo nomine Herodion uocauit. Et tunc quidē cum fugeret, multos sibi adiungebat. Postea uerò q̄ Thresam Idumae puenit, occurrit ei frater Iosephus, turbamq; sequētium diminui persuadet: nec enim capacem esse tāta multitudinis Massadā. Erat autē supra quā nonē milliam multitudo. Itaq; paruit Herodes eius cōsilio. Et impares quidem necessitati per Idumaeam dimissi cū niasico, leuissimos autē maximeq; necessarios tenuit, atq; ita in castellum receptus est. Deinde octingentis ibi relictis, qui mulieres defenderēt, itemq; comitatu, qui satis esset obsessis, ipse in Petram ciuitatē Arabia perrexit. Parthi autē apud Hierosolymā in pradam uersi, in fugientiū domos ac rēgiā irruēbans, solis Hyrcani pecunijs abstinentes: quae trecenta talenta superabāt, aliorum uerò spe minores inueniebātur: quoniam Herodes iampridem Barbarorū perfidiam suspicans, quicquid in opibus pretiosum, in Idumaeā multo ante comportauerat: eiuq; sociorum isidem quisq; fecerat. Veruntamē postquam praeda positi sunt Parthi, ad hoc iniurie processerunt, ne omnem terram illam bello implacato replerent. Marisa quoq; ciuitate uastata: nec solū Antigonus regē constituerent, uerumetiam Phaselum et Hyrcanum uinctos ei traderent uerberandos.

randos. At ille Hyrcani quidē auriculas dentibus truncat, ut ne solutus quidē mutatis rebus unquā pontificatū recipiat: ab integris enim celebrari sacra oportet. Phaseli uerò uirtute praeuētus est Antigonus. Qui cū nec ferri copiam, nec manus liberas haberet, ad saxū fracto capite interiit: atq; ita probato, quod uerus Herodis frater esset, Hyrcanuq; degenerasset, niriūter moritur: dignū anteaclā uita obitum affectus. Feriur tamē & aliud, quod ex illi quidō plaga resipuerit, sed ueluti curandi eius causi missus ab Antigono medicus, uenenu māl's uulnus empleuerit, eoq; illum pacto peremerit. Verū uis autē uerius sit, praclarū habet initium. Deniq; aiunt eū prius quā efflaret animā, cognito ex quadā muliercula, q̄ Herodes euasisset, dixisse: Nunc bono animo discedam, qui uictorē inimicorū reliquerim. Ille quidē hunc exitum habuit. Parthi autem, quanquā mulieribus caruerint, quas maximē cupiebant, rebus tamē cum Antigono apud Hierosolymā compositis, uictū in Parthiam Hyrcanū ducunt. Herodes autē obstinatus in Arabiam, uelut adhuc uiuo fratre suo festinabat: ut pecunias ab rege acciperet, quibus solus exoratum iri pro Phaselo sperabat anaristam Barbarorū. Etenim cogitabat, si Arabs minus memor fuisset paternae amicitiae, animoq; liberali parciore, uel mutuum ab eo sumere, quod redemptionis causa praeberet: pignori opposuo
ipsum

ipsius filio quē redimeret, Secum enim habebas fratris filium, septem annos natum : trecentaq; talenta dare decreueras , interpositis precationi Tyrijs. Sed profecto studium fortuna prauenerat : & Phaselo mortuo nequicquā fratrē diligebat Herodes. Non tamē uel apud Arabas saluā amicitiam reperit. Deniq; Malichus rex eorum, promissis qui hoc admonerent, quamprimum reuerſi eum ex finibus suis iubet, simulatione quidē Parthos per legatos petisse, ut Herodem Arabiā pelleret : certa uerō causa fuit, quod uicē Antipatro debitā negare proposuerat, neq; pro beneficijs ab eo perceptis aliquid eius filijs gratia repēdere, cōsolationis egētib; impudentia uerō suasores habebat, qui Antipatri uellent abinurare deposita. Erant autē circa eū potentissimī. Proinde Herodes ubi Arabiā ex ea sibi causa hostes esse deprehēdit, unde amicissimos existimabat, eaq; respōdit nuntijs, quae dolor impera uis, Aegyptū uersus recedit : & prima quidem uespera in quoddam agreste fanum, dum post se relictos reciperes, diuertit. Postero autem die cū Rhinocoluram peruenisset, fratris ei mors nūtiatur : acceptoq; tanto luctu, quantum curarū aētum deposuit, ibat ulterius. Itaq; Arabem serō facti poenituit : & qui renouarent eum, quē conuulsiore tractauerat, uelociter misit. Herodes autem in Pelusium peruenerat : ibiq; transitu prohibitus ab eius rei
specia

speculatoribus, rectores adit: & illi famam uiri dignitatemq; reueriti, Alexandriam eum prosequuntur. Ingressus autem ciuitatē, à Cleopatra honorifice susceptus est, ducē sibi militem fore eum ad ea quæ parabat, existimāte. Posthabitis autē regina precibus, neq; hiemis asperitatem, neq; marina discrimina, quo minus nauigaret Romā, eximuit. Circa Pamphyliam nerò periculi iatus, maiore oneris parte reiecta, nix in Rhodū uehemēter bello Cassij uexatam, saluus euadit. Anucorū autē suorū, Ptolemei et Saphinij receptus hospitio, licet rei pecuniaria premeretur inopia, maximā tamē adificat nauis iriremem: eaq; cū amicis delatus Brundisium, atq; inde continuo Romam profectus, familiaritatis paterna gratia primū conuenit Antoniū: eiq; tam suas quā totius generis clades exponit: quodq; affectibus suis in castello relictis, atq; obsidione cinctis, ad eum hieme supplex nauigasse. Itaq; tanta miserationis casum miseratus, Antonium, & memoria quidē iuncta cū Antipatro dextera, tuos nerò ipsius q̄ aderat cōtemplatione uirtutis, etiā tunc eum regē cōstituerē proposuit Iudeorū, quem ipse tetrarchā antea fecerat. Non minus autem q̄ sanore Herodis, odio ducebatur Antigoni. Hunc enim & seditiosum, & Romanis inimicū esse arbitrabatur. Casarē quidem habebas multo quā ipse paratius renouantem Antipatri expeditiones, quas in Ægypto cum

eius

Antiq. li.
14. cap. 13

eius patre periculeras: & hospitium & in rebus
cunctis benevolentiam: cum prater has ipsius quoque;
Herodis strenuitatem cerneret. Verūtamen &
senatū conuocabas, ubi Messala, & post eum
Atratinus, astante Herode, patris eius merita,
& ipsius circa populū Romanū fidē prosequen-
bantur, quo simul hostē Antigonū demonstra-
rent: non solū quod intra breue tempus is dissidere
cōpisset, uerumetiā quod antea quoque populo Ro-
di speculo, Parthorū suffragio regnum curauisses
accipere. His autem commoto senatu, cum An-
tonius etiam bello contra Partos gerendo uile
esse diccret Herodem regem creari, omnes assen-
tiunt. Dimissoque senatu, Antonius quidem &
Caesar egrediebantur, medium stipantes Hero-
dem. Consules autem cum alijs magistratibus
antecedebant, casuri hostias, decretumque senatus
in Capitolio reposituri. Primo autem die regni
Herodis, apud Antonium oenatum est.

De bello Herodis à Roma redeuntis, pro Hiero-
solyma & contra latrones. CAP. XII.

Eodem uero tēpore Antigonus apud Mas Antiq. li.
sada inclusos obsidebat, alijs quidē niēlui 14. cap. 23
necessarijs abundantes, aqua autē inopes. Vnde
Iosephus quoque frater Herodis cum ducentis fa-
miliaribus suis ad Arabas confugere cogita-
bat: audito quod eorum quae in Herode cōmiserat,
Malichū pœniteret: castellumque reliquisset, nisi
circa noctē, qua exiturus erat, plurimū imbrū

contigisset effundi: aqua enim repletis puteis, fugiendi causa nō erat, adeo ut etiā uirō in Antigoni militē eruptiones auderent: multosq; nūc aperto pralio, nunc insidijs neci daret: nō tamen illis omnia p uoto cedebāt, sed ipsi quoq; iterdū cū aduerso casu reuertebātur. Interea dux Romani militis Veliidius, phibitū missus Parthos à Syria, post illos in Iudaeā uenit: uerbo qdē, ut Iosepho & qui unā obsidebātur, ferret auxiliū: re autē uera, ut pecunias anferret Antigono. Itaq; cum nō longe ab Hierosolymis tetendisset, questu expletus, ipse quidē cum maxima exercitus parte discessit: Silonē uerō cum paucis, ne furtum deprehenderetur, si omnes abduxisset, reliquit. Antigonus autē sperans iterum Parthos sibi adiumento fore, Silonē interim placabat: ut pendente spe, nihil inquietaret. Iam uerō nani ex Italia in Ptolemaidem deuēctus Herodes, nō parua manu coacta externorū atq; gentitium, per Galilaā aduersus Antigonū properabat, Vintidij & Silonis filius auxilio: quibus Ocellius ab Antonio missus, ut Herodē in regnum deducerent, persuasit. Horum ausum Veliidius quidē turbas in ciuitatibus, quae propter Parthos euentrant, cōponebat. Silonē uerō Antigonus in Iudaea mercede corruperat. Nō tamē Herodes opis egēbat: in dies enim singulos, quo magis iter promouebat, augebātur eius copiae: nam praepter paucos omnis ei Galilaea cōsensit.

Antiq. li.
14. ca. 24

sensu. Et propositū habebat primum necessarium Massadam, ut primum affectus suos obfusione liberaret, sed impedimēto fuit Ioppe. Hac enim prius, q̃ hostilis esset, eximēda videbatur: ne dum ipse peteret Hierosolymā, receptaculū à tergo aliquod inimicu relinqueretur. Silo autem iungit agmina, inuenisse gaudens resistēdi occasionē, quod eū persecutio premeret Iudeorum. Hos autē Herodes parue manus excursatione perterritos, maturē in fugā uertit: Et Silonē male repugnantē, periculo eripit. Deinde capta Ioppe, suos liberaturus ad Massadā festinabat: dum indigenarū alios amicitia paterna sibi sociaret, alios ipsius gloria, nōnullos utriusque beneficijs debita uicissitudo: plurimos tamē spes, ut à rege certissimo. Itaq; ualidissimas quascerat militum copias: sed Antigonus iter eius impediēbat, loca infidijs opportuna praocupans, unde nullū aut minimū affrebat hostibus detrimentū. Herodes autē facile receptis ex Massada pignoribus suis Et rebus, à castello in Hierosolyma perrexit. Cui se Silonis milites Et muli ex ciuitate iunxerunt, uirū quic timore percussi. Castris autē positis ad occidentuā regionē oppidi, custodes eius partis ipsum sagittis Et iaculis impetebant: ab alijs uerò per cuneos excurrentibus primē fron:is acies tentabātur. Herodes autē primò circa muros praconis uoce declarari inssit, populi se bono Et saluti ciuitatis

aduenisse: pœnasq; ab nullo quamuis manifesto inimico repetitarũ, sed discordissimus etiã offensarũ obliuionẽ daturũ. Deinde cũ allocutionibus contrarijs pars Antigoni obstaret, quò minus aut pracones exaudire, aut uoluntatẽ mutare quispiam posset, quod reliquũ erat, suis imperat murorũ defensores deturbare: atq; illi statim sagittis cunctos ex turribus in fugã uertebant. Idiq; tunc Silonis detecta corruptio est. Multis enim militũ subornatis, qui rebus egere se necessarijs acclamarent, pecuniamq; alimẽtis poscerent, atq; hyemandi gratia in loca opportuna dimitti (nã ciuitati proxima deserta erãt, ita omnibus ab Antigono antè promissis) & incitabat exercitũ, & ipse recedere conabatur. Herodes autem non solũ duces qui Siloni parebant, sed etiã milites ubi plurimi essent conueniẽdo, rogabat ne se destituerẽt, quẽ scirẽt à Casare & Antonio ei senatu deductũ, in uno die pollicitus eos penuria soluere. Deinde hac precatus ipse agros adiit: tantamq; his exhibuit copiam cõmeatus, ut Silonis omnes accusationes perimeret: simulq; pspiciẽs, ne uel in posterũ ministrare desinerẽt, accolae Samaria per epistolas admonebat (nã ciuitas eius se clietela dederat) ut alimẽta & uinũ & oleũ & pecora in Hierichũta deferrẽt. Hoc ubi audiuit Antigonus, statim qui frumẽtatu hostes prohiberẽt, atq; infidijs opprimerẽt, per agros dimittit. Illiq; iussis

obedi

obediū, & magna iam manus armatorū super Hierichum a fuerat congregata. Discreti autem montibus insidebāt, si qui exportarēt victui necessaria speculātes. Non tamen Herodes otiosus erat, sed decē cohortibus comitatus, quinq; Romanorū, & quinq; Iudaorum, quibus permixti erant etiam mercede cōducti trecenti, præterea paucis equitibus Hierichum peruenit: & civitatē quidem vacuam habitatoribus reperit, quingentos uerò cū mulieribus ac familijs montiū occupasse cacumina: & hos quidē captos dimisit: Romani autē in reliquā civitatē irruunt, eamq; diripuerunt, cū plenas domos offendissent omnigenis opibus. Rex autem apud Hierichū præsidio collocato, reversus est: Romanūq; militem in his quæ sibi accesserant civitatibus, hoc est Idumæa, et Galilæa, & Samaria, hyematurum dimisit. Antigonus quoq; Silonis corruptione meruit, ut exercitus paritē Tyddenses suscipere in Antigoni gratiā. Et Romani quidem armorū cura solui, rebus omnibus abundabant. Herodes autē non quiescebat, sed Idumæam duobus millibus peditū, & quadringentis equitibus, misso etiā fratre suo Iosepho, communitis, ne quid novi cū Antigono retaretur. Ipse autē, matre cū alijs quos ex Massada liberaverat affectib. suis in Samariā trāsata, ibiq; tenuissime collocata, ne cætera Galilæa subuerteret, atq; Antigoni præsidia expelleret, profici-

Antiq. li.

14. ca. 24

scitur. Cūq; Sephorim, licet uehementissime ningeret, peruenisset, facillime ciuitatē capir, custodia eius ante aggressionē fuga dilapsis: ibiq; suis militibus, quos hyems fatigauerat, recreatis (erat enim magna copia cōmeatus) aduersus latrones in speluncis degētes direxit animū: q̄ pleraq; illius regionis incurstantes, nō minoribus q̄ belli cladibus incolas afficiebāt. Pramissis autē tribus peditū cohortibus, unaq; ala equitū in uicū Arbela, ipse diebus quadraginta post eū reliqua manu superuenit. Nee tamē eius incursum hostes extimere, sed armati obuiā procedebāt, peritia bellatoris fisci, & ferocitate latronis. Deinde pralio cōmisso, dextro ipsorum cornu, sinistrū Herodis in fugā pellitur. Ille autē de suo dextro circūgress⁹, uelociter subuenit, et suos quidē à fuga retrahit: irruēdo autem in hostes, impetū persequentium refrenabat, donec à fronte pugnantes uiolētia concesserunt: qui tamen eos usq; ad Iordanē cadēdo persequabatur: & magna fugientium parte perēpta, ceteri trans flumiē disiecti sunt: et Galilea meta est purgata, nisi q̄ in speluncis latitantes reliquerāt, eorumq; causa diutius ibi remorandū fuit. Quāobrē primum laboris fructū militibus rependebat, centū quinquaginta argēsi drachmas singulis diuidēdo: eorumq; ducibus multiplicatam summam ad hyberna mittēdo. Pherora autem fratri minimo scripsit, ut & foro uenaliū cōsuleret, muroq; cast

castellum Alexandriū cingeret: quæ ab illo en-
 rata sunt. Increta: circū Athenas uersabatur
 Antonius. Ventidius autē ad bellum contra Antiq. li
 Parthos Silonē atq; Herodem accersit: mādato 14.ca.25
 eis per epistolas, ut Iudæ statū ante cōponerēt.
 Sed Herodes, libet̃er ad Ventidiū Silone dimis-
 so, ipse aduersum latrones in speluncis habitā-
 res mouet exercitiū. Ista autē spelunca in prærū-
 pis montibus erat, undiq; inaccessa, transuer-
 sosq; tantū ac perangustos ascēsus habebant: se-
 xumq; ab earū fronte usq; ad fauces altissimas
 perungebat, rectū ualibus imminēs, ut aliquā-
 diu quidē rex pro loci difficultate quid ageret,
 incertus esset. Postremò autem placuit, ut molimē-
 tūne uicretur satis incanto. Etenim ualentissia-
 mus quisque demissus arcubus exponebatur in
 ostia speluncarū. Hiq; cum familijs eos macta-
 bant, ignēq; repugnantibus iniiciebant. Cumq;
 aliquos ex his cōseruare uellet Herodes, ut ad se
 accederēt, uoce præconis edixit. Sed illorū neq;
 uoluntarius se quisquā ei tradidit: sed & quos
 uis cōegerat, multi mortē captiuitati præule-
 rant. Vbi etiā senior quidā, septē filiorū pater,
 orātes cum matre pueros, ut egredi sibi ad fœ-
 dera permitteret, occidit hoc modo: Iussit exire
 singulos, ipse ad ostium stabat, & prodeuntem
 quenq; filiorū trucidabat, Herodes autē ē spe-
 cula hac prospiciens, & dolore conficiebatur:
 & ut filijs parceret, seni dexterā cum precibus

porrigebat. Ille autē dictis eius nequaquā mitior factus, insuper humilē animum Herodi exprobrauit: & post filios occidit uxorem: deiecitq; desuper mortuis, postremò semetipsum precipitem misit. Spelūcis igitur & qui in his erāt ita subactis, Herodes relicta exercitus parte, quāvis ne quis rebellare tētarei satis esse arbitrabatur, eiq; parti Ptolemao preposito, in Samariā rediit: senatorū quidē tria milia, sexcentos uerò equites in Antigonū ducens. Tuncq; propter eius abscessum nacti licenciā, quibus Galilaeam turbare mos erat, Ptolemaū quidē ducem aggressi, nec opinantē interficiunt. Agros autem vastabant, in paludes atq; in abditissima loca refugientes. Quibus cognitis Herodes maturē succurrit: & magnā quidē eorum multitudinē morte cōsumit. Omnibus autē castellis obsidione liberatis, huius mutationis causa multam exegit à ciuitatibus pecuniā, centū talenta. Iam uerò Parthis expulsis, occiso etiā Pacoro, Ventidius Antonij literis monitus, equitum mille auxilia duarumq; legionum, aduersus Antigonum mittit Herodi: eorum autē ducem Macharam, ut se adiutum ueniret, per epistolas rogauit Antigonus, & de iniuria Herodis multa cōquisitus, & pecuniam dare pollicitus. Sed is: nec enim ad quos missus fuerat, negligendum putabat, cum praesertim plura daret Herodes; in prodicione quidē ei nō paruit, simulata uerò

amic

amicitia res Antigoni exploratū perrexit, non
 admissō Herodis consilio, dissuadentis id fieri.
 Antigonus autem, quia præsensit quid cogita-
 ret, ciuitatē ei clausit, & tāquā hostē arcebat à
 mœnibus, donec Macharam incepti puduit, &
 in Amathuntē ad Herodē recessit. Iratus autē
 q̃ res aliter cesserat, quoscunq; Iudaeos offendis-
 set interficiebat, ut nec uel Herodianis parceret:
 sed ut Antigonianis omnibus abuteretur.
 Hac cū agrē ferret Herodes in Macharā quidē
 vindicare uoluit, tanquā in hostē: iracundiā uē-
 rō repressit, & ad Antonium properabat, apud
 eum accusaturus Macharam iniquitatē. Ille au-
 tem delicta sua reputans, uelociter regē conse-
 quitur: uq; in gratiā secū redeat, multus preci-
 bus efficit. Neq; tamen Herodes à proposito suo
 renocatus est quò minus ad Antonium pergeret.
 Sed cū audisset eū magnis uiribus oppu-
 gnare Samosatā, iuxta Euphratem ualidissimā
 ciuitatem, acrius festinabat, opportunū hoc tē-
 pus esse perspicuus demonstranda uirtutis, &
 ut magis magisq; placeret Antonio. Denique
 mox ut ad eū uenit, finē astulis obsidioni, mul-
 tis Barbaris interfectis, magnaq; prada parte
 sibi destinata: ut Antonium quidē, quanquam
 eius uirtutem antea mirabatur, tamē etiā tunc
 magis eādē opinionem haberet, multumq; ad
 honores eius spemq; regni adderet. Antiochus
 uerò tradere Samosatam cogebatur.

De morte Iosephi, & obsidione Hierosolymæ per
Herodem, & Antigono occiso. CAP. XIII.

antiq. li.
4. cap. 25

Cum hac agerentur, res Herodis in Iudæa
fracta sunt. Reliquerat enim Iosephum fra-
trē suū, qui omnia procuraret, cū mandatis huius-
modi, ut nihil ante reditū suū aduersus Anti-
gonū moueret, quia nō firmū esset auxiliū Ma-
chæra, quamū ex delictis superioribus appare-
ret. Verū Iosephus, ubi fratrem procul abesse co-
gnouit, immemor præceptorū, Hierichuntā cum
v. cohortibus à Machæra secum missis petit, ut
maturo messis tempore frumenta diripiat. In-
cursu autē hostiū per montana atq; aspera loca
oppressus, & ipse cadit, magnam viri fortis in
ea pugna gloriam cōsecutus, & omnes Romani
milites pereūt. Recēs autē lecta de Syria cohор-
tes erāt, nec ueteranorū quenquā permixtū ha-
bebāt, qui belli imperiis opitulari posset. An-
tigonus autem uictoria minime contentus fuit,
sed eō processit iracundia, ut mortuum quoque
Iosephum uerberaret. Deniq; nactus corpora
mortuorū, etiā caput eius abscidit, quāuis L. ta-
lenta Pheroras frater pretium redēptionis of-
ferret: tantā uerò nouitas post Antigoni ui-
ctoriam Galilæa res occupauit, ut qui partibus
eius magis fauerent, productos primates Hero-
dis studiosos lacu submergerēt: multaq; in Idu-
mæa quoq; mutarentur, ubi Machæra castelli
cuiusdam instaurabat mœnia, cuius nomen est
Giitha:

Githa: nec horum quicquā Herodes audierat. Capis enim Samosatis Antonius, & praeposito Syria Sosio iussu ut Herodē quoq; adversus Antigonū adiuuaret, discessit in Aegyptum. Sosius autem duabus cohortibus in Iudāā prae-missis, quarū Herodes uereretur auxilio, ipse cū caetera manu militū sequebatur. Herodi autem degenti prope Daphnen Antiochia, mortē fratris somnia manifesta significanti. Cumq; turbatus profuissē ē stratus, ecce nuntij cladis invadebant: quare pra dolore paululū quēctus, maxima parte luctus dilata, in hostes properabat, ultra vires iter accelerans: & ubi ad Libanū venit, octingentos montis accolae assumit auxilio, unāq; his iungit Romanorū cohortē. cum quibus non expectata luce, Galilaam ingressus est, hostesq; obuios in eum quem reliquerant locū auertit: & assidue quidē castellum oppugnare tentabat: sed prius quā id caperet, asperissima hyeme coactus, in vicum proximum recepit exercitum. Paucis autē diebus post, auctus etiā alterius cohortis praesidio, quā Antonius miserat, tāto hostibus terrori fuit, ut castrū nocte desererēt. Iamq; per Hierichūā properās ibat, ut quāprīmū interfēctores fratris sui posset ulcisci, ubi etiā mirabilis ei mōstriq; simul casus evenit: unde praeter spem liberatus, opinionē q̄ Deo charus esset adeptus est: nā cū multi honorati vespera illa apud eū cōnauissent, postq̄ di-

missio

misso cōiunio omnes egressi sunt, cōfestim cœ-
 naculū cōcidit. Id autē cōmune sibi tam pericu-
 lorū quā salutis prasagiū, quameū ad futurū bel-
 lum pertineret, esse cōsciens mane primo castra
 mouet: hostiumq; sex circiter millia de monti-
 bus decurrētes, prima tentabāt agmina: & ma-
 num quidē cū Romanis cōserere non satis fide-
 bant: lapidibus autē ac ielu eos, dūmodo pluri-
 mos sanciarēt, eminus appetebāt: ubi Herodes
 quoq; ipse prateriēs, latus iaculo nulneratur.
 Antigonus autē se nō solum audacia suorum,
 sed etiā multitudine superiorē uideri cupiens,
 Pappū quendā ex cōnbernalibus suis cū manu
 militū in Samariā mittit, quibus quidem Ma-
 chera erat premiū uictoria. Herodes uerō terrā
 peruagatus hostilem, quinq; municipia capit,
 duosq; habitatorū millia cōsumit, exustisq; do-
 mibus, ad exercitiū redit, circa nicū qui appel-
 latur Cana tendentiē. In dies autē singulos ma-
 gna ei multitudo Iudæorum uel ex ipsa Hieri-
 chunte, uel ex alijs regionib⁹ accedebat: cū hos
 odiū moueret Antigoni, alios ipsius Herodis
 praclara facinora. Enimvero multos ratione ca-
 rentes, mutationis cupiditas impellebat: hoc an-
 tem cōgredi festināte, Pappi milites neq; mul-
 titudine hostiū, neq; impetu perterriti, acriter
 ad pugnam ex altera parte procedunt: sed ubi
 agmina conflixerūt, ceteri quidā paulisper re-
 sisterunt. Herodes autē fraterna cadis recor-
 datione

datione periculosius dimicās, dumodo eius ul-
 cisceretur autores, aduersam acie facillime su-
 perat: deinde semper integros aggrediēdo, uni-
 uersos in fugā uertit: erat enim plurima occum-
 bentiū strages, cū alij quidē in uicū unde ue-
 nerāt cōpellerētur, nouissimus autē ipse insla-
 ret, atq; infinitos occideret. Postremo ruēs inter
 fugiētes hostes in uicū irrupit, cū omnes domus
 armatis essent referta, plenaq; propugnatorum
 desuper iecta: & quoniā foris deprehensos fa-
 cillimē superabat, disturbādo ades intus abdi-
 tos extrahebat, alios cōuulsis obrutos iectis, mul-
 tos simul necabat: si quis autem subterfugisset
 ruinā, eum gladijs armati milites excipiebant.
 tantaq; cadaverum per omnes uias multitudo
 coadunata est, ut etiā uictoribus ipsis transire
 obstrueretur. Hanc plagā hostes adeo nō inle-
 ruit, ut cōfluentiū turba, cōspectis qui in uico pe-
 rissent, fuga discederēt: statimq; successu fretus.
 Herodes ad Hierosolymā perrexisset, nisi eum
 hyemis asperitas prohibuisset. Hac enim persi-
 cienda uictoria fuit impedimentū, & ne peni-
 nus opprimeretur. Antigonus obstitit, qui ci-
 uitate iam deserere cogitabat. Herodes autē ad
 uesperā, cū lassos amicos reficiēdi corporis gra-
 tia dimisisset, ipse adhuc ab armis calidus, more
 militis lauam ibat. Siquidem unus tantū puer-
 eum sequebatur. Et prius quā in balneū per-
 ueniret, obuius ei quidam ex hostibus gladio
 amas

armatus occurrat, deinde alter & tertius & plures. Et hi cōfugerant armati ex acie in balneum, sed perculsi etiā tum metu ac latitantes ut regē uiderūt, illū quidē stupore debilitati ac tremētes, cū inermis esset pratererūt: exitus uerò quā fugerēt cursu periebant. Itaq; cū alius casu, qui eos cōprehenderet nullus adesset, Herodi autē nihil pati satis fuisset, omnes effugiūt. Postero autē die Pappū quidē, Amigoni militum ducē, abscisso capite obrūcat: idq; Pheroa magistro exercitus fratri suo mittit in perempti fratris ulionē: nāq; Pappus erat qui Iosephum interfecerat. Ibi autē rigor hyemis cessit, Hierosolymam repeiit: murusq; admoto milite (annus autē tertius agebatur, ex quo Roma rex fuerat declaratus) pro tēplo castra posuit, quā facilius erat expugnatio, et antea Pompeius ceperat ciuitatē. Exercitus autem in opera distributo, suburbanisq; diuisis, tres quidem lenare aggeres, & super eos turres adificare iubet. Relictis autē qui operibus instarent impigerrimis amicorū, ipse in Samariā uadit, uxore accepturus, Alexandri filij Aristobuli filiā, sibi desponsatam, ut diximus: & dum obsidet, subeifina opera nuptias curaturus: quippe iam

Antiq. li. 14. cap. 12. hostes despiciebat. Igitur ubi eam duxit, ad Hierosolymam redit, auctus militum copijs: eiq; Sosius cum magna manu equitū peditumq; sociatur: qua mediterraneo itinere pramissa, ipse per

per Phœnicē iter fecit. Vniuerso autem exercitu cōgregato, ad pediuū legiones undecim, equitumq; sex millia, præter auxilia Syrorum, non pro minima parte ducēda, propè à septentrionali muro castra collocarunt: Hērōdes quidē senatusconsulto fretus, quo rex fueras declaratus: Sosius uerò Antonio, à quo milites quibus præerat asciret missos Hērōdi auxilio. Iudaorū autē intra ciuitatē agētium populus uariē turbatus erat. Nam circa templum infirmior multitudo cōueniens furore agebatur, multaq; ueluti diuinus de tēporibus dictitabat: Et qui audaciores essent, in caernas cōglobati, multis modis latebrabantur: maxime ex locis oppido proximis uictui necessaria diripientes, neq; aut equis aut uiris alimēta relinquebāt: bellatorū autem constaniores obsidēibus opposui, è muris opus aggerum prohibebāt, Et cōtra instrumēta oppugnantium, semper nouū aliquod obstaculum moliebatur. In nulla re autē equè ac in cuniculis superabam. Rex autem aduersus latrocinia quidē occultas excogitauit multis insidias, quibus eorum reprimētur excursus: inopiā uerò alimentorū longinquis transuēctionibus adinuari disposuit: ac pugna insenti, quāuis omnem modum audacia supergrederētur, Romanorū tamen peritia uincebantur: nihilominus aperte cum his, certa morte proposita, confligebant. Ex improniso autem Romanis per cuniculos
inter

intermedios emergentibus, prius quā muri aliqua pars dirueretur, alterā eius vicē muniebant. Prorsus autē neq; manibus neq; machinis deficiebant, quoniā usq; ad ultimū repugnare decreuerant. Deniq; tanto exercitu circumsidēte, per quinq; menses obsidiū tolerauerunt: donec quidā ex his quos lectos habebat Herodes, ausi murum trāsgredi, cinitatē irrupere, & post eos Sosy centuriones. Igitur ante omnia sano proxima capiebātur, et infuso exercitu plurima ubiq; mors erat: Romanis quidem propter obsidionis moras iratis: Herodis uerō manu Iudaica summo intenta studio, ne quis penitus ex aduersarijs euaderet. Maētabantur autē quamplurimi, & per angustiores uicos oppidi, & in domas compulsi, etsi ad templum etiā confugissent: nec ulla erat aut senectutis aut muliebris infirmitatis miseratio. Deniq; licet rex ubiq; mūtens rogaret ut parcerent, nemo tamen dexterā continuit: sed ueluti furentes, omnē persequēbantur atatem. Ibi tunc etiā Antigonus, neq; priorem neq; praesentē fortunā cogitās, domo descendit, & ad pedes Sosij prosternitur, ille autem nihil eum tanta mutationis causa miseratus, & intemperanter derisit, & Antigonom appellauit: neq; tamen etiā custodia liberum dimisit ne foeminā. Itaq; ille quidē uinctus asseruabatur. Herodes autem cum iam hostes uicisset, ut externa quoq; auxilia cōpescere prouidebat.

Visendā

*Visendi enim templi, sanctorumq; cum studio,
 omnis multitudo peregrina fuerat incitata. Ob
 eamq; rem, hos minis, alios precibus, nonnullos
 armis etiā refrenabat: acerbiorē, quā si victus
 fuisset, existimans sibi fore victoriā, si quod vi-
 deri nefas esset, culpa sua visum fuisset. mox au-
 tem etiam rapinas in ciuitate prohibuit, multa
 inuectus in Sositum, si uacne facto uiris & pecu-
 nijs oppido, Romani regem se solitudinis reli-
 quissent: qui pro tanta ciuiū cade, totius orbis
 terra imperium, uile pretiū iudicaret. Illo autē
 iustū esse dicente, ut pro labore obsidionis præ-
 dandi licentiā milites haberent: ipse de suis fa-
 cultatibus mercedē singulis distributurū se as-
 senerant. Atq; ita redemptis patria reliquijs,
 promissa cōplent. Nam & militum quenq; li-
 beraliter, & pro merito duces, ipsūq; Sositum
 regia largitate donauit, ut nemo egens pecunijs
 abiret. Post hac Sositus aurea corona Deo de-
 dicata, ex Hierosolymis remeauit, Antonio
 uinctū Antigonū ducens: & illum quidē na-
 na spe uita cupidū usq; ad ultimū diem, igna-
 mia digna securis excepit. Rex, autem Herodes Antiq. li.
 discreta multitudine ciuitatis, suarum quidem 15. cap. 1
 partium studiosos, quō magis beneuolos sibi fa-
 ceret, honorificē tractabat: Antigonianos au-
 tem neci tradebat: & quum pecunia defecis-
 set, diuiso quicquid ornāmētōrū haberet, An-
 tonio eiusq; comitibus misit: non tamē omnino
 f r ne quid*

ne quid pateretur redemit. Iam enim Antonius Cleopatra amore corruptus, in omni re cupidini cesserat. Et enim Cleopatra, ubi tanta cognationē suā saxitia persecuta est, ut neq; propinquus sanguine superesset, cadis rabiem cōmilit in extraneos: Syrorūq; optimates apud Antonium criminando suadebat eos interfici, ut ea modo cuiusq; possessiones dominio suo satilinus quareret. Postea uerò quā in Indeos atq; Arabes usq; extēdit auaritiā, ut reges eorū Herodes & Malichus interiret, oculis moliebatur. Cui cū uerbo tenus annuisset Antonius, occidere quidē bonos uiros tātosq; reges iniustū esse duxit: uerū inter amicos uera nō habuit: sed multa terra ex eorū praecisa finib⁹, et quod erat in Hierichūte palmetū in quo balsamū gignit, & ciuitates praeter Tyrū & Sidonē cūctas intra flumē Eleutherū ipsi dedit. Quorū potita dominio, ad Euphratē usq; Parthis bellū inferentē psecuta Antonium, per Apamiā et Damascū in Iudaā uenit. Atq; hic Herodes, licet magnis munerib⁹ insensum eius animū miuigasset, tamē ducētis talentis annuis abscissas regno suo possessiones impetrat sibi locari: ipsamq; omnibus obsequijs placās, Pelusū usq; deducit. Nec multū interea tēpus et Antonius ex Parthis aderat, captiuūq; Artabazē Tigranis filiū dono Cleopatra ducebat. Nam cum pecunijs omniq; prada, Parthus illi statim cōdonatus est.

De infiditis Cleopatraz in Herodé, & Herodis prælio
contra Arabes, & ingenti terræ motu. C. A. XIIII.

Concitato autem bello Actiaco, Herodes
quidē cum Antonio proficisci paratus
erat, & alijs per Iudæā turbis liberatus, et Hyr-
canio positus, quē nūc Antigoni soror ten-
bat: nec ut amē a Cleopatra callidē ne periculus i
Antonij particeps fieret, interclusus est. Regi-
bus enim, ut diximus, insidias tendēs, bellū in
Arabias ut Herodi cōmitteret, p̄suadet An-
tonio: quos si uicisset, Arabia: sin autē uictus
esset, Iudæa domina cōstitueretur: alterūq; po-
rentiū per alterū pessundaret. Sed hoc eius con-
siliū Herodi feliciter cessit: nam primū in Syros
hostes ducēs, magnū quē cōflauerat equitatum,
circa Diospolim in eos mittit, & quāuis forti-
ter resistētes, superauit. Qui cū iam uicti essent,
magno motu Arabes suscitantur: & infinita
manus in Syria cæles Canathā cōgregati, expe-
ditabant Iudeos: ubi rex eos Herodes cū exerci-
tu aggressus, bellū consilijs administrare ten-
tabat, castraq; muro cingi praecepibat. Non
tamen ei parua multitudo, sed priore uictoria
freti Arabas impetūs, & prima coitione in fu-
gam uersos urgebat: in persecutione uerò insi-
dijs periclitatur Herodes, Canathēsiibus ab A-
ethenione immisissis, qui ex Cleopatra ducib; sem-
per ei fuerat inimicus. Nunq; horū incurſu re-
creati Arabes, pugna reperiūt: iunctisq; agmi-
f r a nibus

Antiq. l
15. cap. 5

nibus circa saxosa loca & denia, Herodis militem fugāt, plurimis cade prostratis. Qui uerò ex pralio seruari sunt, in uicū Ormizām confugiunt: ubi etiā castra eorū cum hominibus circumuenta Arabes, sicut erāt plena ceperunt. Neq; multo post accepta clade, Herodes aderat cum auxilijs, serius quā usus poposcit. Huius ei vulneris causa fuit, prapositorū militibus cōtumacia, q̄ iussis obedire noluerūt: nō enim repentinō cōmisso pralio ullum Athenio insidiandi tēpus habuisset: rursus tamē ulius est Arabas, assiduus fines eorū incursionib⁹ infestās: quodq; semel uictus est, saepe repēdit. Sed dum inimicos persequitur, incurrit ei dininitus alia calamitas, septimo regni anno & Aeliaco bello feruente: nanq; ueris initio terra mota, infinita quidem pecorū, triginta uerò hominum millia peremit, cum exercitus māsisset incolumis, quoniam sub dino tendebat: ibiq; Arabas in maiorem audaciā fama suslulit, irislibus nuntijs grauius semper aliquid affingēs. Vnde uelut omni subuersa Iudaea, terra obtinenda spe, quia neminē superesse credebat, in cā irruunt, legatis prius interfectis, qui ad se uenerant à Iudais. Herodes autē aduentu hostiū perterritā suorū multitudinē, tam magnitudine quā assiduitate calamitatum fractam, ad repugnandum incitare tentabat: hac dicens: Rationem habere nō uidetur, cur nos praesens formido perculerit:

nam

nam diuina quidē indignationis plagas mereri
nobis esse non miror. Ignauum autē est perpeti
idem, etiam cū incurfus hominū repellendi sunt.
Ego enim tantum abest ut hostes post terramo-
rum pertimescā, quod magis putauerim Deum
hanc illis illecebram immisisse, ut pœnas redde-
rent: non enim tantū manu armisq; freti, quan-
tum nostris calamitatibus, ueniunt. Fallax au-
tem spes est, quæ nō suis uiribus nititur, sed alie-
nis aduersis. Neq; uerò uel secūda res uel cōtra-
ria, apud homines certa sunt: sed in utrāq; par-
tem uideas fortunā nutare uicissim, & exempla
nobis propria demonstrabunt. Nempe pralio su-
periore uictores, post ab hostibus uicti sumus: et
nunc ergo, quantum aestimare licet, illi capientur,
uictores se fore credentes. Nimis enim confidens
incantus est: metus autem providentiā docet.
Itaq; mihi quidē hoc ipsum quod timeris, fidu-
ciam suggerit. Nam cum ferociores q̄ opus erat
fuisſis, & præter uoluntatē meā in hostes egressi
eſtis, Athenion insidiandi tēpus inuenit: nunc
autē uestra cunctatio, & minus alacer animus,
ut uidetur, certā mihi uictoriā spōdet. Conue-
nit tamen ante praliū sic esse affectos, in ipso au-
tem opere uirtutē exercere: consceleratisq; hosti-
bus planum facere, quod neq; humanū aliquod
malum, neq; ira celestis unquam deprimis for-
titudinem Iudeorum, donec spiritum uita du-
cent, uel corū quisquam in bonis suis Arabas
fē 3 domē

dominari patietur, quos aliquoties penè capti-
 mos abduxit. Nihil autē uos terreat rerū animas
 carentiū melius: neq; arbitramini, terra concus-
 sionē, alicuius futurae cladis esse portentū. Na-
 turalia nanq; sunt elementorū quoq; uitia: nul-
 lumq; dumnū inscrūt, nisi quod ex ipsis euene-
 rit. Nā pestilentia quidē, uel famis, uel terramo-
 tus signū aliquod tardate malo fortasse praces-
 serit: ipsa uerò cū extiterint, sui magnitudine
 finiūtur. Ceterū quid nobis amplius q̄ terra cō-
 cussio, bellum nocere poterit etiam uictis? Imò
 enim uero maximū imminētis excidiū monstrū,
 sponte sua, neq; alienis manibus inimicis acci-
 dit, qui legatos nostros prater omniū hominum
 leges crudeliter mactauerunt, talesq; Deo pro
 belli euentu hostias ceciderunt. Non enim effu-
 gient maximū eius lumē inuictāq; dexterā, sed
 continuo pœnas dabūt: si patrio repleti spiritu,
 in uindictā uiolati fœderis animos excitemus.
 Pergite quisq; nō pro cōiugibus neq; pro libe-
 ris aut pro patriæ periculis pugnaturi, sed lega-
 torū cadis ultores. Illi melius q̄ nos qui uinimus
 exercitiū regēt: nobisq; mihi obediētibus, peri-
 clitabor ipse pro ceteris. Pro certo enim sciatis,
 fortitudinē nestrā sustineri nō posse, nisi teme-
 ritate ladatur. His adhortatus milites, ubi eos
 alacres uidit, sacra Deo celebravit: deinde cū
 exercitu Iordanē fluuiū trāsgressus est. Castris
 autē Philadelphia positis, hand procul ab hosti-
 bus, quasi

bus, quasi de interiacente castello contenderet, pugnam minus irritabat, quamprimum cupiens congregari; nam et hostes premiserant, qui castellum occuparent. Sed illos quidem regum facile repulerunt, collectamque tenuerunt: ipse uero quotidie producto ad praelium milite, instructaque acie, Arabes laceffebat. Cum autem nemo contra procederet. (quodam enim eos uehemens formido tenebat, et ante multitudinem dux Alhcmus timore obriguerat) nullum eorum disturbat ipse aggressus: eosque modo coacti ad pugnam confusus ordinibus, mixti que omnes equitibus pedites egrediuntur: etsi multitudine superiores, Iudaei tamen alacritate impares, quamuis audaciores eos faceret uictoriae desperatio: et quamdiu quidem resisterunt, non magna eorum caedes facta est: ubi uero terga nudauerunt, multi a Iudaeis, multi uero a semetipsis conculeati perierunt, Denique milia v. in fuga ceciderunt, caeteraque multitudo intra uallum compulsa est, eosque statim circumseptos obsidebat Herodes: et licet armis propere adesset excidium, tamen aqua penuria uehementer urgebat. Cumque rex arrogantius eorum legatos despiceret, et talenta quinquaginta pro redemptione offerentibus, magis instaret: denique ardente sui, caernatim exeuntes, ultro se Iudaeis tradebant, adeo ut quinque diebus quatuor milia uincerentur, sexto reliqua multitudo ad pugnam desperata salute procederet. Quibus congressus

Herodes, iterum septem milia circiter sterneret: & tam magna plaga ulius Arabiam, extincto virorum eius spiritu, tantum profecit, ut eius patronus ab ea gente optaretur.

Herodes exaltatus in regnum.

CAP. XV.

*Antiq. li.
15. cap. 7*

Mox autē illum excepit desueta rerū sollicitudo propter amicitiam Antonij, post victoriam Caesaris apud Aelium. Verumtamen plus timoris habebat, quā ipse patiebatur. Nec enim Caesar victū indicabat Antonium, donec Herodes cū eo superesset. Itaq; rex periculis decrevit occurrere: Rhodumq; transmissus, ubi Caesar eo tēpore morabatur, adijt eum sine diademate, veste quidem cultuq; privato, sed fastu regio, neq; dissimulata ueritate corā eo hac dixit: Ego quidē, Caesar, rex factus ab Antonio, fateor uilem me fuisse regē Antonio. Neq; dissimulauerim, q̄ omnimodo armis quoq; me grauius expertus esses, nisi Arabes prohibuissent. Verumtamē & auxilia ei pro uirib⁹ meis misi, & multa frumenti milia: sed nec accepta apud Aeliū plaga, bene de me meritū deservi. Nam cū auxilij manus cōmodarem, optimū ei consilium dedi, unā esse dicens Cleopatra moriē aduersorū correctionē: quam si occidisses, & pecunias ei, & muros ad tuitionē, & exercitum, & memetipsum belli contra te socium pollicebar. Sed profectō eius aures Cleopatra amores, & Deus qui tibi uictoriam donaret, obstruxit.

Vna

*V*nà ergo cū Antonio uictus sum, & diadema
 cū eius fortuna deposui. Ad te autē ueni, spem
 salutis de uirtute prasumens : & ut in examen
 adduceretur properans, qualis amicus alicuius
 fuerim. Ad hac Caesar: Imò uerò saluus esto, in-
 quit, & nunc regnato certius. Nam meritis es
 qui plurimos regas, cū amicitiam tanta fide
 tuearis. Experire autē, ut etiā felicioribus fidus
 permaneat: siquidem ego praeclarissimā spem de
 tua magnanimitate mihi promitto. Recte tamen
 fecit Antonius, qui magis Cleopatra, quā tibi
 paruit: te namq; lucrati sumus, ppter eius amen-
 tiam. Prior autē ab officijs corpiisti, quā uē ap-
 pares, quē aduersus eorū gladiatores idonea au-
 xilia misisse *V*entidius perscribit. Quare inte-
 rim tibi decreto firmitatē regni praebeo. Expe-
 riar autē ipse quoq; bene tibi aliquid facere, ne
 non desideres Antonium. Huius sermonis hu-
 manitate regē ne quid de amicitia sua dubita-
 ret hortatus, & diadema illi imposuit, & indul-
 gentiam decreto cōsignat: in quo multa magni-
 ficē in eius laudem cōmemorauit. Ille autē prius
 eum muneribus delinitū rogabat, ut *A*lexan-
 drium quendā supplicem, ex amicis Antonij,
 inheret absolui. Sed nūc iracūdia Caesaris, mul-
 ta illum & grauiā pro quo rogabatur admisisse
 dicētis, quibus repulit deprecātem. Postea uerò
 ad Aegyptū euntē per Syriam Caesarē, Herodes
 cunctis accepit regni diuitijs, tumq; primū cum

eo milites recensente, circa Ptolemaidem equo
 neſſus eſt, cūnamq; illi cum omnibus amicis
 exhibuit, atq; inſuper exercitus eius epulis cun-
 cta diſtribuit. Proſpexit etiam ut per arida loca
 proficiſcētibus ad Peluſium, atq; inde redeun-
 tibus aquarū copia non deeſſet. Nec fuit quic-
 quam utenſilium, quod deſideraret exercitus.
 Pro his deniq; meritis paruum eſſe Herodi re-
 gnum, tam Caſar quam milites exiſtimabant.
 Ideoq; poſtquā venit in Aegyptū, iam Cleopa-
 tra & Antonio mortuis, nō ſolum ceteros eius
 honores auxit, uerū etiam regno partē finium
 addidit, quā Cleopatra dempſerat. Et præterea
 Gadara, Hippon, Samariam: maritimarumq;
 inſuper ciuitatum Gazam & Anthedonē, &
 Ioppen, & Pyrgū Stratonis: & ad hac ſatellites
 quadringentos Gallos ei donauit, quos antea
 Cleopatra ſtipatores habebat: nulla autē res ma-
 gis liberalitatē Caſaris incitabat, quā magnus
 animus accipientis. Poſt primā uerò Aſtiada,
 etiā regionē qua Trachon uocatur, eius ditioni
 ſubdidit, eiq; continenē Batanaā, itemq; Au-
 raniin, ex huiusmodi cauſa. Zenodorus q̄ do-
 mus Lyſania cōductor erat, nō ceſſauit unquā
 ex regione qua Trachon dicitur, latrones Da-
 maſcenis immittere. Illi autē ad Parum tūc re-
 ſtorem Syria confugerūt, eumq; deprecati ſunt,
 quo ſuas miſerias Caſari declararet. Caſar an-
 tem his cognitiis ei reſcripſerat ut latrocinium
 penitus

penitus curaret extinguere. Varus autem milite aggressus loca suspecta, expurgavit latronibus terram, ipsamq; Zenodoro abstulit: quā Caesar, ne latronū denuo cōtra Damascum receptaculum fieret, Herodi dedit, cumq; præterea totius Syria procuratorem constituit. Et decimo anno reversus iterū in provinciam, ne quid eo inconsulto procuratoribus liceret administrare præcepit: ac Zenodoro mortuo terram omnem quæ inter Trachonē & Galilæam erat, eidem attribuit. Quod autem maius his omnibus existimabas Herodes, à Cesare quidem post Agrippam amabatur, ab Agrippa uero post Casarem. Hinc ad summum felicitatis euectus, & ad maiorem subleuatus animum, maximam providentia partem obsequio pietatis impendit.

De urbibus & ædificiis instauratis & conditis ab Herode, deq; munificentiâ quæ usus est erga exteras gentes, eiusq; felicitate. CAP. XVI.

ITaq; anno regni sui quintodecimo, & tem- Ant. li. 15
plum instauravit, & duplum terræ spatium c. 12. 13. 14
quam fuerat circa templum, muro amplexus est, ingenti sumptu, & magnificentia singulari. Argumento erant in ambitu fani magna porticus, eiq; innectum à septentrione castellum. Et illas quidē à fundamentis erexit. Hoc autē nulla re minus, quàm regni sedes largis opibus renouatum, Antoniam uocauit, in honorem Antonij. Quin etiam domo sibi regia in superiori parte

parte civitatis extracta, duas ades in ea maxi-
 mas atq; pulcherrimas, quibus ne templum qui-
 dem usquā conferri posset, edificavit: easq; amio-
 corum vocabulis unā Casaream, Agrippium
 alteram nominavit. Nec verò solis tectis memo-
 riam eorū & cognomina circumscripsit, sed in
 totas etiā civitates studium liberalitatis exten-
 dit: nā in Samaritica regione oppidū muro pul-
 cherrimo per viginti stadia circumdatū, Seba-
 sten appellavit, deductis cō sex milibus colono-
 rum, terraq; fecundissima his attributa: ubi tem-
 plum quoq; maximū inter aedificia, & circū id
 aream trium & semis stadiorū Casari dedica-
 vit, eiusdemq; oppidi habitatorib; precipua le-
 gum beneficia praestitit. Ob hac aliterius terra
 adiectione donatus à Casare, aliud ei templum
 circa Iordanis fontē cādido marmore posuit, qui
 locus appellatur Paniū. Vbi montis quidā ver-
 tex in praecelsum editus, propter subiecti lateris
 nallē specus aperit umbrosus, qui profunda
 altitudinis rupes, ad immensum liquentis gutta
 receptaculū concavatur, ut stagnātes aquae copia
 demittētib; aliquid, donec terrā inveniānt, lon-
 gitude nulla sufficiat. Foris autē ē spelunca ra-
 dicibus oriuntur fontes: & (ut quidā putant)
 hoc est Iordanis principiū. Sed veri fidē in poste-
 riorib; indicabimus. Quin & apud Hierichum
 ea, inter castellū Cyprum & priores domos re-
 gias, meliores alias, & quae commodiorem usum
 praeb

praeberent aduenientibus fabricatas, eorundem
 amicorum nominibus uocitauit. Prorsus non est
 idoneus regni locus, quē honore Caesaris nudum
 reliquerit. Postea uerò quā fines suos tēplis re-
 plenit, in prouinciā quoq; honores eius effudit,
 & in multis ciuitatibus, tēpla qua Caesaris uo-
 cantur, cōstituit. Cum autē inter maritimas ciui-
 tates uidisses unā uetustate iam fessam, qua Stra-
 tonos pyrgos uocabatur, & pro loci natura mu-
 nificencia sua capacem, totā eam candido saxo
 reparatam, clarissima regia decorauit, & in ea
 maximē innatā sibi animi magnitudinē demon-
 strauit. Nam inter Dorā & Ioppen, quarū me-
 dia ciuitas sita est, omnis ora maritima ad eō fuit
 importuosa, ut omnes qui ad Aegyptū ex Phoe-
 nicē nauigarent, in salo fluctuare cogerētur, mi-
 nas Africi metuentes: cuius etiā mediocris an-
 ra, tantas undarum moles ad scopulos erigit, ut
 remeante aēlu gurgitis, per aliquantiū spatium
 maris feritas augeatur. Sed rex liberalitate ac
 sumptibus deuicta natura, Pirao maiore por-
 tum fabricauit, et in eius penetralibus alias na-
 uibus stationes fecit altissimas. Et quāquā tot-
 us ei locus aduersabatur, tamē ita cum difficul-
 tate certauit, ut firmitas quidē structura nequa-
 quā mari cederet: pulchritudo uero tāta esset,
 quasi nulla res ardua praeuideret ornatiū. Aeti-
 us enim quātum diximus portui spatiū per ui-
 ginti ulnas in profundum saxa demisit, quorum
 pleraq;

pleraq; pedū L. longitudinis, & altitudinis I X.
 & latitudinis X. nonnulla uerò etiam maiora
 fuerūt. Expleto autē spatio quod unda calabat,
 in ducentos pedes murum dilatauit. Ex quibus
 cenſū repellendis erant fluctibus ante cōſtrūcti,
 unde etiam *Procymia* dicebātur: ceteri autem
 ſaxeo portus quo cingitur muro ſubiecti ſunt,
 magnis turribus interpoſitis, quarum maxima
 atq; pulcherrima ex nepote *Cæſaris Druſium*
 cognominata eſt. Crebri autē fornices ad dedu-
 cenda quæ portus haberet: proq; fornicebus &
 circū eos crepido ſaxea, & lata, quæ naues egre-
 dientes exciperet, deambulatio: aditus autē ſe-
 ptentrionalis erat. Ventorum enim pro ſitu loci
 placidiſſimus eſt *Boreas*: ad oſtium uerò coloſſi
 tres, utrinq; fulci columnis: quarū à *lena* quidem
 intrantibus ſtantes ſolida turris ſuſtinet: dextra
 uerò duo proceri lapides iuncti, et partis aduer-
 ſe turris magnitudinē ſuperātes. Domus autem
 portui cōnexa, candido item lapide, pariq; men-
 ſura ſpatiorū, ciuitatis uia tendentes in portum.
 Contra oſtium uerò portus, in colle, *Cæſaris* tem-
 plum magnitudine ſimul & pulchritudine præ-
 cipuum: in eoq; *Cæſaris* coloſſus nō minor quàm
Iouis apud *Olympiam*, cuius ad exemplar factus
 eſt. Romano autē par, & *Iunoni* quæ *Argis* eſt.
 Oppidum autē provincia dedicauit, rebusq; ad-
 neceſſitijs portum, *Cæſari* uerò conditoris hono-
 rem, unde ciuitati nomen *Cæſaræ* impoſuit.

Quin

Quinctianum & cetera opera, forum, theatrum, Antiq. li.
amphitheatrum, digna uocabulo collocans: & 15. ca. 10.
quinquennali certamine instituto, nomen ei Ca- 12. & li.
saris donauit. Primusq; ipse in centesima nona- 17. cap. 5
gesima & secunda Olympiade maxima premia
proposuit: ut nō solum uictores, sed & proximē
& tertij successores eorū regalibus diuitijs poti-
rentur. Anihedona quoq; renouatā, quam bel-
la subuerteram, Agrippium uocauit: nimiaq;
benenolentia, nomen amici etiā porta inscripsit,
quam ipse in tēplo adificauit. Sed nec parentes
suos ita quisquam dilexit. nam & patris monu-
mentum optimo regni campo ciuitatē condidit,
fluminū arborumq; dirissimam, eamq; Anti-
patriidem nūcupauit: & super Hierichunta ca-
stellum natura suum, & pulchritudine praci-
puum, muro cinxit, atq; in honorem matris Cy-
prum uocauit: fratriq; Phaselo iurim cogno-
mine Phaselidē Hierosolymis adificauit, cuius
ambitus & in magnitudine liberalitas postea
declarabitur. Aliamq; ciuitatē in regione qua
à Hierichunte in boream tenditur, Phaselū no-
minauit. Cognatis autē & amicis aeterna gloria
traditis, ne sui quidē fuit immemor: sed castel-
lum contra montē Arabici lateris propugna-
culo permuniū, de suo nomine Herodium uo-
cauit: iumulumq; in maxima formam manufa-
ctum, qui stadiorū sexaginta spatio ab Hieroso-
lymus aberat, similiter nominatū, munificentius
accit

accuravit. Etenim rotundis quidē iurribus eam-
 ennem eius amplexus est. Ambitū autem com-
 plevit adibus regijs liberalissimè exornatis : ut
 non solū interna membrorū facies clarior esset,
 verū etiam foris parietes ac macteria testāq; lar-
 gis infusa divitijs elucerēt. Aquā etiam pluri-
 mam ingenti sumptu ex longo intervallo indu-
 xit, perq; ducētos gradus marmoris candidissi-
 mi fabricavit ascensum. Erat enim totus collis
 manu factus, & vehementer excelsus. Quin &
 aliā circa radices eius regiā, ac diversoria, quae
 & sarcinas & amicos recipere possent: adifica-
 vit: ut pro rerū quidē omnium copia civitas esse
 videretur castellū: circumscriptiōe verò, domus
 regalis. Tantiis autem constructis edificijs, animi
 sui magnitudinē in plurimis etiā externis cini-
 tatibus demonstravit. Namq; apud Tripolim &
 Damascū & Ptolemaidē, publicas balneas qua
 gymnasia dicūt: Bibli autē murum, exedras ne-
 rō & porticus, foraq; & iēpla Beryti ac Tyri:
 necnō & apud Sidonē, & Damascum theatra
 condidit. Maritimis autē Laodiceisibis aqua-
 ductum : apud Ascalona verò Nymphaea, sine
 lacus ornatissimos, & balneas, item peristylia,
 tam opere quā magnitudine mirāda cōstituit.
 Sunt quibus etiā lucos portuoq; praestitit. Multa
 civitates ab eo, tanquā regni socia, agris quoq;
 donatae sunt. Ad exhibitionē verò thermarum
 alijs redditus annuos ac perpetuos delegavit,
 quemad

quemadmodum Cois. ne quādo beneficij gratia deficeret. Ad hac frumēta cunctis ministravit egētibz: & Rhodys ad instruendā classē pecunias saepe multisq; in locis praeavit, incēsumq; Pythiū in meliorē formā reparavit sumptibus suis. Quid dicā eius in Lycios aut Samos liberalitatē? perq; omnem Ioniā eorum qua desiderasset quisq; largitiones? Nōne etiam Athenienses & Lacedaemonij, & Nicopolitani, & in Mysia Pergamus, Herodis sunt plena donarij? Nōne Antiochenſium Syria plateā, cum plena cœni ab omnibus vitaretur, per viginti stadia proluxā, stravit polito marmore: declinādisq; imbribus, quā longa esset porticibus ornavit? Sed hac quidē propria quis dixerit illorum, quibus ea detulit, populorū. Quod autem Elidensibus praestitit, non solū Achaia cōmune, sed etiam totius orbis terra munus videtur, per quē Olympiaci certaminis gloria diffunditur. Nā cum hoc deficere sumptū videret inopia, quodq; solū ex veteri Gracia restabat collabi, nō solū agonothesia ipse factus est, eo lustro, quod cū Roma navigaret, offendit: jcd etiā ppetuos pecuniarū redit^{us} instituit, ut nunq eius memoria agonothesia munere fungi desineret. Inextricabile opus fuerit, debitorū siue tributorū remissiones exponere, sicut Phaselitas & Balaneotas, aliaq; circa Ciliciā municipia lenavit annuis pensionibus: licet multū eius animi magnit

gnitudinem timor fregerit, ne quā pateretur inuidiā: uelut maius aliquid aucuparetur, si beneficijs amplioribus afficeret ciuitates, quā quācas haberet. Quin et corpore usus est, quod animo cōueniret: cūq; summus uenator esset, in hoc tamē ipso, equitadi peritia qua exercebat assequeretur. Deniq; uno die quondā quadraginta feras subegit. Est autē aprorum alitrix illa regio: sed magis cernis et onagris frequētat. Bellator autē erat, qui suslineri nō posset: itaq; multos etiā in exercitatione terrebat: quib. & corquēdo iaculo directissimus, & sagittarū liberator uidebatur ecoregijs. Præter animi autē corporiq; uirtutē, fortuna quoq; secunda usus est: raro enim cōtra uosū eius belli cessit enē: et si quādo id accidit, nō ipsi culpa, sed aut pditione quorundā, aut tūmeritate militū factum est.

De dissidio Herodis cum filiis Alexandro & Aristobulo.

CAP. XVII.

Antiq. li.
15. ca. 3. 8.
9. & lib.
16. cap. 13

AT uerò publicā ei felicitatē mœrores inuadere domestici, & aduersi casus ex muliere cœperunt, quā maximē diligebat. Nā quia regis meruit potestātē, repudiata quā prius acceperat uxore ex Hierosolymis genus ducētem, quæ Doris uocabatur, Mariām sibi cōiunxit, Alexandri filiam Aristobuli filij: unde domus eius in discordiā uenit, & antea quidē, maximē uirō postquā Roma regressus est. Nā primū Antipatrū ex Doride filiū, eorum causa quos
è Mar

*è Mariāme susceperat, expulit cinitate: solū festis diebus eō cōmeandi facultate cōcessa. Deinde auum cōiugis Hyrcanū, ex Parthis ad se reuersum, propter insidiarū suspiciōnē peremit: quē captū quidē, occupata Syria, Barzapharnes abduxerat: miserati uerō gentiles liberauerā, qui ultra Euphratē colebant. Et si monitis eorū paruisset, ne ad Herodē transfiret, nō interisset. Verū mortis eius illecebra, fuit nepis matrimoniū: hoc enim fretus, multoq; amplius patriā desiderans, uenit. Herodem autem cōmouit, nō q̄ regnum affectaret, sed q̄ ipsi iure deberetur. Quinq; autē filiorū quos ex Mariāme susceperat, duæ fœminæ, ceteri mares erāt: horūq; minimo Romæ in studijs mortuo, duos maiores natu, & propter matris nobilitatem, & q̄ iam regnātī sibi fuissent geniti, regiē pducebat. Sed enim fortior amor his Mariammes suffragabatur: qui in dies singulos proficiens, adeo succēdebat Herodem, ut eorū nihil sentiret quæ propter dilectā sibi dolerent. Tāiū namq; in eum Mariāmes erat odium, quātū ipse illā amabat. Habens igitur ex rebus quidē ipsis inimi-
 ciarū probabiles causas, ex amore uerō fiducia, in os ei, quæ Hyrcano auo suo fecisset obijciebat, quæq; in fratrem Aristobulū egisset. Nec enim uel huic, quāquā puer erat, parcebat: quē pontificē in decimosextimo ætatis anno creatū, post honorem statim occidit. Atq; ille quidem*

cum sacra veste amictus ad arā accessisset festo die, populus omnis illacrymavit: & tamen noctu missus in Hurichunta, ibi sicut mandatum fuerat, lacu submersus à Gallis interijt. Hac igitur Herodi Mariamē probro dabat, sororemq; eius & matrē maledictis atrocioribus dehonestabat. Sed ille quidē amore mutus erat. Grani autem indignatione mulieres saniebāt: & quo maximē cōmoueretur Herodes, insinulabāt eā adulterij: prater alia multa, quæ uerisimilia fingerebantur, hæc accusantes, q̄ in Aegyptū imaginem suā misisset Antonio: proq; immoderata libidine, absentiē se properasset ostendere uiro mulierū cupidine insanienti, & qui nimis posset inferre. Id ueluti fulmen aliquod emissum perturbauit Herodē, maximē quidē amoris causa zelotypia succensum, deinde etiam cogitantem Cleopatra senitiā, cuius gratia et Lysanias rex & Malichus Arabs erant percēpti. Nō enim coniugis amissione, sed morte sua periculū metuebatur. Itaq; profecturus Iosepho Salomes sororis suæ uiro, quē fidū habebat, et pro affinitate beneuolū, cōmēdabat uxorē: mādato ei clam, ut eam interficeret, si etiā se occidisset Antonius. Verū Iosephus non malignē, sed regis amorem mulieri cupiens demonstrare, q̄ ab ea nec morius patereitur diuelli, secretum ei sermonem aperit. Et illa reuersa Herode, multaq; inter fabulas de affectu iurāte, quodq; nūquam esset

esset aliterius mulieris amore captus : ualde, inquit, amor erga nos tuus mādauis Iosepho comprobatus est, quibus ut me occideres praecepisti. His auditis quae occulta credebat, amens erat Herodes ilico: nec unquā Iosephū mandata sua proditurū fuisse ratus, nisi eā corrupisset, pra dolore insaniebat. Cumq; stratis exiluisset, in regia spatia: ibiq; tunc Salome soror eius arrepto tēpore criminādi, suspicionē de Iosepho cōfirmāuit. Unde Herodes immoderata zelotypia furēs cōfestim utrūq; iussit interfici. Deinde pœnitudo sequebatur insanā: & postquā iracūdia cōcidit, amor iterū calefcebat. Tāta uis autē cupidinis erat, ut ne mortuā quidē putaret eam, sed pra egritudine tanquā uiuam alloqueretur: do nec processu tēporis funere cognito, mœroris magnitudine cum quo superstitiē dilexerat equauit affectū. Materna autem iracundia succedūt filij, & immanitate sceleris reputātes, non aliter suspectū patrē, quā si hostis esset, habebāt: idq; & antea, quā diu Roma in studijs erant, & multo magis postquā in Indea reuersi sunt. Siquidem cum atatibus eorum, mensiū quoq; roborabatur affectio. Iam uerō maturi cōingio, uxor amita sua Salomes, quae matrē amborum accusauerat, filiam duxit: aliter Archelai Capadocum regis. Unde accessit etiam libertas odio, & occasiones ex eorum confidentia delatoribus collatae sunt. Itaq; apertius quidā cum

liq. li.
cap. 4

rege colloquebātur, & ei per utrumq; filiū struerentur insidia: & alter quidē ultrices materni exitij simul cum fratre armaret manus: alter uerò, hoc est Archelai gener, socero fretus etiam fugā pararet, ipsum apud Cæsarem accusaturus Herodem. His igitur criminationibus repletus Herodes, uelut propugnaculo sibi futurū aduersus filios, adducit Antipatrū ex Doride susceptum: hūq; illum praeponere modis omnibus coepit. Qui cum hanc inuentionē tolerabilē non putarent, ac priuata matre aditū proficientem uiderent, indignationē cohibere pro sua nobilitate non poterant: sed in singulis quibus offenderentur, iram prodebant. Et illi quidē in dies singulos magis magisq; negligebantur. Antipater autē etiam sui causa fauorabilis erat: nā & patri blindi callide nouerat, & uarias in fratres suos calumnias conferebat, quadam ipse dictitans, amicos uerò suos ad alia diuulganda submittere, donec omnino spem regni abscedis fratribus suis. In testamento enim ipse aperte quoq; iam successor fuerat declaratus. Denique tanquam rex etiā ad Cæsarē missus est, cultusq; regio & ceteris obsequijs præter diadema utebatur. Tēpore autem ualuit etiā suam matrē in cubile Mariāmes inducere: duobusq; armorum generibus in fratres usus, blanditijs & calūnijs regi obrepfit, ut etiā de filiorum morte cogitaret. Quapropter Alexandrum quidē secum

Romæ

Romam pater abstractū, ueneni sibi dati reum apud Casarem postulauit. Ille autē uix deplorādi copiā nactus, & licet apud imperitissimū iudicē, tamen Herode & Antipatro prudentiorem, delicta quidē patris uerecundē suppressit: in se uerò delata crimina fortiter diluit: periculorumq; socio fraire purgato, mox de Antipatri calliditate, et de suis iniurijs questus est: cum prater innocentia conscientia eloquentia iuuaretur: erat enim acerrimus in dicendo. Postremò prolocutus q̄ eos pater libenter occideret, crimen illi obiecit, & lacrymas quidē cunctis excussit: uerū Casarē sic affecit, ut eorū accusationibus spreis, Herodem statim reuocaret in gratiā. Hac autem lege recōciliatio facta est, ut adolescentes quidē patri in omnibus obedirent, ille autē relinqueret regnū cui uellet. Postea rex Roma reuersus, licet soluisse criminibus filios uideretur, nondū tamē erat suspicionibus liberatus: quoniā argumentū odij sequebatur Antipater, etsi uerecundia recōciliatoris palam proferre inimicitias nō auderet. Cū autē Ciliciā pratermanigans Eleusam delatus esset, suscepit eū benignissimē Archelaus, pro salute generi gratiā referēs, et reintegrata cōcordie causa laus: quippe nihil moratus amicis Romae scripserat, ut in causa dicēda suffragaret Alexādros: & usq; ad Zephyriū deduxit talēis x x x. donatū. Postea uerò q̄ Hierosolymā peruenit Hero-

des, populo cōvocato, tribusq; filijs prope astan-
 tibus causam reddit profectionis: multasq; Deo
 gratias agit, multas etiā Cafari, qui domus sue
 perturbationē sedasset: Et quod regno maius es-
 set, concordia filijs praestitisset, quā ego, inquit,
 arctius copulabo. Nam ille quidē me regni do-
 minū Et successorū iudicem cōstituit. Ego autē
 cum mea cōmoditate illi gratias refero, tresq;
 filios meos reges designo, huiusq; sententia mea
 sociū primū Deū fieri precor, deinde nos. Nāq;
 huic aetas, illis nobilitas successione regni cōci-
 liat, et quidē magnitudo eius etiā pluribus suf-
 ficit. Quos autē Cafar iunxit, Et pater instituit
 observare: non iniustus eos, neq; disparibus, sed
 meritis colētes honoribus. Nec enim tanta quis
 afficiet eū laetitia, cui prater aetatem obsequitur,
 quantū ei quem dispiciet doloris infliget. Quos
 autē singulis cōiūctos esse oporteat propinquos
 atq; amicos ego distribuā, Et concordia spon-
 sores illos cōstituā: pro certo sciens, seditionum
 contentionūq; causas ex contubernaliū nasci
 malitia: hosq; si boni fuerint, affectiones iueri.
 Rogo autē ut non solum isti, sed etiā primates
 ordinū exercitus mei, in me solo spem habeāt in
 praesentia. Non enim regnū, sed regni honorem
 filijs meis irado: Et iucunditate quidē quasi re-
 ctiores potiētur, pondus autē rerum tamen si no-
 lim, meum est. Cōsideret autē quisq; nostrū a-
 tem meā, uitāq; institutū, necnon etiā pietatē:

nam

nam neq; senex adeò sum, ut de me citò despectur: neq; uoluptatibus assuetus, qua adolescētū quoq; uitā spatio breuiore concludūt. Dignitatē uerò ita colimus, ut in longū nos auum progressuros esse credamus. Quòd si quis in cōtemptū meū filijs meis placere maluerit, etiā pro illis mihi suppliciū dabit. Ego enim, nō q̄ inuideam ex me genitis, honorificè eos haberi ueto: sed quia noui hac studia adolescentibus ferocia nutrimentā suggerere. Itaq; si cogitēs qui ad eos se applicans, bonis quidē apud me paratum esse pramiū, seditiosis uerò apud ipsos etiā quibus lenocinabātur, infructuosam fore malignitatē, omnes profectò mecū, hoc est, cū filijs meis sentiēt. Namq; ipsis expedit me regnantē, meq; his esse concordē. Vos autem, o boni filij, sacram priuum retinētes mēte naturam, cuius affectiones inter feras bestias salua sunt: deinde Casarem, qui nos reduxit in gratiā: meq; tertium, qui ea qua iubere liceat rogē: fratres permanete. Iam nunc autē uobis q̄ uestimenta q̄ obsequia dabo regalia: deumq; oro ut cōseruet iudiciū meū, si concordēs eritis. Hac locutus, singulos benignè consalutauit, populumq; dimisit: alios conuenientia dictis eius optantes: qui uerò mutationis erant cupidi, ne audisse quidem se quicquam simulantes. Fratres autem dissensio non reliquit, sed peiora suspicantes alius de alio digressi sunt. Namq; Alexander q̄ Aristobu-

lus agre ferebant confirmatum esse Antipatro meritum. Antipater autem succēsebat uel secundo loco fratres haberi. Sed tamen ille pro uarietate morum, & reticere secreta nouerat, & quāto sibi essent odio multa fraude cclabat. His autē pro nobilitate generis, in lingua erat quicquid uenisset in memē. Et multi quidē his instigandis operā dabant: plures autē amicorū sese explorandi causa insinuabant. Itaq; omne quod dictū esset apud Alexandrū, statim apud Antipatrū erat, & ab Antipatro ad Herodē eū adicctione deferebatur. Nec uel simpliciter aliquid prolocutus, adulescens innoxius habebatur, sed cuncta eius uerba in crimina uertebantur: maximaq; minimis affingebātur, sicubi liberior paulo fuisset. Semper autē qui eū irritarent submittebat Antipater, ut mendacia suas ueras occasiones haberēt: multisq; falso uulgatis, unū quid comprobatū fidē omnibus faceret. Sed huius quidem amicorum quisq; aut natura taciturnus erat, aut munerib. parabatur, ne quid occultum expromeret: nec errasset aliquis, si Antipatri uitam malitia dixisset arcanum. Alexandri uerò familiares, aut pecunia corruptos, aut impulsos blāditijs, quibus expugnanis omnia, fures ac proditores eorū qua cōtra se dicerētur siue agerētur, effecerat. Cum autē eantē uniuersa cōmitteret, astutis etiam criminatōnibus adiutus ad Herodem moliebatur: fratrisq;

pers

personā gerens alijs delatoribus subornatis ute-
 batur. Si quid in Alexandrū nūtiassent favore
 simulato, id quod primo reprehendisset, mox o-
 tiose aſtruyendo, regis iracundiā prouocabat: o-
 mniaq; ad insidias referebat, & ut necē patris
 Alexāder optare uideretur. Nihil enim maio-
 rem fidē calumnijs suggererat, q̄ si eū purgaret
 Antipater. His accensus Herodes, quantū in
 dies singulos de affectu adulescentiū deirahē-
 bat, tantū adijciebat Antipatro. In eandē ue-
 rō partē inclinati sunt etiā qui regno parebāt:
 hi uolentes, alijs pro imperio, sicut Ptolemæus a-
 micorū clarissimus, regisq; fratres, ac tota pro-
 gēnies: omnia nāq; in Antipatro sita erant: et
 quod Alexandro fuit acerbissimū, cuncta in
 eorū perniciē, matris Antipatri consilio gere-
 bātur. Nouerca enim senior erat, multoq; plus
 quā priuignos oderat, quos regina mater edide-
 rat. Sed quanquā omnes, ut Antipatro magis
 obsequerētur, spes inducebat: nō minus tamen
 praecepta regis quenq; ab adulescētibus sepa-
 rabāt: qui charissimis edixerat, ne quis ad A-
 ristobulum uel eius fratrem accederet, aut se ad
 eos applicaret. Non solū autē regalibus erat for-
 midini, uerum etiā externis amicis. Nulli enim
 regum tantū potestatis Caesar dederat, ut fugi-
 tinos suos quāuis ex ciuitatibus nō subiectis ei
 liceret educere. Adulescētes autē delata in se
 facinora nesciebant, hisq; propterea capiebātur
 incans

incautius. Nullus enim palam incusabatur à
 patre: sed affectu refrigerescere paulatim intelli-
 gentes, aduersus dolorem asperius excitabantur.
 Eodem autem modo etiam Pheroræ patrum, et
 Salomæ amittæ, contra illos commouit Antipater,
 assidue uelut cum uxore sermocinando quibus in
 eos instigaretur. Huius autem inimicitias ange-
 bat Alexandri quoque uxor Glaphyra, multa
 de sua nobilitate commemorans, cunctarumque; se
 qua in regno uiueret dominam esse dictitans: pa-
 ternum enim genus à Temeno, maternum autem à
 Dario Hystaspis filio ducere, multumque; igno-
 bilitatem despiciens sororis et uxorum Herodis:
 quarum quaque; propter formam, non propter nobili-
 tatem esset electa. Namque; multas ei fuisse dixi-
 mus uxores: quod liceret Iudæis more patrio
 plures habere, quodque; rex pluribus oblectare-
 tur. Omnibus igitur propter superbiam et contu-
 melias Glaphyra inuisus erat Alexander. Sa-
 lomen autem Aristobulus, et si socrus eius erat,
 ipse inimicam sibi reddidit, et ante quidem pro-
 pter maledicta Glaphyra sauentem: frequenter
 enim humilitatem generis obijciebat uxori:
 quodque; ipse priuatam, reginam uero frater suus du-
 xisset Alexander. Hoc Salomes filia cum fletu ma-
 tri nuntiavit. Addebat autem, quod aliorum quoque;
 fratrum matres idem Alexander et Aristobulus,
 si regnum obtinuissent, textrices cum ancillis facere
 ministrareretur, ipsos quoque; uicorum scribas, scilicet
 irrid

irridētes, q̄ literariū studijs operā darēt. His cō-
 mota Salome, q̄ iracundiā cohibere non posset.
 Herodi cūcta indicauit. Satis autē idonea ui-
 debatur cōtra generū dicēs. Et prater hac alia
 quedam criminatio diuulgata est, qua succēdit
 animū regis. Audiuit enim Alexandrū &
 Aristobulū crebro matrē implorare, casumq̄;
 eius cū gemitu atq; imprecationibus conqueri:
 ac sepe illo quedā ex Mariammes uestimentis
 posterioribus diuidente cōiugibus, minitari so-
 litos esse, q̄ cito pro regalibus delicijs nigris ue-
 stibus induerentur. His de causis Herodes licet
 cōstantē animū adulescentiū formidaret, tamē
 ne spem correctionis abscinderet, ad se eos no-
 cauit: Romam enim migraturus erat: & quasi Antiq. li.
 rex pauca interminatus, pluribus quasi pater 16. cap. 7
 monuit: rogauitq̄; ut fratres diligeret, promissa
 priorū peccatorū uenia, si post hac meliores fie-
 rent. Illi autē criminationū inuidiā deprecādo,
 fictas eas esse dicebant, purgationisq̄; sua fidem
 rebus ipsis posse cōstare: uerim ipsum quoq;
 debere, omīssa facilitate credendi, adiū maledi-
 ctis obstruere. nunquā enim calumniatores de-
 fore, dum cui persuadeatur extabit. Cū his cū,
 maturē placauissent, ut patrē, præsenti metu re-
 iecto, de futuris mœrere cœperunt. Etenim co-
 gnoscere Salomē sibi esse infensam, & patrum
 Pheroram: uterq; autem sani & graues erant:
 sed amplius Pheroras, qui totius quidem regni
 prater

præter diadema socius esset: proprios autem redditus haberet centum talentorum, totiusque trans Iordanem terra fructus ipse caperet, à fratre sibi dono data. Quinetiam tetrarcham eum fieri beneficio Caesaris, idem Herodes impetraverat: regaliq; coniugio dignatus erat, sorore uxoris suæ nuptum ei collocata. Et post illius mortem, desponderat ei filiarum suarum maximam, trecentis talentis in dotem datus. Sed regale matrimonium Pheroras, ancilla amore captus, refugerat. quãobrem iratus Herodes, filiam nuptum dedit fratris filio, qui post à Parthis occisus est. Mox autem morbo Pherora uenia data, indignationem remisit. De hoc autem erat uetus opinio, quod etiam uina regina Herodem opprimere uoluisset ueneno. Sed tunc plurimis delatoribus aditus erat, ut quãuis amantissimus fratris esset Herodes, fide tamen eorum quæ audisset adduceretur ad metum. Itaque de multis qui suspecti erant habita quaestione, postremo ad Pherora amicos uenit, quorum nulla quidem fuit de maleficijs aperta confessio, sed quod cum amica subrepta in Parthos cogitasset effugere prodiderunt: huius autem consilij et fuga conscium esse Aristobulum Salomes maritum: cui rex eam tradidit, postquam superior adulterij causa percipitæ est. Sed nec Salome criminatione libera mæserat: nam et hanc frater Pheroras accusabat, quod cum Syllæo procuratore Obode regis Arabum de nuptijs constituisset,

quem

quem inimicissimum Herodes habebat. Conuicta autē & in hoc, & in omnibus qua Pheroras detulerat, indulgentiā meruit : itaq; ipsum etiā rex Pherorā criminibus soluit. Domus uerò tēpestas in Alexandrū transijt, totaq; capiti eius incubuit. Tres erāt Eunuchi regis charissimi, & ex genere famulatus neminē id latebat. Vni enim uinū ministrare fuit cura, alteri cœnam apponere, tertius autē dormitū eum collocabat, & cū ipso cubabat : hos muneribus maximis Alexāder cupiditati suæ subiecerat. Itaq; postquā regi hæc sunt indicata, ut tormentorum coacti, & stuprū statim cōfessi sunt, & quibus essent ad hoc promissis indueli aperuerūt : quomodo eos scfellisset Alexāder, nullā in Herode spem habēdam esse, improbo sene, commemorās, & q capillos inficeret, ut ob hoc etiā eum iuuenē putarēt : uerū se coli oportere, quā etiā inuito eo regni esset futurus successor : neq; multo post ab inimicis pœnas repeteret, fortunatosq; amicos suos beatosq; faceret, ac præ cæteris ipsos. Quin & obsequia potentium Alexandro clam parere, militūq; rectores, itēq; ordinū principes occultē ad eū cōuenire dixerūt. Hæc Herodes adeo perimuit, ut nō auderet statim delata pferre, sed exploratores die noctūq; submittēs, dicta factaq; singula scrutabatur : et de quibus suspicio esset, ilico trucidabat. Itaque regnū eius acerbissima iniquitate repletum est.

Nam

Nam pro suo quisq; odio uel inimicitijs calum-
 nijs sinxere, multiq; regis iracūdia cadis cupi-
 da cōtra aduersarios abutebātur: & mendacio
 quidē cōfēssim fides habebatur: erāt autē crimi-
 nationibus ipsis uelociora supplicia. Deniq; ac-
 cusabatur qui modò accusauerat, & cū eo qui
 ante se cōuictus esset, ducebatur ad pœnam. De
 uita nāq; periculum regis quæstiones breuiore
 cōpendio terminabas. Ad hoc autē sanities pro-
 cesserat, ut nec corū quenquā humanius aspice-
 ret, qui accusati nō essent: uerū etiā amicis im-
 mitissimū se se praberet. Itaq; multis etiā regno
 interdixit, & in quos potestatiē non habebat,
 in eos dictis asperis sauebat. Accessit malis
 Antipater collectaq; propinquorum caterna,
 nullū criminationis genus omisit. Tantus autē
 ineptia sua regē cōmentisq; delatorū timor in-
 uasit, ut stricto instare sibi gladio uideretur ui-
 dere Alexādrū. Deniq; subito & ipsum cor-
 reptū in uincula cōiecit, & in amicorū eius tor-
 menta perrexerit: multis autē tacite moriebātur,
 nulla uoce supra cōscientiā prodita. Alij uerò
 quibus mendaciū impatiētia doloris extorsit, de
 patris eū insidijs cū fratre Aristobulo cogitas-
 se dixerūt: tēpusq; obseruare, ut illo dum uena-
 retur occiso, Romā profugerēt. His tamen si ueri-
 similia nō erant, sed necessitate cruciatus ex tē-
 pore fingebātur, libtū tamen animo rex crede-
 bat, pro cōsolatione accipies nincti filij, ne id fe-
 cisse

Antiq. li.
 17. cap. 8.

eisse uideretur iniuste. Verum *Alexāder* quo-
 niam suspiciōē patris nullo modo aboleri pos-
 se arbitrabatur, ultrò malis assentiendū putauit:
 ac digestis aduersus inimicos quatuor libris, sa-
 tetur insidias, earumq; se plurimos socios habe-
 re perscribit: ante omnes autē *Pherorā* & *Sal-*
lomen. Hanc enim etiā stupro sibi quondā esse
 mixtā, cū uim noctu adhibuisset inuito. Iamq;
 libri in manibus erāt *Herodis*: multa & gra-
 uia de optimatibus clamātes, cū maturē in *Ju-*
daeam *Archelaus* uenit, metuens genero simul
 ac filia, quibus etiā prouidentissimo cōsilio suc-
 currit, regisq; minas arte dissoluit. Mox enim Antiq. li.
 cum eo cōgressus, ubinam est, clamat, exitiabilis 16. ca. 8. 9
 gener meus? aut ubi parricidale caput aspiciā,
 quod meis manibus ipse lacerabo: addamq; fi-
 liam meā bono marito nono? nā etsi cōsiliū par-
 ticeps nō est, quia tamē eiusmodi uiri coniunx
 fuit, inquinata est. Miror autē patientiā tuam,
 cuius periculū agit, q̄ adhuc uiuit *Alexāder*:
 ego nāq; ita ex *Cappadocia* properās ueniebā,
 ut qui & illū reperirē olim dedisse suppliciū, et
 de filia quāsiōē tecū habere, quā tui tuaq; di-
 gnitatis cōtemplatione illi despōderā. At nunc
 de utroq; nobis consulendū est: licet nimis pa-
 ter sis, & ad puniendū insidiatorē filiū minus
 fortis. Permutemus dexterās, & aliter alterius
 iracūdia uicarij succedamus. Talibus increpās,
 quāuis pertinacē fallit *Herodē*. Itaq; ille quos.

Alexāder perscripserat libros, legēdos ei prae-
bet, singulisq; capitulis insiſtēs, cū eo delibera-
bat. Unde occasione sui cōsiliij nactus *Arche-
laus*, paulatim causam in eos qui scriptis cōti-
nebantur, & in *Pherorā* cōtulit. Cū autē sibi
credere regē uideret, considerandū est, inquit, ne
forte adulescentulus tot nequissimorum insidijs
circūueniatur, nō tu ab adulescentulo. nec enim
apparere causam, cur in tantū rueris scelus, quā
& nūc regno potiretur, & successionem regnā
ſperaret, nisi aliquos haberet huius persuasionis
autores, qui ad deteriore partē lubricum atatis
impellerēt. Ab eiusmodi nāq; hominibus non
solū adulescētulos falli, uerū etiā senes, domosq;
clarissimas totaq; regna solere subuerſi. Conſen-
siebat dictis *Herodes*, iramq; paulatim remitte-
bat in *Alexādro*, & in *Pherorā* excitabat:
nāq; hic erat librorū quatuor argumentū. Qui
ubi propensioſiorem eſſe regis animū ſenſit, & in
omnibus apud cū amicitia *Archelai* praeuale-
re, quā honeste nō posset, ex impudentia salutē
quasiſiſit: relictoq; *Alexādro*, cōfugit ad *Ar-
chelaum*. & ille negat se uidere, quo pacto exi-
mat tot criminibus inuolutū, quibus manifestē
cōuinceretur regē insidijs uoluisse decipere, o-
mniumq; malorū praesentium adulescenti causa
fuisse: nisi malit omiſſis artibus callidis, &
negandi pertinacia, de quibus insimularetur,
omnia confiteri, & à fratre, praesertim cui dile-
ctus

Etus esset, ueniam petere : nāq; ad hoc ei modis
 omnibus se quoq; opem laurū. Paruit Archelaus
 Pheroras , acraq; ueste cū lacrymis ut quā
 miserabilis appareret, instructus, ad pedes Herodis
 accessit : ueniāq; meruit postulans : Et se
 quidē scelratū esse fatebatur : nāq; omnia quae
 sibi obijcerētur fecisse. Horum autē causam esse
 diminutionē mētis atq; insaniam, ex mulieris amore
 conceptam. Itaq; postquā stetit Pheroras
 suimet ipse accusator ac testis, tūc cū iam Archelaus
 excusando, Herodis iracundiam mitigabat,
 proprijs usus exēplis : etenim se quoq; a fratre
 multo grauiora perpeßum, naturale ius dicebat
 anteposuisse uindictae. Quippe in regnis,
 uelut in magnis corporibus, semper aliqua pars
 pondere ipso tumescere : quā recidi quidem
 non oportere, leniter uerò curari. Multa in hūc
 modū locutus Archelaus, Herodē quidē Pherora
 placidū reddidit : ipse autē Alexandro tan
 diu manebat iratus, filiāq; ab eo distractā secū
 abducturū se aiebat , donec Herodē cōpulit ut
 rō pro adulescētulo deprecari, ut iterū ei filiam
 desponderet. Satis autē grauatim Archelaus
 cui uellet eam praeter Alexandrum collocari
 permisit : maximi enim pēdere, quo iura inter se
 affinitatis inuiolata permaneant. Rege autē sibi
 filiū ab eo donatū affirmāse, nisi matrimonium
 diremisset, quòd Et liberos iam haberent, uxor
 quoq; ab adulescēte diligeretur : quā si remane-

ret, peccatorum foret obliuio: si uerò discederes, causa de omnibus desperādi: molliorē nāq; fieri audaciā, si domesticis affectionibus distraha-
 eur: nix tandē cessit, unaq; & ipse rediit cū adu-
 lescēte in gratiā, & patrē eius reduxit. Procul
 dubio tamē cum Romā mittere debere ait, cū Ca-
 sare collocuturum: de omnibus enim scse literas
 ad eum fecisse. Vastrū igitur Archelai consi-
 lium, quo generū periculo liberauit, peractum
 erat, & redintegrata cōcordia in epulis & hu-
 manita e conuiuiis familiariter uersabantur.
 Abcuntē autē muneribus talentorū septuagin-
 ta, folio quoq; aureo gēmis ornato, & Eunu-
 chis, & cōcubina donat Herodes, qua Panny-
 chis uocabat: itēq; amicorū eius quēq; pro me-
 rito. Quin & cognati regis omnes, iussu eius
 Archelao dona splēdidissima dederūt: eumq;
 tam ipse q̄ optimates Antiochiā usq; prosecu-
 ti sunt. Non multo post quidā in Iudēā uenit,
 Archelai cōsilijs multo potētior: q nō solū re-
 conciliationē gratia Alexandro quasitā fecit
 irritā: uerū etiā causa fuit ut periret. Iaco erat
 genere, nomine Eurycles, ad regni desiderii a-
 more pecuniā corruptus. Iam enim luxum eius
 regia tolerare non poterat. Is amplissimis donis
 Herodi oblatiis, uelut eorū quae aucuparet ille-
 cebra, cū statim multiplicata recepisset, immacu-
 latā liberalitatē nihil esse ducebat, nisi regum
 sanguine cōparasset. Itaq; regē adulatione fal-
 sisq;

Antiq. li.
16. cap. 11

sisq; de ipso laudibus. & sermonis calliditate
 circūuenit: matureq; perspecto eius ingenio, di-
 ctis simul & factis qua illi placeret, inter pri-
 mos eius amicos habetur. Nā & rex & omnes
 eius comites libenter cinē spartae patria causa,
 principuo dignū honore ducebāt. Ille autē post-
 quā fragilitatē domus animaduertit, fratrumq;
 inimicitias, & quēadmodum pater in singulos
 esset animatus. Antipatri quidē hospitio pra-
 uentus erat. Simulata uerō amicitia fallebat
 Alexandrū, olim se & Archelai socium esse
 mētutus, quo etiā citius quasi pbatu obrepserit.
 Moxq; ab eo fratri quoq; Aristobulo cōmen-
 datus est. Periclitari autē personis omnib⁹, aliā
 alio modo subibat: ac primū fit Antipatri mer-
 cenarius, & Alexandri proditor: illum expro-
 bando castigās, q̄ quū fratru sit maximus, spei
 sua negligat insidiatores: Alexandrū uerō, q̄
 regina creatus, & regia uir cōiugis, filiū priua-
 ta mulieris patere regno succedere, praesertim
 quū haberet magnā occasionē Archelau: qua
 quidē adulescētī bona fide suadere uidebat, q̄
 amicitia simulasset Archelai. Vnde nec Ale-
 xander quicquā metuēs, & de Antipatro qua
 se mouerēt apud eū querebat: & q̄ nihil mirū
 faceret Herodes, si cum matrē illorū interemit,
 ipsis quoq; regnū eius auferret. quorum causa
 Eurycles & miserari eos & cōdolere simulās,
 etiā Aristobulū ad ea dicēda pellexit: atq; ita

querelis in patrem utroq; deuincto, referens ad
Antipatrum secreta discedis: afflicto quoq; insi-
 diarum mendacio, quas ei fratres parasse affirma-
 bat, ac penè iam strictus gladijs in eum irruere. Ob
 hac autem multa pecunia donatus ab *Antipa-
 tro*, laudator eius erat apud patrem: & ad extre-
 mum necis *Alexandri* & *Aristobuli* redempta
 opera, ipse accusatoris partibus fungitur. Cumq;
 adisset *Herodem*, nitamur ei se rependere pro beneficijs
 sibi delatis, & lucem referre dixit pro hospitio:
 olim *Alexandrum* exacuisse in eum gladium, & con-
 firmasse dexteram: uerum sceleri tanto fuisse impe-
 dimento, quod societatem facinoris assimulasset. *Ale-
 xandrum* enim dicere, non bene secum *Herodem* actum
 putare, quod regnum obtinuisset alienum, & post ma-
 tris eorum necem principatum eius dilacerasset, nisi
 etiam degenerem cooptaret heredem, auitumq; ipso-
 rum regnum *Antipatro* spurio traderet. Proinde
 semet *Hircani* manes & *Mariammes* uultu ire.
 Nec enim decere successionem regni ab huiusmo-
 di patre sine cade suscipere: multis autem rebus
 ad hoc excitari quotidie, quia nihil sibi omnino
 loqui sine calumnia liceret. Nam si de nobilitate
 aliorum fiat mentio, sine ratione se contumelijs affici,
 patre dicente, solus generosus *Alexander*, & cui
 pater sit pro ignobilitate dedecori. In uenationi-
 bus quoq; offendere, si taceat: si uero laudet, ca-
 uillationem appellari: & prorsus immitem sibi pa-
 trem inueniri, solique *Antipatro* indulgentem: ob
 que

qua uel emori non recusare, nisi ex uoto insidia
successissent: sin eum occidisset, primū salutis oc-
casione fore Archelaum socerū suum, ad quem
facile possit effugere: deinde Casarem, qui nunc
usq; ignoraret mores Herodis: nec enim sic ei
adstaturū ut antea, patris praesentiam formidan-
do: nec de suis tantū criminibus locuturum, sed
primū totius gentis arumnas, et quod ad necem
usq; tribuitis opprimeret uulgaturum: deinde in
quibus delicijs, quibusq; artibus parua sanguine
pecunia cōsumpta sint, & qui uel quales ex illis
fuerint locupletati, qua causa ciuitatis afflictas
ibi autē lamentaturū & cui & matris necem,
omniaq; scelera regis reuelaturū: quibus cognitis
nemo se indicauerit patricidā. His Eurycles in
Alexandrum falso delatis, Antipatri laudes
prosequebatur, illum solum qui patrē diligereet
esse cōfirmans, quiq; adhuc insidias retardasset.
Rex autē nondum praeterita suspicionis dolore
compresso, intolerabilis iracūdia feritate pertur-
batur. Iterumq; hoc tēpus nactus Antipater,
alios accusatores fratribus subornauit, qui eos
dicerent cū Iacundo & Tyrannio clām colloqui
solitos esse, equitum regis olim principibus, tunc
uero propter quasdam offensiones ordinibus
motis. Hac deniq; indignatione succensus, con-
festim eos tormentis Herodes subdidit. Illi au-
tem nihil eorum se qua crimini darentur, scire
confessi sunt. Sed oblata est quaedam uoluit ad
h h 4 prae

praefectum castelli Alexandriæ ab Alexandro scripta epistola, deprecante ut cum Aristobulo fratre se in castellum reciperet, si patrem interfecissent: tamq; armis quam alijs subsidijs eos uti permitteret. Hanc Alexander Diophanti commentum esse dicebat, qui regis erat notarius, homo audacissimus & cuiuslibet manus literas imitari percallidus. Itaq; multis saepe falso conscriptis, ob hoc postremo occisus est. Torto autem castelli praefecto, nec eius indicio quicquam Herodes eorū qua delata erat verum esse cognovit. Sed quamvis nullum documentum validum proferretur, filios tamen asseruari precepit. Eury-
 clem verò domus suæ pestem, ac totius sceleris fabricatorem, bene de se meritum datoremq; salu-
 ris appellans, talentis L. donavit. Ille autē prius quam certa fama nuntiaret, ad Archelauū pro-
 perat: aususq; dicere, quòd Herodem recōciliaf-
 set Alexandro, ab illo quoq; pecunias capit: deinde in Achaiam transgressus, ad similia fa-
 cinora male quasuis abusus est. Postremo apud Caesarē accusatus, quòd dissensionibus replevis-
 set Achaiam, & civitates spoliaret, in exilium mittitur: atq; hoc eum modo poena Alexandri et Aristobuli persecuta sunt. Hoc loco dignum est Coum Euaratum huic Spartiata conferre. Namq; is cum amicissimus esset Alexandro, eo-
 demq; tempore quo Eurycles ibidem erat adue-
 nisset, percōtanti regi super his qua ille insimu-
 laret,

laret, iuratus nihil se ab adulescentibus audisse affirmavit. Nec tamē id quicquā miseris profuit Antiq.
 apud Herodem, solis maledictis aures paratissi- 16. cap.
 mas aperientem: eumq; gratiosissimū sibi indi-
 canē, qui secum eadē crederet, usq; mone-
 retur. Incitabat præterea Salome crudelitatem
 eius in filios. Nam ad hāc Aristobulus, quo pe-
 riculis inuolueret, quam et socrum habebat et
 amitam, monitū miserat, ut salutis suæ cōsuleret:
 quasi rex eam decrevisset occidere, iterū insinu-
 latam, quorū ante fuerat accusata: quod Sylleo
 Arabi nubere cupiens, quem sciret eius inimi-
 cum, occulte illi secreta regis nuntiaret. Et hoc
 fuit extremū quo tanquam tempestate oppressi
 adulescētes, nō secus ac turbine pessundati sunt.
 Salome enim protinus cōtendit ad regē, eiq; mo-
 nita Aristobuli prodit: atq; ille ulterius durare
 non passus, utrunq; filiū uinxit, et separatos as-
 servari praecepit. Deinde Volumnium militia
 magistrū, et ex amicis suis Olympū descripta fe-
 rētes iudicia, proficisci iussit ad Caesarē: qui post-
 quam Romam navis delati, regis literas reddide-
 runt, vehementer quidē Caesar ob adulescētes in-
 doluit, verū potestatē in filios à patre auferēdam
 non duxit. Deniq; rescribit ei, ut ipse sui domi-
 nus esset arbitry: melius tamē facturū dicens, si
 in cōmuni cōfessu propinquorum suorū provin-
 ciaq; rectorū de insidijs quæreret: eosq; si delato
 crimini reperiret astrictos, occideret: si nerò fio-

gam tantum esse mediatos, mediocri supplicio
 sti*q.* li. contentus esset. Paret scriptis Herodes, cumq;
 .cap. 13 Berytum quò Caesar iusserat, pervenisset, cogis
 iudicium. Præfecerunt autē rectores, quibus à
 Casare scriptū fuerat, Saturninus & Pedanius
 legati, & cū his Volumnius procurator, itemq;
 propinqui regis & amici, necnon et Salome &
 Pheroras, & post hos optimates Syria, præter
 Archelaum regē: namq; hunc Herodes, quòd
 Alexandri socer esset, suspectū habebat. Sed fi-
 lios quidem satis provido consilio in iudicium
 non produxit: sciebat enim quòd si tantum usq;
 fuissent, omni modo ad misericordiam cunctos
 impellerent: si uerò etiam dicendi copiam nacti
 essent, facillime Alexander obiecta dilueret.
 Igitur illi quidē custodiebātur in Platane, nico-
 S:doniorum. Exorsus autē rex, veluti cum præ-
 sentibus ageret, cōmonebatur: & insidias qui-
 dem timide obijciebat: nam probationibus defi-
 ciebat: maledicta uerò & probra & iniurias,
 & peccata plurima in se admissa prosequēba-
 tur: eaq; morte grauiora esse confessoribus de-
 monstrabat. Postremò cum nemo contradiceret,
 semetipsum argui miserabiliter questus, acer-
 bamq; uictoriam uincere, singulos sententiam
 proferre rogat in filios: & primus Saturninus
 condemnandos esse adulescētiulos, sed non morte
 pronuntiauit. Nec enim fas esse cū tres ipse
 astantes habeat filios, mortem alienis decernere.

Idem

Idem etiā duobus legatis uisum est, eosq; nonnulli alij secuti sunt. Tristem uerò sententiā primus Volumnius dixit, cunctiq; post eā Herodis emulatione, uel odio: neq; indignatione quiscquam necandos esse adulescentes iudicauit. Tum autē uniuersa Iudaea & Syria, suspensa quidem operiebatur huius tragædia finē: sed nemo existimabat Herodis crudelitatem ad parricidiū usq; processuram. Ille tamē filios Tyrum traxis, atq; inde nauī Casaream deuectos, quo mortis genere perimeret cogitabat. Interea uetus quidam regis miles, Tiro nomine, qui & filiū habebat Alexandro assuetū atq; amicum, & ipse diligebat adulescentulos: pra nimia indignatione mentis postremò circumiens clamitabat conculcatā esse iustitiam, ueritatē perisse, naturam esse confusam, uitamq; hominum iniquitatis esse plenam, & omnia qua dolor contemptori uita dictasset. Deinde ipsum etiam regē ausus adire: mihi uerò, inquit, omnium uideris esse infeliciissimus, qui contra charissimos nequissimis credas. Siquidem Pheroras & Salome fidem apud te aduersus filios tuos habent, quos saepe ipse mortis supplicio dignos esse iudicasti: neq; aduertis hoc eos agere, ut iustis successoribus destitutus, cum solo remaneas Antipatro, capi facile regem optantes. Veruntamē cogita, ne ille quoq; militibus odiosus sit, propter eadē omnium fratrum. Nullus enim est, qui nō adulescentiū misereatur.

prine

Antiq. li. 16. cap. 13 principum autē plurimi etiam palam graviter ferunt. Hac dicens, simul eos quibus res indigna videretur nominabat. Rex autē statim illos & ipsum cum filio comprehendi iubet. Ibiq; cum alius quidam regius tonsor, nomine Tryphon, nescio qua exagitatus insania, semetipsum indicans proficit: ac mihi quoq; Tiro, inquit, iste persuasit, ut occasione tondendi nonacula te occiderem: magnaq; inde Alexandrū daturum munera pollicebatur. His auditis, Herodes & Tironē eiusq; filium, & tonsorē subdidit questioni. Cumq; illi pernegarent, tonsor autē amplius nihil diceret, Tironē vehementius torqueri iussit: tumq; filius eius, patris miseratione commotus, cuncta se regi, si eum sibi cōdonasset, indicaturum promissit. Eoq; relaxato, ipsius occidendi patrem suum habuisse voluntatem dixit, impulsū ab Alexandro. Hoc autē quibusdam fictum ab adolescente videbatur, quō tormentis eriperet patrem, nonnulli verū esse affirmabant. Herodes tamen & militum principibus & Tironē pro cōcione accusatis in eos armanit populum, ut ibidē cum tonsore lignorū & lapidum ictibus interirēt. Filios verō in Sebasten missos, quā nō longo à Casarea intervallo distaret, praefocari iubet: eaq; re maturē perfectā, in castrum Alexandrium mortuos asportari, cum Alexandro materno avo sepeliendos. Hic finis Aristobulo & Alexandro vita fuit.

De conspiratione, Antipatri contra patrem. C. XVIII.

Antipatrū uerò, cum iam sine controuersia Antiq. li
 successionem regni speraret, intolerabile 17. cap. 1
 gentis excepit odium, cunctis scientibus, illum
 omnes fratribus suis cōseruisse calumnias: nihi-
 loq; minus timor cum nō mediocris sollicitabat,
 crescente sobole peremptorū. Erant enim Ale-
 xandro ex Glaphyra filij duo, Tigranes et Ale-
 xander: itemq; Aristobulo ex Berenice Salo-
 mes filia, Herodes & Agrippa & Aristobu-
 lus, filiaq; Herodias & Mariamme. Sed Gla-
 phyrā quidē Herodes cū dote sua in Cappado-
 ciam dimisit, postquā Alexandrum interfecit:
 Berenicem autē Aristobuli coniugē, auunculo
 Antipatri nuptiū dedit: ut enim Salomē, quam
 insensam habebat, sibi recōciliaret Antipater,
 istas nuptias excogitauit. Idem uerò etiā Phe-
 roram muneribus alijsq; obsequijs, atq; amicos
 praterea Caesaris ambiebat, magnas Romā mit-
 tendo pecunias. Saturninū enim cum alijs omni-
 bus apud Syriā donis explenerat. Hoc autē ma-
 gis inuisus erat cūctis, quo plura donabat, uelut
 opes tātas nō munificētia largiret, sed metu con-
 sumeret. Itaq; eueniebat, ut nec accipientiū be-
 neuolētia quicquā profecerit, quibusq; nihil de-
 disset, acerbiores inimicos haberet. In distribu-
 tionibus autem munerū quotidie largior erat,
 cum prater spem uideret orbos pueros ab Hero-
 de curari: quantumq; illum peremptorū cadis,
 poenis

pœniteret, prolis eorum miseratione significari.
Connocatis enim propinquis atq; amicis suis, et
pupillis astantibus cum lacrymis opplesset oculos,
dixit: Horū quidē mihi patres fortuna quada-
m tristis eripuit, ipsos autē orbitatis miseri-
cordia cum natura cōmendat. Experiar itaq; ne
etsi pater infortunatissimus fui, auus tñ sim pro-
videntior, & à quibus post me regātur amicissi-
mos mihi relinquā. Despondeo igitur filiā tuam
Pherora maximo filiorū Alexandri, ut ei cura-
rator sis necessarius: uno uerò Antipater filio,
Aristobuli filiā: eris enim hoc modo pater or-
bata. Sororem uerò eius meus Herodes accipiet,
ex pontifice auo materno prognatus. Et de his
quidē hoc sit iudiciū meum, neq; id quisquā di-
rimat, q me amabit. Precor autē etiā Deum bo-
no regni mei, meorūq; nepotū copulare nuptias,
atq; hos pueros placidioribus, q patres eorū ocu-
lis aspicere. Postquam hæc locutus est, flevit, &
puerorū dexterās iunxit, benignissimeq; cōsalu-
tatis singulis dimisit conciliū. Statim dirigit
Antipater, quātōq; dolore affectus esset nemi-
nem latuit pupillorum: namq; honorē apud pa-
trem quoq; sibi derogatū existimabat: iterumq;
de rebus cūctis periculū fore, si Alexandri filijs
præter Archelaum etiam Pherorā tetrarcham
adiutorem habere licuisset. Ad hæc reputabat
odium suum, & orbitatis miserationē, qua tota
gens flectebatur, quanto uiuentium puerorum
studio,

studio, & quanta memoria mortuorū ipsius scelerē tenerentur Iudai. Itaq; omnimodo dirimere sponsalia statuit: & callidē quidem patri surrepere timuit, senienti acriterq; uigilanti ad suspicandū: palam uerò eum supplex adire ausus est, coramq; deprecari, ne se honore priuaret, quo dignū esse iudicasset, nudumq; regis nomen habere uellet, regni autē substantiā penes alios esse. Nec enim posse rerū obtinere dominatū, si prater auū Archelaū, etiam Pheroras Alexandri filijs socer esset adiūctus. Instantissimē uerò precabatur, quia numerosa esset regia progenies, nuptias permutari. Nouē namq; regi uxores erant, sed harum septem unde filios susceperat, ipsum Antipatrū ex Doride, Herodem autē ex Mariamne pōtificis filia: itemq; Antipā & Archelaū ex Malihacc Samaritide, filiamq; Olympiadem, quā frater eius Iosephus habuerat, ex Hierosolymitide uerò Cleopatra Herodē et Philippū, necnon ex Pallade Phaselū. Habebat autem filias quoq; alias, Roxanen & Salomen, unam ex Phædra, & alterā ex Elpide: duasq; uxores sine filijs, consobrinā & fratris filiā: & prater has Alexandri & Aristobuli sorores duas ex Mariamne. Cum igitur tāta prolis copia superesset, aliter nuptias iungi postulabat Antipater. Rex autē perspecto eius animo, qd de pupillis cogitaret, uehementer iratus est: quippe filiorū quos interfecerat casū reputans uerbatur
etiam

etiam hi quandoq; criminationum Antipatri
 premiū fierent. Sed tunc quidē senioribus dictis
 eum protelat. Postea uerò blanditijs eius addu-
 ctus, sponsalia reformauit: ac primū ipsi Anti-
 patro Aristobuli filiam collocat, filiū uerò eius
 iungit filia Pherora. Hinc licebat aduertere,
 quantum Antipatri ualuerit adulatio, quod
 idē in simili causa impetrare Salome nō potuit.
 Hanc enim quāuis soror esset, atq; hac saepe in-
 tercedēte Iulia uxore Caesaris postulasset. Ara-
 bi Syllao nubere nō passus est: sed inimicissimā
 sibi fore iurauit, nisi ab hoc studio desistisset:
 posteaq; inuitā Alexa cuidā ex amicis suis in
 matrimoniū dedit, eiusq; filiarū unā Alexātri

Antiq. li. filio, alterā Antipatri auunculo tradidit. Na-
 17. cap. 3 tarū autē Mariammes una, sororis filiū habebat
 Antipatrū, altera fratris Phaselū. Sic interrup-
 ta pupillorū spe Antipater, & pro sua cōmo-
 ditate affinitatibus iūctis, expectatione certa ni-
 sebat: adiectaq; malignitati fiducia, nequaquā
 erat tolerabilis: nā quia singulorū odium uitare
 non poterat, securitatē sibi ex terrore quarebat:
 cū præterea Pheroras ei ueluti iam cōfirmato
 regi obsecundaret. Quin & mulierū conflata in
 aula conflictio, nouas turbas excitabat. Etenim
 Pherora uxor cum matre ac sorore sua, necnon
 & matre Antipatri, multa in regia insolenter
 agebat, ausa etiam duas regis filias contumeliose
 tractare: cui rei maxime ab Antipatro erat
 obiect

obiecta. Itaq; cū illi inuisa essent, alias quidē
 morigeras habebant: sola uerò Salome aduer-
 sabatur eorū concordia: quodq; non bono regis
 coirent, apud ipsum insimalabat. Cognita uerò
 eius delatione mulieres, quodq; Herodes agre
 tulisset apertio quidē conuēti et familiaritate
 abstinnerunt, cōtrā uerò et discordare inter se
 rege audiente simulabant: cū his adeo colluderet
 Antipater, ut palā Pherorā minime dubita-
 ret offendere, oculos autē cætus et nocturnas
 comessationes agebant: earūq; consensionē fecit
 obseruatio firmiorē: cū horū nihil ignoraret Sa-
 lome, sed Herodi cuncta nūtiaret. Ille autē ar- Antiq. li
 dēs iracundia, maximeq; aduersus Pherorā cō 17. cap. 1.
 iugē, qd eā prater ceteras accusaret Salome, ad-
 uocato cognatorum amicorūq; concilio, et alia
 multa mulieri et filiarū cōuulielias crimini de-
 dit, quodq; Phariseis mercedē cōtra se præbuis-
 set, fratremq; sibi hostē reddidisset expugnatū
 nenenis. Postremò conuersus ad Pherorā, utrū,
 ait, se fratrē an uxore uellet optare? Cumq; ille
 se citius uita dixisset quā coniuge cariturū, in-
 certus quid ageret, ad Antipatrū sermonē cō-
 sulit: ac ne cum Pherora, uel eius coniuge, aut
 quouis alio, qui ad eam pertineret, unquā collo-
 queretur edixit. Verū ille palam præcepta cu-
 stodiēs, in occulto cū his pernoctabat: metuēsq;
 obseruationē Salomes, per amicos in Italia de-
 genes, in Romā proficisceretur, effecit ipsorum
i i
perl

perlatis literis, ubi Antipatrum aliquanto post
 tempore ad Casarem mitti oportere perscriberet.
 Igitur Herodes nihil moratus, cum misit: cum-
 elis quæ usui forent, magnâq; pecunia liberali-
 ter instructum, testamentumq; una ei portandum de-
 dit, in quo rex ipse Antipater inscribens erat.
 Et Antipatrum successor Herodes, ex Mariamne
 pontificis filia procreatus. Quin et Syllæus
 Arabs itidē Romam, neglecto Casarii præcep-
 to, navigavit: de his cū Antipatro certatu-
 rus, de quibus cū Nicolao causam antè dixerat.
 Non leue autē cum Areta rege suo certamen
 habebat, cuius et alios amicos interfecerat et
 Soënum in Petra oppido potentissimū, redem-
 ptorq; Fabato procuratore Casaris satore ute-
 batur etiā in Herodē. Sed maiore pecunia data
 Herodes Fabatū à Syllæo alienavit: ac per eum
 quæ Caesar iusserat exigebat. Ille autē cum nihil
 dedisset, accusabat apud Casarē Fabatū, dispe-
 satorum esse dicens, nō quæ ipsi, sed quæ Herodi
 expedirent. Quibus commotus ad iracundiā Fa-
 basus, adhuc autē apud Herodē in honore ma-
 ximo habebatur, secretorū Syllæi proditor fa-
 ctus est: regi q; indicavit, qd Syllæus Corinthum
 eius satellitē pecunia corrupisset, eumq; asser-
 uari oporteret. Neq; rex id facere dubitavit:
 quoniam Corinthus isle, licet in aula regis esset
 educatus, ex Arabia tamen fuerat originatus.
 Igitur mox non illum solum corripī, sed etiam
 duos

duos alios Arabas inſit apud eum reſertos,
unum Syllei amicum, aliterum Phylarchum.
Qui ſubditi quaſtioni, magna pecunia Corin-
tho ut Herodem occideret, perſuaſiſſe confeſſi
ſunt: atq; etiam à Saturnino Syria reſtore in-
terrogati, Romam tranſmiſſi ſunt.

De veneno Herodi parato, & quomodo com-
pertum ſit. CAP. XIX.

AT Herodes Pherora vehementius inimi-
nebat, ut repudiaret uxore: neq; quomo-
do mulierē pleſteret inueniebat, cum multas in
eam odij cauſas haberet, donec ipſum etiā fra-
trē cum ea ſupra modū indignatus eiecit. Phe-
roras autem equo animo accepta iniuria, in te-
trarchiā ſuam receſſit, iuratus unū ſibi exilij fi-
nem fore moriē Herodis, neq; ad eum reuerſu-
rum eſſe dum uixerit. Deniq; nec agrotum
quamuis ſepe accitus fratrem inuiſere uoluit, cū
quibuſdā mādaiis eum quaſi moriturus uellet
inſtruere. Sed ille quidē prater ſpem conualuit.
Poſtquā autē Pheroras in morbū incidit, cum
Herodis patientia demonſtrata eſt. Nā & ue-
nit ad eū, & humaniſſimē curatum uoluit: ſed
morbum ſuperare non quinit: intra dies enim
paucos eſt mortuus. Quē licet uſq; ad ultimum
uita diem dilexiſſet Herodes, tamē quod illum
quoq; ueneno peremiſſet, fama uulgatū eſt. Ve-
riam eius corpore in Hieroſolymam deportato,
luctum maximum cuncta geni denuntiavit.

Antiq. li.
17. cap. 5

clarissimaq; suus sepultura dignatus est. Unus
quidē interfectior Alexandri & Aristobuli,
hunc exitum vita sortitus est. Transiit autē in
Antipatrum auctorē poena sceleris, ex interitu
Pherora nacta principiū. Quidā enim ex eius
libertis, cum regē tristes adyffent, fratrē ipsius
Pherorā ueneno inceptum esse dicebant. Nā
quēdam ei cibum obtulisse coniugē suam, non
eo quo solebat modo conditū: eoq; sumpto illū
morbo protinus esse correptū. Venisse autē ante
biduū, matris ac sororis eius accitu quādam ne
nesciam mulierculā ex Arabia, ut uenenum
Pherora conficeret amatoriū: & pra amatorio
dedisse mortiferū Syllae consilio: namq; illi notā
fuisse. Percussus igitur plurimis suspicionibus
rex, ancillas & nonnullas libertinas quēstioni
subiecit. Ibiq; tum exclamat aliqua doloris im-
patiēs: Deus celi terraq; rector, in matrē An-
tipatri, qua horū nobis malorū causa est, uindi-
cet. Hoc rex initium nactus, persequabatur ul-
terius indaginē ueritatis. Mulier uerò & ma-
tris Antipatri familiaritatem cum Pherora
eiusq; mulieribus, & occultos eorum conuētus
aperuit: quodq; Pheroras & Antipater re-
deuntes à rege, tota cum illis nocte potare soliti
essent, seruis omnibus exclusis & ancillis. Una
quidē libertinarū hac indicauit. Cū autē ancil-
la separatim singula torquerētur, patuit omniū
dicta congruere, qua de causa Romam quidem

*Antipater ex composito, Pheroras nerò trans
flumē secedere curauisset. Nam saepe illos in ser-
mone dixisse, q̄ post Alexandrū & Aristobu-
lū ad ipsos eorumq; coniuges trāsitus esset
Herodes. Nec alicui posse parcere, qui Mariā-
ma eumq; filijs minime pepereisset: ideoq; me-
lius esse, ab hac belua quā longissimē fugere.
Sape autē dixisse matri Antipatrū conquerē-
tē, q̄ cum ipse iam canus esset, pater in dies sin-
gulos inueneret, seq; fortasse primū q̄ regnare
incipiat moriturū: aut si unquam ille decesseris
(quando autē istud futurum?) voluptatē sibi
successionis omnino fore breuissimā. Pullulare
praeterea hydra capita, hoc est Alexandri &
Aristobuli filios: sibi autē filiorū quoq; spem
ademptā esse patris iniuria: qui non eorū quen-
quam post mortem suā regni successorē, sed Ma-
rianus filium scripsisset heredem. Qua quidē
in re prorsus eum senectute delirare, si testamē-
to suo stādum arbitraretur: se namq; ut ex eius
progenie nemo superesset curaturū. Quinetiam
cū omnes patres, quibus inuisi unquam filij fue-
runt, odio uincat: plus tamen eum etiam fratres
odisse. Deniq; nuper sibi ne cū Pherora collo-
queretur, censū talenta donasse: atq; cum Phe-
roras diceret, quid enim per nos ladebatur? re-
spondisse Antipatrum, uinam cunctis ablatiis
nudos se diūmodo uiuos relinqueret. Verū hoc
nequaquam fieri posse, ut iam pestiferam bestia*

quisquam effugiat, sub qua nec amicis esse patiam liceret. Deniq; nūc oculi, inquit, cōuenimus: licebit autē aperire, si uirorum spiritū manūq; habeamus. Hac in tormentis ancilla prodiderunt. Et quod Pheroras cū illis Petra fugere cogitasset. Et omnibus autem dictis Herodes crederet, centū talentis effectum est. De his enim soli Antipatro dixerat. Igitur ante alios in Doridem Antipatri matrē furor eius erūpit: eamq; omni ornatu, quē illi donauerat, spoliata, multis cōparato talentis, expellit. Deinde ira deposita, Pherora mulieres à tormentis recreabat. Timore autē pauidus erat, Et ad omnes suspiciones excitabatur: multosq; innocētes, metu ne quē nocentium pratermitteret: in tormenta ducebat. Hinc ad Samaritā se cōuertit Antipatrū, qui procurator erat Antipatri. Et ex illius tormentis comperit, necandi sui causa ex Aegypto Antipatrū uenenuū malum petiisse, per quendā Antiphili amicu: idq; ab eo Antipatri auunculū accepisse Theudionē, ac Pherora tradidisse: cui mandasset Antipater ut Herodem occideret, dum ipse Rome abesset, ac suspicione careret: Pherorā uerò uenenuū uxori suae dedisse seruandū. Itaq; hanc euocatam, statim rex quod acceperat asferre iubet. Illa uerò quasi allatura egressa, de recto se precipitem dedit, ut eo modo probationes Et regis tormēta praeueniret. Sed Dei providentia, sicut

apparet, quæ ab Antipatro poenas repeteret, non in caput, sed in diuersam delata partem, periculum mortis enasit. Portataque ad regem, ubi respiscere potuit (nam casus eam perturbauerat) quâobrem se præcipitasset interrogata, adiurante rege, quod uera dicenti remitteret omne supplicium: sui falsa promere maluisset, corpus eius tormētis absumeret, neque sepultura quicquam relinqueret: paulisper tacuit. deinde: Quid, inquit, secreta custodio, cum Pheroras obiecit. Antipatro qui nos omnes perdidit seruitura? Audi rex, et tecum Deus testis mihi ueritatis, qui falli non potest. Cum Pherora morituro lacrymans assideret, tunc ille me ad se uocauit: En mulier, inquit, coniux de fratris erga me animo sum deceptus. Nā qui sic me diligeret, inuisum habui, et necare cogitauit: qui tanto nunc mei, quamuis necdum mortui, dolore confunditur. Sed ego quod impie-ratis pretium fero: tu uero quod in eum seruas, reliquum nobis ab Antipatro uenenum, huc affer propere, meque uidete consume, ne ad inferos quoque nutriticem huius sceleris conscientiam deserat. Ita ut iussit attuli: et magnam quidem ueneni partem sub obtutibus eius in ignem effudi: modicum uero mihi propter dubios casus, et quæ te metuerent, reseruauit. His dictis, illa quidem omnino paululum quiddam ueneni habentem pyxidem profert: rex uero in matrem fratremque Antiphili consulit questionem. Verum hi quoque Antiphilum ex Aegypto at-

sulisse pyxidē fartebātur, illumq; uenenu à fratre apud Alexandria exerceente medicinā accepisse dicebant. Totū autē regnum circumuenientes Alexandri & Aristobuli manes, ipsi erāt incertarū rerum exploratores atq; indices. & à suspicionibus remotissimos ad probationes trahebant. Deniq; etiam pontificis filiam Mariammen, consciam esse maleficiorū patuit. Hoc enim tortis eius fratribus demonstratū est. Rex autē matris audaciā filij quoq; pœna coërcuit. Nam quem illa pepererat Herodem, patri successorem scriptum ex testamento deleuit.

De Antipatri in Herodem malignis auditiis deprehensis & ultis.

C A P. XX.

Post hac etiā Bathyllus, nouissima cōsilio-
u Antipatri fides documentis accessit. Namq; is erat quidē libertus eius: aliud autem uenenu ferens, hoc est, aspidū uirius, aduenerat, aliorumq; sepētum succos: ut si prius fuisset in-
validū, hoc se Pheroras cū sua coniuge in regē armaret. Idē uerò prater susceptā contra salutē patris audaciā, uelut operam subsiciam, habebat epistolās aduersum fratres compositas ab Antipatro. Erant autē Roma in studijs Archelaus et Philippus, iam adolescētib, magniq; animi, regis filij, quos Antipater uelut imminētes spei suae remouere festinans, quasda in eos literas ipse finxit, amicorū nomine Roma depectum. Nonnullis autē corruptis scribere persuasit,

sis, & multis patrem maledictis carperent, ac de
 Alexandri & Aristobuli nece manifestè que-
 reretur, seq; accisos esse grauitè ferrè: iā enim
 pater eos redire praeceperat, idq; maximè solici-
 tabat Antipatrū. Quinetiā prius q̄ profiscisce-
 rentur, in Iudaea constitutus Antipater, eius-
 dem modi contra eos Roma literas mercabatur:
 patremq; aduendo uitanda suspitionis causa,
 fratres purgare simulabat: quadā falso scripta,
 quadā nerò adulescentiae peccata esse cōmemo-
 rans. Quo quidē tempore scriptoribus epistola-
 rū, quas in fratrum perniciē simulabat, plurimis
 pecunijs datis, sumptuū confundere cōstabat in-
 dicia, ne scē pretiosam variaq; stragula, pocu-
 laq; argentea necnon & aurea comparando,
 aliaq; plurima instrumenta, ut pretiorum ma-
 gnitudine mercedes falsarijs erogatas calaret.
 Deniq; ducenta talenta retulit expensa, & corū
 maxima fuit occasio causa Syllae. Vniuersis au-
 tem malis tunc minoribus maiore coniectis, cū
 omnia quidē tormenta de patricidio, epistola ne-
 rò de iteratis fratricidijs conclamarēt, nemo sa-
 men ex Iudaea uenientiu, quo loco fortuna do-
 mus essent ei nuntiauit, quamuis inter scelus
 probatum & ipsius reditu septem mensū in-
 ternalla fluxissent. Ita erat inuisus omnibus.
 Fortasse autē etiam quibus indicandi noluntas
 fuit per intersectorum fratrum manes obmuse-
 secabant. Deniq; Roma literas misit, continuo se

Antiq. I

13. cap. I

uenturum esse, quodq; honorifice dimissus esset à Cesare nuntians. Rex autē insidiatore manu-
bus tenere desiderās: timēsq; ne si quid præs-
cisset, forte cauere, ipse quoq; literis beneuolentiā
simulans, & alia familiarissimè scripsit, & ut
reuerfione suā maturaret orauit. Nā si prope-
rasset, matris suae quoq; offensionē posset cōpo-
nere, quā expulsam esse non ignorauit. Anti-
pater. Primū quidē iam de morte Pherora su-
sceperat epistolā apud Tarenū, cumq; uehemē-
ter luxerat: id autē nonnullis de patris lauda-
bile uidebatur: sed quantū intelligi datur, cau-
sa doloris erat, qd insidia pro uoto non cesserāt:
neq; itā Pherorā flebat, q̄ maleficiorū ministrū.
Præterea metus eū quidam ob ea quae confecerat
occupabat, ne quando fortē deprehēderetur
uenenū. Tunc autē in Cilicia patris epistola sibi
reddita quā suprā memorauimus, statim quidē fe-
stinabat: sed postq̄ in Celēdetin delatus est, subit
eum quadā materni casus cogitatio, anima iam
per semetipsam diuinante. Et amicorū quidam
prudētiores ei suadebāt, ne prius patrē conue-
nires, q̄ pro certo cognosceres, quibus ex causis
matrē suam repudiasset: namq; timere, ne fortē
criminibus matris adderetur. Minus autē pru-
dentes, & uisenda patria cupidi magis, q̄ quid
Antipatro esset uile cōsiderantes, ut propera-
ret monebāt, ne ex ipsa mora & patri causam
praua suspitionis, & occasionem praeberet cu-
lumn

luminantibus. Nunc enim si quid motum est, in
 absente esse factum: nec enim prasente illo quē-
 quam id ausurū fuisse. Absurdum autē uide-
 ri, propter suspiciones incertas certis bonis ca-
 rere, neq; maturē se patri reddere, ab eoq; re-
 gnum accipere, quod solo ipso niteretur. Parnis
 his Antipater, impellēte fortuna, trāsmissusq;
 in Sebastū Casaria portū deferitur. Occurrit au-
 tem illi prater opinionē maxima solitudo cum
 omnes eū deuiterēt, nullusq; auderet accedere.
 Nā etsi semper equē inuisus erat, odio tamē ut
 proderetur tunc data libertas est. Multos autē
 auertebat ex rege formido, quoniā cunctas iam
 ciuitates de Antipatro fama repleuerat, solusq;
 de se quid ageretur Antipater ignorabat. Nec
 enim uel clarius eo quisquam deductus est, cum
 Romā nauigaret, uel ignobilius inde susceptus
 est. Enimuerō clades ille domesticas intelligēs,
 calliditate calabat, metuq; penē mortuus, nullū
 confidentiam simulabat. Et neq; fuga spes ulla
 erat, neq; circumstātibus malis emergere pote-
 rat: certūq; nihil ei de domo, ne ibi quidē nun-
 tiabatur: id enim regis in criminatio prohibue-
 rat. Vnde interdum etiam spes eum peruenie-
 bat hilarior, aut nihil esse deprehensum, aut si
 quid esset, hoc sese impudentia sua dilaturū, ad-
 dolis, qua sola instrumēta salutis haberet. Itaq;
 his armatus, sine amicis in regiam uenit, qui à
 prima ianna eum iniuria sunt repulsi. *Postea*
 autem

autē Varus Syria rector intus aderat. Ingressus inde ad patrē, confirmatusq; audacia, uelut eius saluandi causa, propius accedebat: cum ille obiecta manu, & capite declinato, exclamat: Et hoc parricida est, ut me amplexari uelis, qui tot maleficijs innolutus sis. Dissereas, impiū capus: neq; me attingas, prius q̄ criminibus te exuas. Dabo enim tibi iudiciū & iudicē, qui opportunus praesto est, Varū. Abi, & quēadmodum te purges in diē crastinū meditare. nam & tempus indulgeo calliditatibus tuis. Ad hac me in obstupescit Antipater, quia respondere nihil potuit, reuersus est. Cum autē ad eum uenissent mater & uxor, cūctas ei probationes exposuerunt. Tumq; recepta mente, quo pacto sese defenderet cogitabat. Postero autē die rex adhibito propinquorū atq; amicorum cōcilio, Antipatri quoq; amicos uocat. Ipse autē cum Varo residēs, cunctos indices iussit adduci, in quibus erāt etiā serui matris Antipatri quidam pridē comprehēsi, qui ab ea literas ad eū deportauerunt huiuscemodi: Quoniā illa omnia patri tuo cognita sunt, caue ne ad eum uenias, nisi aliquod auxilium à Casare impetraueris. Itaq; his unā cum alijs introductis, ingreditur Antipater. Cumq; pronus ante pedes patris cecidisset: Oro, inquit, pater, ne quid de me prauidices, sed integras aures satisfactioni meae praebes. Demōstrabo enim me innoxium, si in uelis.

Ille

*Ille autē magna uoce imperato ei silentio, ad Va-
rum locutus est: Quod & tu Vare, & quinis
instans index. Antipatrum morte dignū indica-
ueris, ceriō scio. Vereor autē ne mea quoq; tibi
sua inuisa fortuna, omniq; calamitate dignū de-
pues, qui tales filios genuerim. Atqui hoc ti-
bi magis miserandum uideri debeo, q̄ erga tam
scelestos indulgentissimus pater fui. Nam illis
prioribus adhuc adolescētulis regnū detulerā,
eosq; Roma educatos amicos Caesaris fecerā: sed
quos alijs inuidēdos regibus, amulandosq; con-
stitui, mea saluis hostes inueni, quorū tamē in-
seruitus Antipatro magis profuit. Isti enim q̄
iuuenis & successor meus futurus esset, maxi-
mē securitas querebat. At nerō hic belua, pa-
rietia mea supra q̄ satis erat expletus, in me sa-
tietatē suā profudit: eiq; diu uiuere sum nissus,
meamq; senectutē grauiter tulit, rexq; fieri non
nisi parricidio passus est. Quae quidem profectō
noni qua ratione cogitauit: q̄ eū ex agro abie-
ctum reduxerim, & exclusis quos mihi regina
pepererat filijs, regni mei uicariū declarauerim.
E quidē tibi Vare confuear mea mētia errorem.
Ego illos cōtra me filios irritauī, qui Antipa-
tri gratia spes eorum instat abrupti. Quid enim
tamē de illis, quamē de isto bene sum meritus?
cui uinus etiā potestātē meā penē cōcessi: aperitē
aut regni successiōē testamēto reliqui, & pra-
ter destinatos ei separatim quinquaginta redi-
tus tal*

ius talentorū, sumptū passim mea pecunia sub-
 ministravi : ac nuper Romā quoq; nauigaturo
 dedi trecēta talenta, quemq; solū ex omni fami-
 lia mea, tanquā patris seruatore, Casari cōmē-
 davi. Aut quid illi tantū sceleris, quāvis An-
 tipater admiserūt ? quod'ue de his habui indi-
 cium, quale demonstrant huius insidias ? etiam
 approbo, quia ausus est aliquid parricida, rur-
 sumq; ueritatē dolis sperat obtegere: tibi Varc-
 anedum: nam ego istā beluā noui: & q̄ sit ue-
 risimilia dicturus, iam nūc prospicio, fletusq; si-
 mulatos. Hic est qui me quondam monebat, ue
 ninū Alexandrū cauere, neq; meū corpus o-
 mnibus crederē. Hic est qui usq; ad cubile meū
 solebat ingredi, & circumspicere, ne quis mihi
 forte parasset insidias. Hic somni mei custos
 eras, & securitatis dator, qui cōsolaretur luctū
 peremptorū, & uiuētium fratrum beneuolentiā
 diiudicaret : hic propugnator & satellites meus.
 Quum eius calliditas Varc in mentē uenit, &
 quēadmodum singula simulasset, nix me credo
 uiuere, tamq; grauē insidiatore quo pacto effu-
 gerim miror. Veruntamen quia fortuna quadam
 excitat cōtra me domū meā, mihiq; amicissimi
 semper infensi sunt, ego quidē fatorū iniquitatē
 flebo, & mecū ipse solitudinē gemā. Nemo aut
 qui meū sanguinē sitierit elabetur, etiamsi per
 omnes filios meos indicia uētura sint. Hac di-
 cens, ipse quidē interrupto sermone tacuit, do-
 lore

lore confusus. Nicolaum autē unum ex amicis probationes iussit exponere. Inter hac autem Anipater sublato capite, cum prostratus ante patris pedes maneret, exclamat: Tu pater meas partes defendisti. Nam quomodo ego parricida, quē tu semper servatorē te habuisse cōmemoras? Aut si ficta, ut dicis, simulataq; mea pietas fuit, cur in alijs tam callidus, in hoc adeo demēs fui, ut nō intelligerē, qd si homines lateret tāi sceleris cogitatio, celestē latere indicem omnino nō posset, qui ubiq; praesto esset, & cuncta conspiceret? An fratrum exitus ignorabam, quos ob id Deus ultus est, quia tibi male cogitauerant? Quid autē fuit cur me tua salus offenderet? Spes regni? Sed regnabam. Odij suspicio? Sed diligebam. An ex te metus aliquis? Quia tui servans, alijs timendus erā. Fortassis egestas causa fuit? Multo minus. Quis enim magis expensarū habuit potestātē? Si autē omnium hominum perditissimus essem, immanisq; bestia animum gererē, certē māsucci patris beneficijs vincerer: quē, sicut tu dixisti, reduxeris, totq; filijs anteposueris, uiuusq; regem declaraueris, aliorumq; bonorū magnitudine reddideris inuidendum. O me miserū, acerbissimāq; peregrinationem meā, q̄ longū liori tēpus magnūq; insidiantibus spatium praebui. Sed iamē tibi pater inuq; rebus abierā, ne Sylkeus tuam concīneres senectutē. Roma mihi testis est pietatis, et princeps

ceps orbis terra Caesar, qui me patris amatorem
 saepe uocitabat. Accipe pater has eius literas:
 hae fideles in me criminationibus ueriores: his me
 defendo: haec affectus erga te mei argumenta cer-
 tissima. Recordare quod inuitum hinc nauigauerim,
 latentes in regno contra me inimicitias non igno-
 rans. Tu pater imprudens me perdidisti, tu com-
 pulisti ut dare accusandi tempus inuidia. Verum
 ad iudicia ueniam. Ecce adsum, terra marique: ni-
 hil usquam parricida perpeffus. Sed nōdū me hoc
 argumento diligas: nā et apud Deū, et apud
 te pater, condemnatū me esse scio. Condēnatus
 autē deprecor, ne aliorū tormentis fidē habeas: in
 me seratur ignis, per uiscera mea pergāt instru-
 menta poenarū, ne parcas scelesto corpori. Nam
 si parricida sum, tormentorū expers mori non
 debeo. Talia cū lacrymis ac ciulatu uociferans,
 et omnes alios, et Varū ad misericordiā pro-
 uocauit: solum autē Herodē, quo minus fletes,
 iracūdia cōtinebat, documētis ueris ipsecentum.
 Ibi autē Nicolaus, inssu regis multa de Anti-
 patri calliditate praefatus, et misericordiae spem
 abstulit, et atrocissimā accusationem instituit,
 cuncta quidē regni maleficia ascribēs: maxime
 uero fratrum interitū, quos ipsius calūnijs inter-
 feclos esse demonstrans, etiā superstitiibus eū in-
 fidiari quasi successionis capiatoribus affirma-
 bat. Nam qui patri uenenū parasset, nullo mi-
 nus a fratribus abstineret. Cū autē ad uenenū
 probat

probationē uenisset, per ordinē proferebat indicia, etiā de Pherora crimē exaggerās, ueluti illum quoq; Antipater fratricidā fecisset, corruptisq; regis amicissimis, scelere omnē domū repleuisset. Atq; ita multis alijs dictis & probatis perorauit. Varius autē cū respondere insuffisset Antipatrū, & ille nihil amplius elocutus, quā, Deus testis est innocentia mea, silēsq; iaceret, uenenū petijt, idq; cuipiam damnatorū capitis ex custodijs bibendū dedit: eoq; statim mortuo, quadā in secreto cum Herode sermocinatus, gesta in cōcilio Casari scripsit: posteroq; die inde discessit. Nihilōq; minus rex Antipatro uinculis tradito, cladis suae nuntios ad Casarem misit, Post hac Salomē appetisse insidijs arguebatur Antipater. Quidam enim ē seruis Antiphili Roma uenerat, epistolae ferens cuiusdam Acmes nomine, ancille Iulia: quibus ad regē scriptis, indicauerat Salomes epistola inter literas Iulia reperta, clam ei beneuolentia causa misisse. Ipsius autē Salomes epistolis & maledicta in regē acerbissima, & accusatio maxima continebatur. Sed haec ab Antipatro erāt ficta: isq; Acme pecunia corrupta, ad Herodē eas mittere persuaserat. Epistola enim eiusdem muliercula ad ipsum scripta id prodidit, cuius uerba haec sunt: Sicut noluiſti patri tuo scripsi, & alias epistolae misi, ceriō sciens, regē sorori suae minime posse parcere, si eas recitauerit. Be-

ne autē facies, si consummatis omnibus, pollicitationum tuarū memor fueris. Hæc epistola & qua in Salomē sunt cōposita deprehensis, regem subiit cogitatio, ne forē etiā Alexander falsis epistolis fuisset oppressus: quodq; penē sororem propter Antipatrum occidisset, anxius erat. Itaq; nō est ultra cūctatus, quo minus ab eo sumeret omniū causa supplicii: sed ne propositis satisfaceret, graui morbo impeditus est. De Acme tamen ancilla, & in Salomen fictione conflata, dedit literas ad Casarem: ac propterea testamēto mutato, exemit nomen Antipatri, regemq; scripsit Antipam, prateritis Archelao & Philippo nam maioribus: nam & hos Antipater insimulauerat. Casari autē post alia pecuniaria munera mille talenta, & uxori eius ac filiis, itēq; amicis & liberis, propē quinquaginta, ceterisq; omnib' agrorū et pecuniarū nō parū distribuit, ac sororē Salomē luculentissimis donis honorauit. In testamēto qdē ista correxit.

De aquila aurea, morteq; Antipatri & Herodis.

CAP. XXII.

itiq. li.
cap. 8

MOrbus autē ingrauescebat, qd eū senectus pariter ac mœror urgeret, & annos iam septuaginta natus esset: & filiorū cladibus animū adeo habebat afflictū, ut nec bona ualitudine quicq; incūditatis admitteret. Acriorē autē faciebat egritudine, qd Antipater uiueret. Finē enim nō obiter & aliud agēs, sed cū ipse conualuisset

maluisset, cogitabas occidere. Ad has ei cala-
 mitates accidit etiā populi quidam tumultus.
 Erāt in ciuitate sophista duo, qui summe scire
 leges patrias uidebātur: & ppter ea per omnē
 gentē maxima gloria pradicabānt: Iudas filius
 Sepphorai, & alter Margali Matthias. Hos
 nō pauci adolescētū sectabātur, cū leges expo-
 nerēt, & in dies singulos puberū exercitiū con-
 gregabāt. Qui cū regē audissent morore ac
 morbo tabescere, apud notos loquebātur, oppor-
 tunū iam tēpus esse, ut Deus uindicaret, fabri-
 cataq; aduersus leges patrias opera destrueren-
 tur. Siquidē in tēplo nefas sit, imagines, aut uul-
 tus, aut cuiuslibet animalis cognomine simula-
 crum haberi. Hoc propterea dicebatur, q̄ su-
 pra maximā portā tēpli aquilā collocauerat au-
 ream. Eumq; tūc monebāt sophista ut tollerēt:
 pulchrū esse dicētes, etiā si quod inde periculū
 immineret, pro legibus patrijs mori nō recusa-
 re: sic enim decedētib; & animā immortalē,
 & bonarū rerū sensum persenerare perpetuo:
 minus aut fortes & sapientiā suā nescios amare
 animā imperitia: magisq; morbo cupere, q̄ uir-
 tute defungi. Dum hac illi differerent, ruor
 subito peruagat̄, regē ferē iam mori: unde etiā
 cōfidētius adolescētes coronā adorti sunt: ipsoq;
 meridie, quū plurima multitudo uersaretur in
 templo, crassis demissi funibus, aquilā ex tēplo
 aureā securibus abscidebāt. Quare statim re-

gis duci nuntiata, nō parua ille manu comita-
tus ad templū cucurrit: & propè ad quadragin-
ta iuvenes cōprehensos, regi exhibuit. Qui pri-
mum interrogati, an aquilā ipsi aureā cōcide-
re ausi essent, secisse cōfessi sunt: deinde quo in-
bente, lege patria responderūt. Cū uero, quid
exularet tantū, quibus mors immineret, ab his
quereretur: quia post mortē bonis plurimis frui
speraret, asseruerūt. His itaq; rex cōmotus, ma-
gnitudine iracūdia mortū superat, atq; in con-
cionē pcedit. Deinde multū in eos quasi sacri-
legos inuēctus, et q̄ occasione legis patrie qua-
dam maiora ictassent, uelut impios supplicio di-
gnos esse indicauit. Populus autē meuenēs, ne per
multos questio irret, precabatur, ut primū facinoris
suasorib⁹, deinde in eo deprehēsis pœna subdi-
tis, ceteris indignationē remitteret. Tandē igi-
tur exoratus, & ipsos rex qui funibus demissi
erāt cū sophistis uiuos incēdi, & reliquos q̄ unā
cōprehensi sunt, obrutēdos carnificibus tradi-
dit. Hinc totū eius corpus morbo occupatū ua-
rijs doloribus dīfferebatur: nā febris quidē n: n
mediocris erat: prurigo autē intolerabili habebat
omnē corporis superficiē. Assiduus autē ne-
xabatur coli tormentis, pedesq; tanquā ex in-
seruentis uitio tumēti. Quin & inflatio uen-
triculi, putredōq; uirilis mētri uermiculos ge-
nerās, ac praterca creber anhelitus, & irrupta
cum suspiria membrorumq; omnium cōtractio
saug

Antiq. li.
17. cap. 9

fatigabat: ut qui hac ad diuinitatem referret, ulsionē eam esse diceret sophistarū. Ille autem, quāuis cū tot morborū cruciatibus luctaretur, nita tamē cupidus erat, & remedijs excogitatis salutē sperabat. Deniq; Iordanē trāsgressus, apud Calliroēn aquis calidis utebatur, quae in lacum seracē bituminis, qui Asphalites uocatur, effluētes, pra dulcedine potui sunt. Ibi autē corpus eius, quod medicis oleo calidiori soneri placuerat, in soliū plenū demersum ita dissolutū est, ut etiā lumina quasi mortuus resoluta torqueret. deinde perturbatis q eū curabāt, ad clamorē quidē illorū respicere uisus est. Desperata uerō salute, militib' quinquagenas drachmas, muliāq; pecuniā rectoribus atq; amicis diuidi iussit. Cū autē rediēs ad Hierichūta uenisset, atra iam bili correptus, & penē ipsi mori manebatur, factūq; nefariū excogitauit. Collectos enim cuiusq; uici ex omni Iudaea nobiles, in locum cui nomē est Hippodromus, cōcludi praecepit. Deinde Salome sorore & Alexa marito eius ad se uocatis: Scio, inquit, moriē meā festis gaudijs celebraturos esse Iudaeos. Verū per alios lūgeri potero, & praeclarissimos honores sepultura assequi, si quae praecipio feceritis. Hos uiros qui habēt in custodia, cū animā esslanero, statim militibus circūdatos occidite: ut etiā inuita omnis mihi Iudaea, omniūq; domus illacrymet. Et simul his mādasis, legatorū quos Romā

miserat, epistolae sunt allatae, quibus *Acmen*
 ancilla *Julia* iussu *Cæsaris* increpata, & *Antipatrum*
 morte damnatum esse indicabatur. Quin
 & si pater cum in exilium dare mallet, id quoque
 permisisse *Cæsarem*, scriptum erat. *Herodes* autem pau-
 lulum hoc nuntio recreatus, doloribusque rursus
 victus (nam inedia tussisque pariter violentia di-
 stendebatur) satum praevenire conatus est: sum-
 ptisque malo, etiam cultellum poposcit: sectum enim co-
 medere consueverat. Deinde circumspexit ne quis
 arbitrer impediret, tanquam se percussurus dexteram
 susculit. Cum vero *Achiabus* consobrinus eius
 accurrisset, manumque continuisset, ululatus maxi-
 mus in regia statim, quasi rex mortuus esset, ex-
 citatus est. Eoque propere audito, *Antipater* fi-
 duciam recepit: laetisque iam custodes promissa
 etiam pecunia, rogabat, ut se solueret, atque dimis-
 teret: quod eorum princeps non solum ne fieret obli-
 vit, sed etiam regi velociter nuntiavit. Ille autem for-
 tius exclamans, quod vires agrotantis valebant, conti-
 nuo satellitibus missis occidit *Antipatrum*: mor-
 tuumque sepeliri precepit in *Hyrcanio*. Deinde
 rursus corrigi testamentum, & successorē qui-
 dem *Archelaum* nunc maximū *Antipa* fratrem
 scripsit, tetrarcham vero *Antipa*. Post interitum
 autem filij quinque diebus exactis moris: annos quodē
 trigintaquatuor, ex quo interfecit *Antigonum*,
 regno potius: triginta vero septem, postquam rex à
 Romanis declaratus est. Et in alijs quodē omnibus,

Antiq. li.
 17. cap. 10

secunda

secunda fortuna usus est, si quis alius. Regnū enim quod priuatus sibi quasierat, tāto conseruatum tēpore, filijs suis reliquit. In rebus autē domesticis infelicitissimus fuit. Salome autē, antequā resciret mortē regis exercitus, cū marito progressa, uinctos absoluit, quos occidi mādauerat: ipsum dicens mutasse cōsiliū, & unūquemq; iussisse domū dimitti. Atq; ita post horū abitum mililibus indicatur. Quibus in concionē cum alia turba in amphitheatrū apud Hierichunta collectis, Ptolemaeus anuli regis custos, quo signare solitus erat, & fortunatū illum cepit dicere, & multitudinē consolari. Relictamq; ab eo militibus epistolā recitauit, in qua multiū rogabat, ut beneuolo animo successorē suū fouerēt. Deinde post epistolā testamentū legebat, in quō Philippū quidem heredē Trachonis, proximarumq; regionū: tetrarcham uerò, sicut suprā diximus, Antipam: regem autē Archelaum scripserat: eidemq; anulū ad Casarē ferre mandauerat, assignatamq; regni administrati notitiā. Omnium namq; dispositionū suarum dominū & confirmatorē Casarem esse uoluit; cetera uerò seruari iuxta superius testamentū. Quo perlecto, confestim clamor secutus est omnium Archelao gratulantium: militesq; per cuneos & populus adeuntes, suamq; promittebant, Deiq; beneuolentiam precabantur. Hinc ad sepeliendum regem operam conuulerunt. Nihil autem munificentiae

Antiq.

17. cap.

pratermisit Archelaus, sed omnem ornatum
 extulit regium in funeris pompa ducendum. Le-
 ctus quippe totus erat gemis auroq; distinctus.
 thorus autem purpura variatus, corpusq; super
 eum uelatum iidem purpura. Capiti autē dia-
 dema erat impositū: corona uerò desuper aurea,
 sceptrumq; indextera, & circa lectum filij cum
 propinquis: praterca satellites agmenq; Thra-
 cium, Germaniq; & Galli, uelut ad bellum in-
 structi omnes antecedeant. Cetera uerò militum
 manus armata, ducesq; suos ordinumq; princi-
 pes sequebantur decenter. Quingenti autē serui
 ac liberi odores ferebant: corpus autem per du-
 centa stadia portatū est in castellum Herodion:
 ibiq; secundum ipsius regis mandata sepulchrum
 est. Et Herodus quidem regis hic finis fuit.

FL. IOSEPHI DE
 BELLO IYDAICO
 LIBER II.

De successoribus Herodis, & ultione direpta au-
 rez aquilæ. CAP. I.

Antiq. li.
 17. cap. xi

VRBARVM autē nouarum
 principium fuit. Archelao Ro-
 mam proficiscendi necessitas.
 Diebus enim septē in lugendo
 patrē consumptis, epulisq; fera-
 libus prolixē populo exhibitis (Hic autem mos
 apud Iudaos necessariò multos ad inopiam re-
 degit:

degit: nā qui cum neglexerat, impius aſſimaba-
tur) candida veſte indutus procedit ad tēplum.
Ibiq; varijs fauorib⁹ exceptus à plebe, ipſe quoq;
in excelfo tribunali, ſolioq; aureo reſidens, hu-
maniſſimè uulguſ admiſit: ei q; & q̄ ſepul-
crum patris ſedulo curauiffent, gratias egit: &
quòd ſibi quaſi certo iam regi, magnos honores
habuiſſent. Verim ſe tñ ait non poteſtate ſolum
interim, ſed etiā ipſo regis nomine tēperare, do-
nec à Caſare ſibi confirmata fuerit ſucceſſio, qui
etiā teſtamento rerū eſſet omniū dñs conſtitutus.
Idcirco enim ſe apud Hierichūta uolūtaſi exer-
citus reſtitiffet, cum ſibi diadema uoluiſſet impo-
nere. Caterum p̄ alacritate ac benenolētia, aequè
militibus ac populo plenā ſe uiciſſitudinē rela-
turū, ſi ab his quorū etiam eſſet imperiū, certus
rex declaratus fuiſſet: ſtudiūq; ſibi eſſe, ut er-
ga illos rebus omnibus patre melior appareret.
His gauiſa multitudo, ſtatim eius mentē magnis
ſētare petitionibus cepit. Namq; alij tributa le-
uari, alij ueſtigalia tolli, quidam ſolui cuſtodias
acclamabāt. Cunctis autē poſtularis, in gratiam
populi facile annuebat Archelaus. Deinde ce-
lebratis hoſtijs, cum amicis erat in epulis. Ecce
autē ſubito poſt meridiē cōgregati nō pauci no-
uariū rerum ſtudioſi, ubi cōmunis luctus de rege
ceſſauit, propria lamēta ſuſcipiunt, flētes eorum
caſum, quos propter abſciſam ex porta templi
aquilam auream Hierodes morte damnauerat.

Antiq. li. Dolor autem non occultus erat, sed clarissimus
 17. cap. 12 quæstibus, fletuq; in solo & planctu ciuitas per-
 uabat, uirorum causa uidelicet, quos pro templo
 ac legibus patrijs interuisse dicebāt. Eorum au-
 tem mortis pœnas, ab illis quos Herodes pecu-
 nia donasset, repetendas esse clamitabant: ac pri-
 mum, quem is constituerat pontificem reijci-
 dum, aliumq; pietate præstantē, magisq; purum
 optari debere. Quibus etsi mouebatur Archelaus
 ad ultionem, tamen eum profectiois festi-
 natio continebat, metuentē, ne si sibi multitudi-
 nem reddidisset inimicā, motu eius impediretur.
 Quamobrem monendo magis quam ui experie-
 batur sedare turbatos: missoq; magistro mili-
 tum, ut quiescerent, eos rogabat. Sed illum sedi-
 tionis auctores, ubi ad tēplum uenit, prius quàm
 uerbum faceret, lapidibus proturbauit: & alijs
 post eum mulcēdi sui gratia missis, multos enim
 legabat Archelaus, iracundē omnia responde-
 runt: neq; si numero aucti fuissent, otiosi fore ui-
 debantur. Itaq; instante azymorū die festo, qui
 apud Iudæos Pascha uocitatur, plurima uicti-
 marū copia plenus, infinita quidem ad tēplum
 ex agris multitudo religionis causa descendit:
 cum illi qui sophistas lugebant in templo confi-
 serent, nutrimenta seditioni quærentes. Hoc au-
 tem metu Archelaus, antequā omnē populum
 morbus iste corrūperet, cohortē militum & tri-
 bunū qui etiam seditionis principes cōprehen-
 derent,

derent, eò dirigit : cõtra quos omne vulgus exci-
tatu, multos lapidum ielibus interfecit : saucius
uerò tribunus mix elabitur. Et illi quidẽ statim,
veluti nihil mali actũ esset, ad celebranda sacra
conuersi sunt. Sed Archelao sine cade iam mul-
titudo cõprimi nõ posse uidebatur : quamobrem
totũ illis immisit exercitũ, pedites per cinitatem
simul omnes, equitesq; per campum : qui cum sa-
crificijs occupatos singulas inuasissent. propè ad
tria millia hominũ occidunt : reliquã uerò ma-
num per montes proximos disiecerũt. Praecons
autẽ sequebantur Archelau, iussu eius unum-
quemq; us domum recederez admonendo. Itaq;
cuncti neglecta diei festiuitate, abiit : ipse au-
tem cũ matre, necnon & Topla, & Ptolemao,
& Nicolao amicis, ad mare descendit, relicto
Philippo regni procuratore, itemq; rerum fami-
liariũ curatore. Vnã uerò egressa est cũ filijs suis
Salome, fratriq; regis filij, generq;, specie uelut
Archelao ad obtinendã successionẽ adinmẽro
futuri : certa uerò causa, quæ cõtra leges in tem-
plum admissa fuerant, delatũ. Interea fit illis
Cæsarea obuiam Sabinus Syria procurator, ad
Iudæam ueniens, ad pecunias custodiendas He-
rodis : quem ulterius progredi Varus inhibuit,
multis accitus Archelai precibus, intercedente
Ptolemao. Et tunc quidem Sabinus in gratiam
Vari, neq; ad arces uenire properauit, neq; the-
sauros paterna pecunia clausit Archelao : sed
usq;

usq; ad cognitionē Caesaris se otiosum esse polli-
 Antiq. li. citus, apud Casaream cōmorabatur. Postea uerò
 17. cap. 13. quā sibi obstatum unus Aniochiam petiit:
 aliter, hoc est, Archelaus Romā nauigauit, ma-
 ture profectus in Hierosolymā, regiam tenes: cu-
 stodumq; principibus, itemq; dispensatoribus
 enocatus, rationes pecuniarū discentere conaba-
 tur, & arces occupare tentabat. Non tamē im-
 memores Archelai mandatorū custodes erant,
 sed in obseruādo singula quaq; perseuerabant,
 causam custodia magis Caesari quā Archelao
 tribuētes. Ad hoc anī Antipas quoq; de re-
 gno certabat, posteriore superius Herodis testa-
 mentum firmitus esse descendens, in quo rex ipse
 Antipas fuerat scriptus: eiq; se tam Salome
 quā muli alij cognati, qui cū Archelao na-
 uigarant, suffragio fore promiserant. Ducebat
 autem secum matrem, fratremq; Nicolai Ptole-
 maum, in quo pro fide apud Herodem probata,
 nonnihil uidebatur esse momēti. Namq; illi fue-
 rat amicorū charissimus. Oratori autem Irenaeo
 propter dicēdi acrimoniam plurimū confidebat:
 unde etiam qui se monuerāt, ut Archelao pro
 atatis merito & secūdi testamēti uoluntate ce-
 deret, audiendos esse nō censuit. Roma uerò mi-
 grauerunt ad eum cūctorū studia propinquo-
 rum, quibus inuisus erat Archelaus, quiq;
 precipuē liberi omnes sui; iuris esse cupiebant,
 & aut Romano magistratū administrari, aut si
 hoc

hoc non impetrarent, Antipatrem regem habere. Ad hoc etiam Sabini ope nitebatur Antipas, qui Archelaum per epistolas accusauerat apud Casarem, Antipatrem vero multum laudauerat. Itaque digesta crimina Salome et ceteri qui cum ea sentirent Casari tradiderunt, et post eos Archelaus gestorum suorum per scripta capitula, patrisque anulum per Ptolemaeum, rationesque administratio- nis intromisit ad Casarem. Ille autem secum pre- meditans ea quae ab utraque parte dicerentur, ubi et regni magnitudinem, multitudinemque redi- tum animaduertit, atque insuper Herodis fami- liam numerosam, perlectis etiam Vari ac Sabini literis, optimates Romanorum ad concilium vocat, in quo tunc primum ex Agrippa ac filia sua na- tum Caium sedere iussit, filium adoptiuum: atque ita partibus prosequendi copiam dedit. Igitur Sa- lomes filius Antipater (namque is erat orator acerrimus eorum qui aduersabantur Archelao) accusationem proposuit, insimulans Archelaum, quasi uerbis quidem de regno uideretur contendere, re autem uera iam dudum rex esset effectus, et apud aures modo Caesaris cauillaretur, quem indi- cem successionis expectare noluisse. Nam post Herodis mortem, quibusdam ut diadema sibi im- poneret subornatis, regis cum more in solio au- reo residentem, partim ordines militia permutasse, partim condonasse promotiones: et insuper his omnia annuisse populo, quae uelut a rege impetr

impetranda petisset: maximorumq; reos criminum, quos pater suus vincerat, absoluisse: qui cum ista fecisset, modò regni umbram à domino postularurus uenisset, cuius sibi corpus ipse rapuisset, ut non rerū, sed uocabulorū dominū esse Casarē demonstraret. Ad hæc ei, quod etiā luctum patris asinulasset, obieciebat: cum interdū quidē personam cōponeret in mœrorē, noctū uero ad comessationes usq; potaret. Deniq; seditionē vulgi ex hac indignatione constata esse dicebat. Totius enim orationis sue uires, eorum multitudine qui circa tēplum cæsi fuerāt, astruebatur. Hos enim ad diem festum quidē uenisse: ad hostias uerò, quas ipsi mactandas uenerant, crudeliter esse ingulatos: tantumq; in templo funerum esse cōgestum, quantiū nullum ab externis illatum bellum implacabile congeisset. Itaq; huius crudelitatis Herode præscio, ne spe quidem regni unquam eum dignū esse uisum, nisi cum sana mētis inops erat, animo deterius agrotante quàm corpore, et quem in secundo testamento successorē scriberet, ignorabat: præsertim qui priore testamento successorē scriptū incusare nihil posset, quòd incolumi corpore, omnīq; uirio purgata mente fecisset. Ut tamen quis firmitus esse ponat morbo laborātis arbitriū, ipsum se Archelaū abdicasse regia dignitate, multis in eam cōtra leges admissus. Nam qualem fore si acciperet à Casare principatū, qui anteqm acci-

peret,

peres, tantū populum peremisset? Multa in hūc modū profecutus Antipater, multis ex numero circumstantium propinquorū in singula crimina testibus exhibitis peroravit. Surrexis autem Nicolaus defensor Archelai, & ante omnia eadem in tēplo necessariò factam esse perdocuit: nam quorū necis argueretur, non regni solū, sed etiam ipsius iudicis, id est, Caesaris hostes fuisse: aliorū autem criminum suasores aduersarios ipsos demonstravit. Secundum uerò test. mētum idcirco ratū manere postulabat, quòd Herodes in eo successoris sui firmatorem Casarem constituisse. Nam qui tantum sciret, ut rerū domino potestate sua cederet, nec unquam in heredis errasse iudicio, sed sano corde quem constitueret elegisse, qui per quē constitui deberet non ignorauit. Cum autē omnibus expositis, etiam Nicolaus perorasset, in medium progressus Archelaus, ad genua Caesaris accidit ocyus. Quo per benignè Caesar ciecto, quòd paterna quidem successione dignus esset, ostendis: certum uerò nihil pronuntiavit. Sed illo die dimisso concilio, secum ipse de cognitis deliberabat, utrum ex his qui testamento continerentur, aliquem regni oporteres constitui successorem, an toti familie distribui principatum. Multitudo enim personarum egere subsidio uidebatur.

De pugna & strage Hierosolymis inter Iudæos &
Sabinianos. CAP. II.
Scd

Antiq. li. 17. cap. 14. **S**ed antequā de his quicquā statueretur à Casare, mater Archelai Malihæe morbo correpta moritur. Et variae litterae de Syria perlatae sunt, Iudeos defecisse nuntiantes: quod Varus fore prospiciens, in Hierosolymam postquam Archelaus nauigarat, ascendit, ut incēiores seditionis prohiberet. Et quia multitudo cessatura nō uidebatur, ex tribus quas ex Syria duxerat secū legionibus, unā in ciuitate reliquit: atq; ita in Antiochiam ipse remeauit. At Sabinus cū postea in Hierosolymā uenisset, causas nouarū rerū Iudeis praeiuit: modō uim custodibus, ut sibi arces traderēt, adhibendo: nunc malignè regis exquirendo pecunias. Non autē solis relictis à Varo militibus fretus erat; sed etiam seruatorū suorū multitudine, quos etiā omnes armatos auaritia ministros habebat. Festo autē quinquagesimo die, quæ Pentecoste à Iudeis uocatur, septies septē diebus exactis rediens, ex eorū numero uocabulū nacta, non religionis sollemnitas populum, sed indignatio congregauit. Deniq; concursus infinita multitudinis ex Galilea, itemq; Idumaea & Hierichunte, transq; Iordanem positis regionibus, factus est: cū indigna ex ipsa ciuitate populus Iudaorū, & numero simul & alacritate praeiaret: & tripartita manu terna castra collocauerūt, una in septentrionali regione tēpli, altera in meridionali Hippodromū uersus, tertiāq; in occiduo prope regiam tractū.

*tractu, circūfessosq; Romanos undiq; obsidebāt. Sabinus autē multitudine pariter, eorumq; spīritu perterritus, crebris quidem Varum nuncijs precabatur, ut quā mature ferret auxilium, quasi occasione delēda legione, si quid mora interuenisset. Ipse uerò in altissimā castelli turrim, quae Phaselus uocabatur, euadit, fratri Hero-
 dia cognominē, quē Parthi necauerūt. Hinc legionarijs ut in hostes irruerēt, signū dabat. Nā praetimore nec ad eos quibus ipse praerat, descendere audebat. Eius autē praecepto milites obediētes, in tēplum uolant, uehementiq; cum Iudeis pugna cōfligunt: in qua dum nemo desuper adiuuaret, imperitos belli peritia superabant. Postea uero q̄ multi Iudei porticibus occupatis, à uertice telis eos appetebant, plurimū conerebantur: & neq; ex alto iaculātes ulcisci facile poterāt, neq; cominus dimicātes ferebāt: ab utrisq; tamen afflictī succendunt porticus, opere, magnitudine atq; ornatu mirabiles: ibiq; tum multi flāma subito cōprehēsi aut ea cōsumebātur, aut in hostes defiliētes ab ipsis occidebātur: alij retrorsum cedētes precipitabātur ex muro: nōnulli desperata salute, incēdij periculū suis gladijs praeueniebāt. Qui tamē ex mœnibus obrepēdo in Romanos fecissent impetū metu attoniti nullo negotio subigebātur, donec omnib. aut interēptis, aut timore disiectis, thesauri Dei defensoribus destituito manus milites attulerūt.*

Et XL. ex eo talētia diripuerunt: quorū quæ furto
 sublata non sunt, conquisiuit Sabinus. Et In-
 daeos multo plures, magisq; pugnaces, tam viro-
 rum quā opū interitus in Romanos contraxit.
 Obsessaq; his regia munitabatur exitiū, nisi quā
 primū inde secederent: Sabino, si velles, unā cū
 legione abeundi copiam pollicētes. Quibus opi-
 tulabatur regionum plurimi, qui ad eos sponte
 transfugerant. Pars tamen bellicosior erat, Se-
 bastenorū tria millia, hisq; Rufus Et Graius
 preposui, unus peditū rector, at uerò equitum
 Rufus: quorū uterq; ni corporis atq; prudentia,
 etiā si nullam manum obediētē haberent, ma-
 gnum tamen momentū belli Romanis addidif-
 sent. Itaq; Iudaei quidē instare obsidioni, simul
 Et castelli mœnia iētantes, Et ad Sabinū cla-
 mantes ut discederet, neu impedires habituros
 tanto post tēpore patriam libertatē. Sabinus an-
 tem quamuis optaret euadere, fidē tamen polli-
 citationibus nō habebat: sed eorū lenitatē, insi-
 diarū esse illecebrā suspicabatur: simulq; auxi-
 liū Vari sperās, obsidionis periculū perferebat.

Aniiq. li. Eodē tēpore per Iudæā plurimis locis tumultus
 17. cap. 3 erat, multosq; ad regni cupidinē tempus impu-
 lerat. Nam in Idumæa quidē duo millia uete-
 ranorū, qui sub Herode militauerāt, cōgregati,
 armisq; instructi cū regis decertabant: quibus
 Achiabius regis cōsobrinus, ex vicis munitis-
 simis repugnabat, pedestre praliū declinando.

In Sephori autē Galilae, Indas filius Exechia latronū principis, ab Herode quondam rege capti, qui tūc illas regiones nastaucrat, non parua multitudine collecta, ruptisq; regijs armamentarijs, & omnibus quos circa se habebat armatis, contra potētia cupidos manus monebat. Trans flumen quoq; Simon quidā ex regijs seruis, pulchritudine simul & nastitate corporis fretus, impositio sibi diademate, cū latronibus quos cōgregaucrat ipse circuiēs, & apud Hierichūnea regiā, & multa alia magnifica diuersaria igni corrupti, facili sibi pradā ex incendio cōparās. Omnesq; habitationes, in quibus aliquid decoris erat, cōcremasset, nisi Gratus regionū pedisū rector, ex Trachone sagittarios, itēq; Sebastenorū pugnacissimos ducēs, pperasset occurrere. Vbi pedisū quidem in pugna multi cōsumpti sunt: ipse autē Simonem compendio praeuenit, ardua nalle fugientē, et ex trāsuerso percussum in ceruice deiecit. Incensa sunt autem & quaecunq; Iordani proxima fuerunt sedes regia, apud Betharantes, quorundā aliorū manu cōflata ex locis ulterioribus. Tunc enim pastor quidam, cui nomen Athrongas, regnū affectare ausus est: quod ut speraret, ut corporis animaq; fiducia mortem contemnētis impulsus est. ac praeterea fratrum quatuor sibi similitū robore, quorū singulis tanquā ducibus & satrapis attributa manu armatorum, ad incursus niebatur. Ipse autem

ueluti rex maiora negotia procurabat. Et tum quidē etiam diadema sibi imposuit. Non paruo autē post tempore, cum fratribus suis nascendo territoria, & occidēdo præcipue Romanos, itēq; regios perseuerauit: cum nec Iudeorū quisquā effugeres, qui lucrum aliquod ferens uenisset in manus. Ausi sunt etiam apud Ammaunensem repetum Romanorū agmen circumuenire, qui frumenta legioni atq; arma portabā. Vbi Ariū quidē centurionem & quadraginta fortissimos iaculis confecere: ceteri uerò in eodem periculo constituti, auxilio Grati qui cum Sebastenis aduenit, elapsi sunt. Multis in hunc modū contra indigenas, itemq; alienigenas per omne bellum gestis, post aliquod tempus tres ex his comprehensi sunt: nam quidem maximus ab Archelao, duo uerò qui atate sequebantur, in manus Grati ac Ptolemai delati. Nam quartus Archelao pactione concessit. Sed hic finis eos postea secutus est. Tunc autem latrociniali bella cunctam inflammabant Iudæam.

De Vari gestis circa Iudæos crucifixos. CAP. III.

Antiq. lib.
17. cap. 16

Varus autē acceptis Sabini & principū literis, toti legioni metues, opem his ferre properabat. Itaq; cum duabus reliquis legionibus, & quatuor alis equitum, in Ptolemaida profectus, eodem regum atq; optimatum auxilia conuenire iussit. Ad hac a Beryijs etiam, cum per eorum transiret oppidum, mille & quing

quingentos accepit armatos. Vbi uerò in Pto-
 lemaidē tam caetera manus auxiliorū, q̄ propter
 Herodis inimicitias Aretas rex arabū non cū
 exiguo numero equitū peditumq̄; peruenit, fla-
 tim exercitus paritē in Galilaeā, qua Ptolemaidī
 propinqua erat, dirigit, amici sui Galli filio his
 vectore praeposito. Qui mox & aduersus quos
 ierat, omnes in fugam uertit: & Sephori cini-
 tate capta, ipsam quidem incendit, incolas uerò
 eius seruitio subiugauit. Varus autē ipse cum
 omni exercitu Samaria potitus, ciuitate quidē
 abstinuit, q̄ inter aliorū turbas nihil eam mo-
 uisse deprehēdit: castris autē ad uicū posuit,
 qui appellatur Arun, Ptolemai possessionem
 propterea direptā ab Arabis, qui & amicis
 Herodis infensi erant, inde ad Sapho progressi-
 tur, alterū uicū euitissimū: quē similiter, omnesq̄;
 reditus ibi repertos depopulati sunt. Cadis autē
 ignisq̄; plena erāt omnia, nec prädationi Ara-
 bum quicquam obstabat. Exusta est & Am-
 maus iussu Vari, necem Arii caterorumq̄; in-
 digne ferentis, habitatoribus eius fuga dispersis.
 Hinc progressus ad Hierosolymā cum exercitu,
 solo uisu Iudaorū castra disiecit: & alij quidē
 per agros abiire fugientes: qui uerò intra cini-
 tatem degebāt, suscepto eo, seditionis causas in
 alios conferebāt, nihil quidē se penitus mouisse
 dicentes, sed propter diem festum receptam ne-
 cessario multitudinem, in ciuitate obsessos esse

potius cum Romanis, quā cum disfidētibus cōspirasse. Ante uerò obuiam ei uenerant Iosephus, Archelai consobrinus, & cum Grato Rufus, ducētes exercitū regium, & Sebastenos, & Romanos milites ornatos habitu cōsuetō. Sabinus enim nec in os Vari uenire passus, iam dudū ex ciuitate ad mare discesserat. Varus autem disparitū aduersus autores inuictus per agros dimisit exercitū: multisq; sibi exhibitis, quos minus turbulētos inuenisset, custodia tradidit: maximē uerò nocentiū propē ad duo milia cruci suffixit. Adhuc autē circa Idumæam superesse decē armatorum millia nuntiato, cōfestim Arabas domum abire iubet: q̄ eos non auxiliantiū more uti militia, sed pro sua libidine, & supra quā ipse uellet, agros uasitare perspexit: suis autem comitatibus agminibus, in aduersarios properabat. Verū illi se Varo prius quā in manus ueniretur, Achiabi consilio tradiderunt. Varus autē multitudini uenia data, duces eius interrogandos misit ad Casarē. At ille cum ignouisset ceteris, in nonnullos regis cognatos (erant enim quidam inter eos Herodis propinqui) animaduertit, q̄ omnino contra regem suū arma cepissent. Varus autem hoc modo rebus apud Hierosolymam compositis, eademq; legione, qua dudum in praesidio ciuitatis fuerat, ibi relicta, Antiochiam rediit.

De ethnarcha Iudæorū instituto. CAP. IIII.

Roma

Roma autem Archelao alia rursus cum Antiq. li
 Iudais causa cōflata est: qui ante seditionē 17. cap. 1:
 permissu Vari, legati exierant, ius gēti suae libe-
 rum petaturi. Erāt autē numero quinquaginta
 qui uenerant, & aſſabant eis plus quā octo
 millia Iudeorū Roma degentium. Itaq; conuo-
 cato à Caſare optimatum Romanorum amico-
 rumq; cōcilio in Palatini Apollinis tēplum,
 quod priuātū ipſius erat adificium admirandis
 opibus exornatū, multitudo quidē Iudeorū cō-
 ſtitit cum legatis, cōtraq; Archelaus cū ami-
 cis. Cognatorū autem amici ab utraq; parte ſe-
 creti erant: nam & cū Archelao ſtare propter
 odium atq; inuidiā recusabant, & cū accuſa-
 toribus conſpici pudore Caſaris prohibebātur.
 Inter quos erant etiā Philippus Archelai fra-
 ter, benenolo animo duabus ex cauſis pramiſ-
 ſus à Vario, ut & Archelao ſubueniret, & ſi
 regnū Herodis nepotibus eius diſtribui placuiſ-
 ſet, partē aliquā mereretur. Inſit autē accuſa-
 toribus exponere, quā nā cōtra leges feciſſet He-
 rodes: primū non ſe regē, ſed omniū qui uſquam
 fuiſſent, tyrannorū crudeliſſimū toleraſſe dice-
 bāt. Deinde multis ab eo trucidatis, ea pertu-
 liſſe ſuperſtites queſti ſunt, ut beatioreſ mortui
 putarentur. Nō enim tormētis ſolū cum lace-
 raſſe corpora ſubiectorū, ſed etiā gentis ſuae ci-
 uitatibus deformatis exteras ornauiſſe, popu-
 loq; alienis Iudae ſanguinem condonaſſe. Pro

antiqua uerò felicitate ac patrijs legibus, nationem suam tanta egestate simul ab eo atq; iniquitate repletam, prorsus ut plures ex Herode paucis annis clades sustinuerint, quā omni ano maiores sui, postq̃ ex Babylone discessere, perpessi sunt, Xerxe tūc regnāte ad discordias cōcitati. Verū se tamen ad modestiā ex aduersa fortuna consuetudine p̃fecisse, ut etiā successiōnem uoluntariā acerbissima seruitutis subiret: qui & Archelaū tanti tyrāni filiū, patre mortuo regē appellassent nihil morati, & unā cum eo luxissent mortē Herodis, ac pro eius successore uota celebrassent. Illū autē quasi metueret, ne nō certus eius filius uideretur, à cede trimm nullium ciuiū regni sumpsisse primordia: & quia principatum meruerit, tot immolasse Deo hominū uictimas, tot festo die tēplū cadaueribus impleuisse. Rectē igitur eos qui de tāris malis superessent, aliquando respexisse calamitates suas, & belli lege cupere uulneribus excipiedis ora præbere: atq; ab Romanis precari, ut Iudæ reliquias misericordia dignas existimarēt: nēne quod ex ea natione restaret, his obijcerēt, à quibus crudelissimè lacerabatur: sed patriā suā cōiungi Syria finibus, ac per indices Romanos administrari decernerēt: hoc enim modo probatū iri, Iudæos qui nūc ueluti turbulēti ac belli cupidi reprehēduntur, moderatis rectoribus obedire nosse. Iudæorum quidē accusatio cūsmodi
per

petitione conclusa est. Cū autē surrexisset cōtrā Nicolaus, primū criminibus quæ in reges erāt proposita, dissolutis, rationē cepit arguere: quia neq; gubernari facilis esset, naturaq; regib' nix parēret: unā etiā propinquos Archelai, qui se ad accusatores cōtulerāt, insimulabat. Sed tum quidē parribus Casar auditis, cōsensū diremit. Paucis autē diebus pōst, mediā regni partē sub ethnarchia nomine dedit Archelao: etiā regē, si se dignū prabuisset, facturū esse pollicitus. Reliquā uerō dimidiā in duas tetrarchias diuisit, duobusq; alijs Herodis filijs attribuit: unā Philippo, alterā Antipa qui cū Archelao de regno certauerat. Huius parti cesserat trās flumē regio, & Galilea: quarum ducēta talenta redditus erant. Batanaa uerō & Trachon, & Auramitis, & quadā partes domus Zenonis, circa Iamniā, Philippo destinatae sunt: quæ talentorū centū redditus ministrabant. Archelai uerō ethnarchia Idumeam, omnemq; Iudeam, & Samariam habebat quarta tributorū parte leuata, pro munere quia nō rebellasset cū cæseris. Ac cinitates quibus imperaret ei tradita sunt, Stratonis pyrgus, & Sebaste, & Ioppe & Hierosolyma. Cæteras autē, Gazam & Gadaram & Hippon, regno auulsas, Syria Casar adiecit. Erant autem redditus Archelai, quadraginta talenta. Quin & Salomen præter illa, quæ testamento regis ei relicta erant, Iamnia

dominam, & Azoti, & Phaselidis idē Caesar constituit: regiamq; apud Ascalonem largitus est: ex quibus omnibus talentorū sexaginta redditus colligebantur. Domū uerò eius ethnarchia subdidit Archelai. Quum autem ceteris quoq; Herodis propinquis testamento relicta soluisset, duas eius filias uirgines extrinsecus quingentis millibus pecunia donauit: easq; nuptum Pherora filijs collocauit. Diuiso autem Herodis patrimonio, etiam sibi relictas ab eo facultates ad mille talenta eis distribuit: exceptis suo nomine quibusdam rebus uilissimis propter honorem defuncti.

De subditio falsoq; Alexandro eoq; deprehēso. C. V.

Antiq. li. **I**nterea quidā iuuenis natione Iudæus, apud
17. cap. 18 **I**quendā libertinū Romanorum in Sidoniorū
oppido educatus, illum se forma similitudine,
quē Herodes necauerat, Alexandrū esse men-
tius, fallēdi spe Romā uenit. Huius autem faci-
noris habebat sociū quendā gentilem fauū, o-
mnes regni actus optime scientē: à quo instru-
ctus, affirmabas eorum se misericordia, qui sui
atq; Aristobuli occidendi causa missi fuerāt,
similibus corporibus subditis, morti esse subre-
ptos. Deniq; his multos iam Iudæos fefellerat, in
Creta degētes: ac liberaliter illic acceptus. Me-
lumq; inde transmissus, ibiq; ampliore quæstū
cumulus, etiā hospites suos magna uerisimi-
litudine Romā secum nauigare pellexerat. Po-
stremo

*strenuo delatus Dicaarchiam, multisq; muneri-
bus ab Iudeis eius loci donatus, quasi rex à pa-
ternis amicis deducebatur. Ad hoc enim fidei
processerat forma similitudo, ut qui Alexan-
drū illū viderant, planeq; nonerāt, hunc eū esse
iurarent. Igitur omnes etiā Roma Iudai, niscendi
eius studio circumfusi properabant: & infinita
multitudo per vicorū angustias, quocunq; fere-
batur, cōveniebat. Tāta namq; demētia multos
ceperat, ut illum sella portarēt, ac regale obse-
quiū proprijs ei sumptibus exhiberent. Sed Ca-
sar Alexandri nullū optimè sciens (accusatus
enim apud eum fuerat ab Herode) & si prius
quā videret hominē, fallaciā similitudinis ad-
necrasset, hilariori tamē animi spei nonnihil in-
dulgendū putavit: & Celadum quendam, qui
Alexandrum bene cognosceret, misit, ut ad se
adolefcentem deduceret. Qui illo conspecto, sta-
tim persona differentiam coniectura deprehen-
dit. Maximè verò, ubi corporis eius duritiam,
& ferulem formam consideravit, intellexit o-
mne commentum. Valde autem commotus est
dictorū eius audacia: de Aristobulo enim per-
contātibus, saluum quidem illum esse com-
morabat: consulto verò non adesse, quia apud
Cyprium degeret cavendo insidias: minus enim
se circumneciri posse disinctos. Itaq; ab alijs
ei separato vitam dixit à Casare premium
fore: si tanta fraudis prodidisset autorem. Id
autem*

autem se facturū ille pollicitus, ad Casarem sequitur: & Iudæū indicat, qui forma sua similitudine abusus esset ad quæstū. Tanta enim dona ex ciuitatibus eū singulis abstulisse docuit, quanta uinus Alexander non accepisset. Risit his Caesar, & falsum quidē Alexandrū, propter habitudinē corporis, remigum numero inseruit, suaforem uerò eius interfici iussit. Melius autem sumptuum detrimentum pro amicitia pretio satis esse indicauit.

De Archelai exitio.

CAP. VI.

Antiq. li.
17. cap. 19

Ethnarchia uerò suscepta, memor discordia superioris Archelaus, non solum Iudæis, sed etiam Samaritanis crudeliter abusus est. Nonoq; principatus sui anno legatis contra se ab uerisq; ad Casarē missis, ipse quidē in exilium pellitur Viennam Gallia ciuitatē: patrimoniū uerò eius fisco Caesaris adiudicatur: quē quidem prius quā enocaretur ad Casarē huiusmodi somnium uidisse cōmemorant: Non enim spicas plenas & maximas à bobus comedi somniauerat: accisos deinde uates, Chaldaeorūq; nōnullos, quidnā illo putarent indicari somnio, consuluerat. Alijs autē aliter interpretantibus, Simon quidam Essenus genere, dixerat spicas annos arbitrari, bouesq; rerū mutationes: eo qd agros arādo uerierēt ac mutarēt. Ideoq; regnaturum quidem illū esse tot annos, quot significasset numerus aristarū: uarias autē rerū mutationes

rationes expertū, esse moriturum. Hisq; auditis, Archelaus quinque diebus post ad causam dicendam est euocatus. Dignū autē memoria duxi, etiā coniugis eius Glaphyra somnium. Archelai filia Cappadocē regis, referre: quā cūm Alexāder prius habuisset uxore, frater huius de quo loquimur, Herodis filius regis, à quo ille interfectus est, sicut iam designauimus, post illius mortē Iuba regi Libya nuptiā, eoq; defuncto domū reuersam, domiq; apud patrē in uiduitate degenē, Ethnarches Archelaus ubi conspexit ad hoc amoris accensus est, ut eā statim repudiata cōiuge sua Mariamme, sibi copularet. Hac igitur breui tempore postquā in Iudæam redijt, uidere uisa est superflantem sibi Alexandrū dicere: Satis fuerat tibi Libycum matrimonium: sed tu illa non consentia, rursus ad meos penates reuerteris. audivisti mihi tercij. Quod gravior est, mei fratris iuncta matrimonio. Equidem non dissimulabo consuetudinem, teq; licet inuitam recuperabo. Atq; hoc exposito somnio, nix biduum supervixit.

De Simone Galilæo, de tribus sectis apud Iudeos.

CAP. VII.

Igitur Archelai finibus in provinciā redactis, procurator Coponius quidam eques Romanus, missus est, ea sibi à Cæsare potestate mandata. Hoc disceptante, Galilaus quidā, Simon nomine, defectionis arguebatur: quia indigenas increpa

Antiq. li
18. cap. 11

increparet, si tributū Romanis pēdere paterentur, dominosq; post Deum ferre moriales. Erat autē propria secta sophista, nulla in re similis alijs. Etenim tria sunt apud Iudeos genera philosophia. Horū unū Pharisei proficuntur, alterū Sadducei, tertium uerò, quod etiā probabilius habetur, Esseni colunt, gente quidē Iudai, uerū inter se mutuo amore coniunctissimi: & qui prater ceteros uoluptates quidē quasi maleficia uitarent: continentia uerò seruare, neq; cupiditati succumbere, uirtutē maximā ducerēt. Itaq; nuptias quidē fastidiū, alienos uerò filios, dum adhuc molles sunt, eruditioni traditos, pro cognatis habentes, suis moribus diligenter instituit: nō quia cōiugia uel humani generis successione censeat perimendā: sed quia canendā putet intemperantiā feminarū, nullā earū uni uiro fidē seruare credētes. Quin & diuitiarum contēptores sunt, rerumq; apud eos cōmunicatio admirationi habetur, neq; inuenias alteri alterū opulentia prastare: legemq; sibi dixerūt, ut qui disciplinā suā seclari uellent, bona cōubernio publicarēt. Ita enim fore, ne uel paupertatis humilitas, uel diuitiarū dignitas appareret: sed permixtis facultatibus, uelut inter fratres, unū esset omniū patrimoniū. Probros autē ducūt oleū, & si quis uel inuitus unctus fuerit, munditijs corpus abstergere: quoniā squalorē decorē putant, dumodo semper in uesle sint cādida. Designatos

signatos autē cōmunium rerū procuratores habent, & ad usus omniū singulos indinifos. Non est autem illis una ciuitas certa, sed in singulas muli domicilia trāsferunt: & aliunde aduenientibus secta sua professoribus, quicquid habeant promptū exhibent quasi propriū. Deniq; tanquā cōsuetissimī ad eos ingrediuntur, quos nunquā antē uiderūt. Hinc est, q̄ cū peregrinantur, propter latrocinia tantū armantur, neq; praterca quicquā ferūt. In singulis autē ciuitatibus, ex eodē collegio specialis curator hospitū constituitur, qui eorū uestimenta ceteraq; usui necessaria teneatur. Amiclus autē cultusq; corporis omnibus pueris, in metu & sub cura magistrī agentibus, par est. Nec uerō uestitū sine calceos mutat, nisi aut omnino cōscis prioribus, aut longi tēporis usu cōsumptis. Nihil autem inter se mercantur aut uendunt: sed egenti quisq; quod habet prabens, refert ab eo quod ipse nō habet: quamuis etiā sine permutatione cunctis libera sit facultas, à quibus libuerit accipiendi quod opus sit. Præcipuè circa Deū religiosi sunt. Namq; ante solis oriū nihil profani loquuntur, sed ei patria quadā nota celebrant, quasi ut oriatur precātes. Deinde ad quas uenerunt singuli artes, à curatoribus dimittuntur. Cumq; ad horā quintā studiosè fuerint operati, rursus in unū congregantur: linteisq; præcincti uelaminibus, ita corpus aquis frigidis ablunt.

Atq;

Atq; hac lustratione facta, in eadem secreta
 coeunt, quo neminē aliterius seclā hominē aspi-
 rare cōcessum est, ipsiq; purificati, uelut in san-
 ctum quoddā templum in coenaculū ueniunt:
 quibus ibi cū silentio residētibz, pistor quidē
 panes ordine, unū autē uasculum ex uno pul-
 mento singulis cocus apponit. Deinde uoce ci-
 bum sacerdos anteuenit: neq; gustare quenquā
 fas est, nisi prius Deo celebretur oratio. Post fi-
 nem quoq; prandij uota repetūt. Nam & cū
 incipiunt, & cū desinūt, quasi datorē nictus,
 Deum laudibus canūt. Tunc ueluti sacris illis
 depositis uestimētis, in opere usq; ad uesperam
 uersantur. Simuliterq; inde reuersi coenās, cōse-
 dentibus etiā hospitibus, si quos forē interne-
 nisse reppererint. Neq; uerō clamor unquā seclū
 illud, neq; tumultus inquietat: cū etiā loquēdi
 ordine alijs aliq; cedāt: eorumq; silentium, extra
 seclū cōstituentis arcanū quoddā uideatur ue-
 nerabile. Cuius quidem rei perpetua sobrietas
 causa est, quodq; apud eos edēdi aut potādi mo-
 dus saturitate definitur. Sed quāuis aliarū rerū
 nihil sine praecepto faciunt curatoris, tamē in
 his duobz, hoc est inuādō et miserēdo sui iuris
 sunt. Nam & subuenire dignis, cū opus est, suo
 arbitrio cuiq; licet, & indigētibus alimēta por-
 rigere. Sanē cognatis dare aliquid sine curato-
 ribz, interdictum. Idē iracundia moderatores
 iusti sunt, indignationē cohibent, fidē tuentur.

paci

*paci obsecundat: & omne quod dixerint, iure-
 iurando fortius habent. Ipsum autē iusiurandū
 quasi periurio deterius nitant. Iam enim men-
 dacij eodēmodū arbitrantur, cui sine Deo non
 creditur. Summū autē studiū veterum scriptis
 adhibent: ea maxime inde, quæ anima & cor-
 pori expediant eligentes. Hinc illis morborū re-
 media, stirpes medica, quamq; nim propria sin-
 guli lapides habeant, rimatibus conquiruntur.
 Secta uerò sua studiosis nō statim cū eis una col-
 lectio: sed per annū integrū extrinsecus cōmo-
 ranti cuiq; eundem niēlus ordinē tribuūt: Do-
 labellā quoq; . & quod prædictū est perizonia,
 & albā uestē tradētes. Cum uerò processu tem-
 poris experimentū continentia dederit, accedit
 etiā ad cōmunē cibū: & purioribus, ob castifi-
 cationē scilicet, aquis participat: neq; tamen in
 conuietiū assumitur. Post ostensionē quippe con-
 sistentiæ, duobus annis alijs mores eius proban-
 tur. Cumq; dignus apparuerit, tūc demū in con-
 sortium assumitur. Prius uerò q̃ incipiat cōmu-
 nem habere cibū, magnis execrationibus adiū-
 rat se primū quidē colere Deū, deinceps quoq;
 erga homines seruare iustitiā, & neq; propria
 sponte nocere cuiquā, neq; ex præcepto obesse:
 quin imo iniquos omnes odisse. & collaborare
 semper iustitiæ sectatoribus, fidem omnibus ser-
 uare, maxime uerò principibus. Neque enim
 absq; uoluntate Dei, cuiquā posse principatus*

potentiam cōtingere. Si uerò ipse ceteris prae-
 nunquā se abusuū uiribus potestatis ad con-
 sumeliā subiectoꝝ, sed neq; uesle aut ambitio-
 so aliquo ornatu reliquis eminere, ueritatē sem-
 per diligere, & habere propositum convincere
 mentientes. Manus uerò à furto, & animā pu-
 ram seruare ab iniustis cōpendijs: & neq; ali-
 quid de mysterijs cōsecratos celare, neq; pro-
 fania eorum quippiā publicare, etiā si iniectata
 quispiam morte cōpellat. Super hac autem ad-
 dunt, nihil se de dogmatibus aliud quā ipsi su-
 sceperint tradere. Fugere autem latrocinia, &
 conseruatiū ire simul & dogmatis sui libros &
 angelorum nomina. His quidē execrationibus
 explorant, & quasi pramuniū accedentes. De-
 prehensos uerò in peccatis à sua congregatione
 depellunt: & qui taliter fuerit condemnatus, mi-
 serabili plerunq; morte consumitur. Illis quidē
 sacramētis ac ritibus obligatus, neq; capere ab
 alijs oblatū cibū potest: herbas uerò pecudū mo-
 re decerpens, & sama exesus per membra cor-
 rumpitur. Ob quod etiā plurimos plerunq; mi-
 serati, extremū spiritū agnēs receperūt: suffi-
 cientem pro peccatis eorū quā usq; ad mortem
 adduxerit, poenā luisse censentes. In iudicijs ue-
 rò sunt diligētissimi atq; iustissimi. Disceptat
 autē nō minus quā centū in unū coacti: quod
 autē his decretū fuerit, immobile manet. Vene-
 ratio quoq; apud eos post Deū magna legisla-
 toris

toris est: ita ut si quis eū blasphemauerit, morte
 dānetur. Senibus uerò obedire & plurimū quo-
 runq; decreto, probabile arbitratur officiū. Cum
 simul deniq; sederint decē, nullus unus nouem
 loquitur inuitis. Expnere quoq; in mediū eorū,
 uel in dexterā sui parietē, quisq; deuitat. Sabba-
 tis quoq; operationē aliquā cōtigisse, omnibus
 Iudais diligētius canēi: neq; cibū sibi solum pri-
 dia preparant, ne uidelicet illo die ignē accen-
 dant: sed neq; uas aliquod transponere audent,
 imò nec aliuū purgant. Alijs autē diebus fo-
 dientes foueā uno pede aliā *συνάδην*, hoc est, illa
 dolabella quā tradi nuper accedentibus dixi-
 mus, demissa uesle sese diligētissime cōtegentes,
 ne scilicet splēdori diuino iniuriā faciāt, in ea-
 dem fouea ab onere nētris leuātur, ac deinceps
 terrā quā effoderāt reducunt: idq; ipsum faciūt
 in locis secretissimis: & cūm naturalis sit ista
 purgatio, nihilominus tamē solenne habent, ut
 quasi ab immunditia diluantur. Discernuntur
 autē inter se, secundū suscepta abstinentia tem-
 pora, in ordines quatuor: tantumq; hi qui iu-
 niores sunt, inferiores precedētibus aestimātur,
 ut si aliquos eorum contigerint, quasi à cōtre-
 ctatu alienigena diluantur. Viuent autē quā-
 longissimē, ita ut plurimi eorum usq; ad cente-
 nariam proferantur aetatem, propter simplicita-
 tem uictus, ut equidem puto, & institutionem
 bene in omnibus ordinatam. Sunt etiam con-

templores aduersorū : cruciatus siquidem uincunt firmitate consilij. Mortem uerò, si cum decore obeunda sit, indicant etiam immortalitate meliorem. Prodidit autem eorum in omnibus negotijs animos, bellum quod gestum est cum Romanis. Tunc siquidem per artium confractiones et ignes, ac per tormēta omnigena trāsēntes, ut uidelicet uel in legulatoris aliquid loquerentur iniuriam, uel ciborum quippiā quod non solent edere, ad neutrum horum potuerunt compelli : sed neq; deprecari suos tortores, aut inter ipsa flere supplicia: in medijs quinimo cruciatibus subridentes, Et eis qui tormēta admo-uerant illudentes, constantes animas cum quadam hilaritate reddebant, scilicet quasi qui eas essent denuò recepturi. Opinio quippe apud illos firmata cōsistit, corruptibilia quidem esse corpora, materiamq; eorum non esse perpetuā: animas autem immortales semper manere, Et de aethere subtilissimo cōmeantes, quasi carceribus ita corporibus implicari, uelut quas illecebra naturalis attraxerit. Quum uerò fuerint à carnalibus releuata uinculis, quasi de seruitute lōgissima liberatas, ita ilico latari eas, sublimesq; ferri. Et quidem bonas, concinentes in hoc Gracorum sententijs, pronuntiant ultra Oceanum degere, ubi eis sit reposita perfructio: illic quippe esse regionem, qua neq; imbribus, neq; niuibus, neque aëlibus aggrauetur: sed
quam

quam Oceano oriens, Zephyrus, & leniter aspi-
rans amœnet. Malis autē animabus procellosa
loca & hyberna delegant, plena gemitibus excr-
cendarum sine fine pœnarum. Videtur autem
magis secundū hanc ipsam intelligentiam Graci
quoq; fortibus suis, quos Herous & semideos
uocauerunt, beatorum insulas sequestrasse: im-
proborum autem animabus locum apud inferos
impiorum: in quo etiam cruciari quosdam com-
mentati sunt, Sisyphos uidelicet, & Tantalos,
& Ixiones, & Tityos: principio quidem immor-
tales esse animas existimantes, ob adhortatio-
nem utiq; uirtutis, dehortationemq; nequitiae:
bonos quippe fieri in huius uita conseruatione
meliores, per spem bonorum etiam post lucem
redhibendorum: improborum autem impetum
retardari aestimantes: quoniam etsi in huius ui-
ta spatio latuerint, post obitum tamen sint im-
mortalia tormenta passuri. Hac sunt ergo quæ
Esseni de diuinitate anima philosophantur, pla-
nē illecebram inenitabilem eis qui semel de eo-
rum sapientia gustauerint, reponentes. Sunt au-
tem in eis qui etiam futura nosse promittant, sa-
ceris uidelicet libris, & uarijs sanctificationibus,
prophetarumq; dictis à primis aetatibus adha-
rentes: rarò autē accidit ut prædictiones eorum
frustratio cōsequatur. Est autē aliud etiam Es-
senorū collegium, cibos quidē & mores legesq;
similes cū prioribus habēs, distās uerò opinione

de coniugio. *Maximā siquidem uita hominum partē, successione scilicet, amputare eos qui abstineant nuptiis arbitrantur: quippe si in eandē uelint omnes ire senectiam, defecturū confestim genus humanū. Nihilominus autem cū tanta ipsi moderatione conueniunt, ut per triennium explorent ualeitudinē foeminarū: & si constanti purgatione apparuerint idonea partui, ita eas in matrimonia ascisunt. Nemo tamē eorū cum pregnantē concumbit: ut ostendant, quod nuptias nō uoluptatis, sed liberorū causa inierint. Lauantibus autē foeminis, ita ut uiris perizomatū inest amictus: Tales sunt mores huius collectionis. Duorum autem priorum ordinum, Pharisei dicuntur, qui certiore legaliū rituum notitiā profitentur: & hi primum dogma habent, ut fatis & Deo uniuersa deputent: & quidē uel agere quae iusta sunt, uel negligere, secundū maiore partē esse in hominibus profitentur: adiuuare tamē in singulis & fatū. Animam autē omnē quidem incorruptā esse, transire autē in alia corpora solas bonorū, improborū uerò interminabili supplicio cruciari.*

Sadducai porro, secundus ordo, fatum omnino negant: & Deum extra omnē mali patrationem inspectionemq; constitutū. Animae autem electioni hominū uel bonū uel malum esse propositū, & secundū uoluntatē propriā, alterutrum unicuiq; cōtingere. Animarū autē generatilis

valiter uel supplicia denegant uel honores. Et
Pharisæi quidem sociales, & qui studeant se
mutua dilectione complecti: Sadducei uerò &
inter se feris moribus discrepantes, & conuer-
satio eorum circa exteros inhumana. Hæc sunt
quæ de Iudeorum philosophis dicenda reperi:
nunc ad inceptum reuertor.

De Pilati regimine.

CAP. VIII.

Archelæi ethnarchia in prouinciam reda-
cta, reliqui, id est, Philippus & Herodes,
qui cognominabatur Antipas, tetrarchias suas
regebant. Salome enim moriens Iulia Augusti
coniugi toparchiam quæ rexerat, et Iamniam, et
in Phaselide palmeta testamento reliquit. Delato
autem ad Tiberium Iulia filium Rom. imperio
post mortem scilicet Augusti, qui præfuit re-
bus annis septem & quinquaginta, mensibus sex,
diebus duobus, manentes in tetrarchiis suis He-
rodes ac Philippus: hic quidem iuxta fontes
ipsos, è quibus Iordanis flumen exoritur, in Pa-
neade condidit ciuitatem, quam Cæsaream uoci-
tauit: aliamq; in inferiore Gaulanitide, quam
Iuliadem nominauit. Herodes uerò in Galilæa
Tiberiadem, in Peraa autem cognominem Iulia.
Missus autem à Tiberio in Iudeam Pilatus, cum
curandam accepisset regionem, nocte intem-
pesta operas in Hierosolymam insulsi imagines
Cæsaris, quæ res post triduum ingentem inter
Iudeos suscitauit tumultum: nam qui uiderant

Antiq. li.
18. cap. 5

Antiq. li.
18. cap. 5

stupore permoti sunt, quasi iam profanas leges suas uiderent. Nullum enim fas esse collocari in urbe simulacrū. Ad querelam autem eorū qui in ciuitate erāt, subito etiam ex agris multisudo confluxit. Euntes autē ilico Caesaream ad Pilatum, intensissimē deprecabātur, ut ab Hierosolymis auferrentur imagines, & eis iura patriae seruariētur. Pilato autē supplicantiū abnuente, circa domū eius proui corruerunt, & immobiles quinq; diebus cōtinuis noctibusq; mansere. Post autē Pilatus tribunal ascendens, studio magno conuocat multitudinē Iudeorum, quasi qui eis uellet dare responsum: cum subitō milites accepto signo (sic enim iam fuerat preparatum) armati circumsteterunt Iudeos: circumdataq; triplici acie, Iudaei quidem stuporis erant pleni, uidentes insperatā rerū faciem. Tunc Pilatus denuntians irucidaturū se omnes, nisi imagines Caesaris susciperent, annuit militibus ut educerent gladios. Iudaei autē quasi uno consilio omnes subito corruerūt, & cervices nudatas excipiendis ictibus pararūt, uociferantes uniuersos se interfici magis uelle, quam legē profanari. Tunc Pilatus circa religionē studium populi demiratus, confestim de Hierosolymis statuas iussit auferri. Deinde uerō conturbationē aliam commouebat. Est apud eos sacer thesaurus, quem Corban dicunt, hunc ad inductionē aquarum iussit expendere: erat autem inducenda aqua ab stadys trecent

arcentis: ob hoc itaq; vulgi oriebantur querela,
 ita ut etiam Pilati qui Hierosolymam venerat,
 cum clamore circumdarēt tribunal. Ille autem
 prauiderat tumultū eorum: siquidē populo per-
 misit armatos milites, qui tunc essent priva-
 torū uestibus induci: praecepitq; ut gladius qui-
 dem nō uterentur, fustibus autē acclamantes fe-
 rirēt. Sicq; cōposuis rebus, dat ex tribunali si-
 gnum, confestimq; cedebantur Iudaei: quorum
 multi quidē plagis, multi uerō se inuicem cōcul-
 cantes, in fuga misera cōrisione perierunt. Tunc
 ad calamitatē intersectorum stupens multitudo
 conticuit: atq; ob hoc accusator Herodis tetrar-
 cha Agrippa, qui fuit filius Aristobuli, quem
 pater Herodes interfecit, ad Tiberium uenit. Illo
 autem non suscipiente accusationē, residens Ro-
 ma & reliquorū quidam potētium notitias am-
 biebat: maximis autē colebat officijs Germanici
 filiū Caium, cum adhuc esset priuatus. Et quod-
 dam die inter copiosum epularū apparatū, qui-
 bus cum demerebatur, ad ultimū extensis ma-
 nibus, aperte Deum cœpis precari, celeriter il-
 lum mortuo Tiberio dominū cunctorū uidere.
 Hoc cum quidam ē familiaribus eius Tiberio
 nuntiasset, statim concludi iussit Agrippā, qui
 sub grandi arūna, usq; ad moriē Tiberij, in car-
 cere per menses sex tenebatur. Sed de functo eo,
 post regnū annorū duorū & uiginti, sex men-
 sum, trium dierū, succedens in imperiū C. Casan

absoluit Agrippam uinculis, & tetrarchiam Philippi (iam enim is decesserat) ei tradidit, regemq; appellauit. Cum uenisset autē in regnum Agrippa, Herodis tetrarcha cupiditates p in-
 Antiq. li. uidiam suscitauit. Irritabat autē eum maxime
 18. cap. 14 in spem regni Herodias uxor, exprobrās ei socor-
 diam, et dicēs, quia per id quod noluerat ad Cae-
 sareū nauigare, careret potestate maiore: nā cum
 Agrippa ex priuato regē fecisset, quomodo du-
 bitaret illum ex tetrarcha eodē honore donare?
 His adductus Herodes, uenit ad Caesarem, a quo
 ob auaritiam uehementer increpitus, ad Hispan-
 niam fugit: secutus eum quippe fuerat accusa-
 tor Agrippa, cui etiam tetrarchiā illius C. Cae-
 sar adiecit. Atq; ita Herodes quidem in Hispan-
 nia, peregrinante secum etiam uxore, decessit.

De superbia Cali, & Petronio praeſide. CAP. IX.
 Antiq. li. Cuius uerò Caesar intantum contumeliose
 15. cap. 15 abusus est fortuna, ut etiam & Deum se-
 putaret, & uellet nocari. Patriam quoq; suam
 multorū nobilium cade truncauit. Extendit au-
 tem impietatem suam etiam in Iudeam: Petro-
 nium deniq; cum exercitu Hierosolymā misit,
 precipiens ut in tēplo statuas eius locaret: quas
 nisi susciperent Iudaei, cōtradicientes quidem ex
 his interficeret, reliquam uerò multitudinē ca-
 ptinaret. Permovebat autē hoc profectō Deum.
 Et Petronius quidem cum tribus legionibus,
 multisq; ē Syria auxiliaribus properabat in Iu-
 deam

daam ex Antiochia. Iudaeorum uerò quidam non credebant fame bellum nuntianti: qui uerò credebant, nihil de resistendo poterant cōminisci. Celeriter autē in omnes peruenit metus, nā iam Ptolemaidē peruenerat exercitus. Est autē haec ciuitas Galilaeae littore in magno campo sita: circumdatur autē montibus ab orientali plaga per sexaginta stadia disparatis, sed ad Galilaeā peruenientibus: à meridiana autē Carmelo, qui abest stadijs centū uiginti: à septentrionali quoq; monte qui est altissimus, quem uocant incolae Stalam Tyriorū: & hic autē distat stadijs centum. Ab ea autē urbe distans duobus stadijs praelabitur fluvius, quē uocant Belcum, exiguus prorsus: cui prope est sepulcrum Memnonis, habens iuxta se centū ferē cubitorū spatium, sed admiratione dignissimum. Est enim specie uallis rotunda, uirreā emittens arenam: quā cū extraherint multa naues, pariter accedētes, locus idem rursus impletur. Venti siquidē quasi dedita opera, cōuehūnt illuc de circumstantibus supercilijs arenā istam, utiq; cōmunem: locus autē metalli, statim in uitrum quod susceperit mutat. Mirabilius quoq; mihi illud uidetur, quòd iam conuersa arena in uitrū, quaecunq; pars super margines loci ipsius fuerit iacta, in uulgare arenam denuo cōuertitur. Igitur loci quidē illius naturalis est. Iudaei autem cum mulieribus & filijs collecti in campum, in quo est sita Ptolemais.

Petr

Petronio supplicabāt, principio ob patrias leges, deinceps uerò etiam pro suo statu. Ille autem ob multitudinē precantium & precum inflexus, exercitiū quidem & statuas in Ptolemaide reliquit: procedens autē in Galileam, & cōmocant in Tiberiadē iam populū Iudaeorū quā omnes eorū nobiles, & nim Rom. exercitus cœpit exporere, & minas Caesaris: his addens, q̄ & cōtumeliosa esset supplicatio Iudaeorū: cū omnes siquidem gentes quæ parerēt imperio Romano, in suis urbibus inter reliquos deos, imagines quoq; Caesaris locanissent, soli Iudai istud abnuerent: hoc siquidē quasi ab imperio desicere esset, etiam cum iniuria praesidentis. Illis uerò cōtra hanc legem moresq; patrios allegantibus: & quia ne Dei quidem simulacrū, nedum hominis, nec solum in templo, sed neq; in profano aliquo totius regionis loco fas sibi esset locare: arripies dictum Petronius, respondit: Sed & mihi mei domini lex seruāda est: si eam quippe transgrediar, nobisq; parcam, instē animaduersionē subibo. Impugnabit sanē nos, non Petronius, sed ille à quo sum missus: nam & ipse a quē ac nos cogor implere quæ iussa sunt. Ad hæc tota multitudo unanimiter succlamauit, ante legis temerationem omnem se libenter subire perniciem. Sedato autem eorū clamore, Petronius ait: Pugnare ergo aduersus Caesarē estis parati? Responderunt Iudai, pro Cesare quidē & pop. Rom. se per dies sing

singulos offerre sacrificia: si autē in templo imagines aſſimet collocandas, debere eum totā Iudaeorū gentē prius immolare: praeberē se quippe iugulos cū mulieribus & parulis ei, qui interficere noluiſſet. Ad hac admiratio Petronium miſeratioq; peruaſit, inueniēte & inſuperabilem religionē uirorū, & tantū uulguſ ad moriē conſtanter paraū. Et tunc quidē inſectis omnibus receſſerūt. Poſtridie autē ac deinceps ſummates eorū priuatim uiritimq; cōpellans, populū quoq; publicē alloquens, nunc quaſi cōſulens admonebat, interdū etiam minabatur, extollens & uirtutem Romanam & indignationē Caſaris: inter haec etiam ſuam neceſſitatē, cui eſſent exequēda praecepta. Sed illis ad nulla horū experimēta cēdentibus, cū uideret etiam ſementem regionis intercipi (ipſum quidem anni tempus erat, & quinquaginta penē continuis diebus multitudo in urbe otioſa morabatur) ad ultimū conuocatis omnibus, ait, ſibi met periculofam rem ſe uelle aggredi. Aut enim, inquit, Deo cooperāte placabo Caſarem, ac uobiſcū ſaluabor libenter: aut illo in ulſione irritato, pro tāta multitudine impendam animam meam. Atq; ita dimiſſis turbis, multa pro eo uota facientibus, Antiochiam ab Ptolimaide reuocauit exercitum: atq; illinc conſiſtim uſit ad Caſarem, referens & quo apparatu in Iudeam irruiſſet, & quōd tota gens ſupplicaeſſet: quibus ſi abnuendū putaret, noſſet
cum

cum uiris etiam provinciam esse perdendam. Servare siquidem ipsos legem patriam, & novis praeceptis vehementer obsistere. His epistolis respondit Caius immodicè, comminatus Petronio mortem, quoniam insurrectionum suarum segnis executor fuisset. Sed scriptorum talium necciores per ares continuos menses contigit adversa tempestate retineri: alij autem exilium C. Caesaris nuntiantes, prosperè nauigauerunt: deniq; ante septem & viginti dies epistolae Petronius accepit, finem Caesaris indicantes, quàm illi peruenirent, qui comminantia scripta portabant.

De imperio Claudii & regno Agrippæ ac morte. C. XI.

Antiq. li. 19. cap. 3. **C**aius per dolum inierempro, qui regnauerat annis tribus, mensibus sex, rapitur in regnū ab eo exercitu qui Roma erat, Claudius. Senatus autē, referentibus cōsulibus Sentio Saturnino & Pomponio Secundo, mandat tribus cohortibus urbanis ut essent praesidio civitati, et ipse frequens in Capitolium cōuenit: & propter immanitatem Caij, bellum agi cum Claudio decernebat, uolens imperium ad optimates reducere: ut sicut olim, ad regendū dignissimū eligeretur. Accidit interim ut Agrippa adveniret: quem cum & senatus in cōcilium & in castra Claudius euocasset, ut scilicet eo strenuo adiutore uteretur in quibus res posceret, videns Agrippa Claudium iam esse opibus Casarē, ad eum perrexit: quem ille ilico legatū ad senatum misit,

Antiq. li. 19. cap. 4.

misit, indicantē suum propositum, quoniam primo quidē inuitus ab exercitu raptus su. & iniquum esse, si militiū erga se studia iam religiosa desereres, imō etiā aliter suam nō esse fortunam: iam enim ad invidiā satis fore, quod in regnum vocatus sis. Deinde administrare paratum esse Rempub. non ut aliquis tyrannus, sed ut princeps benignus: sufficere sibi quippe honorē nominis. De singulis autem negotiis communem omnium stare sententiā: nam & si non natura esses modestus, locuples tamen moderanda potestatis exemplum Caij morie esse propositū. Quae cum detulisset Agrippa, respondit senatus, quasi qui militi suo bonisq; consilijs fideret, nolle se subire uoluntariam seruitutem. Sed accepto patrum responso, Claudius rursus misit Agrippam, nuntiantem eis, se non posse adduci ut eos proderet, quorū consensu in imperiū esset accitus. Inuitū autem se iniuriū esse pugna aduersus eos, cū quibus confligere maxime uellet: proinde eligendū esse locum extra ciuitatē in quo confligerent: neq; enim fas esse, propter illorū peruiaciam, patriā civili cade fœdari. Et Agrippa quidē ista senatui nuntiavit. Inter hac unus ex illis militibus, qui cū patribus erāt, educens gladium: Commilitones, inquit, quibus perturbatis causis parricidia perpetrare cupimus, & concurrere aduersus propinquos nostros Claudium securos? maxime cum habeamus imperatorem quem

quem in nulla re culpāre possimus, & ad quem cum iustis magis allegationibus quā cum armis egredi debeamus. Hæc dicēs, per mediā egressus est curiam, omnibus se militibus consecratis. Hoc exemplo optimates deserti, in magno metu esse cœperūt: ac deinceps videntes sibi aduersationē iustā nō esse, secuti milites, ad Claudium transferūt. Occurrebāt autē eis pro muris stricti gladijs hi qui fortune regis ambitiosus adula-
bantur: & penē accidit ut progressi quinq; interficerētur, ante scilicet q̄ militū impetū Caesar agnosceret: nisi accurrens Agrippa, imminētis ei facinoris periculū nuntiasset: dicens quod nisi coercuisset exercitū, iam in sanguinē ciuium ferentē, confestim amissurus esset omnes per quos conspicuū esset imperiū, fieretq; solitudinis imperator. Hæc audiens Claudius, cōtinuit militum impetū. Suscepit autē in castris aduenientē senatum, & indulgenti honore cōplexus, egressus cum patribus confestim obtulit Deo hostias, ut mos est pro imperio supplicari. Agrippā quoq; protinus donat regno paterno uniuerso, adyiciēs ei etiam illā qua Augustus Herodi donauerat, Trachonitidē scilicet & Amanisidem: præter hæc autē aliud quoq; regnū, quod Syria no-
cabatur. Et populo quidem donationē hanc per
edictum indicauit. Patribus autem præcepit, ut incisæ arcis tabulis in Capitolio collocarent.
Donat autem etiam fratrem eius Herodem, qui
gener

gener eiusdem erat, *Berenica* iunctus regina *Chalcidis*. Opinione autē celerius *Agrippa* da ei regni cōsus maximus affluebat: qua sanē pecunia, non ille in rebus exiguis abutebatur, sed ealē murū *Hicrosophymis* circumdare caput, quādis, si potuisset absolui, irritā prorsus obsidionē Romanis oppugnātibz effecisset. Sed antequam impleret op⁹, decessit in *Casarea*. Regnavit autē annis tribus. Ante quoq; cū tetrarchiā regeret, alijs tribus annis tenuerat potestatem. Reliquit filias tres ē *Cypride* natas, *Berenicen*, *Mariamē* atq; *Drusillā*: filiū autē ex eadē ipsa cōinge, nomine *Agrippā*: qui cū admodū parvulus esset, *Claudius* regnū in provinciam redegit, in cuius procurationē missus est *Cesius* *Ecstus*: post hunc autē *Tiberius* *Alexander*: qui nihil de cōsuetudine patria immutantes, gentē in pace tenuerunt. Post hac verò & *Herodes*, qui regnabat in *Chalcide*, decessit, relinqēs ex fratrīs quidē filia *Berenice* filios duos, *Berenicianū* & *Hyrcanū*: ex priore autē *Mariamē* *Aristobulū*. Alius quoq; eius frater *Aristobulus* mortuus fuerat prius, relicta filia *Iopata*. Hi quidem erant (sicut diximus) liberi *Aristobuli*, qui fuerat *Herodis* filius. *Alexāder* autē & *Aristobulus* nasi fuerāt *Herodi* ē *Mariamē*, quos ipse parēs occidit. *Alexandri* autē posterī in maiori *Armenia* regnaverūt.

De varijs tumultibus in *Iudæa* & *Samaria*. C. XI.

n n

Post

Post obitum autē Herodis, qui regnauit in
 Chalcide, Claudius Agrippā filium A-
 grippæ in patris sui regno cōstituit. *A*lterius
 autē provincie suscepit curā post Alexandrū
 Cumanus, sub quo oriri cœperūt tumultus, &
 denuo Iudeos calamitas cōprehēdit. Cōueniente
 quippe multitudine ad diē festū azymorum in
 Hierosolymā, stāte cohorte Romana super por-
 ticū tēpli (armati quippe milites semper custo-
 diebant festos dies, ne quid conuenientes populū
 nouare auderēt) unus ē militibus reductis tur-
 piter uestimentis inclinans posteriora sua uertit
 ad faciē Iudeorum: & ad hunc habitum nocē
 emittēs similit̃ succlamauit. Ob quod factū tota
 cœpit multitudo conqueri, ita ut circumstarent
 Cumanū, ad suppliciū militē deposcētes. Ex his
 autem inconsulti iuuenes, & quasi natura apti
 ad seditiones mouēdas, in rixā grauissimā pro-
 filiebant: cōtinuō quippe saxa rapientes, percu-
 tiebant milites. Tunc ueritus Cumanus, ne to-
 tius in eū ulgi impetus fieret, plures euocauit
 armatos: qui cū essent porticitus immiſsi, metus
 grauis incidit Iudæis, statimq; in fugā uersi, re-
 lictō tēplo refugere cœperunt. Tanta autem per-
 egressus de cōsipatione obrutio facta est, ne cō-
 culatione mutua super decē milia hominū cō-
 sumpta sint. Facta est autē uniuerſa genti lu-
 etuosa festiuitas, & planctus per domos singu-
 las personabat. Successit autem huic calamitati
 laetoc

latrocinantiū cumulus. Iuxta Bethoron quippe, per viā publicā, Stephanus quidā seruus Caesaris suppellectilē quādā uehebat, qua ab irruentibus latronibus direpta est. Cumanus autē ad inquisitionē mittens eos qui in proximis vicis essent, uinctos ad se adduci iussit, obijciēs q̄ latrones illos non comprehēdissent: qua occasione quidā miliū in uico quodam libros sacra legis offensos discidit atq; cōbussit. Iudei autē quasi totam religionē inflāmatam uiderēt, undiq; cōfluxerūt: & uelut machinamento aliquo, ita uel superstitionis attrahēti, omnes ad unā euocationē ad Cumanū Casareā concurrunt: precantes ne milite qui tantā cōtumeliā Deo legiq; eius intulisset, nō relinqueret impunitū. Ad hac ille (uidebat enim multitudinē nequaquā quieturā, nisi aliqua esset satisfactio sedata) adiudicātū milite per mediū populū ad suppliciū iussit abduci: sicq; Iudei placatis animis recesserūt. Denuo autē Galilaeorū & Samaritanorum cōflictus exoritur. In uico enim quē Gēman nōcāt, qui est in magno Samaria campo situs, quidam Galileus de numero Iudaeorū ad festiuitatē ascendens interficitur. Ad quod factū multi ex Galilaea regione concurrerūt, ut cū Samaritanis cōfligerent. Horū autē nobiliores cōueniunt ad Cumanū, rogātes ut anteq̄ grauis calamitas oriretur trāsfret in Galilaeā, et in eos qui autores essent homicidij uindicaret. Cumanus

necò his negotijs qua habebat in manibus post-
 ponens illorū petitiones, sine effectu precatōres
 remisit. Nuntiato igitur homicidio Hierosoly-
 mā, omnis multitudo cōmota est: & relicta diei
 solēnitatē, in Samariā vulgus impetū fecit, sine
 ullo duce, nec cuiquā principū suorū retinenti
 acquiescentes. Latrocinij autē corū & tumult-
 us, quidā Dinei filius Eleazarus, & Alexā-
 der, principes erāt: qui in Atrabacena regioni
 cōterminos irruētes, promiscuā edidere cadē, et
 à nullius atatis exitio tēperantes, uicos etiā in-
 flāmauerūt. Cumanus autē hac audiens, addu-
 xit secū unā equitum alam, qua uocatur Seba-
 stenorū, ut auxilio his qui uastabātur esset: sicq;
 corū multos qui Eleazarū erāt secusi, cōprehē-
 dit, plures quoq; interfecit. Ad reliquā autem
 multitudinē, qui in uastandos Samaritanorum
 fines irruerāt, principes gentis de Hierosolymis
 occurrerunt: opertiq; cilicijs, & aspersis cinere
 capitis precabātur, ut ab incepto desinerent:
 nec propter exercendā in Samaritas ulionē, ad
 Hierosolyma pernitiē Romanos cōmouerēt: mi-
 sererentur autē patria sua atq; tēpli, filiorumq;
 & coniugum propriarū: neq; omnia pariter in
 discrimen adducerēt, neq; ob unius Galilaei ini-
 diā cuncta disperderent. His acquiescentes Ju-
 dai, à negotio recesserunt. Multi autē per idē
 tēpus in latrocinia conspirabant: sicut ferē solet
 insolētia crescere rebus quietis: per qua in omni

regione agebantur rapina, & audacissimus
 quisq; reliquis nim afferebat. Tunc Samaritarū
 primates ad Numidiū Quadratū, qui Syriam
 procurabat, Tyrum uenerunt, vindicari de his
 qui regionē eorū depradati fuerant postulātes.
 Praesto autē fuerant etiam Iudaorū nobiles: &
 Ionathas filius Anani, princeps sacerdotū, ob-
 iecta diluēs allegabat, initium quidē tumultus
 Samaritas fuisse, qui primi homicidium perpe-
 trassent: causam tamen calamitatū postea secu-
 rarū praeuisse Cumanū, qui inter principia au-
 tores cadis noluisse ulcisci. Tunc Quadratus
 utranq; partem interim distulit, dicens se cū ad
 ipsas regiones uenisset, diligēter singula inq̄-
 siturum: deinceps uerò progressus Casarea, eos
 omnes quos Cumanus uiuos ceperat, in crucem
 sustulit. Unde cū Lyddam uenisset, denuo audi-
 uit Samaritanorū querelas, & accitos Iudaorū
 decē & octo uiros, quos cognouit pugna fuisse
 participes, securi percussit. Duos autem princi-
 pes sacerdotum, Ionatham & Ananiā, eiusq;
 filium Ananum, & nonnullos alios Iudaos
 nobiles ad Casarem misit: similiter autē & Sa-
 maritarum nobilissimos quosq;. Pracepit etiā
 Cumanō, & Celeri tribuno, Romam nauigare,
 reddituros Claudio rationem pro his quae in re-
 gione gesserant. His ita cōpositis à Lydda ascē-
 debat Hierosolimam, & inueniens multitudi-
 nem, & fluitantem azymorum celebrantem sine

ulla conurbatione, Antiochiam redijt. Roma
 autē Caesar auditis allegationibus Cumanī &
 Samaritanorum (aderat autē etiam Agrip-
 pa, Iudaorum causam magna cōtentione defen-
 dens: siquidem & Cumano multi potentium
 aderant) pronuntians aduersus Samaritas, tres
 eorum nobilissimos iussit interfici, Cumanum
 autem in exiliū deportari. Celerem autē tribu-
 num uinctum Hierosolymā missum, Iudæis ad
 supplicium tradidit, ut per urbem tractus, capite
 plecteretur. Post hac Felicē Pallantis fratrem
 misit ad Iudæos, qui & eorū provinciam cum
 Samaria & Galilæa curaret. Agrippam uerò
 de Chalcide in regnū maius transtulit, tradens
 ei illam quoq; provinciam, qua Felicis fuisset.
 Erat autē ista Trachoniis et Batanaea et Gau-
 lanitis. Addidit autē regnū etiā Lysanie, &
 tetrarchiā quā Varus rexerat. Ipse autē per an-
 nos tredecim, menses octo, dies triginta admini-
 strato imperio, decessit, successorē regni Nero-
 nem relinquens, quē suadclis Agrippinæ ux-
 oris suæ in imperiū cooptauerat, & quidē cum
 legitimū haberet filiū Britannicū ex Messalina
 natum, priore scilicet coniuge, et Octauia filiā,
 quam ipse priuigno collocarat Neroni. Susce-
 perat autē ex Agrippina Antonia. Et Nero
 quidem, quemadmodū per magnitudinē felici-
 tatis & opum, abusus sit fortuna: & qualiter
 fratrem suum, atq; uxorem, matremq; interse-
 cerit,

cerit, post quas in omnes proximos immanitatē suam conuerſit. atq; ut ad ultimum per amētiā ad hiſtrionum opera ſcenāq; perueniret, quoniam ſcio eſſe narratione moleſtum, ſilentio præſcribere melius puto.

De tumultibus in Iudæa ſub Felice. C A P. XII.

Conuerſar autem ad narranda quæ ab eo Antiq. l. 20. cap. i
 aduerſus Iudæos geſta ſunt. Minorē igitur Armeniā regnādā Ariſtobulo dedit, Herodis filio. Regno autem Agrippæ quatuor urbes addidit cum agris ad ſingulas pertinentibus: in Perea ſcilicet regione, Abilam & Iuliadem: in Galilæa autē Tarichæā & Tiberiadem. Reliqua autē Iudæa Felici procurāda dedit. Hic principē latronū Eleazarum, qui per viginti annos regionē fuerat depredatus, aliōſque cū eo multos cepit, ninetoſq; Romam miſit: aliorūq; quos in crucē ſuſtulit, latronum uel in cōmuniōne ſceleris deprehenſorum populariū, fuit penē innumerabilis multitudo. Sic autem regione purgata, aliud genus latrocinantiū in Hieroſolymis oriebatur. Hi autē Sicarij uocabantur, die clara & in media ciuitate paſſim quoſq; interficientes. Potiſſimum uerò diebus ſolennitate feſtiuiſ immiſcebantur uulgo, ſicis ſub ueste geſtantes. Hiſ inimicos interſiciebāt, ac deinceps collapsis hominibus, illi inter reliquos de ſcelere querebantur: qua fraude extra ſuſpitionē manebāt, diūq; latuerūt. Primus igitur

tur ab eis *Jonathas* pontifex interficitur. Post
 hunc autem quotidie plurimi cadebantur, atq;
 ipsis calamitatibus molestior timor civitatem
 premebat: sicut enim in medio bello per singula
 momēta omnes mortē operiebantur. Circumspi-
 ciebant autē eminus quosq; appropinquantes,
 & neq; amicus suis fidere poterant, dum tamē
 in medijs suspicionibus atq; custodijs nihilomi-
 nus interficerentur. Tanta erat latrocinantium
 temeritas, & ars quadā latendi. Ad hac autē
 alia etiam malorū collectio facta est, cade quidē
 abstinentiū, sed cōsilijs magis impiorū, qua pars
 non minus quā scariorū felicitatē urbis statūq;
 corripit. Seductores namq; homines & circu-
 ventores, sub specie religionis novis rebus stu-
 dentes, vulgus insanire fecerunt: nam in solitu-
 dines egrediebatur, promittentes Deū signa eis
 ostensurum libertatis. Contra quos *Felix* (vide-
 bantur quippe semina defectionis esse) mittens
 equites atq; pedites armatos, magnā multitu-
 dinem interfecit. Maiore autē plaga *Iudeos* af-
 fluxit *Aegyptius* quidam pseudopropheta: ad-
 veniens quippe in provinciam, magnus cum esset,
 propheta opinionē sibi arrogans, triginta ferme
 milia hominum congregavit, quos nana sedu-
 ctione decceperat. Et circumducens eos de soli-
 tudine in montē qui vocatur *Oliuarū*, inde ad
Hierosolymā nitebatur ascendere: depulsoq; Ro-
 manorum presidio, in populares exercere domi-

nationē. *Utebatur autē stipatoribus, qui ad id facinus conuenerant. Præuidit sanē eius imperiū Felix, & occurrēs cum ipsis Romanis armatis, quos etiā Iudeorū reliqua multitudo innabat, inire cōflictum. Et Agyptius quidē cum paucis fugit. Plurimi autē qui cum ipso fuerat cōprehēsi atq; uinculis traditi sunt. Reliqua uerò multitudo in regiones proprias dispersa est. Cōpressis uerò his etiā, sicut ferē in agro corpore, rursus pars altera tumescebat. Magi enim quidam & latrones collecti, multis afflictionē inducebant, & quasi ad libertatē uocabant, mortem aperitiſsimam comminantes his qui Romanorum principatui obedire noluiſſent: ut uel reluctātis auerterent eos, qui spontaneā ferrent ſeruitutē. Disperſi ergo per totā regionem diripiēbant quorumq; potentiū domos, eosq; inſuper trucidabant: inflammabāt etiā nicos, ita ut desperatione eorum tota Iudea proſinus impleverit. Et hoc quidem bellū indies ingraueſcebat. Alter autē tumultus ortus eſt circa Caſaream, inter Iudeos ſcilicet qui ibi permixti habitabant, & Syros, ſeditione cōmota. Hi ſiquidem poſtulabant, ut eorū fieret ciuitas, Iudaum autē eiſſe conditorem dicentes: erat autem rex Herodes. Remuli uerò cōditorem quidē conſitebantur Iudaum, ipſam uero ciuitatem fuiſſe gentiliū iudicabant. Neq; enim illic ſtatuas & ſana potuiſſe conſtiti, ſi ad Iudeos eam cō-*

M. 11. 11

Antiq. l. 20. cap. 13

dior

ditior pertinere noluisse. Ob has ergo causas inter se populus uterq; iurgabat. Procebat autē usq; ad arma contentio, & quotidie ad confligendū audaces quiq; partis alicutra proficiebant. Neq; enim Iudæorum seniores cohibere tumultus gentis sua poterat: & Gracis turpissimū videbatur, Iudæis inferiores videri. Prestabant autē hi quidē diuitijs & corporū viribus, Graci uerò auxilio militū: magna si quidē pars Romana manus, de Syria illō fuerat congregata, et quasi cognati, ad auxiliandū parati erant Syris. Præfecti autē militū curabant comprimere tumultū: & pugnares quosq; cōprehensos, aureis ulciscabantur ac vinculis. Nec tamē supplicia comprehensorū, impedimentū aut timorē reliquis inferebant: imō magis hoc ipso in seditionis irritabantur augmentū. Tunc demum Felix minaci edicto præcepit cōtumaces quosq; urbe discedere: non parentiū autē immixtis militibus interfecit non paucos, quorum etiam bona direpta sunt. Manente autem seditione, nobiles utriusq; partis electos, legatos misit ad Veronem, de iure disceptaturos. Successit autem ei Festus, & hos qui maximē infestabant provinciam sollicitē persecutus, latronum plurimos comprehendit atq; interfecit.

De præfidibus Iudææ Albino & Floro. C. XLIII.

Antiq. li.
20. cap. 15

Verum successor huius Albinus non eodē modo negotijs præfuit, neq; enim fuit aliqua

aliqua malignitatis species, quā ille praterierit. *f. 10. in*
 Deniq; nō solum causis civilibus furabatur & *dis. in*
 diripiebat bona singulorū, neq; solum tributorū *lia.*
 additamentis in commune gentem granabat: sed
 etiam quos ob latrocinia decuriones civitatum
 cōprehenderunt, vel qui à prioribus iudiciis
 in custodijs erant relictī, accepta à cognatis eo-
 rum pecunia, liberauit: & is solum, qui nō de-
 disset, in carceribus quasi nocentissimus rema-
 nebat. Per idē tēpus, eorū quoq; qui res nova-
 re cupiebant, in Hierosolymis creseit audacia.
 Ex quibus sanē qui erāt opulenti Albinū lar-
 gitione redimebant, ut eis tumultū moventibus
 non indignaretur: pars autē popularis qua non
 satis gaudebat quiete, Albini participibus iun-
 gebatur. *f. 11. in*
 Unusquisq; ergo improborum cohorte *cap. 1.*
 propria circumdatus, ipse quidem inter ceteros
 quasi princeps latronū & tyrannus eminebat:
 stipatoribus verò suis ad directionē mediocriū
 abutebatur. Ita fiebat, ut hi quidē quorū vastab-
 antur domus, tacerēt: illi autē qui extra incō-
 modum stetissent, metu ne similia paterentur,
 etiā officijs ambirent eos, quos cōstabat dignos
 esse supplicijs. In cōmune autē omniū fuit inter-
 cepta fiducia: & erat tūc multiplex dominatio,
 et semina captivitatis futura iam ab illo tēpore
 spargebantur. Cum sanē eiusmodi morū fuisset *Antiq. l.*
 Albinus, tamen succedens ei Gessius Florus, *20. cap. 1*
 optimū cum per cōparationem sui fecit videri.

Ille siquidē plura oculis & cū fraude nocuerat. Cēsius uerō iniquitates suas in uniuersam gēte, tam palām quasi gloriaretur exercuit : ad uelut nō ad regendā prouinciā, sed ad damnatorum pœnas carnifex missus, neq; rapinarum ullum morē, neq; afflictionū pratermisit. In miseris autem crudelissimus erat, in turpibus uerō impudentissimus. Neq; enim quis illo amplius offendit fallacia ueritatē, neq; cōmentus est calidiores nocēdī nias. Huic siquidem uiricim illatis dispēdijs lucra querere exiguū uisum est: sed totas simul despoliabat urbes, & labes populis inferebat: tamū non uoce per totā regionē edicens, liberū esse omnibus latrocinari, dū ipse pradarū acciperet portionem. Deniq; ob illius auaritiā contigit totā penē deseri regionem, ita ut plurimi sedes patrias relinquentes, ad externas prouincias cōmigrarent. Donec autē in Syria Cēsius Gallus prouinciā regebat, neq; ausus quispiam Iudaorū est aduersus Florum ad eum mittere legatos. Cū uerō instante azyorum sollemnitate ipse Hierosolymā uenisset, occurrēs multitudo, qua facile tricies centenorū nullum fuit, precabatur, ut gentis suae calamitatibus subueniret, & pestem illam prouincia Florum ut eijceret clamitabat. Qui tamē cū sub populi ore esset, & Gallo assisteret, non solum nihil mouebatur sed uoces illas etiam deridebat. Cēsius tamen compescens impetū populi,

pulli, & edicens quòd deinceps placatiorem eis
 Florum redderet, regressus est *Antiochiam*.
Deduxit autem cum usq; ad Casaream Florus,
illudens mendacijs, & Iudaorũ genti bellũ sedu-
lo cõminiscens, quo scilicet solo iniquitates suas
occulari posse credebat. Pace siquidem perma-
nente, habiturum se apud Casarẽ accusatores
Iudaos: uerũ si defectionẽ negotiatus fuisset,
maiore utiq; malo abducẽdam à se esse inuidiã
peccatorum minorũ. Igitur ut gens ab Romano
abrumperetur imperio, sedulo indies augebat
calamitates. Per idem tẽpus apud Neronẽ Ca-
sarienses gentiles uictores exitere, decretumq;
istud contestantes literas attulerunt: perq; hoc
bello Iudaico dabatur exordium, duodecimo
scilicet anno regni Neronis, septimodecimo au-
tem regni Agrippa mense Maio.

bello ;
 Iudaico
 finit
 12 a.
 vdm

De Floro saulente in Iudæos Casarienses & Hierosolymitas.

CAP. XIII.

AD magnitudinem autẽ excitatorũ de eo Antiq. li.
 malorum, nequaquã idoneas causas ha- 20. ca. 20
 buisse deprehenditur. In Casarea siquidẽ habi-
 tantes Iudæi, habebant synagogã prope locum,
 cuius erat dominus gentilis quidã Casariensis:
 & frequenter quidẽ egerãt, ut ad eorũ ius illa
 possessio iungeretur, multis partibus maius pre-
 stiũ quã res mernerat offerentes. Dominus autẽ
 loci precẽs eorum despexisse non contentus, ad
 maiorem dolorem adificauit in loco tabernas.

ita ut angustum eis transitum & prorsus coarctatum relinqueret. Primum igitur ferventiores aliqui iuvenum prosilientes, adificationem vetabant. Cum vero Florus hos à prohibendo cohiberet, non habentes Iudæorum nobiles quid agerent, inter quos erat etiam Ioannes publicanus, inflectunt Florum oblatione octo talentorum, ut adificationem vetaret. Ille autem ob capiendum tantummodo, promittens se cuncta facturum, accepta pecunia statim de Casarea egressus est, venitque in Sebasten, seditioni tribuens facultatem, quasi qui pugne spatium Iudæorum summaribus vendidisset. Sequenti autem die, Iudæorum sabbato, cum plebs ad synagogam coisset, seditiosus quidam Casariensis nas Samium ante ingressum eorum ponens, alites immolabat. Hoc factum Iudæos incoercibiliter accendit, & legem suam quippe contumeliā pertulisse, & locum ipsum dicebant fuisse pollutum. Pars autem Iudæorum quæ erat constantior atque moderatior, denuo apud iudices esse conquerendum rebatur. Seditiosi autem & iuventute surgentes Iudæi, effundebantur in rixam. Stabant autem ad confligendum parati etiam Casariensium tumultuosiores. Ex composito quippe missus fuerat, qui pro synagoga sribus immolaret: sicque continuò est pugna commissa. Interveniens autem Incundus, qui ad prohibendum erat relictus, praefectus equitum, nas illud quidem quod positum fuerat insit auferri, & tumultum sedare pergebat. Cum vero

super

humilis
ubliat

Occa 10
prima
moj

superatus esset pra Caesariensium uolentia, Iudaei statim libros legis rapientes secesserunt in Nabata: regio quaedam eorū hoc nomine appellatur, dirempta à Caesarea stadys sexaginta. Primates autē eorū duodecim, cū Ioanne in Sebastien ad Florū uenerunt, de his quae acciderāt conquerētes, & ut auxilio esset rogabant quāuis reuerenter, tamen eum & de octo talentis admoneēs. Ille uerò ilico cōprehensos eos uinciri iussit, arguens cur leges de Caesarea auferre ausi fuissent. Ob hoc igitur apud Hierosolymitas grauissīma indignatio nascebatur: uerum tamen adhuc irā suā frenabāt. Florus uerò, quasi ad hoc operā suam locasset, ut bellum inflāmaret, misit ad sacrum thesaurū, ut inde decem & septē talenta auferrentur; quasi eam pecuniam impēse Caesaris flagitaret. Tunc uerò statim inuasit populum multa confusio, concurrentes ad templū, maximis uocibus nomē Caesaris appellabant, ut à tyrannide Flori liberarentur orantes. Quidam autē seditiosorū in Florum maledicta iaciebant ultima, & canistrū circumferentes stipem eius nomine postulabant, quasi inops & miserrimus talibus indigeret auxilijs. His autē omnibus nihil est à cupiditate deteritus, sed multo magis ad depradandū irritatus est. Deniq; cū deberet Caesaream ueniens ignē belli illic nascentis extinguere, causasq; tumultuum submouere, pro quo etiam mercedē acciperat

Florum
Cov
peris

perat pactus: tamen cū exercitus equitū atq; pedum Hierosolymam contēdit, ut Romanis armis ad quod uolebat ueretur, ac timorē et minis urbē circumdaret. Tunc populus lenire eius impetū uolens, obuiam multis processit, cum solitis usiq; fauoribus, & Florū honorare officijs paratus. Ille uerò premittēs cum equitibus quinquaginta, centurionē nomine Capitonem, discedere eos iussit: Nēne eū, in quē iam graua maledicta iecissens, falso denuo honore deluderēt. Oporere quippe eos, si uiri sunt fortes, animiq; cōstantis, etiā in prāsenti effundere cōtumelias: nec solū in uerbis, sed etiam in armis amorem libertatis osiēdere. His dictis exterrita multiitudo, simul etiā militibus qui cū Capitone uenerant, in mediū uulgus irruentibus, diffugerunt, antequā Florū salutarē, aut militibus officia consueta redderent. Discedentes igitur in domos, cū metu atq; humilitate peruigilē duxere noctē. Florus autē tūc quidē degit in regia, postridie autē aduersum eos exstructo tribunali sublimius resedit: cōuenientesq; sacerdotum principes, & ciuitatis uniuersa nobilitas, assiterunt tribunali. His praecepit Florus, ut omnes qui maledicta in eū succlassassent, propius dederēt: edicens in ipsos esse, nisi reos produxerint, uindicandū. Ad hac respondens Iudaei populum quidē pacifica quaq; sentire, illis uerò qui errauissent, in uerbis, ueniā conferendam.

dam postulabāt. In tanta siquidē multitudine, nihil esse mirandū, offendi aliquos temerarios, & per atate insipientes: esse autem impossibile eorū qui deliquerint, discriminē agitari, cū et singulos nimirū pœniteat, & pra timore ad negandum sint parati: debere tamē illū si consuleres gentis quieti, & uellet Ro. imperio seruare urbem, magis propter multos innoxios dare ueniā etiā paucis delinquentibus, q̄ propter paucos improbos perturbare multitudinē tantā bonorū. Ad hac uerò ille magna indignatione inflammatus, militibus exclamauit, ut forū rerū uenaliū, quod erat in superiori parte ciuitatis, diriperent, ac passim obuios trucidarent. Illi uerò ad lucri sui cupidinē addita auctoritate rectoris, non solum illū diripuerunt locū in quē fuerant immiſsi, sed in uniuersas insiliētes domos, interficiebant habitatores. Fuga autē erat per angiporta omnia, & cades eorū qui comprehendebantur: direptionis quoq; nulla species praescribatur. Multos autē etiā nobiliū cōprehendentes adduxerunt ad Forum, quos ille uerbis laniatos in crucē sustulit. Deniq; omnis numerus illo intersectorū die cum paruulis & mulieribus (neq; enim uel lactantibus pepercerant) fuit sexcenti & triginta. Grauiorem autē faciebat calamitatem uideri nouitas Romana calamitatis: quod enim nemo unquā prius, tunc Forum ausus est, ut uiros scilicet equestris ordinis

For-
uipit
Flor
u.

Hov

dinis pro tribunali flagellis caderet, ac patibulis affigeret: quorum etsi origo Iudæa, tamen Romana dignitas erat.

De alia oppressione Hierosolymorum dolo

Flori.

CAP. XV.

PEr idē tēpus rex quidē Agrippa Alexandriam erat profectus, ut Alexandrū qui Aegyptū procurabat missus à Nerone, iure hospitii cōueniret. Germanā autē suā Berenice, Hierosolymis inuentā, & iniquitatē militum uidentē, grauis ob hoc angor inuaserat, & frequenter quidē praefectos equitū suorū, custodesq; corporis mittens ad Florū precabatur, ut à cede desineret. Ille uerò neq; in multitudinem interfectorū, neq; in nobilitatē precatricis, sed tantum in lucra sua, quæ de rapinis cōgregarentur, aspiciens, contēpsit annuere: impetus autē militū etiam aduersum reginam effratus est. Non solim quippe sub oculis eius obuios quosq; mulctabant atq; trucidabant, sed etiam ipsam, nisi cōsugisset in aulam, interfecissent. Ibi autē peruigilē noctē cū intēta custodia egit, nerens utiq; irruptionē militū. Venerat autē Hierosolymam, ut uota Deo solueret. His enim qui morbo uel alijs necessitatibus implicantur, mos est orare per triginta dies, antequā immolēt hostias: abstinere quoq; uino, & capillos radere. Quem morē Berenice regina illis exercēs diebus, nudipes etiā ante tribunal stetit, deprecans
Florum

Florum : & præter quod nihil honoris habitū
est, etiā de vita sua periclitata est. Hac autē fa-
cta sunt sextodecimo die mensis Maij. Postri-
die autē cōueniens multitudo in forū, quod erat
in superiori parte ciuitatis, magnis clamoribus
de his qui interfecti fuerāt, querebantur : potis-
simū autē inuidiosa in Florū uoces erant : quod
ueriti primares quiq; & pōtiffices, disruptis ue-
stibus, & uiritim singulos cōprehendētes, postu-
labant, ut ab his uerbis, quorū causa tāta mala
pertulerāt, desisterent, neq; in maiore indigna-
tionem Florū monerēt. Sicq; sedata est multitu-
do, tam reuerētia precantiū, quā spe quod ne-
quaquam Florus ultra in eos furiret. Ille autē
uidens multitudinis tumultū fuisse cōpressum,
angebatur, & denuo eam inflammare cupiens,
pontifices cū nobilibus aduocauit. Itaq; unum
eis argumentū fore, quod nihil ulterius de no-
uandis rebus cogitaret, si populus obuiam pro-
cederet militibus de Casarea ueniētib; : ne-
niebant autē due cohortes. Qui cūm conuocaf-
set populum ad occurrēdum, mandat cēturio-
nibus, ut nullam salutationē redderent obuian-
tibus Iudais. Ad quod si offensi petulanter
quippiam essent locuti, statim in eos uerentur
armis. Pontifices ergo collecta multitudine in
templo, precabātur ut occurrerēt Romanis, &
ante graue incōmodū cohortes solenniter salu-
tarent. His hortationibus seditiosi quiq; ab-

nuebant, & ob interfectorum dolorē reliqua multitudo iungebatur audacibus. Tunc uerò omnes sacerdotes omnesq; Leuita sacra uasa proferentes ornatumq; tēpli, cinharista etiā & cantores cū musicis organis procidebant ante multitudinē, & obnixissimē precabātur, ut illū tēpli honorē custodiū esse uellent, neq; ad direptionem uasorū sacrorum Romanos cōtūmelijs incitarēt. Erat autē uidere ipsos sacerdotū principes sparsis cinere caputibus, & pectora disrumpis uestibus nuda mōstrantes, nominatim singulos quosq; nobiliū cōpellare, ac denno in cōmune multitudinē precari, ne ob modicū peccatum patriā suam proderent his, qui direptioni eius inhiarēt. Quam enim utilitatē uel militibus esse de Iudeorū saluatione tribuendā, uel illis qua acciderant correctionē, si in prasenti procedere cessarent? At cōtrā, si officiose susceperent solenniter uenientes, auferri Floro occasionē pugna: ipsos uerò saluare patriā suam, & prouidere ne quid ultra quā pertulerāt, experirentur. His addunt, q̄ paucis seditiosis si tanta multitudo iungatur, hoc magis ad pacificū consilium suam deberēt auctoritatē transferre. Tali hortatu multitudinē inflectētes, etiā ipsos seditionis autores quosdā quidē minis, quosdā autē sui reuerētia mitigauerūt: ac deinceps pracedentes cum quiete omni populo sequēte, militibus obuiā prodierūt: iamq; cominus factos saluauerunt.

nerunt. Illis autē nihil respondentibus, seditiosi
 Iudeorū aduersum Florū, cuius hac fierent con-
 silijs, succlamauerunt: cōfestimq; milites cōpre-
 hendentes eos, cadere fustibus adorti sunt, atq;
 in fugā uersos persequētes equites proculcabā.
 Corruebant autē multi quidem cū a Romanis
 caderentur, plures autē cū se mutuo propelle-
 rent. In ipsis autē portis gravis facta est cōpres-
 sio, & uno quoq; alterū praeuenire cupiente tar-
 dior fuga cunctis fiebat. Collabentiū uerò durus
 erat interitus. Suffocati enim atq; conculcati
 miseri disperibant, & neq; ad sepulchrā quis-
 quam proximis suis cognoscendus remanebat.
 Eruebāt autē etiā pariter milites immoderatē,
 eos quos cōprehēdissent cadētes: & per ingres-
 sum qui Bezetha uocatur derudebāt multitu-
 dinem, transire cupientes ut Antoniā & tem-
 plum obtinerēt. Quos etiā Florus consecutus,
 eduxit de regia eos qui secū erant, & in arcem
 transire nitebatur. Frustratus tamē est eius im-
 petus. Cōuersus quippe aduersum eos populus
 repugnauit, & per tecta enadētes obruebāt sa-
 xis Romanos. Qui, cū supernē uenientibus sagit-
 tis uincerentur, nec possent defendere multitu-
 dinem qua per angustos arēlabatur ingressu,
 ad reliquū se exercitiū qui erat in regia recepe-
 runt. Seditiosi autē uerentes, ne superueniēs di-
 uino Florus tēplum occuparet, per Antoniā ex
 tēplo ascēdentes, porticus à tēplo ad Antoniā

continentes interciderunt, quatenus auaritiā Flori desperatione cōpescerent. Nam cū diuinis inhiaret thesauris, proq; his in Amoniam transgredi niteretur, ubi intercisas porticus misit, ab impetu cōquieuit: & cōnocans sacerdotum principes atq; curiam, se quidē ait urbe digredi, presidium tamē apud eos relinquere quantum ipsi uoluissent. Ad hac illis respōdentibus, nihil nouandum fore, si unam tantū relinqueret apud eos cohortē, dum tamen nō illam quæ cum ciuibus paulō ante conflixerat: ob ea siquidem quæ pertulere populum illis malisibus infensum esse: cohortē sicut precabantur mutata, cum reliqua manu Cesaream regressus est.

De Politiano tribuno, & oratione Agrippæ ad Iudæos, ad obediendum Romanis hortantis. C. XVI.

Aliud autē denuo pugna consilium cōmunicans, reuoluit ad Cestium, & Iudæos defectionis criminatus est: impudenti mēdacio illos perpetrasse dicens, quacunq; eos pertulisse constabat. Nec sanē principes Hierosolymorum quæ gesta fuerant, tacuerūt: sed & ipsi & Bernice ad Cestium de his quæ Florus iniq; in urbe egerat reuoluerunt. Ille autem susceptis literis partis utriusq; quid facto opus esset cum principibus deliberabat. Et quibusdā quidem uidebatur, cum exercitu in Iudæam Cestium ire debere, & aut vindicare defectionē, si fuisset admissa, aut magis fidos reddere Iudæos, eorumq;

acco

accolas. Ipsi tamen magis placuit aliquē de suis
 praeire, qui & negotia & consilia Iudeorū pos-
 set ei fideliter nuntiare. Mittit ergo tribunum
 Politianum, qui ab Alexandria reuertenti
 Agrippa circa Iamniam occurrens, & a quo
 fuisset missus, & ob quas causas indicat. Quo
 loci Iudeorū etiā pontifices, & reliqui nobiles,
 eorumq; curia adesse curauerāt, ut circa regem
 scilicet officia nouarēt. Postea uerò q̄ illum con-
 grua humanitate coluerūt, conuersi sunt quā
 potuerūt flebiliter de calamitatibus proprijs, &
 inhumanitatē Flori explicauerunt. Quam licet
 argueret Agrippa, uasre in inuentionē suam in
 Iudeos transtulit, quorū maximē miserabatur,
 uolens scilicet frenare eorum motus: ut per hoc
 ipsum quod uiderēt nihil perpeSSI iniuria, ab
 ultionis desinerēt appetitu. Ad hac ergo qui-
 cunq; cgregij erant, & propter sua pradia desi-
 derabant quietē, intelligebāt regis redargutio-
 nem esse plenā benignitatis. Populus autē Hie-
 rosolymorū sexaginta stadijs obuiam progressus,
 officiose Agrippam & Politianū suscepit. La-
 mentabatur tamē interfectos cōinges mulieres:
 quarū plangoribus reliquus quoq; populus ad
 lamētia cōuersus, precabatur Agrippā ut genti
 consuleret. Succlamabāt etiam Politiano, ut in-
 grederetur urbem, uideretq; quae essent à Floro
 gesta: & ita ostendebant forum desertum do-
 mosq; uastatas. Deinceps uerò per Agrippam

Agrippa
 H. 1.

*suasere Polissiano, ut is cum uno tantum famulo
 ad Siloam usq; totā circumiret ciuitatē: quatenus
 ipsis cognosceret oculis, Iudæos omnibus quidem
 alijs parēre Romanis, soli autem Floro aduersari
 propter magnitudinē in eos facta crudelitatis.
 Ille igitur cum circuisset urbē, & mansuetudi-
 nis populi sufficiens documentū teneret, ascendit
 in tēplum, quò etiam multitudinē conuocauit:
 & cum plurimis uerbis fidem eorū circa Roma-
 nos collaudasset, multa etiam ad cōseruationem
 pacis hortatus, adorauit Deum eiusq; sancta: in
 eo tamen consistens loco, in quo licebat per reli-
 gionē: sicq; regressus ad Cestium est. Vulgus au-
 tem Iudæorū, ad regem pontificesq; cōuersus pe-
 tebat, ut legati aduersum Florum ad Veronem
 mitterētur, neq; de tanta cade tacentes suspicio-
 nem suae disfictionis praberent: nisum iri quippe
 eos principes capiendorū armorū fuisse, nisi pra-
 uenientes ostendissent illū esse qui dedisset exor-
 dium. Constabat autē multitudinē non esse quie-
 turam, si legationē aliquis impedisset. Ad hæc
 Agrippa, ordinari quidē legatos, qui Florū ac-
 cusarent, inuidiosum putabat: despiciere autem
 Iudæos in bella cōmotos neq; sibi expedire cer-
 nebat: aduocata igitur concione in xystum, &
 in suggesto constituens germanā suam Bereni-
 cen, in Asamonaorū domo (ca siquidem xysto
 imminebat contra superiorē partem urbis: nam
 xysto tēplum erat ponte coniunctū) huiusmodi
 orat*

Jo. man.

orationē habuit : Si quidem uiderem nos omnes ad pugnādum cum Romanis esse incitatos, neq; populi puriorem sincerissimamq; partē pacem nolle seruare, neq; processissem ad nos, neq; consulere confisus essem: supernacna quippe de uilibus oratio est, quādo omnium auditorū conspi-
 rat ad deteriora consensus. Quoniam uerò ali-
 quos quidem atas, malorum belli nescios facit, quosdam uerò inconsiderata spes libertatis: nonnullos uerò auaritia succendit, & in confusione rerum capiendum de inferioribus lucrum: quem-
 admodū ipsi ab hoc errore corrigantur, & non per paucorū improba consilia etiam boni dispe-
 reant, existimanti oportere, ut omnibus uobis in unum coactis ea exponerem, quae arbitror expe-
 dire. Obstrepat autem nemo, si non ea audierit quae ipsius feri libido. His siquidem qui sunt ad defectionē irrenocabiliter incitati, licebit etiam post meos monitus manere in pristina uoluntate. Nea autē etiam ad illos qui audire cupiunt in-
 tercipietur oratio, nisi ab omnibus uobis silen-
 tium praebeatur. Noni quidem quod multi & iniurias procurantium provincias, & praemia libertatis quasi tragicè prosequantur. Ego au-
 tem priusquam discentiam qui sitis, & contra quos bellum suscipere cētetis, primum separabo causas, quas connexas putatis. Si enim uiolato-
 res nostros cupitis ulcisci, cur libertatem magna-
 lande attollitis? Si uerò istud ipsum seruare in-

tolerabile ducitis, superflua est aduersum rectores querela: illis siquidē uel moderatissimē agentibus, nihilominus turpe erit seruire. Considerate autē singillatim, & uidete quā exigua sit materia bellorū. Et primum quidem ipsa rectorum consideranda sunt crimina. Colere siquidem officijs, nō exasperare oportet iurgijs potestatem. Cum uerō modicorum peccatorū exprobrationes maximas facitis, aduersum nos profecto eos quibus infertis contumelias irritatis. Relinquentes quippe & quod antea clanculo & cū quadam uerecundia nocebant, palam nos confidenterq; populantur. Nihil autē ita plagas coercet ut patientia, & uiolatorum quies uiolantibus inijcit pudorem. Fac autē eos, qui à Romanis in prouincias mittuntur, esse grauitur molestos, non tamen etiam Romani omnes uiolant nos, neq; ipse Caesar, aduersum quē pugnare uultis. Neq; enim ex praecepto illorū improbus ad nos quisquā uenit: neq; possunt illi, quae in oriente geruntur, positi in occidente conspiciere: sed neq; facile ea quae hic fiunt, illic audiuntur. Est autē importunissimū, & propter exiguas causas, tantis, & ea de quibus querimur nescientibus, uelle conflagrare. Et quidem nostrorū criminum cito erit futura correctio: neq; enim unus atq; idem prouincia semper curam tenebit, & successores eius credibile est modestiores futuros. Motum autē semel beluum, neq; deponere facile est absq; magnis calamitatib

mutatibus, neq; sustinere. Libertatis uero bona
sufficientibus providendum atq; certandum est, ut
principio non ea careant. Molestia enim est no-
uitas seruitutis: quam ne utiq; subeas, iustum
suscipi certamen uidetur. Qui uero semel subie-
ctus est, & deinceps deficit, cōtinuax magis ser-
uus, quam amator libertatis ostenditur. Tunc
igitur oportuit omnia agere, ne susciperetur Ro-
mani, cum in provinciam Pompeius intraret.
Maiores uero nostri eorumq; reges, pecunia,
corporibus, animis multo nobis meliores, exigua
parti potentia Romanæ obsistere nequiverunt.
Vos autem qui hereditariam obedientiam susce-
pistis, rebus autem omnibus illis qui prima pa-
ruere longe inferiores estis, contra omne Roma-
num regnum obsistere posse arbitramini? Et
Athenienses quidem, qui ob Gracorum liber-
tatem patriam suam quondam ignibus tradere,
qui superbissimum illum Xerxem per terrā na-
uigantem, per mare uero ambulantiem, & cuius
classē non caperet amplitudo pelagi, latiore
autem Europa duceret exercitum, hūc inquam
cum una naue fugientem gloriosissime persecuti
sunt: circa paruiam autem Salaminam, qui tan-
tas opes Asia confregere, nunc tamen seruiunt
Romanis, & illam regiam Gracia ciuitatem
administrent Italia Insubones. Lacedæmonij
quoq; post Thermopylas, & Plateas, & Age-
silæum Asiam perstrutatum, eosdem dominos
uener

nenerantur. Macedones uerò qui adhuc penè
imaginantur Philippū uidere cum Alexandro
promittentē sibi orbis imperium, ferunt tamen
rerum mutationē, & adorāt eos ad quos fortuna
migrabit. Alia quoq; multa gētes ad liber-
tatem fiducia subnixæ, & multo maiores, cesse-
runt tamē & obediunt: nos autē soli seruire de-
dignamini his, quibus uidetis uniuersa esse sub-
iecta. Quibus exercitibus, quibus confiditis ar-
mis? Vbi est classis uestra, qua pernagetur Ro-
manorū maria? Vbi autem qui expensis possint
sufficere thesauri? Contra Aegyptios fortē aut
Arabas existimatis nos bellū mouere. Non cir-
cumspicitis Romanorū imperiū? Non metimini
uestrā imbecillitatem? Nonne scitis uestrā cini-
tatē à conterminis gentibus frequēter esse supe-
ratam? illorū autē uirtus per totū orbem inuicta
percurrit, imò etiam hoc orbe plus aliquid qua-
sierūt. Neq; enim sufficit eis ad orientē quidem
totus Euphrates, ad septentrionē Ister, neq; in
meridie solitudine tenuis p̄scrutata Libya, neq;
in occidentē Gades: sed ultra oceanū alium qua-
sierunt orbē, & usq; ad Britannias, inaccessas
prius, arma & exercitiū transtulerunt. Quid er-
go? Vosne ditiores Gallis, fortiores Germanis,
prudētiores Græcis? postremò plures estis omni-
bus in toto orbe degētibus? Qua nos fiducia ad-
uersum Romanos erigit? Sed dicet aliquis, ser-
uire molestissimum est. At quanto magis id
Græci,

Gracis, qui uniuersis sub sole habitantibus uidebantur prestare nobilitate: & tam latam quondam prouinciam possidentes, nunc bis ternis fascibus Romanorum obediunt. Totidem autem etiam Macedones obsequuntur, qui certe multo nobis iustius deberet libertatem tueri. Quid autem quingenta Asia ciuitates? nunquid non absque nullo presidio, uni tantummodo rectori parent, & fascibus consulis obsequuntur? Quid autem pergam enumerare Heniochos, & Colchos, & Taurorum gentem: Bosphoranos quoque; & habitantes circa Ponti litora nationes, Maoticasque gentes, apud quas nimirum olim neque domesticus aliquis dominus noscebatur: nunc uero milium subiunguntur tantum tribus milibus, & quadraginta naues longa, in nauigabile prius mare in pace custodiunt. Quanta autem Bithynia, & Cappadocia, & Pamphyliorum gens, Lydi quoque; & Cilices pro libertate dicere ualeret? tamen nunc sine armis tributa pedunt. Quid autem Thraces? quinque quidem diebus in latum, septem autem in longum commeabilem prouinciam possidentes, asperioresque multo quam uestra est, ac multum partibus fortiores, altissimoque gelu eos qui irruerint retardantem, duobus milibus Romanorum in presidio manentibus obsequuntur. Post hos Illyrici usque; ad Dalmatiam, & Istro tenus incolentes, duobus tantum legionibus obediunt: cum quibus & ipsi impetus compefcunt Dacorum. Ipsi quoque; Dalmata, qui
tam

iam multa pro libertate conati. sepiusq; capti.
rursum cum maioribus opibus rebellavunt, nunc
sub una Romanorū legione agunt quicquam. Ve-
runtamen si aliquos magna causa ad defectionem
incitare debemus, Gallos potissimum oportet
assurgere, quos videlicet tāis munimentis
natura cinxisset: ab orientali plaga Alpium
montibus, a septentrionali Rheno flumine, a me-
ridie Pyrenais montibus, ab Occidente vero
Oceano: sed tali munitione gaudentes, trecentis
et quindecim gentibus numerosi, fontes autem
(ita ut dixerim) felicitatis domestica habentes,
omnibusq; bonis totum penè orbem irrigantes,
ferunt nihilominus necligales esse Romanorum,
ac felicitatem suam in eorū felicitate repovere:
idq; sanè ipsum, non per animorum molliciem,
nec propter ignobilitatē parentum (quippe qui
per octoginta annos pro libertate pugnaverunt)
sed Romanorū admirati sunt horrueruntq; cum
nirante fortunam, qui illi plura sepe obtinere
quàm bellis: deniq; sub melle et ducentis mili-
tibus serviunt, quibus penè plures habuerunt
civitates. Neq; Hispanis nascens in agris au-
rum, pro libertate bella gerentibus profuit, neq;
tanto terrarum marisq; spatio à Roma dirempta
gentes, Lusitani scilicet et pugnae Cantabri:
nec vicinus Oceanus, etiam accolis suis fragore
terribilis: sed ultra columnas Herculis prolatis
armis, et per ipsas nubes Pyrenaeorū montium
eluct

eluctati uertices, diuioni sua hos quoq; subdiderunt Romani : atq; ita bellicosas gentibus , tan-
toq; (ut dixi) spatio diremptis , legio in presidio
una satis est. Quis uestrum non auduit mul-
titudinem Germanorum , uirtutem quoq; &
magnitudines corporum (ut arbitror) sape ui-
distis : siquidem ubiq; Romani earum gentium
captiuos habent. Sed illi ita ingentem spatijs re-
gionem incolentes , spiritus autem maiores cor-
poribus gerentes , & animam quidem contem-
pticem mortis , indignationes autem uehemen-
tiores feris , nunc Rhenum limitem habent , &
oculo Romanorum legionibus domantur : & ser-
uiunt quidem qui capti sunt , reliqua autem eo-
rum gens uniuersa salutem in fuga nõ in armis
reponit. Considerate autem etiam Britannorum
muros , qui Hierosolyma confiditis muris. Illos
siquidem circumdatos Oceano , & penè nõ mi-
norem quàm noster orbis est habitantes , Romani
nauigantes redegerunt in diuionem suam : quatuorq;
legiones tantæ magnitudinis insulam tinentur. Et
quid opus est plura dicere ? quando etiã Parthi
bellicosissimũ genus , tantis prius populis impe-
rantes , & tam magnis opibus circumdati , obsi-
des tamen mittunt Romanis : estq; cernere , sub
specie pacis seruientem in Italia præcipuam
Orientis nobilitatẽ. Uniuersis penè qui sub solo
incolunt , Romanorum arma uenerantibus , nos
soli bellum geretis ? Neq; Carthaginiensium
confã

considerabitis finem, qui magnū illum Annibalem iactantes, & ex nobili Phœnicum stirpe venientes, tamē sub Scipionis dextera corruerūt? Sed neq; Cyrenaei Lacedaemone oriundi, neq; Marmaridarū genus usq; ad inaquosas solitudines protentū, neq; terribiles etiā audientibus Syries, Nasamones quoq; & Mauri, & innumerable multitudo Numidarū uirtutes impedire Romanas. Sed tertiā partē orbis terrarum, cuius ne numerare quidē nationes facile est, qua scilicet sub Atlantico mari & columnis Herculis usq; ad rubrum mare infinitos numero & locis Aethiopas continet, totā tamen ceperunt armis: & prater fruges annuas quibus Romanam multitudinem octo mensibus pascunt, alia quoq; uectigalia pendunt, expēsas quoq; denotissimi imperio ministrans, nihil de his qua inuentur, sicut uos, contumeliosum putantes: & quidē unā cum illis tantū legio cōmoratur. Sed quid opus est longe petitis exemplis potensiam explicare Romanā? cum eam possitis de uicina uobis Aegypto diligenter inspicere. Hae enim cum usq; ad Aethiopas porrigat, opulentamq; Arabiam, contigua quoq; sit India, quinquaginta & septingētas myriadas incolarum habens, prater Alexandrinorū plebem, in uectigalia, quorū magnitudinē de censu singulorum capitū aestimari licet, denotissimē penditans, Romanū non dedignatur imperiū: & certe quā

magnum

magnū stimulum defectionis habens, *Alexan-*
driam scilicet, multitudine & diuitijs abundā-
 tem, magnitudine quoq; non imparē. Habet si-
 quidē in longitudine stadia x x x. in latitudi-
 ne uerò nō minus quā decē, tributorū uerò mul-
 to amplius per menses singulos infert, q̄ nos toto
 anno penditis: & prater pecuniā, quatuor mē-
 sū *Romana* plebi annonā ministrat. Annuitur
 autē undiq; aut incōmeabili solitudine, aut im-
 portuoso mari, aut fluminibus, cornosis paludi-
 bus, quorū tamen omnīū nihil *Romana* fortuna
 fortius fuit. Dna enim legiones ciuitati infidē-
 tes, profundā *Aegyptū* cum illa *Macedonum*
 nobilitate frenant. Quos igitur in bella de soli-
 tudinibus aliquibus socios assumetis? Siquidē
 omnes qui in orbe habitabili degunt, *Romani*
 sunt: nisi foret quis uestrum spes suas ultra *Eu-*
phrasē porrigat, & *Adiabenorū* regionē gen-
 tiles suos aestimet adiutores. Porro nec illi pro-
 pter irrationabilē causam tanto se bello impli-
 cabunt: nec si tam probroso operi assensum da-
 rent, *Parehus* tamē sineret. Est quidem ei cura
 eūda cū *Romanis* amicitia: & arbitrabitur for-
 dus esse temerariū, si quis de his q̄ subiecti sunt
 eius imperio, aduersum *Romanos* in bello pro-
 cedat. Superest igitur ad diuinū cū fugiatur au-
 xiliū: uerū & hoc apud *Romanos* est: sine Deo
 quippe impossibile esset imperiū tale cōsistere:
 Cōsiderate autē, quemadmodum hac ipsa erga

ipsam religionē immoderatio, etiā si cum longe inferioribus bellū geratis, tamē ad dispensandū sit vobis difficillima, atq; eadē transgrediendo offendatis Deū, per qua cū auxiliaturū putatis. Si enim seruetis sabbatorū consuetudinē, & ad nullū actum moveamini, facile profectō capiemini. Sic quippe etiam maiores vestri experti sunt, hos maximē dies Pōpeio ad bellū destināte: in quibus scilicet hi, qui oppugnabātur, otia gerebant. Transgredientes autē in bello legē patriā, nescio propter quid in reliquum dimicetis. Vna siquidē nunc vobis intentio est, ne quid de patria institutione solvatur. Quemadmodū autem aduocabitis in adiutoriū Deū, si cultum ei debitū sponte nioletis? Assumunt autē singuli quiq; bellū, vel diuina uirtuti, vel humanis opibus confidentes. Cū uerò utraq; hac, quantū ad ipsam pertinet consequentiā, deseruntur, in manifestam utiq; captiuitatē uolētes pugnare profiliunt. Quid autem prohibet proprijs manibus filios uēstros coniugesq; laniare, & hanc pulcherrimā inflammare patriam? Erumpentes siquidē in furorē, lucrabimini uel ignominia superatorum. Bonū est, o amici, bonum est, dum adhuc stat navis in portu, precauere tempestatem futuram, & non eo tempore, quo in medias irrueris procellas trepidare. His siquidem qui in improuisa mala inciderint, superest ut digni uel miseratione uideantur: qui uerò se in aper-

tuum

eum discriminē iniecerint, etiā exprobrationibus
 onerentur. Nisi forte aliquis nostrū aestimet se-
 cundū pacta conflictū ire Romanos, aut postquā
 nickerint, moderatē nobiscū acturos, & non in
 exemplum aliarum gentiū sacram hanc urbem
 inflammaturos, interfecturos autem uniuersum
 genus nostrū. Neq; enim qui superfueritis ar-
 mis, usquā locū fugę habebitis, uniuersis scilicet
 gentibus uel iam habētibus Romanos dominos,
 uel habere metuentibus. Periculū autē non so-
 lum uos manebit, sed etiam in reliquis cinitati-
 bus habitātes Iudeos. Neq; enim est in toto or-
 be populus, in quo non uestra portio sit: quos
 serie omnes nobis rebellantibus, eade crudelif-
 sima diuersi quiq; cōficiēti, & propter pauco-
 rum uirorū praua consilia, uniuersę urbes Iu-
 daico sanguine redundabunt. Manet autē ue-
 nia eos qui talia patrauerint, & sint nimirū ue-
 stro uitio coacti. Si uerō eadem exequi superse-
 derint, cōsiderate quā impiū sit, aduersum tam
 benignos arma mouisse. Subeat autē uos mise-
 ratio, & si non filiorū uestrorū atq; coniugum,
 saltem istius cinitatis, qua mater urbiū uestra
 regionis uocatur. Parcite mœnibus sacris, par-
 cite uenerabilibus adytis, templumq; nobis
 & sanctasancolorum seruate. Neq; enim ulte-
 rius uictores Romani his abstinebunt, quibus
 primo parcentes nullam receperunt gratiā. Ego
 testor quidē sancta uestra, sacrosq; angelos Dei.

patriamq; communē, quòd nihil eorum consi-
 liorum, quæ nobis uiderim expedire, subtraxe-
 rim: nos autē decernentes quæ oportet, necum
 in pace degetis: si uerò protuleritis iras, absq;
 me periculis subdemini. His dictis, astante etiā
 sorore lacrymans, & multā partē de eorū im-
 petu lacrymis infregit. Succlamabant autē, non
 se aduersum Romanos, sed aduersum Florū ob
 ea quæ pertulissent, bellū gerere. Ad quos rex
 Agrippa: Sed opera uestra, inquit, alia sunt,
 qualia aduersum Romanos pugnantium. Neq;
 enim Casari neſtigal dediſtis, & Antonianas
 porticus incendiſtis. Sopicetis autem causam de-
 ſectionis, ſi & porticus denuo cōſtruatis, et tri-
 buta reddere maturetis. Neq; enim Flori hoc
 præſidiū eſt, aut pecuniā Floro dabitis. His con-
 ſulſis populus acquieuit, & cū rege ac Bernice
 aſcendentes in templū porticus adificare adorti
 ſunt. Per uicos autē et regiones principes quiq;
 decurionesq; diſperſi, neſtigal colligebant: cele-
 riterq; x l. talenta (tantum enim erat reliquū)
 redacta ſunt. Et belli quidē imminentes minas,
 eo tunc more Agrippa compeſcuit. Deinceps
 uerò perſuadere populo tentabat, ut parerent
 Floro, donec ſueceſſor ei à Caſare mitteretur.
 Ad quam orationem muliſſimo accenſa, nec à
 uerborū in regem conſumelijs temperauit, ſed
 protinus cum urbe pepulerunt: auſiq; ſunt nō
 nulli ſediſioſorum etiam ſaxa in eum iacere.

Rex autem videns tumultuantium irrenocabilem impetum, & conquerendo quod concilijs esset affectus, principes quidem eorum una cum alijs potentibus misit ad Floram Casarea, ut ipse ex eis eligeret, qui de tota regione neftigal exigerent: ipse vero discessit in regnum.

De ccepta rebellione Iudæorum contra Romanos.

C A P. XVII.

PER idē tēpus quidā eorū qui bellū maxime monebāt, cōgregati irnebāt in quodā presidii, quod uocabatur Massada: & occultē eō peruasos, Romanos oēs interfecerunt: alios autē de suis posuerunt custodes. In tēplo quoq; Hierosolymorū Eleazarus quidā, filius Annae pōtificis, iuuenis audacissimus, dux illo tēpore militū, psuasit his qui sacrificijs ministrabant, ut nullius munus aut hostia, qui non esset de Iudæorū gente susciperetur. Id autē erat Romanī belli seminarium atq; materia. Reiecit siquidē hostias Casaris, quæ pro Romano populo offerri solita erant. Plurimū autē super hoc pontificibus, alijsq; nobilibus deprecatur, ut nō praeserirēt cū morē, quo supplicabatur pro regibus, nihil tamen acquieverunt, non parū quidē & suæ multitudini cōfidentes; robur siquidē omnes res novare cupientiū, eorum uolūates iunabat: maxime autē aspiciebāt Eleazarū, qui per idē tēpus, ut dixi, princeps erat. Convenientes igitur potentes quiq; cum pontificibus, & Pha-

risaorum nobilissimis, & uidentes quā grani-
 bus malis pergerent subijcere ciuitatem, decre-
 uerunt seditionis animos experiri: & ante-
 portā qua arca uocat, concionē aduocātes (erat
 autē in interiore parte tēpli posita, qua respicit
 ad solis exoriū) ac primo quidē mulea de seme-
 varia eorū defectione cōquesti, & q̄ iam graue
 bellum patria commouerent: deinceps irra-
 tionabilitatē causa ipsius arguebant, dicentes,
 maiores quidem eorū ornasse tēplū ex magna
 parte de muneribus gentium, semperq; eorum
 qui foris essent populorum munera suscepisse:
 & non solum non prohibuisse aliquorū hostias
 (id siquidem esse impūssimum) sed etiam eas
 que uiserentur permanerentq; ad prasens usq;
 tempus, oblationes eorū in tēpli cultibus col-
 locasse. At nunc eos qui Romana arma irita-
 rent, & despōderent eorū bella, nouum statuere
 morem religionis, atq; cum periculis etiam reā
 facere ciuitatē impietatis uideri: siquidē ea sit,
 in qua prater solos Iudaos, nullus alius immolet
 externus, neq; ad orandum sinatur accedere. Et
 siquidē circa unius alicuius priuati personam
 lex fertur eiusmodi, posset nimirū iure nos in-
 humanitatis arguere: nunc autem despiciuntur
 Romani, & iudicatur Caesar profanus. Vnde ue-
 rendū esse, ne qui immolandas pro illis hostias
 repellunt, ipsi in reliquū etiam pro se sacrificia
 prohibeantur offerre: fiatq; uere extra princi-
 patum

parum ciuitas, nisi celerius resipiscences reddiderint hostias, ac prius quàm ad eos, in quorū contumeliā id tentatum est, huius ausus perueniat fama. Simul autē ista dicentes, producebant in medium scientissimos morū paternorū, sacerdotes quoq; , narraturos quomodo omnes eorū maiores exterarum gentiū semper sacrificia suscepissent. Attendebat autē nemo res notare cupientiū his quae dicebātur, sed neq; procedebant in mediū altaris ministri, ut belli materiā preparantes. Vidētes igitur nobiles quiq; seditionem eò iam processisse, ut eorū non posset auctoritate compesci, & Romanorū armorū periculum se primos esse sensuros, in quantum poterant consulentes, amoliri causas parabant. & legatos quidē alios ad Florū miserunt, quorum erat princeps filius Anania Simon: alios autē ad Agrippā, inter quos nobilissimi Saulus, & Antipas, & Costobarus erant, qui etiā regem propinquitate iangebant. Precabantur autē utrunq; , ut cum exercitu ascenderent in ciuitatem, & seditionem opprimerēt, prius quàm ea intolerabilis fieret. Et Floro quidem malum istud quasi bonus nūtius fuit, nolēs q; inflāmare bellū, nihil respondit legatis. Agrippa autē pariter urisq; parcens, scilicet deficientibus & ijs aduersum quos bellum monebatur, nolēs q; & Romanis conseruare Iudaos, & Iudais templū atq; patriam, ad haec autem nec sibi conducere

salem conturbationē sciens, misit in auxilium
 populo equites ter mille, *Auranitas* scilicet,
 & *Bataneos*, & *Trachonitas* sub praefecto
 equitum *Dario*, duce uerò *Philippo* *Iachimī*
 filio. His ergo ueniensibus, optimates quiq; cum
 pontificibus & omni multitudine qua optabat
 quietem, superiorem occupant ciuitatem: infe-
 riorem siquidem & templū, seditiosorū manus
 tenebat. Missilibus igitur & fundis indefinen-
 ter utebantur, & continua erat emissio sagi-
 tarum ex utraq; scilicet parte: erat autē quan-
 do ex insidijs procurrentes cominus dimicabāt.
 Praestabant autē audacia quidē seditiosi, belli
 uerò scientia regū. Et his quidem erat propo-
 situm maximē templum obtinere, profanatoresq;
 eius expellere. Seditiosis uerò qui cum *Elea-
 zaro* agebant, ut praeter ea qua obtinebant,
 etiam superiorem inuaderent urbē. Per septem
 igitur dies grauis utriusq; partis cades fiebat,
 & neutri de eo loco quem tenebant depelle-
 bant. Deinceps uerò adueniente ea festiuitate,
 qua *Xylophorias* dicitur, in qua mos est omni-
 bus grandem lignorū materiam conuehere ad
 templum, quatenus nunquā ignis deficiat esca
 (semper enim inextinguibilis perseuerat) ad-
 uersarios quidē à cultu religionis excluserunt:
 inser infirmiorē autē vulgū irruumpentes multi
 sicariorū (sic enim uocāt latrones, gladios in si-
 nibus gerentes) recepti audacissimē prosequen-
 bantur

banentur opus quod adorti erant. Regij autem audacia & multitudine vincebātur. Ita superiore ciuitate cesserunt, cū isti protinus irruentes, Anania pontificis domū, & Agrippa ac Berenices palatiū inflammauerunt: post quod ignē archiuo insulerunt, nolentes omnia creditorum documenta disperdere, ne esset unde ratio credita pecunia pateret, utq; omnem sibi debitorū adiungerent multitudinē, & aduersum locupletes egenis praberent insurgendi facultatem liberā. Fugientibus uerò chartarū publicarum custodibus, ignē adibus iniecerunt: atq; ita incensis ciuitatis neruis, in hostes irruerant. Quo loco pontificū atq; nobiliū quidā in cloacis latuerunt, quidā cū regijs in superiore regiā confugerunt, portas celeriter obserantes. Interquos Ananias pontifex, & Eleazarus frater eius erant: & illi quos apud Agrippā sanctos legatione diximus. Tunc ergo uictoria & inflammatione contenti cessauerunt. Postridie autem, quintadecima scilicet die Augusti mensis, fecerunt impetum in Antonia: & omnes in eo praesidio agentes, per biduum obsessos, ceperunt atq; interfecerunt, praesidiūq; incenderūt: postea uerò transferunt in regiā, ad quā cōfugere Agrippa milites: & in quatuor partes agmen suū diuidētes, muros euertere moliebātur: eorū uerò qui intus erant, erumpere nullus audebat, propter multitudinē oppugnantium: sed distributi

per propugnacula & turreſ, ſubeuntes interſi-
ciebāt, ac frequētes omnino latrones ſub muris
cadebāt. Nec die autē cōſſictus nec nocte ceſſa-
bat: ſeditioſis uidelicet exiſtimantibus in deſpe-
rationem cogi eos qui in praſidio erant, propter
inopiā victus: regis uerò credentibus oppugna-
tores ſuos ceſſuros labori. Interea Manahemus
quidā, filius Iuda Galilai, callidiſſimi illius ſo-
phiſta qui quondā ſub Cyrenio exprobrauerat
Iudaīs q̄ poſt Deū ſubijcerētur Romanis: aſſū-
ptis quibuſdā nobiliū, perrexit in Maſſada, ubi
armamentariū Herodis regis erat. eoq; perrupto
populares alioſq; latrones diligenter armauit:
Hiq; utens ſtipatoribus, ueluti rex Hieroſoly-
man reuerſitur: factuoſq; princeps ſeditionis,
oppugnationē disponebat. Machinarum autem
inopia erat, nec poterat palam ſuffodere muros,
ſupernè hoſtibus tela iaciētib;: cuniculū igi-
tur longe corpū ſub unam turrem agentes, ſu-
ſpenderunt eam materie ſubiecta: ac poſtea in
ſuſtinentia ligna igne immiſſo egreſſi ſunt. Sicq;
ſubjēctis exuſtis, turris quidē extemplo emota
eſt, aliter autē murus intus adificatus apparuit.
Regis quippe molitiones eorum praſcienties,
forte etiā de conſuſione turris aliū ſibi murū
celerius adificauerunt. Inter hac autē hi quidē
qui oppugnabāt, et ſtatim ſe victores credebāt.
cū uidiſſent aliū murū, ſupore deſecti ſunt: re-
gis tamē ad Manahemū alioſq; ſeditionis prin-
cipes

cipes mistebant, precantes ut eis discedere liceret. Quod cum solis regijs eiusq; religionis reliquis Manahemus annuisset, protinus discesserunt. Romanos autē qui soli relicti erant, grādis animi occupavit defectus. Neq; enim ni contra tantam multitudinē pares erant: & precari ne exire liceret, ignominia indicabāt: quanquā & si permitteretur, nequaquam tutum putabant. Derelinquentes igitur inferiorem locum, qui *Stratopedon* vocabatur, quippe quasi capi facilem, in turres regias confugerunt: quarū una appellabatur *Hippicos*, alia *Phaselus*, tertia *Marianne*. Hi uerō qui cū Manahemo erant, protinus irruentes in ea loca ē quibus milites fugerant, si quos eorum comprehenderent trucidantes, omnem reliquum apparatus diripientes, *Stratopedum* incenderunt. Hæc igitur acta sunt sexto die mensis Septembris.

De cæde Ananiz pontificis, Manahemi, & militum Romanorum. CAP. XVIII.

Sequenti autē die pontifex *Ananias* circa *Euripos* regia domus latens capitur, & a latronibus interficitur cū *Ezechia* fratre. Circumsidentes autem etiam turres sedisiosi, custodiebant ne quis militem posset effugere. Manahemum autem & munitorum locorum destructio, & pontificis *Anania* mors, in crudelitatis crexit: & neminē parem sibi in negotijs arbitrans, intolerabilis erat tyrannus. Insurre-

xerunt autē duo de socijs Eleazari, & mutuo
 collocuti, q̄ nō decet à Romanis desiderio liber-
 atis deficientes, eandē populari suo prodere, do-
 minumq; ferre, & si nō uolentū, tamen seipsis
 humiliorem: nam si oporteat cunctis aliquem
 praesse, quēuis magis aliū q̄ illū decere: atq; ita
 pacti, adorantur cū in tēplo. magno enim fastu
 adoraturus accesserat, regali habitu indutus, et
 studiosos sui in armis habebat. Cū igitur hi
 qui circa Eleazarū erāt, in illum prosilissent,
 reliquus quoq; populus rapiens saxa lapidanis
 sophistā: existimantes q̄ illo interēpio tota se-
 ditio solueretur. Paululū autē stipatores Ma-
 nahemi resistentes, postquā uiderūt totā aduer-
 sum se multitudinē irruere, quisq; quò potuit
 diffugit. Et cades quidem erat eorū qui cōpre-
 hensi sunt, persequutio autē lætentiū sequeba-
 tur: pauciq; ex eis clam in Massadam perfuge-
 runt: cū quibus & Eleazarus filius Iairi, pro-
 pinquus genere Manahemo, qui postea etiā in
 Massada tyrannidem egit. Ipsum autē Mana-
 hemum cū fugisset in locum qui Ophlas no-
 eat, atq; illic humiliter delitesceret, capientes
 extraxerūt in publicū, muliūq; tormentis exor-
 tatum interfecerūt. Similiter autē sub eo agen-
 tes principes, precipuumq; tyrānidis eius adiu-
 torē Absalomō nomine. Et populus quidē, si-
 cut dixi, in his adiutor fuit, suspicans aliquā to-
 tius seditionis correctionē futurā. Hi uerò nō ne-

comprimerent bellum, sed ut cū maiori licentia gererent, interfecerunt Manahemū. Deniq; cū populus multum precaretur, ut oppugnationem militum relaxaret. uehementius insistebant, donec ulterius resistere nō ualentes, Metilius Romanorū prefectus & reliqui mittunt ad Eleazarum, precantes ut solā eorū pacisceretur uisita: arma autē & reliqua quae haberent, ipsis eradentibus sumeret. Qui precationē ilico arripientes, remissū ad eos Gorionē Nicodemī filium, & Ananiā Sadduceū, & Indam Ionathā, scilicet eis dextras & sacramentū dantur. Quibus actis, deducebat milites Metilius: sed quandiu Romani arma retinebant, nemo aduersus eos seditiosorū fraudis aliquid molitus est: postea uerō quā secundū pactiones omnes scnaa gladiosq; posuerunt, neq; quicquā ulterius suspicantes discedebant, facto in eos impetu stipatores Eleazari, cōprehēsos trucidabāt, neq; resistentes, neq; supplicantes, solas autē pactiones & iuramēta quae dederant inclamantes. Et hi quidē ita crudeliter interfecti sunt, praeter Metiliū. Hunc enim deprecantē, & usq; ad circumcisionē Iudaizare se promittentē, seruauerunt solū. Periculum autē Romanis quidē erat leue, ex copijs siquidem amplissimis pauci fuerunt interempti: Iudaorū autē captiuitatis illud exordium uidebatur. Videntes autē graues iam instare causas belloꝝ, urbem autē talē

facinos

facinore fuisse respersam, ex quo nimirum divina indignatio imminebat, etiāsi à Romanis nulla ulrio timeretur, lugebant publicè, & tristitia ciuitas premebatur: moderati autem quique quasi pro seditiosis causas reddituri, turbabantur: siquidem sabbato illam eadem contigerat perpetrari, quo scilicet die propter religionem à sanctis quoque operibus agunt quietem.

De Iudæorum maxima strage Cæsares & in omni Syria.

CAP. XIX.

¶

Eodem autē die, eademque hora, quasi aliqua celesti providētia Casarienses quoque Iudæos apud se habitantes trucidauerunt: ita ut uno tempore super viginti millia hominum caderentur, & cunctis Iudæis uacuata Casarea remaneret. Nam & eos qui effugerant comprehendens Florus, uinctos in arenā deduxit. Post Casariensem uerò cladem tota gens efferrata est. Diuisique Iudæi, Syrorum uicos ac finitimas ciuitates protinus uastauerunt: id est, Philadelphiam, & Gebonitū, & Gerasam, & Pellā, & Strythopolim. Deinceps uerò irruerunt & in Gadaram & Hippō & Gaulanitiidē: & alia quidē subruētes loca, alia uerò inflāmantēs, etiā in Cedasam Tyrīorū & Ptolemaidem, Gabam quoque, Casareamque, tendebāt. Obstitit autē eorū incursui neque Sebaſte, neque Ascalon: sed his quoque flamma uastatis Anthedona & Gazā enerterunt. Multa autem circa fines harum ci-

nita

nitatum diripiebantur, uici scilicet & agri, eorumq; qui capiebantur uirorum immensa cades fiebat: neq; tamē Syri minorē numero multitudinem de Iudeorū gente nastabant, sed etiā eos qui in ciuitatibus erāt, cōprehēsos disperdebāt: non solū ob uetus odiū, sed ut discriminē imminēs prauenerent. Grauis ergo cōturbatio totā Syriā peruasferat, & omnis ciuitas in binos diuidebatur exercitus: unaq; alterutris salus erat, si prauenissent alteros cade faciēda: & dies quidem ducebantur in sanguine, noctes autē molestiores formido faciebat. Nam licet uideretur amoliri Iudeos, tamen etiam aliarū gentiū Iudaizantes cogeabantur habere suspectos: & ob hoc ipsum quod in eis uidebatur ambiguum, neq; temerē eos placebat interfici, & rursus ob ipsam religionis cōmixtionē quasi penitus externos timebant. Prouocabat autē ad cades aduersa partis, etiā illos qui prius fuerant māsuei, auaritia: siquidē substantias casorū passim diripiebant: & quasi uictores eorū prædā quos trucidauerāt, in domos alias transferebant. Gloriosior autē erat qui plura collegisset, quasi scilicet plures uirtute superasset. Eras autē cerne re ciuitates plenas cadaveribus insepultis, & inhumatos passim iacere cū paruulis senes, struminas autem neq; pudenda cōtectas. Es omnis quidē provincia plena erat inenarrabilium calamitatum: maiorum autem metus quam quæ peract

peracta erant, facinorū imminēbat. Et hactenus quidem Iudæis aduersum alienigenas conflictus erat. Incurrentes autē in Scythopoleos fines, etiam Iudæos qui illic habitabant, experti sunt hostes. Hi enim cū Scythopolitis conspirantes, & consanguinitatē utilitati propria postponentes, aduersum Iudæos cum gētilibus dimicabāt. Suspecta tamē eorū ipsa belli fuit auditas. Deniq; Scythopolita ueriti ne ciuitatē noctu adirent, & magna sua calamitate ciuibus excusarent defectionē, edixerunt eis, ut si uellet inter eos firmare consensum, & circa alienigenas ostendere fidē, transirēt cum omnibus filiis suis in lucū: quibus quæ fuerant iussa sine suspitione facientibus, diebus quidē secutis duobus quienerunt Scythopolita: serēia uerò nocte exploratores, alios incautos, alios uerò dormientes inuadunt, subitoq; omnes interfecerūt, qui fuerunt numero tredecim millia: postq; eorū bona diripuerūt. Dignū autē etiam uidetur, Simonis interitum enarrare. Hic enim Sauli cuiusdam non ignobilis uiri filius erat, fortitudine quoq; corporis & audacia animi insignissimus: quibus utrisq; ad incōmoda suæ gentis abusus est. Multos siquidē Iudæorum propinquos Scythopoli, quotidie obtruncabat, & frequenter integros cuneos fudit, ita ut totius aciei momentum solus existeret. Comprehēdit autem eum digna civili cade pœna. Nam cum Scythopolita circumfusi

confusi Indais, passim per lucū eos iaculis con-
 figerent, educto Simon gladio, in nullū quidem
 hostiū impetū fecit: nihil enim se in tanta mul-
 titudine promoturū uidebat. Exclamans autem
 miserabiliter: Digna, inquit, Scythopolita his
 qua gessi patior: quippe qui tam multa cade ci-
 uium meorū, benignitati erga uos nostrae fidē
 feci. Dignē enim uobis externa gens infida est,
 qui in nostrū genus tāta impietate deliquimus:
 morior ego quasi profanus proprijs manibus:
 neq; enim decet hostili manu cadere. Isle autē
 ipse finis mihi & sceleris digna poena, & ido-
 neum uirtutis decus erit: ut nemo scilicet hostiū
 de meo interitu gloriatur, neq; insultet cadenti.
 Hac dicēs, miserāibus simul ac furētibus ocu-
 lis circumspicit omnē familiā suā: erat autē ei
 uxor & filij, & prouecti in senectute parentes.
 Ille igitur primū quidē patrē à casarie cōpre-
 hendens, & super eū stans ense penetrant: post
 quem non sane inuitā matrē suam interfecit: su-
 per hos autē cōiungi & filijs intulit ferrum, sin-
 gulis sanē horū penē occurrentibus gladio, &
 hostes praeuenire cupientibus. Cum uerō omnem
 suam necessitudinē irucidasset, casis superstans
 extulit dextrā, ut neminē posset latere, & totū
 in uiscera sua ensē demersit: dignus quidem
 miseratione iuuenis propter robur corporis atq;
 animi firmitatem: ceterum quantū ad fidē, quā
 alienigenis prestet, digno fine consumptus.

De Iudæorum alla graui cæde. CAP. XX.

AD cædē autē qua in Scythopoli facta est, reliqua quoq; urbes in Iudæos apud se habuantes irruerant: & duo millia quingētos Ascalonita, Ptolemais autē duo millia interfecit. Vinxerūt quoq; nō paucos Tyrij, multosq; trucidauerunt: plures autē eorū uinctos custodijs tradidere. Hippeni quoq; & Gadarenses similiter audacissimos quidē amoliebantur, terribiles autē sollicitē adseruabāt. Reliqua quoq; urbes aduersum Iudæos singula, prout habebant, uel timore uel odio mouebantur. Soli autē Antiocheni, & Sidonij, & Apamēni, suis cohabitatoribus pepercerunt, & neq; interfecere quempiā Iudæorū, neq; uinculis tradiderūt: forte autē & propter multitudinē suā despexerūt eorū si qui motus fuissent: mihi autē uidentur magis erga eos miseratione moti, quos utiq; nihil moliri uidebant. Geraseni autē neq; in eos qui apud se remanere delegerūt, quicquā gesserunt mali, & egredi uolentes usq; ad fines suos deduxerunt. Excitata est autē etiam in regno Agrippa aduersum Iudæos perniciēs. Ipse quidem perrexerat ad Cæliū Gallum Antiochiam, relicta administratione cuidam ex amicis, nomine Pato, Sothemo regi genere propinquo. Venerunt autem de Batanaa regione septuaginta numero uiri & nobilitate & prudentia ciniū suorū praestantissimi, poscendi praesidijs

*fidij gratia: ut si qui scilicet apud eos quoq; mor-
tus fieret, haberent idoneā custodiā, per quam
possent insurgentes quosq; cōprimere. Hos Va-
rus, quosdā armatos de regijs pramittēs, inter-
fecit in itinere omnes. Ausus autē est tale fa-
cinus prater consiliū Agrippa, & propter ni-
miam avaritiā impie in gentiles suos agere non
recusans, regnū omne corripit, perseverans post
tale scilicet principium in totū genus exercere
iniquitatē: donec discussis Agrippa rebus ani-
madvertere quidē in eū uertus est propter pro-
pinq̃uitatē Sohemi, procuranda tamē eum re-
gione summonit. Seditiosi autē capto prasidio,
quod appellatur Cyprus imminēs finibus Hie-
richuneis, custodes quidem interfecerūt, muni-
menta autē destruxerunt. Per eosdem dies etiā
in Macharunte multitudo Iudeorū persuade-
bat in prasidio relictis Romanis, deferere castel-
lum, eusq; tradere. Illi autē quod rogabātur co-
gi metuētes, pacti sunt cum eis discessionē suā:
& accipiētes fidē, tradūt prasidiū, quod diligē-
tibus cœperūt Macharūthij custodijs obtinere.*

Iudæi Alexandriæ occisi.

CAP. XXI.

I*N Alexandria autem semper quidem eras
incolis aduersum Iudeos seditio, iam ab illo
tempore, ex quo strenuus Alexander contra
Ægyptios usus Iudæis, premiū societatis tra-
didit eis, & habitandi apud Alexandriam fa-
cultatem, & ius ciuitatis aequale cum gētibus.*

Permanebat autē eis honor isle apud successores quoq; Alexandri: deniq; & in parte urbis locū eis propriū deputauerunt, quatenus haberent conuersationē per omnia mundiorē à communione scilicet gentiū sequestratā: praestiteruntq; eis, ut etiam Macedones appellarentur. Deinceps uerò cū in ditionem Romanorū Aegyptus uenisset, neq; Caesar primus, neq; post eū quispiam, honores quos Alexander Iudæis decreuerat minuit. Conflictus autē eorū aduersus Gracos penē cōtinuus erat, et indicibus in multos quotidie ab utraq; parte animaduertentibus, seditio accēdebatur. Tunc uerò cū & apud alios turbata res esset, illic magis exarsit tumultus. Nam cū Alexandrini in concionē uenissent, ut ordinarent pro certis negotijs legationē ad Veronē ferendā, occurrerunt in amphitheatrum permixti Gracis plurimi Iudæorū. Quos quum uidissent, amuli, extemplo clamare, ceperunt, Iudæos hostes & exploratores esse: ac deinceps insilientes intulerūt eisdem manus: & reliqui quidē fugientes dissipati sunt: tres uerò ex his cōprehensos, trahebant quasi uiuos incensuri. Cōmoti sunt autē uniuersi Iudæi ad opē ferendam: & primū quidē in Gracos saxa iaciebant, postea uerò etiā facibus raptis in amphitheatrū impetiū fecerūt, cōminātes quod in ipso loco tantū simul populū cōcremarent: & penē minas implessent rebus, nisi iras eorū cōpressisset

set Tiberius Alexāder, magistratus ciuitatis. Nec tamen ipse coercendi principiū ab armis sumpsit, sed nobiles eorū quosq; submittes, hortabatur ut desinerēt, neq; aduersum se milites Romanos cōmouerēt. Seditiosi autē benignā deprecationē ridentes, Tiberiū cōtumelijs appetebant. Qui postq̃ uidit absq; magna calamitate tumultuosos non posse compesci, immisit in eos duas Romanorū legiones, quæ in ciuitate erant, et cū his alios quinq; millia milites, casu ad Iudeorū interitiū de Libya ueniētes: præcepitq; ut nō solū interficerent, sed etiā bona eorū diriperent, domosq; inflāmarent. Qui protinus cōcurrentes in locū q̃ uocat Delta (illic quippe erat Iudaorū multitudo collecta) exequēbātur strenuē iussa, nec sanē sine cruenta uictoria. Cōglobati enim Iudæi his quos melius armatos habebant, in frōte positis, aliquādiu quidē resisterūt: semel uerò in fugā uersi mactabātur: nec unus erat exitij modus, cū alij sub dino atq; in cāpo deprehēderent, in ades autē alij cōcluderētur, et eas quoq; succēderēt Romani, unā etiā diripiendū qua in his reperissent: cū neq; illos aut infansum misericordia, aut reuerētia senectutis moueret, sed in oēs ætates pari cade sanircēt. Vnde totus qdē ille locus sanguine redūdabat: quinquaginta uerò congesta sunt millia mortuorū: nec enī saltē reliquia remāfissent, nisi ad preces se cōtulissent, eorūq; miseri⁹ Alexāder Roma-

nos iussisset abscedere. Sed illi quod quibus erat consuetum obedire praeceptis, primò eius nuntius ne-
cibus pepercit: populares autem Alexandrinis
propter odij magnitudinē difficulter ab incepto
renocabantur, nixq; à cadaveribus distrahebantur.
Apud Alexandriā quod talis casus evenit.

De clade Iudeorum autore Cestio. CAP. XXII.

Cestio uerò iam quiescendum esse non uide-
batur, insensibilis ubiq; Iudæis, sed duodeci-
ma legionē integrā ex Antiochia secū ducens,
et ex reliquis bina millia lecta peditū, et qua-
tuor alas equitū, insuperq; regū auxilia, hoc est
Antiochi duo millia equitū, et peditum tria
millia, sagittarios oēs, Agrippa uerò eandem
peditū et equitū mille, et cū Sohemus seque-
retur, quatuor millibus comitatus, quorū tertia
pars equitū erat, pluresq; sagittarij, Ptolemaida
progressus est. Plurimi autem ex ciuitatibus au-
xilium cōuenere, peritia quidem militibus infério-
res, quod autē scientia decrat, in Iudæos odio, itēq;
alacritate supplentes. Aderat autē ipse quoq;
Agrippa Cestio, et eorū quæ conducerent si-
mul et itineris princeps. Ibi cū abducta exerci-
tus parte Cestius in ualidissimā Galilæa ciuita-
tē cōiēdit Zabulon, quæ appellat uirorū, et ab
Iudæorū finibus Ptolemaida discernit. Cūq; of-
fendisset eā ciuitatē destitutā (in mōtes enim mul-
titudine refugerat) omnigenū aut rerū plenā, illas
quidem militib; diripiēdas cōcessit: ipsū uerò
oppidum, quāuis admiratus esset eius pulchri-

eadinē, quippe domus habebat similiter ut apud Tyrū & Sidonā & Berytū edificatas, incēdit. Deinde cursu territorio peragrato, quicquid inuenisset obuiam depopulatus est: inflammariq; etiam circū eam positis vicis, in Ptolemaida reuertit. Syris autē adhuc prada inherētibus, & præcipue Berytijs, recepta Iudai fiducia (Cestius enim recessisse cognouerāt) repente in eos qui remanserāt irruunt, & propè ad duo millia cadū. Cestius autē ex Ptolemaide profectus, ipse quidē Casareā peruenit: in Ioppen uerò partem præmisit exercitus cum præceptis huiusmodi, ut oppidū custodirent, si eo potiri possent: aut si oppidani impetū præsensissent, tam suū quàm cæterorum militū præstolarentur aduētum. Illorum igitur alij mari, alij terra profecti, utrinq; Ioppen facillime capiunt: ita ut ne fugæ quidē habitatores copiā reperirent, nedū ad pugnā se pararent. Aggressi autē cunctos interficiunt cum familijs, direptamq; ciuitatē incendunt. Interfectorum autē numerus octo millia quadringenti fuerunt. Simili modo & in finitimam Samariam Nubatenen toparchiā nō paucos misit equites, qui & partē finium uendicauerunt, magnamq; indigenarum multitudinem peremerunt: direptisq; patrimonijs, etiam nicot igni dederunt.

De pugna Cestii contra Hierosolimam. C. XXIII.

IN Galileā quoq; misit Casennium Gallum, ductorem duodecimæ legionis: eiq; tantam

militum manum attribuit, quantā genti expugnanda sufficere posse credebatur: cum validissima Galilæa civitas Sepphoris cū favore suscepit. Huiusq; prudens consilium secuta civitates alia, quiescebant. Qui verò seditionibus & latrocinij operā dabant, in Galilæa montē undiq; medium recessere, qui est contra Sepphorim, & vocatur Asamon. Aduersus eos Gallus ducebat exercitum. Illi autē quāmdiu superiores erant, facile Romanos ad se ascendentes arcebāt, & ex his plures quā ducentos interfecerunt. Vbi verò eos viderūt circumactō itinere ad celsiora progressos, maturē victoriam concesserunt: & neq; pugnam minus armati ferebant, neq; serga dedissent, equitū poterāt manus effugere: adeo ut pauci locis asperis delitescerent, amplius verò quā duo milia trucidarentur. Gallus igitur cum nihil iam tentari novitatis apud Galilæam videret, Cesaream cum exercitu remeabat. Cestius verò cū omni manu reuersus in Antipatridem perrexit. Cognitoq; non parvam multitudinem Iudæorū in turrim qua Aphaci vocabatur esse collectā, qui cum his congredierentur pramissit. Sed prius quā in manus veniret, Iudæi metu dispersi sunt: eorumq; castra iam desolata milites adorti, cum vicis circumpositis incenderunt. Ex Antipatride autē Cestius in Tyddam profectus, vacuam uiris civitatē offendit: nam propter scenopægorum dies festos, in

Hic

Hierosolymam populus omnis ascenderat. quinquaginta uerò quos ibi comprehendit occisis, exustòq; oppido ulterius procedebas: perq; Bethoron profectus, in quodam loco, cui nomen est Gabao, castra posuit, distante ab Hierosolymis stadijs 1. Iudai uerò cum iam ciuitati propinquare bellū uiderent, omnis dieb; festorum sollemnibus, ad arma properabāt: satiūq; freti multitudine, incōpositi ad pugnam & cum clamore prosiliebant, ne dieb; quidem septem habita ratione feriatorū: erat enim sabbatum, quod apud eos religione maxima curabatur: idem autē furor qui eos ab obsequio pietatis emouerat, in pralio quoq; superiores effecit. Tanto namq; impetu Romanos aggressi sunt, ut eorū & aciem perrumperent, uiaq; aperta cadibus in medios ruerent: ac nisi ei militū parti, qua nece dum locum amiserat, equites ex circum subuenissent, quiq; nondum defecerant pedites, in periculo totus Cestij exercitus fuisset. Interfecti sunt autem quingenti & quindecim Romani milites: ex quibus quadringenti pedites, ceteri equites erant: Iudai uerò niginiduo. Fortissimi autem uidebātur Monobaxi regis Adiabeni propinqui, Monobaxus & Cenedaus, & post hos Peraita Niger, & Silas Babylonius, qui ad Iudaeos ab Agrippa rege trāsfigerat, cui pridem militabat. A fronte igitur repulsi Iudai, ad ciuitatem reuertebantur. Romanos autem ad

Bethoron ascendentes Giora filius Simon inuadit, multosq; postremi agminis coactores lanianis: ac multos carros cum sarcinis captos, in ciuitatē reduxit. Cestio uerò in agris triduo commorante, Iudaei locis superioribus occupatis, obseruabant eius transitum: neq; cessaturos eos certum erat, si Romani proficisci cepissent.

De obsidione Hierosolymæ à Cestio, & strage.

CAPVT XXIIII.

ITaq; dum Agrippa, infinita hostium multitudine montes amplexa, ne Romanos quidem à periculo tutos esse perspiceret, uerbis Iudaeos experiri decreuit, uel omnes sibi parituros existimans, ut bello desisterent: uel si qui aduersarentur, reuocandos qui ab eorū sententia discreparent. Misit igitur ex comitibus suis Borcaum & Phœbum, quos illis sciebat notissimos: ut à Cestio fœdus amicitiae, certamq; pro peccatis à pop. Ro. ueniam pollicerentur, si proiectis armis, secū sentire uoluissent. Verum seditiosi metu, ne cuncta multitudo spe securitatis ad Agrippam sese conferret, legatos obtruncare statuerunt: & Phœbū quidē, priusquā uerbū faceret, peremerunt, nā Borcaus uulneratus effugit: populares autē, hoc indignè ferentes factū, cadendo fustibus atq; lapidibus in oppidū cōpulerunt. Cestius uerò, quia intestinam eorū discordiam, opportunum ad irruendum tempus inuenit, totū in eos duxit exercitiū, inq; fugam uersos, usq; ad Hierosol

ierosolymā persecutus est. Castrū autē in loco po-
 sitis, qui appellatur Scopus, intervallo septē sta-
 diorum à civitate discedens, nihil per triduum
 adversus oppidū conabatur : sperans fortasse in-
 tus degentes aliquid remissuros. In nicos autem
 circa civitatē, non parvam militū manū ad ra-
 pienda frumētia dimisit. Quarto autem die, qui
 tricesimus mensis erat Octobris, ordinatū in op-
 pidum introduxit exercitum. Populus quidē à
 seditiosis custodiebatur : ipsi autē Romanorum
 disciplina terrii, exterioribus cessere partibus
 civitatis, & in partē interiorē templi refugerūt.
 Cestius verò transgressus Bezethā, qua sic voca-
 tur, & Canopolim & forū quod appellatur ma-
 seriarū incendit : deinde cum ad superiorē civi-
 tatē venisset, prope anam regiam castra posuit.
 Et si tūc noluisset intra muros violenter irrum-
 pere, civitatē ilico possedisset, belloq; finē dedis-
 set : sed Tyrānus & Priscus praefectus castrorum
 & plures equitū magistri, à Floro pecunia cor-
 rupti, conatū eius auerterunt : & Iudaos inole-
 randis repleti cladibus cōtigat. Interea plurima
 populariū nobilissimi, & Ananus Ionatha fi-
 lius, Cestiiū quasi portas ei patefaciuri, vocabāt.
 Ille autē & ira fastidians, & q non satis ei cre-
 dendū putaret, itā diu id neglexit, donec prod-
 itione cōperta, seditiosi Ananū quidem cum ca-
 teris, de muro deiectis lapidibus feriendo, in do-
 mos suas refugere coegerunt : ipsi verò per iurra
 dispo

dispositi, murum tentantibus repugnabant. Per dies igitur quinque Romanis undique tentantibus frustrabatur conatus: sexto autem Cestius cum plurimis selectis, itemque sagittariis, à septentrionali tractu templum aggreditur, Iudæis ex porticu resistentibus: qui frequenter quidem Romanos ad murum adeuntes auertere, postremò autem repulsi telorum multitudine, recesserunt. Itaque Romanorum qui anteibant, sentis suis muro nixi, et qui eos sequebantur, alijs ac per ordinem alijs similiter superadiunctis, quam sic ipsi appellant, celsitudinem contexerunt: unde sagitta in eam delata, irrita delabebantur, et sine aliqua noxa milites mœnia suffodiebant, templique portas incendere moliebantur. Vehemens autem seditiosos stupor inuaserat, iamque multi ex civitate diffugiebant, veluti continuo caperetur. His autem populus alacrior efficiebatur, et quantum nequissimi cadebant, tantum ut ipsi portas aperirent, Cestiumque quam optimè de se meritum, reciperent, appropinquabant. Et profectò si paululum in obsidione perseverasset, statim civitatem obtinisset: sed credo iam tunc infestus Deus pessimis, eiusque sancta illo die finem bello dare prohibuerunt. Denique Cestius, neque animis populi, neque obsessorum desperatione perspecta, repente militem renocat, et sine ulla spei repulsa, inconsulte nimis ac iniuste discessit. Inopinata vero eius fuga latronum fiduciam recreavit, insecu

insectiſq; noniſſimos aliquot equitum, pedi-
 eumq; peremere. Et tunc quidem Ceſſius in ca-
 ſtra, qua apud Scopon munierat, tetendit: altero
 autem die ulterius recedendo, magis hoſtes pro-
 uocauit: iamq; poſtremos affecui multos neca-
 bant, tum utraq; itineris parte uallata, in trans-
 uerſos tela iactabant: & neq; in eos ſe retor-
 quere, à quibus à tergo ſauciabantur, noniſſimi
 audebāt, quandam infinitam multitudinem in-
 ſequi exiſtimantes: neq; à lateribus inſtantium
 nim repellere ſufficiebant: cū ipſi quidem gra-
 ues eſſent, ordinemq; interrumpere formida-
 rent: uiderent autem Iudeos leues, & ad excur-
 rendum faciles eſſe: unde eueniebat, ut multa
 mala perpeterentur, cū nihil contrā inimicis
 nocerent. Tota igitur uia percuſi, deiectiq;
 agmine ſternebantur: donec multis occiſis, in
 quibus erat Priſcus ſextæ legionis dux, & Lon-
 ginus tribunus, & Aemilius Lucundus ala
 præſectus, uix in Gabao peruenirent, ubi caſtra
 prius poſuerant, multis impedimentis amiſſis.
 Hic autem Ceſſius biduum commoratus, inops
 conſilij quid ageret, cū tertio die maiorem ho-
 ſtium uidiſſet numerum, & omnia circum loca
 plena Iudeis, tarditatem ſibi obſuiſſe cognouiſ-
 ſet: & ſi adhuc ibi maneret, plures ſe hoſtes habi-
 turum. Itaq; pro compendio fuga, cuncta qua
 multis impedimento erant, amputari præce-
 pit: occiſiſq; mulis atq; aſinis, alijsq; inuentis.
 præter

præter illa quæ sagittas & machinas ferrēt (hæc enim velut usui futura seruabat , maximè quia timebat ne Iudæis contra se capta prodesse) Bethoron versus antecedebat exercitū . At Iudæi latioribus quidē locis minus instabāt : contractos uerò in angustias atq; descensus , alij ab exitu prohibebāt , alij postremos agminis trudebant in uallem : fusaq; omnis multitudo per itineris iuga , militē sagittis operiebat : ubi etiam peditibus quo pacto sibi met subuenirēt , hastis atq; equitū periculū promptius erat : nec enim ordinatè uiam prosequi poterāt , obstantibus iaculis : & ne cōtra hostes irent ascēsus ardui prohibebant equitatibus innij . iaculatoribus autem rupes ac ualles tenebantur , in quas directi qui aberrassent consumebantur , nullusq; locus aut fugiendi aut resistēdi rationē habebat . Itaq; incerti quid agerēt , ad ululatus , quod desperati solent , fletusq; cōuersi sunt : quibus resonabat Iudæorū exhortatio , cum clamore latātium pariter atq; senientium : totusq; penè qui cū Cestio fuerat , perisset exercitus , nisi nox aduenisset , qua Romani quidē in Bethoron confugerunt , Iudæi uerò obfessis circū omnibus locis , eorū transitus custodiebant . Deniq; ubi Cestius apertio itinere desperato , iam de fuga cogitabat , lectos propè ad CCCC. omnium fortissimos milites , ceclorum fastigijs imposuit : hisq; præcepit , uigilum qui in castris exebant , signa clamare : ut eo modo Iudæi

*Iudai omnem illic militum numerum arbitra-
rentur remanere. Ipse autem cum ceteris otiose
usq; ad x x x. stadia progreditur. Unde mane
cum Iudai locum quo Romani tetenderant de-
solatum uidissent, in quadringentos à quibus
decepti fuerant concurrerunt, & illos quidem
sine mora iaculis confecerunt: mox autem Ce-
sarium persequi properabant: sed ille cum nocte
non paruum spatium itineris peregisset, die ve-
hemētius quoq; fugiebat: adeo ut metu perculsi
milites, machinas siue tormenta muralia, itemq;
balistas, multiq; alia instrumenta relinquerent:
quibus tunc ablati Iudai rursus cōtra illos qui
ea reliquerant usi sunt. Insequendo autē Roma-
nos, Antipatridem usq; uenerunt. Deinde cum
eos assequi nō potuissent, inde redeuntes & ma-
chinas secum asportarūt mortuosq; spoliarunt,
& pradam qua remanserat collegerunt: &
paena canentes in metropolim remearunt, suis
quidem paucis amissis, Romanorum autem &
auxiliarium quinq; milibus peditum atq; c c c.
itemq; nongentis & octoginta equitibus inter-
emptis. Hac quidem Nouemb. mensis v l l l. die
gesta sunt, anno x l l. Veronis principatus.*

*De Damascenorum scuitia in Iudæos, deq; Iosephi
studiis in Galilæa. CAP. XXV.*

Post Cestij uerò casus aduersos, nobiliū Iu-
daorū multi, tanq̃ è nauis pessum iura, ex
cinitate enatabāt. Deniq; Costobarnus et Saulus
fratr

fratres, unà cū Philippo Iachini filio, qui princeps erat exercitus regis Agrippa, inde dilapsi ad Cestium transfugerūt. Qui uerò cum his in aula regia fuerat obsessus Antipas, fuga despecta, quemadmodum à seditiosis interemptus sit, aliàs indicabimus. Cestius autē Saulum & ceteros in Achaiam ad Veronem misit, & propriam necessitatem indicaturos, & belli causas derivaturos in Florum: speravit enim, & iram in illum excitatum iri, & sua pericula summonenda. Tunc autem Damasceni, eade Romano-
rum cognita, Iudaos apud se degētes opprimere studuerunt: & cū eos in publicis thermis collectos haberent (namq; id propter suspiciones meditabantur) facilem quidem sui conatus exitum fore putabant: uerebantur autem mulieres suas, serè omnes præter paucas Iudaizantes, & eorum religione imbutas: quare hic magna cura fuit eas calandi, quid agerent. Iudaorum autem x. milia, quippe ut in angusto loco, atq; omnes inermes aggressi, una hora sine metu ingulauerūt. Qui uerò Cestium fugauerāt, in Hierosolymā reuersi, quos adhuc Romanorū studiosos inuenissent, partim ui, partim blanditijs sibi etiam sociabant: & in tēplum congregati, plures belli duces eligēdos esse censebant. Declaratus est igitur Iosephus, Gorionis filius, & pontifex Ananus, omnia qua in ciuitate gerenda essent, imperaturi: maximeq; ut ciuitatem muros erige

erigerent. *Filiū nāq; Simonis Eleazarū, quī Romanorum pradā, & creptas Cestio pecunias, & insuper his plurimā ex thesauris publicis in potestate haberet, tamen nullis necessitatibus preposuerūt: quod & ipsum tyrannidis superbia uiderent efferrī, eiusq; studiosos sine iniuriis, satellitum more uersari. Verū paulatim Eleazarus ambitioe pecunia, itēq; astitia persuasit populo ut omnibus parerent. In Idumaeā uerō quos mitteret, alios militū duces optarūt. Iesum filiū Sappha, unū ē pontificibus, & Eleazarū noui pontificis filiū. Nigro autem mandauerūt (qui tunc Idumaeam regebat, ex regione trans Iordanē posita genus ducēs, unde Peraites cognominabatur) ut ducibus obtemperaret. Sed ne alias quidē regiones omittendas putabāt: nāq; in Hierichuntē Iosephus filius Simonis, & trans flumē Iordanis, et Tannā Ioannes Essaeus, toparchias administraturi missi sunt: huic autē Lydda, & Ioppe, et Amman erāt addita. Gophnitica autē & Acrabatsena regionū Ioānes, filius Anania, rector designatus est: & utriusq; Galileae Iosephus Maithia filius: huius autē praefectura iuncta erat & Gamala, munitissima ciuitatū qua ibi fuerat. Aliorū igitur rectorū, palacritate ac prudētia sua, quisq; res sibi creditas administrabat. Iosephus autē cū in Galileā uenisset, primū cura habuit, indigenarū sibi conciliare beneuolēciam: multo*

sciēs ea cōfici posse, licet in alijs peccauisset. De-
 inde cōsiderato, q̄ potētissimos quidem amicos
 habere si eos participes potestatis fecisset, omnē
 uerò multitudinem si pleraq; per indigenas &
 consuetos fieri praeceperet, L X X. de senioribus
 eius gēis prudētissimos elegit, eosq; rectores to-
 tius Galilae cōstituit. V I X. uerò per singulas ci-
 uitates minorū litiū iudices: nā maiora negotia
 causasq; capitales ad se referre iussit, & illos
 L X X. Ceterū disposito p̄ ciuitates iure quo in-
 ter se uerētur, etiā quēadmodū extrinsecus tuti
 essent animaduertit: certūq; in Galilaeā Roma-
 nos esse uenturos, oportuna loca muro cingebat.
 hoc est Iotapatā, et Bersabee et Silamin, necnō
 & Perea, & Iapha, & Sigoph, & montē
 cui nomē est Iiaburio, & Taricheas, & Tibe-
 riada: ad hac etiā circa Genesar lacū speluncas
 in ea qua inferior Galilae uocabatur munivit.
 Superioris autē Galilae Petrā qua Achabro-
 rū dicitur, & S. ph, & Iamniē, & Mero: in
 Gaulanide uerò Seleuciā, & Soganē, & Ga-
 malā munitione circūdedit. Solis autē Seppho-
 ritis permisu, ut murī sibi metipsis fabricarent:
 q̄ eos pecuniōsos esse, et ad bellū promptos, etiā
 sine praecepto, uideret. Similiter autē Gischalā,
 Iosephi iussu per se muro cinxit Ioannes Lcuia
 filius. Ceteris autem castellis omnibus ipse Iose-
 phus intererat, iubēdo simul atq; opem ferēdo.
 Quin et exercitū ex Galilae, supra C. milia ui-
 torum

eorum comparauit, quos omnes undiq; collectis
 armis ueteribus instruebat. Deinde reputās, hoc
 maximè Romanorū inuictā esse uirtutē, qđ dicto
 essent audientes rectoribus suis, et armorū exer-
 citationi operā darēt, doctrinā qđē urgēte ne-
 cessitate despexit: parēdi autē facultatem ratus
 regensiū multitudīne posse cōtingere, ita ut Ro-
 mani solēt diuisu exercitiū, pluresq; fecit ordinū
 principes: diuersisq; militū generibus cōstituit,
 alios decadarchis, alios centurionibus, alios tri-
 bunis subdidit: & insuper his ipsis rectores, ma-
 iorū rerū administratores dedit. Docibatq; si-
 gnorū disciplinas, & prouocationes renuocatio-
 nesq; buccinarū, & principia cornuū, & cir-
 cūductiones, & quēadmodū oporteret laborā-
 tibus succurrere fortiores, et cū defatigatis par-
 tiri pericula: quāq; ad fortitudinē animi corpo-
 risq; tolerantia pertinerēt, instituebat. Maximè
 nerò eos erudiebat ad bellū, usquequaq; Roma-
 norū referēs disciplinā, et qđ cū uiris essent prae-
 liaturi, qđ & uiribus corporis, & animi obsti-
 natione, totum penè orbē terrae superassent. His
 addidit, quo pacto belli tēpore suis essent pari-
 turi praeceptis, iam nūc periculū se facturū, si cō-
 suetis delictis, hoc est, furis & latrocinis &
 rapinis abstinuissent: sed neque aut gentilibus
 fraudē facerent, aut consuetissimorum damna
 propriū quastū putarent. Illa enim bella optimè
 administrari, quorū milites bonā conscientiam

gererēt: qui uerò per se prauis fuissent, his nō solum inimicos, sed etiā Deū hostem futurū. Multa in hūc modū admonendo persequeretur. Et iam quidē quantū praelio parandū esset, cōflasū erat. Nam L. X. peditū milia, C. C. L. equites, ac prater hos etiam mercenarios, quibus maximè fretus erat, habebat 1111. milia quingētos: necnō & sexcentos circa se electos custodes corporis atq; satellites. Exceptis autē mercenarijs, facile ceteri milites à ciuitatibus alebātur: nāq; singula quas enumerauimus, cum mediam sui multitudinem mitterent in militiam, reliquos ad cōparandum eis uictū tenebant: ut pars armis, atq; alia pars faciēdis operibus dirimeretur, & armorum securitatē repēderēt suggerētib. cōmeatū.

De Iosephi periculis & euasione, & Ioannis Giscalci malitia.

CAP. XXVI.

Iosepho autē hoc modo administranti Galileā, insurrexit quidā insidiator, patria Giscalca ortus, Zenia fili⁹, nomine Ioānes, callidissimus, ac dolus plenus, & nequitia quidē nobilissimua omnium: antea uerò pauper, & aliquādiu malitie suae impedimentū passus inopiā, facile mētiri paratus, mirusq; fidē adhibere mendacio: & qui fallaciā uirentē putaret, eaq; aduersus amicissimos uteretur: simulator humanitatis, et spe lucri appetētissimus cadiū: q semper quidē immoderata cōcupisset, spem uerò leuioribus maleficijs aluisset. Latio enim erat, sui

moris.

moris, ac solitarius: deinde etiā comitatū inuenit audacia, primò quidē parvū, ampliorē autē proficiēs. Cura autē habebat, neminē ignaum asciscere: sed qui & habitudine corporis, & animi magnitudine, bellorūq; peritia praeſtarēt, hos eligebat: donec C C C C. virorū castruā congregauit, quorū plures ex Tyriorum finibus & vicis erāt. Isq; omnē Galilaeā depopulabatur, et multos futuri belli metu suspēſos lacerabat. Hūc igitur iamdudū regēdi milites cupientē, & maiora desiderantē, diu pecunia retardabat inopia: cūq; uideret Iosephū sua industria letari, psuadet ei primū, ut fabricandī muri patriae sollicitudinē sibi cōmitteret: in qua re quāſtus magnos à locupletibus fecit. Deinde callidiſſima fraude cōposita, uelut oleo, quod nō à gētilibus suis tractatū eſſet, uti cauerēt omnes apud Syriā Iudai, ut ad cōfinia oleū mitteret depoposcit: nūmoq; Tyrio, qui quatuor Atticos faceret, emptis quatuor amphoris, eodē precio amphora dimedium uenūdabat: cūq; Galilaea ferax eſſet olei, maxime illo tēpore magna ubertate redūdaret, in ea loca ubi erat penuria solus muluūq; mittēdo, infinitā summam pecunia cōgregauit: qua mox in eū usus est, qui hoc sibi beneficiū praestitisset. Deniq; existimās si Iosephū deposuisset, rectorē se Galilaeae futurū, quibus praerat latronibus imperauit praedam uehementius exercere, quo multis rebus nonis per eas regiones excitatis.

aut insidijs alicubi rectorē perimeres, si cui fer-
re auxiliū: aut si laurocinia negligeres, ob hoc
cū apud indigenas accusares. Iam dudū autē ru-
mores dissipaueras, q̄ res Galilææ Iosephus Ro-
manis prodere cogitaret: multaq; in hunc modū
ad eius perniciē cōparabat. Itaq; illo tēpore, cū
quidā ex uico Dabaritarū, in magno cāpo en-
fodias agētes, Ptolameū Agrippa & Bereni-
ces pcuratorē aggressi, omnes quas ferebat sar-
cinas abstulissent, in quib⁹ erāt nō pauca uestes
pretiosæ, plurimaq; argētea pocula, & D. C. au-
rei, neq; hāc prādā occultē administrare potuif-
sent, omnia Taricheas ad Iosephū cōportarunt.
Ille autē reprehēsa uolētia, quā regijs inculif-
sent, reponi res ablatas apud aliquē eius cini-
tatis potētissimū iubet: paratus eas dominis op-
portunē remittere: unde maximū ei periculus cō-
paratū est: nāq; raptiores earū, quia prada nullā
partem accepissent, egrē serentes, & perspicie-
tes q̄ Iosephus cogitauerat laborē suū regibus
cōdonare, per nicos nocte discurrūt, omnibusq;
pradicant Iosephū proditorē esse: eodēq; tumul-
tu ciuitates proximas repleuerūt, adeo ut C. ar-
matorum milia contra Iosephū prima luce cō-
currerent. Deniq; multitudo quidē, in circō
apud Taricheas congregata, plurima per iracū-
diam conclamabat, partim deponi, partim con-
cremari uociferans proditorē: plerosq; autē in-
citabat Ioannes, & cū eo Iesus quidā Sappha
filius,

*filius, tunc magistratus Tiberiadis. Iosephi igitur amici & satellites, tanta multitudinis incursu perterriti, omnes præter quatuor diffugerunt. Ipse uero dormiens, propè cū iam ignis admoneretur exurgit: & monentibus eū quatuor qui remanserāt ut fugerēt, neq; solitudine sua, neq; illorū qui contra se uenerāt copijs perturbatus, in conspectū illorū prosilit, ueste discissa, infusoq; capiti puluere, auersisq; post tergum manibus, suoq; cernici gladio annexo. Hac autem amicus ei, maxime Taricheas ad misericordiā cōmoucrant. Rustica uero plebs, & finitimorū, quibus molestior uidebatur, nō sine maledictis eum iubebant publicas proferre pecunias, & facta prodicionis fueri: nam ex habitu eius opinabantur, nihil eorum de quibus nata fuerat suspitio, penitus negaturū: & impetranda uenia causa fecisse omnia quæ misericordiā prouocarent. At illius ista humilitas consiliū praestruebat: & cōtra se indignātes arte circūueniens, ut super his, unde irascerentur, inter se ipsi discordarēt, omnia confessorū se polliceatur. Deinde sibi loquēdi facultate cōcessit, Ego, inquit, has pecunias neq; Agrippa remittere cogitabā, neq; in propria lucra conuvertere: absie enim, ut amicū putem unquā, qui uobis sit inimicus: aut quāstūm ex re capiam, quæ nos cōmuniter laderet. Sed quia uidebā ō Tarichea-
 ea, maxime ciuitatē nostrā munitionis egere, &*

ad extruenda mœnia minus habere pecunia,
timebamq; Tiberiensem populū, & alias cini-
tates raptis pecunijs inhiantes, pedetentim eas
retinere decreui, ut nos muro circūdarē. Si hoc
non uidetur, profero quas ablata sunt, & diri-
pienda propono. Sin rectè cōsului, bene de uobis
meritū coërcetis. Hac Taricheata quidem ab eo
dicta, cū favore receperūs: Tiberienses uerò cum
alijs deprauādo, insup etiā minitabātur: ueriq;
autē relicto Iosepho, inter se litigabant. Ille au-
tem fretus iam secū sentiētibus (erāt enim pro-
pè ad x l. milia Taricheata) cum multitudine
liberius loquebatur: multūq; in eorū temeri-
tatē inuectus, ex præsenti quidē pecunia Tari-
cheā ait esse muniendā: cura autē sibi fore simi-
liter, ut etiā cetera ista fini cinitates: nec enim
pecunias defore, si cōcordari uelint in eos, unde
parāda sunt, & non in eum moucātur qui pa-
rat. Itaq; tū alia quidē multitudo qua decepta
fuerat, quāuis irata recedebat: duo uerò arma-
torum milia impetū in eū fecere: cūq; se ille re-
lto autē recepisset, instabāt ei minitantes. Iterū
autem Iosephus in hos quoq; altera fraude uti-
tar: cūq; in summum tectum euasisset, cōpresso
dextera strepitū, nescire ait se, quid peterēt sibi
praestari, uoces enim se non exaudire confusas:
omnia uerò qua inherēt esse faciendū, si aliquos
intromississent, qui secū otiosè colloquerentur.
His auditis, ilico nobiliores cum magistratibus
ad

ad eū ingrediuntur: quos ille in intimas aditus
 partes inductos, clausa ianua tādiu uerberauit,
 quoad omniū viscera nudata sunt. Circumstabat
 autē interim populus, existimās eos prolixis al-
 legationibus cōcertare, cū subito Iosephus fori-
 bus patefactis, cruentos eos dimissu: unde tanto
 terrore qui minabātur affecti sunt, ut proiectis
 armis aufugerēt. Ob hac Ioānis etiā atq; etiam
 crescebat inuidia, aliasq; nihilominus Iosepho
 moliebat insidias: morboq; simulato p̄ epistolā
 postulauit, ut sibi medicina gratia Tiberiēsis
 aquis calidis uti p̄mitteret. Iosephus autē, quia
 nondū ei suspectus erat insidiator, ad p̄fectos
 ciuitatis literas fecit, ut & hospitium & nēficia
 Ioāni praberent. Quibus ille potius, biduo pōst
 cuius rei causa uenerat agebat: & his fraude
 circūuentis, alijs uerò pecunia corruptis, ut Io-
 sephū desererēt persuasit. His autē cognitis Si-
 las quē Iosephus custodia p̄posuerat, properē
 de insidijs ei scripsit: atq; ille accepta epistola,
 noctuq; itinere maturato, matutinus ad Tibe-
 riadē peruenit. Et cetera quidē multitudo ob-
 niā ei processit: Ioannes autē, quāuis eū contra
 se uenturū esse suspicaretur, tamen misso quodā
 ex notis, infirmitate simulata, q̄ lectulo detine-
 retur, obsequio sese defuisse mādanit. Tiberien-
 sibus autē a Iosepho in stadiū congregatis, ut
 ad eos quae sibi scripta fuerant loqueretur, mis-
 sis armatis Ioannes insit eū interfici. Quos eū

iam nudare gladios perspexisset, populus exclamavit: atque ita conversus ad eius vocem Iosephus, ubi ferrum propè ingulo suo imminere prospexit, in litus desiliit è tumulo, exscisso cubitis sex, in quo verba faciens cū populo steterat: ascēsaq; inde navicula cū duobus satellitibus suis, qua illuc applicuerat, in mediū lacū refugit: milites uerò eius, ilico raptis armis, cōtra insidiatores irruerant. Atrox autē veritus Iosephus ne bello intestino concitato, propter paucorū invidiā ciuitas consumeretur, nuntiū suis misit, qui eos mone-
ret, ut propria tantum saluti cōsulerēt, neq; uerò quenquā uel occiderēt, uel arguerent noxi-
rū. Et illi quidē dicto parētes, conuiuenerunt: qui uerò circū ciuitatē per agros habitabāt, am-
ditis insidys, & quis earū fabricator esset, cōtra Ioannē ueniebant: sed ille prius in Giscala pa-
triam suam fugam receptus est. At Galilai totis
iam ciuitatibus ad Iosephū cōfluebant, & cum
multa essent armatorum milia cōgregata, qui se
aduersus Ioannē cōmunē insidiatorē adesse cla-
mabāt: unaq; cū eo ciuitatē qua illū suscepisset,
ignibus tradituros: ad ea Iosephus, probare se
quidem eorum beneuolentiam, imperiū autē co-
hibendū esse dicebat: prudentia magis inimi-
cos uincere cupiens, quā perimere. His uerò,
qui de singulis ciuitatibus cum Ioanne rebel-
lassent, nominatim exceptis, quippe alacri ani-
mo suos quisq; populus indicabat, praconum

noce denunciabas, intra V. dies eorum qui Ioā-
nem non reliquissent, patrimonium diripiendum, do-
mosq; eorum cum familijs exurendas. Et tria
quidē milia statim ab eo reuocauit, qui profugi
ante pedes eius arma proiecerunt: cum reliquis
autē Ioannes propē mille Syris fugitiuis, trāstu-
lit se iterū in occultas insidias ex apertis: ac per
nuntios in Hierosolimā clam missos, Iosephum
accusabat, qd magnū exercitū collegisset: iamq;
nisi praeueniatur ui, tyrannus metropolcos uen-
turus esset. Verū ea populus quidem praesciens
negligebar: liuore autem potentes, nōnulliq; ma-
gistratū clam pecunias ad comparandos mer-
cenarios milites misere Ioanni, ut per eos bellū
cum Iosepho gereret: decretūq; inter se cōcepe-
runt, quo idē Iosephus militum administratio-
ne decederet: non tamē id satis esse credebant:
ideoq; duo milia & D. armatos, & 1111. mi-
serunt nobiles uiros, iurisperiti filiū Ioazarum
& Ananiā Sadduceū, & Simonē & Iudam
Zonabae filios, omnes eloquentia ualidissimos:
ut eorū scilicet monitu auerteretur ab Iosepho
benenolētia multitudinis: & siquidem ipse spō-
se sua ueniret, pateretur cum rationem redde-
re: sin remanere cōtenderet, pro hoste haberēt.
Amici autem Iosepho militem quidem ad eū
ueniendum esse perscripserunt, causam uerō nō
indicauerūt, quoniam secretum fuit inimicorū
ē eius cōsiliū: unde factū est, ut quia praecauere

non potuit, quatuor statim ciuitates ad inimicos transire: hoc est, Sepphoris, & Gamala, & Giscala, & Tiberias: quas tamen cōtinuò sine armis recepit: captos autē quatuor duces consilijs armatorūq; fortissimos, remisit Hierosolymam: cōtra quos populus haud mediocri indignatione commotus, & ipsos, & à quibus praemissi fuerant, interfecisset, nisi ante fugissent.

Tiberias à Iosepho recuperatur & Sepphoriz.

CAP. XXVII.

Ioannem uerò iam intra muros Gischala, Iosephi timor custodiebat. Et paucis diebus post iterum rebellauit Tiberias, habitatoribus Agrippā regē uocātibus. Et cū ille cōstituto die ad eos nō uenisset, pauciq; Romani equites ibi tum cōparuissent, à Iosepho defecerūt. Hisq; apud Taricheas cognitis, Iosephus qui milites frumentatū miserat, neq; solus egredi cōtra desertores, neq; se cōtinere pariebatur, metuēs ne dum ipse tardaret, regij ciuitatē occuparet: nec enim postcrò die obstāte sabbato quicquā facere poterat: itaq; dolo eos qui se deseruerāt cūuenire cogitabat. Et portas quidē Tarichearum claudi iussit, ne quis cōsiliū suū illis proderet, cōtra quos suscipiebatur: omnibus autē scaphis quas in lacu cōperit congregatis (ducenta autē ei x x x, fuerūt, quaterniq; nauta nō amplius singulis inerāt) maturē ad Tiberiadē nauigas: cūq; tanto ab eo distaret spatio, unde facile

eile uideri non posset, inanibus scaphis in salo relictis, septē ipse solos inermes satellites secum habens, propius ut cōspiceretur accessit. Quē cū inimici adhuc maledicētes ei ex muro cōspexissent, metu perterriti, & scaphas armatorū esse plenas existimātes, arma proyiciūt: manūq; sup plices agitātes, ut ciuitati pāceret precabātur. Iosephus autē, postquā multis eos minis & exprobrationibus castigauit: primū q̄ bello cōtra pop. Ro. suscepto, intestinis dissensionibus, uires suas antē cōsumerēt, inimicorūq; nota cōplerēt: deinde, q̄ securitatis suae curatorē de medio tollere properarēt, ciuitatemq; nō erubescerēt sibi elandere, qui eā muro cinxisset: nō repudiaturū se ait, si qui sibi satisfacerēt, quibus interuenientibus amicitia cū ciuitate firmaret. Itaq; statim ad eū decē Tiberiensū potētissimi descenderūt. His autē in unā receptis nauiculā piscatoriā, et procul abductis, alios L. senatores uenire iussit, maximē nobiles, uelut illi quoq; fidē sibi praebere deberēt. Deinde nouas causationes excogitans, alios insuper atq; alios obreptu fœderis euocabat: uq; maturē Taricheas recurrerēt, gubernatorib⁹ naniū repletarū imperabat: quosq; auexissent, in carcerē collocarēt: donec omnem curiā, quae D C. haberet uiros, duoq; millia populariū cōprehēsa in Taricheas scaphis abduxit. Reliquis autē uociferantibus, Clitū quendā esse principū defectionis auctorē, irāq; ipsius poena

illius

illius precatibus sariari, nullū quidem Iosephus
 volebat occidere: suorū uerò satellitū quendam
 Leniā egredi inssit, qui Cliti manus abscideret.
 Cum uerò is pra timore solū se globo inimicorū
 cōmissurum negaret, eaq; causa indignari Iose-
 phum stantem in scapha uideret, ipsumq; uelle
 descendere, ac de se suppliciū sumere, ut saliem
 unā manū sibi cōcederet, orabat: neq; hoc ab-
 nuente Iosepho, dūmodo alterā sibi met Clitus
 ipse praeideret, educto ille dextera gladio, lenā
 sibi trūcavit: tātus eū timor Iosephi inuaserat.
 Ita tūc Iosephus uacuis scaphis, & satellitibus
 V 1 1. populo capto, rursus Tiberiadē sibi socia-
 nit. Paucis autē diebus post, Gischalam qua cū
 Sepphoritis defecerat, militibus depraedari per-
 misit, omnemq; pradam conquistā popularibus
 reddidit. Similiter etiam Sepphoritis & Tibe-
 riensibus. Nam & hos captos rapinarū damno
 corrigere uoluit: & redhibitione rerum rursus
 eos ad beneuolentiam reuocare.

Quomodo Hierosolymitz bello se preparauerint:
 deq; Simonis Giorz tyrannide. CAP. XXVIII.

Hactenus apud Galileam motus erat,
 iamq; ab intestinis dissensionibus quie-
 scentes, aduersus Rom. instruebantur. Hierosoly-
 mis autē Ananus pōisefx & potentiores, qui
 nō cū Romanorū parte sentiret, muros instau-
 rare properabāt: multaq; bellica instrumenta,
 perq; omne oppidum sagitta, aliaq; arma fa-
 bricant

bricatur : & exercitationibus infus manus in-
 uenum operam dabat. Erantq; uniuersa plena
 tumultus, magnaq; tristitia moderatos occupa-
 uerat: multiq; futuras clades prospicientes, fle-
 rum cohibere non poterant: infestaq; pacem
 cupientibus omnia uidebantur. Belli autem in-
 centoribus, qua illis placerent, ex tempore fin-
 gebantur: statusq; iam tunc quasi peritura ci-
 uitatis erat, antequam Romani ueniret. Ana-
 no autem apparatus belli omittere cura fuit:
 & seditiosorum, quos Zelotas uocabat amon-
 tiam ad utiliora conuertere: qui tamen nichil
 est. & quis illius finis fuerit in posterioribus
 explanabimus. At in Acrabatena topar-
 chis Giora filius Simon, multis nouarum re-
 rum cupidus congregatis, ad rapinas conuersus,
 non solum in domos locupletum irrumpebat,
 uerum etiam corpora uerberibus conficiebat:
 iamq; tunc palam tyrannidem inceptabat. Ab
 Anano autem missus aduersus eum militibus
 magistratum, ad latrones qui erant Masa-
 da, cum his quos habebat, effugit: ibiq; ma-
 nens, donec Ananus & alij eius inimici per-
 empti sunt. Idumaam cum ceteris populaba-
 tur: adeo ut magistratus eius gentis, propter
 eadum multitudinem & pradarum assidu-
 itatem, collecto milite, uicos praesidijs tueren-
 tur. Et Iudaorum quidem res ita habebant.

FL. IOSEPHI DE
BELLO IYDAICO
LIBER III.

De Vespasiani ducis aduentu, & clade duplici
Iudæorum. CAP. I.

NERONEM autē, ubi res apud
Iudæam nō prosperè gestas ac-
cepit, latens quidē, quod necesse
fuit, cū timore stupor inuadit:
apertè autē superbiā simulans
ultrò etiā indignabatur: magisq; ducis negligē-
tia, quā uirtute hostiū quæ contigerāt facta esse
dicebat: decere se putās, propter pondus impe-
rii tristiōra continere, uidcriq; malis omnibus
superiorē animū gerere: uerūtāmē curis argue-
batur mentis eius. perturbatio, cum deliberaret
cuiam cōmotum crederet orientē, qui unā &
Iudæos rebellantes ulcisceretur, proximasq; his
nationes simili morbo correptas antè caperet.
Inuenit igitur solū Vespasianū his necessitati-
bus parē, & qui tanti belli magnitudinē susci-
pere posset, uirū ab adolescētia usq; ad senectū-
tem bellis exercitatum, & qui pop. Ro. iam pri-
dem pacasset occidentē, Germanorum tumultum
concussū: armisq; ante illud tempus incogni-
tam Britanniam uendicasset: unde patri quoq;
ipsius Claudio prastiterat, ut sine proprio sudo-
re triūpharet. Itaq; his omnibus frctus, atq; illius

illius cum peritia stabilem cernēs, obsidesq; fidei liberos, eorumq; florem manus esse paterna prudentia, iam iū fortasse de tota rep. Deo aliquid ordināte, mittit cum ad regēdos exercitus in Syria cōstitutos, multus pro tēpore blādimen-
tis atq; obsequijs animatū, qualia necessitas im-
perare cōsuevit. Ille autē protinus ex Achaia,
ubi cū Nerone fuerat, Titum quidē filiū suum
mittit Alexandria, ut inde quintā itemq; de-
cimā legiones moueret: ipse uerò transmissus ad
Hellepontū, terreno itinere in Syriā peruenit,
ibiq; Romanas vires, multaq; à vicinis regibus
auxilia cōgregauit. At Iudei post malam Cestij
pugnā insperata felicitate sublati, animorū im-
petus cohibere non poterāt: sed tanquā fortuna
eos exagitāte perciti, bellū ulterius producebāt.
Deniq; omni, quanta fuit, manu pugnacissima
cōgregata, Ascalonem petierūt: ea est ciuitas
antiqua, D C C. & x x. stadiorū spatio ab Hie-
rosolyma distās, & Iudeis semper inuisa: qua
res fecit, ut etiā tūc primis eorū incursibus pro-
pior uideretur. Tres autē viros aggressionis du-
ces habebant, & corporibus & prudētia pra-
stantissimos, Nigrum Peraitā, & Silam Baby-
lonium, & Ioannē Essenū. Ascalon uerò uali-
dissimo quidē muro cincta erat, sed uacua penē
praesidijs: una enim cohors eam peditū & una
equitum ala tuebatur, cui praefectus erat An-
tonius. Illi igitur ira multa uelocius itinere

peracto, ac si ex propinquo ueniret, praesto erāt.
 Antonius uerò (nec enim eorū fore impetū ne-
 sciebat) equites iam ex ciuitate duxerat, et neq;
 multitudinē ueritus uel audaciā, primas hostiū
 ejectiones fortiter sustinuit, murumq; properan-
 tes aggredi refrenauit. Itaq; Iudaei, qui cū peri-
 toribus imperiti, & pedites cū equitibus, cum
 stipatis autē inordinati, leniterq; armati cū in-
 structis, plusq; indignationi quā cōsilio tribuen-
 tes, cū morigeris & nutu rectoris omnia faciē-
 tibus dimicabant, facile profligātur: nam ne se-
 mel eorum primo ab equitibus turbata sunt
 acies, fugā petiūt: & murū uersus se à tergo ur-
 gentibus incidentes, suimetipsi hostes erant, do-
 nec omnes incursibus equitū uicti, per totū cam-
 pum dispersi sunt, qui fuit plurimus, totusq; ha-
 bilis equitantibus: quod quidē Romanos iunxit,
 ut magna cade Iudeos prosterneret: nam & fu-
 gientes prauertēdo, cursum in eos flectebāt: &
 quos occupassent, curriculo trāsfigēdo infinitos
 peremēre. Alij uerò alios quocūq; se uertissens
 circūdatos, exagitanes facile iaculis opprime-
 bant. Et Iudaei quidem propria multitudo, per
 desperationē salutis, solitudo uidebatur: Roma-
 ni uerò licet ad pugnā pauci essent, rebus tamē
 secūdis animati, etiā superfluere se putabāt. Et
 illi quidē res aduersas superare certantes, dum
 pudet citò fugere, mutari fortunam sperant: Ro-
 mani autē, in his quā prosperè agerent minimè
 delussa

deſaſſati, ad maioreꝝ uſq; dici partiꝝ pugnaꝝ pro-
 trahunt: donec *Iudaorum* quideꝝ perempta ſunt
 X. millia, duoq; duces *Ioannes* & *Silas*: caeteri
 uero pleriq; ſaucij, cum *Nigro*, qui unus reſta-
 bat ex ducibus, in oppiduꝝ *Idumææ*, quod *Salis*
 dicitur, cõfugere. Nonnulli tamẽ etiaꝝ Romano-
 rum in illo pralio uulnerati ſunt. Sed non *Iu-*
daorum ſpiritus clade taꝝa ſedatus eſt, multoq;
 magis coruꝝ dolor incitauit audaciam: & con-
 temnẽtes quaſiꝝ ante pedes mortuoruꝝ iaceret,
 priſtinis rebus feliciter geſtis ad cladeꝝ aliteram
 illiciebantur. Deniq; paruo tẽpore intermiſſo,
 quod ne curandis quideꝝ uulneribus ſatis eſſet,
 cuꝝliſq; aggregatis uiribus, maiore cuꝝ indigna-
 tione multoq; plures *Aſcaloneꝝ* recurrbaꝝ, ea-
 dem ſe præter imperitiã aliaq; belli uitia, comi-
 tante fortuna. Etenim cuꝝ *Antonius* quaꝝ trãſi-
 turi fuerant, poſuiſſet inſidias, ex improviſo in
 eas deſapſi ei ab equitibus circũdati, prius quaꝝ
 ſe ad pugnaꝝ cõponerent, iteruꝝ ſuper VII. mil-
 lia procubueruꝝ, caeteri uero omnes auſugerunt:
 eumq; his *Niger* multis dum ſugereꝝ magni a-
 nimi facinoribus demõſtratis, & quoniaꝝ hoſtes
 inſtarẽt, in turrim quandaꝝ turriſſimaꝝ cõpelluntur
 cuiuſdaꝝ uici, cui nomẽ eſt *Bezædel*. *Antonius*
 uero cum ſuis ne uel moras circum turrim, qua
 inexpugnabilis eſſet, diu tenerent, uel ducẽ ho-
 ſtium fortiſſimuꝝ uinum relinquerent, ignẽ mu-
 ro ſupponunt: turriq; inſlãmata, *Romani* quideꝝ

exultantes recedunt, quasi etiā Nigro consumpto: ille autē in castelli specus intimum ex turri salu demissus euasit: iriduoq; post socijs cū fletu cum ad sepulchrā inuestigātibz sese ostendit, gaudioq; insperato replcuit omnes Iudeos, tanquā Dei providentia dux eis in posterū seruatus. At Vespasianus Antiochia exercitu adducto (qua Syria metropolis est, magnitudine simul aliāq; felicitate sine dubio tertium inter omnes qua in Rom. orbe sunt locū obtinens) ubi etiam aduentū suū regē Agrippā cū omni manu propria offenderat prestolari, ad Ptolemaidem properabat. In hac autē ciuitate occurrerunt ei Sepphoritæ cines oppidum Galilæe colentes, soli mēte pacata: qui tam suæ salutis providentia solliciti, quā Romanarū irium gnari, etiā prius quā Vespasianus ueniret, Cestio Gallo fidē dederant, dextrasq; iunxerāt, praesidiūq; militare susceperant: tunc quoq; benignissimē duce suscepto, alacri animo etiam contra gentiles suos auxilia promiserunt: Quibus interim Vespasianus praesidiū causa poscētibz, equitum peditumq; tantum numerum tradidit, quantum obstarē posse arbitrabatur incurfibz, si quid Iudæi commouere tentassent. Non enim minimum esse uidebatur futuri belli periculum, auferri ciuitatem Sepphorim Galilæe maximam & in loco tutissimo conditam, totiusq; gentis futuram praesidio.

Descrip

Descriptio Galilææ, Samaritæ & Iudææ. CAP. II.

Dæ sunt autem Galilæa, quæ superior & inferior appellantur, easq; Phœnice & Syria cingunt. Discernit uerò ab occidentè Ptolemais territorij sui finibus, & quondam Galilæorum, nunc autem Tyrionum mons Carmelus: cui coniuncta est Gabaa ciuitas equitum, quæ sic appellatur, eo quòd equites ab Herode rege dimissi, coloni eò deducebantur. A meridie autem Samaritis & Scythopolis, usq; ad flumen Iordanem. Ab oriente uero Hippene & Gadaris, sed & Gaulanitis definit, qui etiam regni Agrippæ fines sunt. Septentrionalis autem eius tractus Tyro, itemq; Tyrionum finibus terminatur. Inferioris quidem Galilææ longitudo à Tiberiade usq; ad Zabulon, cui uicina est in locis maritimis Ptolemais, protenditur. Latitudine autem patet à uico Xaloth, qui in magno campo situs est, usq; ad Bersabem: unde etiam superioris Galilææ latitudo incipit usq; ad Baca uicum, qui terram dirimit Tyrionum. Longitudo uerò eius à Thella uico Iordani proximo usq; ad Microth extenditur. Sed cum tanta sint utraq; magnitudine, tantisq; gentibus alienigenis cinctæ, semper tamen omnibus belli periculis resistunt: nam & pugnaces sunt ab infanzia Galilæi, & omni tēpore plurimè, neq; aut formido unquam uiros aut eorum penuria regiones illas occupauit: quoniam tota optima ac fertiles

sunt, omniumq; generum arboribus confita,
ut etiam minimè agricultura studiosos ubertate
sua pronocent: deniq; exulta sunt ab incolis to-
ta, nec pars ulla est earū otiosa: quin & cinita-
tes ibi crebrae sunt, & ubiq; multitudo vicorū
propter opulentia populosa, ut qui sit minimus,
supra quindecim millia colonorū habeat: pror-
sus ut etiam si quis magnitudine minorē Gali-
laam dixeris, quā trans fluviū regionē, viribus
tamē eā praeulerit: haec enim uniuersa colitur,
tota fructuū ferax: at illa qua trans fluuē est,
licet multo maior sit, pleraq; tamen aspera atq;
deserta est, & nutriēdis fructibus māsuetis in-
habilis. Prae sanè mollicies & ingeniū fru-
ctuosum, cāpos habet cū varijs arboribus con-
sitos, tum maximè oliuetis ac uineis & palme-
is exultos: irrigatur autē abunde mōtanis tor-
rentibus, & fontibus aqua perēnis, quoties illi
Sirio astringente defecerint. Et longitudo quidē
eius est à Macharunte in Pellam, latitudo uerò
à Philadelphia usq; ad Iordanē. Et Pella qui-
dem quā supra diximus, septentrionalis eius est
tractus, occidentus uerò Iordanis: meridianū au-
tem Moabitis regio terminat: ab oriēte autem
Arabia & Silbonitide, necnon & Philadel-
phia, itēq; Gerasis clauditur. Samariēsis autē re-
gio, inter Iudaeā qdē & Galilaā sita est, incipiēs
enim a uico in planicie posito, cui nomē est Gi-
naa, in Acrabauenā desinit toparchiā: sed na-

terra nihil à Iudaea discrepat : nam & utraque
montosa sunt & campeſtres , agroſq; colendo
molles atq; optima, necnon & arboribus plenae
pomisq; tam ſylveſtribus quàm manſuetis abun-
dant, eo quòd natura ſunt arida, imbrimq; ſa-
tis habent: dulces autē per eas ſupra modū aqua
ſunt, boniq; graminis copia præter alias earum
pecora lactis abundat : quodq; maximū uiridis
atq; opulētia ſpecimē eſt, utraq; uiris reſerta eſt.
Harū confiniū eſt Anuath nicus, qui etiā Bor-
ceos appellatur, Iudaea limes à ſepiētrione. Me-
ridiana uerò pars eius , ſi in longitudinē metia-
re, adiacēti nico Arabū finibus terminatur, cui
nomen eſt Iordan. Latitudo ſanè à Iordane flu-
mine uſq; ad Ioppen explicat. Media uerò eius
eſt Hieroſolyma: unde quidam non ſine ratione,
umbilicū eius terra, eā urbē uocauerūt. Sed nec
marinis quidē Iudaea delitijs caret, ad Ptolemai-
dem uſq; locis extēta maritimis. In undēcim au-
tem ſortes diuiſa eſt : quarū prima eſt tanq̃ regia
Hieroſolyma, præ cæteris inter omnes accolae
emmenſ, uelut caput in corpore : alijs uerò poſt
hāc roparchia ſunt diſtributa. Gophna eſt ſecun-
da, & poſt eam Acrabata, adhuc Thamna, &
Lydda, itemq; Ammaus, & Pella, et Idumaea,
& Engadda, & Herodiū, & Hiericus: deinde
Iamnia et Ioppe finitimis præſunt. et præter has
Ganalitica, et Gaulanitis, et Baſanaa, & Tra-
chonitis : qua etiā regni Agrippa partes ſunt.

Eadem uerò terra incipit à monte Libano & fontibus Iordanis, usq; ad Tiberiadi proximum lacù, latitudine pādū: à nico autē q̄ appellatur Arphas, ad Iuliada oppidū longitudine cedit, & habitat ab incolis Iudæis Syruq; permixtis.

De auxilio Sepphoritis misso & Romanorum disciplina militari.

CAP. III.

DE Iudæa quidem, & quibus esset cincta regionibus, quàm maximè potui breuiter exposui. Quod autē Vespasianus miserat auxiliū Sepphoritis, hoc est, equites nulle, sexq; milia peditū, Placido eos regēte tribuno, castris in magno cāpo positis bifariam diuiduntur. Et pedites quidē in ciuitate ipsius tūda causa, equitatus uerò in castris debebat: utrinq; autē assidue prodeūdo, & circa eam regionē loca omnia incursando, magnis incōmodis Iosephum eiusq; socios, quāuis quietos, affliciebāt: & præterea ciuitates extrinsecus depredabātur, ciuiumq; conatus, si quādo excurrendi habuissent fiduciam, repellebāt. Iosephus tamē aduersus ciuitatē impetum fecit, sperans eam posse capere: quā ipse, antequām à Galilæis deficeret, ita muris cinxerat, ut Romanis quoq; esset inuicta. unde etiā spe frustratus est, cum nec ui, nec suasu Sepphoritas in suas paries pertrahere potuisset: magisq; in Iudæa bellū accendit, Romanis indignè ferētibz insidias, et propterea nec die nec nocte ab agrorum depopulatione cessantibus, sed passim diripi-

plene

pientibus quicquid rerum in his reperissent: qui
 tamen cum mortē pugnacibus semper inferrent,
 imbelles ad servitium capiebant: ignis uerò &
 sanguis Galileam totā replerant, nec quisquam
 expertus eius acerbioris aut cladis erat: unā sa-
 lucis spem fugientes habebāt in ciuitatibus, quas
 murorū ambitu Iosephus cōmunierat. Titus au-
 tem Alexandriam irāmissus ex Achaia citius
 quā per hyemē sperabatur, manū militū cuius
 causa missus fuerat suscepit: contentoq; usus iti-
 nere, maturē ad Ptolemaidē peruenit. Cumq; ibi
 patrē suum reperisset, duabus quas secū habe-
 bat legionibus (erant autem nobilissimae quinta
 & decima) iunxit etiam quā ille adduxit quin-
 tamdecimā. Eas autē sequebantur decē & octo
 cohortes, quibus accessere ex Casarea quinque cum
 una ala equitū, & ala quinque Syrorū equitum.
 Decem autē cohortiū singula mille pedites ha-
 bebant: in caeteris uerò tredecim sexcēti pedites,
 & centeni uiceni equites erāt. Satis autē auxi-
 liorū etiam à regibus congregatum est. Antio-
 chus enim & Agrippa & Sohemus bina mi-
 lia peditū, & sagittarios equites mille praebe-
 runt: cum Arabia quoq; rex Malchus praeter
 quinque milia peditū, equites mille misisset, quo-
 rum pars maior erat sagittarij: ut tota manus
 computata cum regijs, sexaginta milia circiter
 peditū equitumq; colligeret, praeter calones: qui
 plurimi sequebantur, & meditationi bellica

assueti nihil à pugnacissimis aberant: quod tempore quidē pacis dominorū exercitationibus interessent, belli autē pericula cum ipsis experirentur, & neq; peritia, neq; viribus à quoquā nisi à dominis vincerentur. Qua quidem in re nimis admirādam quis existimauerit Romanorū providentiam, ita servos instituentium, ut nō solū militia ministerio, sed belli etiā necessitatibus utiles sint. Quod si quis eorū aliam quoq; respexerit militia disciplinam, profectò cognoscet tantum eos imperium nō fortuna munere, sed propria virtute quasisse. Armis enim nec nō in bello incipiunt, neq; solū si necesse sit manus movēt, cum in pacis otio cessauerint: sed armis veluti natura cohaerētes, nullus capiunt exercitationis inducias, nec tēpora praestolantur. Meditationes autem eorū nihil à vera cōtentione discrepant: sed in dies singulos militum quisq; omnibus armis, tanquā in procinctu positus, exercetur: quo etiam facillime praelia tolerant. Neq; enim ordo neglectus eos à consuetā dispositione dispergit, neq; metus stupefacit, neq; lassitudo exhaustit. Unde sequitur ut semper superent, quos non itidem confirmatos inuenerint. Nec errauerit si quis eorum meditationes conflictus esse dixeris sine sanguine, contraq; praelia meditationes cum sanguine. Nam ne repentinò quidē hostium incursu opprimi possunt: sed quocunq; in hostilem terram irruerint, non nisi permunis castris

prælio decernant : quæ quidem non levi opere, nec iniquo loco erigunt, nec inordinate describunt : sed siquidem inæquale solum fuerit, complanatur : quatuor uerò angulis horum dimensio designatur. Nam & fabrorum multitudo, & feramentorum copia quæ usus exstructionis postulat, sequitur exercitum. Et interior quidē pars castrorum tabernaculis distribuitur, ambitus autem eorum extrinsecus muri faciem præfert : ordinatis etiā turribus pari spatio dispositis : quarum intervalla catapulis atq; balistis, & alijs machinis saxa intorquetibus, omnibusq; instrumentis missilium cōplent, ut cuncta scilicet iaculorum genera in promptu sint. Portas autē quatuor adificant, tam inmentis aditu faciles, quàm ipsis, si quid urgeat, intrò curretibus latas. Intus autē castra uici spatijs interpositis dirimūt, mediāq; rectorum tabernacula collocāt, & inter hæc prætorium diuinum tēplo simillimum : prorsus ut quasi repentina quedam ciuitas existat : forum quoq; & opificum stationes : & sedes militum primatibus, ordinumq; principibus, ubi si quæ sit inter alios ambiguitas indicēt. Ipse uerò ambitus, & omnia quæ in eo sunt, multitudine simul & scientia fabricantium opinione citius communitur : qui si res urgeat, fossa extrinsecus cingitur, depressa cubitis quatuor, pariq; spatio lata. Armis autem septi, per contubernia cum decore atq; otio in tentorijs agunt : omniaq;

ab his ordinate etiam alia caueq; per cōtubernia expediuntur : ueluti si ligno aquāne opus sit aut frumēto : nec enim cœna uel prandium cum moluerit , in potestate cuiusq; est , simul autem omnibus somnus est , excubias & uigilādi tempora buccina significant , neq; est omnino quicquam quod sine edicto geratur. Mane autē milites quidem ad cēturiones , illi uerò ad tribunos cōueniunt salutatū : cum quibus ad summū oīm ducē uniuersi ordinū principes. Ille autē his signū aliaq; dat ex more præcepta proferēda subiectis : quibus etiam in acie circumaguntur quò opus est , ac uniuersi pariter incurrūt itemq; sese recipiunt. Cum autē castris egrediendū est , tuba indicium facit : nemoq; otiosus est : sed uel solo uentu moniti , tabernacula tollunt , omniaq; ad profectiōē instruunt : deinde iterū tuba ut sine parati significat. Illi autē cum mulos & iumentā sarcinis onerauerint , uelut in currulis certamane signū expectant. Castra uerò incēdunt : eo q̄ sibi alia munire facile sit , & ne qñ hostibus eadem usui sint. Et tamē tertio quoq; tuba signo indicant , ut exeatur : urgēdo aliqua ex causa morantes , ne quis ordinē deferat. Dexterq; duci præco astās , si ad bellū parati sunt , uoce patria ter percontat : illiq; toties alacri & magna uoce paratos esse se respōdēt , inuērogātq; præueniunt : & Martio quodā spīritu repleti cum clamore dextras erigūt. Deinde otiose , et cū omni decore

progr

progrediētes ambulans, suū quisq; ordinē velus
 in bello custodiens: pedites quidē thoracibus &
 galeis septi, & utroq; latere gladijs accincti.
 Zenus autē gladius multo est longior, cum dexter
 mensurā palma nō excedat. Qui uerō ducē sti-
 pans lecti pedites, scuta & lanceas gestāt, cetera
 manus hastas & clypeos longos, ferramq; &
 corbē & sarculū & securim, necnon & habe-
 nam & falcem & catenam, triduiq; uiaicū, ut
 parum intersit inter onusta iuuetā & pedites.
 Equitibus autē ad dexterā gladius est longior,
 & contus in manu, transuersusq; ad equi laus
 clypeus: ternaq; in pharetra uel amplius depen-
 dent lata cuspide iacula, nihil ab hastis magni-
 tudine differētia. Cassides uerō & thoracas pe-
 ditibus habēt similes, nulloq; armorū genere ab
 equitū alis discrepāt lecti, qui circū ducem uer-
 santur. Agmina autē semper cui sorte id obti-
 gerit, antecedit. Talia quidē sunt Romanorū iti-
 nera et māfiones, itemq; armorū uarietas. Nihil
 uerō nec in pralijs inconsultū aut subitū agunt,
 sed omnia semp sequūtur facta sententiā, opusq;
 adhibetur ante decretis. Vnde aut minime pec-
 cant, aut si peccauerint, facilis est errati corre-
 ctio. Fortuna autē successibus meliores consilio-
 rum, etiā si aliter successerit, arbitrātur enētus:
 quasi bonū quidē fortuitū ad rem inconsultē ge-
 rendam illicitat: quae uerō ante cogitata fuerint,
 etiā si aduersus casus exceperit, bene iam medi-

ratos exhibeāt ad cauendū ne idem rursus ene-
 nias: & bonorū quidem fortuitorū non is autor
 sit cui cōtigerint, tristitium uerò quæ præter sen-
 tentiam acciderint, salte rectè cōsilia uideantur
 esse solatium. Armorum quidem exercitatione
 comparāt, ut nō modò corpora, sed animi quoq;
 militū fortiores sint. Maior autem illis est ex ti-
 more diligētia: namq; leges apud eos non deser-
 tionis soliam, uerumetiam minima negligentia
 sunt capitales: ducesq; magis quàm ipsæ leges
 terribiles: namq; bonos honorando redimunt ne
 in coercendis noxijs uideantur crudeles. Tanto
 autem obsequio rectoribus parent, ut & in pace
 ornamento sint, & in acie corpus unū totius com-
 spiciatur exercitus. sic eorū copulari sunt ordi-
 nes, ita circumduci sum mobiles: & acuis au-
 ribus ad præcepta, oculisq; ad signa, & ad ope-
 ra manibus: unde facere quidem semper strenui
 sunt, pati uerò tardissimi. nec est ubi pralianes
 aut multitudinem hostium, aut consilia sensere
 alueum, aut difficultatē regionū: sed ne fortuna
 quidē succubnere. nam in ea certiorē putant esse
 uictoriam. Quorum igitur actus à consilijs inci-
 piunt, consultaq; adeo strenuus exequitur exer-
 citus, quid mirum si Euphrates ab oriente, &
 Oceanus ab occidēte, itemq; à meridiano tractu
 Africa fertilissima regio, et à septētrione Rhe-
 nus atq; Danubius sunt imperij limites, cū mi-
 norem esse possidentibus possessionem rectè quis
 dixit

dixerit? *Hac ergo profectus sum, non tam proposito laudandi Romanos, quam solatio deuictorum, & ut nouarum rerum cupidos deterrerem: fortasse autem & ad experientiam prodcerunt bonarum artium studiosis, Romana instituta militia nescientibus: redco tamen unde digressus sum.*

Impetus Placidi contra Iotapatam. C A P. I I I I.

Vespasianus quidem una cum Tito filio in Ptolemaide interim degens, ordinabat exercitum. At uero Galilaeam peruaferat Placidus, ubi maximam eorum quos comprehendisset multitudinem, inserens: hac autem fuit Galileorum imbellior turba, animi q; deficiens: pugnacissimos autem ut uidit semper in ciuitates confugere, quas Iosephus communierat, in Iotapatam, quae omnium intissima erat, impetum uertit: existimans eam repentino aggressu facillime capiturum iri, magnamq; & sibi ex ea re alios apud rectores gloriam comparandam, & illis commodum ad reliqua maturius explicanda, quasi metu celsuris alijs ciuitatibus, si quae ualidissima esset, occupanda uidissent. Nullum tamen opinione deceptus est: Iotapatani enim, cum eius impetum praesensissent, prope ciuitatem aduenientem excipiunt: congressiq; cum Romanis ex improviso plurimum & ad pugnam parati, necnon & alacres (quippe ut pro salute patriae, item coniugum liberorumq; dimicantes) in fugam eos uertunt, multosq; faciunt, septem solum interfectis: quia neq; inordinatè

dinatè pugna decesserāt, septisq; undiq; corporibus leuiter fuerāt uulnerari: cūm Iudæi quoq; magis eminus iaculari, quā manus conferere inermes cū armatis considerent. Ex ipsis autem Iudæis tres ceciderū, paucis præterea sanciatis. Placidus igitur ab oppido repulsus aufugit.

Galilza à Vespasiano inuaditur. CAP. V.

Vespasianus uerò ipse Galilæam cupiens inuadere, ex Ptolemaide proficiscitur, ordinato, militum itinere, sicut Romani consueverunt. Auxiliores enim qui leuius armati essent, itemq; sagittarios præire iussit, ad repētos incursus hostiū cohibēdos, & ne suspectas atq; opportunas insidijs syluas scrutarentur. Hos sequebatur Romani peditatus equitatusq; pars: post quos è singulis centurijs deni armaturam suam ferētes, mensurasq; castrorū. Post hos stratores uiarū ibant, qui aggeris maligna corrigerent, ac aspera complanarent, syluasq; obstantes præciderēt, ne perplexo itinere fatigaretur exercitus. Deinde suas, itemq; subiectorū sibi rectorum sarcinas, & tutela causa multos cum his equites ordinauit: post quos ipse ueniebat, lectos pedites equitesq;: necnon & lancearios secū ducens, equitumq; præterea suorum agmine comutatus. De singulis enim turmis proprios centum & uiginti equites deputatos habebat: hos sequebantur, qui expugnandis ciuitatibus machinas & cætera tormenta portarent, deinde rectores,

rectores, itemq; praefecti cohortibus tribuni, stipendiis militibus: & post hos circū aquilam signa alia, quae omnibus apud Romanos agminibus praestant, & uniuersarum animarum regnū habeat, & suū ualidissima. Itaq; illam & principatus insigne putant, & omen uictoriae, quoscunq; bello petierint. Sacras uerò signorum effigies sequebantur cornicines, & post eos acies, in latitudinē senis digesta militibus: hisq; adhaerebat ex more quidā cēturio, disciplinae atq; ordinis custos. Serui autē singularū legionū cuncti cum peditibus erant, mulis alijsq; iumentis uehentes militū sarcinas. Postremum agmen, in quo erant mercenaria multitudo, cogebat armati pedites, equitūq; non pauci. Ita peracto itinere, Vespasianus cū omni exercitu ad fines Galilaeae peruenit: ibiq; positis castris, quāuis promptos ad bellum milites cōtinebat, unā & ostendēdo exercitum, quo hostes metu percelleret, spatiūq; indulgendo pœnitudinis, si quis ante praliū uoluntatiē mutaret: nihilominus autē murorū instruebat obsidiū. Itaq; multos quidē rebelliones fugere uel solus fecit ducis aspectus: metū uerò uniuersis incussit. Iosephi enim socij, qui non lōgē à Sepphori castra posuerant, ubi bellum appropinquare cognouerunt, & iam iamq; Romanos praelio secū congressuros, non modò ante pugnam, sed antequā hostes omnino cōspicerēt, fuga disiecti sunt: cum paucis autem relictis

Iosephus, ubi animaduerit neq; se ad excipiēdos hostes sufficientē manū habere, & Iudæorū animos concidisse: ac, si fides his haberetur, ple-rosq; libēter ad hostes defectū ire: iam tūc quidem bello omni abstinebat: quā longissimē autem periculis abesse decreuit: abductusq; qui secum remanserant, in Tiberiada confugit.

Gadaræ expugnatio.

CAP. VI.

V*espasianus autem Gadarensium ciuitatem aggressus, primo impetu caput, & eā pugnaci multitudine uacuum reperisset. Deinde hinc transgressus interius, cūctos puberes interfecit, cū Romanos odio gentis, & cladis, memoria, quā pertulerat Cestius, nullius ætatis misericordia cōmoueret. Incendit autem non solū ciuitatem, sed etiā omnes circum uicos, & op-
pidula quadam penitus desolata, nōnulla quorum habitatores ipse cepisset. Iosephus autem, quam tuitionis causa optauerat ciuitatem, ipse metu repleuit. Nam Tiberienses nunquā eum, nisi de omni bello desperasset, in fugam uersum iri credebant: neq; in hoc eos uoluntatis eius fallerat opinio. Videbat enim res Iudæorū quorsum euaderent: namq; illos uiam salutis habere, si propositum mutauissent. Ipse uerò, quāuis adhuc sibi speraret à Romanis ueniam tribuendam, mori tamen sæpe maluisset, quā prodita patria, cum dedecore administrationis sibi credita apud illos feliciter agere, contra quos fuer*

fuerat missus. Decrenit igitur Hierosolymam primatibus, quæadmodū sese res haberent, cum fide perscribere: ne uel nimis extollēdo uires hostium, timiditatis mox argueretur: uel minus aliquid nuntiando, fortasse cæpti etiam perni-
censes ad ferociam renocaret: utq; si fœdus eis placeret, citò rescriberent: aut si bellandū esset, dignum ei contra Romanos exercitum mitte-
rent. Ille quidem hac epistola scripta, maturè mittit qui Hierosolymam literas ferret.

Iotapatæ obsidio.

C A P. VII.

Vespasianus autē Iotapā excindere cupiēs (nam in eā plurimos hostiū refugisse cognouerat, & præterea ualidissimū hoc eorum esse receptaculū) præmittit pedites cum equiti-
bus, qui montanū iter coaquarent, saxis asperū ac peditibus quoq; difficile, omnino uerò equi-
tibus inuium. Et hi quidem quatriduo fecere quod iussum est, latāq; aperuere exercitui uia. Quinto autem die, qui mensis Maij uigessimus & primus erat, prior Iosephus in Iotapatā ex Tiberiade uenit, abiectosq; Iudeorum spiritus erigit. Cum uerò transitū eius Vespasiano qui-
dam transfuga nuntiasset, utq; mox ciuitatem petcret incitaret, ueluti cum ea totam Iudeam capere posset, si Iosephum subiugasset: hoc ille nūtio pro maxima felicitate percepto, Dei pro-
uidentia factū ratus, ne qui hostium prudentis-
simus uideretur, ultrò se etiam in custodiā tra-
deret

deret uoluntariā: statim quidem cum equitibus mille Placidū mittit, unaq; decadarchū Ebutium, tam manu quam prudentia uirū insignē, circumuallare ciuitatem iussit, ne clam inde Iosephus elaberetur. Postero autē die cuncta manu comitatus ipse consequitur, & post meridiē usq; acto itinere, ad Iotapatam peruenit: adductoq; in septētrionalem eius partem exercitum, in quodā tumulo castra ponit, distante ab oppido stadiis septē. Consulo autē quā maximē cōspici ab hostibus affectabat, ut uisu attoniti turbarentur: quod etiam factum est, eosq; tantus continuo stupor inuasit, ut muris egredi nullus auderet. At Romanos tota die ambulādo fatigatos, ciuitatē statim aggredi piguit: ob eam causam duplici acie circumdato oppido, tertium extrinsecus agmē equitum posuere, omnes Iudeis exitus obstruentes. Sed ea res illos in salutis desperatione audaciores effecit: quippe in bello nihil est necessitate pugnacius. Itaq; postridie impetu in muros facto, Iudei primō quidem locis suis manētes, Romanis castra ante muros habentibus resistebant. Postea uerō quā Vespasianus & sagittarios & funditores, omnemq; iaculatorū multitudinem adhibitam, missilibus in eos permisit uti: atq; ipse cum peditibus in aduersum collē, unde murus expugnabilis erat, nisi coepit: tunc ciuitati metnēs Iosephus, & cū eo cuncta Iudeorū profiluit multitudo: omnesq; in Rom

in Romanos pariter irruentes, procul à muris eos
 deterruere, multa manu simul & audacia pa-
 trando facinora. Neq; minora tamen pariebā-
 tur quam faciebant: nam quantum ipsos salutis
 desperatio, tantum pudor incendebat Romanos:
 & hos quidē peritia cum fortitudine, illos au-
 tem duce iracundia ferocitas armabat. Deniq;
 cum tota die pugnatum fuisset, praelium nox di-
 venit: in quo Romanorum plurimis sauciatis,
 tredecim interfecti sunt: Iudeorum autem cum
 sexcenti essent vulnerati, septem & decem ceci-
 derunt. Nihilōq; minus, Romanis postridie ite-
 rum irrudentibus occurrunt: multoq; fortius re-
 stiterunt: ex eo scilicet fiduciam nacti, quod eos
 pridie præter spem sustinuerant. Sed eos quoq;
 pugnaciores experti sunt, quod eorū iracundiā
 pudor incenderat, nunci credentiū, nisi citò ni-
 cissent. Itaq; per dies quinque Romanis minime
 ab aggressione cessantibus, etiam Iotapatenorū
 excursus agebātur, muriq; fortius oppugnabā-
 tur. Et neq; Iudaei vires hostiū formidabāt, neq;
 Romanos difficultas oppidi capiendi lassabat.
 Etenim Iotapata paulominus tota rupes est, ex
 alijs quidē partibus undiq; vallibus immensis
 præceps, ut earū altitudinem oculis deprehendere
 cupientiū aspectus antè deficiat. Ab una uerò
 tantū Boreæ parte adiri potest, ubi per trāsuer-
 sum latus definentis montis edificata est: quod
 quidem ipsum muro ciuitatis Iosephus fuerat

plexus, quò inaccessa essent hostibus superiora cacumina. Alijs uerò circum mōtibz re-
cta, prius quàm in eam perueniretur, à nullo po-
terat cōspici. Iotapata quidē sic erat cōmunita.
Vespasianus autē & cū natura loci simul cer-
tandū putans, & cū audacia Iudaorū, incipere
obsidionē acriter statuit: aduocatisq; rectoribus
sibi subditis, de aggressu deliberabant. Cūq; ag-
gerem fieri placuisset, qua parte murus facilis
erat accessui, totū ad cōparandā materiā misit
exercitum: oppidoq; propinquis montibus ex-
cisis, magnaq; nilignorū & lapidum compa-
rata, cratibusq; ad euitāda iacula desuper mis-
sa per uallos dispositis, his protecti aggerē con-
struebāt: nulla autē noxa uel minima telorum
cras, quæ de muro iacerētur. His autē alij terrā
ex propinquis tumulis eruētes, sine intermissio-
ne suppeditebant: cunctisq; trifariā distributis,
nullus erat otiosus. At Iudæi super eorū reg-
mina saxa ingētia & omne telorū genus cura-
bant immittere: quæ licet minimè penetrarent,
magnos tamen crepitus dabāt, & horribile im-
pedimētū erat operantibus. Tunc igitur Vespasianus
machinis missiliū circūpositis (erāt autē
omnes centū sexaginta) in eos qui super murū
astarēt, iussit tela cōtendi: simulq; ex catapulis
lancea percurrerant, saxaq; tormentis ingētia
mittebātur, ignisq; & sagittarū frequentissima
multitudo, quæ non solum murum, sed etiam

totum intra iactum earum spatiū Iudeis inaccessible fecere. Arabum enim sagittariorū manus, & iaculatores, itemq; funditores & omnes machina tela iaciebant. Neq; tamen his Iudai prohibiti, ne desuper propugnarent, quieti erāt: sed excurrento per cuneos more latronū, tegmina operantiū detrahebant, nudatosq; feriebāt: & ubi illi cessissent, aggerē dissipabant, nallorumq; munimenta cū cratibus igni tradebant: donec Vespasianus cognito, huius dāni causam ex distributione operum contigisse, quod interiecta spatia Iudeis locum aggrediendi praeberem, adunavit tegmina, cōiunctisq; pariter viribus obreptiones hostiū praecepit. Erecto autē propemodum aggere, pauloq; minus aquato propugnaculis, indignum esse ratus Iosephus, nihil contra moliri, quod oppido salutiforet, convocat fabros, murūq; alius iubet extolli. Cūq; illi tam multis obstaculis iaculis minime adificare posse affirmarēt, hanc eis defensionem excogitavit. Sudibus fixis per eos boum coria recensia extēdi praecepit, quae emissos tormentis lapides sinuata susciperent, quibusq; repulsa tela cetera dilaberentur, & ignis humore languesceret: hisq; ante fabros oppositis, illi murum die noctūq; operando, ad viginti cubitorum altitudinem erexerunt, crebris etiam curribus in eo constructis, minisq; validissimis aptatis. Qua quidem res Romanis iam intra

civitatem se esse credentibus, magnum ma-
rorem comparavit, tam Iosephi molitione, quam
oppidanorum obstinatione perterritis.

Obsidio Iotapatenorum à Vespasiano, & dili-
gentia Iosephi. deq; Iudæorum excursionem
in Romanos.

CAP. VIII.

AT Vespasianus & calliditate consilij, &
hostiū audacia magis irritabatur: quam
recepta ex munitione fiducia, Romanos ulterò in-
cursabāt: inq; dies singulos praelia castruatim,
et cuiusq; modi latrocinales doli, et eorū qua ca-
sus obtulisset rapina, aliorūq; incendia fiebant:
donec Vespasianus retento milite à pugna, sta-
tuit obsidere civitatē, ut eā usui necessariorum
penuria caperet. Aut enim coactos inopia sibi
supplicaturos, aut si ad finē usq; in eadē perti-
nacia duravissent, fame consumēdos eius habi-
tatores putabat: multoq; faciliores expugnatus
fore, si post intervallū rursus auxijs incubuisset.
Itaq; omnes exitus eorū asseruari precepit. Illi
autē frumenti quidē, aliarūq; omniū rerum in-
tus habebant copiā, prater saltem: aqua nerò pe-
nuria eos affligebat: quia neq; fons erat intra ci-
vitatē, & imbre cōtenuis habitatoribus, rara est
in illo tractu æstivis mēsis pluvia: quo tēpo-
re obfessi etiā hoc vehementius afficiebantur, &
arrenda sui fuerat excogitatū: quodq; fieri, ne-
lut omnis aqua iam defecisset, agrē ferebant. Io-
sephus enim, cū & civitatē videret abundare
alijs

alijs rebus, fortessq; animo viros esse, quo longio-
rem Romanis obsidionem faceret, quā sperabāt,
iam ium potum mensura civitas ministrabat:
illis autē cōservari aquam penuria gramine esse
videbatur: amplioremq; cupiditatem monebat,
quòd ius bibendi liberum non haberent: ac ne-
lus ad extremā suam perventum esset, labori ce-
debant. Hoc autē modo affecti, Romanos latere
non poterāt, qui ex adverso colle trans murum
in unū eos cōstare locū, & aqua mensurā acci-
pere spectabant: quò etiam balistarū perue-
nientibus telis, plurimos occidebant. V. spasia-
nus quidē non multo pōst, exhaustis pœcis, ipsa
sibi necessitate traditū iri civitatē sperabat. Io-
sephus autē, ne hanc eius spem frangeret, insie
quā plurimos per murorum minas dimersa
undis atq; humida vestimenta suspendere, ut o-
mnes repente aqua persuerent: ex quo terror
simul Romanis ac timor erat, cū tantum aqua
viderent eos ludibrio consumere, quos potui in-
digere credebant. Deniq; dux belli etiam ipse,
quia penuria civitatē posse capere desperasset,
iterum consiliū ad vim atq; arma cōvertit: In-
dais quoq; id maxime cupientibus: quòd nec se
nec civitatē salvam fore credebāt, & prius quā
fame vel sui perirēt, mortem bello optabant. Io-
sephus tamen, præter hoc etiā aliud cōsiliū, quo
sibi copia pararetur, per quandā vāllē deniā,
proptereaq; minus curiose habitam à custodi-

bus, excogitavit. Mittendo enim per occidentias
 eius partes literas ad quos vellet Indaeos extra
 civitatē degentes, ab his omnia usui necessaria,
 & quae in civitate defecerant, accipiebat: man-
 dato comitantibus, ut plerumq; ad excubias
 reperent, terga velleribus tecti: quo si qui eos
 nocte vidissent, canum similitudine fallerentur:
 idq; factitatum est, donec eius fraudē nigiles per-
 senserunt, valemq; cinxerunt. Itaq; tunc Iose-
 phus non diu civitatē sustinere posse prospiciens,
 suamq; pariter salutē, si vellet remanere, despe-
 rans, cum optimatibus de fuga tractabat. Verū
 id populus sensit. & circa eū susus, ne sese ne-
 gligeret, precabatur, in quo solo recumberent:
 ipsum enim saluti esse civitati manentem, velut
 omnes eius causa alacri essent animo certaturi:
 quod si etiam capiantur, eundem solatio fore.
 Decere autem illum nec inimicos fugere, nec
 amicos deserere, aut quasi ex navi tempestate
 oppressa defilire, qui ad eā tranquillū mari ne-
 misset. Ipsum enim magis demersurum esse civi-
 tatē, cum iam nemo audebit hostibus repugna-
 re, si discessisses cui considerent. Iosephus autem
 & sibi caneret occultans, illorum cōmodo se exi-
 tum parare dicebat: nam intra civitatē manē-
 do, neq; servatis grāde aliquid se profuturū: &
 si caperentur, unā cū his esse frustra periturū:
 obsidione utrō liberatum, extrinsecus maxi-
 mo eis emolumento fore: maturē enim congre-
 gatus

gatis ex territorio Galilaeis, alio bello Romanos
ab eorū ciuitate renouaturū: nūc autē nō uide-
re, quid apud eos residens utilitatis afferret, nisi
q̃ Romanos ad obsidionē magis incitaret, ut se
caperent magnipendentes: quē si fugisse cogno-
uissent, multum essent de obsidionis impetu re-
missuri. Non flexit his populum Iosephus, sed
hoc circūstiterē se magis incendit. Deniq; pue-
ri & senes, itēq; muliercula cū infantibus flen-
tes ad eius pedes accidebant, eumq; omnes com-
plexi tenebant, & ut fortuna socius sibi rema-
neret, cū ululatibus supplicabant: non inuidia
salutis eius, quantum ego arbitror, sed propria
spe: nihil enim se mali, remanēte Iosepho, existi-
mabāt esse passuros. Ille autē siquidē paruisset,
haec preces esse ratas: custodiā uerò, si per uim
cogeretur (nulleū enim propositū discessus etiā
querelarū misericordia fregerat) remanere sta-
tuit: cōmuniq; desperatione ciuitatis armatus,
& nunc tēpus esse dicēs pugnā incipere, cū spes
nulla salutis est: pulchrumq; uitam pacisci pro
laude, ac fortis aliquo patrato facinore in memo-
riam posteritatis occumbere: ad opera sese con-
uertit. Cum pugnacissimis ergo egressus, disie-
ctis custodibus, usq; ad Romanorū castra excur-
rebat: & nunc pelles aggeribus impositas, sub
quibus tendebant, discerpere: nūc operibus ignē
immittere: posteroq; die similiter ac tertio &
per aliquos deinceps dies ac noctes bellādo non
desauig

defaigabatur. Sed *Vespasianus* Romanos his excursibus male affectos aspiciens (nam & terga dare *Iudeis* pudebat, & fugientes insequi armorū pondere tardabantur: cum *Iudei* semper aliquid agentes, priusquā paterentur, in ciuitatem refugerēt) armatis imperat, ut eorū impetum declinarēt, nē cum hominibus mortis audis manū cōfererēt. Nihil esse fortius desperatis. Restingui autē illorum impetus, si proposito frustrerentur, quasi flammam si materiam non inueniat. Ad hoc oportere Romanos cautiū querere uictoriā, angēda possessionis causa, non ex necessitate pugnantes. Per sagittarios autem *Arabum* & *Syria* & funditores, perq; saxa tormentis emissa plerūq; repellebat *Iudeos*: nulla enim telorum machina quiescebat. Illi autē his quidē male accepti cedeant: uerū eminus missa intra iactum subeuntes, sauius Romanis instabant: cum neq; corpori, neq; animae parcerent: sed per uicem utrinq; pugnarent, suorum quisq; laborantibus subuenientes.

De oppugnatione *Vespasiani* contra *Iotapatam*, ariete & aliis tormentis bellicis. CAP. IX.

Igitur *Vespasianus* uiro se existimans longitudine temporis, hostiumq; incursum obfideri, cū prope iam muris aggeres aquarentur, arietem admonere decreuit. Est autē aries, immensa materia, malo nanis asinilis: cuius summum graui ferro solidatū est, in arietis effigiem fabri

fabricato, unde etiā nomē accepit: dependet autem funibus medius ex trabe alia, velut ex trarina, palis utrinq; sulcus, bene fundatis: retrorsum autē magna virorū multitudine repulsus, iisdemq; simul rursus impellentibus missus, in fronte prominēte ferro mœnia percussit: nec est ulla tam valida turris, aut murorum ambitus adeo latus, ut eis priores ictus fortiter sustineret, assiduos vincat. Ad huius periculum rei duci Romano transire placuit ut capere oppidū properanti: quoniā perniciofa videbatur obsidio, Iudais minime quiescentibus. Itaq; Romani quidem balistis ceterisq; missiliū machinis, ut facilius ferirentur qui de muris obstare cētassent propius adhibitis utebātur: neq; sagittarij aut funditores longius aberāt: cum vero ea causa muros nemo auderet ascendere, ipsi arietem applicabāt cratibus desuper itemq; pellibus septum, tam pro sui defensione quā machina. Et primo quidē impetu mœnia concussa sunt: clamorq; oppidanorū, velut iam capti essent, maximus factus est. Iosephus autē eundē locū saepe feriri, neq; multo post murū disturbatum iri prospiciens, quo commento nim machina paulatim falleret excogitavit. Saccos enim paleis confertos, quā semper impetiū arietis ferri viderēt, demitti iussit ex muro: ut eo modo secundi ictus errarēt, aut etiam excepta vulnera laxitas frustraretur. Quae quidē res multū Romanis mora attulit:

attulit: nam quocumq; hi machinā cōvertissent, contrā illi qui super murū stabant, palearū traducētes saccos, iclibus supponebant, nihilq; murus percussione ladebatur, donec etiā Romani aduersus hoc aliud machinati sunt: proceris enim contis expeditis, in his summis falces quibus saccos abscinderēt alligarūt. Cū autē hoc modo efficax esset opus arietis, ac murus (qui recēs adificatus erat) iclibus cederet, quod reliquum erat, Iosephus eiusq; socij ad ignis auxilium se cōtulerunt: accēsumq; totum quod arida fuit materia, tribus ex locis pariter inflāmarunt, unaq; machinas & propugnacula Romanorū & aggeres cōcremarunt. Illi uerō nō sine malo subueniebāt, audacia simul eorū territi, et ne adiumento essent, flāmis proruentibus impediti: qua aridū nacla fomitē, & praterca bitumen ac picem, necnō etiā sulfūr, opinione citius uoluitabant: opēraq; Romanorum multo labore curata, unius hora spatio pessum dederūt. Hic etiā uir quidā Indaeus, predicatione ac memoria dignus inuentus est, Samaei filius Eleazarus, cui Saab Galilae patria fuit. Is enim saxū ingēs alie sublatum, tanta ui super arietem ex muro demisit, ut machine caput abrumperet, idq; ex medijs hostibus saluū ad eos delatus auferret, nulloq; metu reportaret ad murum. Postremo tanquā signū quò tela mitterent, hostibus propositus, nudo corpore quinq; sagittarū

nulncri

vulneribus fixus est: earumq; nulla respecta, ubi
 murū ascendit, unde iam uideri ab omnibus po-
 terat, sua audacia ibi cōstitit, cōtraclūq; dolo-
 re plagarū cum ariete decidit. Post hūc fortis-
 simi extiterunt duo fratres Netiras & Philip-
 pus de nico Ruma Galilei: qui cū super milites
 decimæ legionis profuissent, tanto impetu niq;
 irruerunt, ut & acie Romanorū perumperet,
 quiq; aduersum iterant, omnes in fugā uerteret.
 Præter hos Iosephus quoq; & cetera multitu-
 do, raptis ignibus, machinas & refugia, cū ope-
 ribus quinta itemq; decima, eius qua terga de-
 derat legionis, incendunt. Cateri autē qui mox
 consecuti sunt, & instrumenta & omne genus
 materia obruerūt. Rursus autē Romani sub ne-
 speram, erectū arietē ad eam muri partem, qua
 pridem quassata fuerat, appulere: ibiq; propu-
 gnatorū quidā Vespasiani plantā sagitta per-
 cussam leniter uulnerat, quia uis teli spatio de-
 fecisset. Maximā tunc id Romanis perturbatio-
 nem fecit. His enim qui propē aderāt niso san-
 guine perterritis, per omnē fama cucurrit exer-
 citū: relictaq; obsidione, pleriq; cū stupore atq;
 formidine ad ducē belli concurrerant: & ante
 omnes Titus aderat metuēs patri. Vnde cōtigis-
 ut & beneuolentia circa rectorē, & filij trepi-
 datio confunderet multitudinē. Facile tamē pa-
 ter & timore filium, & perturbatione libera-
 uit exercitū: superato enim dolore uulneris, &

ab omnibus qui sui causa perimuerunt conspici studens, bellū in Iudeos sauius incitauit: nam uelut ultor quisq; imperatoris omne periculum adire cupiebat: & clamore alius aliū adhortantes, murū petebant. Iosephus autē cum suis, licet assiduis balistarū itemq; tormentorū ictibus caderent, nequaquā tamē deterrebantur à muro: sed flāmis & ferro & saxis eos appetebant, qui arietē protecti cratibus impellerent. Nihil autē aut parum proficiebant, cum sine intermissione procumberent in conspectu hostium positi, quos ipsi cōtra uidere nō possent: nam & suis ignibus collucebant, tanquā si dies esset, & certum erant hostibus signū quo tela dirigerent: machinisq; procul nō apparētibus, missilia cauere nō poterant. Ergo propterea tam catapultarū quā iacularū ui simul multi transfigebantur: missaq; machinis saxa & murorū minas auferebāt, & frangebant angulos turriū: uirorū autem nulli tam fortiter constipati erant, ut nō usq; ad extremam aciem saxi magnitudine ac uoluntate sternerentur. Sciet autē aliquis, huius machine uis quantum ualeat, ex his quæ illis nocte contigerunt. In muro cuidam ex circūstantibus Iosepho, saxo percusso caput amissum est, eiusq; ad tertium stadiū uelusi funda excussa caluaria. Interdum quoq; pregnantis femina transiecto uero, ad dimidiū stadium infans abactus est: tanta tormento uis fuit. Ergo machinis terribilio

lior erat impetus & missilium strepitus. Crebri autem motus, cū per muros deicerentur, sonabant: & acerbissimus quidem intus excitabatur mulierum clamor: extrinsecus autē occumbentium gemitus concrepabant: totusq; ambitus muri, ad quē pugnabatur, sanguine confluebat: iamq; ascendi poterat congestione cadaverum: montes autē resonantes, multo amplius horrore augebant: nec quicquam illi nocti defuit, quod vel auribus vel oculis terrorem posset incutere. Plurimi quidem pro Iotapata decertantes, fortiter ceciderūt, plurimi etiam sauciati sunt, & tamen nix circa matutinas vigiliis murus assiduus machinarum ictibus cessit. Tumq; illi quidem corporibus atq; armis eam partem qua deiecta fuerat, priusquam Romani pontes apponerent, munierunt.

De iterata impugnatione Iotapatensium. C A P. X.

Mane autem Vespasianus ad occupandam civitatem iam ducebat exercitum, ex nocturno labore paululum recreatū. Idemq; cupiens de cōsulsa muri parte alios propugnatores depellere, equitū quidē fortissimos equis depositos trifariam collocat: ut recti armis diris lacus undiq; obsiderent, contosq; pratenderent: & cū pontes admoñeri coepissent, ipsi priores introirent. Post illos autem pedites validissimos ordinavit. Reliquam verò equitum multitudinem secundum muri spatium per mōiana loca

distendit, ne quis fugiens excidiū ciuitatis lateret. Deinde qui hos sequerentur cōstituit sagittarios, paratas sagittas habere iussos: funditores quoq; similiter. & appositos machinis. Alijs autem integris muri partibus scalas applicare precepit, ut qui hos prohibere tentassent, deiecta parvis defensionem relinquerent: ceteriq; omnibus simul telis oppressi, uolentia irrumpentium cederēt. Iosephus autē hoc consilio cognito, per murū integrum labore fatigatos itemq; senes disposuit, quasi ladi non possent: in parte uerò collapsa ualidū & potentissimū quemq; senosq; ante omnes uiros, in quibus et ipse fuit, ad pericula subeunda sortitus est: hisq; precepit, ut agminū ululatibus ne metu quaterentur, aures obstruerent: contra sagittarum uerò multitudinem cōmuniter protegerentur desuper scutis: paulatimq; recederent, donec sagittarij pharetras exinanirent. Si uerò pontes a Romanis apponerentur, ipsos proficere mandauit: atq; hostibus persuasit per sua instrumenta resistere: unumquemq; uerò ita certare debere, non quasi conseruandam tueretur, sed quasi perditā iam patriam uindicaret: atq; oculis suis proponere mactari senes ac liberos, cōingesq; suas prope modum ab hostibus capi: nimq; futura cladis iam nunc collectam in auctores eius effundere. ita quidem in utroq; disposuit. Cinitatis autem uulgus imbelles, mulieres ac pueri, postquā op-
pidum

pidum triplici acie uidere circumdatū (nullus enim ad pugnam trāslatus fuerat à custodijs) stris-
 elisq; gladijs ad parietem muri deiectā hostes in-
 stare, armisq; motana loca omnia desuper collu-
 cere, atq; Arabū quēdā sagittarijs tela sugge-
 rere, tunc extremo ululatu quasi capta urbe cō-
 sonnerūt, nō ut impedere mala, sed ut adesse iam
 crederes. Quare Iosephus mulieres, ne miseri-
 cordia suorum animos effeminarēt, intra domos
 eū interminatione cōcludit, silere iussas: ipse ue-
 rō ad parietem muri qua sibi obtigerat trāsmiit: &
 scalis quidē applicatibus animū nō imēdit, sed
 tantū speculabatur impetū sagittariū. Simul au-
 tem ac tubicines uniuersarū legionū cōsonue-
 runt, & grauius infremuit exercitus: signoq;
 dato, missis undiq; sagittis lux obscurari cœ-
 pit: Iosephi socij memores praeceptorū, & aduer-
 sus clamorē obstruētis auribus, & cōtra sagit-
 tarum vulnere corporibus cōmunitis, cū admo-
 uerētur pontiū machina, ipsi eius cursu, & an-
 tequam hostes pedem in his ponerēt, occupant:
 eosq; ascendere nitentes praelio deturbant, uaria,
 manū itemq; animi facinora demonstrātes: &
 ne uel in extremis calamitatibus deteriores illis
 uiderentur, qui sine periculo fortes contra se es-
 sent, curabāt: nec prius à Romanis dinelleban-
 tur, quā uel caderent, uel occiderēt. Itaq; Iudaeis
 perpetuo dimicantibus, cū nec unde mutarē
 propugnatores haberēt, defessis autē Romanorū

*assidue substitueretur: proq; his quos violentia
 repulissent, alij succederent: inuicē se adhortati
 latera copulant: procelliq; desuper longioribus
 scutis, inexpugnabilis globus effecti sunt: ro-
 taq; acie uelut uno corpore repellēdo Iudæos, in
 muro iam pedē ponebāt. Tum Iosephus, his re-
 rum angustijs cōsilio necessitatis adhibito, ma-
 chinis excogitadis cū desperatione stimulat:ur:
 feruentiq; oleo perfundi milites iubet, scutorum
 coniunctione defensos. Id autē Iudæi multi, qui
 & paratū haberent, & plurimū, cito Romanis
 infundunt: ipsis etiam in eos athenis missis calo-
 re bullientibus. Hac res Romanorū ardentium
 aciem dissipauit, & cū dolore sauisimo deuol-
 uebantur a muro: siquidē facile a uertice ad pe-
 des usq; sub armatura oleum per totum corpus
 fluebat, carnemq; nō secus ac flāma depasceba-
 tur: quod natura facile calesceret, si roq; pro sui
 pinguedine refrigesceret. Thoracibus autē &
 galeis illigatis incēdij fuga nō erat. Nunc autē
 salientes, nunc incuruati dolore, de pōtib; de-
 cidebant. Ad suos autē cōtranitiētes intō recē-
 dere nō poterāt, quoniā facile ab insequētib;.
 vulnerabātur. Sed neq; Romanis uirtus in re-
 bus aduersis, nec Iudæis prudētia defuit. Roma-
 ni enim licet oleo perfusi mirabilia pati uide-
 rentur, tamē in eos qui perfuderant ferebantur.
 præcedentē quisq; incurfando, tanquā ipse im-
 petum retardaret. Iudæi uerò progressum eorū
 dolo*

dolo altero deceiverunt, cū forno græco decocto pontiū tabulata persunderēt: quib⁹ illi dilabētes retrahebātur, ut neq; fugiētū quisquā, neq; aggrediētiū firmo posset eniti uestigio: sed alij quidē resupinati per ipsas pontiū tabulas calcarentur, multi uerò super aggeres deijcerētur: & qui cecidissent, à Iudæis feriebātur: qui Romanis desilientibus conflictu iam liberi, facillime tela dirigebant. Cū autē multa milites mala in hac perpeti pugna dux uideret, sub uestigam eos renocat: quorū nō paucis trucidatis, plures sunt uulnerati. Ex Iotapata uerò sex uiris moriens, plures quā trecētū sancij translati sunt. Hoc autē modo pugnatū est Iunij mēsis die nigesimo. At Vespasianus, eorū causa qua acciderant, consolatus exercitum, postquā ira uidit accēsum, neq; tam exhortationē quā opus deposcere, aggeres quidē altius tollit. Tres uerò turres quinquagenū pedū in excelsum iubet erigi, ferro undiq; tectas, ut & pōdere stabiles essent, neq; ignibus expugnārētur: easq; super aggeres collocat, iaculatoribus & sagittarijs, itemq; lenioribus missiliū machinis plenas, funditorum quoq; fortissimis. Qui cū nō cōspicerētur propter altitudinem turrium & loricas, ipsi eos qui super murum astarent facile cōspicuos, telus feriebant. At illi cum neq; à uertice uenientes sagittas facile declinarent, neque ulcisci possent quos nō uiderent, altitudine quidem

currim libraia manu iacula superante: ferro autem, quo erant sepiā, flammis obstante: ob hac defensionem muri deserunt: oppugnationemq; sentiantibus prompte occurrunt. Et Iotapateni quidem ita resistebant, quamuis multi in dies singulos occumberent, neq; contra mali quicquam hostibus facerent, quod eos sine periculo prohibere non poterant.

Iaphæ expugnatio à Traiano & Tito. CAP. XL

His autē diebus Vespasianus ad finitimas quandam Iotapata civitatē evocatus, cui nomen est Iapha, novas res affectantem, & propicea, quod Iotapatenos præter spem resistisse audierat, insolentem, misit eò Traianum decima legionis rectorem, dāns ei duo milia peditem & equites mille. Ille autem cū oppidum contra expugnationē munitissimum reperisset, (nam præter naturā qua tutum erat etiam muro duplici cingebatur) habitantes verò eius vidisset paratos ad pugnam sibi obuios processisse, prælium cum his comittit, eosq; paulisper relictos, in fugam uertit: quos uestigijs consecuti Romani, exterioris muri ambitum quod confugerant, cum ipsis irrumpunt. secundum autē murum petentibus, cives sui clausere civitatē, metum scilicet, ne cum his rursus hostes intrarent. Profecto autem Deus Galilæorum clades Romanis donabat, qui etiam tūc civitatis eius universum populum exclusum moribus proprijs, ad interitum

ritum hostibus dedit audissimis cadum. Multi
 enim simul ruentes ad portas, multumq; nomi-
 natim prepositos inclamantes, inter ipsas preces
 mactabantur, quibus hostes unum murum, al-
 terum ciues clauserant: & inter medios coacti
 murorū ambitus, multi quidem sociorum gladijs
 transfigebantur, infiniti vero à Romanis interfi-
 ciebātur, ne ad ulciscendum quidem recepta fi-
 ducia: nam præter hostilem metum, etiam dome-
 stica proditio eorū animos fregerat. Deniq; mo-
 riebantur, non Romanos, sed Iudæos execrando,
 quoad omnes interiere numero hominum, duo-
 decim millia. Unde Traianus uacnam esse cini-
 tatem pugnatoribus reputans, & si qui adhuc
 intus essent, nihil eos ausuros esse existimās præ
 timore, imperatori excidium reseruauit: eumq;
 per nuntios rogauit, ut filium suum Titum mit-
 teret, finem uictoriae impositurum. Ille autē labo-
 ris aliquid superesse ratus, cū milite filium misit,
 hoc est, quingētis equitibus, & peditibus mille.
 Qui maturè ad ciuitatē profectus sic ordinauit
 exercitum, ut in leno quidem latere Traianum
 constituēret, ipse uerò in dextro obsidioni præ-
 esset. Itaq; militibus scalas muris undiq; appli-
 cantibus, cū paulisper desuper Galilæi obsti-
 tissent, continuo mœnia reliquerunt. Titus uerò
 eumq; comites salu demissi, maturè ciuitatē ob-
 sinuerūt. Tumq; uehemens cum his qui se intus
 congregauere, pugna commissa est: nunc per

angusta uiarū irrucnribus ualidiſſimis, nūc ſœ-
minis ex tectorū culminibus, quæ ſortè inueniſ-
ſent, tela iaſtantibus. Et hoc quidem modo uſq;
ad ſextā horam ſuſtinuere conſicti: abſumptis
autē bellatoribus, cætera multitudo, & ſub di-
no, & per domos, ſenes pariter ac iuuenes ma-
ſtabantur. Deniq; uirilſ ſexuſ præter infantes
nulluſ remanſit, qui cū mulieribuſ abducti ſunt
ſeruitio. Interemptorū quidem in ciuitate, & in
primo cōgreſſu, numeruſ fuit x v. millia: capti-
uorū autē duo millia c x x x. Hac Galileiſ cla-
deſ contigit quinto & uigeſimo die Iunij mēſiſ.

De Samaritiſ à Cereale deuictiſ. CAP. XII.

Sed ne Samaritiæ quidem alieni à calamita-
tibuſ remanſere. Hi namq; in monte Gari-
zin, qui eſt illuſ ſanctiſſimuſ, cōgregati, lociſ ſuiſ
expectabant: belli autem minas eorū conueniunt
ac ſpirituſ habere uidebatur: nec ſaltem uicino-
rum malis corrigebantur, ſed inconſulta ſuarum
uirium infirmitate, ſecundiſ Romanorum rebus
exterriti, prona in tumultuſ uoluntate pende-
bant. Veſpaſiano autem placebat motuſ antece-
pere, eorumq; impetuſ præuenire. Nam & ſi
praſidiſ tota Samaritica regio cincta erat, ta-
men eorū multitudo qui coierant & conſpiratio
timebatur. Eaſq; cauſa Cereale quintæ legionis
tribunū, cum ſexcentiſ equitibuſ tribuſq; pedi-
tuſ millibuſ mittit. Ille autē ad moniē quidem
accedere, praliſq; congregari nequaquam intenuſ
eſſe

esse duxit, q̄ hostes plurimi desuper essent: milites uerò circumuallatis undiq; mōis radicibus, tota eos die custodiebāt. Euenit autē aqua tunc indigentibus Samaritis, etiam granes accendi aēlus (erat enim sc̄pus aēstatis, neq; se rebus necessarijs uulgus instruxerat) adeo ut nonnulli quidē una die siti morerētur, multi uerò eiusmodi morti seruitiū praferētes, ad Romanos transfugerent: ex quibus cognito Cerealis, illos etiam qui adhuc perseueraret, malis infractos, montem ascendit: & circum hostes exercitū constituto, primum eos ad fœdera hortabatur, atq; ut salui esse mallerent rogab. it: si arma proiecissent, intos fore promittens: deniq; quia persuadere nō posset, aggressus eos occidit omnes. Erant autem undecim millia & sexcenti. Hac Iunij mensis uigesimo & septimo die gesta sunt: atq; his calamitatibus Samaritae oppressi sunt.

Itopatz excidium.

CAP. XIII.

Itopatensis autem diu durantibus, & praeter spem aduersa tolerantibus, quadragesimo quidem ac septimo die, Romanorū aggeres super murorū altitudinē sunt elati. Quidam uerò ad Vespasianū eodem die profugus uenit, paucitatem ciuium & infirmitatē simul eorum enuntiatus: quodq; diuturnis uigilijs, & praelijs astidus consumpti, minime quidem ulterius uim ferre possent, uerū dolo etiam caperentur, si quis instaret: circa extremam namq; uigiliam,

u v s

quam

quando & malorum requiem habere niderentur, & maximè defatigatos custodes maturinus somnus occupat, dormire eos dicebat, eademq; hora invadendos esse suadebat. Vespasiano autem, quia fidē nosset inter se Iudaorū, quantaq; superbia pœnas cōtemnerent, trās fuga suspectus erat: nam & antea quidam ex Iotapata captus, omne tormentorum genus fortiter perulit: & cum ne flammis quidē coactus, quid intus ageretur, hostibus exquirētibus prodidisset, mortem deridēs cruci suffixus est. Fidem tamē proditori coniectura faciebat, fortasse illum vera dicere: ipse autē nihil ex eius fallacia magnū sibi existimās esse metuendum, asseruari hominē iussit, & ad occupādā civitatē parabat exercitum. Hora igitur qua fuerat indicata, silentio muros petebat: primusq; incedebat Titus cum uno è tribunnis Domitio Sabino, paucis ex quintadecima legione comitatus. Interfectis autē nigi-
 libus, in civitatē ingrediuntur, & post eos Sextus Cerealis tribunus, & Placidus, subiectos sibi milites introducebāt. Arce uerò occupata, cum hostes in medio oppido versarentur, iamq; planē dies esset, ne tunc quidē illi qui capti tenerētur, adhuc excidiū sentiebāt, multo labore somnoq; pariter dissoluti. Et si quis enigilasset, nebula nifus eius hebetavit, qua casu tunc plurima se circa oppidū fuderat, donec totus irrupit exercitus: soloq; malorū periculo exuscitati sunt, mori-

ricus

vientesq; demū se perīſſe crediderunt. Romanos autem memores quid obſidionis tēpore perintuſſent, neq; parcendi cuiquā, neq; miſerēdi ququam tāgebat cura: ſed ex arce plebē ad prona compulſam facilimē trucidabant, ubi loci difficultas pugnacibus quoq; negaret copiam reſiſtendi. Viarum nanq; anguſtijs preſſi, ac per declivia dilabentes, ſuente deſuper bello obtere-
bantur. Id multos etiam qui circa Joſephū lecti erant, ut manibus proprijs liberarcntur incitavit. Nam cum ſe viderent Romanorū neminē poſſe occidere, ne Romanorū manibus oppeterēi prae-
venerunt, & in extrema parte civitatis congregati, ſemet interfecerunt. Quicunq; tamen vigiliam primi captam civitatē ſenſerant, in quamdam turrim ſeptentrionalem fuga recepti, aliquandiu quidem reſiſterunt: deinde circumfuſi hoſtium multitudi-
ne, ſero dexteras dedere: hiſq; iſtantibus, mortē ſuam a quo animo prae-
buerūt. Potuiſſent autem incruento Romani obſidionis ſine gloriari, niſi unus ex ipſis occidiſſet centurio, Antonius, peremptus inſidijs. Nam quidam ex his qui ad ſpeluncas conſugerant (erant autem plurimi) rogabat Antonium, dextram ſibi porrigere, ad fidē ſalutis ac praſidium, quo tutus accederet: cumq; is manum porrexiffet incaute, haſta ille praeventum ſub inguine perculit, ſtatimq; conſecit. Illo quidem die compa-
rentem multitudinem peremere Romani: poſtea
verò

nero secutis diebus scrutando latebras, per en-
niculos & speluncas in omnem sauebant ata-
icem, prater infantes ac foeminas. Itaq; caprini
quidem mille ducenti congregati erant: qua-
draginta uerò millia connumerata sunt excidiū
sempore pugnisq; superioribus mortuorū. At
Vespasianus ciuitatem ipsam excindi iubet, ca-
stellaq; eius omnia exurit. Iotapata quidem ita
deniūcta est terriodecimo imperij Neronis anno,
calendarum Iuliarum die.

Quomodo Iosephus captus uitam suam redeme-
rit facto & uerbo.

CAP. XIIII.

Romani uerò Iosephū requirentes, & pro-
pria indignationis causa, & quod impe-
ratori operapretium uidebatur, (captus enim, ma-
xima pars belli esset) mortuos itemq; abditos ri-
mabantur: ille autem in exitio ciuitatis fortuna
quodā usus auxilio, per medios se hostes surri-
puit, & in quendā profundū puteum saltu de-
missus est, cui amplum specus adiunctū erat à la-
tere, quod suprascrutantes uidere nō possent: ubi
XL. insignes viros latitantes offendit, rerumq;
utilium apparatus, qui nō paucis diebus suffice-
ret. Hostibus autē omnia cōplexu, interdū qui-
dem se occultauit: nocte uerò sursum ascendens
vigilias explorabat, ut fugeret. Cumq; omnia
undiq; ipsius causa maximè custodirentur, neq;
fallendi spes esset, in speluncā uerū descendebat:
biduumq; ibi delituit. Tertia uerò die, capta
quad

quadam muliere, qua cum ipsis fuerat, indicatus est. Tumq; Vespasianus properè duos tribunos, Paulinũ & Gallicanũ, iussos pacem dare Iosepho, & hortari eum ut ascēderet, misit. Quibus tamē ille rogantibus, postquam ad eum venerunt, fidemq; pro salute dantibus minimè paruit. Ex his autē magis qua pati meritus esset, qui plurima cōmisisset, quàm ex naturali mansuetudine rogantium, suspiciōē colligens, melius ad pœnam euocaretur, timebat: donec Vespasianus tertium quoq; tribunũ Nicanorem, Iosepho notum, atq; olim consuetũ misit. Is autē, quàm miſe in eos Romanorũ esset ingeniũ, quos semel subiugassent, referens: quodq; ipse Iosephus virtutis causa magis admirabilis, quàm inuisus du cibis haberetur: effectq; imperatori studium non eum ad suppliciũ ducere, quod etiam sine deditione sibi liceret exigere, sed conservare potius virum fortē: his addebat, quòd nec Vespasianus, si quid dolo moliretur, amicum ad id mitteret, ut rem optimã pessima, hoc est, perfidia pratexcret amicitiam: neq; semetipsum illi, ut amicum falleret, obtemperaturũ fuisse. Verũ Iosepho etiam post Nicanoris dicta hasitante, milites quidem irati, spelunca ignem submittere properabant: sed retinebat eos belli ductor, vivum Iosephum capere plurimè pendens. Nicanore autem vehementer instante, ubi etiam hostilis multitudinis minas cōperit Iosephus, nocturna somnia remi-

niscitur:

niscitur : quibus ei Deus & futuras Iudaorum clades, & qua Romanis essent euentura principibus, ostendit. Erat autē interpretandis quoque somnijs idoneus, & coniectare qua ambigūe diuinitus diceretur, sciebat : qui & sacros prophetarū libros nouerat, quod & ipse sacerdos esset, & parentibus sacerdotibus procreatus. Illa igitur hora quasi Deo plenus, & recentiu somniorum, qua horrēda uideras, simulacra mēte complexus, occultas preces Deo offert. Et quia Iudaorum, inquit, labefactari tibi rem creator placuit, fortuna uerō ad Romanos tota migravit, animamque meam qua futura prediceret, elegisti, do quidē manus spōre Romanis, & uiuo. Testor autē, quod nō proditor, sed tuus minister ad eos ibo : simulque his dictis, Nicanori consensiebat. Verim qui unā cōfugerant Iudaorū, postquam intellexerūt Iosephū rogantibus cedere, uniuersi circumstantes elumabant, certē plurimū ingemiscere leges patria. Vbi sunt, qua Iudais Deo annuit, quibus moriē consentientes animas indidit ? Vita Iosephe capius es, lucemque pateris intueri fernientem ? quam cito tui oblitus es ? quam multos pro libertate mori persuasisti ? falsam profectō opinionē fortitudinis habebas, falsamque prudentia, si salutē apud eos speras, cum quibus ita dimicasti : aut si hac etiā certa sunt, ab illis tamē te seruari cupis. Sed quamuis te Romanorum fortuna tui oblivione perfuderis, nos

tamen

tamen patriæ gloriæ consulentes, & dexterâ tibi
 & gladium cōmodabimus : Tu uerò siquidem
 sponte moriare, dux Iudeorum: si uerò inuitus,
 proditor morieris. Vix hæc elocuti sunt, & in-
 tensatis ei gladijs, occidendū illum cōmēban-
 tur, si Romanus pareret. Timens igitur impetum
 Iosephus, & se Dei præceptorū proditorem esse
 ratus, si ea nō renuntiasset morte præueniens, ar-
 gumentis eos philosophia necessariò tractare in-
 cipit. Et quid enim tā opere, inquit, ô socij pro-
 pria cadu anidi sumus? aut cur amicissimas in-
 ter se res, corpus & animâ in dissensionem no-
 eamus? mutatu me esse quispiam dicet? sed Ro-
 mani hoc sciunt. Optimum in bello mori? sed
 lege belli, hoc est à uictoribus trucidari. Proin-
 de siquidem Romanorū ferrum deprecor, uerè
 meo gladio meaq; manu sim dignus: sin illi ho-
 sti suo parcēdum putant, quanto iustius nos ipsi
 nobis pepercimus? Quippe solidū est ea circa
 nos admittere, pro quibus ab illis dissensimus.
 Pulchrum enim esse pro libertate mori, & ipse
 fateor, pugnando tamen, & illorum manibus
 qui eam præripuerunt: nunc autem neq; prælio no-
 bis obstant, neq; nos interficiunt. Itidem autem
 timidus est habendus, qui mori non uult cū
 opus est, & qui uult cū non oportet. Præterea
 quis nos metus prohibet ad Romanos ascen-
 dere? nempe mortis. Ergo quæ ab hostibus
 dubie suspecta formidini est, eam certam ipsi
 nobis

nobis irrogabimus? Verum seruitutē dicet aliquis. Valde quidem nunc liberi sumus. At viri fortis est semet occidere. Imo uerò ignauissimi, quantum opinor. Nam & gubernatorē timidissimum puto, qui tempestatem metuens, ante nimis turbinis naue sponte submergit. Quinctiā propria manu perire, à cōmuni omnium animalium natura discrepat, eoq; modo in creatorē nostrū Deum summū scelus admittitur. Nullū est animal, quod ex industria, uel per se moriatur. Si quidē natura lex ualidissima, ut uelint uivere, in omnibus sua est: idcirco et qui nobis adimendum id putant, hostes ducimus, & quos nostros insidiatores putamus pœna persequimur. Deū uerò indigne ferre nō arbitramini, cū donum eius homo despiciat? Ab illo enim accepimus ut essemus: rursumq; ut esse desinamus, illi reddendū est. Corpora quidē cunctis mortalia sunt, ex caduca materia fabricata: anima uerò semper immortalis est, Deiq; particula in corporibus collocata. Si quis ergo depositū hominis surripuerit, aut male tractauerit, pessimus statim ac perfidiosus habetur. Si Dei depositū ex proprio corpore quis eicerit, eū se latuisse quē laeserit aestimabit? Et seruos quidē fugientes ulcisci, iustū creditur, quāuis nequā dominos fugerint: ipsi uerò Deū fugientes, & optimū Deum, impiē facere nō uidebimur? An ignoratis quòd eorū qui lege natura uita exeūt, acceptūq; Deo debitum

debitum solvūt, cū id qui dedit recipere noluerit, perpetua laus domusq; ac familia stabiles sunt: pure autē et quae innocētes exaudiāt animae, retinēt locū in caelo adepta sanctissimū: atque inde rursus, noluentibus saeculis, casta corpora iubentur incolere. Quorum verò manus in seipsos insanierūt, eorū animas tenebrosior Orcus suscipit. Pater autē illorū Deus autores iniuria per nepotes ulciscitur. Hinc et Deo iniunctum est, & a sapientissima legis nostra cōditore coercetur. Deniq; si qui se occiderint, apud nos quē usq; ad solis occasum insepultos abijci decretū est, cum etiā hostes sepeliri fas esse ducamus: apud alios autē et dextra iubetur abscindī eiusmodi mortuorū, quae in ipsos armata sunt: quoniam ne corpus ab anima, ita manū esse a corpore alienā existimarēt. Pulchrū igitur, o socij, iusta sentire: neq; humanis cladibus addere, ne creatorē omniū impietate ledamus. Si salvi esse volumus, salvi simus: nec enim salus apud eos ignobilis est, quibus tantis virtutē operibus demonstravimus. Sin mori placet, ab his occidēte perpulchrū est, qui nos ceperint. Nō migrabo ego in hostiū locū, ut ipse mei proditor fiat. multo enim solidior sum, quā qui ad hostes ultrō profugium. Siquidē illi salvis sua causa id faciūt: ego verò interitū, & quidē mei. Romanorū tamē insidius votis expeto: nā si me & post amictas dexteras perimam, magno animo para-

toq; moriatur, mendacij perfidia pro uictorie solatio mecum asseres. Multa quidem in hunc modum Iosephus ut a cæde propria socios dehortaretur, dicebat: Illi autem obstructis auribus desperatione, quæ se iam dudum mori denouerant, concinuntur: Et alij aliunde cum gladijs accurrentes ignominiam exprobrabant: Et quasi eum mox percussurus, quisque adoriebatur. Ille autem cum alium nominatim uocaret, alium uultu ducis intueretur, alterius dexteram prehenderet, alium precibus exoraret, uaria mentis affectione (ut mortaliter necessitate) distractus, ferrum omnium a cæde sua prohibebat, non secus ut fera bestia circūclusa, ad eum semper qui se contingeret, ora conuertens. Illorum autem, qui ducem in extrema quoque clade reuerendum putabant, debilitabantur dextra, gladijque de manibus clabebantur: multi cum manus ei afferret, sponte frameas dimittebant. Iosepho autem non defuit in desperatione consilium, sed frenus Dei providentia, salutem in periculum mutans. Et quoniam morti decretum est, inquit, agite, cades munus fortiamur; Et cui obtigerit, manu sequentis occubebat, atque ita omnia fortuna perabuleret, neque sua se quis dextera feriat: iniustum est enim ceterum inieremptum, ex alijs quenkumque, si penituerit, saluum esse. Visus est uera diocrite, Et quod profusum agitur: ut fors cuique obrigit, paratam ei qui sequitur necem suam præbetur, quasi mox etiam duce peruenro: cum Iosepho enim perire, uita dul-

cuius aestimabant. Remansit autē ipse cum alio, sine fortuna dici poterat, siue Dei providentia. Cōsultoq; prospiciēs, ne vel sorte gravaretur, vel si novissimus recessisset, gentilis eade pollueretur: illi quidem, fide interposita, ut mineri persuasit: ipse verò hoc modo & Romanorū & domestico bello liberatus, ad Vespasianū per Nicanorē ducebatur. Omnes autē Romani visendi eius gratia occurrebāt: & cū se circa ducē premeret multitudo, varius tumultus erat: his exultantibus, qd captus esset, alijs munitatibus, nonnullis autem propius eū videre curantibus. Et qui longius quidē aberant, hostē interficiendū esse clamabant: qui verò propius erāt, facta eius reputantes, mutatione stupecebant. Reclorū autē nemo fuit, qd licet antē irasceretur nomini eius, viri aspectu nō mitior factus sit. Titū verò praeter alios & sortis Iosephi animus in calumnias, & atatis eius misericordia capiebat: qualisq; pridē fuisset in praelijs reminiscens, & qualis nūc sit in hostiū manibus positus inuēti, succurrebat quanta esset fortuna potentia: quamq; velox belli momentum, humanarū autem rerū nihil firmū atq; perpetuū: quamobrē multos ad miserationē Iosephi pertraxit, plurimaq; salutis eius pars Titus exiit apud patrem. Vespasianus tamen, quasi missurus eum Caesari, ut cautissimē custodiretur praecepit. Quo audito, Iosephus aliquid ei soli se d. cere velle ait, sum-

morisq; ab illo omnibus alijs, prater filium Ti-
 aum, ac duos amicos: Tu quidē, inquit, Vespas-
 siane, tantum hoc putas, Iosephum te habere
 captivum: ego autem maiorum ad te nuntius
 venio, pramissus à Deo: alioquin Iudeorum le-
 gem sciebam, & quemadmodū duces exercitū
 mori deceret. Ad Neronē me mittis? quid ita
 quasi qui Neroni usq; ad te successuri sunt, ma-
 neant. Tu es Caesar Vespasiane & Imperator,
 atq; hic filius tuus: me autem colligatū arctius
 tibi afferuato: nam dominus quidem non mei
 solius es tu Caesar, iuramentum terra marisq; ac
 totius hominū generis, me autem ad maiorem
 pœnam custodiri oportet, si ex rēpore & subi-
 to in dominū ista confingo. His dictis Vespasia-
 nus statim quidem fidem nō habere videbatur,
 eaq; Iosephū existimabat salutis gratia cōmi-
 nisci: paulatim verò ad credendū impellebatur,
 iampridem illum excitante ad imperium Deo,
 sceptraq; multis prae monstrante alijs portensu.
 Sed & in alijs nerū esse Iosephum deprehen-
 derat. Altero namq; amicorū qui secretis in-
 tererant, admirari dicentes, quemadmodum (nisi
 hac delinamenta sint), neq; Iotapatenis de exci-
 dio, neq; sibi de captivitate quicquā divinas-
 set, ut à se iram depelleret. Iosephus Iotapatenis
 ait se prae dixisse, quòd post diem septimum &
 quadragesimum eos maneret exitium, quodq;
 ipsi Romani vinum essent in custodia retē-
 tari.

xuri. Hac in secreto quaesita, Vespasianus ubi nera esse comperit à captivis, etiā qua de se dixisset credibilia coeperat existimare: sed neq; custodiam Iosepho nec vincula remittebat: vestimentis autē alijsq; muneribus eū donare benignissimeq; fouere non desinebat, etiā Tito magnam honori eius operam comodante. Quarto autē die mēsis Iulij Vespasianus in Ptolemaida reversus, inde in loca maritima Casareā peruenit, Iudaea maximam civitatē, & qua maiorem incolarū partē Gracos haberet. Igitur & exercitū & rectorē indigena omni favore ac benignitate suscipiunt, affectu quidē quo Romanos diligerēt: plus autē illorū qui excisi fuerāt odio: unde etiā multi simul, ut de Iosepho supplicium suerēt, eū clamore precabantur. Vespasianus autē de ista quidē petitione, uelut ab inconsulta multiitudine oblata, nihil respondēdo dissolvit: legionū nerò duas quidem hyemariū apud Casaream posuit, quod opportunam videret esse civitatem. Decimā uerò & quintam Scythopolim misit, ne totius exercitus molestia Casareā premeret. Erat autem illa quoq; aprita per hyemem, quantum aestatis caloribus aestuosa, ut in planicie sita atq; maritima.

Ioppe denuo capitur.

CAP. XV.

D*um hac agūtur, collecta non exigua multitudo, qui vel ab hostibus seditione defecerant, vel ex civitatibus emerfis effugerant.*

*Ioppen sibi receptaculo renouant, quam antea
 naustrauerat Cestius. Et quia terra quā naustrau-
 rat arcebantur, migrandū in mare censuerunt:
 ac piraticis nauibus fabricatis, in Syriam ac
 Phœnicen, itemq; in Aegyptum commeantes,
 plurimos lurocinis pradabantur: omnibusq;
 nauigis inuium faciebant illarum partiū pe-
 lagus. Sed V. spsianus cognito quid constitui-
 sent, equites in Ioppen necuō & pedites mittit
 hiq; nocte in ciuitatem, q̄ incustodita erat, in-
 gressi sunt. Eius autē habitatores, postquam ir-
 ruptionē præsenserant, ne tunc Romanos arce-
 rent, metu deterriti, naues fuga petierunt, & in
 his, ultra contiguū sagittæ spatiū, pernoctauere.
 Cum uerò Ioppe natura esset importuosa, (nāq;
 in asperū catraq; arduū littus desinit, ac sum-
 mis uirinq; cornibus leuiter incuruū, quæ uaste
 supersunt, & ingentibus procellis pelagus tur-
 bant: ubi etiā nunc Andromeda catenarum
 signis extātibz, fabule ueteris fides ostenditur:
 aduersus autē aquilo feriens littora, summos in
 obiectis ciues fluctus affligit, solitudineq; in-
 tutiorē efficit stationem) in eo salo fluctuantibus
 Ioppenis, prima luce uolentius, quē illac nau-
 gantes Melamboreā uocāt flatus incumbit: &
 alias quidem naues inter se, alias uerò collisit in
 scopulos: multa autē cū magna ui aduerso æstū
 niterentur ad pelagus (nā & littus saxis infes-
 tū, & hostes in eo consiliuos timebant) subla-
 ta in*

ta in sublime gurgite mergebatur: & neq; fuge
 aspectus locus erat, neq; manibus spes salutis:
 cum & mari ventorū, & ciuitate Romanorum
 uolētia pellerentur. Itaq; multi ululatus collisis
 manibus audiebantur, & multi crepitus fractis
 Ioppenorū autē fluctibus pars obruta, pars nau-
 fragijs implicati moriebantur: nonnulli autē ferro
 se interficiētes, uelut id satius esset, mare prae-
 nobās: plurimi autem cuncti fluctibus, scopulis
 carpebantur: ut & pelagus sanguine redūderet,
 cumq; ora maritima cadaueribus impleteretur:
 tūtiā ad litus appulsos, in eo stantes Romani
 milites irucidarent: eiektorū autē corporū quo-
 tuor milia ducēta fuerūt. Ita captā nullo praelio
 ciuitatē Romani funditus erunt. Ioppe quidē
 hoc modo breui tempore bis à Romanis excisa
 est. Vespasianus autē, ne rursus eò pirata con-
 flueret, castris in arce manitis, ibi cū pedibus
 paucis equitatū reliquit: ut hi quidō locis suis
 manentes, eadē castra defenderent: equites uerò
 omne circū territorij peragrans ad fines Iop-
 pes, nicos & oppidula simul exurerent. Illi igitur
 praeceptis obediētes, in dies singulos incur-
 sando, exscindebant totas regiones atq; uasta-
 bant. Vbi uerò Iotupata apud Hierosolymā ca-
 sus nuntiatus est, primo quidē plurimi & pro
 magnitudine calamitatis, & qd nemo qui se ui-
 disse diceret quae iactabantur aduenerat, non
 credebant: nec enim uel munus aliquis super-
 fu.

fuerat, sed ipsa per se fama excidium pradica-
 bat, uelox nuntia tristiū: paulatimq; per finiti-
 mos ueritas ambulabat, & apud omnes ambi-
 guitate certior habebatur: quinetiā rebus gestis
 plura quæ facta non erant affingebantur: & in
 excidio ciuitatis percipius dicebatur esse Iose-
 phus: quæ res maximo luctu repleuit Hierosoly-
 mā, & per singulas domos itemq; cognationes,
 amissorum quisq; lugebatur à suis: luctus uerò
 ducis publicus erat: & hi quidē hospites, alij
 propinquos, amicos alij, nōnulli etiā fratres fle-
 bant, Iosephum autē uniuersi: adeo ut per dies
 x x x. nunquam lamenta in ciuitate cessarent,
 magnaq; mercede conducerentur sibi cinas na-
 uiarū. Tēpore autē ueritate reuelata, ut de Io-
 sapata quidē ubi res habebat, fictū uerò quod
 de Iosephi morte uulgabatur, eūq; uinere & cū
 Romanis esse comperitū est, ac supra captini for-
 tunā à ducibus honorari: tantā in eum nimium
 iracundiam, quantā prius cū mortuū crederent
 beneuolentiā, conceperunt. Et ab alijs quidem
 ignauia, apud alios proditiōis arguebatur: Io-
 sapāq; in eū ciuitas plena erat indignatione atq;
 conuitijs. Vtiro autē his uulncribus excitaban-
 tur, magisq; accendebantur rebus aduersis: &
 offensio quæ prudentibus ne similia perferant
 cautionis & custodia causam prebet, ad alias
 calamitates tanquā stimulus incitabat: & ma-
 iorū semper incipiebat ex fine principium: de-
 niq;

niq; maiore in Romanos impetu ferebantur, uel
 lus in Iosephum pariter uindicaturi. Hieroso-
 lymorum quidem habitatores eiusmodi tur-
 bis agitabantur.

Deditio Tiberiadae.

CAP. XVI.

Vespasianus autē studio uisendi regnum
 Agrippa (nā & ipse rex inuitabat, re-
 florē cū exercitu simul paratus accipere dome-
 sticis diuitijs, ac per eos agras partes regni com-
 pescere) motis ex Casarea maritima castris, in
 eam, quae Philippi dicitur Casarea demigrans
 ibiq; per dies x x. milite recreato, ipse quoque
 rerū gestarū gratias Deo referēs in epulis erat.
 Postq̃ uerò Tiberiada quidē nouas res cupere,
 ac deficere Taricheas audiuit (ad regnū autem
 Agrippa utraq; persinebat) decreto apud se
 undiq; Iudeos exscindere, opportunū esse credi-
 dit aduersus eos exercitū ducere, simul ut A-
 grippa hospitio uicē repēderet, potestati eius ci-
 uitatibus creditis. Igitur filiū suū in Casream,
 ut inde milite Scythopolim traduceret, misit.
 Hac autē ciuitas Decapoleos maxima, & Ti-
 beriadi uicina est. Quò cū ipse uenisset, ibi filiū
 praestolabantur. Deinde cū tribus ultra legioni-
 bus progressus, ad trigessimū à Tiberiade stadiū,
 in quadā mansione conspicua nouarū rerū stu-
 diosis, cui nomen est Enabris, castra ponit: atq;
 hinc decadarchū Valerianū cum equitibus L.
 misit, qui pacifico sermone oppidanos alloque-

reitur, & ad fidē inuitaret: audierat enim q̄ pā-
 cem populus desideraret: à nōnullis autē ad bel-
 lum eum cogentibus, seditionē pateretur. Itaq;
 Valerianus ubi muro appropinquauit, & ipse
 de equo desilī, & suos comites idē facere ins-
 su: ne laceffendi praelij causa, potius uenisse nō
 diceretur. Sed priusquā uerbū faceret, armati ex-
 currere in cū seditiosi, qui erant ualidiores, re-
 flore quodā nomine Iesu, Tobia filio, latrocina-
 lis agmine principe. Valerianus autē, neq; pra-
 ter mādāta ducis praelio cōgredi eū rātus, etiā
 si de uictoria certius esset: pugnamq; periculo-
 sam esse, si cū multis pauci, & instructis impa-
 rati cōstigerent, inopinata praeerea Iudaorum
 stupefactus audacia, & ipse pedes refregit. &
 quinq; alij similiter equis relictis: quos Iesus
 eiusq; socij, ueluti pugna nō insidijs captos, lati
 in oppidū adduxerunt. Id autē ueriti seniores,
 & qui emanere in populo uidebantur, in Ro-
 manorū castra profugiunt: adhibitoq; sibi rege,
 ad Vespasiani genua suppliciter accidunt, ne se
 despicere obsecrantes: nēne qua paucorū esset,
 totius esse ciuitatis insaniū existimaret: sed po-
 pulo parceret, qui semper antea Romanis sen-
 tiret: magisq; uleum irer defectiois auctores, à
 quibus ipsi olim ad fœdus uenire properantes,
 nunc usq; ne id facerent assernati fuissent. His
 eorum precibus, quanquā toti ciuitati propter
 equorū rapinam insensus esset, indulgit: nam &

Agrip

Agrippā uidebat eius oppidi causa trepidare. Fide autem per eos populo data, Iesus eiusq; socij, tutum sibi non esse rati apud Tiberiada consistere, ad Taricheas confugiunt. Posteroq; die Vespasianus in arcem pramittit cum equitibus Traianum, qui multitudinē an omnes pacē cuperent, experiretur. Cognito autē populū eadem sentire qua supplices, ad ciuitatē ducebat exercitum. Illi autem portis ei patofactis, cū faustis orinationibus obuiā prodeunt, salutis datore ac benemeritum acclamantes. Cum uerò militem angusti aditus remorarentur, murorū partem dirui Vespasianus ex merediano latere iussit, eoq; pacto dilatauit ingressum: ut prada tamen & iniurijs abstinerent, in gratiam regis edixit: eiusdemq; causa muris pepercit, spondēris habitatores eius posthac cum reliquis fore concordēs: alijsq; modis malis affectam ciuitatem ex dissensione recreauit.

Tarichearum obsidio.

CAP. XVII.

DEinde ab ea digressus, inter ipsam & Taricheas castra posuit, muroq; firmavit, belli sibi moras illuc fore prospiciens: quod omnis barbarum cupiens multitudo ad Taricheas cōflueret, munitione cōfisa ciuitatis, et lacu q̄ Gensar ab indigenis appellatur. Etenim ciuitatē ita ut Tiberias sub monte posuam, qua lacu non alluebat undiq; muro ualidissimo, sed minore tamen q̄ Tiberiada, Iosephus cinxerat

nam

nam illam quidem in principio defectionis, pecuniarum itemque virium copia communierat: Taricheis vero largitatis eius reliquia profecerunt. Scaphas autem plurimas in lacu paratas habebant: ut in eas uidelicet, si terrestri pralio vincerentur, refugeret: simulque ad nauale bellum, si opus esset, instructas. Romanis autem castra munientibus, Jesus eorumque socij neque multitudine hostium, neque disciplina militia perterriti, cursu eos irruunt: primoque impetu disiectis muri fabricatoribus, ac parte aliqua adificij dissipata, ubi armatos congregari viderunt, antequam mali aliquid paterentur, ad suos refugiunt: eosque insecuti Romani, ad nauigia copulere. Et illi quidem tantum procelli, unde Romanos contingere missilibus possent, anchoras iaciunt: Et sicut acies assolent, densatis inter se navibus, aduersus hostes in terra constitutos, nauali pralio decertabant. Audito autem Vespasianus magnam eorum multitudinem in proxima ciuitati planicie congregatam, filium suum cum sexcentis equitibus lectis eduxit. Qui cum infinitum hostium numerum reperisset, patri quidem maioribus auxilijs opus esse mandauit. Ipse vero equitum plerosque, etiam priusquam subsidia uenirent alacres esse uides, cum nonnulli eorum multitudinem Iudaeorum formidarent, unde exandiri posset constitit: Et O Romani, ait, pulchrum est namque in principio sermonis admonere nos generis uestri, ut qui cum quibus pugaturi

gnaturi simus scias : nostras enim manus ne-
mo nunquam toto orbe hostis ullus euasit: Iudai
uerò, ut etiam pro his dicamus aliquid, ad hoc
usq; tēpus uicti nō defatigantur: itaq; oportet il-
lis in aduersis rebus constanter dimicantibus, etiā
nos in secundis perseuerantius laborare: aperta
quidē fronte uobis plurimum alacritatis inesse
cōspiciens, gandeo: uereor autē, ne cui uestrum
tanta timorē multitudo hostiū lateōter incutiat.
Igitur quisq; iterū cogitet, qualis cū quibus de-
certabit: quodq; Iudai, liceo satis sine audaces,
mortemq; contemnās, incōpositi tamē bellorūq;
imperiti sunt, uulgus rectē potius quā exercitus
appellandi: de uestra uero peritia atq; ordina-
tione referre quid opus est? Nempe idcirco soli
armis exerceamur, pacis etiā tēpore, ut ne in bel-
lo nos cum hostibus numero conferamus: nam
quod perpetua militia cōmodum, si pares cum
rudibus congregiamur? Quin reputate, q̄ ar-
mati cū incermibus, & equites cū peditibus, &
ducis tui cōsilio cū nāpis neq; rectorē habē-
tibus decertabimur quodq; nos hae uirtutes mul-
to plures efficiant multū autē uitia de hostium
numero detrahant. Nec sola hominū multitu-
do, quāuis pugnatissimi fuerint, in bello obti-
net: sed etiam si uel in pātris sit fortitudo: hi
enim & ordinari faciles sunt, & sibi met sub-
uenire: numerosa autē copia plus incōmodi ex
semetipsis, quā ex hostibus capiunt. Itaq; in-
daos

daos audacia & ferocitas ac desperatio sine
mensis seuitia ducunt, quæ rebus secundis ali-
quāto valens, minimis uerò offensionibus ex-
tinguuntur. Nos autē uirtus regit, & morigera
uoluntas, itemq; fortitudo, quæ & in prospera
fortuna uiget, nec ad finem usq; inter aduersa
decipitur. Ad hoc maiores nobis sunt, quā In-
daei, cause certaminis: nam si illi pro libertate
ac patria belli pericula sustinēt, quid est nobis
inchoata fama præstātius? & ne post orbis terre
imperium uideamur hostium aduersariorum loco In-
daeos habere? Præterea cōsiderate, qd ne patēdi
quidē alicuius intolerabilis mali metus est: mol-
tos enim eosq; in proximo adiutores habemus.
Rapere autē uictoriā possumus, & quos a pa-
tre missi nobis speramus auxilio, cōuenit ante-
capere, ut & maior sit & sociū nō habeat uir-
autis effectus. Equidē puto nunc de me ac patre
meo uobisq; pariter iudiciū fieri, si ille quidem
rebus ante gloriose gestis dignus fuit, ego uerò
eius sum filius, nosq; milites mei. Nam illi ui-
dere consueuē est: ego uerò reuerti ad eum per-
petiar nictus? Quo pacto autē nos nō puduerit,
ducē nēstro periculis occurrēte, nō imperare? ap-
petit enim pericula mihi credita, priusq; in ho-
stes irrupam. Nemo autē uestruū a me discesserit,
persuasum habēs, imperū meū sustinēre ope da-
mina, & manifestissimā presumere, qd multo
plus maxī hostibus efficiamus, quā si extrinse-
cus pug-

eus pugnaremus. Postquā Titus hac prosequu-
 sus est, diuina quada alacritas militibus inci-
 dit. Et quia Traianū aduenire cū C C C C. equi-
 tibus ante praliū cōtigit, agrē ferebamus, tanquā
 minueretur uictoria societate. Misit autē Vē-
 spasianus & Antoniū Silonē cū duobus mili-
 tibus sagittariorū: ut occupato monte, qui ex ad-
 uerso erat oppido, murorū propugnatores repel-
 leret. Et ab illis quidē ita ut preceptum fuerat,
 circūuenti sunt, ex ea parte subuenire tentantes,
 Titus autē primus perrexu citatio equo in ho-
 stes. & post eum ceteri cū clamore, tanto spatio
 fusi, quantum aduersa acies occupauerat, unde
 multo etiā plures quā erant apparuerūt. Iudei
 uerò, licet incursum eorū & disciplina cōseruati,
 paulisper quidē primos sustinere congressuū.
 Perculsi autē contis, equorūq; impetu desurba-
 ti cōculcabātur: atq; ita multis passim perēptis
 disperduntur, et in ciuitatē, ut quisq; uelocitatis
 habebat, effugiūt. Titus aut aliquos à tergo in-
 stans, alios per trāsuiū occidebat, nōnullos cursu
 antecapiēs, iē in ora trāsuerberabat: multos au-
 tem, aliū super aliū lapsos inuoluent, cōficiebat:
 omnesq; ad mœnia cōfugiētes prænemens, de-
 torquebat ad capū, donec ut multitudinis cla-
 ppi, in oppidū cōfugerūt. Excepit autē illos acer-
 ba dissensio: rāq; indigenis, & firmanarū suarū
 & ciuiatis gratia, & ab initio belū gestū ma-
 ximeq; quod male pugnatū fuerat, nō placebat:
 sed

sed populus aduenarum qui plurimus esset uinis
 adhibebat, & inter se discordantiū clamor erat,
 uelut iam arma caperent. Quibus auditis, nec
 enim procul à muris aberat, Titus exclamat:
 Hoc tēpus est, quid moramur cōmilitones? Deo
 nobis dedēte Iudæos suscipite uictoriā. Nō au-
 ditis clamores? qui manus nostras euasere, di-
 scordāt: habemus ciuitatē, si modò properamus.
 Veruntamē cū uelocitate animis opus est: nihil
 enim magnū effici sine periculo consueuit. Non
 solum autē hostiū cōcordiā, quos cito necessitas
 in gratiā renocabit, sed etiā nostrorum auxilia
 prænēre debemus: ut præter uictoriā, qua tan-
 tas copias pauci superamus, etiā ciuitate soli po-
 siamur. Simul his dictis cōscendit equū, atq; ad
 lacū decurrit, & per eū properē ciuitatē ingre-
 diunt, quē ceteri cōsecuti sunt. Pavor autē eius
 audacia maiorū defensores inuasit: et pugnare
 quidē, uel prohibere uenientē, nemo sustinuit.
 Relictis autē excubijs, Iesus quidē cum socijs in
 agros effugit: alij uerò decurrētes ad lacū, in ma-
 nus hostiū cōtra uenientiū incidebāt. Adfla-
 bantur autē alij cū scaphas scanderēt, itēq; alij,
 cum iam pronectas assequi natādo conarentur:
 plurimaq; per ciuitatē fiebat hominū cades, ad-
 uenarū quidē resistentiū, qui nō effugissent: in-
 digenarū uerò sine pugna, quoniā spes eos fœ-
 deris, & cōscientiæ q. belli cōsiliū nō habuerāt,
 à prælia deterrebat, donec Titus nocentibus in-
 teremptis

seremptis, miseratus indigenas ab interneccione requieuit. At qui in lacu cōfugerāt, ubi cinitatem captā uiderunt, quā longissime ab hostibus recesserunt. Titus uerò missis equitibus res gestas patri nuntiat. Quibus ille cōpertis, quod necesse fuit, & filij uirtute admodū laetus, & facinoris claritudine, (maxima enim belli pars uidebatur exēpta) tum quidē statim circūdare cinitatē custodibus iussit, ne quis ex ea subterfugeret, eademq; euaderet. Posterò autē die cum descendisset ad lacū, rates aduersus illos qui cōfugerāt, fabricari iussit: qua tam materiarum quā artificū multitudine maturē cōtexta sunt.

De lacu Genesar, & fontibus Iordanis. C. XVIIII.

Lacus autē Genesar quidē a terra conuulente appellatur: XL. uerò stadijs in latitudine patens, centumq; in longitudine, aqua dulcis est atq; potabilis. Palustris enim crassitudine tenuiores habet latices: & undiq; in litorea ac arenas desinēs, purus est, ac prater hoc tēperatus ad hauriendū: & fluuius quidem siue fonte lenior est, semper autē frigidior, quā lacus diffusio patitur, manet: aslinisq; noctibus eius aqua sub diuo perflata, nequaquam aslibus cedant: id enim facere indigenis moris est. Varia autē sunt in eo piscium genera, ab alterius loci piscibus tam sapore quā specie discreta: mediusq; fluuius Iordane secatur. Caterum Iordanis fons Paniū esse uidetur: sed re uera huc ter-

ra conditus fertur ex ea quæ vocatur *Phiale*.
 Hæc autem est, quæ in *Trachonitide* ascenditur ad
 CXX. stadiū a *Cæsarea*, ad dexteram non longe à
 via. Et proprie quidem ex rotunditate *Phiala*
 dicitur lacus, rota specie præferens: semper autem
 intra eius labra cohibetur unda, nunquam defi-
 ciens uel exuberans. Cumq; interim hoc esse *Jor-*
danis principium nesciretur, à tetrarcha quondam
Trachonitidis *Philippo* deprehensum est. Et
 namq; missis in *Phiale* paleis, inueni eas apud
Panū redditas, unde antea fluius nasci cre-
 debatur. Naturalis quæ pulchritudo *Panū*, re-
 gis opibus & *Agrippa* diuitijs magnificentius
 accurata est. Manifestum autem flumen *Jordanis* ex
 hoc amro incipiens, *Semehonitis* quidem lacu
 paludes secat cœnosas: centum autem & uiginti &
 quatuor præteritis stadijs, post oppidum *Iuliada*, Gene-
 far lacum medium transmensus, deinde multam per
 folitudinem in *Asphaltiten* lacum exit. Ad *Ge-*
nesar uero lacum eiusdem nominis terra præendi-
 tur, natura simul & pulchritudine admirabi-
 lis. Nullum enim ipsa pro uertate sui negat ar-
 bustum, totaq; pluri cōseuere cultores. Celi ne-
 rō temperies etiam diuersis aptissima est: nuces
 enim, quæ arborum maxime frigoribus gaudent,
 infinite florescunt: ubi etiam palma, quas uultus ca-
 lor æstiuus: has iuxta ficus & olea, quibus aura
 mollior destinata est: ut natura magnificentiam
 hanc esse quis dixerit, uim adhibentis ut in unum

conueniant inter se repugnātia, anniq; temporū
 contensionē bonā, ueluti singula peculiari stu-
 dio terra fauerēt: nō enim solū nutrit prater opi-
 nionē poma uaria, sed etiā seruat, egregia qui-
 dem, & quodāmodo regnātia. Vnas sanē et ca-
 vicas sine intermissione decē mēsisus suggerit,
 ceteros uerō fructus, anni spatio senescētes. Nā
 prater aeris lenitatē, & fonte quoq; irrigatur
 uberrimo, qui Capernaū ab indigenis appella-
 tur. Eum nonnulli uenā esse Nili fluminis opi-
 nantur, q̄ similes coracino Alexādrino gene-
 rat pisces. Longitudo autē regionis secundū lit-
 tora cognominis lacus x x x. stadijs extēditur,
 et latitudo x x. Horū qdē natura eiusmodi est.

Tartichearum excidium.

CAP. XIX.

Vespasianus autē perfectis ratib⁹, imposita
 manu militū, quanta in eos qui lacu effu-
 gerant satis esset, unā prouehitur. Illi autē neq;
 compulsi ad terrā euadendi facultatē habebāt,
 infestis omnib⁹, neq; nauali bello pari cōditio-
 ne pugnādī: nā & scapha parua, atq; piraticā
 aduersus rates infirma erant: & cū pauci singu-
 lis ueherētur, cūctis simul instantibus Romanis
 appropinquare metuebant. Peruntamē circum-
 rates nauigando; nonnunquā etiā propē acce-
 dendo, lapidibus Romanos eminus appeteabant,
 aut cominus etiam irritando feriebant: plus
 autem ipsis utroq; modo nocebatur: nec enim
 facis quicquā prater crebros sonitus agebant.

quoniam cōtra septos armis iaciebantur, conti-
 guiq; sagittis eorum efficiebātur: & si accede-
 re propius ausi fuissent, priusquā facerent ali-
 quid, pariebantur, cumq; ipsis nauigijs merge-
 bantur. Multos autē vulnera inferre tentantiū,
 qui pilis contingi possent, alios desiliendo in sca-
 phas Romani gladijs transfigebant: nonnullos,
 concurrentibus inter se ratibus in medio depre-
 hensos, cum nauculis capiebant. Submersorum
 autē qui capita sustulissent, aut sagittis praeue-
 niebantur, aut ratibus occupabātur: & si despe-
 ratione cōpuli inimicis adnatate tentassent, eis
 uel manus uel capita truncabātur: plurimūq;
 passim ac uariis erat interitus eorū, donec in fis-
 gam uersi, ceteri terra appulsi sunt, circumclu-
 sis nauculis suis. Exclusi autē multi quidem in
 ipso lacu telis cōfigebantur, multos uerō in ter-
 ram egressos peremerunt Romani. Mixtū autē
 sanguine, plenumq; cadaueribus cerneres totū
 lacum, nullus enim saluus euasit. Acerbus au-
 tem secutis diebus odor illā regionē oppressit et
 facies: nam litora quidē naufragijs simul plena
 erant, & corporibus tumidis: calefcentes autē
 ac tabefacti mortui, cœli tractū corrumpebant,
 ut non Iudæis solū ille casus miserabilis uideretur:
 uerū etiā autoribus ipsis esset inuisus. Ille
 quidē illius pralijs navalis exitus fuit. Perierūt
 cum his, qui pridē in ciuitate cecidere, sex mil-
 lia & quingenti. At Vespasianus, pugna
 peracta

peracta, pro tribunali apud Taricheas residens, aduenā populū ab indigenis secernebat, qui auctor belli extitisse uidebatur: Et an hi quoq; seruandi essent, cū rectoribus deliberabat. His autem affirmantibus eorum liberationem, detrimento futurā: nec enim dimissos quiescere posse homines, qui Et patrijs carerēt, nimq; adhibere ac bellū inferre possent ad quos cōfugissent: Vespasianus salutē quidem indignos esse eos, contraq; seruatores suos nouerat euasuros: sed de eorū mortis genere cogitabat. Nam si ibi occiderentur, nō perpeffuros suspicabatur indigenas, tot apud se supplices obruncari: fideq; interposita deditis nim pigebat asferre: uerū ab amicis superabatur, nihil in Indeos nō licere dicentibus: quodq; utile esset, honesto debere proponi, cū utranq; obtineri nō posset. Indubitata igitur concessa licentia, solo eos utinere, quod Tiberiada duceret, exire permisit. Cumq; illi facile his quae cupierant credidissent, Et quò insensum fuerat comitari, neq; pecunijs suis quicquā metuētes abirent: totā ad Tiberiada usq; uiam Romani, ne quis euaderet, occupauerūt: eosq; incinctos conclusos, mox insecutus Vespasianus omnes in stadio constituit. Et seniores quidem cum imbellibus, qui nulle ducendi erant, iussit occidi: iuuenum autem ualidissimos sex millia lectos, ad Isthmon Neroni transmisit. Cateram uerò multitudinem triginta millia Et quadringen

dringentos nēdidit, prater alios quos Agrippa donauerat: nam his qui ex eius regno essent, facere quod uellet ipse permisit. Verū & istos reuendidit. Reliquū uulgus erant Trachonita & Gaulanita & Hippeni, pluresq; Gadarita, seditiosi & fugitiui, et quibus probra pacis bellū cōciliant. Capti sunt autem v l. idus Septēbris.

FL. IOSEPHI DE
BELLO IYDAICO
LIBER IIII.

Obsidio Gamalensium.

CAP. I.

QUICVNQVE autem Galilaeorum Iotaparis extisis à Romanis defecerant, hi se ad eos postquam Tarichaea superati sunt, applicabant: omniāq; Romani castella & ciuitates ceperant, prater Giscalam, & qui montem Itaburinum occuparant. Cum his autē rebellaret Gamala ciuitas, contra Tarichaeas posita supra lacum, quae ad fines pertinebat Agrippae, itemq; Sogane & Seleucia. Et ha quidem Gaulanitidis regionis erant amba: Sogana superioris partis, cui nomen est Gaulana, & inferioris Gamala, Seleucia uerò ad lacū Semechonitem, triginta latum, & LX. stadijs longum paludesq; suas ad Daphnē usq; tendentem. Quae regio cum alijs sit delitiosa, praecipuē tamē fontes habet, qui minore (quem sic ap

*sic appellant) Iordanem alentes, sub aureo Iouis
 templo in maiorem deducunt. Soganen quidem
 ac Seleuciam colentes, in principio defectionis
 Agrippa sibi foedere sociauerat. Gamala uerò
 ei non cedebat, freta locorū difficultate, amplius
 quàm Iotapata. Iugū namq; asperū, ex alto mōte
 deductū, mediam cernicē erigit: & ubi super-
 eminet, in longitudinē tenditur: tātum cōtra de-
 decline, quantiū à tergo, ut cameli similitudinem
 praeferat: unde nomē etiam duxit, nisi quod ex-
 pressam uocabuli significationē indigena serua-
 re nō possunt. Et à fronte quidē ac lateribus, in
 ualles inuias scinditur. Pars uerò qua de monte
 pender, paululum difficultatē refugit. Verū &
 hanc partiē per obliquum excisa fossa, indigena
 inuiam fecerunt. Domus autē crebra per prona
 erāt adificata, nimioq; precipitio casura similis
 ciuitas intra se decurrebat, in meridiem uergēs.
 Australis uerò collis immensa aditus altitudi-
 ne, usum arcis sine muro ciuitati praebebat, ru-
 pesq; superior ad profundam pertinens uallem.
 Fons autē intra muros erat, in quē oppidum de-
 sinebat. Quamuis autē natura inexpugnabilis
 esset ciuitas, tamē etiam Iosephus cum murorum
 eam ambitu cingeret, fossis & cuniculis reddi-
 dit firmiorē. Eius autē habitatores, natura qui-
 dem loci confidentiores erāt, quàm Iotapatēni:
 sed multo pauciores, minusq; pugnaces: situsq;
 freti difficultatē, plures se hostibus putabāt: nam*

plena erat ciuitas, multis in eam quod esset tenuissi-
ma, confugientibus. Vnde ab Agrippa quoque
prensus ad obsidionem, per menses septem resistere.
Vespasianus autem profectus ex Ammauite, ubi
pro Tiberiade posuerat castra (Ammaus autem,
si quis nomen interpretetur, aqua calida vocatur.
Ibi enim eiusmodi fons est, sanandis corporum vi-
tijs idoneus) Gamala peruenit: et tota quidem
ciuitatem, ita ut diximus posita, custodia circum-
vallare nequibat, quam uero fieri posset, excubias
collocauit: moeremque occupat superiorem: in quo
milites castris, ita ut assolet, muro circumdatis,
opus aggerum postremo aggrediuntur. Et a parte
quidem Orientis summo supra ciuitatem loco turris
erat: ubi et quintadecima legio, necnon et quin-
ta contra mediam ciuitatem operabatur: fossas an-
tem decima repleuit et ualles. Inter hac Agrip-
pam regem, cum accessisset ad muros, eorumque de-
fensoribus de traditione loqui tentaret, fundito-
rum quidam ad dextrum cubitum lapide percussit.
Et ille quidem propterea familiaribus suis cir-
cumseptus est. Romanos autem ira simul ob regem,
suique meritis ad obsidionem protinus incitauit: nul-
lum Iudeos crudelitatis modum in alienigenas
atque hostes pratermissum ire credentes, qui circa
gentile suum, et eorum quae ipsis conducere sua-
fore, tam immanes fuissent. Aggeribus autem
manus multitudine, operumque consuetudine cito
fectis, machinas applicabant. Chares autem et
Ioseph

Iosephus (namq; ipsi erant oppidanorum potentissimi) armatos licet metu percussos ordinauere: & quāquam non diu obsidione posse sustinere arbitrabantur, quibus aqua itemq; alia usui necessaria non sufficeret, adhortati tamē eos ad maxima produxerūt. Et paulisper quidem machinis aduenientibus repugnarūt: balistis autē tormentisq; percussi, in oppidū recesserūt. Itaq; Romani tribus ex locis aggressi, murū arceribus quatius: & qua deiectus fuerat, infusi magno cum armorum strepitu ac tubarū sonitu, ipsi quoq; insuper ululantes cum oppidanis confligebant. Illi autem ad primos aditus intēnū pertinaces, Romanis ne ultra progredereitur obstabāt. Caterum cum multitudine superati, undiq; ad excelsa ciuitatis loca fugiunt: deinde reuerietes instantibus sibi hostibus incumbūt, illosq; impingendo per declinia, locorū difficultate & angustia depressos interficiebāt. Romani autem cum neq; à uertice immanētib; repugnare, neq; in partem aliquā euadere possent, pronos eos urgentibus hostibus, in domos hostiū plano contiguas fugiebant: sed ha repleta labebātur, q̃ pondus sustinere non poterant: unaq; deiecta multas inferiores, itemq; illa alias deturbabant. Ea res plurimos Romanorū morte consumpsit: incerti enim quid facerent, quāuis subsidere seclā uiderent, tamē eò conuolabāt, atq; ita multi quidē ruinis opprimebātur: non pauci uerò subterfugientes.

parte corporis multabātur. Plurimi autē pul-
 vere suffocati moriebantur. Sed ea Gamalenses
 pro se fieri existimabāt: propriaq; incōmoda ne-
 gligētes, magis instabāt: hostesq; in sua recta ur-
 gēdo cōpellebant: qui uerò per angustos uiarum
 cliuos cecidissent, eos telis desuper missis interfi-
 ciebāt. Et ruina quidē lapidum copiam, ferrum
 uero eis mortui hostes dabant: casorū enim gla-
 dios auferentes, his cōtra semineces utebantur.
 Multi iā procūbentibus telis, semet inde proij-
 ciēdo moriebantur: tergaq; dāribus, ne fuga qui-
 dem faciliis erat: uiarū namq; ignorātia, et cali-
 gine pulueris alius aliā non agnoscētes pererra-
 bant, et circa se sternebantur. Sed illi quidē uix
 reperto exitu, ab oppido recesserūt. Vespasianus
 autē qui laborantibus semper intersuit, sauis-
 simo dolore percussus, cū super milite ruere ciuita-
 tem uideret, propria initionis oblitus, clam pau-
 latim superiore in oppido locūprehendit: ibiq;
 inter media pericula cum paucis omnino relin-
 quitur: nec enim aderat tunc ei filius Titus, ad
 Antianū pridē in Syriam missus. Et dare qui-
 dem terga, neq; tutū neq; honestū sibi putabat:
 rerum autē quas ab adolescētia gesserat, ac pro-
 pria uirtutis memoria, quasi Deo repletus, cor-
 pora, sociorū atq; arma condensat, et cum his
 bellū unā a uertice defluens sustinebat: et neq;
 uirorū neq; telorū multitudinē formidans ma-
 nebat, donec eius animi obstinationem hostes
 diuin

diuinam esse reputantes, impetū remiserant. Illis
 autē iam infirmius oppugnātib; ipse pedē re-
 ferens, nō prius terga ostēdit, quā extra muros
 egressus est. Plurimi quidē Romani milites in ea
 pugna ceciderūt, & inter eos Ebutius decadar-
 chus, uir nō eo tantū pralio quo perijt, sed ubiq;
 antea fortissimus comprobatus, quiq; plurimis
 malis Iudeos affecisset. In ea pugna cēturio qui-
 dam nomine Gallus, cū decē militibus in qua-
 dam domo latuit. Eius autē habitatoribus dum
 cœnarent, quod in Romanos fuisset cōsiliū, po-
 puli sui, inter se fabulantibus, hoc audito (nam
 & ipse Syrus erat, & hi quos secum habebat)
 nocte illos aggreditur, omnib;q; mactatis ad
 Romanos saluus cū militibus euadit. Vespasia-
 nus autē morere exercitiū aduersis casibus ui-
 dens, quodq; nullam interim tantā experti fue-
 rant cladem; huiusq; rei magis eos pudere, quod
 solum ducē in periculis reliquissent, cōsolandos
 putabat: de se quidē nihil dicēs, ne quē uel ini-
 tio culpasse uideretur. Oportere autē inquiens,
 quae cōmunia essent fortiter ferre, naturā belli co-
 gitantes, quodq; nusquā eueniat sine cōnore ui-
 ctoria, iterūq; habeat fortuna regressum. Multis
 tūc Iudeorū millibus interfectis, exiguā pro-
 his stipē se inimicē pependisse fortuna. Atq; ut
 iactantium esse, nimis secūdis rebus inolescere;
 ita esse ignauorum, in offensionibus trepidare.
 Velox enim est, inquit, in utrunq; mutatio: &
 ille

ille vir fortis habetur, cuius sobrius erit animus
 in rebus quoq; infelicitè gestis : ut idem scitices
 maneat, rectis cōsilijs peccata corrigens. Quan-
 quam ea quæ nunc acciderūt, neq; mollitia no-
 stra, neq; Iudeorū virtus effecit : nā & illis pu-
 gna melioris, & nobis deterioris, causa fuit dif-
 ficultas locorū. Quæ in re nimirū quis reprehē-
 derit alacritatis nēstra temeritatē. Nam cum ho-
 stes in excelsiora loca refugissent, manus cōtine-
 re debuissis, neq; in summo uertice cōstituta se-
 qui pericula: sed capta inferiori ciuitate, paula-
 tim eos qui refugerāt, ad tutiorē nobis & stabi-
 lem pugnā renocare: nūc autē immoderata festi-
 matione incendendi, quàm id incautē fieret, nō cu-
 rastis. Inconsultus autē & suribundus impetus
 belli, à Romanis alienus est, qui cūcta ordine pe-
 ritiaq; perficimus, Barbarisq; cōueniens, et quo
 Iudæi maximè possidētur. Oportet igitur nos ad
 propriā uirtutē recurrere, atq; indigna offensio-
 ni irasci potius q̃ morere. Optimum autē quisq;
 de sua manu solatiū querat : ita enim fiet, ut &
 amissos ulciscamur, & in eos à quibus perempti
 sumus, vindicemus. Ipse autē, ita ut nūc feci, expe-
 riar æquē ac nos pugnādo primus ad bella per-
 gere, et nouissimus inde discedere. Ille quidē his
 dictis recreantis exercitiū. At Gamalenses bene
 gesta re, paulisper animos erexere: quæ nulla ra-
 tione, magna magnificq; promeruerat. mox an-
 tem repugnantes ablata sibi esse fœderis spem,
 quodq;

quodq; minime possent effugere (iam enim uisus eos defecerat) uehemēter dolebāt, animosq; remiserāt. Nec tamē quatenus ualebāt, salutem suam negligebant : sed tam disturbatas partes muri, qui erant fortissimi, quā integras, ceterū amplexi custodiebāt. Romanis autē construētib; aggeres, iterumq; tentantibus irruptionem, multi ex ciuitate per ualles denias, qua nulli custodes erant, & per cloacas diffugiebant : eos, qui metu ne caperentur ibi remanerent, inopia consumebat: solis enim undiq; alimenta qui pugnare possent, congregabantur. Sed illi quidem in huiusmodi calamitatibus perdurabant.

Itaburius mons occupatur à Placido. C A P. I B.

Vespasianus autem inter curas obsidionis, subcissinum opus aggreditur aduersus eos qui montē Itaburium occupauerant, inter campum magnum & Scythopolim situm: cuius altitudo quidem x x x. stadiis consurgens, septentrionali tractu inaccessa est : in uertice autem, x x. stadiorū planities patet, tota muro circumdata. Hunc autē tantum ambitū quadraginta diebus adificauerat Iosephus : & alias ei materias, & aquas suggerentibus locis inferioribus solam enim incola pluuialem habebant. Magna igitur in eo multitudine cōgregata, Vespasianus Placidum cum sexcentis equis ibi mittit. Huic autē subeundi quidem montis ratio nulla erat: multos autē fœderis ac uenia spe hortabatur ad pacem:

pacem: & descendebant ad eum ipsi quoq; insidias molientes: nam & Placidus eo studio mississime cū his loquebatur, ut eos in planicie caperet: illiq; tanquam dictis obediētes, ad eum veniebant, ut incautum aggredērētur. Fecit tamen astutia Placidi: cepit enim à Iudaeis praetio, assimulat fugam: & postquam insequētes ad magnam partem campi pellexit, reflectit in eos equitum manus: plurimiq; in terga uersis, aliquos interfecit: semotam uerò multitudinem caeterā, ab ascensu prohibet. Itaq; alij quidem Itaburio relicto, in Hierosolymam fugiebant: indigena autem fide accepta, quod eis aqua defecerat, & se, & montem Placido tradiderunt.

Excidium Gamalæ.

CAP. III.

A Pud Gamalam uerò degentium audacissimus quiq; fuga dispersi latebant, imbelles autem fame corūpebantur. At uerò pugnantium manus obsidionē sustinebat, donec euenit secūdo & uigesimo die mensis Octobris, ut tres ex decimaquinta legione milites, circa matutinas uigilias editissimam præ ceteris sursum, qua in sua parte fuerat, subirēt: eamq; occulte suffoderent: cū appositi ei custodes neq; aduenies eos, (nox enim erat) nec postquā adiere, sensissimē. Idem autē milites, cauēdo ne strepitus fieret, quinq; saxis durissimis enoluis resiliunt: subitoq; sarris cū magno fragore decidit, unaq; custodes precipitantur. At uerò qui per alios

custod

custodias erant, perturbati fugiebant: multosq;
 evadere ausos, peremere Romani: inter quos
 etiam Iosephum, super dirutam muri partē qui-
 dam iaculo percussum, interfecit. Insuper autē in
 ciuitate degentibus, sono concussis, nullus erat
 paupor atq; discursus, tanquā omnes essent ho-
 stes ingressi. Tuncq; Chares agrotus & iacens
 defecit, cum timoris magnitudo morbu eius plu-
 rimum inuisset ad mortē. Romani tamen prioris
 cladis memores, usq; ad vigesimam & tertiam
 diem supradicti mensis oppidum non sunt in-
 gressi. Titus autem (iam enim aderat) indigna-
 tione vulneris, quod Romanos se absente percu-
 leras, ducentis equitibus prater pedites lectis,
 otiose in ciuitatē introiuit: eoq; pratergresso, vi-
 giles quidem ubi senserunt, ad arma cū clamore
 properabant: cognito autē intus constituti eius
 ingressu, alij raptis liberis, trahētes etiam coniu-
 ges, cum ululatu & exclamationibus in arcē re-
 fugiebant: alij Tito occurrentes, sine intermis-
 sione trucidabantur: qui uerō prohibiti essent in
 arcē recurrere, nesciū quid facerem, Romanorum
 praesidijs incidebant: ubiq; autem infinitus erat
 morientium gemitus: perq; prona loca effusus
 cruor, totū oppidum dilutebat. In eos autem, qui
 arcem occupauerant, omnē Vespasianus induxit
 exercitum. Erat autē saxosus & accessu diffi-
 cilissimus uertex, in immensum aditus, & undiq;
 circū rupiū multitudinis praecip: unde Romanos
 ad se

ad se aducentes partim telis partim saxis deuolu-
tu arcibant Iudai, cum ipsos in excelsa loco no-
fitos nulla sagitta contingerent. Verum ad eo-
rum interitum diuino munere quodam, turbo ex-
oritur, Romanorum quidem tela in eos frēs, ipso-
rum autē a Romanis repellens, & obliqua tra-
ducēs: ut neq; in praruptis cōsistere propter vio-
lentiam flatu possent, cum nihil esset immobile,
neq; hostes ad se accedentes uidere. Itaq; super-
gressi Romani, eos circumueniunt: alios quidem
repugnantes antecapiebāt, alios manus dantes:
in omnes autem uehementius saueiebāt, illorum
memoria quos in primo aggressu perdiderant.
Muli autem undiq; circumclusi, desperatione
salutis, filios & coniuges & semetipsos in ual-
lem precipites dabant, qua sub arce in profun-
dum patebat. Euenit autem, ut ipsoꝝ in se qui
capti fuerāt, immanitate lenior existeret iracun-
dia Romanorum: ab his enim quatuor milia per-
empta sunt: qui uerò se precipitauerunt, quinq;
milia sunt reperi. Neq; quisquam, prater duas
mulieres saluus enasit: quae sorores erant, Phi-
lippi filia: qui Philippus Iachimo genitus erat,
insigni uiro, & qui sub Agrippa rege, dux
exercitus fuerat: seruatae sunt autē, quòd excidiij
tempore Romanorum imperium latere: nec enim
uel infantsibus pepercere, quorum multos singuli
raptos ex arce proyieiebāt. Gamala quidem hoc
modo excisa est, tertio & nigesimo die mensis
Octobr

Octobris: qua nigesimo & primò die mēsis Septembris cœperat rebellare.

Giscala à Tito capitur.

CAP. I I I I.

I Amq; solum Giscala oppidulum Galilææ reslabat indomitiū: cuius multitudo pacis studio tenebatur, quòd erant pleriq; agricola, spēcq; suā semper in fructibus collocauerant. non parua autem manus latrocinialis permixtione corrupti erant, quo morbo etiā nonnulli ciniū laborabāt. Hos autem ad defectionem impellebat atq; constabat Leuia cuiusdā filius, nomine Iohannes, homo ueneficus & fallax, uariūq; moribus, & immoderata sperare promptus, miroq; modo qua sperasset efficiens: atq; omnibus iam cognitus, q̄ affectanda sibi potentia causa bellū amaret. Huic apud Giscala seditioforum turba parebat: quorū causa populus etiā legatos forasse de traditione missurus, Romanorū tamen congressum in parte belli præstolabatur. At Vespasianus cōtra hos quidem Titum cū equitibus mille, decimā uerò legionē circa Scythopolim mittit: cum reliquis autem duabus Casaream ipse regreditur, dandam his ex labore continuo requiē putans, ex ciuitatū copijs: eorumq; corpora, itēq; animos ad futura certamina existimans esse refouendos: nec enim exiguum sibi laborem superesse de Hierosolymis prauidebat, qua & regalis esset ciuitas, & cuncta nationi præstaret. His autem qui ex bello fugissent in-

22

cam

eam confluentibus, etiam naturalis munitio, itēq;
 murorū eius constructio, non minimā ei solici-
 tudinem cōparabat: cū virorū spiritū & au-
 daciam, & sine muris inexpugnabile esse cogi-
 taret: ob eamq; rem milites, velut athletas, ante
 certamina oportere curari. Tūc autem ciuitas
 Giscala (equitādo enim ad eam accesseras) ag-
 gressione capi facilis videbatur: sciens tamen q̃
 ea nū capta, passim à militibus populus absu-
 meretur (nāq; satiatas erat ipse iam cadibus)
 miserans multitudinē etiā ipse sine ullo discri-
 mine cū nocentibus intereuntē, pacatione magis
 subigere ciuitatē uolebat. Itaq; plenis hominū
 muris, quorū pleriq; perdita factionis erās, mi-
 rari se ait, quoniam freti consilio, cunctis iam ci-
 uitatibus captis, illi soli Romanorū arma operi-
 rentur, cū uiderent multo quidē munitiora op-
 pida uno impetu fuisse subuersa: securos autem
 fortunis suis potiri, qui Romanorū dextris cre-
 didissent: quas quidē etiā nunc illis ait se porri-
 gere, neq; ob insolentiā succensere, quia spei li-
 bertatis ignoscendum putaret: non tamē, etiā si
 quis impossibilia uelle perscueraret. Quod si di-
 ctis humanissimis nō paruissent, fidēq; dextris
 non habuissent, experturos arma crudelia: iam
 iamq; cognituros esse, moenia sua ludū fore ma-
 chinis Romanorū, quibus fidentes, soli ex Gali-
 lais sese ostentarent arrogātes esse captiuos. Ex
 dictis, populariū quidē neminē nō modò respō-
 dere,

dere, sed ne ad murum quidē licuit ascendere: quia totum latrones occupauerant: & custodes erāt portis appositī, ne quis uel ad sedem prodiret, uel equitū quenquā in ciuitatē reciperet. Ioānes autē accipere se conditiones ait, & ane persuasurum, aut necessitatem bellī renitētibz adhibiturū. Illū tamen diē Iudaorū legi oportere cōcedi: quoniā sicut arma mouere, ita etiā de pace cōuenire nefas haberent. Nā & Romanos scire, qd ab omni cessaret opere dicrū septē circūitio, quā si temerassent, nō minus coactos, quā qui cogerent, piaculū cōmissuros, ipsumq; Titū: nullū enim illi ex mora esse dispendiū formidādum, qd unius noctis spatiū propter fugę consiliū ceperit, praesertim cū id obseruare circūsedēte nemo prohibeat: sibi autē magnū esse lucrū, nulla in re despicere patrios mores. Et illū decere, qui pacē nō sperantibus indulget, legē quoque seruare seruatis. His Titū Ioānes fallere conabatur, nō tantum pro septimi diei religione, quansū pro sua salute sollicitus: uerebatur autē, ne statim capta ciuitate, solus destitueretur, qui totam in nocte ac fuga uita spem collocasset. Verū profectō Dei nūm in excidium Hierosolymorū Ioannē saluū esse cupientis, factū est ut nō solū induciarū causationem Titus admitteret, uerum etiā in superiori parte oppidi castra poneret, ad Cydāssam, qui mediterraneus est Tyriorū uicus ualidissim⁹, Galilaei semper exosua-

Nocte autem Ioannes, cum nullas Romanorum excubias circa oppidū uideret, arrepta occasione, non solū his quos circa se habebat armatos, sed etiā senioribus plurimis cum familijs abductis, in Hierosolymā fugiebat. Sed usq; ad nigesimū quidem stadium fieri posse uidebatur, ut mulieres ac pueros, aliamq; multitudinē secum duceret, homo quem captiuitatis, itemq; salutis metus urgeret: ulira uerò procedente eo, relinquebatur: & oriebatur atrox remanensū fletus: quanto enim quisq; longius à suis aberat, tanto propiorē se hostibus esse credebat. Iamq; affore qui se caperent existimātes, necessariò pauebant: & ad strepitū, quē ipsorū cursus faciebat, assiduē respectabant, uelut instantibus quos fugissent: multiq; simul ruebant, & circa uiam plurimos certamen precedentiū contrebant. Miserabile autē foeminarum & infantum erat exitium. Aut si quā iactarent nocem, nonnulla uiros aut propinquos, ut se operirentur, orabant. Sed Ioannis exhortatio superabat, ut se ipsos seruarent inclamantis: eoq; confugerent, unde pro remanētib; etiā si raperentur, pœnas à Romanis peterent. Multitudo quidem eorum qui fugerāt, ut cuiq; uiriū fuit, cito dispersa est. Luce uerò facta Titus ad muros aderat, fœderis causa: populus autē portis ei patefactis, cum coniugibus occurrentes, tanquā benemerito, & qui custodia ciuitatem liberasset, acclamabant: simulq;

*simulq; Ioannis fugam significantes, ut & sibi
 parceret obsecrabant, & eos qui ex nouarū re-
 rū cupidis reliqui superessent, ulcisceretur. Ille
 autē precibus populi postulatus, equitū partem
 ut Ioannē persequeretur, mittit. Sed eū quidem
 occupare nequiuerit, q̄ antequā uenerāt, in He-
 rosolymā sese receperas: una uerò fugitiū pro-
 pē ad duo millia perimunt: mulieres ac pueros
 paulo minus quā tria millia circumactos redu-
 cunt. Tunc autem indignē ferebat, non statim à
 Ioanne pœnas fraudis exactas: irato uerò ani-
 mo satis esse q̄ spe deciderat ad solatiū putans,
 captiuorū & qui trucidati fuerant multitudi-
 nem, in oppidū cum fauore ingreditur: insuq;
 militibus minimā muri parē inre possessionis
 abrūpere, minitādo magis quā puniēdo repri-
 mebat perturbata ciuitatis autores. Multos enim
 propter odia domestica, uel proprias inimici-
 tias, delatores innocētia fore credebat, si dignos
 pœna discerneret: meliusq; noxium relinquere
 metu suspensum, quā immeritū quēquā eū eo
 perdere, existimabat. Illum enim forsāssim mode-
 stiorē futurū, uel metu supplicij, uel q̄ erubescer-
 et prateritorum criminū uenia: sine causa ue-
 rò morientīū pœnas, nullo modo corrigi posse.
 Prasidijs tamen ciuitatē circumdedit, qua tam
 nouarum rerum studiosos cōpescerent, quā pro
 pace sentientes, quos ibi relicturus erat, maiore
 fiducia firmarent. Galilæa quidem tota, postquā*

multo sudore Romanos exercuit, hoc modo subacta est.

Hierosolymitam excidii initium: CAP. V.

A PUD Hierosolymam uero, ad Ioannis introitū, omnis populus erat effusus, & circa singulos, qui una cōfugerant, numerosa turba collecti, quas foris clades experti essent, percontabantur. Illorū autē feruens quidē adhuc atq; interruptus anhelitus, necessitatē significabat. Veruntamen in malis quoq; sibi arrogabant: non Romanorum nim fuisse dicentes, sed spōte uenisse, ut cum his ex tutiori loco pugnarent. Inconsultorū enim atq; inutiliū esse hominum, incaute pro Giscalis & inualidis oppidulis periclitari, cū arma uigorēq; oporteat pro metropoli suscipere, atq; seruare: significādo tamen excidiū Giscalorū, etiā quam discebant honestam discessionē suam, ut multi fugā esse intelligerent, prodiderunt. Auditis autē qua captiui perulere, non mediocris populū perturbatio tenuit, magnumq; id esse argumentū proprij reputabant excidij. At Ioannes eorū quidem quos fugiētes reliquerat, causa minus erubescibat: singulos autē circūiens spe ad bellum incitabat, infirmitatem Romanorum asserens, propriasq; uires extollens, & imperitorum ea cauillatione insitiā decipiēs, q̄ etiamsi pennas sumerens, nunquā Hierosolymorū mœnia transgredereutur Romani, qui pro Galileorum uicis

tanta

tanta mala perculissent, atq; in eorū muris machinas cōtrivissent. His eius dictis magna quidē corrumpebatur iuuenum manus. Prudentiorū autem atq; seniorum nemo erat, qui nō futura prospiciens, velut iam perditam civitatē lugeret. Et populus quidē in ea cōfusione tunc erat. At uerò per territoriū manus agrēstium, ante seditionem quæ Hierosolymis orta est, discordare iam cœperat. Titus enim à Giscala Casareā, Vespasianus autē à Casarea Iamniā & Azotum profectus, utramq; subegit: imposuq; illic praesidijs, reuertebatur, maximam ducēs eorum multitudinem, qui se fœdere sociaverant. Singulas autē civitates tumultus bellumq; intestinum exagitabat: quantumq; à Rom. respirassent, in semetipsos manus vertebant: cum inter amatores belli ac pacis cupidos esset sana cōtētio: dudumq; discordiū pertinacia primò inter domos accēderetur: deinde inter se amicissimī populi dissiderent: & ad similia volētes quisq; conveniens, apertè iam coacta multitudine rebellaret. Itaq; dissensiones quidem apud omnes erant: novitatis autē armorumq; cupientes senibus ac sobrijs inveniunt atq; audacia prestabant. Primò autem indigenarū singuli prædari cœperunt: deinde ex composito consertim cuneis, per territoriū latrocinabantur: ut quod ad crudelitatem atq; iniustitiā spectat, nihil à Romanis gentiles abessent: atq; ipsis qui nascabantur.

illarum à Romanis excidiū lenius uideretur. Ci-
 nitatum uerò custodes, partim quia defatigari
 pigeret, partim odio nationis, aut nulli, aut mi-
 nimo erant male affectis auxilio: donec rapina-
 rū societate undiq; congregati collegiorū lauro-
 cinalium principes, atq; in agmen cōflati Hie-
 rosolymis irrumpunt. qua cinitas à nullo rege-
 batur; et more patrio gentiles omnes sine obser-
 uatione recipiebat: tunc præcipue cūctis existi-
 mantibus, uniuersos qui superinfluere, adiu-
 mento ex beneuolentia uenire. Qua quidem res
 etiam sine dissensione cinitatē postea pessunde-
 dit, eo qd iners & inutilis multitudo qua pu-
 gnacibus sufficere possent, alimēta consumpsit:
 hisq; præter bellū etiā seditionē famemq; cōpa-
 rauit: aliq; latrones ex agris eò transgressi, ac
 multo senioribus quos intus inuenere sociati,
 nullū atrox facinus intermittebant. Nec enim
 rapinis & expoliationibus metiebantur audaciā,
 sed usq; ad cedes ruebant: nō clam, neq; per no-
 ctē, aut quoslibet homines, uerū luce palā nobi-
 lissimos quosq; adoriēdo. Nā primū Antipatrum
 regij generis uirum, & adeo potētissimū ciuiū,
 ut etiam publicos thesauros fidei sua permissos
 haberet, cōprehensum custodia tradiderūt: post
 hanc etiam Zeniā quendā, insignē uirū, & So-
 pham filiū Raguelis, regalis similiter utrūq; fa-
 milia, omnesq; præterea, qui præstare alijs uide-
 bantur. Grania autē metus populū possidebat:
 & uel

et velut capta ciuitate, salutē propriā quisq; ex-
rabat. Illi autē clausorū uinculis nō fuisse cōtē-
ti, neq; suū arbitrabātur ea potētia uiros diu-
tius custodire: nā & ipsos, & domos eorū non
paucis uiris frequētari, ac per hoc ad ulciscen-
dum esse idoneos, & praeterea rebellaturū for-
tasse populū, iniquitate cōmotum. Decreto igi-
tur eos occidi, mittunt quendā de suo numero
Ioannem, ad caedes promptissimū, qui lingua pa-
tria Dorcadus filius dicebatur: eūq; alij decem
armati gladijs, secuti ad carcerē, ibi quos repe-
rissent interficiunt. Fingebāt autē huius imma-
nissimi sceleris causam, cū Romanis eos de tra-
ditione ciuitatis collocutos fuisse, cōmunisq; li-
bertatis proditores interemisse dicebant, pro-
fus, ut audacia sua tanq̃ seruatores ciuitatis, ac
bene de ea meriti gloriarentur. Euenit autē po-
pulum quidē ad hoc humilitatis ac formidinis,
illos uerò insolētia progredi, ut in eorū esset ar-
bitrio etiam pontificū designatio: deniq; fami-
lijs abrogatis, unde per successionem pontifices
creabantur, incognitos atq; ignobiles constituē-
bant, ut impiorū facinorū socios haberent: nam
qui supra meritū summos honores adepti erāt,
his obediebant necessariò, qui sibi eos praestite-
rant: quoniā & dignitate praeditos, uarijs ma-
chinis fictuq; sermonibus cōmūtebant, oppor-
tunitatē sibi ex eorū qui se prohibere poterant,
contentione capientes: donec hominū persecu-

eione satiati, in diuinitatē contumelias tranſu-
 lerūt, pedibusq; pollutis in ſanctū locū introire
 ceperunt. Iam uerò populo contra eos cōcitato
 (nanq; autor erat Ananus, ano maximus pon-
 tificū, itemq; ſapientiſſimus: & qui fortasſis ci-
 uitatē conſeruaffet, ſi inſidiatorū manus potuiſ-
 ſet effugere) illi templum Dei aduerſus populi
 turbam, caſtellum ac profugiū ſibi fecere, quod
 pro domicilio habebant tyrannidis. Acerbis
 autē malis admiſcebatur etiā canillatio, qua pra-
 ceteris eorum factis erat dolori. ientando enim
 quanto metu populus teneretur, ſuasq; uires ex-
 plorando, ſorte pōtiffices creare conati ſunt, cum
 his (ut diximus) ex familijs ſucceſſio deberetur.
 Huic autē fraudi mos antiquus obtendebatur:
 nam et olim ſorte pōtifficatu deferri ſolūtū fuiſſe
 dicebant: re autem uera, legis erat abrogatio fir-
 mioris, per eos qui ad potentiā deſignandorum
 magiſtratuū licetiā cōpararēt. Itaq; una ſacra-
 tarū tribuū accita qua Eniachin appellatur, pō-
 tificem fortiebatur: caſuq; ſors exit homini, per
 quē maximē eorū iniquitas demōſtrata eſt. Pha-
 ſi cuidā, filio Samuelis, ex uico Aphthaſi, non
 ſolū nō ex pōtifficibus orto, ſed apertē quid eſſet
 pōtifficatus, propter ruſticitatē penitus neſciētī.
 Deniq; inuitū eum rure abſtractum, ut in ſcena
 fieri ſolet, aliena ornauere perſona: induitumq;
 ſacra ueste, quid facere deberet, ſubito inſtitue-
 bant: ludumq; & iocum eſſe tantum neſas ar-
 bitrab

bitrabantur. Cateri uerò sacerdotes, procul spectantes ludibrio legem haberi, lacrymas nix tenebāt, honoresq; sacrorū solui graniter ingemebant. Populus autē hanc eorum audaciam non tulit, sed omnes quasi ad deponendā tyrānidem animos intenderant: nam qui prestare ceteris ni debantur, Gorion Iosephi filius, & Simeon Gamalielis, tam singulos circueuntes, quā simul uniuersos in concionibus hortabātur, quo tandē aliquando libertatis corruptores uliū irent, sanctumq; locum ab hominibus sceleratis purgare properarent. Pōisifies etiā probatissimi, Gamala quidem filius Iesu, Anani autem Ananus, populū frequenter in coetibus exprobrando eius segnicie, contra Zelotas excitauerunt: ita enim se ipsi uocabās, uti bonarum professionū amuli, ac non qui pessimam facinorum immanitatem superassent. Itaq; in concionem populo congregato, cunctisq; indignantibus occupationes sanctorum, itemq; rapinas & cedes, nondū autem promptis ad ulciscendum, propterea quod inexpugnabiles (id enim uerū erat) Zelota putabātur, stans inter eos medius Ananus, & ad legē crebro respectans, cū lacrymis opplesset oculos: Equidem, inquit, mori potius deberem, quā dei domicilium uidere tantis refertum piaculis, atque inaccessa & sancta loca sceleratorum pedibus frequentari: uerū tamen sacerdotali nesci amictus, & sanctissimum uenerabil

*rabilium nominū ferēs, uiuo, atq; anima amore
 teneor, nec pro senectute quidē mea mortē susti-
 nens gloriosam. Igitur solus ibo, & tanquam in
 solitudine animā meam solam dabo pro Deo:
 nam quid opus est uiuere in populo, clades suas
 minime sentiēte, & apud quos mala praesentia
 nemo prohibet? siquidē spoliati patimini, ac uer-
 berati reticetis, et ne gemitu quidē aperto quis-
 quam prosequitur interemptos. O acerbam do-
 minationē. Quid de tyrānis querat? Nunquid
 non à uobis uestra potētia nutriti sumi? nūquid
 non despectis qui primi erant, cū adhuc pauci
 essent, nos dum tacetis, plures eos fecistis? atq;
 illis armatis quiescentes, in uosmetipsos arma
 uertistis? cū primos eorū conatus opportuis-
 set infringi, quādo cognatos cōiūys appetebāt.
 Vos autē negligendo, ad depredationē noxios
 irritastis, quia uastatarū adiū nulla ratio erat.
 Itaq; iam domini ipsi rapiebātur, eisq; cū per
 mediam ciuitatē traherētur, nemo erat auxilio.
 Illi autē à nobis proditos, etiā uinculis affecere:
 non dico quales & quantos, sed q non accusa-
 tos, indemnatos, uinctos nemo adiunxit. Restabas
 eosdem uidere trucidari. Hoc etiā uidimus, ne-
 lut è grege brutorū animalium cū praecipua
 quaq; duceretur hostia, ne uocē quidē quisquā
 emisit, nedum dexterā mouit. Patiēmini ergo,
 patiēmini, etiam sancta conculcari uidentēs?
 Cumq; omnes audacia gradus nefarijs homi-
 nibus*

nibus subieceritis, eorū prastātiā reueremini?
nunc enim profecto ad maiora procederent, si
quid maius quod euerterent inueniretur. Tene-
tur quidē munitissimus ciuitatis locus, sanū ap-
pellatione, re arx quadam siue castellū. Tanta
igitur contra nos tyrānide munita, & inimicis
super uerticē positis, ut uidetis, quid cogitatis?
aut quibus uestras sententias applicauis? An
Romanos expectatis, ut sanctis uestris opitulen-
tur? Ita quidē se nostra ciuitatis habet res, eoq;
iam calamitatis uentū est, ut misereatur nostri
etiam hostis. Non exurgetis ō miseri, respectisq;
nulneribus uestris, quod etiā feras bestias fa-
cere uidemus, non ulum ibitis in hos, qui nos
percussere? Non suas quisq; recordabitur cla-
des, & ante oculos positus qua peruleris, ad ul-
tionē animos acuet? Perijt apud uos (ni fallor)
affectionū omniū carissima, & maxime natu-
ralis, cupiditas libertatis: seruitutis autē ac do-
minorū amantes facti sumus, tanquā subiugari
à maioribus didicerimus. Atq; illi quidē mul-
ta et maxima bella, ut in libertate uiuerēt, per-
tulerunt, ne aut Aegyptiorū aut Medorū po-
tencia cederent, dummodo ne facerēt quae iube-
rētur. Et quid opus est de maioribus loqui. Hoc
ipsum bellū quod cum Romanis nunc gerimus,
utrum cōmodē, an contrā incōmodē non reserā,
palam quid habet cause, nisi libertatem? Ergo
qui dominis totius orbis seruire non patimur,
gentil

gentiles nostros ferimus tyrānos? Quanquā externis obediētes, ad fortunā semel id referant, cuius iniuria nūlli sunt. At uerò pessimis suorum cedere, ignauorū est, et cupientiū seruienti. Ad hac autē, quia Romanorū mentio facta est, non nos celabo, quid dum loquor interuenit, mētēq; retraxerit: quod etiam si ab his capti fuerimus (absit autē huius dicti periculū) nihil acerbius experiemur, quā isti nos affecere. Quo pacto autē nō lacrymis dignū sit, illorū quidem in templo donaria cernere, gentiliū uerò spolia, qui nobilitatē huius maximē omnium ciuitatis cōpilauerūt: eosq; uiros trucidatos uideri, quibus etiā illi post uictoriā obtemperassent? Et Romanos quidem nunquā transgredi ausos esse limiē profanorū, aut sacra quicquā cōsuetudinis praterire: sanctorū autē ambitū, quamuis procul aspectū perhorrescere: quosdam uerò in his locis natos, ac sub nostris moribus educatos, et qui Iudaei nocentur, inter media sancta deambulare, manibus adhuc suis gentili cade calentibus? Quis igitur externū bellum metuat, ex cōparatione domesticī? Multo nobis aq̄ior est hostis: nam si propriē rebus sunt aptanda uocabula, fortasse reperietur, legum quidē conseruatores nobis fuisse Romanos, hostes uerò intus haberi. Verū hos insidiatores libertatis exitio deberi, neq; facinorum eorū dignū excogitari posse supplicium, certum est: idemq; omnibus

bus uobis, & ante orationē meam esse persuasum, atq; ipsis nos rebus quas periculistis, in eos esse cōmotos. Pleriq; autē fortasse multitudinē eorū, atq; audaciam reformidant, & præterea q̃ in loco superiore consistunt. Sed hæc ut nēstra negligentia conflata sunt, ita nunc magis proficiēt, si morabimur: nam & numerus illorum in dies singulos alitur, eo q̃ nequissimus quisq; ad similes profugiat: & audaciam plus accendit, q̃ nullū adhuc eius impedimentū interuenit: locoq; superiore utētur, & quidē cum apparatu, si his tēpus demus. Quod si aduersus eos ire cœperimus, humiliores erunt, mihi credite, cōscientia: & celsioris loci beneficiū, reputatio scelerū perdet. Fortasse autē Dei pariter spreta maiestas, in ipsos tela retorserit, suisq; missilibus consumētur impij. Videant nos tantummodo, & deicēti sunt, quanquā pulchrum est, ut etiā si quod periculum immineat, pro saceris iannīs moriamur: ac si nō liberis & coniugibus, pro Deo tamē eiuq; sanctis animas profundamus. Præbebo autē manū, atq; sententiā, & neq; consiliū nobis ullū decrit ad cautionē, neque me corpori meo parcere uidebitis. His Ananus contra Zelotas populū hortabatur: non quidem nesciens iam expugnari uix posse propter multitudinē ac inueniunt animorumq; pertinaciā, multoq; magis propter conscientiam cōmissorū; nec enim cōcessum iri ueniā his qua perpe-

perpetraverant, sperabant : ueruntamen quiduis
 perpeti praestabilius existimabat, quam in tanta
 rerum perturbatione temp. negligere. Populus au-
 tem duci se clamabat in eos, contra quos rogaba-
 tur, & ad subeunda pericula quisq; promptus
 erat. Sed dum Ananus magis idoneos discer-
 neret, atq; ordinaret ad praelium, Zelotae cunctis co-
 natibus eius cognitis (certos enim quae omnia sibi
 nuntiari habebant) in pontifice commouentur : ac
 modo per cuneos, modo simul uniuersi profiliunt,
 neque obuius cuiquam parcebat. Cito autem & A-
 nanus populum congregauit, multitudine quidem
 superiore, armis uero constipatis, non erant Zelotae
 inferiores: alacritas uero, quod decerat, in utrisque
 supplebat. Nam & ciues armis iram coceperant
 fortiora, & qui de templo exierant, quavis multitu-
 dine maiorem audaciam. Quippe illi quidem habita-
 re se in ciuitate minime posse arbitrabantur, nisi
 Zelotas eximeret: hi uero nisi uicissent, nullum se
 non subituros esse supplicium. Manus autem conse-
 ruere, pro ducibus obediētes motibus animorum.
 Et primo quidem in ciuitate ac pro templo eminus
 missis lapidibus semet inuicem appetebant: si uero
 aliqua pars terga uersisset, uictores gladijs ute-
 bantur: cumque plurimi sauciarentur, multae caedes
 utroque fiebant. Et populares quidem in domos
 referebantur à suis, Zelotarum autem quicumque uul-
 neratus fuisset, in templum ascendeat, sacra hu-
 manum cruore perfundens, ut solo eorum sanguine
 niola

violatā religionē rectē quis dixerit. Sēper quidē latrones excurrendo in congressionibus praualebant. Irati uerò populares, proficiente quotidie numero suo, cum desides increparent, quiq; à tergo sequebantur, nō aperiēdo fugientibus uia inuitos eos repugnare cōpellerēt, uniuersos quidem suos in hostes cōuerūt: illis autē, quia nimis ferre nō poterāt, paulatim ad templum recedentibus, irruumpit unā cū socijs Ananus. Vnde factum est, ut eos q̄ ambitu exteriori expulsi essent, metus inuaderet: ideoq; in murū interiōrē fuga recepti, maturē iannas occluderēt. Verūm Anano portis quidē sacris manus asferre non placebat, hostibus quoq; desuper tela torquentibus, nefas esse existimanti, etiamsi uicisset, non lustratū prius populum introducere. Ex omni autē suorum multitudine sex ferē armatorum millia sortitus, custodes eos in porticibus collocat: his autē qui succederent, in excubijs alios per ordinē ponit. Multi autē honestorū ab optimatibus ad id electi, mercede cōductos pauperes uice sua presidijs destinabant. Fit autem his omnibus exitij causa Ioannes, quem ex Giscalis effugisse prädiximus. Is enim dolis plenus, q̄ uehementē dominationis cupiditatem mente circumferēs, iamdudum rebus cōmuni-bus moliebatur insidias. Itaq; tunc eadem qua populus sentire se simulās, aderat Anano: tam diebus cū proceribus capienti consilium, quā noctibus

noctibus peragrāsi custodias, omniaq; secreta
 Zelotis renuntiabat: nullumq; populi consiliū
 non prius quā caperetur, inimici sciebant eius
 indicio: immoderatis uero & Ananū, & po-
 puli principes placabat obsequiis, ne in aliquā
 suspitionē uenires affectans. Sed hac eius hono-
 rificentia in contrariū uertebatur: erat enim ex
 adulationū uarietate suspectior: eoq; ipso quod
 etiā non accitus assiduus erat, arcanorū proditor
 habebatur. Etenim perspiciebat Ananus,
 omnia sua consilia hostes intelligere: & qua
 Ioannes faceret, suspitionē proditiōis habebāt:
 submonere autem illū non erat facile, neq; pos-
 sibile, q̄ malitia praualeat: ac prater hoc mul-
 torum non ignobilū, qui summis rebus adhi-
 bebantur, parocinio succinctus erat. Visum est
 igitur ab eo sacramentū beneuolentia causa pe-
 ti: nihilq; dubitans, & fidē populo se seruaturū
 iurauit, neq; factū eius inimicis ullū, neq; cōsi-
 lium proditurum: unaq; deponēdis rebellibus,
 & manu & uoluntate operā collaturum. Itaq;
 Ananus eiusq; socij, quoniā iurato crediderūt,
 nulla iam suspitione suis eum consilijs adhibe-
 bant: moxq; ab iisdem concordia causa legatus
 intromittitur ad Zelotas: cura nanq; habebāt,
 ne sanū culpa sua pollueretur, nēne quisquā in
 eo procūberet Iudaeorū. Ille autē, quasi Zelotis
 ac nō contrā pro beneuolētia iurauisset, ingres-
 sus ad eos, medius constitit: & saepe quidem se
 illor

illorum causa in magno periculo fuisse dixit, ne quid secretorū ignoraret, quae in eos Ananūs cū socijs cogitasset, nūc autē ingens cū ipsis omnibus subiturū esse discrimen, nisi diuinum quoddam praeslo fuerit auxiliū: nihil enim iam morari Ananū: sed persuasisse quidē populo, ad Vespasianū legatos mittere, ut ad capiendā ciuitatē quamprimū uenire properaret: indixisse autē lustrationē postero die, ut religione simulata intromissi, uel etiam ni praelio manus confererēt. Se autē nō uidere, quā diu aut obsidionem sustinebunt, aut cū tanta manu acie congrederentur. Ad hac addebat, q̄ ipse Dei providentia transactionis esset causa legatus: hanc enim spem Ananū his proponere, quo nihil suspicantes eos subito aggrediretur. Itaq; oportere, si quis habendam uitae rationem duceret, aut obsidentibus supplicare, aut foris aliquod praesidium petere. Quos autem si uicti essent, uenia spes foueret, immemores audaciae suae credere, simul ac factores poenitueris admissorū, in gratiā statim eos qui perpesti sunt redituros. Sed nocentium quidē saepe inuisam etiam poenitudinem fieri, laesis autē iram in licentia sauiorē: imminere autē illis ait intersectorū amicos atq; cognatos, eorumq; populū pro dissolutis legibus ac in diuicijs indignatione flagrantē: ubi etiam si quae pars misericordiae fuerit, maiori eam irascentiū turba cessuram. Talia quidem uariabat Ioan-

nes, terrorem incutiens multitudini: externum
 uerò auxilium aperitè quidē indicare quod di-
 ceret non audebat: Idumaeos autē significabat:
 nūq; principes Zelotarum priuatim etiam com-
 moueret, crudelitatis Ananum arguebat, ipsis
 eum maxime minitari confirmans.

Idumaeorum aduentus pro Hierosolymitanis, &
 acta.

CAP. VI.

ERant autē Eleazarus Simonis filius, qui
 etiā prater alios idoneus esse uidebatur &
 rectè cōsulere, & qua cōsuluisset efficere, iteq;
 Zacharias filius Amphicali, uterq; à sacerdo-
 tibus genus ducēs. Hi prater cōmunes, etiā pri-
 uatis interminationib⁹ cognitis, quodq; Ana-
 ni factio potētia sibi cōparāda causa Romanos
 accerferet (nā et hoc Ioānes affinxerat) diu qdē
 quid agerēt dubitabāt, angustijs tēporis cōclusi:
 populū enim haud multo post eos aggredi pa-
 ratū esse cogitabāt: externi uerò subsidij faculta-
 tē, insidiarū sibi celeritate praeceptā: priusq; fore
 ut omnia paterētur, q̄ auxiliariū q̄squā ista co-
 gnosceret. Aduocari in Idumaeos placuit: scri-
 ptaq; breuiter epistola, q̄ circūuēto populo A-
 nanus uellet Romanis metropolim prodere: ipsi
 aut pro libertate dissidentes, in tēplo obsiderent,
 minimūq; tēporis salutē sibi promitteret: ac nisi
 maturē subuenirēt, ipsos qdē Anano atq; ini-
 micis, at uerò cinitatē Romanis ilico subiungan-
 dam: pleraq; nūijs ad rectores Idumaeorū refe-
 renda

renda mandant. Ad hoc autem lecti sunt duo viri strenui, & dicendi peritissimi, & ad persuadendum satis idonei: quodq; his rebus esses utilius pedum uelocitate præstantes: nam Idumaeos confestim parituros certū erat, quod turbarū cupiens & incondita esset natio, semperq; ad motus facilis atq; suspensa, & rerū mutationibus lata, minimisq; petentium blanditijs ad bella promptissima: & uelut ad festorum quandam solennitatē, sic ad prælia properans. Celeritatem autē nuntij exigebant, atq; istis nihil deerat alacritatis: uterq; autē Ananias uocabatur iamq; apud rectores aderant Idumaorū. Illi autē simul epistola mādatisq; attoniti, quasi furibūdi circūcursare genitē, militiamq; denūciare coeperunt. Itaq; mox & dicto citius multitudo cōuenerat, omnesq; pro libertate metropoleos arma rapiebāt. Congregati autē propè ad x x. m. cum ducibus quatuor Hierosolymā ueniunt: hoc est Ioanne & Iacobo Sosa filijs, & præterea Simone Cathla, et Phinea Clusoth filijs. Ananum autem profectio legatorū, itemq; uigiles eius latuit, sed nō etiā impetus Iudaorū: hoc enim antè cognito, portas eis clausit, & muris custodes apposuit: nō tamē uisum est bello cū his congregari, sed uerbis eis ante persuadere cōcordiam. Stans ergo in aduersa turri Iesus, post Ananum auro pont. maximus: Cū multa, inquit, & uaria turba tēnerint ciuitatē, in nulla re sic miranda

*fortuna est, ut in eo, q̄ pessimis etiā inopinata
 conspirant: etenim perditissimis hominibus cō-
 tra nos auxilio uenistis, tanta cum alacritate,
 quāta nec in Barbaros aduocāte nos metropoli
 uenire decuisset. Et si quidē uiderē consensionē
 uestrā simile esse horū hominū qui nos rogaue-
 runt, nō existimarē impetū carere ratione: ni-
 hil enim aquē ac morū cognatio concordia fir-
 mat. Nunc uerò illi quidē, si quis eorū singulos
 explorauerit, mille mortibus digni reperiētur:
 nam ludibria & purgamēta totius rustica ple-
 bis, luxu absumptis patrimonijs suis, postquā
 in uicis & ciuitatibus proximis audaciā exer-
 cuere, postremò in sacra ciuitatē clam influxere
 ut latrones, soli q̄; religiosum immanitate pol-
 luerūs scelerū: eos q̄; uideas sine metu inter san-
 cta ebrios, & auaritate uentris peremptorū spo-
 lia consumētes. Vestra uerò multitudo armato-
 rum q̄; talis ornatus est, qualē deceret esse, si pu-
 blico nos cōsilio metropolis inuitaret, in alieni-
 genas laturos auxilia. Quid igitur hoc esse quis
 dixerit, nisi fortuna iniuriā: cū pro nequissimis
 cōuenisse & integra nationis uestra arma ui-
 dcantur cōspirare? Iamdudū quidē reperire ne-
 queo, quidnā fuerit quod nos tā cito cōmouerit:
 nec enim sine magna causa fieri potuisset ut ar-
 ma pro latronibus aduersus cognatū populū ca-
 peretis. Quid? Romanos audistis & proditionē?
 his enim quidā uestrū obstrepebant nūc, libe-
 randa*

randa metropoleos causa uenisse dicentes : unde mirati sumus præter alia, noxiorū tale commentum: uiros enim natura libertatis amatores, eoq; cum externis hostibus pugnare paratissimos, aliter cōtra nos efferare non poterant, quā uastata libertatis prodicione mēita. Sed enim nos considerare oportet, qui nos insimulauerint : fidemq; in nos ueritatis ex rebus cōmunibus, non ex fīcto sermone colligere. Quid enim passi, nūc demum nos dedimus Romanis, cū ab initio licuerit aut ab his non deficere, aut quia defecimus, cito redire in gratiam, priusquam circa nos omnia uastaretur? namq; iam, ne uolētib; quidem nobis, trāsactio facilis est: cū & superbos eos effecerit Galilæa sub iugum missa: morteq; grauiorē afferat turpitudinē, appropinquantes placare. Equidē quod in me est, pacē morti antepono: semel autē bello appetitus, postquā pugna cōmissa est, gloriosam mortem uita captiui existimo potiorē. Sed utrum nos populi principes aiunt clam misisse aliquem ad Romanos, an etiam totum populum cōmuni suffragio? Siquidem nobis dicant, quos amicos miserimus, qui serui fuerint prodicionis ministri. Cū iret aliquis deprehensus est, rediens captus est, literas nacti sunt? Quēadmodum autem tantā ciuium multitudinē lateremus, cū quibus omni hora uersaremur? Paucis autē, atq; his inclusis, q de templo ne in ciuitatē quidē prodire possent, quo

paſſo ſunt cognita, qua occultè extra ciuitatem fierent? An uerò nunc cognouere, quando auſorū pœna reddenda ſunt? donec autē ſine metu fuere, neminē noſtrum proditorem ſuſpicabantur? Sin ad populum cauſam reſerūt, publicum habuit nempe cōcilium, nemo aberat concioni: ideoq; manifeſtior ad uos nuntius fama citius properaſſet. Quid autē opus erat legatos mittere, cū certa nobis eſſet de tranſaſtione ſententia? Et quis designatus ſit dicāt. Sed hæ quidem male periturorū, & inſtantes pœnas euitare cupientium cauſationes ſunt. Quin etiam ſi ciuitatem prodi in faſtis eſſet, id quoq; ipſos qui nos criminātur auſuros opinor, quorū audacia nūc malū uidetur deeſſe prodiſio. Vos autē oportet, quia ſemel cū armis adeſtis, primū (id quod eſt iuſtiſſimū) iuuare metropolim, & unā nobiſcum tyrānos eximere, per quos iudicia diſſoluta ſunt: qui calcatis legibus intra ſuis gladijs permiſere: deniq; nobiles uiros non incuſatos, ex medio raptos foro, primū uinculis cruciabant: deinde non uoce neq; prece eorū morati, neci tradiderunt. Licet autem uobis non belli lege ingreſſis, horum uidere argumentum, qua dixi, deſolatas domos rapinis, coniuges in ueſtre lugubri ac familias peremptorū, & per totam ciuitatem ululatus & fletus: nullus enim non perſecutionem expertus eſt impiorū, qui ad hoc inſania prorpere, ut latrocinalem audaciam non ſolū ex

agris

agris atq; alienis ciuitatibus in hanc, qua & caput & facies gentis est, sed in phanū etiam ex ciuitate transferrent. Deniq; hoc sibi & ad excursus & ad perfugium elegerūt, isq; fiscus illis est eorū qua in nos cōparantur : & locus toti orbi terra uenerabilis, quiq; ab uniuersis alienigenis, ab extremo limite mūdi uenientibus, honoratur, per hac qua apud nos nata sunt portenta cōculcatur. Exulanti autē rebus desperatis, populos cōmissi populis, & ciuitatibus ciuitates, gētesq; in sua uiscera delectū habere, cum debueritis (ut dixi) quod factū esset optimū ac deceret, nobiscum nocentes eximere : atq; hanc ipsam fallaciam uulū ire, quòd auxilio nos aduocare ausi sunt, quos metuere iudices debuissent. Quòd si eiusmodi hominū preces reuerendas putatis, attamen licet nobis armis depositis, cognatorū habitū introire ciuitatē : medioq; ininter hostes atq; auxiliares suscepto nomine, de nostris discordijs iudicare : quanquam reputate quid habebunt commodi, cum de manifestis ac tātis criminibus apud nos causam dicturi sunt, qui hominibus non accusatis, ne uerbū quidem facere permiscere. Ferant igitur hanc ex uestro aduētū gratiam. Si uerò neq; nobiscū indignari neq; iudicare uultis, tertium restat, ut relictis utrisq; partibus, nec nostris cladibus insultetis, nec cum insidiatoribus metropolcos maneatis. Nam etsi maximè quēquā nostrū suspicamini

Romanis collocutum, observare nobis itinera licet: tumq; demū tueri metropolim, cum factum aliquid huiusmodi patneris, quale delatū est. Et in autores eius, si cōiēti fuerint, vindicare. Non enim nos praevenimus hostes, iuxta civitatē sedibus positū. Sin horū nihil nobis gratū aut mediocre videtur, ne portarum claustra miremini, quatenus arma portabitū. Hac quidē Iesus loquebatur. Idumaeorum autem multitudo nequaquam animū advertebat, ardens iracūdia, quod non paratū habuisset introitū: proq; armis inter se duces indignabantur, captivitatē esse existimantes, si ea quibusdam iubētibus deposuissent. Unus autem ducū Simon filius Cashla, uix placato suorū tumultu, stans in eo loco unde exandiri à pontificibus posset, nō iam mirari se ait, si libertatis propugnatores in templo obsiderentur inclusi, cum illi cūcta genti cōmunem clauserint civitatem: Et Romanos quidē fortasse, coronatis etiā portis recipere sint parati, Idumaeos autem ex turribus alloquātur, captaq; inbeant pro libertate arma projicere: cognatisq; non credentes custodiam civitatis, iudices eos discordiarū fieri uelint: Et alios accusando quod indemnatos ciues occiderint, ipsi totā damnum ignominia nationem: deniq; urbem omnibus alienigenis religionis causa patet, nunc domesticis praeclusis. Valde enim contra nos festinabamus, Et ad gerendum cū gentilibus bellū: qui ob hoc adesse prope

properanimus, ut nos seruaremus liberos. Nempe taliter nos etiā hi quos obsidetis laesere, tamq̃; uerisimiles puto suspiciones in illos quoq̃; colligitis. Deinde qui Reip. defensores sunt intus in custodia tenētes, genere coniunctissimis gentibus simul uniuersis ciuitatē praeclusam tyrannidem perferre dicitis, cum tam cōsumeliosis nos inbeatis obtemperare praeceptis: nomenq̃; potētia alijs, qui nos tyrānos patiuntur, annectitis. Quis camillationē nestri sermonis tuleris, cum rerum repugnantiam uideat? Etenim uobis etiam nunc Idumaeos excludentibus ciuitate (namq̃; ipsi nos à patrijs sacris arceatis) recte quis eos incusauerit qui custodiuntur in tēplo, quòd cum ausi essent plectere proditores, quos uiros nobiles & innocentes pro societate facinoris delictatis, nō à uobis inceperint, summaq̃; prodicionis membra praeciderint? Sed licet illi molliores quàm res poscebat inuenti sint, nos tamen domicilium Dei seruabimus Idumaei, & pro communi patria propugnabimus: tamq̃; foris irruētes, quàm intus insidiantes, hostes pariter ulciscemur. Hic autem manebimus pro muris armati, donec aut nos Romani respiciendo liberent, aut ipsi recuperata libertatis cura mutemini.

De clade Iudaeorum ab Idumaeis facta. C. A. VII.

His dictis Idumaeorū quidē multitudo clamore consensu: Iesus autē tristis recessit, cum nec Idumaeos qcquam sentire moderatū, & dupl

duplici bello oppugnari ciuitatē uideret. Quis-
 pe nec Idumaeorū tumor & spiritus quiescebat,
 indignē serētiū cōmēliam quōd essent ciui-
 tate prohibiti : & q̄ Zelotarū nires esse firmas
 crediderāt, erubescētiū, postquā nihil eos sibi
 auxiliari posse uiderēt, ut iam uenisse pœniteret.
 Pudor autē nulla re penitus gesta redeundi, pœ-
 nitudinē superabat. Itaq; ibidē prope murum
 zemerē tabernaculus positus, manendum esse sta-
 tuere. Infinita uerō hyems nocte illa uenit, uen-
 tiq; uolenti cum imbribus orti sunt, & crebra
 fulgura, horrēdaq; tonitrua, cōcussa q; terra na-
 sti mugitus : certumq; erat apud omnes, homi-
 num exisio mundi statū esse turbatū, neq; par-
 uum quid rerū hac signa portendere. Vna uerō
 Idumaeis & oppidanis erat opinio : illis quidem
 irasci Deum militia causa existimantibus, neq;
 se posse euadere, si aduersus metropolim arma
 monissent : Anano autē eiusq; socijs, etiam sine
 praelio uicisse, Deumq; pro se bellū administrare
 credētibus. Sed profectō falsi erāt interpretes fu-
 turorum, & quae sui passuri essent, cōtra hostes
 fore diuinabāt. Verū Idumaei quidē caternatim
 densatis corporibus inuicē sese fouebāt, scutisq;
 contextis protecli capita, minus plunia ladeban-
 tur : Zelota autē magis illorū quam suo periculo
 cruciabātur : collectiq; deliberabāt, si quam re-
 perire subsidij machinā illis possent. Horum an-
 tem ardētioribus uidebatur, ut armorū custodes
innad

inuadere: atq; in ciuitatem impetu facto palam portas auxiliatoribus aperire. nam & custodes ex improviso, & quod plures inermes ac belli expertes essent, facile turbatū iri, & multitudinem ciuiū difficulter colligi posse: quoniam domi quisq; propter hyemem contineretur. Quin etsi periculū aliquod interuenerit, qdvis subire satius, quā negligere tot copias sui causa turpiter perisuras. At qui prudentiores erant, uim adhiberi dissuadebant: nō enim sui tādum causa custodes ampliari, sed etiam ciuitatis murum uidebāt propter Idumaeos diligentius custodiri: & ubiq; adesse Ananū, omnibuscq; horis inuisere custodias existimabant. Sed hoc alijs noctibus ita habuerat: illa uerō non sua desidia requieuerat, sed ut & ipse & custodum manus facto duce interirēt. Namq; iam nocte prouecta, & gliscente hyeme, custodes in porticu dispositos opprimis somnus. At Zelotus consiliū subit, ut ferris tēplo sacratis portarū uectes secarent: affuit autē illis, ne exaudiretur crepitus, uentorum sonus, & crebra tonitrua: sanoq; egressi, ad murū clanculo ueniunt, seratamq; portā, quae uersus Idumaeos erat, aperiunt. Illi autē primum Ananum conari aliquid suspicari, unusquisq; dextram ad gladium, quasi repugnaturi applicane maturē: deinde his qui ad se uenerāt agnitis, introibant. Qui quidem, si tunc manus uertere in ciuitatem uoluissent, nihil obstabat quo minus

minus totus populus interiret, tanta ira ferebantur : verum Zelotas primò eximere custodia festinabant : illis quoq; mulcū precantibus, qui eos receperāt ne despicerent malis obsessos, quorum gratia venerāt, neq; his acerbius periculum importarent : captis enim custodibus, faciliore illis in ciuitatē impetum fore : sed si semel eos concitassent, iam illos cōtineri nō posse, quin si senserint cōgregerentur, & per ascēsus nitētibz se opponāt. Idem igitur Idumais uisum est : iamq; in templum per ciuitatē subibāt, cum suspensī Zelota aduentū eorū praestolarētur. Deniq; his ingressis, etiā ipsi cōfidenter ex interiori sano progressi sunt, mixtiq; Idumais in custodes irruerunt. Casis autē nonnullis, quos somnus oppreserat, omnis multitudo ad clamorē uigilantium suscitata est, raptisq; armis ad repugnandū non sine stupore properabant. Ac primum quidem Zelotas solos conari aliquid suspicantes, quasi eos superaturi numero confidebāt : ubi uerò foris alios circumfundi uiderēt, Idumaeos irrupisse sensere. Et maior quidem pars eorū, armis pariter animisq; depositis in questibus erant : pauci uerò iuuenū foris cōmuniti, occurrendo Idumais, aliquādiu segniorem multitudinē prosegebant : alij cladem ciuitatis habitatoribus nunciabant. Illorū autem auxilio uenire nullus audebat, cognito Idumaeos irrupisse : sed ipsi quoq; irrita nociferantes, cum fletibus respondebant : plurimūq;

musq; mulierum ululatus suscitabatur, si quando custodum quisquã in periculum aliquod incidisset. Quin & Zelota Idumaorum clamorem geminabant, magisq; horribiles tempestas faciebat omnium uoces. Nemini autẽ Idumai percellere, quod natura crudelissima ad cades erãt, & hyeme grauius afficiebãtur, proptereaq; his qui se excluserat ut inimicis utebãtur, tam supplicantiibus quàm repugnantibus infensi. Multos enim cognatione referentes, usq; cõmune sanum reuererẽtur orantes, gladijs transfigebant. Nullus autem fugiendi locus, neq; spes salutis erat. Compulsi autẽ circa se, magis quàm ni oppressi laniabantur, cum recedendi spatium non daretur, nec interfectores à cadibus temperarẽt. Incerti autem quid agerent, in ciuitatẽ se precipitabant : miseri (ut mihi uidetur) eo quod fugiebãt crudelius subeuntes exitium, donec templum exterius sanguine redundauit. Octo autem milia & quingentos mortuos dies inuenit. Nec tamen his Idumaeorum ira satiata est : sed uersis in ciuitatem manibus, omnes domos diripiebant : quemq; fortuito inuenissent, morti dabant. Et cetera quidem multitudinis cadem superuacuum esse ducebant, pontifices autem peruestigabant, & in illos pleriq; ferebantur, statimq; comprehensos obruncabant : stantesq; super eorum cadauera, nunc Anano populi beneuolentiam, nunc Iesu qua de muro dixer

dixerat, exprobrabant. Ad hoc autē impietatis progressi sunt, ut etiā insepultos eos abiecerint: cum praesertim Iudais tāta sepultura cura sit, ut etiā indicio cruci suffixos, ad occasum solis deponant, atq; sepeliant. Et quidē non errauerim, si Anani mortē dixero excidij cinitatis fuisse principiū, et ex illo die muros euersos, remq; publicā Iudeorū perisse, quo pontificē rectoremq; salutis sua ingulatū in media cinitate uiderunt. Erat autē & aliās uir laudabilis atq; iustissimus, & prater nobilitatis ac dignitatis & honoris, quo erat praeclatus, amplitudinem, infans amabat equari. Libertatis autē maximē sanctor erat: & is q populi affectaret imperiū. Commodis autē proprijs cōmunes semp utilitates anteponebat, sup omnia paci studēs. Sciebat enim Romanos nō posse expugnari: ac pspiciebat, si pacisci milites nequissent Iudaei, omnino eos perituros: ut autē breuiter dicam, cum Anano uino ad transactionē uenissent. Mirus enim erat dicere, mirus populo persuadere quae uellet. Iam uerō impediētes bellantesq; subegerat. Plurimū autem more sub tali duce attulissent Romanis. Huic iunctus erat Iesus, illo quidem cōparatione inferior, sed praestans ceteris: ut putē Deum, qui tanquam uiolatam cinitatē perire flammis, purgariq; sancta uellet, cōsulso defensores eorū, & qui ea charissima ducerent, amputasse. Itaq; paulo ante sacris indumentis amictos, & toto orbe

orbe celeberrima religionis autores, quique undique in civitatem commeantibus venerabiles habebantur, iacere nudos pradam canibus ac feris videres. Quos quidem viros ipsam puto genuisse virutem, tantum licuisse viriis flentem.

FL. IOSEPHI DE
BELLO IUDÆICO
LIBER V.

De altera strage, & reditu Idumæorum, Zelotarumque crudelitate. CAP. I.

ANANO quidem & Iesu eiusmodi finis evenit. Post illos vero iam Zelota quam Idumæi passim plebem, quasi nefandorum animalium gregem, irruendo mactabant. Et vulgus quidem in quolibet loco comprehensum necabatur: correptos autem nobiles & adolescentes, viros in carcerem concludebant spe, nonnullos eorum sibi posse sociari nece dilata. Verum hæc nullum movebat, sed cuncti mortem præoptauerant, dummodo ne aduersus patriam communem nequissime conspirarent: saevissima tamen ante eadem verbera sustinebant, exulcerati plagis atque tormētis: cumque iam corpus non sufficeret cruciatibus, tandem gladium merebantur: quos autem die cepisset, eos in custodiam nocte ducebant: extractosque inde, si quos mori contigisset abijcie-

bant, ut nintis alijs locus esset. Tanta autē populi paucor occupauerat atq; formido, ut ne flere quidē palim quisquam, siue sepelire propriū funus auderet, sed erant occulta clausorū etiam lacryma, et ne quis inimicorū audiret, circūspectantes gemebant. paria nanq; his qui lugebantur, etiā qui luxissent ilico patiebantur: exigua uero nocte sublata terram manibus, corporibus iniiciebāt, & nōnūquam die, si quis fuisset audacior. Duodecim autē milia hoc modo nobilium perire. Illi autem iam cades exosi, nullo pudore iudiciū uim & cognitionis cauillādo imitabantur. Itaq; cū illustriū quendā Zachariam Baruch filiū interficere decreuissent (irritabantur enim quod nequissimīs inimicus nimis erat, & probis amicus, itēq; locuples) neq; solum fortunarū eius direptionē sperarēt, sed etiā remotum iri uirum ad se dūciendos potentiē, septuaginta plebeiorū honestissimos ex praecepto conuocant, iudicū specie potestate carētes, et apud eos Zachariam, quasi res proderet Romanis, accusant: quodq; ad Vespasianū proditiōis causa misisset. Sed neq; argumentū, neq; ulla probatio criminis erat. ipsi autē misisse dixerūt, & hoc haberi pro fide ueritatis uolebāt. Zacharias autē ubi nullā spē salutis sibi relictā esse uidit, per insidias nō in iudiciū sed in carcerem ductus, uita suae desperationē libertate nō priuauit: sed exorsus

orsus uerū quidē similitudinē obiectōrū derisit, & illata sibi crimina breuiter diluit: in accusatores autē oratione cōuersa, omnes eorū iniquitates per ordinē prosecutus est, multaq; de perurbatione rerū querebatur. Zelota uerò obstrepētes, uix à gladijs tēperabā, speciem, cauillatio nemq; iudiciū sui usq; ad finē permanere cupiētes, & prater hoc iudices experiri, an periculoso tēpore iustitia memores forent. Igitur omnes septuaginta pro eo sententiā ferūt, & pro eo mori, quā sibi asseribi eius interitū maluerunt. Illo uerò absoluto Zelotarū clamor tollitur, & universi quidē iudicibus irascebātur, qui simulatio nē data sibi potestatis nō intellexerāt. Duo uero ex audacissimis aggressi Zachariā, in medio tēplo interficiūt: & illudendo, Habes, inquiūt, & à nobis de absolutione sententiā certiore: eumq; statim in subiectā uallem de tēplo proijciunt. Iudices uerò, cōtumelia causa uersis gladijs feriētes, tēpli ambitu pepulere: cadi enim eorum pepercerant, ut discēti per ciuitatē, nuntiū fierēt apud omnes seruientis. Idumaeos autē iam uenisse pōnitebat, neq; his gesta placebāt. Quibus collectis, Zelotarū quidā secretò indicabat uniuersa: & quaecunq; hi qui eos aduocauerāt scelcrate secisēt, omnia demonstrabat: arma quidē cepisse eos, quasi Romanis à pontificibus metropolis proderetur. reperisse autē nullū prodicionis indicium. Illos uerò qui tutari eam simu-

larem, & belli facinora ausos & tyrānidis, ab initio quidē prohibēdas fuisse. Verū quia semel in societatem intestina cadis incidissent, finem delictis adhibendū, neq; vires hominibus suggerendas morem patrum destruentibus. Nā ei si portas graviter ferrent sibi atq; in oppidum adiū esse praelusum, pœnas ab his qui prohibuerāt esse repetitas: & Ananū quidē peremptum: una verò nocte populum totum penē cōsumptū. Quarum rerum multos quidem suorū pœnitere sentirent: eorū autem viderent, a quibus rogati essent, crudelitātē immēsam: ne ipsos quidem per quos salvi erant erubescētū: in oculis enim auxiliatorū pessima facinora cōmittere, illorumq; iniurias Idumais imputari, quatenus ea nō prohibeant, neq; ab his separentur. Debere igitur (quoniā de proditiōe qua dicta sunt, calumniā fuisse patuisset, nullusq; Romanorū impetus timeretur, aduersus civitatē verò inexpugnabilis esset potentia corroborata) illos domum recedere, malorumq; societātē vitando cuncta diluere flagitia, quorū nō sponte, sed decepti participes exitissent. Persuasum est Idumais. Et primū eos qui erāt in custodijs solutū ppe ad duo milia populariū, statimq; relictā civitate ad Simonē veniunt, de qua paulo post cōmemorabimus: deinde domum ex Hierosolymis abiere. Euenit autem eorum discessum utrisq; pariter inopinatū videri: nā & populus nescius pœn

poenitudinis, paululū fiducia recreatus est, uelū
 si inimicis leuatus: & Zelotarū creuit insolentia,
 quasi nō auxilijs caruissent, sed ipsi essent liberati,
 quorū pudore ac reuerentia criminibus temperabant.
 Deniq; nulla iam erat facinorum mora neq; cunctatio:
 sed festinatis quidē consilijs in rebus singulis utebātur:
 qua uerò placuissent, ipsa cogitatione citius peragebātur. Maxime
 autem in uiros fortes atq; insignes cadibus saue-
 bant: cū inuidia nobilitate absumeret metū
 uirtutum: unamq; cautionē putaret, nullū opti-
 matū superesse, Itaq; occisus est cum multis alijs
 Gorion, dignitate simul & genere praestans, &
 plus posse populum gaudens, plenusq; spiritu, li-
 bertatis amator ut nullus alius Iudaorum, quē
 tamē libertas praeter alias uirtutes perdidit. Sed
 ne Peraia quidem Niger eorum manus effu-
 git, bellis cum Romanis gestis uir strenuus com-
 probatus: qui etiam saepe nociferans, & cicatri-
 ces ostēdens, per mediam ciuitatem trahebatur.
 Duēlus uerò extra portas, desperata iam salute
 ne sepultura careret supplicabas. Illi autē prius
 interminati, quòd humū ei quā desiderabas cō-
 cessuri non essent, mox etiā mortē inculere. Qui
 tamen cum occideretur, Romanos eis ultores im-
 precatus est: famemq; praeter bellum ac pestilen-
 tiā, et ad haec omnia ipsorū uarias manus: eaq;
 uniuersa confirmant apud impios Deus, &
 quod inflissimum esset effecit, ut audaciā suam

quam primum experirentur inter se dissidentes. Nigier quidem occisus, quem habebant de oppressione sui metui eos lenauit. Pars autem plebis nulla erat, cui non ad interitum excogitabatur occisio. Namque alij quod iamdudum alijs ciuibus restitissent interficiebantur: qui uero nihil offenderant, subitas pacis tempore causas excipiebant. Et qui omnino libere eos non adissent, pro contemptoribus: qui uero obsequentes, pro insidiatoribus habebantur: unaque maximorum criminum et mediocrius poena, mors erat: neque euasit quisquam, nisi aut ignobilitate aut fortuna phumilis.

De intestina discordia Hierosolymorum. CAP. II.

Romani autem omnes ad ciuitatem animos intendebant, hostium dissensionem lucrum sibi esse censentes: et Vespasianum, penes quem summa rei potestas erat, incitabant, diuina providentia dicentes auxilio in semet hostes esse conuersos: ueruntamen uelox esse momentum, et Iudaeos cito in concordiam redituros, aut intestinis malis defessos, aut reductos in paenitudinem. Ad quos Vespasianus ait: Plurimum eos quid fieri conueniat ignorare, tanquam in theatro cunctantes quantum armis ac manibus possent ostentare potius cum periculo, quam secum quid esset utile reputare. Nam si statim ciuitatem aggrederentur, ipsos causam hostibus fore concordiae, ac uires eorum etiam nunc uigentes in se prouocatuuros. Sin operirentur, paucioribus ac moder

moderatiorebus his usus domestica se ditione
 consumptis. Deum namque melius quam ipsos dispo-
 nere, qui sine labore Indeos Romanis traderet,
 nulloque periculo exercitui victoriam condonaret.
 Proinde manibus proprijs intercuntibus inima-
 cis, maximoque malo, hoc est seditione turbatis, de-
 bere se potius periculorum spectatores esse, quam cum
 hominibus mortem appetentibus atque intestina ra-
 bie insanientibus confingere. Si quis autem putave-
 rit victoria gloriam sine pralio fieri uiliorem, sciat,
 inquit, armorum incerto exitu commodius esse com-
 mode perficere quod intendit. Neque enim manu
 praeclara esse minus laudabiles, qui paria gesse-
 rint moderatione atque prudentia. Simul autem dum
 hostes imminuerentur, etiam milites ex laboribus
 assiduis recreatos ualentiores ductum iri. Praeter-
 ea non id esse tempus, ut mature occupanda uidea-
 tur victoria claritudo: nec enim armis fabrican-
 dis aut muris, uel auxilijs congregandis Indeos
 operam dare, atque ideo moras differentibus noci-
 turas: sed bello domestico ac dissensione tumi-
 dos, miserabiliora pati quotidie, quam ipsi eos
 capti afficerent intrinsecus. Proinde siue quis se-
 curitate consideret, sinendos esse qui semet ab-
 sumerent: siue facti gloriam clariorem, nequaquam
 manus intestino morbo laborantibus afferendas:
 siquidem ratione recta diceretur, non ipsorum,
 sed discordiae fuisse victoriam. Haec Vespasianus,
 cuique dicenti rectores militum consensiebant:

moxq; apparuit quàm utile fuisset eius consiliũ.
 Nunq; in dies singulos multi ad eum cõfluebãt
 fugiẽdo Zelotas. Erat autẽ fuga difficilis, quod
 omnes exitus custodibus obsidebãtur. Et si quis
 ibi qualibet ex causa deprehensus fuisset, velut
 ad Romanos ire cuperet, interficiebatur: qui ta-
 men eis dedisset pecuniam, saluus abibat: et quĩ
 non dabat, solus proditor habebatur. Restabat
 igitur, pecuniis fugam redimẽtibus, solos pau-
 peres ingulari. Mortui verò per omnes vias co-
 accernabantur innumeri, multiq; etiã transfuge
 re cupientium, rursus in civitate perire præopta-
 bant: nam spe sepultura in patria mori tolerabi-
 lius videbatur. Illi autẽ ad hoc crudelitatis de-
 nianerant, ut neq; intus neq; per itinera occisis
 humũ cõcederẽt: sed veluti cum patrijs legibus
 etiã natura iura disturbare pepigissent, suãq; in
 homines iniustitia divinitatẽ quoq; polluere, ita
 sub sole putrescere mortuos relinquebãt. Sep-
 tiensibus autẽ suorũ corpora, idẽ quod transfu-
 gis, imminebat suppliciũ mortis: statimq; sepul-
 tura indigebat, qui hanc alteri prastitisset: et ne
 breuiter dicã, nulla tã bona, quã misericordia,
 perierat in illis cladibus mentis affectio: hisq;
 irritabamur noxi, quæ miserãda nidißent, à vi-
 vis in mortuos, à mortuis in vivos iracundiam
 transferẽtes. Modũ autẽ excedite meum, supersti-
 tib' mortui adepti requiẽ beatiore videbãtur:
 ¶ qui erãt in custodijs cõparatione sui crucia-

tas, insepultos quoq; fortunatissimos demonstrabant. Omne quidē ab illis ius hominū calcabatur, ridebatur etiā diuinitas, prophetarumq; respōsis tanquā vulgaribus fabulis illudebāt. Cū vero multa cōtempnissent de uirtute ac uitijs sūta maiorum, etiam qua de patria olim predicta fuerant, uera esse exitu probauere. Vetus enim quidam sermo ferebatur, tunc demum ciuiatē captem iri, sancta quoque flammis exurenda esse lege belli, cū seditio fuisset exorta, fanumq; Dei propria manus ante uiolassent. Quibus Zelote, nihil de eorum fide dubitantes, ministros se præbuerunt.

De Gadarensum deditione & strage. CAP. III.

A T Ioannes iam dudū tyrannidē affectans, parem cum simulibus honorē habere dedecus existimabat: paulatimq; sibi nequiores adiungēs, ab eorum affectione separabatur. Semper autē aliorū decreta nō obediendo, suaq; iubendo imperiosus, quōd solus dominari cuperes non latebat, eiq; sociabantur nonnulli metu, alij gratia, (mirus enim erat oratione atq; fallacia persuadere quæ uellet) multi uerō propterea quōd sibi cuiū esse ducebant, priorum delictorū causas uni potius asseribi quā omnibus. Ad hæc quia manu strenuus erat, & bonus consilio, satellites non paucos habebat, etsi magna pars eum contraria factionis reliquerat: apud quos etiam luor nannihil ualebat, grane pu-

tantes ut paulo ante pari succumberent. Plus
 autē metus eos, ne sub unius potestate uincerent,
 exagitabat: nec enim facile sperabāt eum, si se-
 mel obtinisset, diſci poſſe: occaſionēq; in ſe ha-
 biturum timebāt, quod in principio reſtitiffent.
 Proinde quiſq; bello potius quiduis pati decre-
 uerat, quā ſponte ſeruiens mancipij loco perire.
 Hinc igitur ſeditio diuiditur, & Ioannes in cō-
 traria diſſentientibus parte regnabat. Sed inter
 ipſos quidē munita omnia erant cuſtodibus: ni-
 hilq; aut parum agebatur, ſi quando armis pra-
 lium laceſſebant: in populum uero uel maxime
 contentionem ſuſceperunt, & quis maiore pra-
 dam caperet, utrinq; certabant. Cū tamen ciui-
 tas trium malorum ingentiū tempeſtate labora-
 ret, hoc eſt belli, dominationis, itemq; ſeditionis,
 eorum comparatione bellum popularibus me-
 diocrime uidebatur: deniq; relictis ſedibus pa-
 trijs ad alienigenas profugiebant, & Romano-
 rum beneficio ſalutem, quam inter ſuos deſpe-
 rauerant, aſſequebantur. Quartum uerò pra-
 terea malum commotum eſt gēis exitio. Haud
 procul ab Hieroſolymis caſtellum erat ualidiſ-
 ſimum, reponendis opibus ad munimenta belli,
 tutandisq; corporibus ab antiquis regibus adi-
 ficatum, quod Maſſada dicebatur: id occu-
 pauerant qui uocantur ſicarij, quod à rapinis
 amplioribus timore continebantur. Hi cū
 Romanorum exercitum otioſum eſſe uide-
 rent,

rent, apud Hierosolymā uerò Iudaos domina-
 tione atq; discordia secessisse, maiora facinora
 aggrediuntur. Die festo azymorum (qui apud
 Hebraeos ad memoriam salutis, qua ex Aegy-
 ptiorum seruitio liberati, in terrā patriā dene-
 nerunt, solēniter celebratur) nocte deceptis qui
 sibi erant opposui, municipiū quoddā Engaddi
 inuasere: ubi pugna quidē Iudaos ante praeuen-
 tos atq; dispersos, quā arma caperēt sine concur-
 rent, ciuitate pepulere: eos uerò qui in fuga
 defecerunt, mulieres uidelicet ac pueros, supra
 septingentos interfecerunt: adibusq; deinde cō-
 pilatis, fructus quoq; iam maturos depopulati
 in Massada portauerunt: & illi quidē omnes
 circū castellūnicos, totamq; regionē populaban-
 tur, nō paruo undiq; perditorū ad eos numero
 in dies singulos confluente: simul autē cōcitati
 sunt etiā per singulos Iudae tractus in latroci-
 nia, qui interim quiescebāt. Ac ueluti in cor-
 pore, si quādo principale membrū tumor affi-
 cit, omnia pariter agrotare necesse est: ita pro-
 pter ciuitatis tumultū atq; discordiā, etiā qui fo-
 ris erant nequissimi pradarū inuenere licentiā.
 Singuli uerò vicis proprijs dilaceratis, deinde
 in solitudinē recedebāt. Cōgregati autē & ca-
 ternatim coniurantes, exercitū quidem paucio-
 res, plures uerò quā latrocinialis conspiratio, in
 templa & oppida serebantur. Et sequebatur
 quidē, ut in bello fieri solet, ab his eos male affi-
 ci quos

ei quos petissent : uerum praeueniebatur ultio,
 cum mox latrones à præda resurgerent : nullaq;
 pars erat Iudææ, quæ non una cum Hierosoly-
 mis præcellentissima ciuitate interiret. Hæc Vespasiano à transfugis indicabantur : nam licet
 omnes exitus à seditiosis custodirentur, & cum
 quis ad eos accessisset interficeretur : tamen erant
 qui ad Romanos clam profugerent, ducemq; Romanorum
 & opem ferre ciuitati, & reseruari
 populi reliquias hortarentur. Multos enim, quod
 bene Romanis uellent, perisse : multos adhuc in
 periculo dicebant esse superstites. Ille autem iam
 tum miserans eorum calamitates, propius ad eos
 uelut Hierosolymam obsessurus accedit, re autem
 uera ut ciuitatem obsidione liberaret : spe autem
 ante reliqua subigendi, nullumq; impedimentum
 extrinsecus obsidioni relinquendi. Cum igitur
 uenisset in Gadara, transamnana regionis metropolim
 ualidissimam, mensis Martij quarta die
 ciuitatem ingreditur. iam enim optimates, ignorantibus
 seditiosis, legatos ad eum de traditione miserant, tam pacis desiderio, quam suis patrimonij
 metuentes : multi enim apud Gadara locupletes habitabant, quorum legationem inimici
 nesciebant, nisi quod Vespasiano appropinquante
 id cognouerunt. Et ciuitatem quidem se retinere
 posse desperabant, quod & intestinis inimicis
 numero inferiores erant, neq; procul abesse uidebant à ciuitate Romanos : si uero fugere de-
 creuissent

erent, sine sanguine id facere, nullaq; à no-
xijs porna reperita, non honestū sibi putabant.
Itaq; Dolesum cōprehensum (nanq; is nō di-
gnitate solum, ac nobilitate civitatis princeps
habebatur, sed etiā legationis autor erat) inter-
ficiunt, nimiaq; iracundia mortuo verberato,
extra civitatem dilapsi sunt. Iam verò propius
accedente Romano exercitu, Gadarensium po-
pulus Vespasiano cū acclamationibus in cini-
tatem recepto, fidei dextras ab eo accepit: equi-
tumq; & peditem prasidia cōtra fugitivorum
excursus: muros enim prius quā id Romani pe-
terent, ipsi destruxerant: ut eò sibi fides esset, q̃
pacē diligerent, si bellū gerere ne volentes qui-
dem posse viderentur. Vespasianus autem misso
Placido cū D. equitibus ac tribus millibus pe-
ditum adversus eos qui ex Gadaris fugerant,
ipse cū ceteris militū copijs Casareā regreditur.
At fugitivi postquā equites repēte a tergo in-
sequentes videre, prius quā in manus venirent,
in vicum quendam, cui nomen est Beithenabro,
se recepere: ubi reperta non paucorū iuvenum
multitudine, hisq; parim volentibus, partim ni-
armatis, temerē contra Placidū eiusq; milites
proflinunt. Illi autē primo quidem impetu pau-
lulum recesserunt, ea simul arte, ut eos à muro
longius promocarent: deinde loca opportuno cir-
cundatos, telis agentes eminus sauciabāt. Itaq;
fugientes quidem, ab equitibus praeveniebātur
Iudai,

*Iudæi, qui uerò manus cōseruissent, à peditibus
 trucidabantur, nihil plus audacia demonstran-
 tes: condensos enim aggrediendo Romanos, ar-
 mis non secus ac muro septos, ipsi quidem telis
 aditum non inueniebant, neq; sufficiebāt acie
 rumpere: illorum autē transfigebātur telis, &
 immanissimis feris similes ruebant ultero in fer-
 rum, & sternebantur, alij gladijs ora percussī,
 alij ab equitibus dissipati: quoniam cura erat
 Placido, cursum eorū à uico intercludere: assi-
 duēq; pratercurrens ea parte, cedentesq; refle-
 ctens, unā etiā libratis sagittarū ictibus uteba-
 tur: hisq; proximos interficiebat: metu uerò lon-
 ge fugientes auertebat, donec elapsi qui fortio-
 res erant ad murum effugēre. Eius autē custo-
 des quid agerent nesciebant. Nec enim excludi
 Gadarenses suorū causa patiebantur, & si eos
 recepissent, unā cum his se perituros uidebant:
 quod etiā cōtigit. illis enim cōpulsis ad murum,
 penē cum his Romanorū equites irrupere. Por-
 tis autē antē præclusis, admoto milite Placidus
 ad uesperam usq; acerrimē oppugnato muro pa-
 riter ac uico positus est: ibiq; tunc uulgus quidē
 iners occidebatur, fortiores uerò fugā petebant:
 domus uerò à militibus diripiebātur, & uicius
 igni traditus est. Qui uerò inde enaserāt, totam
 secum illam regionem ad fugā incitauerunt: &
 extollendo proprias calamitates in maius, to-
 cumq; Romanorum exercitū adnētare dicēdo,*

metu omnes undiq; cōmouerunt : plurimo autē numero aucti, in Hierichunta secesserunt : hac enim etiam tūc eorū spem salutis fouebat, quòd esset ualida & populosa. Placidus uerò equitibus, rebusq; ante prosperè gestis fretus eos insequabatur : & usq; ad Iordanem quidem semper quos occupabat, morti dabat. Omnem uerò ad flumen coactā multitudinem, fluminis impetu prohibitam, q̄ auctū imbribus uadium transire non poterant, aperto pralio aggreditur. Itaq; necessitas eos ad pugnā compulsi, q̄ fuga locum non haberent : pratentiq; ad ripa longitudinē, tela equitum & incursus excipiebāt : à quibus multi perculsi, in fluium ceciderunt : nam qui manibus eorū cāsi sunt, tredecim millia fuerūt : alij cū uim sustinere non possent, in Iordanē sponte desilierūt : erat autē, numerus infinitus. Et praterea capta sunt circiter duo millia uirorum ac ducenti, cum prada maxima ouium & asinorū, itemq; camelorū & boum. Iudeis quidē hoc uulnus inflictū quamuis par superioribus, maius tamen seipsō uisum est : nō solū q̄ eam totam regionē quā sugerant, cades repleuerāt, sed etiam q̄ uersitius moriens Iordanis peruius non erat. & Asphaltites quoq; lacus repletus erat cadaueribus, quæ per multa flumina deuoluta sunt. Placidus autem secundā fortuna usus, in uicos proximos & municipia contendit. captisq; Abila, & Iuliade, & Besmoth,

semoth, omnibusq; ad lacum Asphaltitē usq; idoneos ex trāsugis ubiq; collocas : deinde milite scaphis imposito, eos qui in lacum refugerant subegit. Et trans fluvium quidem tota regio Romanis cēssit : Et ubiq; omnia usq; ad Macherunta denicta sunt.

De captis oppidis quibusdam, descriptioq; ciuitatis Hierichuntinz. CAP. IIII.

D*Um hac autē aguntur, motus circa Galiliam nuntiatur. Et q̄ Vindex unā cum optimatibus indigenarū a Nerone defecisset, de quibus alibi diligētius scriptum est. Vespasianum uerō ad impetū belli quē nūtiata sunt incitarunt, iam tunc futura bella ciuilia totiusq; imperij pericula prospicientem: cū si partes orientis ante pacasset, minus Italia metuendum existimaret. Obstante autē hyeme, per subactos interim uicos atq; oppida praesidia collocabat: Et decuriones ciuitatibus apponēs, multa etiā eorū quae uastata fuerant instaurabat. Prius tamen comatus militum copijs quas Casaream adduxerat, in Antipatridē uenit: ibiq; per bidduum ciuitate composita, tertia die uastando, inflammando, omnemq; subuertendo circum Thannātoparchiam, in Lyddam Et Iamnam procedebat. Et cū sese utraq; tradidisset, cōstituit illic habitatoribus idoneis in Ammannia peruenit : occupatoq; ad metropolim eorum aduen, castra muro circumdat. Quināq; in his relictā*

relicta legione cū cetera manu in Beshleptō toparchiam proficiscitur: eaq; & uicina regione itemq; circum Idumaam igne consumptis, castra quidem locis opportunis munivit. Captis autē duobus uicis in media Idumaea positis, hoc est Begabri & Caphartophan, plus quā decem millia hominum peremit: propē autē ad mille cepit: exactaq; inde cetera multitudine, nō paruum militū suorū partē ibi cōstituit, qui omnia montana loca incursando uasabant. Ipse autē cum reliquo exercitu in Iamnam redijt: unde per Samaritidem ac per Neapolim, quae dicebatur ab indigenis Mabortha, secūdo Iunij mensis die in Coream descēdit: ibiq; positis castris, postridie in Hierichunta peruenit: in qua unus ei rectorū Traianus quem ē locis trans Iordanē ducebat militē iungit, cunctis illic deuictis. Sed ex Hierichunte quidem multitudo ante Romanorū aduentū in aduersam Hierosolymis montanam regionē diffugerat: non pauci autē qui remansere perimuntur. Desolatam uerō offenderat ciuitatē, cui in planicie sita nudus mons ac sterilis imminet, idemq; longissimus: à septentrionali enim regione usq; ad Scythopolitanos agros: à meridiana uerō usq; ad terrā Sodomiticā & Asphaltitis lacus terminos extēditur: totus autē asper est, & q̄ nihil gignat, non habitatur. Huic obiacet circa Iordanē mōs alius, incipiens à Iuliade ac septentrionali regione,

prolixius autē in meridiem usq; ad *Batra*, qua
Petrā determinat *Arabia* civitatem. In hoc
 est etiam *Ferreus* mons appellatus, ad *Moabi-*
tidem usq; longus. Inter duos autē mōtes regio,
 qua *Magnus* campus vocatur, à *Gennabara*
nico ad lacū *Asphaltitē* usq; patēs, habet du-
 centorum & triginta stadiorū longitudinē, la-
 titudinē verò centū & viginti, mediūq; ab *Ior-*
dane diuiditur. Sunt autē illic duo lacus, *A-*
sphaltites & *Tiberiensis* natura contrarij: nāq;
 alter salsus ac sterilis est, *Tiberiensis* vulgo dul-
 cis & fecundus: aestatisq; tēpore illa planicies
 ardore solis incenditur, & vitioso opprimitur
 aëris tractu, omnibus circū aridis prater *Iorda-*
nem: unde evenit, ut palma qua in ripis sunt
 magis floreāt, & fertiliores sint: minus autem,
 qua longe remota sunt. Ad ipsam verò *Hicri-*
cho largissimus fons est, rigādusq; arvis uberrī-
 mus, iuxta veterē scaturiēs civitatē: quā *Iesus*
Naue filius, *Hebraeorū* ductor, primā in *Chana-*
neorū terra bello possederat. Hūc fontē aliquā-
 do ferūt non solū terrae atq; lignorū fructus, sed
 etiā sceminarū parvū obtundere solitū, omniaq;
 pariter morbo ac peste corrūpere. Postea verò
 mansueuisse, cōtraq; saluberrimū ac feracissimū
 esse factū ab *Heliseo* propheta, qui *Helia* notus
 fuerat atq; successerat. Recepit enim hospitio
 ab *Hicrichūtinis* habitatoribus, q̃ humaniores
 eos expertus erat, ipsos & omne illā regionem
 perpetua

perpetua gratia remuneratus est : progressusq;
ad fontē, tigenā fictilē salis plenā in profluentē
aquā misit. Iuxta deinde ad cœlū dexterā ten-
dens, fontiq; immergēs blanda libamina, ipsum
quidē precabatur ut fluētia leniret, ac dulciores
aquatū uenas aperiret : Deum uerò ut fecun-
dioribus auris flumina tēperaret orabat: tamq;
ubertatē fructuū q̄ successiōē prolis daret in-
digenis, nec eos genitrix filiorū aqua deficeret,
quoad iussu manerent. Ad has preces ex disci-
plina manibus quoq; multa operatus, fontē im-
mutauit : & qui antea causa erat his orbitatis
ac famis, idē uictus ac succūditatis autor est esse
eius. Deniq; rigationis eius tanta potētia est, ut
si attingeret modō terram, sapidior sit, aquis dis-
persueratibus : unde eo quā largius abutūtur,
exiguū emolumentū habent: quā uerò parcius,
plurimū. Amplius tamē q̄ ceteri fontes spatiū
rigat, & septuaginta quidē studiis longam, ui-
ginti autē latā planiciem permeat. Optimos au-
tem in ea paradisos ac densissimos educat, pal-
marumq; irriguarū genera, tam sapore quā no-
minibus uaria : quarum pinguisima calcibus
pressa, plurimū mellis emittunt, non multū alio
melle deterius : quanquā & mellis alitrix est il-
la regio, & opobalsami ferax, qui omnium caris-
simus est fructus ibi nascentiū : itemq; cyprium
& myrobalanū gignit: ut qui diuinū esse illu-
tractum dixerit, nō errauerit, ubi & larga &

optima generatur qua sunt carissima. Sed nec in alijs ei fructibus aliqua facile toto orbe regio certauerit: adeo multiplicatū quod satū est reddit. Cuius rei causa mihi uidetur esse aquarum nis leta, & aeris calor: cū hic pronocet qua nata fuerint atq; diffundat: liquor autē firmis singula radicibus stringat, viresq; suggerat aſtino tempore: quo sic peruſta eſt illa regio, ut nihil facile procedat ac pullulet: aqua tamen, ſi ante ſolis ortum hauriatur, aura ſpiritu refrigerſcit, naturamq; contrariam aëri ſumit: hycme uerò comepeſcit, eaq; merſis mitiſſima efficitur. Tanta eſt autē calis temperies, ut quo tēpore in alia Iudæa regione ningit, lino illic tantum indigena ueſtiantur. Diſtat autem ab Hieroſolymis C L. ſtadijs, & ab Iordane ſtadijs L X. totumq; habet a Hieroſolymis ſpatiū deſertū atq; ſaxoſum: ad Iordanē uerò et lacū Aſphaltitē, licet humilior, aque tamē inculū ac ſterile. Sed de Hiericho, quā ſit fortunatiſſima, ſatis dictū eſt.

Lacus Aſphaltites.

CAP. V.

Commoracione autem dignū puto, Aſphaltitis quoq; naturā exponere lacus. Is enim ſalſus quidē ac ſterilis eſt: nimia uerò lenitate, etiā qua grauiſſima ſunt, in eum iacta fluitant: demergi autē quis in profundū nec de induſtria facile poteſt. Deniq; Veſpaſianus, qui eius niſendi cauſa illuc uenerat, iuſſit quosdam natandi inſcios, ninctis poſt terga manibus, in
aliū

altum projici: & euenit omnibus, tanquam ui spiritus sursum repulso desuper fluitare. Ad hac mirabilis est coloris mutatio, quæ ter in singulos dies superficiem uertit, & solis radijs uariata resplendet. Multis autem locis uomit nigras bituminis glebas, quæ super undâ & habitum et magnitudine tauris sine capitibus æstimiles nantant. Ad eas autem cum lacus exercitores accesserint, nacti quod aggestum est, ad naues trahunt: & quia lentum est, repletas eas abrumpere nequeunt: sed quasi religata scapha, pendet à cumulo, donec menstruo mulieris atque urina soluat. Est autem uile non modo ad compagines nauium, sed ad corporum etiam curationem multis remedijs admiscetur. Longitudo lacus est quingentorum & octoginta stadiorum, qui ad Zoara usque Arabia tenditur: latitudo autem centum quinquaginta stadijs patet. Huic Sodomitica terra uicina est: olim quidem tam fructibus quam diuitijs ciuitatum fortunata, nunc autem omnis exusta, ut quæ habitatorum impietate fulminibus confla grassæ memorat. Denique adhuc in ea diuini reliquias ignis, et oppidorum quaque uidere licet imagines, & renascentes in fructibus cineres: quæ colore quidem sunt edulibus similes, carpentiū uero manibus in fumum dissoluntur & cinerem. Terra quæ Sodomitica fabula eiusmodi fidem habet ex facie.

Gerasæ deuastatio, simul de Neronis morte,
Galbæ, & Othonis. GAP. VI.

AT *Vespasianus Hierosolymorū habitato-*
res concludi undiq; cupiens apud Hiericho & *Adidam* castellis erectis, utrobq; *auxiliarium* pariter ac *Romanorū* *praesidia* collocat. Mittit autē *Gerasam* *L. Annium*, equitatus ei parte multisq; peditibus attributis. Qui primo aggressu civitate capta, mille iuvenū, qui ne fugerent praeventi erant, interficit: familias captivas ducit, bona militibus pradari permittit. Incensis deinde domibus, proximos petiit. Erat autē fuga potētium & interitus infirmorum: quodq; occupatū fuisset, flammis dabatur: omnibusq; tā montanis locis q̄ tota planicie bello oppressis, apud *Hierosolymā* degētes exeundi copiam nō habebant: cū trās fugere quidē cupientes à *Zelotis* asservarētur: eos vero, q̄ etiam tunc à *Romanis* dissidebāt, undiq; civitate vallata cohiberet exercitus. *Vespasiano* autē *Casarcam* reverso, & cum omnibus copijs in ipsam *Hierosolymā* proficisci paranti nuntiatur. Vero peremptus, cū per annos tredecim & octo dies imperasset. De quo referre, quēadmodum dehonestavit imperiū, nequissimis hominibus *Nymphidio* & *Tigillino*, & indignissimis libertorum permissa *Respub.* quodq; horū captus insidijs, ab omnibus suis senatoribus destitutus, cum quatuor libertis fidelibus in suburbanū fugerit, ibiq; semet occiderit: & quòd multo post tēpore, qui eū deposuerāt pœnas dederint: bellumq;

per

per Galliam quo pacto defecit: & quòd Galba creatus imperator, Romā redierit ab Hispania: & quemadmodum incusatus à militibus, tanquàm humilioris esset animi, in medio foro necatus sit, & Otho declaratus sit imperator, militesq; suos cōtra Vitellij duxerit exercitū: nec non & Vitellij turbas, & circū capitolium pugnam: & quemadmodū Antonius Primus & Antonianus Vitellium interfecerint, & Germanorum agmina bellumq; civile sedauerint: hæc omnia recensam narrare, cōfidens quòd à multis Græcorū itemq; Romanorū ea cūcta copiose perscripta sunt. Ordinis autē rerū continuandi gratia, ac ne intercisā pendeat historia, summam singula designavi. Igit̃ Vespasianus primo quidem in Hierosolymā expeditionē differēbat, expectās quonān uergeret imperiū post Neronem: deinde ubi Galbā imperare cognovit, nihil conari decreverat, prius q̃ ille quoq; ad se de bello aliquid perscriberet. Mittit autē ad eū Titū filiū suū & salutariū simul, & ut de Iudeis mandata acciperet. Ob easdē causas et rex Agrippa nauigavit ad Galbā. Sed dū Achaiā, quòd hyems erat, lōgū navibus præteruehūtur, interfici Galbā contigit, septē mensibus post & totidem diebus. Deinde Otho suscepit imperiū, ac tres menses Remp. gubernavit. Agrippa vero nihil mutatione deterrii, Romā pergere statuit. Titus nerò diuino quodā impulsu, ex Achaia

ad Syriam nauigat, & maturè inde Casarcam
 uenit ad patrē. S. sp̄nsi autē de omnibus, quasi
 mutante Romano imperio, Iudæorum militiam
 negligebant: patria quoq; metuentes, aggredi
 alienigenas importunum arbitrabantur.

De Simone Geraseno, nouæ conspirationis prin-
 cipe.

CAP. VII.

Interea tamen bellum aliud in Hierosolyma
 excitatur. Erat Simon Giora filius, patria
 Gerasenus, atate iuuenis, sed calliditate poste-
 rior Ioanne, à quo iam pridem ciuitas possideba-
 tur, uiribus autem corporis audaciāq; prestan-
 tior: ob quā ex Acrabatena quoq; toparchia,
 cuius rector erat, pulsus ab Anano pontifice,
 ad latrones peruenerat qui Massadam occupa-
 rant. Is autē primo quidem ita suspectus erat, ut
 eum ad inferius castellum cū mulieribus, quas
 secum adduxerat, transire permitterent, ipsi ex-
 celsius incolentes: rursus autē propter necessitu-
 dinem morū, fidelis esse uidebatur: nam & du-
 ctior erat pradaū exensibus, & cum ipsis ter-
 ritorium Massade populabatur: nec tamen eos
 ad maiora exhortādo metuebat: dominādi enim
 cupidus magnorumq; appetens, quia mortem
 Anani comperit, in montana loca discessit: ac
 uoce praconum seruis libertate promissa, itemq;
 liberis premio, cunctos qui ubiq; fuerāt nequis-
 simos cōgregauit. Iamq; ualidis conflatis copijs,
 montanos uicos diripiebat. Semper autem acce-
 dentib

dentibus pluribus socijs, audebat etiã in humi-
liora loca descendere, & ciuitatibus quoq; iam
terribilis erat: multosq; potentium uis eius &
prospere gesta sollicitabant: nec iam sernorũ tan-
tum, siue latronũ exercitus erat, sed multorum
etiam popularium, tanquã regi, parebat obse-
quio. Excursus autem agebatur in Acrabate-
nam toparchiam, & in maiore usq; Idumaam.
Vicũ enim cui nomen est Nain, muro amplexus,
ad tuitionẽ sui pro castello habebat. In ualle au-
tem qua appellatur Pharan, multas quidẽ dila-
tatis spelũcas, multas uerò paratas inuenit, atq;
his conditorũ prada receptaculis utebat. Quin
& direptos illic fructus reponebat, multaq; ca-
serua diuersabatur: neq; dubitabatur, q̃ in Hie-
rosolymã copijs & apparatu praluderet. Vnde
insidias ueriti Zelota, ac prauenire eũ qui con-
tra se cresceret cupientes, pleriq; eũ armis egre-
diuntur. His autem Simon occurrit, commissosq;
prælio multos occidit, & reliquos cõpellis in op-
pidum. Nondum autem uiribus fretus, ab obsi-
dione deterretur. Prius autem Idumaam subiu-
gare conatus est. Itaq; cum x. millibus arma-
torum ad fines eius properabat. Idumaorũ au-
tem principes maturẽ ex agris uiginti quinq; se-
rẽ milibus pugnacium ciuium cõgregatis, plu-
ribus autẽ qui sua seruaret domi relictis, propter
sicariorũ qui Massade uersabatur incursus: Si-
monem in finibus præstolabantur: ubi conflictu

habito, ac per totum diem tracto praelio neq; uictor neq; uictus abscēssit. Et ipse quidē in Nain nicū, Idumaei uerò domū regressi sunt. Non multo autē post, Simon cū maioribus copijs eorū fines perebas: castrisq; in quodā nico, cui nomē est Theene posuit, ad custodes Herodij, quod non longe aberat, de socijs suis Eleazarum misit, ut castellū sibi traderēt persuasurum: quē quidem sine mora suscepēre custodes, causa nescij cur uenisset: mox autē de traditione prolocutū, strictis gladijs persequēbantur, donec fuga locū non reperiens, de muro in subiectā uallem se proiecit: Et ille quidē hoc modo statim moritur. Idumaei autē uires Simonis formidatibus placuit, priusquam bello cōgraderentur, explorare hostiū copias: ad hoc autē se ministrū obtulit parato animo Iacobus, unus ē rectoribus, cogitans prodicionem. Deniq; profectus ab Oluro (in hoc enim nico tunc Idumaorū collectus erat exercitus) ad Simonem uenit: primumq; se patriam suam traditurū esse paciscitur, accepta fide quod semper ei charissimus foret: mox etiam de tota Idumaea operā pollicetur. Ob quas res humanissimē apud Simonem cœnatus, amplissimisq; promissis animatus, ubi ad suos redijt, primò Simonis exercitum multiplici numero mētiebatur esse maiorem: deinde rectoribus etiam paulatimq; multitudine uniuersa perterritis, ut Simonem recipere suadebat, eiq; sine pugna rerum omnium permit

permitterent principatum : simul autem hoc agens , & Simonem ipsum per nuntios euocabat, disiecturum se pollicitus Idumaeos, quod & praestitit. Nam cum iam appropinquaret exercitum, equum primus inscendit, & cum socijs corruptionis effugit. Pavor autem occupat universam multitudinem, ac priusquam ad manus uenirent, domũ quisq; suam soluti ordine recesserunt. Simon uerò prater opinionẽ sine sanguine Idumaeam introiuit : primumq; aggressus ex improviso Chebron municipium capit, in quo maxima praeda potius est, multosq; fructus diripuit. Chebron autẽ indigena ferunt nõ eius terra modò ciuitatibus, uerũetiam Aegypti Memphi antiquiorem : deniq; duo millia & trecenti eius connumerantur anni : hoc autem narrant Abraham quoq; parenti Iudeorũ fuisse domiciliũ, posteaquã Mesopotamia sedes reliquit : eiusq; posteros hinc ad Aegyptũ esse profectos : quorũ etiam nunc monumenta extant in eadem ciuitate, peroptimo marmore liberaliter fabricata. Cernitur autem sexto ab oppido stadio arbor maxima terebinthus : eamq; memorant ab initio mundi creati nunc usq; durare. Hinc totam Simon peruasit Idumaeam, non modò uicos eius & ciuitates depopulando, sed excidendo etiam territoria : nam prater armatos, x l. eum milia sequebantur, ut his ne uictui quidem necessaria satis essent. Ad has autem necessitates
acced

accedebat eius crudelitas & insuper iracundia,
 quò magis nascari cōtigit Idumeam, & quēad-
 modum post locustas sylua cerni solet frondibus
 spoliata, sic etiā quā Simonis trāsisset exercitus,
 à tergo solitudinē relinquebat : & alia quidem
 comburēdo, alia diruendo, & quicquid in cini-
 tate uel in agris natū esset conterendo calcibus,
 aut depascendo delebāt : perq; terrā cultam iter
 agendo, faciebant eam sterili duriorē, prorsus ut
 ne signū quidē nascitatis relinqueretur, quòd ali-
 quando fuissent. Hac omnia rursus Zelotas in-
 eitauerūt, & aperto quidē bello confugere per-
 timuere : insidijs uerò per itinera collocatis, uxo-
 rem Simonis rapiūt, eorumq; præterea quos ha-
 bebat in obsequio plurimos : deinde tāquā Si-
 monē ipsum cepissent, in ciuitatē exultantes re-
 deunt : cōtinuò namq; sperabant, armis eum de-
 positis pro uxore sibi supplicaturū. Illum autem
 non misericordia, sed ira coniugis rapta perua-
 serat : cumq; ad muros Hierosolymorū uenisset,
 ut fera saucia qua percussores prendere nequis-
 set, ita in quos reperisset, effundebat insaniam :
 deniq; olerum sarmetorumq; causa progressos è
 porta, imberbes pariter ac seniores correptos
 uerberabat ad necem : ut animi indignatione id
 solum abesse uideretur, quòd nō etiam uescere-
 tur corporibus mortuorū : multos autē abscissis
 manibus dimittebat in ciuitatē, unā perierres-
 cians inimicos, & populum renocare cupiens à
 nocem

nocentibus. Hisq; mandabat ut dicerent, iurare
Simone per *Deum* qui cuncta regeret, quòd nisi
 cito sibi redderent coniugem suam, muro perru-
 pto omnibus qui in civitate essent similiter ute-
 retur, neq; cuiquam etati parceret, aut ab inno-
 centibus discerneret noxios, donec his eius man-
 datis non modò populus, sed etiam *Zelota* metus
 percussis, remisissent ei mulierem: atq; ita delini-
 tus, paulisper ab assidua cade requieuit.

De Galba, Othone, Vitellio & Vespasiano. C. VIII
Non solum autem per *Iudam* erat seditio
 bellumq; civile, verum etiam per *Italiam*.
 In medio namq; *Romanorū* foro *Galba* perru-
 pto, creatus *Otho* imperator cum *Vitellio* impe-
 rium affec tante pugnabat: quē *Germanica* tunc
 legiones elegerant. Habito autem apud *Bebria-*
cum *Gallia* *Cisalpine* pralio cū *Valente* & *Ce-*
cinna *Vitellij* ducibus, primo die *Otho* supera-
 nit, altero *Vitelliani*: multisq; trucidatis, & ad-
 versa partis audita victoria, *Otho* apud *Brixel-*
lum semet occidit, postquā biduum tresq; men-
 ses imperium tenuit. Accesserunt autē *Vitellij*
 ducibus *Othonis* milites, & ipse iam *Vitellius*
Romā cum exercitu veniebat: dum interea *Ve-*
spasianus quinto die *Iunij* mensis *Casarea* profe-
 ctus, eas quas nondum subegerat *Iudae* partes
 petiit: & in montana regione, quo primum
 ascēdit, toparchias duas *Gophniticā* & *Acra-*
baenam subegit: deinde post has *Bethel* &
Ephrem

Ephrem municipia : ibiq; praesidijs collocatū, usq; Hierosolymā equitabat : multos uerò tunc deprehēsos necebat, multosq; capiebat. Ducum autē unus Cerealis cum equitū parte ac peditū, superiore quae dicitur uastabat Idumaeā, & Caphesrā quidem castellū ex itinere captū incendit : alterū uerò quod Capharin dicitur, admoto milite oppugnabat, muro satis ualido cinctum : diuini autē ibi se moraturum speranti, oppidani subito portas aperuerunt, & supplices ei se tradidere. Quibus subingatis, Cerealis in Chebron alteram ciuitatē antiquissimam tendit, suam (ut dixi) in montanis locis, haud procul ab Hierosolymis. Vi autem irruens in eam, reliquam multitudinē, quam ibi offendit, cum puberibus interemit : oppidum uerò ipsum exurit. Omnibusq; iam capsis, praeter castella Herodinum & Massadam & Macharumae, quae à latronibus tenebātur, sola iam Hierosolyma Romanis ante oculos erat, quae expugnanda restabat.

De Simonis gestis contra Zelotas. CAP. IX.

Simon autem ubi uxore suam à Zelotis recepit, ad reliquias Idumaeae rēdit persequēdas : & undiq; circumacta natione, Hierosolymam compulsi pleriq; fugere, cum ipse quoq; ad eam sequeretur. Deinde muro eius obfesso, si quem operariorū ex agris aduenientem multitudinē cepisset, interficiebat. Eratq; populo foris Simon Romanis terribilior : imus Zelota nrisq; sanio-

res.

res : quos etiam Galilai nouis inuentis & audacia factionum corrumpebant. Nam & Ioannem ad potentiam ipsi pronexerant : & Ioannes eis pro potentia quam sibi cōparauerat, nicē referens, omnia quæ desiderarent ut facerent permittebat. Insatiabilis autem rapinarū cupiditas erat, domorumq; locupletū perscrutatio. Cades autē uxorū & foeminarū iniuria, pro ludo habebātur, pradamq; cum sanguine deuorātes sine aliquo metu, post-satiētē muliebri libidine calescebāt : compeiq; crimes, ac foeminarū ueste induti, lotiq; unguentis, & ut forma placeret, oculos illiti, non solum ornatum, sed impudentiam quoq; mulierū imitabantur : & obscenitate nimia nefarios coitus exigētes, ut in lupanari uersabantur, ciuitatemq; totā impuris facinoribus profanabant. Effeminantes autē uultū, dextras ad eadem promptas habebāt : delicatoq; incessu enervati, subita incursione bellatores fiabāt : & de paludamentis uersicoloribus eductis gladijs, casu obuios transuerberabant. Eos autē qui Ioannē fugissent, excipiebat sauior in cadibus Simon : quiq; intestinū euasisset tyrannū, ab eo qui propē erat occidebatur. Omnis autem fuga uia transire cupientibus ad Romanos, abscissa erat. Inter Ioannis autē copias quantū erat Idumaeorum dissidebant : separatiq; ab alijs, aduersum tyrannū tam linore potentiae, quā crudelitatis eius odio armantur : deinde pugna congressi.

multos

multos Zelotarū perimunt, ceterosq; in aulam
 regiam compellunt, quam Grapte adificauerat:
 hac autē fuerat cognata Izata regis Adiabeno-
 norū. Vna uerò irrupere Idumai, atq; inde Ze-
 lotis in fanum pulsus, Ioannis pecunias prada-
 bantur: in aula enim supradicta & ipse dege-
 bat, & tyrannidis spolia deposuerat. Inter hac
 autem Zelotarū qui per ciuitatē dispersi erant,
 ad illos qui in tēplum fugerant aggregati sunt:
 eosq; Ioannes aduersus populum & Idumaeos
 educere cogitabat. Istis autem non tam impetus
 eorum metuendus erat, cum pugna plus possent,
 quam cōfidentia, ne de tēplo nocte subreperenti,
 seq; pariter occiderent, atq; oppidum cōcrema-
 rent. Itaq; collecti cum pontificibus delibera-
 bant, quonam pacto impetum praeuenerent. Sed
 profecto Deus sentētias eorū in deterius uertit.
 & interitu acerbius excogitabant salutis reme-
 dium: nam ut Ioannē deicerent, Simonem reci-
 pere statuerunt, & cum precibus alterū sibi ty-
 rannum imponere. Itaq; decreto obtemperatur,
 iussuq; Mathia pontifice, rogant Simonē ut ad
 se introiret, quem saepe timuerant: cum his au-
 tem precatores erant, etiam qui Zelotas Hiero-
 solymis fugerant, domus quisq; sua desiderio &
 fortunarum. Ille autē nimis superbē se dominum
 fore pollicitus, uelut ciuitatem liberaturus in-
 greditur, cum salutis eum latorem ac defensorem
 sui populi clamor designaret. Vbi uerò cum suis
 copijs

copijs introijt, mox de propria potentia delibe-
rabat: nec minus eos à quibus rogatus erat, quàm
eos contra quos fuerat aduocatus, inimicos pu-
tabat. Iohannes autē cū multitudinē Zelotarum
tēplo exire prohibuit, et iussit etiam quæ in ci-
uitate habebat. (nam statim res eorū Simon cū
socijs diripuerat.) salutē iam dispensabat. Tēplū
tamen adiuuante populo Simon aggreditur. Illi
autē in porticibus, perq; propugnacula stantes
impetū propulsabant: multiq; ex Simonis parte
oppetebant, multi sauci referebantur, quoniam
Zelote ad dextrā superiores erant, eoq; ictus
impenetrabiles habebant. Et quāuis loco plus
posse, turres tamen quatuor maximas fabri-
cauerāt, ut ex alio uidelicet missilia torquerēt
unā ad orientalem angulū, ad septentrionalem
alterā, super xystū tertiā, in angulo alio contra
civitatem inferiorem. Quarta uerò turris supra uer-
ticē Pastophoriorum condita erat: ubi moris est
unū de sacerdotibus astantē post meridiē, quod
septimus quisq; dies inciperet, iuba significaret:
rursusq; uesperisq; desineret, nunc serias popu-
lo, nunc ut opus faciat, denuntiaret. Per turres
autē disposuerūt balistas saxorūq; tormenta, et
sagittarios, et fundarū scientes. Itaq; tunc Si-
mon pigrius ad impetum monebatur, cū suorum
pleriq; mollescerēt: ampliorib; tamē copijs fretus
propius accedebat. machinarum enim missilia,
delata ngius, multo eos pugnantium perimebāt.

De Vespasiano in imperatorem electo CAP. X

PER idem tempus Romanos quoq; sanctora mala circumueniūt, aderat enim ex Germania Vtelius cū exercitu, aliā praterea ingentē multitudinē secū habens. Et cū eū destinata militi spacia non caperent, totam urbem pro castris habebat, omnemq; domū repleuit armatis. Illi autē conspectis Romanorū dextris oculis insuetis, & auri argentiq; stupore perfusi, nix cupidinē continebāt, adeo ut in rapinas se cōverterent, & eos qui ob stare conarentur occiderēt. Et in Italia quidē ita res erant. Vespasianus autem postquā Hierosolymis proxima depopulatus, Caesareā reuertebatur, audiit Romanorū tumultus, et Vtelliū principē. Hoc autē, licet ipse imperiū pati, sicut bene imperare nosset, ad indignationē perductus est: dominumq; dedignatus eum qui veluti desertū inuasisset imperiū. Doloꝛe autē sauciꝛ cruciatū ferre nō poterat, neq; alijs uacare bellis, cū patria nascaretur. Peruenitamen quantum ira impellebatur ad ulciscendū, tantum longinquitatis cogitatio reprimebat: multa enim fortunā posse nona facere, priusquā ad Italiam, praeserim hyemis reponere ipse transiret: plusq; iam crescentē tractandā cohibebat. Rectores autē eum militibus conuenientes, apertē iam de mutatione tractabant: et cum indignatione nociferantes, incusabant Romanos consiliarios milites, & in delicijs agentes, qui

qui ne famā quidem belli sustineant, quibus libuerit decernere principatū, & spe quasius imperatores creare. Se autē laboribus tot exactis sub galeis senescentes, alijs condonare potestatem, cum apud se digniorem habeant imperio: cui si hanc amiserint, quam iustiorē, vel quando referrent erga se benivolētia gratiam? Tanto autem *Vespasianū* quā *Vitellū* iustius esse principē fieri, quanto illis qui eum declarassent ipsi prestarent: non enim se minora perculisse bella, quā qui ex *Germania* uenissent: neq; illis qui tyrannum inde deducerent, in armis deteriores esse. Nullū autē in creando *Vespasiano* fore certamen: non enim senatum populūque Romanū, *Vitellij* libidines pro *Vespasiani* pudicitia perpeffuros, nec pro bono imperatore crudelissimū tyrannum, aut filiū pro patre optaturos principem, *Maximū* enim pacis tutamen esse, uerā in imperatore praestāiam. Ergo siue peritia senectutis debeatur imperiū, habere se *Vespasianū*: siue adolescentia uiribus, *Titum*: ex amborum enim aetate quod sit cōmodū decerpituros. Non solū autē se ministraturos declarati imperij uires, qui tres legiones, regūq; habeāt auxilia: sed etiā totū orientē parietq; *Europa* extra *Vitellij* timorem constitutam: atq; insuper qui essent in *Italia* propugnatores *Vespasiani*, fratrem atq; aliū filium: quorū aliteri multos dignitate praeditos inuenies sociatum iri sperabāt, aliteri uerō

etiam urbis essent commissa praefectura: qua par
ad imperij principia non parum uideret. Postremo
si ipsi cessarent, senatum fortasse declaraturum eum
principem, quem conservatores milites dehonestar-
ent. Hac primo per cuneos milites loquebatur:
deinde se adortati inuicem, Vespasianum impera-
torem appellant: eumque ut in periculo constitutum
imperium conservaret, orabant. illi autem olim quidem
rerum omnium cura fuit, nequaquam uero imperare
uolebat, dignum quidem se factum existimans, pri-
uata autem uita securitatem, clarioris forenna
periculis anteponebat. Recusanti autem recto-
res magis instabant: et circumfusi milites cum gla-
dijs mortem ei minitabantur, nisi minere uellet ut
dignus esset diu tamen relictus, quod renue-
bat imperium postremo cum his qui se designaue-
rant minime dissuadere posset accepit.

Aegypti descriptio, & Phari.

CAP. XI.

Mariano autem ceterisque rectoribus, qui cum
ad imperium inuitauerant, et exercitum alio
nocifirante, ut se in hostes omnes duceret, primum res
Alexandrinam procurandas putauit sciens Ae-
gyptum plurimam esse partem imperij, propter frumen-
tariam functionem: eamque si positus esset, uti quoque, si
perstaret, Vitellium deiciendum sperabat: nec enim
perpressurum esse populum fame oppressum. Simul etiam
duas legiones, quae apud Alexandria degerent, si-
bi cupiebat adiungere. Cogitabat etiam propugna-
culo sibi fore illam regionem, aduersus incerta for-

tuna. Nam et terra difficilis accessu, mariq; im-
porruosa est: & ab occidente quidem arida Li-
byam habet obiectā, à meridie uerò limus qui
Syenē ab Æthiopia dirimit, nauibusq; inuias
Nili fluminis cataraclas: itēq; ab oriente mare
rubrū, ad Copton ciuitatē usq; diffusum. Septē-
trionale uerò munimentū habet terram usq; ad
Syriam, & quod dicitur Ægyptium pelagus,
totū portibus carens. Hoc quidē modo Ægy-
ptus ex omni parte tuta est. Inier Pelusū uerò
& Syenem, per duo millia stadiorū porrigitur.
Ex Plinithine autē ad Pelusū, nauigatio est sta-
diorū trium milium & sexcentorū. Nilus au-
tem ad Elephantinem oppidum usq; nauibus
ascēditur: namq; ulterius progredi, ut supra di-
ximus, cataracla nō sunt. Porius autē Ale-
xandrinus etiā in pace nauibus aditu difficilis
est: nam & odiū perangustū habet, saxiq; la-
tēribus à directo cursu deflectitur: & lent quid-
dē pars manu factus brachijs cingitur: à dexte-
ra uerò Pharus obiecta insula, turrim maximā
sustinet, ad CCC. usq; stadia nauigantibus igne
lucet, ut quā longissime difficultatē applicā-
darū nauū praeueant. Circū hanc autē insu-
lam, opere instructo ingentes muri sunt, quibus
afflictū pelagus, et aduersis obicib. fractū, aspe-
riorē facit meatū, eoq; periculosum per angu-
stia aditū. Inius tamē porius ipse iussissimus est
& XXX. stadijs magnus: in quem tam quā de-

sunt illi terra ad beatitudinē dēchūtur, quā
 qua superant ex domesticis & indigenis, in eo-
 rum orbē diuisa exportantur. Itaq; non sine ra-
 tione V. spasianus Alexandrinarum rerū eras
 cupidus, ad totius imperij firmamentū. Proinde
 statim ad Tiberiū Alexandrū literas dedit, qui
 Aegyptiū et Alexandriā regebat, indicās militū
 alacritatē: quodq; ipse (quod necesse fuit) susce-
 pto munere principatus, operā atq; adiumentum
 eius assumeret. Alexandr. autē simul ut Vespasi-
 ani legi epistolā, prōpto animo, et legiōes eius
 sacramēto rogauit & populū: utriq; autē libē-
 tissimē parere, virtutē viri ex proxima admi-
 nistratione scientes. Et ille quidē permissa sibi
 potestate, omnia qua imperij usus exigeret, ad-
 nuntiū quoq; principis necessaria iam parabat.
 Vespasianus Iosephum captiuitate liberat. C. XII.

O Pinione uerò citius declaratū in orientē
 V. spasianū imperatorē, ubiq; fama nū-
 tianit. Et uniuersa quidem ciuitates festos dies
 habebāt, nūtiq; laetitā pro eo simul & sacrifi-
 cia celebrabāt. Legiōes uerò apud Moxiā Pā-
 noniamq; degētes, quae propter Vitellij audaciā
 paulō antē fuerant cōcitatae, insurandū Vespasi-
 ano maiore gaudio praeuenerunt. V. spasianus
 autē Casarcā reuersus, iam Berytū uenerat, ubi
 multa quidē ē Syria, multaq; ab alijs prouincijs
 legationes aderant obuiā, coronas ei & gran-
 tuatoria decreta à singulis ciuitatibus offerētes.

Affuit

Assuit autē rector etiā provincia Mutianus,
 populorū alacritatē iurataq; per ipsūm princi-
 pem sacramenta renuntians. Vbiq; autē Vespasi-
 ani notis obsecundante fortuna, rebusq; ad eū
 plurima ex parte inclinati, cogitare cupit, q̃
 nō sine Dei providentia sumpsisset imperiū, sed
 iusta quedā fati ratio, ad eius potestātē circū-
 duxisset verū omniū principatū. Recordatus at-
 tem signa, & alia (multa enim sibi contigerant
 imperiū praeuolūtrātia) & Iosephi dicta, qui-
 bus cū Verone uiuo ausus fueras appellare im-
 peratorē, admirabat aīrū quē adhuc habebas
 in uinctulis: aduocatioq; Mutiano cū amicis &
 rectorib. alijs, primū q̃ strenuus fuisset Iosephus.
 quantūq; Iotapatenis expugnatus propter eum
 laborasset capiti: deinde uaticinationes eius,
 quas ipse quidē timoris causa suspicaretur esse
 fingentiarū cepus autē diuinus fuisse ce verū exiens
 probauisset. Tumq; in hōnōrū esse ait, ut q̃ sibi
 augurasset imperiū, uocisq; Dei minister ac nū-
 tius cecidisset, adhuc captiui loco haberetur, for-
 titūq; sustineret aduersum uocatiūq; ad se Io-
 sephū soluerimber. Hoc autē facto, alij quidē re-
 ctiores ex ea gratia quem alienigena retulisset,
 praclara etiam de se sperāda esse arbitrabantur.
 Itius uerō, qui cū patre aderat, instū est, inquit,
 pater, una cum ferro etiā probro Iosephū solue-
 eris enim, itaq̃ nec initio uinctus sis, si nō dis-
 soluerimus, sed incidimus cecenas: namq; id

agi solet in his qui nō rectē fuerint iudicati. Eadē
Vespasiano placebat. Et quidā interueniens se-
 curi catenas abruptit. *Iosephus* quē pro his qua
 pradiixerat, premio sama donatus, Et de futu-
 ris iam dignus cui credendum esset habebatur.

De *Virelli* morte & moribus. CAP. XIII.

Vespasianus autem responso legationibus
 reddito, iusteq; pro meritis administra-
 tionibus ordinatis. *Antiochia* venit. Ex quonā
 primū tenderet cogitans, *Alexandriam* itinere
 praestabilius esse duxit, qua *Roma* ageretur cu-
 rare. *Alexandria* enim stabile esse, *Romam* au-
 tē reā & *Virellio* perturbari. *Mitrididem* in *Asi-*
lia *Mitridem* cum multis equitū peditūq; copiis: q̃
 tamē propter hyemis asperitatem, meritis naviga-
 re, per *Cappadocas* Et *Phrygas* ducit exercitū.
 Inter has autē *Antonius Primus* adducta le-
 gione tertia ex his qua apud *Asios* moraba-
 tur (illā enim, regebas provincia.) bellū gerere
 cū *Virellio* properabat. *Virellius* autē cū magna
 manu *Cecinnam* obviam ei mittit, Is autē *Rom-*
am profectus, quamprīmū circa *Cremona* *Gali-*
lie *Antoniū* consequitur, que cōfinis *Italiae* ci-
 vitas est: ibiq; conspecta hostiū ordinatione de
 multitudine, praelio quidem congrēdi non au-
 debat, discessum autem periculosum reputans,
 de prodicione deliberabat. Convocatis autem
 cēturionibus Et tribuni sibi subditis, ne trāsi-
 tione ad *Antoniū* suadebat. *Virellij* quidem
 rebus

nebus detrahens. *Vespasiani* autem vires extol-
 lens: & aliter nomen imperij tantū, alterū vi-
 rum habere cōmemorans: ipsis quoq; melius
 esse, si id sponte faciant, quod necesse est: cumq;
 se multitudinem superatum iri sciant, voluntate
 periculū praevenire. Nā *Vespasianū* quidē ido-
 neū esse etiam sine ipsis ad reliqua vindicanda:
Vitellii verò ne cū ipsis quidē praesentia posse
 servare. Multa locutus in hunc modū, quod vo-
 luit persuasis, & cū milite transfugit ad *Vitellii*.
 Eadem verò nocte milites praenuntiō fir-
 mulas metus eivas, si micisses, a quo missi fuerāt,
 occupavit, eductisq; gladijs, Caecinam obran-
 care voluerunt: sic cissentq; missi his adnoluit tri-
 buti supplicassent: quāobrem eade quidē se
 abstinerunt, nūctū autē quasi proditorē *Vitellio*
 transmittendū habebant. His auditis *Primi*
Antoninus cōtinuō suos monuit, eosq; cum
 armis in defectores ducit. Alii autē insensitū ad
 praetium, paucissimū quidam resistunt: mox autē
 loco pulsū, Cremonā fugerūt. Primum autē comi-
 tum equibus cursus eorū praevertit, & ante
 equitū oculosclusam, plerūq; multitudinē pe-
 teturā, aggressus autē reliquos oppidū mulieribus
 pradari permisi: in qua multi quidem hospites
 mercatores, multi vero indigenae periere, totosq;
Vitellij exercitus, virorum x x x. milia & du-
 centi. Quam & *Antoninus* eorū quos de *Mox-*
sia adduxerat, quatuor milia & quingentos

amittit: solutū autē ninculū Cacinā, verū ge-
 starū nūciū ad V. spasianū mittit: qui ad eū in-
 tromissus & collaudatus est, & proditoris de-
 decens insperatus protexit honoribus. Romē autē
 Sabinus ubi Antonīū appropinquare cogno-
 vit, fiducia recreatus est: collectisq; nihil cohō-
 sibus, nocte occupat Capitolium: luce uerō facta
 multi nobilium sociati sunt ei, & Domitianus
 fratris filius, pars ingens obtinēda uictoria. Sed
 Vuellius de Primo quidē minime curabat: his
 autē iratus qui cū Sabino defecerāt, & nobiliū
 sanguinē pro ingenua crudelitate fuisse, immis-
 sit Capitolio quā secū adduxerat multū manū:
 ubi multa ab his itemq; ab illis qui replū tene-
 bāt pugnātib; audacter admissa sunt: postre-
 mō autē Germani, q. multitudine superabant,
 collē obtinuerūt. Et Domitianus quidē cū mul-
 tis Romanorū uiris insignib; diuina quodā ra-
 tione saluus euasit: reliqua uerō multitudo tota
 leniatur. Et Sabinus quidē ad Vuellū ductus
 occiditur, milites autē direptis donarijs, templū
 incendit. Tūmq; postero die cū exercitu uenit
 Antoninus, cumq; Vuellij milites excipimur res
 arisario cōmisso intra urbē pralio, omnes inue-
 riere. Procehit autē ebrius de palatio Vuellius,
 & ut affolet in extremis longiore luxu prodiga
 mensa refertus: tractus autē per populū, uarioq;
 cōiuncturū genere dehonestatus, in media ur-
 be ingulatur, octo menses ac dies quinq; postus
 imp

imperio : quem si uinere diutius contigisset , ne opinor , eius luxuria minime sufficere potuisset imperiū : aliorum uerò mortuorū supra L. millia numerata sunt . Hæc quidē gesta sunt die tertio mensis Octobris . Postero autē die Antonianus cū exercitu Romanam ingreditur , & Antonij militibus à caede repressis (adhuc enim hospitibus perscrutando , & Virellij milites , & ex populo plurimos qui eam illo senserant , occidebant , examinationis diligentiam iracundia praeuenientes) Domitianum productum populo rotorem insinuat , usq; ad patris aduentum : populus autem iam timore liberatus , imperatorem prædicit Vespasianum : simulq; & illum confirmatum , & Virellium esse deiectum festâ læticia celebrabat .

Titus mittitur contra Iudæos à patre . C. XIII.

Cum autē Vespasianus Alexandria uenisset , gesta ei Romæ nuntiata sunt . & legati ei ex toto orbe congratulantes affuerūt : eūq; maxima post Romæ ciuitas esset , angustior multitudine uidebatur . Firmato autē iam totius orbis imperio , rebusq; pop. Ro. præter spem conseruatis , Vespasianus in Iudæa reliquias intēdit animā . Et ipse quidem exacta hyeme , Romam proficisci parabat , resq; apud Alexandriam mature componere proponebat : filium uerò Titum cū selectis copijs ad excidendam Hierosolymā misit . Qui cetero itinere Nicopolim usq; progressus

gressus, ab *Alexādria* ciuitate *XX. stadiorum* interuallo distans, inde milite longis nanibus imponit: *Niloq;* flumine post *Mendesii* tractū, *Thmuis* usq; uehitur, hinc autē egressus in terram, apud *Tanin* ciuitatē diuertit. unde secūda ei māsis fuit ciuitas *Heraclea*, & *Pelusiū* tertia. Hic autē milite per bidnū recreato, tertio die *Pelusi* fines transijt: manūq; mansionē profectus per solitudines, ad *Casir* *Ioanis* templū castra posuit: posteroq; die apud *Ostracinen*, quā māsis aqua inops est, ob quā causam aduecticia ueniunt indigena. Hinc apud *Rhinocoborā* requiescit, & inde progressus in quartā mansionem, *Raphiam* uenit, quā primā occurrit *Syria* ciuitas: *Gaza* uerō quinta māsis castra suscepit, & postea in *Ascalonē*, atq; hinc *Iamnia*, deinde *Ioppen*, et ex *Ioppe* *Cesareā* peruenit: decreto apud se, alias milium copias congregare,

FL. IOSEPHI DE
BELLO IYDAICO
LIBER VI.

De triplici seditione apud Hierosolymam. CAP. I.

ITVS quidem ad eum modū quē pradiimus, emensa ultra *Aegyptiū* ad *Syriam* usq; solitudine, *Cesaream* uenerat: ibi enim exercitum decreuerat ordinare. Illo autē adhuc apud *Alexandriā* und

cum patre imperiū, quod nuper ei Deus permis-
serat, disponente, contigit etiā seditionē, quæ apud
Hierosolimam erat, auctā trifariā diuidi,
Et aliam partiē in aliam uerti, quod ut in malis
optimū quis dixerit, factūq; iustitia. Nam Ze-
lotarū quidem in populū dominatio, qua auctor
erat excidiū ciuitatis, unde coeperit, Et per quos
creuerit, diligenter superius declaratū est. Hanc
autem non errauerit quisquā, dicens, seditionem
in seditione esse factā, ac ueluti rabida fera, ex-
ternorum penuria, in sua uiscera sanire solet:
sic Eleazarus Simonis filius, qui Et ab initia
Zelotas in templū a populo separauerat, uelut
indignari simulans ob ea quæ in dies singulos
Ioannes auderet, eum ne ipse quidem a cadibus
quiesceret: re autē uera sese posteriori tyranna
subiectū esse minime ferens, summa rei deside-
rio, propriaq; potentie cupiditate, ab alijs dese-
rit: ascitis etiam Iuda Chelcia filio, Et Ezronis
Simone potentissimis: præter quos erat etiam
Ezechias Chobari filius, non ignobilis. Horum
singulos Zelota nō exigui sequebātur: occupaq;
etq; interiore templi aditu, super eius portas in
sacris foribus arma ponunt. Et abundare qui-
dem se suis necessarijs confidebāt: sacrarū enim
rerum copia suppetebat, nihil impiū existiman-
tibus: paucitati uerò suorū cimentes, pleriq; in
locis suis otiosi manebant. Ioannes autē quanto
superior erat mirorū multitudine, tanto loco su-
perabz

perabatur: hostesq; habens à vertice, neq; sine
 meo conabatur incursus. Et pra iracūdia ces-
 sare non poterat. Plus autē mali perferens, quā
 Eleazari partē afficiens, tamē non remittebat:
 crebri enim fiebat impetus, Et missiliū iactus,
 totumq; polluebatur cadibus templū. Filium au-
 tem Giora Simon, quē rebus desperatis invita-
 uim, ultro sibi tyrannū spe auxilij populus in-
 troduxerat, et superiore civitatē retinēs, Et in-
 ferioris plurimā partē, animosius iam Ioannem
 rineq; socios adoriebatur, quasi qui desuper im-
 pugnaretur. subiectus autē illorū manib⁹ erat,
 sicut Et illi superiorū. Et Ioannē eueniebat du-
 plex praliū perferentem, ladi pariter ac ladere:
 quantoq; vincebatur, eo Et Eleazaro esset hu-
 milior, tāto plus ladebat. Simone celsior consli-
 tus: cū inferiores aggressus etiā sola manu sine
 labore prohiberet: desup uerò ex sano iaculan-
 tes, machinis deterrebat. Quippe balistis Et nō
 paucis lanceis utebatur, saxorūq; tormētis: qui-
 bus nō solū bellātes ulcisebat, sed multos etiā
 sacra celebratiū perimebat. Quanquā enim ad
 omne impietatis genus rabidi ferebātur, tamen
 eos qui sacrificare cuperēt recipiebāt, cū suspi-
 cione Et custodibus indigenas perscrutādo: Ho-
 spites enim etiā qui exorassent eorū crudelitātē,
 post exituri subcissina seditionis opera cōsume-
 bantur. Missilia namq; machinarū ni ad aram
 usq; templumq; pervenientia, in sacerdotes sa-

era celebrantes cadebant : ac multi qui propere
rantes ab ultimis finibus terra ad sanctissimum
totū uenissent, ante ipsas hostias procubuerunt :
arumq; uniuersis Gracis & Barbaris adorandam,
suo sanguine imbuere. Indigenis autē mortuis
alienigena, ac sacerdotibus profani miscebantur:
perq; atria diuina, stagnū fecerat diuersorum
cadauerum sanguis. Quid tantum passa es
o miserima ciuitas a Romanis, qui tua interna
seclera purgaturi flammis introiere? Iam
thim Dei locus non eras, neq; manere poteras,
domesticorū funerū facta sepulcrū, & qua sanū
ciuili bello tumulū constitueras : poteris autem
denno fieri; poteris, si unquā uastatorē tui Deū
placaueris. Sed enim reprimēda sunt qua dolēs,
lege scribēdi: quando nō domestici luctus, sed
exponendarū rerum hoc tempus est. Prosequar
autē seditionis facinora cetera. Ergo diuisis tri-
fariam insidiatoribus, Eleazarus quidē ciuēq;
socij, qui sacras primitias conseruabant, in Ioan-
nem ebrj serebantur. Qui uerō huic parēnt,
plebem diripientes in Simonē rebellabant, cum
ipsi quoq; Simoni cōtra diuersa partis seditiones
adiumēto esset ciuitas. Si quando igitur ex
utraq; parte appetebatur Ioannes, obueriebat
socios suos: & de ciuitate quidē subeūtes, mis-
sis ex porticibus telis, de templo uerō iaculātes,
machinis uleiscebatur. Quoties autem de super
in flansium molestia carnisset (frequenter enim
ebrietas

ebrietate & lassitudine cessabant) liberius in
 Simonē eiusq; socios cū pluribus iruebat. Sem-
 per autē quamū in ciuitate pepulisset in fugam
 uersos, ades frumentis plenas omniumq; mensu-
 liū incēdebat: idemq; hoc illo regrediente, Simō
 insecutus agebat: ueluti cōsulto pro Romanis o-
 mnia corrumpere qua ad obsidionē ciuitatis
 erant preparata, suarumq; uirū nequos abscin-
 derent. Deniq; contigit una exuri omnia circū
 templū, & inter proprias acies solitudinē atq;
 arcem pugna fieri ciuitatē: cōcremari autē pa-
 to minus omne frumentū, quod non paucis an-
 nis sufficere potuisset obsessis: deniq; fame capsi
 sunt, quā minime quinissent, nisi eam sibi met
 comparauissent. Undiq; quē insidiatoribus &
 confinibus oppugnantibus ciuitatē, medius po-
 pulus uelut aliquod magnū corpus lacerabatur.
 Senes uerō ac muliercula intestinis malis ator-
 nita, pro Romanis nota faciebant: externumq;
 bellū, quo domesticū malū liberaretur, expe-
 bant. Grauis autē metus ac terror fœdissimus
 occupauerat: & neq; consilij capiendi tempus
 erat, ut uoluntatē mutarent, neq; pactionis aut
 fuge spes cupientibus. Et enim custodiebantur
 omnia: dissidēs q; latronū principes, quoscūq;
 Romanis peccatos esse, uel transfugere ad eas uelle
 sentirent, quasi cōmunes hostes interficiebant:
 solumq; in occidendis uita dignis concordēs
 erant. Et pugnantium quidē nocte dicq; cla-
 mor

mor perpetuus erat : sed metu acerbiores erant.
 lugentium questus. Et assiduas. quidē lamenta-
 tionis causas, calamitates praebebāt: timor autē
 includebat ululatus : atq; obmutescēte dolore
 praeformidine, tacito gemitu cruciabantur: neq;
 iam aut reverentia nimis apud domesticos erat,
 neque mortuis cura sepultura adhibebatur.
 Quorum amborum hac causa erat, quod de se
 quisq; desperabat. In omni enim re animos re-
 miserant qui cum seditiosis nō erant, quasi com-
 tinuo modis omnibus morisuri. At vero sedi-
 tiosi congestam tumulum cadauera cōculcan-
 tes dimicabant: & ex mortuis haurientes au-
 daciam, quos sub pedibus cernebant, immanius
 Janiebant: semperq; aliquid in se perniciosum
 excogitantes, & quodvis fuisse sine mise-
 ratione facientes, nullam cadis aut crudelitatis
 viam praetermisere : adeo ut etiā sacris materijs
 ad bellica cōficienda instrumēta Ioannes abu-
 teretur. Nam cū olim fulcire templum populo
 itemq; pontificibus placuisset, idq; x x. cubitis
 altius adificare, rex quidē Agrippa ex monte
 Libano aptus ei materias maximis sumptibus
 & labore deuexit : hoc est, ligna & magnitu-
 dine simul & directā proceritate spectabilia.
 Intervēntu autē belli opere interrupto, Ioannes
 his scēlis, q̄ sufficere longitudinē reperit, tur-
 ros adificavit: & adversus eos cōstituit, qui de-
 super à seplo pugnare, post muri ambitū cōtra
 B c exedram

exedram occidentalem admotat, quā solū pote-
 rant, q̄ alia partes gradibus ex longinquo fue-
 runt occupata. Et ille quidē fabricatis ex im-
 piciate machinis subactum iri sperans hostes.
 Deus nerō laborem eius inutilem demonstravit.
 Et priusquā in his quisquā poneret. Romanos
 adduxit. Etenim Titus, postquā partē ad se col-
 legit exercitus, alijs nerō ut ad Hierosolimā oc-
 currerent scripsit, Caesaream profectus est. Erant
 autē tres legiones, quae pridē sub eius patre Lu-
 daeam vastauerant, et duodecima, quae olim cum
 Cestio male pugnaverat, quaeq; licet per id for-
 titudine esset insignis, tunc tamē eorū eiaē me-
 moria quae pertulerat, alacrimis ad vindictā pro-
 perabat. Harū quidē quinque legionē insit sibi
 per Annaniam occurrere, decimā nerō ascen-
 dere per Hierichūtā. Ipse quidē cū ceteris egres-
 sus est, quas regū quoq; auxilia plura quā du-
 dum, multiq; Syri auxiliares comitabantur. Sup-
 pletū est autē quatuor legionū quantū Vespasi-
 anus selectū cum Muniano miserat in Italiā,
 ex his qui cū Tito accesserant: duo nāq; millia
 de Alexandrino exercitu lecta, tria millia ne-
 rō ab Euphrate eum sequebantur, et amicorū
 spectatissimus beneuolentia simulq; prudentia,
 Tiberius Alexander, qui ad eam quidē Aegy-
 ptum administraverat, tunc autem dignus qui
 exercitū regeret propterea iudicatus, q̄ primus
 incipienti suis hospes imperio, et cū fide clarissi-

ma incerta fortunæ sociatus est: idēq; cōsultor in
usus bellicos atq; de peritiâ præcipuus aderas.
Titus explorator Hierosolymæ periclitatur. C A. II.

Progredientem uerò in hostilem terrā Ty-
rium, antecedebat regia omniatq; auxilia,
post eos uiarū stratores, castrorumq; metatores.
Deinde rectorum sarcina atq; armati. Post hos
ipse Titus, & alios lectos habens & signiferos,
quorū agmen equites sequebātur. Hi uerò an-
te machinus ibant, & secundum illos una cum
lectis tribuni, & præfeli cum cohortibus. Post
autem circum aquila signa, & ante signa tu-
bicines, deinde acies senum nitorem ordinibus
dilatata. Seruile autē uulgus à tergo cuiusq; le-
gionis, et ante hos sarcina. Omnium uerò nouissi-
mi mercenarij, eorūq; custodes coactores agmē-
nis. Procedens autē decenter cū exercitu, ita ut
mos est Romanis, in Gophnam per Samariidē
uenis, quæ & prius ab eius patre fuerat occu-
pata, & iunc præsidys tenebatur. Ibi autē unā
moratus uesperā, mane inde præfiscitur: pera-
tūq; diei mensione, castra ponit in loco quē in
dei sermone paruo Acanthonautoma uocitat,
iuxta uicū quendā Gabath Saul nomē, quod
significat uallē Saul, distantē ab Hierosolymis
stadys ferè x x x. Hinc sexcentis propè lectis
equitibus conuictus, perrexit in ciuitatē, quā
sua esset, Iudeorūq; animos exploraturus: si for-
tē se conspecto, priusquam ad manus ueniretur.

metu cederet; audierat enim quod erat verum, à
 seditionis et latronibus oppressum populum desi-
 derare quidē pacē: sed quod rebellantibus infer-
 mior esset, nihil conari. Quandiu quidē per viā
 quae ad murū duceret equitabat, nemo ante por-
 tas apparuit, ubi nerò itinere ad turrim Psephi
 non declinato, transversam agmē equitū duxit,
 infiniti subito profiliunt, quā Muliebres turre
 vocantur: Et per eam quae cōtra monumentum
 Helena porta est egressi, equitatū intercidunt:
 atq; alios quidē etiā vinctis curruces, ut cum
 his qui diutius hanc sese iungerent, fronte op-
 posui, prohibuerunt: Titū nerò cū paucis sepa-
 rant. Ille autē ultrā quidē minus progredi poss-
 rat: à muro enim cuncta fossis patebāt, et tras-
 versi erant horti, multisq; maceris impediti: ad
 suos autē in aggere cōstitutos recursus, interce-
 dente hostili manu, desperabatur. Quorū ple-
 riq; imperatoris periculum nesciebāt, sed exi-
 stimātes eum secū reueri, etiā ipsi fugiebāt. Ti-
 tus autē in sua tantū fortitudine suā esse prospe-
 cians spes salutis, fleclit equū: et ut se sequerē-
 tur cum clamore comitū adhortatur, in medias
 hostes irruit, ut ad suos transire festinans. Quo
 quidē tempore maxime intelligi potuit, et belli
 momenta et imperatorū pericula Deum cura-
 re. Tot enim aduersus Titū missilibus iactis, cū
 neq; galea neq; thorace sepius esset (non bella-
 tor enim, sed explorator, ut dixi, processerat)
 nullum

nultum in eius corpus delatū est: sed tanquā ne eū ferirēt, ex indūstria mittērentur, omnia præteruolabant: gladio uerò semper à lateribus instantes dirimēs, multosq; ante ora subueriēs, super eādentes agebat equis. Illorū autem clamor erat propter audaciā Caesaris, ut eū aggredere-
ntur, cohortatio: fugaq; & discessio repentina, quocūq; diuerteret cursum. Huic autē se periculi paricipes, cū a tergo & a lateribus sunderē-
nt, adiunxerat: una enim erat unicuiq; spes sal-
utis, uia cū Tro patescere, priusquā circūuen-
tus opprimeretur. Deniq; duorū ex nimis per-
sinacib⁹, alter cū equo percussus est, altero uerò
delecto et occiso, equus eius abductus est. Titus
uerò cū ceteris in castra saluus euadit. Iudaeis
quidē, q̃ aggressionē prima superiores fuerant,
incōsulta spes animos exulsi, magnaq; his in po-
sterū fiduciā momentū temporaneū cōparauit.

De eruptionibus Iudzorum contra Romanos
castrametantes.

CAP. III.

Cæsar autē, postquā ex Ammanite le-
gio sibi coniuncta est nocte, illic inde di-
gressus ad Scopon accedit, unde iam & ciuitas
& clara tēpli magnitudo conspicitur poterat: quā
parte septentrionalē regionē ciuitatis cōtingens
locus humilior, proprie Scopos nominatus est,
distans à ciuitate stadys v. l. ibiq; duabus le-
gionibus simul, quinta legioni uerò retrorsum
stadys tribus castra muniti iubet: labore nāq;

NOCT. I. 11.

Re 3

noctur

nocturni itineris auribus militis progredi nissum est, ut sine formidine murum struerent. Mox autem cepto edificio, decima quoque legio per Hierichum a Vespasiano praecipitata: ubi quadam pars armorum in presidio fuerat collecta. His autem praeceptum erat sexto ab Hierosolymis stadio castra ponere, qua in parte mons, qui appellatur Elion, contra civitatem ab oriente situs est, aliaque interiacente valle discernitur, cui nomen est Cedron. Intra civitatem vero sine requie confluentium dissensionem, tum primum ingens subito bellum foris interveniens refrenavit. Cum stupore seditiosi Romanorum castra inspectantes, trifariam distributa mala, inter se iniungere concordiam: rationemque inuicem requirebant, quidnam expectarent, quid ne perperam, tres muros contra urbem suam paterentur opponi: belloque tanta se fundente licentia, tanquam spectatores bonorum operum sibique utilium residerent mœnibus clausis, remissisque armis ac manibus. In nosmetipsos profecto (exclamat aliquis) quantum modo fortes sumus: Romam autem lucro ex nostra seditione sine sanguine oppidum cedit. His alias atque alios congregantes exhortabantur: raptique armis, subito in legionem decimam ruunt: perque vallem facto impetu, cum ingenti clamore murum adificantes Romanos aggrediuntur. Illi autem in opere distributi, armis ob eam causam plerique depositis (nec enim excursum Iudeos ausuros esse credebant, ex se

maxime

maximè nellent, animos eorum seditione distra-
 ctum iri arbitrabantur) præter opinionē peritur-
 bati sunt: atq; opere quisq; derelicto, confestim
 alij recessere: multi autem ad arma properantes,
 priusquam se in hostes cōuerterent, feriebantur.
 Plures autē Indais semper adijciebantur, eorum
 freii uictoria qui præcesserant, & quòd cū pauci
 essent, multiplex numerus & sibi & hostibus
 uidebātur, quòd secunda fortuna uerentur. Ro-
 mani autē maximò ordinari consueti, & cū de-
 core atq; præceptis bellū gerere scientes, ex per-
 turbatione trepidabāt. unde tunc quoq; præcūti
 aggressionē cedebāt. Si quādo tamen sese cōuer-
 terent ab insequentibus occupati, & à cursu re-
 primebāt Indeos, & ob impetum minus cautos
 feriebāt. Semper uerò excursionē gliscente magis
 magisq; turbati, postremò castris pulsati sunt: io-
 saq; legio tūc in periculū uentura fuisse uideba-
 tur, nisi hoc mature sibi nūtiato Titus eis talis-
 set auxiliū: multiq; increpās ignauiam, & suos
 à fuga renouisset: Indaiq; à latere ipse cum his
 irruēs, quos circa se habebat electos, multos qui-
 dem occidisset, plures uerò sanciasset, omnes a-
 tem in fugam uerisset, atq; in uallem præcipites
 compulisset. Vlli autē prono in loco multa mala
 perpessi, postquam in aduersam partem euasere,
 flectunt se iterū, & ualle incredente cū Roma-
 nis dimicabāt. Igitur ad mediū diem ita bellatū
 est. Paulo autē post meridiē, Titus his qui secum

erant in subsidio collocatis, alijsq; de cohortibus
aduersus excurrentes oppositis, reliquum agmen
ad murum in summo montis adificandum re-
misit. Iudæis autem hac fuga esse videbatur.
Cumq; speculator quē in muro posuerant, ami-
ctū agitato signū dedisset, frequentissima multi-
tudo tanto impetu prosiliit, ut eorū cursus imma-
nissimis bestijs esset astimulæ. Deniq; in aduersa
acie stantium nemo impetum sustinuit: sed tan-
quāmachina percussī, continuo dissipati, pul-
siq; in montē refugiunt. In ascensu autem medio
Titus cū paucis relictus est: multumq; monenti-
bus amicis, qui pro imperatoris reuerentia con-
tempto periculo perdurauerant, ut morē appe-
tētibz Iudæis cederet, neq; pro his in discrimen
venires, quos ante ipsum saluos esse non oportere:
sed potius fortunā suam reputares, quod non
militis officio fungeretur, verū & belli & or-
bis dominus esset, nēua in tanta fuga subsisteret,
in quo omnia miseretur: hac ne audire quidē si-
mulans, & ad se accurrētibz obstabat: eosq; in
ora feriens, cum nī obniterentur, occidebat. &
per decline repente incumbēs, multitudinē pro-
turbabat. Illi autē & viribus cina & obstina-
tione perterriti, ne tum quidē in ciuitatē fugē-
re: sed in utrunq; latius ab eo declinātes, rursus
fugientes insequēbātur: quos tamen aggressus d
laetre, ipsorū quoq; impetū præpediebat. Dum
hac aguntur, etiam illos qui superiora castra
munieb

muniebant, ubi fugere inferiores videre, metus
ac turba occupat: totumq; agmen dispergitur,
suspiciantium excursum quidem Iudaorum ferri
non posse, Titum vero in fugā reversum, nec enim
unquā illo manēte alios fugituros fuisse: Et tamē
quam Panico terrore circumdati, alius aliō fere-
bantur: donec quidā cum in media pugna veri-
sari imperatorem vidissent, plurimum metuentes,
universa legioni eius periculum cum clamore
nuntiaverunt. Itaq; pudore renovati, Et fuga
maius aliquid sibi exprobrātes, quod Caesarē de-
servissent, totis viribus in Iudaos utebamur, Et
semel impulsos urgebamus per delicia. Illi autem
paulatim recedentes pugnabāt: cumq; Romani
plus possent, eo quod superiores erant, in vallem
omnes coacti sunt. Titus autem contra se positus
imminebat, Et legionem quidem ad muri fabri-
cam redire iubet: ipse vero cum his quibus an-
tea resistendo hostes arcebat. Itaq; sine nihil
addentem absquequo, neq; invidia detrahentem,
nervum dicere oportet, ipse Caesar bis totam le-
gionem periculo liberavit, atq; ita castra mu-
niendi copiam militibus praebebat.

De intestina pugna azythorum et iobas. C. A. IIII.

REmisso autē paulisper bello externo, ite-
rum intestinum seditio suscitavit. Azy-
thorumq; instāte die, q est Aprilis mēsis quar-
tusdecimus (hoc enim se primū tēpore opinātur
Iudas ab Aegyptijs esse liberatos.) Elagarus

E c s quidem

quidem cum socijs portam subaperiens, introire cupiebat ex populo qui templum adorare cuperent. Ioannes autē die festo ad protegendas insidias usus est: et suorum quosdam ignotiores, armis sub veste lateantibus instructos, quorum plerique impuri erant, occulte inter alios sani occupandi gratia submittit. Illi autem postquam intravere, vestimentis abiectis, subito armati apparuerunt. Magna vero statim turba circa templum ac tumultus erat, cum alienus quidē à seditione populus, omnibus sine discrimine putaret, Zelosa vero sibi soli solum insidias comparatas. Vtrum hi quidam relicta portarū custodia, et alij ex propugnaculis desilientes, priusquā manus conferebant, in templi clauas confugere. Populares autem ad aram delati, et circum templum appulsi conculcabantur, cum lignis passim ferroque caderentur. Multos autem occisorum inimici privato odio, quasi diuersae factionis socios interficiebant. Et quicumque antehac insidiatore aliquem offenderat, tunc agnitus quasi Zelotes ducebatur ad mortem. Sed qui atrocitate magna innocētes afficerent, inducias cōcessere nocentibus, progressoque ex clauis dimiserunt: ipsi autem interius templum et omnes eius apparatus tenētes, confidentius oppugnabant Simonem. Seditio quidem hoc modō, qua tripartita fuerat, in duas partes diuisa est. Titus autem castra propius civitatem transferre cupiens de scopo, contra eum quidem

quidem lectas equites ac pedites, quos satis esse arbitrabatur, posuit: alium vero exercitum insit totum quod erat usque muros spatium complanare. Cunctis igitur maceris ac sepibus dirutis, quibus hortos ac pradia incolae prae munierant, omniq; opposita quamvis frugifera sylva excisa, repletum est quicquid erat canum et vallibus impeditum: saxorum autem eminentissimis ferro truncatis, humiliorem totum illum tractum a Scopo usque ad Herodis monumenta fecerunt, serpensium stagnum coniunctia, quod olim Beshara vocabatur.

De ludaeorum dolo in Romanorum militem. C. V.

His deniq; diebus Iudei Romanis huiusmodi insidias parare. Seditiosorum audacissima extra muliebres (quae sic appellabantur) progressi turre, simulato q; pacis eos studiosi pepulissent, et q; timerent imperium Romanorum, ibidem versabantur, et aliter sub altero nitabundi latebant. Alij vero per muros dispositi, populumq; se esse simulantes, clamore pacem implorabant, sedusq; poscebant: portasq; se pacifacuros esse pollicentes, inuitabant Romanos. Hoc autem nosiferantes, una etiam contra suos, veluti portas eos abigerent, lapides iaciebant: illiq; se non percurrere aditus velle simulabant, et cunctis supplicare: cumq; ad Romanos sapissime ire conarentur, reuersi perturbatis similes videbantur. Verum hac eorum calliditas, apud milites

quidem

quidē fide non carebat, sed tanq̃ hos quidē in manibus haberē paratos ad suppliciu, illos uerō cinitatē sibi aperturos speratē, opus aggredi festinabant. Tito autē suspecta erat inuitatio, quid rationē non haberet: pridie namq; pronūciatōs eos ad pactiōē per Iosephū, nihil mediocriter sentire cognouerat, etiam tūc igitur milites manere loco suo precepit. Iam uerō quidā operibus appositī, raptis armis ad portas excurrere cōperant. Hi autē qui expulsi uidebātur, primo quidē cedebant: deinde ubi ad turres porte propinquabant, cursu eos circumueniunt, & itergo persequēbātur: qui uerō in muro stabant, lapidum his multitudine, omnigenūq; teloru simul infundunt: adeo ut multos quidē necarent, plurimos uerō sauciarent: nec enim facile erat à muro diffugere, alijs retro uolenter instans: & prater hoc pudor quod rectores peccauerāt, itemq; metus, in delicto perseuerare suadebat. Quamobrem cum hoste diu decernētes, multis uulneribus acceptis, neq; paucioribus redditis, postremo eos à quibus circumuēti fuerant repellere: quos tamē recedētes usq; ad Helena monumentum, Iudaei urgendo iaculis sequebātur: deinde insolenter fortuna maledicētes, & Romanos uisuperabant fraude pellectos: sentiaq; alie sublata crispantes tripudiabant, & cum laetitia uociferabātur. Milites autē interminatio principis, & Caesar iratus, huiusmodi oratione corripuit:

quis : *Iudai* quidem, quos sola regis desperatio
 omnia cū deliberatione faciunt atq; prudentia,
 fraudes & insidias cōponendo, eorūq; dolos for-
 tuna prosequitur, q̄ sunt morigeri, sibiq; inuicē
 benenoli ac fideles: *Romani* uerō, q̄bus ob disci-
 plinā & consuetudinē obediendi rectoribus for-
 tuna famulatur, nunc cōtrā peccant, & intēpe-
 rantia manū debellantur : quod omnīū est pes-
 simum, praesente *Casare*, sine rectore dimicantes.
 Certe, inquit, plurimū ingemiscunt multae leges,
 plurimū patet, cū hoc nudius audieris. Ille q̄
 cū bellando senueris, nunquā in isto modo pec-
 caris : leges autē, si tū in eos qui maximū quid
 praeter ordinem moneris, morte uindictent, nunc
 totū desertorē exercitū uideant. *Modo* autē sci-
 turus esse eos ait, qui arroganter egere, q̄ apud
Romanos etiam uincere sine praecepto ducis, in-
 famia est. Hac *Titus* ad rectores locutus cū in-
 dignatione, certus erat, qua lege in omnes erat
 usus. Et hi quidem abiecerunt animos, quasi
 iamq; iuste morituri: circumfusa uerō legio-
 nes *Titum* pro cōsulatibus obsecrabāt: pau-
 perumq; remissionem condonari cunctos ob-
 dieptia precabantur: emendatos enim pecc-
 tum praesens, futura cōpensazione uirtutis. Pla-
 catus est *Casar* utilitate simul ac precibus : nāq̄
 unius hominis animaduersionē usq; ad factum
 promouēdam putabat, multitudinis uerō ad ue-
 niam. *Militibus* quidē reconciliatus est, multum
 monens

manens ut post hac prudentius agerent: ipse vero, quemadmodum Iudaorum necisceretur insidias, cogitabat. Intervallum autem, quod usque ad muros ciuitatis erat, per quatuordecim dies coaucto, sarcinas aliarumque multitudinem cupiens intro traducere, milium validissimos a septentrionali tribuna in occidentem septemplex ordine contra murum praetendit, pedibus in fronte, ac post eos equitibus acie ierna dispositis, mediisque inter utrosque sagittariis. Excursibus autem Iudaorum tanto praesidio praeclusis, impedimenta tribus legionum, itemque alia multitudo sine timore transiit. Ipse quidem Titus cum prope duobus stadiis abesset a muro, ad angulumque partem contra murum qua appellatur Psaphinos, castra ponit: ad quam muri ambitus ex aquilone pertinens, flectitur ad occidentem: altera vero pars exercitus eam murum versus, qua appellatur Hippicos, muro circumdatur, duum stadiorum spatium similiter a ciuitate distans: decima tamen legio in Elaeon monte, ubi erat, manebat.

Descriptio Hierosolymorum. CAP. V.

Ciuitas autem trino muro circumdatur erat, nisi qua vallibus nouis tingebatur: ex ea namque parte, unius muri habebat ambitum: ipsa quidem super duos colles erat condita, contrariis fronsibus semet inspicientes, interueniente ualle discretos, in quam domus creberrima definebant: collum uero alter, quo superior ciuitas

sedes, multò est excelsior. Et in prolixitate dire-
ctior: adeo ut quoniam tuus eras, castellum à
David quondam rege vocaretur (ut pater Salo-
monis fuerat, qui primus templum adificaverat)
à nobis autè forum superius. Alter autem, qui
appellatur Acra, inferiore sustinet civitatē, et
modiq; declinatus est. Contra hunc autè tertius col-
lis erat, natura humilior quam Acra, et alia
lata valle autè diuisus. Verum postea, qua tem-
pore Asamonæ regnabant, et vallē aggeribus
repleverunt, ut templo conjungeret civitatem, et
Acra altitudinē casam humiliores fecerunt, ut
ex ea quoq; sanū supereminēs cerneretur. Vallis
autè que Tyropæon appellatur, quæ diximus su-
perioris civitatis collē dirimi ab inferiore, usq;
ad Siloam pertinet: ita enim fontē, qui dulcis est
ac plurimus, vocabamus. Foris autem civitatis
duo colles profundis vallibus cingebantur, et
utrinq; obliquis rupibus, nulla ex parte adiri
poterat. Trium vero murorū nevissimus qui-
dam, propter valles imminuentemq; hinc de super
collem quo eras cōditus, facile capi non poterat
ad hoc autè quòd loco præstabat, etiā fortissimè
fructus erat, David et Salomonis, aliorumq;
interca regum. Longissimus impōsit operi insum-
ptus. Hac autè parte incipiens à muri, cui nomen
est Hippico, et ad eam que dicitur Xylus per-
siciens: deinde curia coniunctus, in occidentem
templi porticum desinebat: parte autem altera
ad oc

ad occidentem ex eo loco ductus, per eum qui vocatur *Beniso* descendens in *Essenorum* portam: deinde supra fontem *Siloam* in meridiem flexus, atque inde rursus in orientem versus, qua stagnum *Salomonis* est, et usque ad locum pertinens, quem *Ophelan* vocant, cum orientali porticu templi coniungitur. Secundus autem murus, à porta quidem habebat initium, quam *Genath* appellabant: hac autem fuerat muri prioris: septentrionalem vero tantummodo tractum ambiens, usque ad *Antoniam* ascendebat. Tercio mura turris *Hippicos* principium habebat: unde ad *Borea* tractum pertinens, deinde ad *Psephina* turrim veniens, contra munimentum *Helena*, quæ *Adiabenorum* regina fuerat, *Izate* regis mater. Et per speluncas regias in longum ductus, à turri quidem in angulo posita flectebatur contra *Ballonis*, quod dicitur, munimentum: cum vetere autem ambitu iunctus in *Cedron* vallum, quæ sic dicitur, desinebat. Hoc muro eam partem civitatis, quam ipse addiderat *Agrippa* cinxerat, cum esset omnis ante nuda: exuberans enim multitudine, paulatim extra mœnia serpebat: templique septentrionali regione colli proxima civitati adiuncta non paululum processerat. Quin et quartus collis incolēbatur, cui nomen est *Bezetha*, fons quidem ex adverso *Antoniam*, fossis autem altissimis separatus: quæ de industria ducta sum, ne *Antonia* fundamentis colli coherētibus, et accessus facilis sit, minus edicta: unde eius fossa

alii

altitudo plurimū turrib⁹ celsitudinis adūciebat.
 Nominata est autem pars addita civitati uoce
 indigena Bezetha, quod Latino sermone dici-
 tur noua ciuitas. Eius autē partes incolis pro-
 regi desiderantibus, pater huius regis eodē no-
 mine Agrippa, murū quidē ita ut prädiximus
 inchoarar; ueritus autē Claudiū Casarē, ne ma-
 gnificentiā cōstructionis ad nouarū rerū ac di-
 scordie suspiciōē traheret, fundamētis tantū-
 modo iactis, ab opere destitit. Nec enim expu-
 gnabilis esset ciuitas, si perfecisset muros ut cœ-
 perat. Saxa enim x x. cubitis longa, & decem
 lata cōtexebantur: quæ neq; ferro facile suffodi
 possent, neq; machinis dimoueri: hisq; murus di-
 latabatur: profectō autē altitudinis quoq; plus
 habuisset, si eius magnificencia qui adificiū ag-
 gressus erat, minimē fuisset inhibita. Rursus au-
 tem idē murus, etiā Iudaorū studio fabricatus,
 ad x x. cubitos creuit, & minus quidē binis cu-
 bitis, propugnacula uerò trinis habebat, totaq;
 altitudo ad x x v. cubitos erigebatur. Murum
 autē supereminebāt turres, uiginti quidē cubi-
 tis in latitudinē, uiginti uerò in altitudinē, qua-
 dratis angulis structæ, & sicut ipse murus ple-
 na ac solida: præterea structura ac pulchritudo
 saxorū nihil erat tēplo deterior. Post altitudinē
 uerò turris solidā, uiginti cubitis elatā, cella de-
 super ac cœnacula erāt, aquarūq; pluuialiū re-
 ceptacula, & toruosi lati q; singularū ascensus.

*Eiusmodi quidē turre nonaginta tertius mu-
 rus habebat: earū autē internalla cubitos ducē-
 tenos. Medius uerò murus in quatuordecim
 turre, & antiquus in sexaginta, diuisi erant.
 Omne autē ciuitatis in gyro spatium triginta-
 bus stadijs finiebat. Cū autē totus admirabilis
 esset tertius murus, admirabilior Psephina tur-
 ris ad septentrionē occidentēq; surgebat in an-
 gulo, qua parte Titus castra posuerat: ex ea nā-
 que per L x x cubitos ad ita, sole orto Arabia
 prospici poterat, & usq; ad mare, itemq; ad ul-
 tima finiu Hebraeorū. Erat autē octo angulis.
 Contra eā uerò turris Hippicos, & iuxta duas,
 quas Herodes rex in antiquo muro edificauit:
 quæq; magnitudine siue pulchritudine ac
 firmitate, uniuersis qua toto orbe essent, præsta-
 bant: nā prater naturalē animi liberalitatē, rex
 pro amore ciuitatis, operum excellentiā proprijs
 affectibus indulgebat: personisq; tribus charissi-
 mis, quarum nominibus turre appellauit, fratri
 & amico, & cōiugi memoriā dedicando: huic
 quidē, ut dixi, amoris causa percempta, ūs autem
 bello amicis, cum fortiter decertassent. Hippicos
 quidē turris, amici uocabulo dicta, quatuor an-
 gulis erat. Singula autē x x v. cubitos in lati-
 tudine itemq; longitudine habebāt, & excelsa
 x x x. cubitos erant, nusquam inænes: supra so-
 liditatē uerò saxisq; adunatā cōpaginē puteus
 x x. cubitis altus erat imbribus excipiēdis: su-
 per*

per hanc autem duplici tecto domus, XXV. cubitis alta, inq; uaria membra diuisa: et desuper eam muna quidē binis, propugnacula uerò ternis cubitis ambiebant: ut omnis alitudo ad octogintaquinq; cubitos numeraretur. Secūda uerò turris, quā fratris nomine Phaselō appellauerat, eque lata fuerat ac longa, cubitis quadragenis: per totidē autem cubitos in pile modum facta & solida eius alitudo surgebat: & super hāc decem cubitis adita porticus erat, instructa brachijs, itemq; propugnaculis septa. In media uerò porticu supereminens alia turris stabat, in mēbra magnifica & balneas diuisa, ne quid regalis ei usus uideretur deesse: in summo autē ppugnaculis minisq; erat ornata, cū omnis eius celsitudo propē ad XC. cubitos tolleretur: & specie quidē uidebatur assimilis Phari turri, qua Alexandria nauigantibus ignem procul ostendit: ambitu uerò ampliore dilatabatur: tūc autem tyrannicū domiciliū exhibebat Simoni. Tertia uerò turris Mariāmes (sic enim regina uocabatur) usq; ad XX. cubitos facta, per XX. alios cubitos in latitudinē tendebat, & magnificentiora ceterisq; ornatiores diuersoria sustinebat: cū id proprium, siq; dignū esse rex putauisset, ut uxoris nomine appellata turris, plus haberet pulchritudinis, q̄ que uirorū nominibus uocitata sunt: sicut illa hac municiores erat, cui foemina nomē dederat, & cuius omnis alitudo

tudo per L V. cubitos erigebatur. Sed quanquā
 tres turres tāta magnitudinis erant, ex loco ta-
 men, quo erant sita, multo uidebātur esse maio-
 res: nā & ipse antiquus murus, in quo erāt, ex-
 celso loco fuerat conditus, & ipsius collis uelut
 quidam uertex alius propè ad x x x. cubitos
 eminebat, supra quē turres posita multū subli-
 mitatis assumpserant. Mirabilis etiā fuit lapi-
 dum magnitudo: nec enim ex uulgaribus saxis,
 aut qua homines ferre possent, uerū secto mar-
 more candido, & singulis per x x. cubitos lon-
 gis, latisq; decē, ac per v. alius erant edificata.
 qua ita inter se copulata erāt, ut singula turres,
 singula saxa uiderentur: sic autē manibus ar-
 tificū in faciē angulosq; formata, ut nusquā iū-
 ctura cōpaginis appareret. His autē in septen-
 trionali parte positis, intus aula regia cōiunge-
 batur: narratiōe omni praeſtātor. Nec enim ma-
 gnificētia uel structura operis, aliqua ex parte
 superari poterat: sed tota quidē muro p x x x.
 cubitos edito cincta erat: equalis autē distantia
 turribus ornatissimis ambiebatur, ornata uiro-
 rū receptaculis & coenaculis lectorū censū ca-
 pacibus. Inenarrabilis autem fuit marmorū na-
 rietas in ea, collectis ibi plurimis qua ubiq; ra-
 ra uidebātur, & fastigia simul proceritate tra-
 biū & ornamētōrū claritudine mirabilia: mē-
 brorum etiā multitudo, & innumērata species
 edificij, plenaq; omnia supellectilis, cum pleraq;

in singulis ex auro essent, atq; argento. Ad hæc
 multa porticus, alia per alia in circulum flexa, co-
 lūnaq; in singulis, & quæ inter eas sub dio pa-
 tebat spacia, cum essent utiq; viridarijs sylvis q;
 variata, tū prolixas ambulationes habebat, alijs
 euripis cinctas. cisternas ubiq; signorū ancorum
 plenas, quibus aqua effundebatur: multasq; tur-
 res mansuetarū circū laices colūbarū. Sed enim
 neq; pro merito exponi regia, qualis fueris, po-
 test: habesq; memoria cruciatū, referens, quātas
 res latrocinialis flamma consumpseris: nec enim
 hæc à Rom. incēsa sunt, sed ab insidiatorib. in-
 testinis, ut suprā memorauimus in principio dis-
 fensionis. Et ab Antonia quidē omnia corri-
 puit ignis: trāsijt autē in regiā, triūq; turriū te-
 cta corripuit. Fanū autē conditū erat, ut dixi, su-
 pra durissimū collē. Et initio quidē nix templo
 atq; area sufficiebat, iacēs in summo planicies,
 quod undiq; præceps erat atq; decliuus. Cū autē
 rex Salomon, qui etiā templū adificauerat, mu-
 ro eius partē ab oriente cinxisset, una porticus
 aggeri est imposita: & manebat ex alijs parti-
 bus nudum, quoad seculis posterioribus, semper
 aliquid aggeris accumulāte populo coaquatus
 collis lasior effectus est. Perrupto autē sepien-
 tionali quoq; muro, tantū assumpsere spatiū,
 quantum postea totius fani ambitus incluserat.
 Triplici autem muro colle circūdato, spe maius
 opus extructū est: in quo lōga secula consumpta

sunt, omnesque thesauri sacri, quos toto orbe missa Deo munera replerant, ita in superiore ambitu, quam inferiore templo edificatis: cuius quod humilimum fuit, irrecens cubitis munierat, in quibusdam vero locis pluribus. Non tamen omnis altitudo fundamentorum uideri poterat, multum nalibus obrutis, ut angustas vias oppidi coequaret. Saxa vero quadragenum cubitorum magnitudinis erant: nam et pecuniarum copia, et populi largitas, maiora dictu conabatur: quodque nunquam posse perfici sperabatur, diuturnitate ac perseverantia explicabile uidebatur. Tantis autem fundamentis digna erant opera imposita. Duplices porticus omnes, quas columna sustinebant quinque cunicenis cubitis alta, de singulis saxis marmore candido, et laquearia cedrina protegebant. quorum naturalis magnificientia, quodque ligno rasili erant, apteque cohaerebant, operapressum spectantibus exhibebat: nulloque aut pictoris aut sculptoris opere extrinsecus ornabant. Lata autem per xxx. cubitos erat: omnisque gyrus earum, sex mensura stadiorum cum Antonia concludebatur. Totum autem sub dio spatium variabatur, omnium quidem generum lapidibus stratum: quoniam vero ad secundum templum ibatur, cancellis septem saxeis ad tres cubitos altis, nimiumque grato opere factis: ubi aquis deposita intervallis calumne stabant, lege castimonia pramonentes, alia Gracis, alia Latinis literis, in locum sanctum transire alienigenas non debere.

Sancti

Sacrum enim vocabatur alicrū sanum, et quatuordecim gradibus ascēdebatnr à primo: quadratūq; sursum erat, & proprio muro circumdātū, cuius exterior celsitudo, quāvis XL cubitis surgeret, tamen gradibus tegebatur. interior autē XXV. cubitorū erat, quoniā in altiori loco per gradus adificata non tota pars interior cernebatur, colle obiecta. Post XLIII. autē gradus, spatium erat usq; ad murum CCC. cubitis planū. Hinc rursus alij quinque gradus, & scala ad portas ducebāt: a septentrione quidem ac meridie octo, quaternae utrinq; uidelicet, duae uerò ex oriēte. Necessario nāq; proprius locus, religionis causa mulieribus destinatus, muro discernebatur; altera quoq; porta opus esse uidebatur. Cōtra primā uerò, secreta erat ex alijs regionibus una porta meridiana, & una septentrionalis, quibus ad mulieres introibatur: per alias enim trāsire ad mulieres non licebat. Sed nec suā portā interiecto muro transgredi licebat. Patebat enim locus ille pariter indigenis & hospitibus fœminis, religionis causa uenientibus. Occidua uerò pars nullā portā habebat, sed perpetuus ibi murus erat extructus. Inter portas autē porticus, à muro intrò propè à thesauro aduersa, magnis & pulcherrimis colūnis sustinebātur: erāt autē simplices, ac prater magnitudinem nullā re ab inferioribus aberrant. Portarum autem, aliq; quidē aura & argento

undiq; recta erant, iteq; postes ac frötes: una ue-
 rò extra templū ante Corinthio, quæ multū ar-
 gento inclusas & inauratas honore superabat.
 Et bina fores quidē in singulis ianuis erant tri-
 cenis cubitis alta, quinisdenis etiā lata: post in-
 troitū uerò, ubi latiores fiebant, tricenis utrinq;
 cubitis exedras habebant: exēplo quidē turriū
 longas & latas, supra uerò quāuiginti cubitis
 celsas: singulas autē bina colūna duodenūm cu-
 bitorū crassitudine sustinebāt. Et aliarū quidē
 portarū magnitudo par fuit: quæ uero supra Co-
 rinthiam posita, quò mulieres conueniebant, ab
 oriente aperiebatur, porta tēpli sine dubio ma-
 ior erat, quinquaginta enim cubitis surgens,
 quadraginta cubitorū fores habebat, ornatūq;
 magnificentiorem: quoniā crassiori argēto atq;
 auro uestiebatur: quod quidē nouē pores infu-
 derat Tiberij pater, *Alexāder*. Gradus autem
 quindecim a muro, qui mulieres segregabat, ad
 maiore portā ducebāt: namq; illis qui ad alias
 portas iter dirigerent, quinq; gradibus erant
 breuiiores. Ipsum uerò templū in medio positū,
 hoc est, sanū sacrosanctum, duodecim gradibus
 ascendebatur. Et à fröte quidē altitudo eius &
 latitudo, centenos cubitos habebat: ponē autem
 x l. cubitis angustius erat: aditus enim, ueluti
 quibusdā humeris, utrinq; nicenū cubitorum
 producebātur. Prima uerò eius porta l. x x. cu-
 bitis alta erat, & x x v. lata, neq; fores habe-
 bat,

bat, calum enim undiq; cōspicuum lateq; patēs significabat: erantq; tota frōes inaurata: ac prima ades omnis perlucebat extrinsecus, auroq; circū interiorē sani partiē splendida cuncta cernentibus occurrebāt. Cū autē interior eius pars cōignatione intersepta esset, adiacens ei prima ades patebat in altitudine perpetuā: perq; nonaginta cubitos tollebat, cū longa x l. cubitos esset, ac x x. transversa. Interior uerò porta tota inaurata erat, ut dixi, & circū eā auratus paries, desuper autem habebat aureos pāpinos, unde racemi statura hominis pēdebāt: & quia cōignatio iam intercedebat, iēplū exteriorē humilium uidebatur: et fores habebat aureas, quin quaginta & quinque cubitis altas, sexdecim uerò latas. Ad hac aulaum lōgitudine pari: hoc est, uelū Babylonii, hyacintho, & bysso, & cocco, & purpura uariatū, mirabili opere factum, neq; cōtemplationis expers colorū permixtione, sed uelut omniū rerū imaginē praferens: cocco enim uidebatur ignē imitari, & bysso terrā, & hyacintho aērē, ac mare purpura, parim quidē coloribus, bysso autē ac purpura origine: quoniam byssum quidē terra, mare autē purpurā gignit: eratq; in eo perscripta omnis cali ratio: praeter signa. Introgressos autē inferior pars excipiebat, cuius altitudo quidē habebat l. x. cubitos, & longitudo totidem, ac latitudo x x. rursus autem x l. cubiti diuisi erant. *De primo*

quidem pars ad XL. cubitos annulsa, hac tria
 mirabilia & predicanda opera cunctis homi-
 nibus habebat, candelabrū & mensam, & thu-
 ribulum. Septem uerò lucerna, stellas errantes
 significabāt: tot enim ab ipso candelabro oriē-
 bantur. Duodecim uerò panes in mensa positi,
 signorū circulū, atq; annum. Thuribulū autem
 per tredecim odores, quibus replebatur, ex mari
 et inhospito, et inhabitabili, designabat omnia
 Dei esse, Deoq; seruire. Intima uerò tēpli pars,
 XX. cubitorū erat: discernebatur autē similiter
 uelo ab exteriorē, nihilq; prorsus in ea erat po-
 ssum: inaccessa uerò, & inuiolata, & inuisibi-
 lis omnibus habebatur, Sanctūq; sanctū uoca-
 batur. Circa latera uerò inferioris templi, multa
 erant membra peruia, triplici tecto suspēsa: &
 ad utrunq; latius, ad ea introitus à porta pate-
 bat. Superior autem pars eadem membra non
 habebat, quo minus erat angustior, celsior au-
 tem XL. cubitis, nec ita ut inferior ambitiosa.
 Colligitur enim census cubitorum celsitudo
 uniuersa, cū in solo XL. cubitos habuerit. Exte-
 rior autem facies, nihil quod animus aut oculi
 mirarentur non habebat: crastis enim aureis
 grauissimis undique tecta, ultra primos ortus
 igneo splendore lucebat: ut cum intuerentur
 contendensium oculi quasi solis radijs auer-
 terentur. Hospitibus quidem aduentibus, pro-
 cul monti nino similis ridebatur: nā ubi deau-
 rat

ratum nõ erat templum, candidissimum erat. In summo autem aureis uerubus horrebatur acutissimis, ne ab insidensibus anibus pollueretur. Nonnullorum autem saxorum eius, longitudo XLV. cubitorum erat, altitudo quinque; & latitudo sex, Ara uero pro templo, XV. cubitis alta, lata uero et longa cubitis quadragenis, quadrataque; stas, ueluti cornutis angulis eminebat, & à meridie ascensus in eam clementer arduus resupinabatur. sine ferro autem constructa erat, nec unquam eam ferrum tetigerat. Templum autem araque; cingebatur ex pulcherrimo saxo lorica gratissima, usque; ad cubitum surgens, qua populum à sacerdotibus segregabat. Gonorrhæos, hoc est semine fluentes, itaque; leprosos tota ciuitas arcebat, & foeminis menstrua soluentibus clausa erat: pradictum autem limitem, ne puris quidem mulieribus transgredi permittebatur. Viri autem, qui non per omnia casti fuissent, ab interiori aula, & qui puri essent, à sacerdotibus prohibebantur. Qui uero ex origine sacerdotum genus ducentes, eacitatis causa munere non fungebantur, cum incolumibus intra limitem aderant, partesque; generis consequentur: uestibus tantum utebantur plebeis: quoniam sacerdotali solus qui sacra celebrabat amiciebatur. Ad altare uero templumque; accedebant carerees omni uicio sacerdotes, ueste quidem amicti byssina: maxime uero uero abstinentes, ac sobrii.

relig

religionis metu, ne quid rem diuinam faciendo peccarent. Pontifex autē cum ipsis non tamen semper ascēdebat, sed diebus quibusq; septimis, & per singulos menses Calendis : uel si quando patria festiuitas atq; annua ab omni populo agebatur. Et sacrificabat uelamine praeinctus, eoq; tectus femora usq; ad genitalia: lintheum uerò habens intrinsecus demissum usq; ad pedes, & hyacinthinā desuper indumentū rotundum, ex quo fimbria pendeant, alternis nodis aurea tintinnabula, malaq; granata sustinētes: tintinnabulis quidē tonitrua, malis uerò fulgura designantibus. Pectoris autē uestimentū uirga cingebant, quinque uariata coloribus: hoc est, auri, purpura, cocci, byssi, & hyacinthi: quibus etiam uela tēpli diximus esse cōtexta. Habebat idem etiā chlamydē temperatā, in qua plus auri erat, & habitū quidē indumentō thoraci similis uidebatur: duabus autē fibulis aureis, aspidū specie nūciebatur, quibus inclusi erant optimi, maximiq; sardoniches, scripta tribuū genus Indae nomina praeferentes. Ex altera uerò parte, duodecim pēdebāt alij lapides, in quatuor partes terni diuisi: hoc est, sardius, topazius, smaragdus: carbunculus, iaspis, sapphirus: achates, amethystus, lyncurium: onyx, beryllus, chrysolitus: quorum singulis singula itē cognomina erant scripta. Caput autē byssina tiara tegebat, hyacinthis coronata. Et circa eam alia corona erat

erat aurea, scriptas ferēs sacras literas, quae sunt quatuor elementa uocalia. Ea quidē uesle non semper, sed alia ambitiosa utebatur, illa uerò si quādo adita introibat. solus autē atq; semel in anno intrabat, quo die cunctos ieiunare Deo mos erat. Sed de ciuitate ac tēplo & moribus et legibus iterū diligētius referemus: nō enim pauca super his exponēda sunt. Caterū Antonia in angulo quidē duarū porticuū sua erat prioris tēpli, quae ad occidentem septētrionemq; spectarent: in saxo autē fuerat extructa, quinquaginta cubitis alto, & undiq; praeuoluto: quod opus Herodis regis fuit, ubi maximē ingenij sui magnificentiā demonstrauit. Primū enim à radicibus saxū ipsum leuibus crustis obtegebat, quo & decus adderet operi, & facile dilaberetur, quael ascendere uel descendere tentauissent: deinde ante turris adificiū murus erat cubitorū trium: intra hūc omne spatiū Antonia in quadraginta cubitos erigebatur. Intus autē regia latitudinē ad descriptionē habebat, diuisam in omnē usum habitationū & speciem, id est, atria, & balnea, & aulas castris aptissimas: ut quantū ad usum necessariū pertinet, ciuitas uideretur, magnificentiā uerò palatiū. instat uerò turris toto habitu formata, quatuor alijs per angulos turribus cingebatur: quarū caeterae quinquaginta cubitis erant altae: quae uerò ad meridianū orientalemq; angulum sita erat, l. x. cubitis eminebat.

nebat, ut ex ea totū tēplum uideri posset. Quā
 uerò porticibus iungebatur, utrinq; descensus
 habebat, unde custodes commeabant, semper
 nāq; in ea Ro. milites residebant: & cum armis
 appositi custodes, ne quid populus festis diebus
 noui cōmitteret obseruabant: castrū enim erat
 impositum oppido quidē tēplum, templo uero
 Antonia. In hac autem porticu custodes erāt,
 & superioris ciuitatis aliud castellum, regia
 Herodis erat. Bezetha autem collis, ut ita dixi,
 ab Antonia separabatur: qui cū omnium
 esset altissimus, etiam parti noue ciuitatis con-
 iungebatur, temploq; septentrionali solus obsta-
 bat. De ciuitate quidem, ac muris eius, iterū
 scribere plenius cupiens, in praesentia satis dixi.

Deditionem Iudæi recusant, & Romanos
 adoriuntur.

CAP. VII.

Pugnacissima autē maximeq; dissentiens,
 multitudo circa Simonem erat, hominum
 decē millia, prater Idumæos: quinquaginta ue-
 rò decem milium duces, quibus ipse quasi domi-
 nus omnium praeerat. Idumaei autē qui erant eius
 partium, cū essent numero quinq; millia, du-
 ces decem habebant. Horum autē principes ui-
 debātur, Sosa Iacobus, & Cathla filius Simon.
 Ioannes autem qui tēplum occupauerat, sex
 armatorum millia habebat, quos uiginti duces
 regebant: tunc autē illi accesserant etiam Zelo-
 tarum depositis, discordijs, duo millia quadrin-
 genti

genti : qui Eleazaro, quem antè habuerant, & Simone Arini filio utebātur ducibus. His autem (ut diximus) bellum inter se gerentibus, populus erat primum : & plebis pars, qua non eadem qua illi cōmitteret, ab utrisq; diripiebatur. Tenebat autē Simō quidem superiorē civitatem, murumq; maiorem usq; ad Cedronē, & antiquioris muri, quantum à Siloa fleclitur ad orientem, & usq; ad Monobazi aulam descendit. Is rex erat Adiabena gentis, ultra Euphratem habitantis. Tenebat etiam montē Aera, qua inferior est civitas, usq; ad Helena regiam, qua Monobazi fuerat mater. Ioānes autem, templum & circū templum aliquatenus, itemq; Ophlam, & vallē qua Cedron appellatur, & alijs qua interiacebant incensis, mediū bello quod inter se gerebant spatium aperuerunt. Nec enim castris Romanorum prope murū positis, intra civitatē seditio quiescebat : sed ad primum eorum impetū paulisper sanitate recepta, mox ad pristinum morbū rediere. Rursusq; discreti, pro sua quisq; parte pugnabat : omnia faciēdo, qua obsidētes optarēt. nihil enim acerbius à Romanis passi sunt, quā ipsi se tractarunt : neq; post illos civitas aliquid nova calamitatis experta est. Sed illa quidē graviores prius casus periculit, antequā subverteretur. qui vero eam debellarunt, maius aliquid perfecere. Dico enim, quod seditio civitatē, Romani vero sedit

seditionē cepere, quā multo erat incensibus en-
 tior. et res quidē aduersas suis, iustitiā uerò re-
 ste quis Romanis ascriberet. intelliget autē quod
 dies cuique suggesserit. Verūtamen his intra ci-
 uitatē ita se habentibus. Titus cū lectis equiti-
 bus foris circueiens, quā muros aggredere tur ex-
 plorabat. Hesitanti autē, quia nec ab ea parte
 adiri poterat pedibus, quā ualles erant, & ab
 alio latere, prior murus machinis firmior uide-
 batur, placuit ad Ioannis pontificis monumen-
 tum (hic enim tantūmodo & primus humilior
 erat, nec secundo muro cōiungebatur) innade-
 re: neglecta enim fuerat munitio, propterea
 quia non satis noua ciuitas frequentabatur. Sic
 in tertium murū facilis aditus illac erat, per quē,
 superiore ciuitatē, & per Antoniam, templū
 capi posse cogitabat. Hac eo collustrante, qui-
 dam ex amicis eius, Nicanor nomine, ad hūme-
 rum leuū sagitta percutitur: cū propius unā
 cū Iosepho accessisset, pacemq; in muro stanti-
 bus (dicendi enim peritus erat) suadere rētare-
 t. Vnde cognitis eorū conatibus Caesar ex eo, quod
 nec ad salutē se hortatibus abstinuere, excita-
 tur in obsidionem, simulq; suburbana militibus
 uasitare permittit, collectaq; omni materia, in-
 het aggerē cōstrui. Tripartito autē exercitū ad
 opera, medios in aggeribus iaculatores et sagit-
 tarios cōstituebat, & ante eos ballistas, aliasq;
 machinas atq; tormenta: quibus & excursus
 hostium

hostium in opera prohiberet. Et qui ex muris obflare tētarent. Casis autē arboribus, momento suburbana nudata sunt: Collectis autē lignis in aggeres, cū totius operi intentus esset exercitus, nec Iudai segnes erāt: populū quidē in rapinis ac cadibus cōstitutū fiducia tūc habebat, q̄ respiraturus esset: illis aduersus hostes distractis, existimantē pœnas se ab noxijs repetiturum, si Romani superassent. Ioānes autē quāvis in externos socij sui irrūpere properarent, metum tamē Simonis manebat. Verū Simon non quiescebat, proximus enim erat obsidioni, missilibus per murū dispositis, quae pridem Romanis abstulerat, quaq; apud Antonia capta fuerāt. Sed horum possessio, propter imperitiā plerisq; nō erat utilis: pauci autē à trāsugis docti, male utebātur instrumentis. Sed cū lapidibus Et sagittis aggerē iacentibus militibus imminebāt, perq; cuneos excurrētes, manus etiā conferebāt. Operantes autē crates super uallū opposita protegebant, omnibusq; legionibus cōtra excursus erāt machina cōparata mirabiles: precipuē uero decima legionis ballista uehementiores, Et tormēta saxorū, quibus non solū irruentes, sed etiā super murū stantes aueruebantur: nam Et singula saxa talenti pondus aquabant, Et ultra stadij modum torquebantur. Ictus autē non solū primis quos offendisset, sed aliquādo posterioribus quoq; insolerabilis erat. Iudai sanē caneant à

lapidibus, q̄ erāt candidi: nec tantū sono ac fre-
mutu noscebātur, sed etiā claritudine prospicie-
bātur: deniq; speculatores in turribus prasidē-
tes, pradicebāt, quando impelleretur machina,
saxumq; ferretur, patria lingua clamātes, *Filius*
uenis: itaq; prasciebāt in quos neniret, atq; ua-
nitabant: & hinc eueniebat, ut illis declināti-
bus, lapis irritus intercideret. Proinde Romani
excogitant, auramento decolorare lapides: tunc
enim musti, nō similitur incertos ictus habebāt,
multosq; simul unius impetu corrumpebāt. Sed
ne male quidē affecti Iudai, aggeris influendi
Romanis copiā dabant, omni nerō eos molitione
atq; audacia, die noctuq; prohibebāt. Perfēctis
autē operibus, plūbo & lino ab aggeribus ia-
cto, fabri quod erat ad murū spatiū metinunt:
nec enim alioqui id fieri poterat, quoniā desu-
per telis petebantur. Cumq; pares intervallo a-
rietes inuenissent, eos applicāt, propiusq; disposi-
tis machinis, *Titus*, ne ex muro arietes prohibe-
rentur, ex tribus partibus murū pulsari iubet.
Sonitu autē circūstrepente ciuitatē, clamor in-
gens ciniū sublatu est, itemq; seditiosos paucos
innasit. Et quia periculū cōmune utrisq; uide-
batur, cōmuniter iam repugnare cogitabāt, no-
ciferantibus inter se discordibus, quia omnia pro
cōmoditate hostiū facerēt: cū si nō perpetuā con-
cordiā sibi *Deus* praebeas, saluē in praesentia con-
tra Romanos oporteat cōspirare. Simō autē pra-
cone

cone misso nolentibus ex tēplo ad murū egrediendi copiā dedit: idemq; & Ioānes, licet minus crederet, permisit. Illi autē obliti odiorū, ac discordiarū suarū, in unū corpus cōeunt: murumq; amplexi, faces inde quāplurimas iaciebant cōtra machinas Romanorū, cōtraq; impulsores arietū: eosq; sine intermissione telis petebant. Audacissimū uerò catervatim profilientes, machinarū tegmina dissipabant: hisq; apposis irritantes, peritia quidem pauca, plura uerò audacia perficiebant. Semper autē aderat adiumento laborātibus ipse Tius: & iuxta utraq; machinas equitib⁹, ac sagittarijs ordinatis, ignē quidē ferētes, prohibebat: iaculātes uerò à turribus, reprimebat, nocēdi tēpus arietibus faciēs: et tamē murus iēlibus nō cedebat, nisi q̄ quinta legionis aries cōmonit angulū turris: murus autē stabat incolumis, nec enim statim cū turri periculū sensit, quā multò altius eminebat, nullamq; partē muri secū trahere poterat in ruinā. Cū autē ab excursibus paululum quieuissens, observato Romanos per opera & castra esse dispersos, quia labore et formidine Iudaeos discessisse arbitrarentur, excurrunt omnes quā turris erat Hippicus, porta latenter, ignēq; operibus iniiciunt: usq; ad castrorū quoq; munimēta, in Romanos animati procedebāt. Horū autē periculo maturē, & qui erāt propius excitati sunt, & qui procul aberant cōuenere. Romanorum

autem disciplina vincebat audaciam Iudaeorum: & quos prius offenderant in fugam uersis, alijs qui colligerentur instabant. Grauis autē circū machinas pugna commissā est, illis incēdere, his incendiū prohibere certantibus, incertusq; clamor uirinq; tollebat, & multi qui in fronte steterant, ceciderunt. Sed Iudai cōfidentia superiores erant, ignisq; opera tetigerat, incensaq; omnia cum instrumentis penitus essent, nisi le-
 Eli de Alexandria restitissent pleriq; , prater opinionē sui uiriliter dimicantes : nam gloriosissimis in hoc bello prelati sunt, donec imperator equitum ualentissimis comitatus, in hostes irruit: & ipse quidem duodecim repugnatores peremit: metu autē cladis eorū cetera multitudine in fugam uersa, omnes compulsi in ciuitatem, eoq; modo aggeres liberauit incendio. In hac autē pugna, unū ex Iudaeis uiuū capi cōtingit, eumq; Titus crucifigi pro muro iussit, si forte reliqui uel hoc spectaculo territi cōcederent. Post eius uerō discessum, etiā dux Idumaeorum Ioannes, dum ante muros cū noto milite loquitur, à quodā Arabe pectus sagitta percussus, continuo periit: magnumq; & Iudaeis luctum, & seditiosis mœrorem reliquit : nam & manu promptus erat, & sapientia nobilis.

De casu turris & duorum murorū obtentu, C. VIII.

NOste uerò quae secuta est, incredibilis tumultus Romanis incidit. Nam cum ires

turres imperator Titus quinquagenum cubito-
rum cōstrui praecepisset, ut his per aggeres singu-
los possitis, hinc hostes in muro stantes facilius in
fugā uerteret, una earū sponte sua nocte inem-
pesta lapsa est : ingenti uerò sonitu facto, metus
occupauit exercitū. Conari autē aliquid Iudaeos
suspicati, ad arma currebāt, eaq; re turba in le-
gionibus ac tumultus erat : cumq; nemo quid
accidisset referre posset, diu queruli alius aliud
opinabātur : nullisq; interuenientibus hostibus
semetipsos timebāt : signumq; diligēter singuli à
proximis requirebant, tanquā Iudaei iam castra
possiderent : Panicoq; terrore capiti uidebantur,
donec Titus, cognitis quae res erant, uerū cunctis
indicari iussit : itādemq; tumultus eo nūtio con-
quieuit. Iudaei quidē caetera fortiter sustinentes,
male turribus affecti sunt : machinis enim lenio-
ribus, et iaculatoribus, ac sagittarijs, saxorumq;
tormentis inde feriebātur. Sed neq; harū aquare
ipsi poterāt celsitudinē, & turres excidendi spes
non erat : cumq; neq; euerti propter grauitatem,
neq; incendi, propterea qd ferro tegebātur, facile
possent, ultra iactū ieli fugientes, arietū impetus
non uesabāt : qui sine intermissione ferientes, pau-
latim aliquid proficiebāt. Itaq; muro iam cedēte
magno arietī Romanorū, quē Iudaei Niconā uo-
cabāt, quòd omnia uinceret, quāuis et antea de-
fessi erāt pugna & uigilijs, cum longe ab oppido
pernoctarent tamen etiam negligentia, uel quòd

male consulerent, murū sibi supernacū esse credentes, quibus alia duo munimēta superessent, lassatīq; plurimū recessere. Cū autē Romani, quā primū murum Nicon pertraxerat, ascēdis-
sent, ad secundū omnes Iudai relictis custodijs
refugerunt: portis autē Romani qui transierunt
patrefactis, exercitū recepere. Et hi quidem hoc
modo positi muro, quinto nonas Maij, & partē
eius maximā diruunt, & septentrionalē ciuita-
tis regionē, quā ante Cēsius uastauerat. Titus
autē notato quā Affriorū castrū est, militem
transfert, occupato omni quod inter Cedrona
fuerat spatium, & ultra sagitta iactum à secundo
muro separatus, oppugnationē statim aggressus
est. Tunc igitur partiti murū Iudai, fortiter re-
sisterunt. Et Ioānes quidē, eiūq; socij ex An-
tonia & septentrionali porticu templi ab Ale-
xandri monumēto pugnabāt. Simonis autē ma-
nus iuxta monumentū Ioānis adiū clauserat,
usq; ad portā, quā in Hippicō turrim aqua in-
ducebatur. Sepe autē profiliētes ē portis, com-
munis dimicabant: cōpulsiq; intra muros in cōsti-
ctu quidē Romanorū disciplina, propter impe-
ritiam uincebātur, in murali autē certamine su-
perabāt: eos enim fortuna atq; scientia, Iudaeos
uero audacia, quā timor aleret, sustēbat, q̄ na-
tura erat in calamitatibus duri. Ad hac autē,
& istis suberat spes salutis, & Romanis eia
uictoria. Neuiros autem lassitudo fatigabat:
sed

sed aggressiones, murorumq; oppugnationes, & excursus crebri per cuneos, diebus totis agebantur: nullaq; praeliorū species aberat, cum à prima luce incipientia utrisq; insomnis & die grauior nox dirimeret: his quidem occupatum iri murum continuò mœnentibus, illis uerò ne Iudaei castra peruaderent. Itaq; in armis pernoctantes, prima luce utriq; pugna parati erant. Et Iudaei quidem certabāt, quis esset promptior ad periculum, eoq; modo gratia eminceret apud duces suos: maximè uerò Simonis eos metus ac reuerentia cōmonebat, eoq; modo illum singuli subiectorū colebant, ut ad semet quoq; interficiendos parati essent, si hoc ille iussisset. Romanos autē ad uiruntē hortabatur consuetudo uincendi, & quia uinci non assuenerant, crebraq; militia, exercitationesq; perpetua, & imperij magnitudo: ante omnia uerò Titus semper ubiq; praesens: nam & inertia, spectante atq; opulante Casare, grauissimū facinus uidebatur: & ei qui benè decertasset, testis aderat, qui repēderet praeuium: praeterea fructus erat, uel cognosci solum principi uirū fortē: ideoque multorū maior uiribus alacritas demonstrata est. Deniq; istis ipsis diebus, ualidissima Iudaeorū acie instructa pro mœnibus, telisq; utrinq; missis, quidā Longinus de numero equitū ex acie Ro. progressus, in mediam aciem Iudaeorum irruit: huq; disiectis, hoc impetu duos fortissimos perimit, unius

obuiam tendentis ore percusso, alterius eodē celo quod priori extraxerat, transfixo latere refugientis : & ex medijs hostibus ad suos primus occurrit. Ille igitur ob uirtutem insignis erat, amuli autem eius fortitudinis multi existerunt. Et Iudaei quidē negligentes quid paterētur, tantūmodo qualiter afficerent considerabāt : morsq; his lenissima ducebatur, si quo interfecto hoste cecidissent. Titus autē non minus salui militis, quam uictorie consulebat : & temerarios impetus desperationē dicens, solam uero esse uirtutē, si quis prudenter & caute sine proprio incommodo fortiter faceret, in ea re potius, qua periculum non haberet, uiros esse precipiebat.

De Castore Iudæo Romanis illudente. C A P. I X.

ITaq; à septentrionali parte, media turri applicat arietē, in qua Iudæus quidā uersutus ac subdolus, Castor nomine, cū decē alijs militibus suis delituerat, fugatis ceteris formidine sagittarū. Hi cū pauidi sub loricis aliquādiu quiescissent, cōcussa turri surgūt : extētisq; manibus, Castor ueluti supplex Casarē implorabat, & nocte miserabili, ut sibi parceret, obtestabatur. Cui Titus pro simplicitate sua credulus, iamq; Iudæos existimās belli prænitere, arietes quidē impulsione cessare iubet, ac sagittarios supplicibus prohibet. Castori autē quid uellet eloqui permisit. Cumq; ille respōdisset, ad fœdus uelle descendere : Titus gratulaturū se ait, si omnes eadē sentire

eire uoluissent : paratōq; animo fidē pacis etiā
 ciuitati daturū. Sed cū ex illis decē Castoris so-
 cīs quinq; iidē supplices esse simularent, ceteri
 nunq; se Romanis seruituros clamāt, dum mori
 liberis liceat. Deniq; illis super hoc ambigenti-
 bus, cessabat expugnatio. Castor autē interea Si-
 monē per internūcios admonebat, ut dū uacuum
 esset tēpus, de rebus urgētibus cōsiliū caperet:
 paulisper enim se illudere imperatori Romano.
 Simul autē hoc agens, ad pacē hortari cōtradi-
 cientes socios uidebatur. Illi autē uelut agrē fe-
 rētes, in thoracas nudos fixere gladios, hisq; per-
 cussis uelut iterfecti ceciderūt. Titus uerō cuiusq;
 socij ob stupuere tāta eorū pertinacia, cū ex in-
 feriori loco quod factū erat, uerē uidere non po-
 tuissent: mirabāturq; simul audaciā, & calamita-
 tem miserabātur. Interea Castorē ad natem qui-
 dam sagitta percutit: tumq; ille telū extractum
 imperatori ostendēs, iniqua se perpeti quereba-
 tur. At Titus incensato qui hoc emiserat, astan-
 tem Iosephū mittit, ut Castori dexterā porrige-
 ret. Verum is neq; se iturū, nihil enim sanū sup-
 plices cogitare, respondit & amicos qui uoluerē
 ire prohibuit. Cū uerō quidā ex perfugis Ae-
 neas, iturū sese dixisset ad eum, inuitāse Castore,
 ut etiā secū in quo ferret argentū aliquid su-
 sciperet. Ad hac ille studiose aperto sinu accur-
 rit: aliter uerō super eum saxū demisit: et ipsum
 quidē, quoniam praecauerat, ferire nō potuit: sed

alium militem qui aderat, vulneravit. Caesar vero fallaciam reputans, intellexit misericordiam in bello nocere, minusque decipi calliditate sanitiâ, ariensque impulsione, iracundia fraudis vehementius utebatur. Castror autem eorumque socij turrim ielibus iam cedente incendit: perque flamas in eiusdem missi cuniculos, iterum magni animi opinionem apud Romanos habnere, tanquam se ignibus tradidissent. Capit autem hac parte murum Titus, die quinto postquam primum ceperat: fugatisque inde Iudeis, intro eum lectis mille transiit, quos circa se habebat, armatis: ubi nona ciuitas et lana neditores erant, fabrique; ararij, uestiumque; mercatus, et ad murum angustissima transuersa iendebat. Enimacip si uel statim muri disturbasset maximam partem, uel qua ceperat lege belli uastasset, nullum credo damnum uictoria fuisset admixtum. Nunc autem Iudeos exoratum iri sperans, cum liceret capere facilem discessionem aditum dilatauit: nec enim quibus consulebat, insidiaturos sibi putabat.

De secundo muro bis obtento à Romanis. C. A. X.

DEnique postquam ingressus est, neque occidi quęquam permisit eorum qui comprehendebantur, neque domus incendi: sed tam seditiosis, si pugnare uellent, sine populi detrimento copiam dabat, quam ipsi populo fortunas proprias se redditurum pollicebatur. Plurimum namque petebant sibi ciuitatem seruari, templum uero ciuitati. At enim populum quidem ad ea que hortabatur ex
antea

antea paratū habebat, bellicosi autem pro inertia ducebant humanitatē: Titumq; imbelli animo, quod cateram civitatē tenere non posset, has proponere conditiones putabant: mortem autem populo denuntiantes, & si verbum quisquā de traditione fecisset, pacēque nominasset, mox interficiendum eum esse minitantes. Romanis qui introire, alij per viarū angustias obstabant, alij ex adibus, alij murū per superiores portas egressi, pugnare coeperant: quibus rebus perturbati custodes, de muro sese dimiserunt, relictisq; turribus in castra recesserunt. Clamor autem audiebatur milium intra civitatē, quod ab hostibus cingerentur: foris autē degentium clausis consubernalibus metuentiū: crescente autē numero Iudeorū. & propter locorū peritiam viarumq; scientiam praevalente, multi Romanorū trucidabantur, & ab incumbētibz pellebantur, cum magis necessitate resisterent: nec enim multis simul fugiendi copia per angustias muri patebat: omnesq; penē qui transierant, perempti fuissent, nisi Titus eis opem tulisset. Dispositis enim per summa viarū sagittarijs, & ubi plus erat multitudinis astans, missilibus hostes abigebat, & cum eo Domitius Sabinus, vir bonus etiam in illo praelio cōprobatu: durantiq; tam diu, sagittis eos prohibēs irruere, donec omnes milites recessere. Romani quidē ita secūdo muro positi, ad extremū pulsī sunt. Oppidanis nerō q̄ pugnaces erant;

erant, spiritus creuit, & secundis rebus amentes erant, neq; Romanos ausuros esse ad ciuitatē accedere suspicantes, neq; uinci se posse, si ad praelium processissent: nā quia iniqui erant, officiebat eorū sententijs Deus: & neq; Romanorum uim, multo maiorē illa qua pulsa fuerat, superesse cernebat, neq; famem iamiamq; serpentem: adhuc enim malis publicis alebatur, & sanguinem ciuitatis bibeat. Boni autē iam dudū inopia laborabāt, & penuria uictus iam multi defecerant. Populi tamen interitū seditiosi pro leuamine sui ducebant: & solos eos, qui pacē non probarent, saluos esse cupiebāt, quiq; uincere contra Romanos optarent: contrariam uerò multitudinem, uelut onus quoddā, consumi gratulabantur: & ita quidē circa suos affecti erant. Romanos autē, quod ciuitatē iterū ingredi conabatur, armati prohibuerūt, disiectis muri partibus obiectu corporū pramunitis: ac per triduum sustinere fortiter dimicantes. Quarto autē die, Titum uehementius aggressum nequaquā ferre potuerunt: sed ui coacti, rursum quō antea refugerunt. Ille autē interim muro positus, totam eius septentrionalem partem statim deposuit: in meridiana uerò per turres praesidia collocauit.

De aggeribus in tertium murum, & oratione prolixā Iosephi pro deditioe faciendā, & fame obfessorum.

C A P. XI.

Iamq; tertium murū Titus aggredi cogitabat. Videbatur autē breuissimū tēporis eius

obsidio : spatiumq; cōsiliū seditiosis esse dādum, si quid disturbance secundi muri aut famis metu remitterent : nec enim diutius eis pradas posse sufficere : ipse otio cōmodè utebatur. Nam cum dies aduenisset, quo militibus oportebat alimēta distribui, in cōspicuo hostibus loco ductis, insit duces ordinato exercitu pecuniā singulis numerare. Illi autē prolatis armis ex inmolucris muniti procedūt, equisibus ornatos equos ducētibz : locaq; suburbana per multū spatium auro argētoq; lucebant. Illo autē spectaculo nihil aut iucundius suis, aut horribilius hostibus videbatur. Spectantibus enim & uetera plena erant mœnia, & septentrionalis regio : quin & domos refertas intuentibus cerneret, nullamq; ciuitatis partē quā non infusa multitudo tegebat. Metus autem, quamuis audacissimos, ceperat, omnē simul exercitiū armorūq; pulchritudinem conspicientes, & ordinationē uirorū. Et fortasse ad illā speciem seditiosi animos mutauissent, nisi malorū immanitate, qua in populū cōmiserant, dandā sibi ueniam à Romanis desperassent : imminente autē, si destitissent, morte supplicij, bello mori præstabilius esse ducebāt. Praualebat etiā fatū, quod innocētes cum nocētibz, & ciuitatem cū seditiosis perire decreuerat. Quatriduo per singulas legiones alimenta consecuti sunt. Quinto autē die, cum omnia faciens Titus, nihil Iudæos pacatū cogitare sensisset, bisariam diuiso
exer

exercitum. Antoniam uersus ad Ioannis monumētum aggeres inchoauit: ista parte superiorē ciuitatē capium iri cogitans, & per Antoniam tēplum, namq; hoc nisi cepisset, ne oppidum quidem intū eras obtinere. In utraq; autem parte duo aggeres erigebantur, à singulis legionibus singuli. Et iuxta monumētū quidem operantes, à Iudæis & Simonis socijs infestantibus prohibebantur: ad Antoniam uerò ab Ioannis socijs cum multitudine Zelotarū: non solum quia de superiore loco pugnabant, uerumetiam quia machinis iam uti didicerāt: paulatim enim usus quotidianus aluit peritiā. Habebant autem balistas trecentas, & quadraginta tormēta saxorum, quibus difficiliore aggerū extructionē Romanis efficiebat. Titus autē sibi saluam fore fortunā sciens, et periturā esse ciuitatē, unā & obsidioni uehemētius instabat: nec pœnitudinē Iudæis suadere cessabat: consiliūq; factis admiscēs, & orationē saepe armis efficaciorē cognoscens, tam ipsos ut saluari uellent rogabat, tradita sibi ciuitate, quæ iam capta uideretur, quàm & Iosephū allegabat, patria lingua uerba facturum, sperās eos hominis gētilis monitu aliquid remissuros. Itaq; Iosephus murum circueiens, simulq; extra teli iactū stans, unde exaudiri facilius posset, multis orabat, ut sibi ac populo parcerēt, templo ac patria, nēue cōtra hac fierent alienigenis duriores. Romanos enim sancti reuereri, cum quibus

quibus nulla sibi societas esset, manusq; suas ad hoc usq; cohibere. ipsos uerò in his edoctos, cum seruare possent, sponte ad eorū interitum ruere: quin potius niderent muros cōcidisse firmiores, excisis uerò infirmiores superesse: Romanorumq; vires cognoscerent sustinere nō posse, hisq; seruire nō esse nouum, neq; inexpertū Iudeis. Nam licet pulchrū sis pro libertate pugnare, tamen id in principio decere fieri: semel autē subditū, quī multo tēpore paruisset imperio, ingū excutientem, mala mortis cupidum, nō libertatis amatorem uideri. Debere autē dedignari dominos huius miliores, non quorum in potestate sunt omnia. Nam quid Romanos effugisse, nisi quod propter aestus aut frigora esset inutile? imò uerò transisse ad eos undiq; fortunam, Deumq; per singulas nationes ducentē imperium, nunc esse in Italia. Hanc autē ualidissimam legem, iam feris bestiis quā hominibus esse praeinitā, Potentioribus cedere: apudq; eos esse uictoriam, apud quos robur fuerit armorū. Idcirco etiam maiores eorum, quāquam multum & animis & corporibus & alijs subsidijs meliores, cessisse Romanis: quos nisi Deum scissent illis fauere, nunquam perpesti fuissent. Ipsos uerò qua tū re fretos resistere, cum ex magna parte capta sit ciuitas: ciues autē etiam si muros integros haberent, excidio pariter affecti sim. Nec enim latere Romanos, qua famus teneas ciuitatē: & modò quidem

confu

consumi populum, cōtinuò uerò etiā bellatores
interituros: nam etsi Romani defierint, et ab ob-
sidione cessauerint, neq; ciuitatē strictis gladijs
irruerint, Iudæis tamen inexpugnabile bellum
immo aspidere, quod horis singulis aleretur: nisi
forte contra famē quoq; arma caperent ac dimi-
carent, soli q; possent etiam infortunium superare.
His addebat, optimū esse ante intolerabile cala-
mitatem mutare sententiā: dumq; liceret, salu-
tare consilium sequi. Nec enim antea gestorum
causa succensere Romanos, nisi ad finē usq; inso-
lentes essent: natura eos esse in imperio mansue-
tos, atq; iracundia præferre quod uile est. Uile
autem putare, neq; ciuitatē nudam nris, neq;
desertā habere prouinciā: idcirco nelle impe-
ratorē cum his dextrā iungere: nec enim cui-
quam salutē daturū si ni ceperit ciuitatem, præ-
sertim q nec in extremis ei cladibus rogati pa-
ruerint. Breui autē murū quoq; tertium captum
iri, priores qui capti sunt, fidē facere: & quāuis
perrūpi iustitiam non possint, famē pro Roma-
nis pugnaturam. His monentē Iosephū multi in
muro stantes uituperabāt, multi uerò conuicijs,
nonnulli etiam iaculis appetebant. Ille autē cum
manifestis eos calamitatibus minime flecteret,
ad gentiles transiit historias: O miseri, nocife-
rans, uestrorumq; auxiliatorū immemores, ar-
mis & manibus cum Romanis bellum geritis,
quasi quē alium sic uicerimus. Quando autē non

Deus

Deus omnium conditor, Iudeorum defensor est, si ledantur? Non respicitis? Unde progressi pugnaui, quancūq; auxiliatorē uiolatis? Non recordamini opera diuina parentū, atq; hunc sanctum locū, quanta bella nobis aliquando peremisti? Ego autem facta Dei narrare auribus indignis horresco: sed tamen audite, ut cognoscatis nō solū nos Romanis, sed etiā Deo resistere. Nechoas, qui cum erat rex Aegyptiorū, idemq; Pharaon vocabatur, cum infinita manu descendit, reginamq; Sarā materni nostri generis rapuit. Quid igitur uir eius Abraham proauus noster? Armis credo ultus est iniuriā? Atqui CCC. & XLII. praefectos habebat, quorum singulis infinita multitudo parebat. An ipse quidē quiescere maluit absente Deo? puras autem manus ad hūc locū tendens, quē nos polluitis, inuictū sibi auxiliatorē ad militiam legit? Nōne secūda uispera incorrupta regina remissa est ad maritū? Adorās autē quē nos gētili cade cruentastis locū, ac tremēs nocturnis somnijs Aegyptius exagitatus ansugit, anroq; & argento amatissimos Deo donauit Hebraeos. Dicā translata in Aegyptiū maiorū nostrorū domicilia. Qui cum annos quadringentos tyrānia an regibus alienigenis subiaccrēt, armis ac manibus ulcisci posset, semetipsum Deo potius permisere. Quis nescit Aegyptum repletā omni genere serpentū, omniq; morbo corruptā? Quis

terram infructuosam? quis Nili defectione, &
 cōtinuas decē plagas? & ob hoc parētes nostros
 cū prasidio incruentos, & sine periculo deducti,
 quos Deus sibi sacerdotes ducebat? An nō ab
 Assyrijs rapta nobis sanctā artā, Palestina &
 Dagon simulacrū gemuit, & tota gens quæ
 puerat? corruptis uerò oculis corporū, ac per
 ea cū cibo uisceribus exhaustis, cymbalorū ac
 tympanorū sono manibus noxijs reportauerunt,
 sanctū placationibus expiantes? Deus erat qui
 hæc parensibus administrabat, propterea quod
 ommissis armis ac manibus, eius se iudicio permittē
 sere. Rex Assyriorū Senacherib, cū totā du-
 cens Asiā ad hāc urbem castra posuisset, num
 manib⁹ humanis cecidit? nōne ab armis quie-
 scentes in uotis erant, & angelus Dei in una
 nocte infinitum deleuit exercitū? posteroq; die
 excitatus Assyrius C L X X X V. milia reperit
 mortuorū, atq; ita cū reliquis Hebraeos incrimēs,
 nec persequentes fugiebat? Scitis etiā in Baby-
 lone seruitiū, ubi p annos L X X. populus exu-
 lans, nō ante libertatē recepit, quā eam Deo Cy-
 rus donaret: qui eos etiā est persecutus, iterūq;
 auxiliatori suo sacerdotū more seruiebant. Bre-
 uiter dicā, nullum est operapretium quod armis
 parentes nostri fecerint, aut non sine armis Deo
 permissa potestate impetrauerint. Donis autem
 manentes, ut placebat iudici superabant. Pu-
 gnantes uerò, semper de spe deci lerūt. Nā ubi
 rege

rege Babyloniorum urbē obsidente, cōtra Hieremiam predicationem Sedechias rex noster cum eo cōgressus est, tam ipse captus est, quā cū tēplo ciuitatē uidit excindi. Atqui uidete, quāto ille rex uestris ducibus, eiusq; populus uobis erat moderatior. Deniq; Hieremiā uociferātem, in-misos esse eos Deo propter delicta quæ in eum cōmiserāt, captū iri autem nisi traderet ciuitatē, neq; rex neq; populus interfecit. Sed nos (ut intus gesta prætermittā, neq; dignè possum iniquitates uestras exponere) me, qui uobis salutē suadeam, querimini, telisq; appetitis irati, quod uos uestrorū cōmonefacio peccatorū, nec dici ea toleratis, quorū quotidie facta cōmittitis. Idem tunc fuit, cū Antiocho qui dictus est Epiphanes obsidente ciuitatē, multis modis offensa diuinitate, maiores nostri cū armis progressi, ipsi quidē in pugna perēpti sunt, oppidum uerò ab hostibus direptū est: sanctūq; per triennii sexq; menses penitus desolatū est. Et quid pluribus opus est? Ipsos Romanos quis contra Iudaorum gētes ad militiā pronocauit? nōne indigenarū impietas? Vnde seruire cœpimus? Nōne à seditione maiorū, quādo Aristobuli & Hyrcani furor, & inter eos cōtentio. Pompeiū intulit ciuitati, & Romanis Deus in dignos libertate subiecit? Deniq; tres menses obsessi, quanquā nihil quale nos in sanctum legesq; deliquerāt, & maioribus ad bellum subsidys utebantur,

sese tradiderunt. Antigoni autē filij Aristobuli nescimus exitum? quo regnum obtinente, Deus iterū captiuitate persequi: bat ut populum delinquentem. Et Herodes quidem Antipatri filius, Sosium & Romanū adduxit exercitum: circumdati uerò per sex menses obsidebātur, donec capti peccatorū suorū supplicia pepēderūt: direptaq; est ab hostibus ciuitas. Ita nunquam genti arma data sunt. Oppugnationi uerò sine dubio coheret excidiū. Oportet ergo, ut opinor, sacri loci possessores iudicium Deo de omnibus permittere, manusq; tunc humanas contemnere, cū à superno ipsi indice nō recedāt. Vos autē quid ex his, quae legis conditor bene dixit, egistis? Quid, quod is execratus est, praetermissistis? Quantiū autē illos, qui cito perire, impietate superastis? nā occulit de dignātes peccata, hoc est furta, insidiasq; atq; adulteria, rapinis, cadibus certatis, uonasq; maleficiorū excogitastis uias. Sanctū uerò tēplū, factū est omniū receptaculū: & indigenarū manibus pollutus est locus, quē Romani ex tam longinquo adorabāt, multa per legē nostrā de suis moribus derogantes. Deinde post hac in quem fuistis impij, hunc auxiliatorē speratis? Valde quidē inſti estis, supplices, puriq; manibus adiutorē uestrū rogatis? Talibus rex noster precibus aduersum Assyrium supplicauit, cū magnum illum exercitum Deus una nocte prostrauit? Similia uerò Assyrijs
 Rom

Romani cōmittant, ut etiā simile ulsionē speremus. Nā ille quidem ab rege nostro accepta pecunia, ut uastitati parceret ciuitati, neglecto iurando ad incendium tēpli descendit: Romani autē solenne poscunt tributū, quod parentes nostri eorū parentibus pensabant. Et si hoc impetrauerint, neq; populantur ciuitatē, neq; sancta omnino tangunt. Cōcedunt autē nobis familias liberas & possessiones tenere, sacrasq; leges saluas manere patiantur. Insania est profectō, sperare Deum talē circa iustos fore, qualis iniustis apparuit: praesertim qui statim ulcisci nouerit eū oportet. Deniq; Assyrios prima nocte, qua castra ciuitati adiuuauerāt, fregit. Quod si etiam nostrā progeniē liberaret, Romanos uerō dignos poena iudicaret, confestim eis illo tempore sicut Assyrijs irasceret, quo genti manus Pōpēius attulit, quo post illum Sosius ascendit, quo Galilaeam Vespasianus excidit, postremo non nunc Titus ciuitati appropinquaret. Sed neq; Magnus, neq; Sosius quicquā passi sunt, & ciuitatem uictoria ceperūt. Vespasianus autē ex bello quod nobiscum gessit, etiam imperium adeptus est. Nam Tito quidē etiam fontes nunc uberiores profluunt, qui prius nobis aruerant. Deniq; ante eius aduentum scitis & Siloam & omnes extra ciuitatē fontes adeo defecisse, ut ad utrūq; aqua mercaretur: nunc autem ita hostibus nostris largi sunt, ut nō modo ipsis et iumentis co-

rum, sed etiam hortis sufficient. Deniq; huius
 prodigij & ante periculū factum est in excidio
 ciuitatis, quādo supra memoratus Babylonius
 rex cum exercitu aduenit, qui & captā ciui-
 tatē incendit & templū: quāuis ne opinor nihil
 tunc illi tantū, quantū nos impiē nunc, cōmis-
 sent. Itaq; sanctis relictis, Deum fugisse puta-
 verim: hisq; nunc adesse, quibus cum bellum
 geritis. An bonus quidē nūc domū flagitiosam
 fugiet, & domesticos odcrit: Deum nerō malis
 nostris inherere arbitramini, qui etiam oculos
 conspicit, & audit omnia quæ tacentur? Quid
 autē apud nos tacetur? quid celatur? quid non
 etiā inimicis planū factū est? Iniquitates enim
 nostra uelut in prōpiū neminē latens: inq; dies
 singulos, quis peior sit, certamē habetis, atq; ita
 nequitia, ut uirtutem demonstrare contenditis.
 Verumtamen reliqua salutis uia est, si uelitis. &
 diuinitas confisus ac pœnitētibz solet sese pla-
 cabilis offerre. Arma projicite, pudeat nos pa-
 triæ iam diuina: conuertere oculos, & aspiciē-
 tius quā proditis pulchritudinem, quāle oppi-
 dum, quāle templum, quā multa generū
 munera. Quis in hæc flāmas adducit? quis hæc
 iam non esse desiderat? Et quid est hoc quod
 saluū esse debeat dignius? ô duri & lapidibus
 stupidiorez. Si hæc nō ueris luminibus cernitis,
 salte familiarū uestrarū miseremini. Versentur
 in cōspectu cuiusq; filij, cōiuges, & patres, quos
 paulo

paulo post aut bellum aut fames absumpserit. Scio quia una cū his periclitabitur mihi mater & coniunx, & familia non ignobilis, domusq; olim clarissima. Et fortasse propterea me quisq; hac suadere crediderit. Interficite illos, accipite mercedē salutis uestra sanguinem meum. Ipse quoq; mori paratus sum, si post me respiciitis.

Hac Iosepho nociferāte cū lacrymis, seditiosi quidē neq; animos flexerūt, neq; intā sibi mutationē fore indicauerūt. Populus uerò ad profugendū cōmōtus est, et alij possessionibus suis, alij rebus charissimis exiguo pretio uenūdatiis, aureos, ne latrones eos deprehederēt, arāsglutie habetquū uerò ad Romanos elapsi fuissent, exonerato uenire habebant usui necessaria. Titus enim plerosq; per agros, quò uellet quisq; pergere, dimittebat: idq; magis eos ad persugium hortabatur, q̃ & intestinis malis carebant, nec Romanis seruebāt. Ioānes autē & Simon cum socijs, ne his magis pateret exitus, quā Romanis aditus, obstruebant: & qui uel umbrā suspitionis dedisset, cōtinuò necabatur. Diuoribus quidē manere etiā sicut profugere, par causa erat perendi: nam quasi transfugere uoluisset, propter patrimoniu quisq; occidebatur. Cū fame autem crescebat desperatio seditiosorū, & in dies singulos utrūq; malū amplius accendebatur. Et palam quidē nulla erant frumenta, irrumpētes autē seruebātur domos. Et siquidē inuenissent

aliquid, eos qui negauerant uerberabāt: si uerò nihil inuenissent, quasi diligentius celauissent, tormentis isidē afficiebant. Habēdi autē argumento erāt corpora miserorū, cum ea quæ solidis uiribus stārēt, abundare cibo putarētur. Tabidi autē trāsfigebātur: nec rationis esse uidebatur, statim famē morituros occidere, multi uerò clam uniuersa bona sua uno frumenti modio, qui ditiores essent, utiq; pauperes ordci permutarunt. Inclusi deinde insimul aduim relictis, quidā summa penuria infectū triticū comedebant: panē alij cōficiebāt, ut necessitas metuoq; monuisset. Et mensa quidē nusquā apponebatur, si d incoctū subtrahentes igni cibū diripiebāt. Miserabilis autē erat niēlus, dignūq; lacrymæ spectaculū, cum potentes quidē plus haberent, infirmiores autem iniuriā deplorarent, quippe cū fumes super omnes clades haberetur. Nihil enim sic perdit hominem ut pudor: nam quod reuerentia dignū est, in fame negligitur. Deniq; uxores uiri, et filij parentibus, et quod miserrimū, matres cibū infantibus ex ipso ore rapiebant: Et marcescentibus inter manus charissimis nemo parcebat, quin uita guttas auferret. Edentes uerò talia non latebant, sed ubiq; adcrant qui isla diriperent. Nam si ubi clausam domum uidissent, eos qui insus erant, cibū capere hoc suspicabantur indicio: statimq; rupit foribus irruerant, niēlumq; iam consumens dens

dentibus, ex gutture penè reuocabāt, ipsas faucibus strangulantes. Pulsabantur autē senes ne cibū defendirent: lacerabātur mulieres, ea qua haberent in manibus occultantes: nullaq; miserratio uel cani erat capitis, uel infantia: sed abstractos pueros & ex buccella pendentes, humo allidebant. Si quis autē incurrentes anteuenisset, quodq; rapturi fuerant deuorasset, tanquam lesi cruentiores erant. Acerbissimos autē cruciatu excogitabāt, dūmodo alimēta reperirēt: nunc excruciantes genitalium uias, nunc uirgis acuis podices trāsfigendo, horrendaq; etiā auditu quis patiebatur: in unius patris cōfessione, & ut unū pugnū farinae abditū indicaret. Torpores autē nec esuriebāt (minus enim crudele uideretur, quod necessitas impetraret) exercentes autē dementia suā, seq; sibi dierū commeatum preparātes, hisq; occurrentes, qui per Romanorum custodias agrestis oleris herbarūq; gratia colligendarū nocte crepississent, cū iam se hostes euasisse credebās, qua attulissent eripiebāt: mulierumq; supplicantiū, & horribile Dei nomen implorantiū, ut aliquā partem sibi cōcederēt eorū, qua cū periculo sibi collegissent, nihil penitus dabāt: gratumq; uidebatur, si spoliati nō perirent. Hac quidē humiliores a satellitibus patiebantur. Honorati uerò ac diuites ad tyrānos perducebantur, quorum alij insidiarū saluō accusati occidebantur, alij quia Romanis pro-

derens civitatem. Et plerunq; delator subornatus indicabat, quod profugere notuissent. Si nequid quæ Simon expilasset, eum ad Ioannem remittebas: & quæ Ioannes expoliasset, eum Simon excipiebat: sibiq; inuicem propinabant sanguinem popularium, miserorumq; cadauera pariebantur. Et dominandi quidem causa erat in utroq; dissensio, scelerumq; non concordia. Nam qui ex alienis malis pariter alteri, sibi totum non dicans, non dedisset, nequissimus videbatur. Et qui non accepisset, velut boni alienius damno dolebat, quia crudelitatis parte caruisset. Singillatim quidem iniquitates eorum explere non potero: ut autem breuiter dicam, neq; aliam civitatem unquam talia perpeffam puto, neq; ullam nationem post hominum memoriâ malicia ferociorem fuisse. Postremo etiâ genti Hebraeorum maledicebatur, ut minus impij viderentur in alienos. Veruntamen, quod erant, & seruos se, & cõtritas & degeneris gentis abominones esse cõfessi sunt. Deniq; civitatem ipsi euertere, & Romanos inuitos hanc urbem admittere victoriâ coegere: iardinaq; venientem in temptationem ignis penè traxere. Deniq; cum hi ardere superiorum civitatem vidissent, neq; dolere, neq; illatrymauerunt: sed apud Romanos qui hac paterebatur inueniunt. Verum hæc quidem suo loco postea cum rerum documentis dicemus.

De ludæis crucifixis & aggeribus cõbustis. C. XII.

Tito autem aggeres proficiebant, quāvis à muro milites male afficerētur: parte uerò equitatus missa, iussit per ualles ad alimēta cōportanda exennibus insidias tendi. Erant autē in his nōnulli etiā pugnatōres, quibus iam minime praeda sufficeret: maior uerò pars ex populo pauperes, quos profugere deterrebat pro affectibus suis metus: nec clam enim seditiosis fieri posse sperabant, ut cū cōiugibus ac liberis diffugerent: eosq; laironibus relinquere nō pariebantur nice sua ingulādos. Audaciores autem faciebat ad excundū fames, restabatq; iam lauisantes egredi, & ab hostibus capi. Deprehensi autem necessitate repugnabāt, metu supplicij: seroq; uidebantur supplicare: post pugnā itaq; uerberati, & ante mortē modis omnibus excruciatī, contra murū cruci suffigebātur. Tito quidē miserabilis uidebatur ista calamitas, cū Iudei in dies singulos quingenti, nonnunquam etiam plures caperētur. Sed neq; captos dimittere tutum erat, tantaq; asseruare multitudinē custodum uidebat esse custodiā: maxime uerò propterea nō prohibuit, citius eos existimāse ea facie remissuros, tanquā similia passuros, nisi se dedidissent. Milites autē diuersis modis suffigebant, ira & odio & ludibrij causa: & propter multitudinē quā cepissent, iam spatium crucibus decrat, & corporibus cruccs. Seditiosis uerò tantum defuit, ut ea clade monerentur; quod etiam

etiam in contrariū eis cecidit, ad deterrendam reliquā multitudinē. Transfugarū enim familiaribus ad murū tractis, & si qui erāt populariū prouiores ad pacē, & quae paterētur qui ad Romanos profugerēt, demonstrabāt: & qui cōprehensi tenebantur, eos supplices nō captiuos esse dicebant. Ea res multos persugere cupientium, donec uerū cognoscereetur inhibuit. Fuerūt autē qui statim dilapsi sunt, quasi ad uerū suppliciū properantes, illata enim ab hostibus moriē, cōparatione famis requiem esse ducebant, Multis autē captiuorū Titus etiā manus abscindi praecepit, eosq; ad Ioannē & Simonē intromissū, ut propter calamitatē nec uiderentur profugi, nec crederētur: salte nunc desinerēt admonēs, nēue se cōpellerent ad excidiū ciuitatis: sed lucrarentur in extremis mutata uoluntate, & proprias animas, & patriā tantā & templū, cuius participem non habebant: simul autem aggeres circueundo, operantes urgebat, ueluti factis uerba non multo post secuturus. Ad hac in muris stantes, & ipsi Casari, & patri eius maledicebant: moriemq; se cōtemnere clamabant, eamq; seruituti rellē preferre: multa uerò mala Romanis facere dum sperant, nec se nec patriam curantes, ut ipse diceret, perituros: mundumq; Deo templū hoc melius esse: quamuis & id seruaturus sit qui incoleres: quem ipsos quoq; auxiliatorem habentes, omnibus incertinationibus

bus illisuros: quibus facta nō adfore: finē enim
 Dei esse. Talia cōitijs admiscētes uociferaban-
 tur. Et inter hac Antioch^{us} quoq; aderat Epi-
 phanes, multos alios armatos secum ducens. Et
 præterea caetera stipatus qui Macedones ap-
 pellabantur, omnes ætate pares, et paulo ma-
 iores adolescentibus, more Macedonū instru-
 cti armis et eruditi: unde etiā nomen habebāt,
 pleriq; tamē famā gentia equare non poterant.
 Omnium enim regū qui Romanis parebant, fe-
 licissimū Comagenū fieri contigit, prius quā for-
 tuna mutaretur. Ostendit autē ille quoq; in se-
 necta ætate, nullū ante mortē beatū dici oportē-
 re. Ceterū filius eius adhuc eo uigente præsen-
 se mirari aiebat, quidnam esset, quod Romanos
 adire pigebat muros: erat enim bellator ipse na-
 turaq; promptissimus, sātusq; uiribus, ut multū
 peccaret audacia. Cū uerō Titus ad hoc subri-
 sisset, laboremq; cōmunē esse dixisset, sicut erat,
 Antiochus cū Macedonibus in murū imperiū
 fecit: et ipse quidem pro uiribus suis ac perici-
 cauebat tela Iudaorū, sagittis eos appetās: ado-
 lescentes autē omnes præter paucos acriti sunt.
 Nam pudore promissionis diutina pugna cer-
 tauerant, et ad extremū multi sancij recessere:
 hoc reputātes, qd etiā uiris Macedonibus uin-
 cere cupientibus, fortuna opus sit Alexandri.
 A Romanis enim duodecima die mensis Maij
 aggeres inchoati, uix nono et uigesima perfecti
 sunt.

sum, cum totos dies septē & decē laborassent: ingentes enim quatuor iacti sunt: & unus quidem, qui erat ad Antoniam, & à quinta legione fuerat extructus, contra mediū stagnum, quod Siruthium vocatur: alter uerò à duodecima uiginti cubitis distans. Decima uero legio, qua supra memoratis praestat, in septentrionali parte opus erexerat, ubi stagnum est quod appellatur Amygdalon. Ab hoc autē quindecima legio triginta discedētem cubitis aggerem fecit ad pontificis monumentū. Iam uerò admotis aggeribus, Ioannes sub fossa intus terra usq; ad aggeres Antoniā uersus, dispositis per tuniculū sudibus, opera suspēdit: illataq; sylvae pice ac bitumine illita, ignem immittit: successis autē fulcimentis, fossa repente subfedit, cumq; magno sonitu in eam aggeres decidēre: ac primo quidē cum puluere fumus ex alto excitatus est, cū ignē ruina cōcluderet: peresa uerò materia qua premebatur, flāma iam clarior apparebat. Et Romanos repentinē quidē facti stupor occupat: molitionē uerò Iudeorū agrē ferebāt, iamq; se uicisse credentiū & spes eo casu refrixit: & in posterū subuenire aduersus ignē minus uilē uidebatur, etiam si esset extinctus semel aggeribus deuoratis. Biduo uerò post, alios etiam aggeres Simon cū socijs aggreditur: illa enim parte Romani admotis arietibus cōcutere murum coeperant. Tephtham autē quidam ex

Garsi

*Garfi ortus, ciuitate Galilae, & Megassarum
ex regalibus famulus Mariammes, cumq; his
Adiabenus quidā, filius Nabatai, nomē habēs
ex fortuna Agiras, cuius est interpretatio clau
dus, rapis facibus in machinas euolantur: hisq;
uiris neq; audaciores in illo bello extra ciuita-
tem apparuere, neq; magis horrendi: nam uelut
in amicos, non in agmen hostium excurrerent,
nihil cunctati sunt aut subſtitere: ſed per me-
dios inimicos faſto impetu, machinas incēdere.
Naſti autem miſſilibus, & gladijs detrufi, non
prius à periculo demoti ſunt, quā ignis inſtru-
menta corripere. Sublata uerò iam flamma, Ro-
mani quidem eōcurrētes è caſtris, auxilio pro-
perabant: Iudaei uerò ex muro eos prohibebant,
manuq; eū his cōſerebant, qui flammās extin-
guere conarentur, proprijs corporibus nullo mo-
do parcentes. Et illi quidē arietes igni ſubtra-
here, cū eorū tegmina cremarentur: Iudaei ue-
rò etiā per flammās eos retinere certabant: &
quāuis feruens naſti eſſent ferrum, tamē arie-
tes nō amiſere. Hinc autē flāma tranſiit in ag-
geres, & auxiliantes prāueniebat incendium.
Itaq; Romani flamma circūdati, quoniā ſeruare
poſſe opera deſperabant, in caſtra diſcedūt. Iu-
dai uerò magis inſtabāt, cū ſemper eorū nume-
rus creſceret, ex ciuitate accedentibus adiūmē-
tis, minūq; cautos haberent impetus, freti ui-
ſtoria: progreſſi autem uſq; ad munimenta ca-
ſtrorum*

strorum pralio cum eorum custodiibus decer-
 tabant. Est enim statio pro castris per uices sua-
 cedentium armatorum, & acerbissima in eos san-
 ctio Romanorum, ut qui loco de qualibet causa
 cecidisset, occideretur: hi poenali exilio gloriosa
 morte praelata, steterunt fortiter eorumque neces-
 sitate simul ac pudore, plurimi fugientium redie-
 runt: ballistisque in muro dispositis, ex cinitate
 accedentem multitudinem prohibebant, nihil pro
 cautione sine tutamine suorum corporum prou-
 dentem, nam quoscunque obuios habuissent, cum
 his congregiebantur Iudaei: & in spicula ireuen-
 tes incaute, ipsis corporibus inimicos scribebant.
 Sed neque hi actis magis quam fiducia superabant,
 & Romani plus audacia quam quod male tra-
 ctarentur, cedebant. Iam uero Titus aderat ab
 Antonia, quò secesserat, locum alijs aggeribus
 prospiciens: multumque increpatis militibus, si
 cum hostium muros obtinerent, in suis pericli-
 tarentur, & uelut ex carcere contra se dimissis
 Iudaeis, obsessorum paterentur ipsi fortunam, ipse cum
 electis militibus hostes à latere circumuenit, illi
 autem cum in ora ferirentur, contra eum conuersi
 durabant: mixta uero acie, pulvis quidem lu-
 mina, clamor uero aures exuperabat, neque ante
 speculum quisquam internoscere poterat aut ini-
 micum. Iudaeis autem non tam mirum fiducia,
 quantum salutis desperatione persenerantibus, etiam
 Romanos pudor armorum & gloria & presen-
 tia

sia periclitantis Caesaris reddidit fortiores. Itaque putauerim eos ad extremum nimia ferocitate animorum, vel totam multitudinem Iudeorum fuisse rapituros, nisi praenoto pugna momento, in ciuitatem se recepissent. Corruptis autem aggeribus Romani morore tenebantur, quod tam longum laborem una hora perdidere, & multi quidem soluis machinis caprum iri ciuitatem iam desperabant.

De muro extructo ab exercitu Romano circum

Microsolymam triduo.

CAP. XIII.

Titus autem cum ducibus quid fieret deliberabat. Et callidioribus quidem placebat, omni admoto milite ut muros experiri: adhuc enim Iudeos cum exercitus parte dimicasse, uniuersi uero militis impetum tolerare non posse, uerum sagittis esse obruendos. Prudentiores autem rursus aggeres fieri suadebant: alij & sine aggeribus assidcri, egressus eorum tantummodo obseruando, ac ne uictus intro ferretur monebant, & ciuitatem fami relinquere, neque cum hoste manu configere: nec enim expugnari eorum confidentiam posse, quibus optatum est ferro procumbere, vel etiam sine hoc interficere, quae sanior est cupiditas. Ipsi autem Tito, cessare quidem praeteritus tanto cum exercitu, honestum non uidebatur: & pugnare cum his supernacuum, qui semetipsos perdituri essent. Aggeres autem fieri, impediorum penuria operosum indicabat, egressus uero ciuitatis obseruari, operosius. Nec enim

circumdari eam propter magnitudinē locorūq;
 difficultatem, ab exercitu posse. Et praterca ad
 excursus incantum: contra manifestā enim uia
 obseruatā, occultas uias excogitaturos Iudeos,
 tam necessitate quā locorum scientia. Si quid
 autē clām esset illatum, diutius obsidionē tra-
 hendam, uerēdumq;, ne uictoria gloriam dimi-
 nuat tēporis longitudo. Hac enim cuncta quidē
 effici posse, sed celeritatē ante gloriam duci: de-
 bere tamē, si celeritate uiri uelit Et cautione, so-
 lam muro cingere ciuitatē. Hoc enim modo o-
 mnes exitus posse praeludi: Et Iudeos aut o-
 mnibus modis salute desperata, ciuitatē tradi-
 turos, aut fame uictos facillimē capiendos: aliter
 enim se non posse quiescere. Verim Et aggeres
 curaturū esse, etiam infirmiores habeas qui pro-
 hibean, Quod si cuiquā magnū opus Et inex-
 tricabile uideatur, eum cōsiderare debere, quod
 neq; paruum opus Romanos decebat facere: Et
 sine labore magnū quid perficere, ne Deo quidā
 facile sit. His dictis duces exhortatus, iubet eos
 exercitus in opera distribuere. Diuinus autem
 quidam impetus militibus incidit: ambitumq;
 partiti, non solum rectores inter se, uerim ipsi
 etiam ordines certabant. Et miles quidem de-
 cadarcho, decadarchus autē hecatontarcho, isq;
 chiliarcho placere properabat: chiliarchorum
 uerò ostentatio, ad duces usq; pertinebat, ducū
 uerò certamina Caesar ipse dyndicabat. In dies
 enim

enim singulos circuiens, opus sapissime inspiciebat. Coepit enim à castris Assyriorum, ubi ipse tendebat, ad inferiore Cænopolim murum duxit. Hinc per Cedronē ad Elcōn montē reuertens, à meridie montem cōplectitur, usq; ad saxum quod Peristereonos uocatur, eiq; proximū collem, qui super uallem imminet Siloam, ac inde ad occidentem flexo adificio, ad uallem fontis descendit. Hinc subiens ad Anani pontificis monumentum circumdato monte, ubi Pompeius castra posuerat, ad septentrionalem redit regionem. Et cum præcessisset ad uicū, cui nomen est Erebinihonicus, post illum Hierodis monumentū ab oriente clausum castris suis coniunxit, unde coeperat. Murus quidem uno minus x l. stadiorum erat. Ad hoc autem foris castella tredecim adificata sunt: eorum gyrus denis stadijs numerabatur. Totum autem opus triiduo constructum est, ut id quidem dignum mensibus uideretur celeritas uerò fide careret. Murò autem circumclusa ciuitate, per castella custodibus collocatis, primam quidem uigiliam noctis ipse circuiens explorabat: secundam uerò Alexandro permiserat: tertia uerò obitgit legionum ducebus. Somnos autem uigiles inter se sortiebantur, totaq; noctē per castellorum spacia circuibant.

De fame Hierosolymorum & secundo aggere
extructo.

CAP. XIII.

Iudaïs autem cum exundi facultate, omnis etiam spes salutis adempta est: auctaq; iam fames, totas domos ac familias depascebatur. Et tella quidem plena erant mulieribus exanimatis, atq; infantibus: uiarum autem angusta senibus mortuis. Adolescentes autem ac iuvenes turgidi, uelut umbra mortuorum, per fora uersabantur: & ubi quem casus occupauerat, decidebant. Sepelire autem funera, neq; poterant pra labore, & eos quibus aliqua uis supererat, pigebat, & propter multitudinem mortuorum, & quod de ipsis erat incertū. Deniq; super eos quos sepelierant, multi moriebantur. Multi autem ad sepulcra, priusquam sati dies ueniret, & uini properabāt: neq; luctus in illis calamitatis huius, neq; fletus erat, sed fame superabantur affluctus. Siccis autem oculis, & corruptis oribus, qui tardius morerentur, eos qui ante se requiescerent, tuebantur. Alium uerò silentium ciuitatem, plenaq; mortuis nox cōprehenderat, & latrones his acerbiores: domos enim, quae tum sepulcra erant, & cadauera spoliabant, & uelamina corporibus detrahentes, cum risu egrediebantur, hiq; gladiatorum mucrones probabant: nonnullosq; iacentiū adhuc spirantes, ferro experiendi causa transuerberabant. Si quis autem manum rogasset aut ferrū sibi commodari, quo famem euaderet, superbissimè neglegebatur. Animas uerò efflantium quisq;

quisq; , in morte templi obtutibus intuebatur, cum uiuos relinqueret seditiosos. Illi autē, primò quidem sumptu publico iubebant mortuos sepeliri, cum feriorum ferre non possent : deinde quod non sufficibāt, in ualles eos ex muro precipitabant. Quas circueiens Titus ubi plenas cadaueribus uidit, aliamq; sanie[m] tabefactis corporibus defluentem, ingemuit: & extensis manibus Deum testabatur, factum illud suum non esse. Ciuitas quidē ita erat affecta. Romani uerò, cum iam nemo seditiosorum auderet excurrere (nam etiam eos moror, famesq; tangebāt) dies letos agebant: frumētis, aliarumq; rerum necessariarum habentes copiam de Syria proximi q; prouincijs: multi autē iuxta murum stantes, magnamq; alimentorum abundantiam demonstrantes, satietate sui famē hostiū incendebant. Seditiosis autem nihilo magis calamitate cedentibus, Titus reliquias populi miseratus, & properans saltem hoc liberare quod superest, iterum aggeres inchoabat, quanquā difficulter materiam reperiret: omnes enim ciuitatis proximas syluas, opera prima consumpserat: à nonagesimo uerò stadio milites alias cōgerebant, & ad Antoniam solam ex quatuor partibus, maiores prioribus aggeres struebantur. Caesar autem agmina circueiens, atque opus urgens, quod in manibus eos haberet lauronibus ostendebat. Sed illis pœnitudo planè perierat,

Et animis ac corporibus separati, utrisq; velut alienis vivebantur. Nec enim vel animas afflictio mansueta, vel corpora dolor tangebatur, qui etiam mortuam plebem, quasi canes lacerabant, replebantq; languentibus carcerem.

De caede Iudaeorum intra & extra Hierosolymam.

CAP. XV.

D*Eniq; Simon Matthiã, per quẽ obtinuerat civitatẽ, excruciatum peremit. Boethi filius erat, ex p̄f̄icibus populo maximẽ fidelis & charus. Is, cũ a Zelotis malẽ populus tractaretur, quibus iam Joãnes accesserat, ut adiuvorẽ Simonẽ reciperet, populo persuasit: nulla cum eo prius habita pactione, nec aliquid mali metuens. Ingressus autẽ ille, postquam obtinuit civitatem inimicũ eum aque atq; alios esse dicebat, q̄ pro se cõsiliũ dederat, velut hoc simplicitate suasisset: productũq; eum & accusatũ, quòd cũ Romanis sciret, morte dãnauit, ne purificationis quidẽ ei facultate concessa, cum tribus filiis suis quartus enim ad Titũ ante profugerat. Prius autẽ se occidi, quã filios obsecrantẽ, atq; hãc pro illa, quod civitatẽ ei aperuisset, gratiã postulanti, ut angere eius dolorem, monissimũ insũ interfici. Ille quidem super casos in conspectu suo filios ingulatur, corã Romanis productus: ita enim Simon Anano Bamadi filio præceperat, qui erat eius satellitũ crudelissimus, canillatũ si quid eũ inuarent, ad quos exire valuisset: corpora utrò se-*

pelirẽ

peliri prohibuit. Post hos Ananias quidā, pontifex, filius Masbali, nobilis, & scriba curia, vir fortis, ex Ammanite genus duccs, & cum his quindecim ex populo clariore necantur. Iosephi uerò patrē cōclusum asseruabāt, mīssōq; pracone denunciāt, ne quis in ciuitate degentium uel colloqueretur cū eo, uel in unū ueniret, proditionis metu proposito: & eos qui hac cū illo defleuent, ante quæstionē perimebant. Ista uidēs quidā Iudas filius Iuda, unus ex numero prefectorū Simonis, qui turrim ab eo sibi creditā custodiebat, fortasse quidē nonnihil etiā misericordia crudeliter pereunrium, magis autē sui providentia, cōuocatis decem fidiſsimis contubernaliū: Quousq; tandē, inquit, hac mala sustinebimus? quam uē salutis spem habemus, seruantes p̄sistimo fidem? Ecce iam fames oppugnat, Romani uerò penē intus sunt, Simon autem bene quoq; meritis infidelis est: metusq; etiā apud eū pœna, & apud Romanos certa fœderis dextera. Ergo age, tradito muro & nosmet seruemus & ciuitatē. Nil autem graue Simon patietur, si cū de se desperauerit, pœnas citius pendet. Hic ubi decem assensifant, manē ceteros quos subiectos habebat, per diuersum dimittit, ne quid eorum qua cogitauerat proderetur: ipse uerò de turri hora tertia Romanos inuocabat: illorum autem alij p̄e superbia contemnebant, alij non credebant, alios etiam pigebat, uelut mox

captivos civitatem nullo periculo. Interea verò cum Titus ad murum cum armatis succederet, ante rem Simon cognovit, turrimq; velociter occupat, Romanisq; eos inspectantibus custodes peremit, & per murū protexit corpora mortuorum. Ibiq; circumiens Iosephus (nec enim rogare cessabat) caput vulneratur lapide, statimq; attollens cadit. Excursus autē ad eius casum factus est Iudæorū, abreptusq; esset in civitatē, nisi Caesar misisset qui eum protegerent. Illis autē pugnancibus, Iosephus quidam tollitur, parū quod ageretur intelligēs: sedisiosi verò, tanquā interfecto quē maxime cupiebant, cum lætitia cōclamaverūt. Spargitur autē hic rumor per civitatem: ex quo residuā multitudinē mœror tenuit, nerē perisse credentiē, cuius fiducia profugere cogitabāt. Audito autē Iosephi mater in carcere, mortuū esse filium suū, ad custodes quidē, ex Iotapatis hoc ait certò se credere, nec enim nino potiri. Secreto autē flens, ad ancillas, Hunc, inquit, fornicuitatis recepisse fructū, quòd ne sepelire quidē sibi filium licuisset, à quo sepeliri sperasset. Verum ne illā quidē mēdaciū diutius crucians, neq; latrones refecit. Citò enim curato vulnere Iosephus resipuit, progressusq; clamabas, illos sibi non multo post vulnere pœnas duros. Populū autē rursus ad fidē hortabatur: unde populo quidē fiducia, si disiosis verò stupor incidit eius aspectu. Profugorum autē alij statim de muro

muro necessitate profugiebant : alij velut ad pug-
 nā cum lapidibus progredi simulantes, mox ad
 Romanos profugiebant. Hos autē sanior ea quā
 inius perulerant fortuna cōsequebatur : & si-
 me, quā domus reliquerant, uelociorē apud Roma-
 nos inueniebant ad exitium satietatem : adcrans
 namq; inflati ex inedia, & uelut morbo inter cu-
 ris aqua turgidi, deinde uacuata replentes corpo-
 ra disrūpebantur : nisi qui periti desideria cohi-
 buissent, paulatimq; cibū desueto corpori obin-
 lissent. Verum & eos qui hoc modo seruariētur,
 alia plaga suscepit. Quidā apud Syros ex trans-
 fugis deprehenduntur, ē fimo uentris aureos colli-
 gens. Transglutientes autē (ut supra diximus)
 eō ueniebant, quod cunctos sedisiosi scrutabātur :
 & maxima uis auri fuerat in ciuitate : denique
 duodecim assicis cōparabant, quod antea uigin-
 siquinq; ualebat. Verum hac arte per unum de-
 recta, totius castris fama percrebuit, quod auro
 transfuga pleni ueniret. Arabū autē multitu-
 do et Syri, scissis uētribus supplicii muntaban-
 tur. Et hac ego clade nullā credo saniores con-
 tigisse Iudaei : una deniq; nocte duorum milium pa-
 resfacta sunt uiscera. Et hac Titus iniustitia co-
 gnita, penē iussisset auctores circumfuso equitum
 iaculis appeti, nisi magna fuisset multitudo no-
 xiorum, multoq; plures puniēdi, quam qui fue-
 rant interempti. Connocatis autem auxilium
 ducibus, itemq; militum Romanorū (nam etiam

militem quosdam hac tangebatur invidia) utrisq;
 iratus dicebat: si qui militem suorum hac com-
 mitterent lucti causa incerti, nec arma propria
 quisquā erubesceret auro argētoq; facta: Ara-
 bes autem & Syri, primo in alieno bello licen-
 ter calamitates inferrent: deinde crudelitātē in
 eadibus & in Iudeos odia Romanis ascriberēt:
 hac enim quosdā suorum milites infamia partici-
 pare: & his quidem mortem interminatus est, si
 quis in eadē postea repertus fuisset audacia. ad
 legiones autem mandata dedit, ut suspectos inue-
 stigarent, atq; ad se deferrent. Verum profecto
 avaritia continet omne supplicium, senisq; homi-
 nibus lucrādi amor innatus est: nullaq; omnino
 calamitas plus habēdi cupidini cōparatur. Imo
 vero hac aliās, & modū habēt, & metu subiu-
 gantur. Deus autem, qui damnauerat populum,
 omnem viam salutis ad interitū uerterat: deniq;
 id quod cum poena interdixerat Caesar, occultē
 in profugos admittebatur. Et si quis transfu-
 gisset, circumspectantes ante ne quis Romanorum
 uideret, eos scindebant, & ex uisceribus que-
 stum nefarium trahebant. In paucis autem repe-
 riebatur, & plerosq; sola spes consumebat. Hic
 quidem casus multos transfugarum reduxit.

De sacrilegio circa templum & relatis ex urbe ca-
 daueribus & fame.

CAP. XVI.

Ioannes autē, ubi rapina ex populo defuere,
 ad sacrilegiū sese conuertit multaq; donaria
 templi

templi retinens, multaq; uasa diuina rei mini-
 sterio, necessaria, crateras, & lances, & mensas,
 ne urceolis quidem abstinnit, quos Augustus
 eiusq; uxor miserat. Romanorum quidem impe-
 ratores honorauerunt semper templum atq; or-
 nauerunt: tunc autem Iudeus etiam alienigena-
 rum dona distrahebat. Ad socios autē dicebat,
 sine metu diuinis abuti debere, qui pro Deo, qui
 pro tēplo militarent, & ex ipso ali. Proptereaq;
 sacrū uinū, & oleum, quod sacerdotes sacrificijs
 reseruabāt, cuius erat effudisse, nanq; in tēplo &
 multitudini distribuit, & illi sine horrare unge-
 bantur & potabāt. Nō equidē recusabo dicere,
 qua dolor inbet. Puto si Romani contra noxios,
 venire tardasset, aut hiatu terra demorādā fuis-
 se ciuitatē, aut diluuiū periturā, aut fulminū ac
 Sodoma incēdia passurā; multo enim magis im-
 piā progeniē tulit, quam quae illa periculerat: de-
 niq; cū eorū pertinacia desperata, totus populus
 interijt. Et quid opus est singulatim narrare cla-
 des? Manneus Lazari filius, transgressus ad Ti-
 rum, per unā portā quae sibi credita fuerat cen-
 tū & quindecim milia & octoginta dixit elata
 cadauera, ex quo die castra propē ciuitatē posita
 sunt, ex die quariadecima mensis Aprilis, usq;
 ad calēdas Iulij, haec autē immēsa est multitudo:
 nec tamē ipse fuit appositus porta, sed publicam
 mercedem diuidens, mortuos ex necessitate nu-
 merabat: ceteras enim propinqui sepeliebant:

sep

sepultura autem fuit, clasos ex oppido projicere.
 Post hunc autē nobiles profugi, omnia morimorū
 egenorum sexcenta milia parvis eiecta nuntia-
 bant: aliorū uerō numerū minime posse compre-
 hendi: cum autē pauperibus effrendis non suf-
 ficerent, congesta in maximis adibus cadauera
 esse inclusa, & frumenti quidē modium uenisse
 talento. Post autē ubi muro circumdata ciuitate
 ne herbas quidē legere iam liceret, ad hoc neces-
 sitatis quisdam fuisse cōpulsos, ut cloacas rima-
 rentur, boumq; uescere finium alimentum habe-
 rent: stercusq; collectum, quod ne nisi quidem
 tolerabili fuerat, cibus erat. Hac Romani quidē
 audientes miserati sunt: seditiosos autē ne uiden-
 tes quidem poenitebat, sed patiebantur usq; ad
 ea progredi: satum enim eos reddiderat cacos,
 quod iam & ipsis immunebat & ciuitati.

FL. IOSEPHI DE
 BELLO IYDAICO
 LIBER VII.

De suffocatione murorum, succensione aggerum
 & sabino oppugnan- te murum. CAP. I

CITADES quidē Hierosolymorū
 in prius quotidie procedebāt, cū
 & seditiosi magis accenderētur
 aduersis inclusi, postquam popu-
 lū fūmis ipsosq; iam possiderat.
 Quin & multitudine cōgestorū in ciuitate cada-

uerum, & uisu horrenda erat, odoremq; pestiferum emittebat, cum excursus etiam pugnatorum moraretur. Nam ueluti per aciem ruerent, plurima cade excitata, conculcare mortuos cogebantur: & qui super eos pedem ponerent, neque miserabantur, neq; horrebant: nec saltem sibi augurio fore putabant contumeliam mortuorum. Gētili autē cade polluti, dexteras ad externum bellum preparabant, tanquā exprobrantes Deo (ut mihi uidetur) supplicij sui tarditatem: non enim spe uictoria maior pars corū, sed desperatione salutis ferocius ferebatur. Romani autem quamuis plurimum in aggreganda materia laborarent, tamen intra uiginti & unum diem aggeres erexerunt, attonsis omnibus ad nonaginta usq; stadia circa oppidū lucis. Erat autē miserebilis terra facies: nam qua antea arboribus & paradisis ornata fuerat, ea tunc deserta praeclisis undiq; arboribus cernebatur: nec ullus qui pridē Iudaā uiderat alienigena & suburbana pulcherrima ciuitatis, cū eius solitudinē tūc uideret continere lacrymas poterat, uel nō gemere mutationē quantū pristinus derogasset. Omnia namq; insignia pulchritudinis, bellum delenerat: nec si quis subito aduenisset, qui locū prius scierat, eū cognosceret, sed praesens quaereret ciuitatem. Romanis autē ac Iudeis, finitum opus aggerū, par faciebas timoris initium: nāq; hi, nisi eos quoq; exurerent, capium iri ciuitatē putabāt: Romani

autem, fortasse nec uoluntate sibi fore illis incensis alios parare: nam et materia defecerant, et labori quidem corpora militum, crebris uero offensionibus animi cesserant. Verum ciuitatis cladi-
bus tristius Romani quam cines in ea degentes afficiebantur: ad mala enim quae hinc accidebant, etiam pugnatoribus nihilo segnioribus uidebantur. Sed eorum spes frangebatur, cum aggeres insidijs, machina soliditate muri, manus uero conflictus audacia repugnantium superaretur: et praecipue, quod cum seditione, fameque ac bello totique malis praestantiores Iudaeorum animos inuenirent, uirorum quidem inexpugnabiles esse impetus arbitrabantur: inuictam uero animorum magnitudinem quae calamitatibus aleretur. Nam quis eos in rebus secundis sustineat, qui malis ad uirtutem incitari-
entur? Illi quidem propterea cautius custodias praeparabant. Ioannis autem factio apud Antoniam, simul et quae futura timebantur, si disiceretur morus cauebat, et antequam arces admonerentur operibus instabat: nisi quia conatus eorum irritus fieret. Aggressi enim cum satibus aggerem, spe de-
cepiti remeauerunt. Nam primum non concordare quidem eorum uidebatur consilium, paulatim et per interualla, et cotanquam non sine metu proficientium, neque Iudaeorum more, ut breuiter dicam: deerant enim quae propria gentis essent, audacia; cursus, et omnium simul impetus: et ut non sine offensione recederent. Languidiores uero pro-
gressi

gressi quā solabant, etiā Romanos solito prom-
piores offendere, qui corporibus quidē atq; ar-
mis ita undiq; aggeres sepsere, ut nusquam igni
adiū relinquere: animū nerō ita confirmave-
runt, ne quis loco antequā occūberet moveretur:
nam prater omniū rerum desperationē si etiam
illud opus esset exustū, acerbissimus pudor mili-
tes occupaverat, si aut calliditati virtus cederet,
aut arma temeritati, aut peritia multitudini, aut
Iudeis Romani. Simul autē missilia pro illis fa-
ciebāt in prosiliētes delata: & qui cecidisset, po-
steriores impediēbas, ac periculum antecedentis
molliores eos efficiebat. Qui nerō intra teli ia-
ctum venire properassent, alij disciplina hostiū
& densitate perterriti, alij confixi hastis retro-
cedebant: & ad extremum alius alium timidi-
tatis arguens, re infecta revertebantur. Calendis
autē Iulij tentata fuerat expugnatio. Iudeis au-
tem inde digressis, Romani machinas admoue-
re, quamvis ab Antonia saxis atq; igni ferroq;
petcerentur, & quodcumq; hostibus telum ne-
cessitas attulisset: nam licet multum mœnibus
Iudei confiderent, machinasq; contemnerent, ta-
men eas applicare prohibebant Romanos. Illi
autem Iudeis studium esse vati, ne murorum in-
firmitate Antonia ledereitur, et fragilibus eam
fundamentis suspicientes, contra certabant. Nec
tamen quod feriebatur, ictibus obediēbas: sed
ipsi quidē crebris in se missilibus iactis, cū nullus
perie

periculis desuper uenientibus lassarentur, arietum opus urgebant. Cum uero inferiores essent, ac lapidibus frangerentur, alij scutis super corpora commicatis, fundamēta manibus & uellibus suffodiebant. Itaque saxis quatuor obstinato labore commissis, quietē utrisque; nox attulit: & in ea murus arietibus labefactus, ex qua parte prioribus Ioānes aggeribus insidiando murum suffoderat, subsidente cuniculo repetēte labitur. Verum præter spem utrorumque; animi affecti sunt. Nam Iudæi quidē, quibus mororem esse oportebat, quod ruina præter spem acciderat, et aduersus eā præeantibus nō fuerant, tanquā maneres Antonia cōfidebāt. Romanorum autē inopinatā lætitiā ex celeri subuersione natā, cōspectus alius murus, quē intrinsecus Ioannes adificauerat, citō restinxit. Veruntamen priore facilius oppugnatio uidebatur. Tunc enim & ascensum per ruinas promptiorē, & Antonia esse infirmiorē murum qui recens erat, citōque; destrui posset arbitrabantur. Nemo tamen eū audebat ascendere: quod ei qui primus id tentauisset, certissimū esset exitiū. Titus uero spe atque oratione putās alacritatem pugnantium excitari, & adhortatione atque promissis sæpe quidem periculorum nasci obliuia, interdum autem moriē solere continui, in unum congregatos fortissimos experiebatur dicens: Commilitones, hortari quidem ad ea quæ periculum nō affirū, aperit & ipsis qui rogantur,

¶

Et qui eos rogāt, ignavia reprehensionē parit:
 exhortatione autē opus est in solis rebus ambi-
 guis: quippe illa per se quicq; gerere dignum
 est. Itaq; difficile nobis in murum esse ascēsum
 ipse profiteor: quod autē vel maxime oporteat
 gloria cupidos pugnare cum difficillimis rebus,
 pulchrūq; sit cū laude mori, nec erit infructuo-
 sum si qui primi fortiter fecerint, prosequar.
 Prīmū quidē nos illud hortetur, quod nōnullos
 fortasse deterreat, Iudaorū patiens animus, Et
 in aduersis rebus dura cōstantia. Romanos enim
 eosq; milites, quibus in pace bella discere, in
 bello autē vincere consuetū est, à Iudeis manu
 vel animo superari turpissimum est: idq; in fine
 victoria, cū etiā Dei nitamur auxilio: nanq;
 offensiones nostrae, Iudaica desperationes sunt.
 Illorū autē clades, fauore Dei nostrisq; virtuti-
 bus crescūt. Etenim seditio, fames, obsidio, mu-
 rorūq; sine machinis casus, quid sit aliud q̄ in
 illos ira Dei, nostrūq; adiumentū. Igitur nō so-
 lū deterioribus inferiores uideri, sed etiā diuinū
 praesidiū prodere, nobis non cōuenit. Quo pacto
 autē nō turpe uideatur, Iudeos quidē quib' nō
 magni pudoris est vinci, qui seruire didicerint,
 quo minus in posterū id patiātur, mortem con-
 tēnere, atq; in nos medios frequenter excurrere,
 non victoria spe, sed ostētationis gratia: nos au-
 tem totius penē terra marisq; victores, quibus
 etiā non vincere probro habetur, otiosos seden-

tes, ne semel quidem in hostes, aliquid audaciter
 expertos, famem ac fortunā cum his armis ope-
 riri? maxime cū paruo discrimine totū possitis
 efficere. Deniq; in Antonia si ascēderimus, ha-
 bebimus civitatē. Nam & si pugnandū sit ad-
 ner sum intus positos, quod nō arbitror, attamē
 capiti ac respirationi hostiū insedere victoriam
 nobis plenissimā repromittit. Equidem prae-
 missa nunc eorū laude, qui in bello cecidere, &
 immortalitate, qui Martio furore p̄strati sunt,
 ex morbo pacis tēpore mortē aliter sentiētibus
 imprecor, quorū anima cum corpore sepultura
 dāatur. Quis enim virorū fortū nescit, quod
 animas in acie ferro corporibus absolutas, pu-
 rissimum elementū aether hospitio receptas in-
 ter sidera collocat: manesq; se bonos ac propi-
 cios heroas vidēdos offerunt posteris suis? Quas
 verò morbus corporis tabesq; consumpserit, &
 si maximē probris ac piaculis purgata sint, sub-
 terranea tenebra operiunt, atq; oblitio susci-
 pit, corporis simul & vita ac memoria sine cir-
 cūscriptas. Quod si necessario mors homini de-
 creta est, ad hoc autē omni morbo lenius est, ser-
 vi ministeriū, cui non videatur ignavum nega-
 re usui, quod debito redditurus sit. Et hac qui-
 dem veluti servari nequeāt, vel qui conati fue-
 rint, prosecutus sum. Est autē salutis spes in ma-
 ximis quoq; periculis qui virilē animū gerunt.
 Primiū enim quod decidit patet incessni: deinde

totum quod adificatum est, facillime dissolui potest. Nosq; plures hoc opus aggredientes, alius alij p̄ adhortatione fietis atq; subsidio: uestraq; obstinatio breui animos hostium frangat: ac fortasse nobis, si eam tantū exproimus, incruenta res efficietur. Etenim ascendentes quidem nos prohibere scilicet conabuntur: si uerò clim, uel etiam per nim aliquid egerimus semel, quamuis paucos non sustinebunt. Me autem profectò p̄uideat, nisi qui primus hoc fecerit, inuidendum remunerationibus fecero: & qui uixerit quidē nunc aequalibus prae sit: beatissima uerò premia sequantur occisos. Talia dicente Tito, cetera quidem multitudo periculi magnitudinem timuit: eorum uerò unus, qui in cohortibus militarent, Sabinus nomine, genere Syrus, uir & manu simul & animo fortis apparuit: licet si quis eum ante uidisset, quantū ex habitu corporis, ne specie quidem militem esse credidisset: erat enim colore nigro, exilis habitudine: sed anima quadam heroica in macro corpore, atq; angustiore uiribus suis habitabat. Cum primus itaq; surrexisset, Dedo me, inquit, tibi alacri animo Caesar, & ante omnes in murū ascendo: atq; opto quidē, ut uires ac uoluntatem meā sequatur fortuna tua: quod si capto casus inuiderit, scito me non praeter spem, quod res aliter efferit, sed q̄ sic decreuerim, pro te moriturum. His dictis, & sentū laeta manu capiti praetendens,

dens, stricloq; dextera gladio, circa horam diei sextā murū petebat: sequebātur autē ex alijs, q soli eius viribus amuli esse cupiebant, undecim viri. Multo autē oēs antecedebar diuino quodā impetu excitatus, cū de muro custodes iaculis et sagittis undiq; infinitis appeterēt, atq; ingētia saxa deuoluerent, quae nōnullos de undecimo deiecerūt. Sabinus autē missilibus occurrēs, licet obrueretur sagittis, nō tamē ante impetū cohibuit, q summa muri prehenderet, hostesq; in fugā uerteret: virib⁹ enim eius atq; animi pertinacia territi, pluresq; ascendisse rati nō steterūt. Qua in re fortunam quia ueluti uiribus inuideat, semperq; praeclaris facinoribus officiat nō incusauerit? Siquidē hic uir neq; ab incepto errauit, et offensione lapidis cū maximo crepitu pronus decidit. Vnde factū est, ut Iudaei reuersi, ubi solū Cy iacentem uidere, ex omni eū parte iaculis peterent. Ille uerò genibus nixus, et scuto protectus, primo quidē ulciscēbatur hostes, multosq; ad se appropinquātes sauciavit: nūnerū autem multitudine remisit dexterā: Cy ad extremū priusquā redderet animam sagittis est obrutus, uir dignus pro fortitudine qui meliori fortuna ueretur: pro mensura uerò crepii facinoris cecidit. Cateri autem tres penē iam summa tenentes, obruti lapidibus perierūt, Cy octo sauciati detracti, Cy in castra relati sunt. Haec quidem tertijs die mensis Iulij gesta sunt.

Roman

Romani Antoniam inuadunt, & à Iudæis repelluntur.

CAP. II.

BIduo autē post, viginti de numero ex-
bantiū per aggeres militū cōgregati, signū
ferū ordinis sui, & duos quosdā ex ala equitū,
& tubicinē unū ad se vocā: nonaq; noctis ho-
ra per ruinas ad Antoniā otiose procedūt: oc-
cisis autē primis custodib. somno oppressis, mu-
rū obtinet, ac buccina signū dari precipiūt: quo
ceteri quidē nigiles subito exuscitantur, & fu-
giūt priusquā multitudinē qua murū ascende-
ras, cerneret. vā & timor illis, & tuba imaginē
quandā, ut magnū hostium numerū ascendisse
crederent, ostēdit. Caesar autē signo audito, pro-
perē armat exercitū, & cū ducibus primis li-
clorū caterva comitatus, ascēdit. Cū autē Iudæi
ad templū interius cōfugissent, ipsi quoq; per cu-
niculū irruerunt, quē Ioānes aduersum Roma-
norū aggeres aperuerat. Dispositiq; amborum
agminū seditiosi, tam Ioannis q̄ Simonis, arce-
bāt eos summa vi atq; alacritate repugnandi:
siquidē excidiū finē putabant, locū sanctū pene-
trasse Romanos, quod & his victoria principiū
fuit. Ad ipsum autē adytū validissima pugna
committitur: his quidē templū vi occupare cer-
santibus, Iudæis nerò Antoniā uersus eos re-
pellentibus. Et sagitta quidem ac hasta utrisq;
inutiles erant, strictis autem ensibus dimicabāt.
Neq; conflictu discerni poterat, ex qua parte
x k 3 quisq;

quisq; pugnaret, permixtis viris et propter angustias permutatis, cū et uocis intellectū magnitudo cōfunderet, multaq; mors esset uirinq;, armaq; simul et cadavera iacentiū cōculcata frāgerent praeliātes. Semper antē si bellū fluctuans gravasset alterā partē, potiorum exhortatio et inferiorū conquestio nascebatur. Neq; aut fuga aut persecutioni locus erat: sed propinqua mutationes cōfigētiū, et inclinationes p̄mixtē fiebāt exercitus. Qui nerò inter primos steterissent, aut occidēdi aut moriēdi necessitatē habebant, q̄ refugere nō dabat: nā et posteriores utriusq; partis, suos in frontē urgebāt, nullūq; inter dimicantes bello uacnū interuallū reliquerāt. Cū autē Iudaeorū animi Romanorum peritiā uincerent, iāq; omnino tota acies pelleretur (à nona enim hora noctis ad septimā usq; diei pugnabant) hi quidē simul omnes excidij periculū pro nutrimento uirtutis habebant: Romani nerò exercitus parri (nondū enim ascenderant legiones, illisq; spes pugnantium nitebatur) satis esse nisum est in praesentia, Antoniam obtinere.

De Iuliano Romano milite insigni fortitudine.

CAP. III.

Iulianus nerò quidā cēturio ex Bithynia nō ignobilis, quē in illo bello et armorū peritia et uiribus corporis et animi spiritu omniū fortissimū ipse cognoui, ubi Romanos iam cedere et male repugnare cōspexit (propter Tuum

antem

autem apud Antoniam stabat) subito profiliit, iamq; Iudeos vincentes solus ad interiorē usq; repli angulū persecutus est. Fugiebat autē universa multitudo, neq; vim eius neq; audaciā hominis esse opinantes. At ille per medios ruens, quos alios aliō dissecerat, ipsos quos occupasset interficiebat: eaq; facie nihil Cesari admirabilius, aut alijs horribilius visum est. Verū & ipsam profectō fata persequabantur, quā ab homine vitari nō possunt. Calceos nāq; habēs, creberrimis atq; acutis clavis, ut ceteri solēt milites, fixos, dū strato saxeis crustis solo curreres, labitur: magnoq; cū armorū sono deiectus, in tergum fugientes reduxit. Et Romanorū quidē clamor ex Antonia sublatu est, saluti eius muentiū: Iudai verò multi simul gladijs & hastis undiq; seriebāt. Ille autē multā quidē ferri vim sento excipiebat: saepe autē conatus erigere se, percutientiū multitudine renoluitus est, & iacens tamē gladio multos perculis: nec enim cito perēptus est, quādo galea et thorace omnia mēbra neci opportuna sepius erat: nanq; diu cernicē cōtraxerat, donec cōcisis alijs eius membris venisire vires, cū ei nemo auderet succurrere. Nivius autē dolor Cesarē tenuit, ubi tanta fortitudinis virum in cōspectu tanta multitudinis vidit occidi: et quod locus se quidē intercludebat auxiliū ferre cupientē, alios autē, ne possent, metus impendebat. Iulianus igitur diu cū morte

luctatus, cum non paucos interfectorum suorum
 sancios reliquisset, agrè perēptus est: magna sui
 gloria, non apud Romanos tantum & Cesarē,
 uerū apud hostes quoq; relicta. Indai uerò
 etiam mortui rapto corpore, Romanos in fugam
 uersos, in Antoniā conclusere. Fortiter autem
 in eo pralio decertauere, Alexas quidē & Cy
 phthaus, ex agmine Ioannis: ex parte uerò Si
 monis, Malachias, & Merionis filius Indas,
 & Sosa filius Iacobus, dux Idumaorum: Ze
 losa uerò fratres duo filij Iairi Simon & Indas.

Iosephi oratio pro deditone Iudeorū & pro
 fugium eorum. CAP. IIII.

Tuus autē militibus suis imperas Anto
 nia fundamēta diruere, facileq; ascensum
 cuncto exercitui preparare. Ipse uerò Iosepho
 ad se uocato (nāq; audierat eo die, qui erat mē
 sis Iulij septimus decimus, diuinā obseruantia,
 qua eneelechismos uocatur, uirorū penuria de
 fuisse, eaq; re populū nimis dolere) iterum dici
 Ioāni praecepit qua ante mādauerat: quòd etiā
 si quis eū pugnandi senus amor teneret, cū qua
 placeret ei multitudine ad bellū progredi lice
 ret, dum modo nō unā secum & ciuitas interi
 ret simul & templum: sanctū tamen locū nio
 lare desinere, neue in Deum nefas admitteret.
 Potest autē habere si uellet, sacra intermis
 sa celebrare p Iudaos quos ipse delegisset. Itaq;
 Iosephus, ne soli Ioāni hac intimarētur, sed etiā
 plus

pluribus, unde exaudiri posset constitit, & mādāta Caesaris Hebraico sermone differtit. Multum autē eos quo patria parcerem precabatur, ignēq; depellerēt iam tēplo contiguum, Deoq; nota redderent cōsuetā. His dictis populus tristitia simul & silentio tenebatur. Multis autē cōiūis tyrannus Iosepho cū execrationibus lacerato, postremo addidit, nunquā sibi excidium esse metuendū, quoniā Dei ciuitas esset. Atq; cū exclamatione, Sanē uerō, inquit Iosephus, eā purā Deo conseruasti, inuiolataq; sancta mansere: nec in eam cuius speras auxiliū, quicquam impium deliquisti: sed solēnia sacra cōsequitur. Et si quidē tibi quisquā quotidianū auferas cibum, impiū eum hostē putabis: Deū uerō, quē perpetua religione prinaueris, belli auxilio speras futurum? Et Romanis peccata imputas? qui nostras leges etiā nunc tuētur: & qua ipse inuercidisti sacra, Deo reddi cōpellunt. Quis non inopinata mutationis causam gemat, ac defleat ciuitatē? cū alieni quidē, hostesq; impietatē tuā corrigāt: in uerō Iudeis, & inter leges educatus, illis quoq; in has sanior inueniaris. Atqui Ioannes etiā pœnitere malorum, nō est turpe in rebus extremis, bonūq; tibi exemplū patriā seruare cupiētis propositū est, Iechonias rex Iudeorū, qui quōdā Babylonis bellū sibi inferētibus, sponse ciuitate priusquā caperetur excessit, & eam cognatione sua uoluntariā captiuitatē sustinuit.

stinuit, ne hac sancta hostibus proderet, Deiq;
domū uideret exuri. Ob hoc sacra Iudeorū cō-
memoratione laudatur, eūq; memoria trāsmissa
per secula semper noua immortalē posteris tra-
didit. Bonū ō Ioannes exemplar, & si periculū
præsto sit: ego autē ueniā quoq; tibi à Romanis
spōdeo, dū memneris, q̄ gentilis moneā, & Iu-
dæis ista promissam, spectariq; oporteat, quis sit
author, & unde consiliū. Absit enim unquam
me ita captiuum uinere, ut genus aut leges pa-
trias obliuiscar. Rursum indignaris et clamis,
mihiq; maledicis. Etiam acerbiora mereor, qui
hæc aduersus fata suadeo, Deiq; sententia con-
demnatos seruare contendo. Quis ignorat scri-
pta ueterum prophetarū, & responsū impē-
dens miserrime ciuitati? Iam tunc enim eius
excidiū pradiexere, cū quis homicidiū gentile
cepisset. Vestrorum autē cadauerū non ciuitas
tantū, sed etiam templum omne repletum est.
Deus planē, Deus ipse cum Romanis ignē sibi
lustrationis infert, totiūq; scelerum plenā exurit
ciuitatem. Hæc Iosepho cum fletu & lacry-
mis prosequente, nox eius singulibus interrū-
pta est. Et Romani quidem miserati dolorē, ad-
mirati sunt. Ioannes autem eīsq; socij magis
contra Romanos irritabantur, illi quoq; capere
cupientes. Nobiliū tamē plurimos cōmouit eius
oratio. Et nonnulli quidem seditiosorum custo-
dias formidantes, locis suis manebant, iamdudū

cervi de suo pariter & civitatis exitio. Fuerunt
autem, qui capto discessionis tempore, ad Ro-
manos confugere: in quibus erant pontifices Io-
sephus & Iesus. Filij vero pontificum, tres qui-
dem Ismaëlis, cui apud Cyrenen fuerat capus
abscisus, & Matthia quatuor: aliterius vero
Matthia unus, qui post interitum patris ansu-
gerat, quem Simon Giora cum tribus filijs, ut
suprà dictum est, interemit. Multi autem nobiles
cum pontificibus defecerunt eosque imperator cum
per alia humanè suscepit, tum sciens in alieni-
genis moribus illis versari molestum esse, in Go-
phnam dimisit, ut ibi manerent interim, multas
etiam pollicitus possessiones cuique peracto bello
se redditurum. Illi quidem in destinatum muni-
cipium Ieri cum omni cautione discedunt. His
autem in civitate non visis, rumor seditiosus ite-
rum diffamatus est, quod Romani transfugas occi-
dissent, ut hoc metu videlicet à fuga reliquos
deterrerent. Et paulisper quidem hac calliditas
eorum, sicut antea, valuit, timor autem profu-
gere cupientes inhibuit. Rursus autem postquam
eos Titus revocatos à Gophna cum Iosepho mu-
rum circumire, & populo conspici iussit, multi
ad Romanos fugiebant. In unum vero congre-
gati, & ante Romanos stantes, cum lacrymis
atque ululatu seditiosos rogabant, primo quidem
ut in civitatem Romanos susciperent, patriam-
que servarent: si hoc displiceret, saltem de sano

exirent, templumq; sibi liberarent. Nec enim
 ansuros sine maxima necessitate Romanos ignē
 sanctis immittere. His illi magis aduersaban-
 tur, multaq; in transfugas nociferari conuitia,
 supra sacras portas iacula & baliſtas & sa-
 xorum diſpoſuere tormenta, ut omne quidē cir-
 cum ſanctum ſpatium multitudine mortuorum
 ſepulcro, templū uerò ipſum caſtello ſimile ni-
 deretur. In loca uerò ſancta & inaccessa, cū ar-
 mis adhuc & manibus gentili eade calensibus
 inſiliebant: & ad hanc proceſſere legis iniuriā,
 ut quam Iudaos indignationem oporteret exer-
 cere ſi hac Romani admitterent, ea tunc in Iu-
 daos propria ſacra temerātes, uiceretur Romani
 milites. Nemo ſanē fuit eorū, qui non eum ho-
 nore templū aſpiceret, atq; adoraret: latronesq;
 optaret, antequā immedicabile malum contin-
 geret, pœnitere. Titus autē dolens uicem eorū,
 iterum Ioannē eiusq; ſocios increpabat, dicēs:
 Nōne uos, ō ſceleratiſſimi, cancello ſanctū lo-
 cum protexiſtis? Nōne literis Græcis ac no-
 ſtris incisas tabulas conſtituiſtis, quibus ne ſe-
 pta cuiquā transgredi liceret edicitur? Nōne
 eos qui trāſiſſent, quamuis Romanus quis eſſet,
 nobis necare permiſimus? Quid igitur in eo
 etiam mortuos cōculcaſtis, ō nocētiſſimi? Ans
 cur templū & externi & gētilis ſanguinis con-
 fuſione polluiſtis? Teſtor ego patrios deos, & ſi
 quis unquā hunc locū ante aſſpexit. (nunc enim
 nemo)

neminem credo) itemq; teslor & exercitū meū
 & Iudaos qui apud me sunt, & nos ipsos, q̄ nō
 ego nos uiolare hac cōpellā: quin et si locū acies
 uestra mutauerit, neq; accedet ad sancta quispiā
 Romanorū, neq; quicq̄ in eorū cōtumeliā faciet:
 seruabo autē nobis etiam templum nolentibus.

De iterata pugna, exstructis aggeribus, & excur-
 sionibus Iudzorum.

CAP. V.

HAcc Iosepho internuntiante principis
 dicta, latrones ac tyranni existimantes
 non beneuolentia, sed timiditate hos sermones
 fieri, in superbiam tollebantur. Titus autē, qui
 neq; seipso miserari eos, neq; templo parcere
 prospiciebat, rursus bellum gerere decreuit. Sed
 uniuersum quidem his militem, q̄ locus eū non
 caperet, inferre non poterat. Tricenis autem de
 singulis centurijs uiris fortissimis lectis, etiā chi-
 liarchis singulis millenos attribuit: hisq; duce
 praeposito Cereali, hora noctis nona inbet in eu-
 rodias impetum fieri. Cū autem ipse quoq; in
 armis esset, unaq; descendere statuisset, amici eū
 propter periculi magnitudinem ducumq; dicta
 continuerunt: plus enim operis eum in Anto-
 nia praesidentē militū certamini facturum esse
 dixerunt, quā si periculū subisset: omnes enim
 fore sub oculis imperatoris optimos bellatores.
 His dictis paruit. Deinde ob hoc solum se ma-
 nere locutus ad milites, ut de eorum uirtute in-
 dicaret: ne aut fortis quisquā indonatus abiret.

aut

aut cōtra impunitus ignavus lateret, sed omnium
spectator ac testis fieret ipse, qui & ulciscendi
& remunerandi esset dominus: illos quidem ad
aciem hora qua supra memoratum est, dimisit.
Progressus autē ad speculam in Antonia quid
fieret expectabat. Verum hi qui missi fuerant,
non ita, ut sperabant, somno oppressos invenire
custodes: sed coortis cū clamore, confestim ma-
nus conseruere, excubitorum autē tumultu ex-
citi ceteri caternatim excurrere. Itaq; primorum
quidem impetum excipiebant Romani: qui an-
tem illos sequerentur, in agmē proprium incide-
bant, multisq; suorum velut hostibus utebantur.
Vocis namq; agnitionē cōfusus partium clamor,
oculorum autē singulis nox ademerat: cum pra-
eterea quosdam furor cacos, alios iracūdia, alios
timor efficeret: idcirco obuiū quēq; sine discre-
tione feriebant. Romanis quidē scutorū coniu-
ctione septis, & per globos profiliētibz, igno-
ratio minus nocebat: signi enim sui quisq; me-
minerat. Iudai uerò disiecti, iam impetus quā-
recessus temere facientes, saepe imaginē inter se
hostium alijs alijs demonstrabant: cum reuer-
tentem suam quisq; per tenebras, quasi Roma-
num aggredientem exciperet. Deniq; plures à
suis quam ab hostibus sauciati sunt, donec orto
die, visū iam pugna discernere: & in acie
stantes ordine, sagittis atq; telis uterentur. Ven-
iri uerò cedebant, neq; labore fatigabātur. Sed
Romani

Romani quidem & sigillatim, & multi simul in conspectu imperatoris de uirtute certabant: illumq; diem sibi quisq; promotionis initiū fore putabat, si fortiter dimicasset. Iudaeis autem & proprium cuiusq; periculum, & q̄ templo incruerent, ministrabat audaciam: quod tyrannus stans hos rogaret, alios verberaret, & ad pugnandū interminationibus incitaret. Commisus autē plerunq; pugnatū est, sed cito & breui momēto praelia mutabātur: neutra enim pars prolixum fuga spariū uel persecutionis habebat. Pro suorum autē euentu ex Antonia tumultus erat, & confidere superantibus, & stare si fugerent, acclamantiū: eratq; ueluti quoddam belli theatrū: nec enim uel Titū uel alios, qui una erāt quicquā eorū quae in pugna gererentur latebat. Postremò nona hora noctis cepto praelio, quinta diei dissoluti sunt, cum neutri eo loco unde pugna iniere certa fuga cessissent, uerū mediam in anticipiti praelio uictoriā reliquissent. Romanorū quidem plurimi nobiliter decertarunt. Iudaeorū uerò partis quidem Simonis, Judas Mertonis filius, & Simon Iosia, Idumaiq; Iacobus, & Simon, hic Cashla filius, Iacobus autē Sosa, de Ioannis autē socijs Gypthaeus & Alexas: & de Zelotīs, Simonis filius Iairi. At Romanorū reliqua manus, die septimo subuersis Antonia fundamentis, latā uiam usq; ad templū fecit, admotaq; muro legiones,

mox aggeres inchoabant: unū contra interioris templi angulū, qui ad septentrionē orientemq; spectabat: alterum cōtra extram, ad aquilonis partem inter duas portas adificatā. aliorū duorum unū contra porticum occidentale templi exterioris, alterū contra septentrionale. Magno tamen opus cum labore ac miserijs proficiebat, cum materias à centesimo usq; stadio deportarent. Interdum autem insidijs ladebantur, cum ipsi quidem nincendi facultate minime carerēt, Iudæis nerò propter desperationē salutis audacioribus uterentur. Nonnulli enim equitū, quoties ad ligna siue fœnū colligendū exissent, interea dum id facerent, equos suos frenis exutos pasci sinebant: quos Iudæi per cuneos erumpentes rapiebant. Itaq; cum id crebro fieret Caesar existimans, quod erat verū, negligentia suorum magis quā Iudæorū virute rapinas consingere, tristi animadversione ceteros ad equorum custodiam revocare statuit: unoq; milite qui equū perdiderat morte damnato, eo metu equos suos ceteris conseruavit. Nunquā enim eos posthac in pascua dimittebant, sed tanquā natura his connexi ad necessitatē egrediebātur. Illi quidē templum oppugnabant, aggeresq; erigebant. Aliqua nero die post eorū ascensum, muli sedizioforum, quos rapina defecerant & fames urgebat, congregati, in prasidia Romanorū, quæ Eluōn montem versus collocata erant, circa undeci

undecimam diei horam impetum faciunt: sperabant enim primo quidem inopinatos, deinde curandi corporis causa quiescentes, facile decipi posse. Verum cognito illorū conatu, Romani de proprijs custodijs celeriter collecti obstabāt eis, murū transcendere ac perrūpere uolenter ambitum conatis. Conflato autē uehementi pralio, & alia multa ab utraq; parte fortiter gesta sunt: cum Romani prater fortitudinē etiam bellandi peritia, Iudai uerò immoderato impetu et effrenatis animis uterentur. Dux autē his pudor erat, illis necessitas: nam & amittere Iudeos, ueluti laqueis irretitos, Romanis turpissimum uidebatur: & illi unam spem salutis, si murum ni perrumpere possent, habebant. & quidam ex ala equitum, Pedanius nomine, Iudais in fugā uersis, atq; in uallem coactis equo in aduersum montem à latere incitato praterne elus, rapit unum ex hostibus fugam petentem, inuenem & grauem corpore, & armis undiq; septum, talo comprehensum. Tantum se inclinauit equo corrente, tamamq; dextera nimisq; caeteri corporis, & equestris peritia demonstrauit. Iste quidē tanquā munus aliquod rapuisset, captiuum ferens, ad Casarem uenit. Titus autē uires eius qui ceperat admiratus, & captiuo, quia murum aggredi tentauerat supplicio tradito, ipse templi oppugnationē curabat, utq; aggeres maturò fierent perurgebat.

Inter qua Iudæi aduersus prælijs malè tractati, tumefcente paulatim bello & in templi serpente perniciem, sicut in putrefacto corpore affolet, membra peste occupata, praueniens ne ulterius procederet, abscindebant. Porticus enim parte, qua ab Aquilone in orientem pertinet, Antonia iungebatur, incensa, deinde ad x. x. ferè cubitos abrupte, immisso sanctis incendio manibus suis. Biduo autè post, prædicti mensis uicesimo & quarto die, Romani porticum inflammare: & usq; ad quartumdecim cubitum igne progressi, Iudæi similiter eam abijciunt, neq; omnino recedentes ab operibus. & Antonia continentia dirimentes, cum liceret eis ac deberent incendium prohibere. Itaq; immisso igne, cursum eius otiose pro sua utilitate metiebantur. Circa templum autè nunquā prælia cessauere: sed frequens erat paulatim contrasse excurrentium pugna. Hisdem autem diebus, quidam ex Iudæis, uir & corpore breuis, & uultu despicabilis, tamq; genere quā rebus alijs nihilissimus, Ionathas nomine, progressus ad Ioannis pontificis monumentū, cum alia multa superbe ad Romanos prolocutus est, tum quæ fortissimum haberent ad singulare prælium prouocauit. At qui contra steteret, multi quidem dedignabantur: erant autè inter eos (ut affolet) etiam qui timerent: quosdam uerò non inconsulta monebat ratio, cū mortis cupido non debere

confli

confligere. Nam qui de salute desperassent, eos neq; cunctos impetus habere, neq; Deū uereri: & cum his in discrimen uenire, quos neq; uincere magnum sit, & nunci cū dehonestamento periculosum, non fortitudinis sed ferocitatis uideri. Quum autē diu nemo procederet, multaq; Iudaeus eorū timiditati illuderet, homo arrogās & superbus, Romanus ex ala equitum nomine Pudens, insolentiam eius exosus, fortasse autem etiam corporis breuitate sublatu, inconsultē profiliē: & ceteris cōmissa cū eo pugna risum praeiuit, a fortuna proditus. Lapsu enim Ionathas interfecit: deinde pede supra mortuum posito, laua scutu, dextraq; cruentu gladiū cornscabat: armisq; cum fremitu cōcassu, exercitui & iacenti insultans, spectantes Romanos increpabat: donec eum tripudiantem & uana iactantem, Priscus centurio sagitta transfixit: eoq; facto, & Iudaeorum & Romanorum clamor narius excitatus est. Ille autem dolore in uertiginem tortus, supra corpus hostis incubuit: belliq; felicitatem ratione carentem quam melox ultio sequeretur ostendit.

Romani flammis percunt dolo Iudaeico, & de
 Artorio quodam.

G. A. P. VI.

S Edisiosi uerò templū tenentes aperte quidē & quotidie militibus in aggeribus positis repugnabant. Vicesimo autem septimo die praedicti mensis, huiusmodi dolum excogitant. Oc-

cidentalis porticus spatium, quod inter cubmen
 & trabes erat uacuum, syluis aridis, itemq; sulfu-
 re ac bitumine replere. Deinde uelut oppres-
 si cedebat. Quare multi quidem temerarij fugien-
 tibus inflabant, & in porticum ascendere positis
 scalis nitebantur: qui uero prudentiores erant,
 nullam fuga causam Iudaeis fuisse cogitantes, lo-
 eis suis manebant. Verum porticu repleta his
 qui ascenderant, ignem immittunt Iudaei: excita-
 taq; undiq; subito flamma Romanos et qui extra
 periculum steterunt ingens stupor inuasit, &
 desperatio quos incendium ceperat occupauit:
 flammis enim cincti semetipsos reuersum in op-
 pidum, alij uero in hostes precipitabant: multi
 spe salutis desilientes in puteos, ilico debilita-
 bantur: alios, dum conantur, praeueniebat incen-
 dium: alij ferro flammam anteneriebant: statim
 uero & alios fugientes ignis comprehendebat,
 plurimum peruagatus. Caesarem uero licet morien-
 tibus indignaretur, qd iniussi porticum ascende-
 rant, misericordia tamen eorum tetigit. Cumq; ne-
 mo prohibere posset incendium, hoc erat tamen
 solatio pereuntibus, quia uidebant eius dolorem,
 pro quo ipsi animam perderent. Vociferans enim,
 & ante alios prosiliens, & comites suos quam
 possent auxilium ferre obsecrans, cernebatur.
 Eumq; uoces & affectiones quisq;, uelut ali-
 quam praeclarissimam sepulchram, secum auferens
 moriebatur. Nonnulli tamen recepti in partem
 porticus

porticus latiore, flammarū quidem periculum
 euasere: obseſſi autem à Iudæis, cū diu ſaucij
 reſtiſſent, poſtremò uniuersī cecidere. Poſt o-
 mnes autē quidam iuuenis, nomine Longus, to-
 ti huic ornamēto fuit calamitati: & quamuis
 ſigillatim digni ſint memoria qui perire, omniū
 tamen fortiſſimus demonſtrauit. Quem Iudæi
 quidem, & quia fortis erat, & quia interficere
 eum cupiebant, ad ſe deſcendere promiſſa fide
 hortabantur. Frater uerò eius Cornelius, qui ex
 altera parte ſtabat, ne gloriam ſuā Romanamq;
 mulſiam dehoneſtaret orabat: cui magis obtem-
 perauit, ſublatoq; alius gladio, ut ab utriſq;
 partibus cerneretur, ſemetipſum occidit. Eorū
 autē quos ignis obſederat, Artorius quidam,
 calliditate ſeruatus eſt. Appellato enim clara
 uoce Lucio quodam, cōmilitone & contuber-
 nali ſuo: heredem te, inquit, relinquo totius pa-
 trimoniij mei, ſi me exceperis. Cū autē ille prō-
 pto animo accuſſiſſet, ipſe quidē qui ſe in eum
 proiecerat, nixit: Lucius uerò pondere oppreſ-
 ſus, conſtratoq; lapidibus ſolo alliſus, continuo
 moritur. Ea calamitas pauliſper quidem Ro-
 manis triſtitiam comparauit, in poſterum ta-
 men cauiores effecit, & aduerſus Iudaorum
 inſidias inuit, quibus plerunq; loca moresq; ho-
 minum neſcientēs ladebantur. Exuſta eſt uerò
 porticus ad turrim uſq; Ioannis, quam ille belli
 tempore quod cū Simone gerebat, ſupra poſtes

qui in Xystū ducerent adificauerat : reliquum
 uerò Iudæi, postquam consumpti fuerant qui
 ascenderant, absciderunt. Postero autem die Ro-
 mani quoq; porticum quæ in Borea parte fuit,
 ad orientalem usq; totam incendunt: continen-
 tem angulos eius, quæ appellatur Cedronos, su-
 per uallem adificata: unde etiam profunda erat
 & horribilis eius altitudo.

De fame Iudæorum.

CAP. VII.

Circa templum quidem ita se res habebat.
 Eorum uerò qui per ciuitatem fame cor-
 rumpebantur, infinita multitudo moriebatur.
 Inenarrabiles autem clades eueniebāt. Per sin-
 gulas namq; domos sicubi aliqua uestigia cibi
 apparuissent, bellum ilico gerebatur : & ani-
 cissimi inter se ad manus ueniebant, miseris di-
 ripientes animis uiaticum. Fides autem penu-
 ria nec morientibus habebatur: sed etiam quos
 uiderent expirare, scrutabantur latrones : ne
 quem fortè cibum sine occultans quispiam, mo-
 reretur. Ipsos autem spes egestate nictus hian-
 tes, ucluti canes rabidos decipiebat : & impin-
 gentes in ostia, tanquam ebrii ferebantur, eas-
 demq; domos bis ac ter eodem momento despe-
 ratione inquietabant: omniaq; dentibus neces-
 sitas subigebat : & ea colligentes quæ nullum
 quamuis sordidissimum uictorum animalium
 non horreret, comedere periebantur. Denique
 nec cingulis nec calciamentis abstinere, coriaq;
 scoria

sentis detracta mandebant. Quin etiam fœni ueris laceramenta niſtui habebantur: cuius nonnulli exiguum pondus quatuor Atticis uenun dabant. Et quid opus eſt ſanis improbitatem ex rebus anima carentibus demonſtrare? Faſtum enim relaturus ſum, neque apud Græcos, neque apud Barbaros cognitum, & dictu quidem horrendum; auditu uero incredibile. Itaq; libenter hanc calamitatem intermitterem, ne mei ſiri me poſteri aſtimarent, niſi teſtes multos haberem, & fortasſe pœria frigidam referrem graſiam, parcius ea differens, quorum ſata perpeſſa eſt.

De muliere quæ per famem filiũ coxerat. C. V I I I.

Mulier quædam ex numero trans Iordanẽ habitantium incolarum, Maria nomine, Eleazari filia de uico Vetezobra, quod ſignificat domus hyſſopi, genere ac diuitijs nobilis, cum alia multitudine refugiens in Hieroſolymam recepta, cum cæteris obſidebatur. Huius alia quidem bona tyranni diripuerunt, quæ ex tranſjordanis locis in oppidum comportauerat. Reliquias uerò conditorum, & ſi alimẽta reperiffent, irrupientes domum eius ſatellites, quotidie auſerebant. Grauius autem mulier indignabatur, proptereaq; ſapiſſimè raptoribus maledicens, et imprecans, eos contra ſe uehementius irritabat: cum neq; iratus, neq; miſerans, eam quiſquã uellet interficere. Sed niſi qdẽ parãdo

alijs parabat: undiq; autem adempta iam erat et
etiam rapiendi facultas, famesq; uisceribus et
medullis irrepserat. Plus uero quam fames ira-
cundia succendebat. Igitur ui animi ac necessi-
tate impulsus, rebus aduersis contra naturam ex-
citat: rapioq; filio, quem lactentem habebas,
miserum te, ait, infans, in bello et fame et se-
ditione cui te seruauero? Apud Romanos etiam
si uixeris, seruiturus es: fames autem praeuenit ser-
uitutem: his uero seditiosi saniores sunt. Esto igitur
mihi cibus, et seditiosis furia, et humana
uita fabula, qua sola deest calamitatibus Iudeo-
rum. Et hoc simul dicens, occidit filium, coelumq;
medium comedit, adoptatum uero reliquum ser-
uauit. Ecce autem aderant seditiosi, et contami-
natissimi nidoris odore capti, mortem ei statim,
nisi quod parasset, ostenderet, minabantur. Illa
uero bonam partem se reseruasse respondens, ape-
rit filij reliquias. Illos autem confestim horror ce-
pit atq; demencia, uisq; ipso dirigerunt. At mu-
lier: et hic, inquit, est uere filius et facinus meum:
comedite, nam et ego comedi. Nolo ut sis aut
fortuna molliores, aut matre misericordiores.
Quod si uos pietatem colitis, et mea sacrificia
repudiatis, ego quidem comedi. Reliquum eius me
manebit. Post hoc illi quidem tremantes exierunt,
ad hoc solum timidi, uixq; hoc cibi matri cesse-
re. Mox autem repleta est eo scelere tota ciuitas,
et unusquisque ante oculos sibi cladem illam
prop

proponens, tanquam huc ipse admisisset, horrebatur. Ab omnibus autem quos fames urgebat, properabatur ad mortem: & beati appellabantur, qui priusquā id paterentur interisissent. Cito autem Romanis etiam nuntiata est illa calamitas: eorumq; alij non credebāt, alij miserabātur, multos autem uehementius eius gentis odiū cepit. Caesar autem super hoc Deum placabat: siquidem Iudeis pacem obtulisset, eiq; liberam proposuisset omnium obliuionem qua commiserant. Illos autē pro concordia seditionem, bellū pro pace, pro satietate atq; opulētia famē optasse: & qui proprijs manibus templum, quod ipse eis seruasset, incendere cōperant, huiusmodi alimentis eos esse dignissimos. Veruntamen scelus huius nefandi nictus, ruina sese patria operturū: neq; relicturū in orbe terra, ut sol inspiciat cinis, in qua matres sic uescerentur. Nec matres autē patribus huiusmodi alimenta deberi, qui nec post eiusmodi clades arma deponerent. Simul hac dicens, desperationem hostium reputabat, nec eos sanam mentem recepturos existimabat, qui cuncta iam perculissent, quibus consequam paterēt, mutare sententiā sperabātur.

De expugnatione muri, & incendio templi. C. IX.

Octauo autē die mēsis Augusti, cum duae legiones aggeres perfecissent, ad exedram occidentalem templi exterioris admoueri arietes iussit: cum diebus antē sex, qui firmissimus erat

ariet,

aries, parietem sine intermissione pulsando, nihil omnino profecisset. Verum & huius & ceterorum magnitudinem structura lapidum superabat. Septentrionalis autem porta alij fundamenta suffodiebant: multumq; fatigati, exteriores tantum lapides exellere potuerunt, ab interioribus autē porte sustinebantur. tamq; diu mansere, donec instrumentorū & uectium conatibus desperatis, Romani scalas porticibus applicuerunt. Iudai uerò praueni, ne eas subire prohiberent, eū his congressi dimicabāt. Et alios quidē retro depellentes precipitabant, accedentes alios subsidio trucidabant: multos de scalis egredientes, prius quā se scutis obiegerent, ferientes gladijs praueniebant, nonnullas autē scalas armatorum plenas, in laeue declinantes, deieciēbāt. Unde Romanorum quoq; non parua cades sequebatur. Alij signis ablatis pro his decertabāt, rapinam eorum grauissima fore turpitudini ducentes. Postremo tamen Iudaei & signis potiuntur, & eos qui una ascenderant interficiunt, ceteri uerò clade interuentium perterriti descendunt. Romanorum quidem nemo non aliquo facto opere procubuit. Seditiosorum autem, qui prioribus praelijs etiam tunc fortiter pugnaverunt, & praeterea Eleazarus fratris Simonis tyranni filius. Titus autem eū uideret se alieno templo cum damno & nece militum parcere, ignem portis subijci iussit. Ante hac autem ad eum profugi
 uen

ueniunt, Ananus Ammauninus, Simonis satellites crudelissimus, & Archelaus filius Magadati, idcirco sperantes ueniam, quod Iudaeos uelores reliquerat. Titus autē, cū hāc eorū in Iudaeos crudelitatem audiuit, utrūq; obtruncare decreuit. Dicebat enim necessitate, nō uoluntate uenisse: nec salute dignos esse, incensam ipsorum causa patriam deserentes. Veruntamen cohibuit iracundiam fides, eosq; dimisit: sed non eo loco habendos, quos etiā alios credidit. Iam uerō portis milites ignem admouerant, liquefactoq; argento cito lignum flamma absumpserant, cū subito aucta proximas inde porticus corripueret. Iudaeis uerō ignem circū se uidentibus, corpora simul animiq; ceciderunt: & stupore attoniti adinuare quidem uel extinguere nemo conatus est: stantes uerō aspiciebant, nec tamen his qua absumeretur dolentes, saltem ut quod reliquum esset saluum haberent, animum colligebant. Illo quidem die, et quae secuta est nocte, crescebat incendium: paulatim enim nec simul undiq; inflammari porticus potuerunt. postero autem die Titus parte militum iussa incendium restringere, perq; proxima portis loca uiam sternere, ut facilius agminibus esset ascensus, rectores ad se conuocat: sexq; collectis qui erant procures, Tiberio Alexandro totius militia praefecto, & Sexto Cereali quinta legionis praeposito, et Largio Lepido decima, & Tito Frigio quincade-

cima, cum quibus erat etiam Aeternius Fron-
 to magister duarum Alexandrinarum legio-
 num, & Marcus Antonius Iulianus procura-
 tor Iudae, cōgregatisq; praeterea chiliarchis &
 procuratoribus consilium de templo proposuit.
 Alijs quidem videbatur lege belli utendū esse,
 nunquam enim Iudaos à nouis rebus posse desi-
 nere templo manēte, quò omnes ubicunq; essent
 colligerēt. Nonnulli si templum reliquissent Iu-
 dai, neq; armis pro eo quisquam certaret, conser-
 uandum esse suadebant: si uerò id pugna obui-
 nissens, ignibus consumēdum: quoniam castel-
 lum iam uideretur esse non templum: & piacu-
 lum nō ipse, nerū illi qui id fieri cōgere, com-
 mitterent. Tito autem, nec si super stantes dimi-
 carent Iudai, pro hominibus anima carentia ul-
 ciscēdum esse dicente, neq; se unquā tantū opus
 incensurum: iam enim Romanorū fore hoc da-
 minum, sicut ornamentum quoq; fore imperij, si
 maneret: iam certi quid uellet, ad eius accedens
 sentētiā, Fronto, Alexāder & Cerealis. Tunc
 quidem cōsilium dimisit: iussisq; militibus quie-
 scere, itemq; ducibus ut his in procinctu uali-
 dioribus uiceretur, uiam sternere per ruinas le-
 ctis ex cohortibus imperat, ignemq; restinguere.
 Illo quidē die Iudaos labor timorq; ab impetu
 continuit. Postero autem collectis uiribus, et re-
 cepta fiducia, per orientalem portam cōtra tem-
 pli exterioris custodes, secunda hora diei pro-
 curr

currant. Illi autem primā quidem coitionē fortiter excepere: septiq; scutis, à fronte murū condensa acie imitantur: certum tamē erat eos non diu duraturos, quòd & multitudine infestantiū & animis vincerentur. Caesar autē priusquā uerteretur acies (nam pugnā ex Antonia prosperebat) cum equitibus lectis uenit auxilio, impetum uerò eius nō sustinere Iudai: sed primis interfectis, pleriq; fugam petunt: & cedentibus quidem Romanis, reuerentes instabant: cum autem illi retorsissent, iterū refugiebant: donec circa horam quintam, Iudai ut coacti templum introire cōclusi sunt. Titus autē discessit in Antoniam, decreto postridie mane cum omni exercitu, aggredi, templumq; oppugnare. Sed id planè Dei sententia iam dudum igne damnauerat: euoluūq; tēporibus aderat fatalis dies, qui erat decimus mensis Augusti, quo etiam prius à rege Babyloniorum fuerat cōcrematū. A domesticis autem causam principiumq; sumpsit id incendium. Nam cum paulisper Tui discessu seditioni quiescissent, Romanos rursus aggrediuntur, custodūq; templi cum ignem exterioris fani restinguentibus pugna committitur. Hiq; Iudais in fugam uersis, usq; ad templum accesserunt.

Quemadmodum templum incensum est inuito

Tito.

CAP. X.

Hic itaq; tūc militū quidā, nō expectato cuiusquā edicto, neq; tantū facinus ueritus, sed

sed diuino quodā motus impetu, à contubernali suo sustollitur, et ex ardēte materia raptū ignem in fenestrā inserit aureā, unde ad mēbra circum tēplum edificata de septētrionali regione aditus erat. Flamma uerò excitata, Iudaeorū quidē calamitate dignus clamor exoritur, & ad subueniendum properabāt: neq; iam uita parcēdum rati, neq; uiribus temperādum, amisso eo cuius gratia cauissimū nidebantur: maturē autē hoc Tito quidā nuntiat. Et ille (namq; casu in tabernaculo quiescebat sicut à pralio redierat) exiit, templumq; curriculo petit, prohibeturque incendium: omnesq; post eum duces, & hos agmina perterrita sequebātur. Clamor autē ac tumultus erat tanto exercitu sine ordine concitato. Caesar autem uoce simul ac dextera pugnantibus signo dato, ignē iubebat extinguī. Sed neq; uox eius audiebatur, quod aures eorū maior clamor obstrueret, nutumq; dextera non attendebāt, cum alios bellū, alios ira distraheret. Interò currētium uerò agminū impetum, non praecepta neq; interminationes cōtinebant: sed quò furor eos duceret, sequebātur. Ad ipsos autē introitus cōfertī, multi quidē sese innicē conculcabant: multi uerò ardētibus adhuc & fumantibus porticum incidentes ruinis, eadem quae uicti patiebantur. Cum uerò ad tēplum accessissent, edicta quidem Caesaris nō audire simulantes, praecedentē quisq; ut ignē immuteret hortabatur: sed uisio autem

iam subueniendi quidem spes nulla erat, sed fuga & cades omnia possidebas. Magna uero populi multitudo inualida & inermis, ubicunque occupati fuerant, interficiebantur. Et circum aram quidem ingens mortuorum numerus congeriebatur: per gradus uero templi, & sanguis multus profluebat, & eorum corpora qui supra ceciderant delabebantur. Caesar autem ubi neque impetum insaniensium multum continere poterat, & flamma dominebatur, inuero cum rectoribus ingressus, & sanctum templi, & quacunque illic erant aspexit, ea quidem qua apud alienigenas erat fama meliora, iactatione uero & opinione domestica non minora. Cum autem flamma nondum ex ulla parte ad interiora penetrasset, nec membra qua circum templum erant depascereur, quod erat uerum existimans adhuc illud posse seruari, & ipse prosiluit, militesque rogare ut ignem restingeret conabatur: & Liberalem centurionem de stipatoribus suis, fuisse multatos qui non obediunt insit arcere. Illorum autem furor belli; impetus quidam uehementior, Iudaorumque odia, & Caesaris uenerentiam & prohibentis metum superabant: plerisque autem pradarum spes incitabat, suspicientes intus omnia pecunia referta esse, quoniam fores auro factas conspicerent. Praeterea quidam mules ex his qui intrauerant, cum Caesar ad inhibendum incendium cucurrisset, ignem iam cardinibus porta subiecerat: cumque subito

subito, postquā flamma intus apparuit, & duces
cū Casare discedebant, & stantes extra succen-
dere nemo prohibebat. Templū quidem hoc mo-
do inuito Tito exurit. Sed quamvis hoc mul-
tū quis deslendū puer, ut opus omnium qua au-
diuimus aut uidimus maximè admirabile, tam
exstructionis genere, quā magnitudinis, itemq;
munificentia in singulis rebus, & gloria qua de
sanctis habebatur, maximum tamen ex fato ca-
pici solatium: quod ut animalibus, ita operibus
locisq; fatum sit ineluctabile. Mirabitur autem
in eo etiam circumacti temporis & fidē. Nam
& mensem, ut dictum est, eumq; diem seruauit,
quo primum à Babylonijs templum erat incen-
sum. Et à prima quidē structione templi, quam
Solomon rex inchoauerat, usq; ad hoc excidū,
quod euenit secundo anno principis Vespasiani,
nulle centum triginta colliguntur anni, & se-
ptem menses, ac dies quindecim. A posteriore
uero, quam secundo anno Cyri regis Aggaeus
fecerat, usq; ad excidium quod Vespasiano im-
perante sustinuit ciuitas, anni sexcenti triginta-
nouem, & dies quadragintaquinq;.

De sacerdotibus, gazophylacioq; & porticu. C. XI.

Cū templū autē incendiaretur, etiā quic-
quid in manus fortē uenisset rapiebatur,
et cades erat infinita deprehensorū. Nec acta fuit
atatis miseratio, aut reuerētia castitatis: sed &
pueri et senes et sacri & profani simul inter-
ficie

ficiebatur, atq; omne genus hominū belli calamitas persequabatur, unaq; supplices cū repugnansibus necabatur: flāmaq; ulterius progrediens, cū gemitu occūbentium concrepabat. Et pro altitudine quidē collis, ardētisq; operis magnitudine, totā quis ardere crederet civitatem. Illo autem clamore nihil maius aut horribilius excogitari potest. Nam & Romanarū legionum fremitus erat, & seditiosorū ferro igniq; clausorū clamor ingens, & populi sursum deprehēsi ad hostes fuga cū stupore, ac calamitatis cōquestio: in colle autem constitutis, etiam multitudo oppidi consonabat. Iam verò multi fame marcidī, in mortem penē luminibus clausis, postquā ignem templi videre, in questus interim vires clamoremq; receperunt. Resonabat autem & trans fluvium regio, & montes circumpositi graviores sonitum reddebant: & tamen erant clades acerbiores tumultu. Nam collem quidem in quo templum erat exuri radicitus quis putaret, ita undiq; flamma plenū: nidebatur autem sanguis igne largior esse, pluresq; intersectoribus interfecti: omnisq; terra cadaveribus tegebatur, & supra corpora mortuorū gradientes milites cursum fugientiū sequebantur. Latrocinialis quidē multitudo, tandē pulsīs Romanis, in exterius tēplū, deinde in civitatē inuadis: populi autē quod fuit reliquū, in exteriorē porticum confugerat. Sacerdotū autē non-

nulli, primum uerubus, itemq; sedibus suis, quæ
 ex plumbo facta erant, auulsis, in Romanos pro-
 missilibus uebantur: deinde cum nihil profice-
 rent, ignisq; in eos enomerebatur, in parietem se-
 cedentes octo cubitis latum ibi manebant. Duo
 tamen ex nobilibus, cum ad Romanos trāsendo
 seruari possent, aut cōmunem cum ceteris du-
 rare fortunā, semetipsos in ignē iniecere, & cum
 semple cōcremati sunt, Meirus filius Belge, &
 Iosephus Dalai. Romani autem, quod frustra se
 circum templum adificijs parcere iudicabant,
 cum ipsum templū arderet, omnia simul incen-
 dūt, & quicquid ex porticibus reliquū erat, &
 portas: præter unam ex parte orientali, alteram
 ex meridiana, quāuis eas quoq; postea funditus
 euererint. Quinctiā arcus, quæ gazophylacia
 uocātur, incendūt, in quibus magna uis erat pe-
 cunia, ac plurimū uestiuen, aliq; bona, & (ut
 breuiter dicam) omnes Iudæorū congesta diui-
 tia, q̄ opulētissim⁹ quisq; illuc totas domos ex-
 hanferant. Venerunt autē etiam in eam qua re-
 stabat unā porticū, extra templū quō confuge-
 rēt ex populo muliercula, itemq; pueri & pro-
 miscua multitudo, propē ad sex hominū millia.
 Sed prius quā de his Cesar quicquam decerne-
 ret, uel ducibus imperaret, ira flagrātes milites
 incendunt porticum. Hinc contigit, ut alij quā
 se ex flamma precipitarent morerentur, alios
 ipsa corrūperet: ex tanto autem numero nemo
 seru

seruatus est. *Huius causa interitus quidā pseudo-
propheta fuerat, qui eo die predicanerat in cini-
tate, q̃ eos in tēplum Deus ascendere signa sa-
lutis accepturos iuberet. Multi enim a tyrannis
tunc subornati propheta, populo denuntiabant,
ut expectarent Dei auxiliū, quo propterea mi-
nus profugerent, & eos qui supra timorē & cu-
stodiā fieret, spes retineret. Cito autē in aduersis
homini persuadetur. Quod si etiā malorū in-
stantium liberationem polliceatur qui fallis, ne-
cessario qui ea patitur, spei totus efficitur.*

De prodigiis excidium Hierosolymæ præceden-
tibus & præfatis.

CAP. XII.

DEniq; miserabilis populus, illis quidem
fallacibus Deumq; calūniantibus, cre-
dulus erat. Certis uerò prodigijs & futurā soli-
tudinē prænuntiantibus, neq; attendebant ani-
mo, neq; credebant: sed uelut attoniti, nec aut
oculos habentes, aut animas, edicta Dei dissi-
mulauere: modò cum supra ciuitatē sidus stetit
simile gladio, & per annū perseuerauit come-
tes: modò cū ante defectionē primiq; belli mo-
tus ad diem festum Azymorū populo conue-
niēte (Octauus autem dies erat Aprilis men-
sis) nona hora nocturna, circum aram itemq;
templum tantum lumen effulsit, ut clarissimus
dies putaretur, & hoc usq; ad mediā permāsse
horam: quod imperitis quidem bonum auguriū
esse nidebatur: sacrorū uerò peritis, prius quā

veniret, statim dijudicatum est. Eodemq; festo die etiam bos cum ad hostiam duceretur, agnus in medio fani peperit. Orientalis autē porta interioris templi, cum esset anea atq; gravissima, & sub insperam nix a x x. viris clauderetur, ferisq; ferro ninctis obsideretur, pessulosq; altos habere in saxum limen demissos, uno perpetuo lapide fabricatū, nixa est noctis hora sexta sponte patescere. His autē curriculo per custodes templi magistratui nuntiatis, ascendit ille, nixq; eam potuit claudere. Verum & hoc iterum ignavis quidem signum optimum videbatur, Deū nanq; bonorū portam aperuisse dicebant. Prudentiores verò tēpli curamē spāte sua dissolutū iri cogitabant: & hostiū donum esse, portas aperiri: solitudinemq; illa ostētio signari inter se pronuntiabāt. Post dies autē festos diebus paucis, nicefino primo die mensis Maij nixio quadā apparuit fidem excedens. Pro fabula autē fortasse quod dicturus sum haberetur, nisi qui viderunt superessent. & clades digna praesagijs secuta fuissent: namq; ante solis occasum nixi sunt per inane ferri currus totis regionibus, & armata acies tranantes nubila, & civitatē circumfusa. Festo autem die, quā Pentecostem vocant, nocte sacerdotes intimū templum more suo ad divinas res celebrandas ingressi, primū quidem motū quendamq; strepitum senserunt. Postea verò subitā vocem audire, qua diceret.

*Migremus hinc. Quod autem his horribili-
 fuit, Iesus quidā, filius Anani, plebeius & ru-
 sticus, quadriennio prius quā bellum gerere-
 tur, in summa civitatis pace atq; opulentiā, cū
 ad festum diem venisset, quo ategias in honorē
 Dei componi in templo ab hominibus mos est,
 repente exclamare cepit: Vox ab oriente, Vox
 ab occidente, Vox à quatuor uētis, Vox in Hie-
 rosolymam & templū, Vox in maritimos novos
 novasq; nuptias, Vox in omnem hūc populum:
 Atq; hac interdū noctūq; clamor omnes ci-
 uitatis uicos circuibat. Nonnulli autē uirorum
 insigniū, aduersum omen indignē ferentes, cor-
 ripiunt hominē, multisq; uerberibus afficiunt.
 Ille autē neq; pro se, nec ad eos qui se multa-
 bant, secreto quicquā loquutus, eadē quae prius
 uociferans persenerabat. Magistratus autē ra-
 ti, quod erat uerū, magis diuinum esse hominis
 motū, ducunt eū ad Romanorū praefectum: ubi
 plagis usq; ad ossa laceratus, neq; supplex cui-
 quā fuit, neq; lacrymauit: sed ut poterat incli-
 nans maximē flebiliter uocem ad singulos iēlus
 respōdebat: Vch ueh Hierosolymis. Albino au-
 tem interroganti (is nāq; iudex erat) quis esset,
 uel unde oriū, aut cur ista diccret, nihil retulit.
 Non prius autem cessauit a luctu misera ciui-
 tatis, donec eum Albinus furere indicatū di-
 misit. Ille autē ad belli usq; iēpus neq; adibat
 quenquā ciuiū, neq; loqui nisus est: sed quotidie*

velut orationē quandā meditatus, *Veh neh* *Phie*
 ierosolymis querebatur. Sed neq; imprecatus est
 cuiquā, cū in dies singulos multaretur, nec ni-
 ctū offerentibus bene dicebat. Sola verò eius re-
 sponsio ad omnes erat, triste praesagiū. Maxime
 autē diebus festis nociferabatur: idq; per annos
 septē, & quinq; menses continuos faciens, neq;
 noce raucior fuit, neq; delassatus est. donec ob-
 sidionis tempore ipsa re perspectis augurijs ipse
 quieuit. Supra murū enim circumiēs iterū, *Veh*
neh civitati ac phano ac populo, noce maxima
 clamitabat. Cū autē ad extremū addidit, *Veh*
 etiā mihi, lapis tormento missus eū statim pere-
 mit, animamq; adhuc illa omnia lugentē dimi-
 sit. Hec si quis repuerit, profectō inuenies Deum
 quidē hominibus consulere, modisq; omnibus
 prae monstrare quae sint eorum generi salutaria:
 ipsos autē ob dementiā suam malis voluntarijs
 interire: quandoquidē & Iudaei post Antonia
 captā quadratū phanū fecerant: cū in sacris
 libris scriptū haberent, capiendā civitatē ac tē-
 plum, si sanū quatuor angulis esset effectū. Sed
 quod maxime eos ad bellū excitauerat, respon-
 sum erat ambiguum, itidem in sacris libris in-
 uentum, quod eo tempore quidam esset ex eorū
 finibus orbis terre habiturus imperiū. Id enim
 illi quidem quasi proprium acceperunt, multisq;
 sapientes interpretatione decepti sunt. Hoc au-
 tem planē responso, *Vespasiani* designabatur
 imp

imperium, qui apud Iudeam creatus est imperator. Sed enim homines factum vitare non possunt, etiamsi prauiderint. At uerò hi signorū quadam pro sua libidine interpretati sunt, alia contempserunt: donec patrie excidio suāq; pernicio, eorum iniquitas confutata est.

De imperio Titi, & sacerdotū interfectione. C. XIII.

Romani quidē, postquā seditiosi ad ciuitatem cōfugēre, tēplo-iiq; omnibus circum locis ardentibus, signa in fano reposuere contra portā orientalem: hiq; ibi sacrificio celebrato, maximus cū clamoribus declarabant Titū imperatorē. Usq; adeo uerò prada satiatī sunt milites uniuersi, ut in Syria dimidio q̄ pridē fuerat pretio pondus auri ueniret. Ex his autē sacerdotibus, qui in tēpli pariete perdurauerāt, puer sitiens à Romanis custodibus pacem petebat, sitimq; sauebatur. Sed ubi illi tam etatis quā necessitatis miseri, dedere ei dexterā, & ipse bibit, & quam secum attulerat lagena repleta. sursum refugiēs abiit ad suos: nec eum quisquā custodū assequi ualuit, sed eius perfidia maledicebant. Ille autē nihil se prater placita fecisse dicebat. Dexteram enim sibi datam, non ut apud ipsos remaneret, sed ut tantū descenderet, atq; ut aquā acciperet: qua cū fecerit, in fide māsisse. Astutiā quidē propter etatem, maxime pueri, qui decepti fuerāt, mirabātur. Quinta uerò die sacerdotes oppressi fame descendunt, & à custod

Rodibus ad Titum perducti, ut salutem sibi cō-
 cederet orabant. Ille autē uenia quidem tempus
 illis praterisse fatuus, perisse uerò id cuius eos
 gratia merito conseruasset, decere autē sacerdo-
 tes interire cū templo, duci homines ad suppli-
 cium iubet. Sed tyranni cū socijs, quoniam bello
 undiq; tenebantur, circumdatis autē nusquam
 erat fuga copia, Titum ad colloquia prouocāt.
 Ille autem pro humanitate naturali semper op-
 pidum seruare cupiēs, & amicis praterea sua-
 dentibus (latrones enim iam moderatiores fa-
 ctos esse arbitrātur) in parte occidua templi in-
 terioris consistit. Hic enim super Xystum erant
 porta, ac pons qui ciuitatem superiorem tēplo iun-
 gebat, isq; tunc inter tyrannos ac Titum inter-
 ueniebat. Multi autē militū utrinq; densi astā-
 bant: Iudei quidē circū Simonem ac Ioannem
 suspensi spe uenia: Romani uerò ad Casarē spe-
 culādī studio, qualiter eos reciperet. Edicto au-
 tem dato militibus, Titus, ut & iracundiā &
 sagittas continerent, adhibitoq; interprete, quo
 argumento superior ostendebatur, prior alloqui
 coepit. Etiamne saturati estis patrie malis, o ui-
 ri? quibus neq; uirtutis nostra, neq; infirmitatis
 propria uenit in mentē: sed incōsulto impetu ac
 furore perditis populū & ciuitatē simul ac tē-
 plū, ipsi quoq; iustē perituri: qui primū quidē,
 postquā nos Pōpeius fortiter debellauerat, no-
 uas res affeclare nō destitistis, deinde etiā bellū
 aperit

aperiunt contra Romanum populum exulisti:
 mirumne multitudine fieri? atqui parua ma-
 nus nobis Romani exercitus satis restitit. Au-
 xiliatorum fide? Et qua gens imperio nostro li-
 bera, Indeos pra Romanis optaret? Sed uiribus
 corporum? Atqui scitis nobis seruire Germa-
 nos. Firmitate murorum? Et qui maior Oceano
 murus, atq; obstaculū? quo septi Britanni, ado-
 rant arma Romanorū. Animorū obstinatione,
 uel astutia ducū? Atqui Carthaginienses ca-
 ptos esse noueratis. Itaq; nos contra Romanos
 ipsorū excitauit humanitas, qui primum nobis
 & terrā dedimus possidendam, & gentiles im-
 posuimus reges: deinde leges seruauimus pa-
 trias, & uiuere nos non solū discretos, sed cum
 alijs etiam uestra uoluntate cōcessimus: quodq;
 maximum est, tributum capere Dei nomine, ac
 donaria colligere permisimus: eaq; offerētes ne-
 que monuimus, neq; prohibuimus, ut hostes no-
 bis efficieremini ditiores, nostraq; pecunia nos
 contra nos instruercis. Ergo tātis bonis affecti,
 satietatē in eos qui hac uobis praestiterant, ex-
 ulisti. & immiriū exēplo serpentū uirus blā-
 dientibus infudisti. Est, Veronis negligentia
 cōtempnisti, & ueluti rupē aliquod membrū,
 siue contractum alias, male quieti in maiore uī-
 tio detecti estis, & ad spes improbas, etiam cu-
 piditates immodicas explicastis. Venit pater
 meus ad patriam uestram non ut pœnas a no-
 bis

bis ob ea quæ in Cæstium cōmiseratis, exigeret
 sed monitis emendaret. Deniq; cū deberet, si
 depopulandæ nationis causa uenisset, stirpē ue-
 strā petere, atq; hanc delere ciuitatē, Galileam
 & circa eam loca uastare maluit, ut prænitendi
 nobis præberet inducias. Sed hæc eius humani-
 tas infirmitas uidebatur, nostraq; lenitate alui-
 stis audaciam. Et Nerone mortuo, fecistis quod
 nequissimū solēt, & ex intestinis nostris dissen-
 sionibus fiduciam præsumpsistis: meq; ac patre
 meo digressis ad Ægyptiū, ad struendū bellum
 tempus illud utile putauistis. Neq; nos puduit
 perturbare principes declaratos, quos etiā du-
 ces humanissimos fueratis experti. Deniq; ubi
 ad nos cōfugit imperiū, & omnibus in eo quie-
 scentibus, per legatos autē gratulātib; exteris
 nationibus, ecce iterū hostes Iudæi: & legatio-
 nes quidē à uobis trans Euphraten usq; noua-
 rū rerū gratia missæ, murorū autē noni ambi-
 tus: seditio etiā, tyrannorūq; contentio, & bellū
 intestinū, quæ sola huiusmodi nequissimos de-
 cent. Iussus ergo ab inuito patre cū mādatis tri-
 stibus ad ciuitatē uenire, lætabar, cognito popu-
 lū de pace sentire. Ante bellū rogabā nos des-
 istere, pugnātib; aliquādiu parcebā, spōse ad
 me uenietibus dexterā dedi, fidē seruani cōfu-
 gientibus, multos captiuos miseratos, uerberi-
 bus urgētes bellū coercui, muris uestris machi-
 nas inuisus admoni, semp eadē uestra cupidōs
 milites

milites continui. Quoties nunc, toties nos ad pacem itaque victus provocavi. Cum propè ad templum accessissem, consilio iterum legis belli oblitus parcere nos proprijs sanctis orabam, templumque servare, data vobis exeundi copia & fide salutis: vel etiã pugnare alio tempore si velletis, in alio loco facultatẽ prabui. Ista omnia spreveritis, & templum manibus vestris incendistis. Deinde scelerrisissimi nunc me ad colloquiũ provocatis, ut quid tale conservetis quale perijt? Qua nosmetipso salutẽ dignos esse post templi excidium iudicatis? Quinetiã nunc armati statis, & nec in extremis supplices assimulatis. O miseri, qua fiducia? Nonne populus uester exanimatus? Templum verò perijt, mihiq; subdita est ciuitas: in manibus autẽ meis habetis animas vestras. Et tamen fortitudinis esse gloriã mortem arbitramini? Non contendã cum pertinacia uestra. Proiectis autẽ armis, traditisq; corporibus, vitam vobis indulgeo. & sicut in privata domo, dominus maioris alius graviora, cetera mihi seruo. Ad hæc illi mihi responderũt, fidẽ quidem se ab eo minime posse accipere: nam iurasse nũquã id esse facturos: exeundi verò per munitiones, qua murum sepeferat, cum coniugibus ac liberis facultatem petebat. Ituros enim se in solitudinẽ, ipsisq; oppidũ relicturos. Ob hoc Titus vehementer iratus, q̃ in sorte captorũ constituti, victorũ sibi conditiones ponere, declarari quidem his insis-

noce praconis, ne ulterius ad se profugerēt, necne fidem sperarent: nulli enim esse parandū: cunctis autem viribus dimicarent, & quantum possent, salutis suae consulerent: iam enim se omnia iure belli gesturum. Militibus autem diripere ciuitatem, atq; inflammare permisit. Illi autem ipso quidē die nihil egerunt, posterò autē die Archinū, & Atram, & curiam, & qui vocatur Ophla, succedere: et progrediebatur ignis usq; ad Helena regiam, quae in media erat Aera: nec minus ciuitatis mortuis plena niti domusq; ardebant. Eodem die Izata regis filij, & fratres, cumq; his multi nobiles ex populo congregati, ut fidem sibi daret, Caesari supplicarūt. Ille autē, quanquā ceteris omnibus iratus erat, mores tamen non mutauit, sed eos suscepit. Est tunc quidem omnes in custodia habebat: regis autem filios ac propinquos postea uinctos Romanam perduxit, fidem obsidum praestituros.

De praeda seditionum & successione interioris ciuitatis.

CAP. XIII.

Seditionis autē ad domum regiam profecti. Subi (quia rita erat) multi facultates suas deposuerāt, & Romanos hinc pellūt, & omnibus popularibus qui cū conuenerant propē ad octo millia & quadringētos occisis, pecuniam etiam diripuerunt. Vinos autem duos milites Romanos cepere, unum equitē, alterum peditem: & peditē quidē interfectum per omnē traxere

ciuis

civitatem, velut uno corpore omnes Romanos
 ulcisceretur: eques vero quiddam his quod sa-
 luti foret, suadere pollicitus deducitur ad Si-
 monem: cuanq; ibi qua diceret non haberet.
 Ardala cuidam ex numero ducem traditur pu-
 niendus. Is autem cum renictis post terga mani-
 bus, oculisq; fascia obstrictis, in conspectum Ro-
 manorum veluti capite casurus produxit. Verum
 ille dum gladium ludam educeret, ad Romanos
 refugit. Hunc Titus quoniam ab hostibus esset
 elapsus, non est passus quidem occidi, indignum ve-
 ro esse Romanorum militum indicavit, quia nunc
 fuerat captus: & armis ablatis cum agmine pe-
 pulis, qua res prudenti viro gravior esse morte
 videbatur. Postero autem die Romani, versis in
 fugam ex inferiori civitate latronibus, omnia Si-
 loam usq; igni tradidere. & oppidum quidem gau-
 debant absumi, rapinus vero carebant: quoniam
 latrones exinanitus prius omnibus, in superiore
 civitatem recedebant. Erat namq; illis malorum
 quidem nulla poenitudo: arrogantia autem tan-
 quam in rebus secundis. Deniq; ardere civitatem la-
 tis vulnibus aspicientes, alacri voto mortem se ex-
 pectare dicebant, quod perempto populo, incenso tem-
 plo, & flagrant oppido, nihil essent hostibus re-
 licturi. Sed tamen Iosephus in extremis eorum re-
 bus, pro reliquijs civitatis obsecrando laborat.
 Sed multa quidem in eorum crudelitatem atq; im-
 pietatem locutus, multa vero pro salute adhorta-
 tus, non

tus, nihil amplius quā elusus est : quia neq; se
 tradere propter iusiurandum patiebantur, neq;
 pugnare cum Romanis ex aquo iam poterant,
 ueluti custodia circūuallati: cadiq; insuper con
 suetudo dexteras cōmouebat: Dispersi autē per
 ciuitatē, per ruinas latitabant, profugere parati
 insidiantes. Multi autem capiebantur, omnesq;
 interficiebantur: nam propter inediā fugere non
 ualebant: meritos autem canibus proiciebant.
 Omne autē pereundi genus, fame leuius uide
 batur: adco ut ad Romanos quoq; sine licentia,
 etiā desperata misericordia, tamē fugerēt : atq;
 in seditiosos à cade non cessantes, sponte incide
 rent: nullusq; in ciuitate locus uacuus erat, sed
 cuncta mortuos habebāt, quos fames aut latro
 nes confecerant, & cadaueribus eorum plena
 erant, qui alimentorum penuria uel seditione
 perierant. Tyrannos autē fonebat, factionemq;
 latronum, spes ultima sita in cloacis : quò si fu
 gissent, minime inueniri posse arbitrabantur:
 sed peracto excidio, post Romanorū digressum
 prodire ac fugere cogitabāt. Id autē planē illis
 erat somnium: nec enim uel Deum, uel Roma
 nos fuerant latituri. Tunc quidem subterraneis
 freti, plura quā Romani cōcremabant, & qui
 ex incendijs fugientes in cuniculos descendis
 sens, eos improbè necabant, itemq; spoliabant.
 Quinetiam cibum sicubi reperissent concretū
 sanguine rapientes, deuorabant. Erat autem
 inter

inter se illis iam rapinarum causa bellum: eosq;
putauerim, nisi excidio praeventi essent, nimia
crudelitate mortuorum quoq; corpora degu-
staturos fuisse.

Superior pars ciuitatis oppugnatur, & confu-
giunt aliqui Iudæorum ad Titum. C A P. XV.

Cæsar autem fieri non posse prospiciens,
ut sine aggeribus superiorem caperet ci-
uitatem, in prarupto undiq; loco sitam, distri-
buit operibus multæ uicesimo die mensis Au-
gusti. Erat autē transuectio materia difficilis:
omnibus, ut dictū est, circum ciuitatem usq; ad
centesimū stadium in priorum aggerū extru-
ctionem detonsis. Quatuor quidē legionū opus
in occidentali parte ciuitatis contra aulam re-
giam erigitur: auxiliarium uerò manus, & ca-
etera multitudo Xystū uersus, ac ponit, & Si-
monis turrim: quā cū Ioanne bellum gerēs, pro
castello sibi adificauerat. His autē diebus, Idu-
maorum duces clam congregati, consiliū de sui
traditione cepere: missisq; ad Titum quinq;, ut
dexteram sibi daret, precabantur. Ille uerò ty-
rannos sperans esse cessuros Idumæi abstractis,
quoniā belli pars uidebātur, serò quidē, uerun-
tamen uitā his pollicitus, legatos remisit. Di-
scessum autem parantibus Simon praesensu, &
eos quidem, qui ad Titum perrexerant, quinq;
uiros statim occidit: duces uerò, quorum nobi-
lissimus erat Sosa filius Iacobus, correptos in
custod

custodiam coniecit. Nec multitudinē Idumaeorum, abductis rectoribus, quid ageres nescientem, sine custodia habebat: sed diligentioribus eam custodijs amplectebatur: & tamen custodes profugientibus obolare nō poterant. Quāvis enim multi necarentur, plures tamen erant qui fugerent. Omnes autē suscipiebantur à Romanis, quòd Titus nimia lenitate priora praecepta neglexerat: ipsiq; milites iam & spe lucri & sa-
 cietate, cadibus temperabant. Sola enim relictā plebe, aliud vulgus cum coniugibus ac liberis, paruo quēq; pretio venundabant. Cū multi autem distraherētur, & emptores pauci essent, quāquā voce praetoris edixerat, ne quis solus transfugeret, ut eo modo familias suas educerēt, eamē hoc quoq; recipiebant: appositis, qui ab his secernerent, si quis dignus supplicio videretur. Et infinita quidē multitudo uarijs. Ex populo nerò seruati sunt plus quā quadraginta millia, quos imperator quomodo cuiq; grauius erat, dimisit. Eisdem autē diebus, etiam sacerdotū unus, filius Thebuthi, nomine Iesus, accepta fide salutis à Cesare, ut de sacris donarijs quadam traderet, greditur, ac tradit ex fani pariete candelabra duo, his quae in templo erant posita, similia: mensasq; & crateras, & pateras, omnia ex auro solido & grauiſſimo ſicta. Tradit etiā vela, & pōſicum indumētia, cū gēmis, & uasa multa sacrificio cōparata. Quin etiam custos
 sacra

sacra pecunia comprehensus, Phineas nomine, vestes & eingula sacerdotum ostendit, multamq; purpurā & coccū, qua ad usum reposita catapectasmatibus servabātur. Cū quibus aliquantum cinnami erat, casia, pigmentorumq; aliorū multitudo, quibus commixtis Deo in dies singulos adolebant. Tradita sunt autem ab eo & ex alijs opibus multa, & sacra ornamenta non pauca: quorum gratia, licet vi capto, ut transfuga tamen data est uenia.

De occupata reliqua parte ciuitatis. C A P. X V I .

Iam uerò perfectis aggeribus, Septembris mensis die septimo, qui erat à cæpto opere octauus & decimus dies, Romani quidem machinas admouebant. Seditiosorū autē alij, qui ciuitatem desperauerant, muris relictis in Acrā recedebant, alij se in cloacas demittebant: multi dispositi prohibebāt eos qui arietes applicarēt. Hos autem superabant multitudine ac uirtute Romani: quodq; maximum est, lati mœstos atq; iam debiles. Cum autem pars esset aliqua muri subrua, nonnullaq; turres arietibus pulsata cessissent, statim quidem propugnatores earū diffugiunt: timor autem etiam tyrannos necessitate maior inuadit: nam & prius quā transgredirentur hostes, torpore tenebantur, & ad fugiendum suspensi erant. Videres autē paulo antiē superbos, & facili impjīs arrogātes, ita tunc humiles esse ac tremere, ut miseranda esset, quan-

N N

quam

quam in nequissimis, tanta mutatio. Conati sunt quidem ambitu & muro, quo moenia cingebantur, inuaso atq; perrupto, custodes pellere, atq; egredi: cum uerò, quos antea fideles habuerant, nusquā uiderent, fugiebāt quò quemq; necessitas impulisset. Aduenientes autē alij cum totum ab occidente murum subuersum esse nuntiaret, alij subiisse Romanos, ac etiam propinquare se querentes, alij etiā uidere hostes in turribus affirmarent, metu fallente conspectū, in ora prostrati, pro sua demencia querebantur: ac ueluti succisi neruos, quā fugerēt hasitabāt. Unde & maxime quis, & uirum ē Dei perspexerit cōtra iniustos, & fortunam Romanorum. Tyrāni siquidem semetipsos tuitione priuare, ac sponte de turribus descendere: unde ui nunquam, sola uerò fame capi poterant. Romani uerò qui tantum in muris inferioribus laborauerant, eos, quos instrumentis non potuissent, nunc fortuna cepere. Omnibus enim machinis, tres turres ualidiores erant, de quibus suprà memorauimus. Relictis itaq; his, uel (quod est uerius) Dei nutu ab his depulsi, confestim quidem ad uallē Siloam cōfugere: rursum autē ubi à metu paululum respirauerūt, munitionē qua murus erat accinctus ex ea parte petiere. Vbi autem infirmiori audacia, quā necessitate (iam enim uires eorū labor, metus & calamitas fregerat) à custodiibus reiruduntur, & per diuersa disiecti, in
eloacis

eloacis delitescunt. Romani uero muris positi, signa in turribus posuere: & plausu atq; latitia uictoriâ & cætu celebrabât, q; principio finem belli multo senserant leniorē. Deniq; sine sanguine murû nacti, nouissimû nō esse credebant: cumq; nullû reluctantē uiderēt, pro incerto mirabâtur. In angustias autē niarum strictis gladijs fusi, et quos cepissent interficiebât nullo discrimine: domosq; totas, cū omnibus qui eò confugerant, igni tradebant. Multas uero uastantes quas prade causa penetrassent, integras mortuorum familias, & plena mortuis tecta, quos fames cōsecerat, cōfendebât. ipsum deinde horrentes aspectû, uacuis manibus egrediebantur. Nec tamē eo modo peremptos miserâtes idem etiam circa uiuos patiebâtur: sed unumquenq; obuiû transfigendo, & angustia niarû cadaveribus obstruendo, totâ ciuitatē sanguine diluere, ut pleraq; incensorû cades extinguerent. Et occidentes quidē uespere cessabant, nocte uero crescebat incendiû. Ardentibus autē Hierosolymis, illuxit dies Septēbris mēsis. octauus ciuitati, tot clades cū obsideretur experta, quot bonis si usa esset ex quo fuerat condita, inuidenda fuisset: nulla tamē alia re tantis infelicitatibus digna, nisi q; talem progeniē qua subuersa est, edidit. Intro autē Titus ingressus, & alia, & ciuitatis munitiones ac turriû cantes miratus est, quas tyrâni per dementiâ deseruerât. Conspecta

quidem earū solida altitudine, itemq; magnitudine, subtiliq; lapidū cōpagine singulorū, quantumq; pateret vel quantū erigeretur, Deo, inquit, plane adiuvante pugnavimus, & Deus erat, qui detraxit ab istis munimentis Iudæos. Nam qua hominū manus, aut qua machina ad istas ualeret? Tunc quidē multa eiusmodi cum amicis collocutus est, quos uerò à tyrannis uinctos in castellis reperit, relaxauit. Cū autē alia ciuitatis deleret, murosq; subuerteret, eas turres fortuna sua monumentū reliquit: qua cōmilitāte his positus fuisset, qua capi nō potuissent. Quia ergo milites interficiēdo defatigabant, magnaq; adhuc extabat superstitū multitudo, solos quidē armatos Casar, & qui manū opponerent, iubet interfici, reliquā uerò multitudinē saluam esse. Illi autē cū his, quos occidi mādātū fuerat, etiā senes, ac debiles trucidabāt: uegetos autē atq; uiliores coactos in templū, in destinatū mulieribus ambitū cōcluserunt. Custodē autē his Casar apposuit unū ex liberis, & amicū suū Frōsonem, qui fortunā quā quisq; meritis esset, discerneret. Ille autē latrones quidem omnes, atq; seditiosos, cū alius ab alio indicaretur, occidit: iuuenes autē lectos, q; procero atq; formoso essent corpore, triūpho seruabat: ex residua multitudine septē et decē maiores annis, uinctos mittit ad Aegyptiū, operib' deputādos. Plurimos autē per provincias Titus distribuit, in spectaculis ferro

ferro & bestiis consumēdos. Qui uerò infra decimū & septimū annum atatis agerent, uenditi sunt. Isdem autē diebus, quibus secernebātur à Frontone, mortui sunt fame x l i. milia, quibus partim odio custodū non praebeatur cibus, partim ipsi uictus fastidio tenebantur. Erat autem pra multitudine hominum frumenti penuria.

De numero captiuorum & peremptorum. C. XVII.

ET captiuorū quidem omnium qui toto bello cōprehensi sunt, nonaginta & septē milium comprehensus est numerus: mortuorū uerò per omne tēpus obsidionis undecies centū milia. Horū pleriq; gentiles fuerunt, sed nō indigena: ab omnibus enim regionibus ad azymorū diem festum cōgregati, bello subito circumsusi sunt: ubi primo quidē illis pestifera lues ex loci angustia nasceretur, deinde citius fames. Quod autē caperet tantam hominū multitudinē ciuitas, certum erat ex his, qui sub Cestio fuerant enumerati. Is enim tunc uires ciuitatis ac florem Neroni significare cupiens, cōtemnenti nationem, à pontificibus petijt, ut si quo modo possent multitudinē numerarent. Illi autē, cū dies festus adesset, qui Pascha uocatur, quādo à nona quidem hora usq; ad undecimā hostias cadunt, per singulas uerò contubernia non pauciorum quam decem uirorū fiunt: solum enim epulari non licet, multi etiam uiceni conueniunt: hostiarum quidem ducenta & quinquaginta sex milia &

quingentas numerare. Fiunt autem, ut de-
nos epulatores per singulas imputamus, uicies
centena ac septingenta millia, sancti omnes ac
puri: nec enim leprosis siue uiriliginosis, aut se-
mine fluentibus, quos gonorrhoeicos uocant, neq;
malieribus menstruo cruore pollutis, neq; alijs
inquinatis participare sacrificia permitteba-
tur: sed nec alienigenis quidē, nisi qui religionis
causa uenissent. Magna uerò hæc multitudo ab
extraneis congregabatur. Tunc tamen uelut in
carcerē tota gens sato conclusa est, & sarta ho-
minibus ciuitas bello obsidebatur. Itaq; superat
omnem humanā, & diuinitus emissam pestem
numerus peremptorū, quos partim palam occi-
dere, partim cepere Romani. Rimantes enim cloa-
cas, & sepulcra eruentes, quos offendissent iuga-
labant. Inuēti autē sunt ibi quoq; plus quā duo
millia, quorū alij manu sua, plures autē mutuis
se uulneribus interfecerāt, cū alios fames corru-
pisset. Fœdus autē corporū odor introeuntibus
occurrebat, adeo ut statim multi recederēt: alij
plura habendi cupidine, congesta cadauera cal-
cantes, se immergerent, multa nāq; opes in cu-
niculis inueniebantur, nefasq; omnē uiam lucrū
faciebat. Subducebātur autē multi, quos tyrāni
uinxerant: nec enim in extremis à crudelitate
cessauerāt. Plus est autē Deus utriq; merito.
Et Ioānes quidē oppressus fame cū fratribus in
eloacis, q̄ sæpe despexit, à Romanis dexterā sibi
dari

dari precatus est. Simon uerò multa uì cū necessitate luctatus sicut infra designabimus, semet tradidit. Seruatus est autē aliter triūpho, Ioānes autem uinculis sempiternis. Romani uerò extremas urbis partes incēdunt, nuerosq; subuertunt.

Hierosolymæ urbis historia breuis. C A. XVIII.

ITa quidem Hierosolyma capta est, secundo anno principatus Vespasiani, Septēbris mensis VIIL. die. Quinques autē prius capta, tunc iterū uastata est. Aegyptiorū quidē rex Asochæus, & post eum Antiochus, deinde Pompeius, & post hos cum Herode Sosius captā urbem seruauere. Antea uerò rex Babyloniorum ea potius excidit, post annos ex quo adificata est, mille trecentos sexaginta, & menses octo, & dies sex. Primus autē conditor eius fuerat Chananaorū dynasta qui patria lingua iustus appellatus est rex: erat quippe talis. Ideoq; sacerdotium Deo primus exhibuit, & fino primū adificato, Hierosolymam ciuitatē uocauit, eū autē Solyma uocaretur. Chananaorū quidem populo rex Iudeorū Dauid pulso, colendam suo populo tradidit: et quadringētesimo sexagesimoquarto anno post, ac mēsis tribus, à Babylonijs enersa est. A rege autē Dauide qui primus Iudeus in ea regnauit, usq; ad id quod Titus fecit excidium, anni mille centū septuaginta nouem. Ex quo primum autem condita est, usq; ad excidium, anni duo milia centū septuaginta septem.

968
Sed enim neq; antiquitas, neq; ingentes diuitia,
neq; per totum orbē terra diffusa fama, nec ma-
gna religionis gloria quicquam inuit quo mi-
nus periret. Talis quidem finis Hierosolymorum
obsidionis fuit. Postquam uerò quos occideres
quid'ne raperet, non habebat exercitus, quòd
iratis animis omnia decrant (nec enim parcendo
si esset quod agerens, abstinuissent) inbet eos Cæ-
sar totam funditus iam eruerē ciuitatem ac tem-
plum: relictis quidem turribus, quæ præter alias
emunebant, Phaselo, & Hippico, & Mariam-
me: muriq; tanto, quantum ciuitatem ab occi-
dente cingebat. Id quidem, ut esset castrum illic
custodia causa relinquendis: turres autē, ne po-
steris indicarent qualem ciuitatē, quānue mu-
nitissimā, Romanorū uirtus obtinisset. Alium
uero totum ambitū ciuitatis ita complanauere
diruentes, ut qui ad eam accessissent, habitatum
aliquando esse uix crederent. Hic quidem finis
eorum clementia, qui nonas res monere sentiant-
runt, Hierosolymis fuit, clarissima ciuitati, &
apud omnes homines predicatissima.

De præmio militum.

CAP. XIX.

Cæsar autē præsidio quidem illic statim
relinquere decimā legionem, nonnullasq;
alas equitū, ac peditū cohortes. Omnibus autem
belli partibus administratis, & laudare uniuersum
cupiebat exercitiū, pro rebus fortiter gestis,
et debita uiris fortibus præmia persolvere. Com-
posu

posito autem in medio ante castra magno tribunali, stans in eo cum procerū eminētissimis, unde ab omni mulie posset audiri, magnā illis ait habere se gratiā, quod beneuolētia erga se utendo persenerassent. Laudabas autē, quod per omnia bella morigeri fuissent & quodq; preliando fortitudinē in multis magniq; periculis mōstrassent, patria per se amplificātes imperium: omnibūq; planū facientes hominibus, quia neq; hostium multitudo, neq; munitiones regionum, neq; magnitudines ciuitatū, vel audacia inconsulta, & immanitates effera aduersariū, possint unquam Romanorū vires, vel manus effugere, quāvis in multis rebus aliqui fortunā opitulantē habuerint. Pulchrū quidē esse, ait, illos etiā bello finem imponere, quod multo tēpore gestū sit: nec enim optasse his quicquā melius, cum id ingrederentur. Hoc autem pulchrius atq; praclarium, quod duces Romani et administratores imperij, ab his declaratos ac pramissos in imperiū cuncti libenter suscipiūt: & his quae ipsi decreuere, standum putant, agētes his gratias, qui legissent. Mirari autē se eos ac diligere omnes, quia nemo viribus alacritatē habuit tardiores. Et illis tamen, qui pro maiore vi clarius decertassent, nitāq; suam condecorassent foribus factis, & re bene gesta militiam suam nobiliore fecissent, dixit se & honores & praeuia redditurū: nec ullum eorū qui plus alio laborare noluisse, iusta nicissitudine

caritatum : magnamq; sibi huius rei fore diligenti-
 am, quod magis uellet honorare uirtutes
 eorū, qui militia focū fuissent, quā punire pec-
 cata. Confestim ergo iussit eos quorū partes sunt,
 indicare, quosnā scirent fortiter aliquid in bello
 fecisse : & nominatim singulos appellans, pra-
 sentes collaudabat, quasi qui domesticis recte
 gestis nimium letaretur : & coronas eis aureas
 imponebat, & torques longasq; hastas, & signa
 ex argento facta donabat, & uniuscuiusq; or-
 dinem mutabat in melius. Quin & ex manu-
 bus aurum & argentum, itemq; uestes, aliamq;
 praedam largiter distribuebat. Omnibus autē ita
 donatis, ut quisq; se meritum praeberat, uotisq;
 cum uniuerso exercitu factis, magno favore de-
 scēdit ueritq; se ad sacra pro uictoria celebra-
 da : magnaq; astante boum multitudine circum-
 aras, immolatos omnes exercitui dedit ad epu-
 las, ipse uerò cum honoratus per triduum latatus,
 milites quidem alios quò quenq; conueniret, di-
 mittit, Hierosolymorū autem custodiam decimae
 legioni credit : neq; ad Euphratem, ubi pridem
 fuerat, eam remisit. Duodecimā uerò legionem,
 memor quòd Cestio duce Iudaeis cesserat, totam
 Syria pepulit : erat enim olim apud Raphaneas :
 ad Meliten autem, qua sic uocatur, misit : hac
 ad Euphraten in confinio Armenia & Cap-
 padocia sita est. Duas uerò sibi obsequi satis esse
 duxit, donec ad Aegyptū peruenires, quintam
 & quin

Et quintamdecimam legiones. Deinde cum ad maritimam Casaream cum exercitu descendisset, in eam manubiarum multitudinem reposuit, captivosque ibi asservari praecepit, quod ad Italiam navigare tempus hyemis prohibebat.

De navigatione Vespasiani, deque comprehenso Simone & spectaculo die natalitio exhibito. CAP. XX.

PER idem vero tempus, quo Titus Caesar obsidionis causa apud Hierosolimam commorabatur, ascensa naui oneraria Vespasianus Rhodum transmittit. Hinc ante ventum iremibus, postquam omnes quas praeternavigavit civitates inuisit, ab his cum votis exceptus, in Graciam ex Ionia transit. Egressus deinde Corcyra in Iapygiam delatus est, unde iam terra iter agebat. Titus ante ex maritima Casarea reversus, in Casaream quae Philippi vocatur, aduenit, diuque ibi commorabatur, celebrans omnia genera spectaculorum: multique in ea captivi consumpti sunt, alij bestiis obiecti, alij autem catervatim more hostium inter se depugnare coacti. Hic Simonem etiam Giora filium comperit hoc modo comprehensum. Iste Simo cum Hierosolyma obsideretur in superiore civitate constitutus, postquam muros ingressus exercitus totam vastare civitatem coeperat, tunc fidelissimis amicorum ascitis, et lapidariis cum ferramentis eorum necessitati congruis, et alimentis quae multis diebus sufficere possent, una cum illis omnibus in quadam occultiore cloaca sese demittit: et quoad fossa patebat, illi progrediebatur.

diebantur: ubi nerò soliditas obstinisset, eam suffodiebant, sperantes posse ulterius progressos eueo emergere, atq; ita seruari. Sed hanc expectationem nerà non esse, rei periculum refellebat. Vix enim paululū fossores processerāt, iamq; alimenta, quamuis parce his uterentur, eos deficiebant: tunc igitur uelut stupore posset Romanos fallere, albis tunicis, innexaq; fibula, ac chlamyde purpurea indutus, illo in loco ex terra editus ubi tēplum antea fuerat apparuit. Ac primo quidam obstupere qui eū uiderūt, lociq; suis manebāt: deinde propius eū accessissent, quis esset, percontati sunt: & id quidē Simon nō dicebat, inebat autē ad se ducē uocari, statimq; accersitus ab his qui ad eum cucurrerāt, uenit Terentius Rufus: namq; is rector militiæ relictus erat. Omni autem ab eo ueritate cōperta, ipsum quidē inuictum custodiebat: Casari nerò quemadmodū esset cōprehensus, indicauit. Simonem quidē in actionē crudelitatis, qua in ciues suos amarè ac tyrannicè fuerat usus, in potestate hostium quibus maximè inuisus erat ita Deus posuit, non ut subditū corū manibus, sed sua spē ad supplicium adductū: propterea quòd plurimos ipse crudeliter interemerat falsis criminationibus insimulatos, defectionis scilicet ad Romanos. Nec enim potest iram Dei effugere nequitia: nec inualida res est iniustitia, sed quadoq; sui temeratores ulciscitur, et grauiorē pœnā ingerit criminosis.

uosis, cum iam se liberatos esse crediderint, eo quod
 non statim luere commissa: id etiam Simon didicit,
 postquam in iras Romanorum incidit. Illius autem
 ascensus est terra, magna etiam aliorum seditiosorum
 multitudo eisdem diebus fecit in cloacis depre-
 hendi. Casari autem maritimam Casarcam reuerso,
 uinctus Simon oblatu est. Et illum quidem trium-
 pho, quem Roma acturus erat, seruari iussit. Ibi
 autem moratus, fratris sui natale diem clarissime
 celebrabat, multam partem damnatorum eius ho-
 nori attribuens. Numerus enim eorum qui cum be-
 stiis depugnauerunt, quiq; ignibus cremati sunt, et
 inter se digladiatores periere, duo milia quin-
 gentos excessit. Omnia tamen Romanis uideban-
 tur hac licet mille modis illi consumerentur, mi-
 nus esse supplicii. Postea Caesar Berytum uenit
 (hac autem est ciuitas Phoenices prouincia, colo-
 nia Romanorum) et in hac quoq; diutius demo-
 ratus est, maiore usus claritudine circa natalem
 patris diem, tam magnificencia spectaculorum, quam
 sumptibus alijs excogitatis, cum etiam captiuo-
 rum multitudo eodem quo antea modo periret.

De calamitate Iudaeorum apud Antiochenes. C. XXI.

E Venit autem per idem tempus, Iudeos qui
 apud Antiochia reliqui erant, acerba et
 exitiosa pericula perpeti, concitata in eos An-
 tiochesium ciuitate, tam propter criminationes
 illatas eis in praesentia, quam propter ea quae fuerant
 non multo ante commissa. De quibus necessarium
 mihi

mihi videtur pauca pradicere, ut etiam quæ
 postea gesta sunt, consequenti narratione refera-
 mus. Iudæorū namq; gens multū quidem totius
 orbis indigenis affeminata est. Plurimum autem
 Syris uicinitate permixta, præcipuè apud An-
 tiochiā versabatur, propter magnitudinē cini-
 tatis: maxime uerò his liberā domiciliū faculta-
 tem reges, qui post Antiochū fuerant, præbue-
 runt. Namq; Antiochus quidē, qui Epiphanes
 dictus est, uastatis Hierosolymis tēplum spolia-
 uit. Qui uerò post eum regnū assecuti sunt, quic-
 quid aneum in donarijs fuit, hoc Iudæis apud
 Antiochiā degētibz reddidere, in eorū sy-
 nagoga dedicatum: cōcisseruntq; ut pari cum
 Græcis iure ciuitatis uterētur. Asecutis quoq;
 postea regibus eodē modo tractati, & multitu-
 dine proficere, & extruēctione itemq; magnifi-
 centia munerū tēplum clarius reddidere: sem-
 perq; religione sibi sociantes magnā paganorū
 multitudinē, etiam illos quodammodo sui partem
 fecere. Quo tēpore autē bellum fuerat cōclama-
 tum, & recens in Syriam Vespasianus delatus
 est uanigio, Iudæorū uerò odiū apud omnes pul-
 lulabat, tunc unus eorū Antiochus quidā plu-
 rimū patris causā honorabilis (erat enim prin-
 cept apud Antiochiā Iudæorū) cum Antio-
 chensium populus cōcionaretur in theatro, pro-
 gressus in medium, patrē suū & ceteros defere-
 bat, insimulans eos q̃ una nocte totā ciuitatem

incem

incendere statuissent: & uelut huius cōsiliū par-
 ticipes quosdā hospites Iudaos tradidit. His au-
 tem auditis, populus iram cohibere nō poterat:
 sed in eos quidē qui traditi fuerant, ignē iussit
 afferi, statimq; omnes in theatro concremati
 sunt. In multitudinem uerò Iudeorū properabas
 irruere, si eos celeriter ulsi essent, patriam suam
 seruātū iri existimātes. Antiochus autē iracun-
 diam magis accendere, mutata uoluntatis argu-
 mentū, quodq; Iudeorū mores odisset, exhibere
 se credens, si paganorū ritu sacrificaret, idemq;
 iussit & ceteros compelli facere: renuendo enim
 manifestos insidiatores fore. Huius autē rei pe-
 riculo ab Antiochensibus factō, pauci quidem
 consenserunt: alij uerò qui noluerunt, perempti
 sunt. Antiochus autē acceptis à Romanorum
 duce militibus, sauius instabat suis ciuibus, ne-
 quaquam eos die septimo ab opere cessare per-
 mittens, sed omnia cogens facere, qua diebus
 alijs agerent. Tamq; ualidam necessitatē impo-
 suit, ut non modò apud Antiochiā septimā diei
 feria soluerentur, sed ab hoc exordio in ceteris
 quoq; ciuitatibus ad breue similiter tempus fie-
 ret. Iudais autē apud Antiochiam tūc eiusmodi
 mali perpeſsis, altera denuo calamitas acci-
 dit, de qua narrare conati, hac quoq; persecuti
 fuimus. Namq; quod quadratū forū exuri con-
 iugit, & archiua monumentorumq; receptacula
 publicorū, itemq; basilicas, mixq; ignis inhibitus
 est

est super omnem civitatē magna nimis irruens,
 huius facti Antiochus Iudeos accusat : &
 Antiochenſes , quos ſcilicet ſi his infeſti antea
 non fuiſſent, recēti tamē ex incendiꝝ tumultu fa-
 cile calumnia perpuliſſet , multo magis ex an-
 taeſtis fidem habere dictis ſuis perſuaſit , ut pe-
 nē ſe vidiffe ignē à Iudeis inſeci arbitrarentur :
 & tanquā furore correpti , magno cum ardore
 cuncti adverſus eos qui accuſabantur , impetus
 facerent. Vix autē motus eorū potuit reprimere
 Collega adhuc inuenis legatus, poſtulās ſibi per-
 mittere referre ad Caſarē geſta. Reſtorē namq; Sy-
 ria Caſennium Patū iam quidē Veſpaſianus ad
 eam miſerat, nondū autē ille pervenerat. Habi-
 ta uerò diligenti quaſtione Collega reperit veri-
 tatem : & eorū quidem Iudeorū quos Antio-
 chus accuſauerat, nemo conſcius fuit : omne au-
 tem facinus admifcere homines quidā nocentiſ-
 ſimi neceſſitate debitorum : rati quod ſi forū &
 ſcripta publica cōcremaſſent , exaſtione libera-
 rētur. Iudai quidē pro ſuſpēſis criminationibus
 futura expectantes, magno timore fluctuabant.

Quomodo Veſpaſianus rediens à Romanis exce-
 ptus eſt.

CAP. XXII.

Titus autē Caſar à patre ſibi allato nuntio,
 q̃ uniuerſis quidē Italia civitatibus deſi-
 derabilis pueniſſet : maximē uerò, q̃ urbs cū Ro-
 ma ſumma cū alacritate et claritudine ſuſcepif-
 ſet, in maximā latitiā voluptatēq; traſlatus eſt.

curis

curis de eo ita ut sibi erat suavisimū liberatus. Vespasianū enim etiā longe absentē, omnes homines Italia voluntatibus ut presentiē colebant: expectationē suam, q̄ nimis eum venire cupiebant, pro eius aduentu ducētes, & omni habētes necessitate liberā erga illū benivolentiam. Nā & senatus memor calamitatū, qua mutatione principū contigissent, optabat imperatorē suscipere senectutis honore bellicorūq; gestorū maturitate decoratū, cuius presentia scirebat soli saluti subiectorum comodaturā: & populus malis intestinis sollicitus, magis eū venire cupiebat: tunc se calamitatibus quidē pro certo absolvendum esse confidens, antiquā uerò libertatem cū opulentia recepturum. Præcipuē milites ad eū, respiciebant: hi enim maxime bellorū per illum patratorū nouerant magnitudinē: imperitiā uerò aliorū ducum experti atq; ignantiā, magna quidē se optabant turpitudine liberari: eum uerò qui se & seruare & honorare solus posset, recipere precabantur. Cū uerò hac benivolētia diligeretur ab omnibus, honore quidē præcipuus uiris ulterius expectare intolerabile uidebatur, sed eū longissimē ab urbe Roma cōuenire antē properabant. Nec tamē quisquā moras eius cōueniendi ferebat, sed ita simul omnes effundebantur, & uniuersis facilius & promptius ire, quā manere uidebatur, ut etiam ciuitas ipsa tunc primū inter se incundā senti-

ret hominū charitatem. Erant autē pauciores abeuntibus remanentes. Vbi uerò eū appropinquare indicaretur, quamq; mansuetè singulos suscepisset, qui praecefferant, nuntiatum est, omnis iam reliqua multitudo per uias eū cōiugibus & liberis praestolabatur: & quò trāsiēs aduenisset, uidendi eius uoluntatē, uultuq; lenitatē omniū generū uocibus prosequabantur, benemeritū & saluis datorem, solumq; dignū Romanorū principē appellantes. Tota uerò ciuitas ueluti templum erat, fertis atq; odoribus plena. Cū uerò uix per circūstantem multitudinem in palatium uenire potuisset, ipse quidem penatibus dijs aduentus sui gratulatoria sacra celebravit. Verūt autē se ad epulas turba, perq; erib⁹ & cognationes & uicinas cōiunia exercentes, Deo libabāt, & ab eo precabātur ipsam Vespasianum quamplurimū temporis in Romano imperio perseuerare, & filiū eius, & qui ex his nascerentur seruari inexpugnabilē principatū. Vrbis quidem Romana Vespasiano ita suscepto, sicuti maxima felicitate crescebat.

Domitiani gesta cōtra Germanos & Gallos. C. XXXII.

A Nte hac uerò tēpora, quibus Vespasianus quidē apud Alexandriā erat, Titus uero ierosolymā obsidebat, magna pars Germanorū ad deflectionē mota est: quibus etiā Gallorū proximi conspirātes, magnā spem cōsulerāt, q̃ etiā Romanorū dominio liberarentur. Ger-

manos

manos autē deficere uelle, bellūq; inferre, sustu-
lit primo natura bonis cōsilijs uacua, parua spe
appetēs periculorū: deinde odiū principū, quo-
niā solis sciunt genē suam ui coactā seruire Ro-
manis: nec non quidē maximā tempus eis fidu-
ciam dedit. Nam cū uiderent Romanū imperiū
crebris imperatorū mutationibus intestina se-
ditione turbari, omnemq; his subditā orbis ter-
ra partem pendere ac nutare cognoscerent, hoc
sibi optimū tēpus ex illorū rebus aduersis atq;
discordijs oblatum esse putauerunt. Id autē cō-
siliū dabant, & hac eos spe decipiebāt, Clas-
sicus quidā & Ciuilis, ex eorum potentissimis:
qui olim quidē res nouas cupiebant: occasione
autē inducti, suā sententiam prodidere. Iamq;
alacriter affecta multitudinis periculū facturū
erāt: uerū maxima parte Germanorū defectionē
pollicita, & ceteris fortasse non dissentiēti-
bus, ueluti quadā diuina prouidētia, Vespasia-
nus ad Petilium Cerealē, qui pridē Germaniā
rexerat, literas mittit, quibus eum consulē de-
clarauit, iussitq; ad Britannias administrādas
proficisci. Igit ille quō iussus erat abiens, audita
rebellionē Germanorum, eos iam congregatos
aggressus magna clade affecit, depositaq; amē-
sia ad sobrietatem coëgit. Sed etiam si ille ad ea
loca non peruenisset, tamen haud multo post
erant supplicia luituri. Nam ut primum defe-
ctionis eorū nuntius allatus est Romam, Domi-

tianus Caesar hoc audito, non sicut aliter in illa
 aetate fecisset (nam admodum adulescens erat) tā-
 tam rei magnitudinem suscipere non detracta-
 vit: sed à patre habēs ingenitā fortitudinem, &
 supra aetatem exercitatus, ilico tendebat in Bar-
 baros. Illi autem expeditionis fama percussī, ei
 se permisērunt: lucrū hoc ex ea re maximū na-
 tū, ut sine clade pristino iugo subīcerentur. O-
 mnibus ergo circa Galliam ut oportuit ordina-
 tis, ne facile rursus unquā turbarentur, Domi-
 tianus clarus atq; insignis, aetatem superantibus
 factis, & parvum decus afferentibus, Romā re-
 greditur. Cū supradicta uerò Germanorum
 defectione, iisdem diebus etiā Scytharū conue-
 nit audacia. Nam qui appellatur Sarmata, ma-
 xima multitudine clā trāsgressi flumē Istrū, vio-
 lenti atq; senissimī, propter inopinatū impetum
 multos Romanorū quos in praesidijs offendere,
 interficiū: & cōsulē legatū Ponticiū Agrippā,
 qui fortiter his obuius pugnaverāt, occidūt:
 proximasq; regiones totas ferendo atq; agendo,
 omniaq; incēdendo peruagabātur. Vespasianus
 autē hoc factō, & uastitate Mœsia cognita, Ru-
 briū Gallū militū pœnas de eis sumpturū: à quo
 multi quidem in pralijs trucidati sunt, qui ue-
 rò salui esse potuerunt, cū timore domū refugere.
 Hoc autem bello magister militū finito, etia fut-
 uri tēporis cautioni consuluit. Pluribus enim
 et maioribus praesidijs loca circūdedit, ut omni-

in Barbaris esset impossibilis transitus. In *Mæsia* quidem ea celeritate debellatum est.

De amne sabbatico & triumpho Vespasiani ac
Titi celeberrimo. CAP. XXIIII.

Princeps vero *Titus* aliquandiu quidē *Beryti* cōmorabatur, ita ut diximus: inde autem reuersus, & per omnes quas obiret *Syria* ciuitates magnificentissima celebrās spectacula, *Iudaorū* cepit ad ostentationē cladis eorū abuehebatur. Cōspicit autē in itinere fluuium cognitione dignissimū. Is fuit medius inter *Arcas* & *Raphaneas* *Agrippa* regni ciuitates. Habet autē quoddā peculiare miraculū. Nā cū sit quando fuit plurimus, neq; meatu segnis, tamē interpositus sex diebus a fontibus deficiens, siccū exhibet locū uidere. Deinde quasi nulla mutatione facta, septimo die similis exoritur: atq; hūc ordinē semper eū obseruare pro certo cōpertum est. Vnde etiā *Sabbaticus* appellatus est, à sacro *Iudaorū* septimo die sic denominatus. Ciuitatis autē *Antiochenisium* populus, postquā *Titum* aduētare cognouit, manere quidē intra mœnia pra gaudio non sustinebat: omnes autē obuiam ei pergere properabant, & usq; ad tricessimum, uel eo amplius stadiū progressi, non modò uiri, sed etiam femina cum pueris expectabant. Et cum appropinquantem uidissent, ex utroq; uia latere stantes dextras cum salutatione tendebant: multisq; fauoribus exultantes, cū ipso re-

uerebātur. Crebro autem inter omnes alias lan-
 des precabantur, ut Iudaos expelleret ciuitate.
 Titus quidem nihil precibus istis indulſit, sed
 otioſe qua dicebantur audiebat. Incerti autem
 quid sentiret, quidūe facturus eſſet, Iudaei ma-
 gno & atroci metu tenebātur. Nec enim com-
 moratus eſt Antiochia Titus, sed continuo ad
 Zeugma Euphratē uerſus iter contendit. Quò
 miſſi etiam ab rege Parthorū Vologeſo uenere,
 aureā ei ferētes coronā, q̃ Iudaos uiciſſet. Ea q̃
 ſuſcepta etiam cōuiuiū exhibuit regis, atq; ita
 Antiochiam remeauit. Senatū uero & popu-
 lo Antiochenſi multū petentibus ut in thea-
 trum ueniret, ubi omnis eum multitudo praſto-
 labatur, humaniſſimè paruit. Rurſus autē for-
 titer iſdem inſtantibus, & crebro poſtulātibz
 expelli ciuitate Iudaos, ingenioſe reſpondit, pa-
 triā eorū dicens quò expellēdi fuerāt interſſe,
 nullumq; iam eſſe locū qui eos reciperet. Unde
 ad aliā petitionē ſeſe cōuertunt Antiochenſes,
 q̃ priorem impetrare non potuerunt. Aeneas
 enim tabulas eum precabātur eximere, quibus
 incisa eſſent priuilegia Iudaorū. Sed ne id qui-
 dem Titus annuit. uerū in eodē ſtatu relictis
 omnibus qua habebant apud Antiochiā Iu-
 dai, ad Aegyptū inde diſceſſit. Iter autē agen-
 do cū ad Hieroſolymā ueniſſet, triſtemq; ſoli-
 tudinē quam uidebat, antiqua ciuitatis clari-
 tudini cōpararet, diſſectorū operū magnitudinē &

meterem pulchritudinem recordatus, miseraba-
 tur excidiū civitatis, nō sicut alius fecisset exul-
 tans, q̃ talem ac tantam funditus excidisset, ve-
 rium multa imprecans seditionis auctoribus. &
 qui hanc pœnam ei inferre cōgēre : ita certius
 erat, q̃ nunquā virtutē suā voluisset punitorū
 calamitate clarescere. Ex magnis enim diuitijs,
 non minima pars in ruinis adhuc inuenieba-
 tur. Quadā enim eruebant Romani, plura verò
 captivus indicatibus auferēbat, aurū atq; argē-
 tum, aliāq; instrumenta pretiosissima, quæ do-
 mini propter incertā belli fortunā terra condi-
 dere. Titus autē propositū iter ad Ægyptum
 tendens emensa velociter solitudine, pervenit
 Alexandria: decretoq; ad Italiā navigare, cū
 se dua legiones comitarentur, utramq; unde ve-
 nerant remisit : quintam quidem in Moesiam,
 quintā verò decimam in Pannoniam. Captivo-
 rum autem duces Simonē & Ioannē, & alios
 numero septingentos viros electos, tam magni-
 tudine corporum quā pulchritudine prestan-
 tes, ilico ad Italiam portari praecepit, cupiēs eos
 in triump̃ho traducere. Peracta verò naviga-
 tione pro noto, similiter quidem Roma in eo su-
 scipiēdo cras affecta, & occurſus exhibuit ei
 quos patri. Claritudinem verò Tito pater attu-
 lit, qui venis obviam, cumq; suscepit. Multitu-
 dini autem civium diuinam quandam lætitiā
 suggerebat, quod videbat in unum tres conne-

nisse. Nō multis autem diebus post, unum communem triumphum ob res gestas agere statueret, quamvis utriq; senatus proprium decrevisset. Prædicto autem die, quo futura erat pompa victoria, nemo ex tam infinita civitatis multitudi-
 ne domi remansit. Omnes autē cū exissent, loca ubi tantū stare possent occupaverant, quā-
 tus spectandis imperatoribus modus sufficeret, concessio necessario transitu. Cuncta uerò turba militari ante lucē per turmas atq; ordines progressa cum rectoribus suis, & circa ostia constituta non palatii superioris, sed prope Iſidis templum (ibi enim principes nocte illa quiescebant) prima iam aurora incipiente procedunt
 Vespasianus & Titus lauro quidem coronati, amicti uerò patria ueste purpurea: et ad Octavianas ambulationes transeunt. ibi enim senatus, & ducum procures, & honorati equites eorum præstolabantur aduentum: tribunal autem ante porticus factum erat, sellaq; eburnea in eo preparata. Quò cū ascendissent conſederūt: statimq; eos militaris fauor excepit, multis uirtutē testimonijs prædicans. Illi autē inermes erant, in ueste serica laureis coronati. Perceptis autē laudibus eorum Vespasianus, cū dicere adhuc uellet, silentij signū dedit. Magnaq; omnium quiete facta surrexit, & amictu magnam partē capitis adoperuit, solennia nota celebravit: idemq; Titus fecit. Perfectis autē no-
 tis,

tis, Vespasianus in cōmune omnes breuiter allo-
 cutus, milites quidem ad prandiu, quod his ex
 more ab imperatore parari solent, dimittit: ipse
 uerò ad portā resedit, qua ab eo, quod per illam
 semper triumphorū pompa ducitur, nomen ac-
 cepit. Ibi & eibū prius capiebant, & triūpha-
 libus uestibus amicti, dijs ad portā collocatis ca-
 sa hostia, inter spectacula transeuntes triumphū
 ducebāt, ut multitudini facilius praberetur aspe-
 ctus. Pro merito autē narrari multitudo eorum
 spectaculorū & magnificentia non potest, in o-
 mnibus quæ quisq; cogitauerit, uel artium factis,
 uel diuitiarū opibus, uel natura nouitate. Nam
 penè quacuq; hominibus qui usquam sunt for-
 tunatis paulatim quasita sint, alijs alia mirabi-
 lia atq; magnifica, hæc uniuersa illa die Roma-
 ni imperij magnitudinē probauere. Etenim ar-
 genti auriq; necnon eboris in omni specie ope-
 rū multitudinem, nō ut in pompa ferri cerneret,
 sed ut ita dixerim omnia fluere. & alias quidē
 uestes ex rarissimis generibus purpura portari,
 alias diligentissima pictura uariatas arte Baby-
 lonia: gemma autē clarissima tam multa, alie co-
 ronæ aureis, alie alijs operibus inclusa traducta
 sunt, ut appareret frustra nos earū usquam re-
 rum esse aliquid suspicari. Ferebantur etiā si-
 mulacra, quæ illi deos habent, & magnitudine
 mirabili, & arte non desuntoriē facta, horūq;
 nihil non ex pretiosa materia. Quin & anima-
 lum

lium diuersa genera producebantur, proprijs ornamentis induta. Erat autem etiam quæ singula portaret magna hominum multitudo, purpureis uestibus atq; inauratis ornata. Ipsi etiam qui ad pompam fuerant ab alia turba discreti, præcipua & mirabili ornamentorū magnificētia cūli erant. Insuper his, ne captiuorū quidē vulgus in ornatū uideres, sed uarietas & pulchritudo quidē uestiū natā ex sarigatione corporum deformitatem, oculis subtrahebat. Maxime autē stupori erat, pegmatum quæ portabatur fabricatio, pro cuius magnitudine timendum uiribus portantium occurrentes putabāt: multa enim in teritiū nidum quartumq; surgebant: & magnificētia fabrica cum admiratione delectabat: multis aurata ueste circumdatis, cum aurū præterea factum atq; ebur omnibus esset affixum. Mulus autē imitationibus bellū aliter in alia diuisum, certam sui faciem demonstrabat. Erat enim cernere uastari quidem fortunatissimam terram, totas uerò interfici acies hostium: & alios fugere, alios captiuos duci: murosq; excellentes magnitudine machinis dirui, & castellorum excindi munimina, & populorum ciuitatum moenia disturbari, exercitumq; intra muros infundi: cedūq; omnia loca plena, & eorum qui manu resistere non poterant preces: ignemque templis immissum, ædiūq; super dominos post multam uastatio-

nem euerfiones: atq; amnis iriſtitanus, defluen-
 sis non in arua culia, neq; ad hominum uel pe-
 corū potū, ſed per terrā ex omni parte flagran-
 tem. Hac enim Iudaei bello paſſi ſunt: ars autem
 & conſectorum operū magnitudo, neſciētibz
 adhuc facta tanquā praſentibz oſtendebant.
 Erat autē per ſingula pegmata capta ciuitatis
 dux, ita ut captus fuerat ordinatus. Multa etiā
 naues ſequebātur. Spolia uerò alia quidē paſ-
 ſim ferebātur: emunebāt autē ea quae apud Hie-
 roſolymam in templo reperta ſunt, menſa aurea
 ponderis talenti magni. & cādelabrum ſimiliter
 quidem auro factū, ſed opere cōmutato ab uſu
 noſtri conſuetudine: nam media quidē colūna
 baſi harebat, tennes autē ab ea cannula produ-
 cebantur, formata ad ſimilitudinem fuſcina, ad
 ſummū quaq; in lychni ſpecie fabricata. Erāt
 autē numero ſeptem, ſeptimi dici, qui apud Iu-
 daeos eſt, indicantes honorē. Poſt hac autē por-
 tabatur lex Iudeorū, nouiſſima ſpoliorū. Dein-
 de tranſibant plurimi uictoria ſimulacra por-
 tantes, omnia ex auro & ex ebore facta. Poſt
 hac Veſpaſianus prior ibat, et Titus deinde ſe-
 quebatur. Domitianus autē adequitabat, ipſe
 quoq; ornatus pulchritudine, dignumq; ſpecta-
 ri exhibens equū. Pompa autē ſinis fuit Capito-
 lini Iouis templum, quò poſtquā uenit eſt, con-
 ſtitere. Erat autē uetus mos patrius, opriri do-
 nec ducis hoſtium moriē quiſpiam nuntiaret.

Is erat Simon Giora, tūc inter captiuos in pompa traductus: laqueo uero circumdatus per forū trahebatur, quo eū simul caderēt qui ducebant. Lex autē Romanis est, ibi necare criminū reos morte damnatos. Postquā igitur eum finē uitae habere nunciatū est, omniūq; fauor secutus est, tunc hostias inchoauere: hisq; secundo per uota solennia omne peraētis, in palatiū recessere. Et alios quidem epulis ipsi exceperē, alijs autē omnibus domi cōuiuiorū instructi erant apparatus. Hunc enim diem urbs Romana celebrabat, uictoriae quidē in hostes gratulatorium, finem uerò malorū civilium, & spei bonae pro felicitate principiū. Post triumphos uerò, & Romani imperij firmissimū statū, Vespasianus Patri templum adificari decreuit. Itaq; mira celeritate, & qua hominū cogitationem superaret, effectū est. Magna enim diuitiarum largitate usus, insuper perfectis id pictura ac figmentorū operibus exornauit. Omnia namq; in illud sanum collecta ac deposita sunt, quorum uisendorum studio per totū orbem, qui ante nos fuerunt, uagabantur: quomodo aliud apud alios situm esset, uidere cupientes. Hic autem reposuit etiam quae Iudeorum fuerant instrumenta, his se magnifice ferens. Legem uerò eorum, & penetralium uela purpurea in palatio condita seruari praecepit.

Herodium & Machabrus à Basso capta. C A. XXV.
In

IN Iudaã uerò legatus missus Lucilius Bassus, suscepto à Cereali Vetiliano exercitu, castrum quidẽ Herodion cū praesidio deditione cepit. Post autẽ omni manu militari collecta, multi autem in partes diuisi erant, & legione decimã bellũ inferre Macharũsi statuit. Valde enim necessarium uidebatur id excindi castrum, ne multos sui munimine ad defectionem inuitaret. Nam & salutis spem habitatoribus certam, & aggrediensibus hasitationẽ atq; formidinem, natura loci prestare maximẽ poterat, Nam ipsum quidẽ quod muro cinctũ est, saxosus est collis, in procerã altitudinẽ surgens, & ob hoc etiã capi difficilis uidetur: sed ne uel accedi posset eò natura excogitabat, quæ uallibus eum ex omni parte uallauerat, quarũ altitudo oculis comprehendere non posset: nec transire erat facile, nec aggestu ulli ratione compleri possibile. Nam ea quæ ab occidente secus uallis, l. x. stadijs distenditur, unde Asphaltites lacus ei limitem facit. Ex hoc uero tractu ipse Macharus altissimo uertice supereminet. A septentrione autẽ & meridie, ualles magnitudine quidẽ supradicta cingunt, similiter uerò sunt inextricabiles ad oppugnationem. cuius uerò uallis quæ ab oriente est, altitudo non minor centũ cubitis inuenitur, monte uerò ex aduerso Macharũsi posito terminatur. Ea loci natura perspecta rex Alexander, primus in eo castrum cõmunivit.

quod

quod postea Gabinius bello cū Aristobulo gesto deposuit. Herodi autē regnāti, omnibus locis dignior cura visus est, & cōstructione turris-
sima, propter Arabū præcipuē uicinitatē: nāq;
opportune situs est, eorū fines prospectans. Ma-
gno ergo locū muro amplexus ac turribus, cini-
tatē illic fecit incolis, unde in arcem ipsam fere-
bat ascēsus. Quin & circa ipsum uerticē rur-
sus murū adificauerat, turresq; in angulis sexa-
genorum cubitorū crexerat. In medio autē am-
bitu regiā struxerat, magnitudine simul habi-
tationū et pulchritudine locupletē. Multas ne-
rō cisternas recipiendis aquis abundeq; suppe-
ditandis, locis maxime idoneis fecerat: ueluti cū
natura certaret, ne quod illa suū loci expugna-
bile fecerat, ipse manu structis munitionibus su-
peraret. Insuper enim & sagittarū multitudinē
machinarumq; reposuit: et omnē apparatū ex-
cogitauit, qui habitatoribus posset magna ob-
sisionis præstare contemptū. Erat autē in ipsa
regia ruta mirabilis magnitudinis: à nulla enim
ficu uel celsitudine uel magnitudine uinceba-
tur. Ferebant autē eam ex Herodis temporibus
perseuerasse: māsissetq; ulterius profectò, sed ab
Iudæis qui locum ceperant excisa est. Vallis au-
tem, qua ciuitas à parte septentrionali cingitur,
quidam locus Baaras appellatur, ubi radix eo-
dem nomine gignitur: qua flāma quidē asimi-
lis est colore, circa uesperam nerò ueluti inbare
fulgu

fulgurans, accedentibus eamq; euellere cupientibus facilis non est: sed tã diu refugit, nec prius manet, quã si quis urinã muliebrẽ nel menstruatũ sanguinẽ super eam fuderit. quinetiã tũc si quis eam tetigerit, mors certa est, nisi forte illã ipsam radicẽ ferat de manu pendentẽ. Capitur autem alio quoq; modo sine periculo, qui talis est: Totam enim circũfodiunt, ita ut minimum ex radice terra sit conditũ: deinde ab ea religant canem: illoq; sequi eum à quo religatus est cupiente, radix quidẽ facile euellitur: canis uerò continuo moritur, tanquã eius uice à quo herba tollenda erat, traditus, nullus enim postea accipientibus metus est. Tantis autem periculis propter unam uim capi eam operapretiũ est. Nam quæ uocantur damonia, pessimorũ hominũ spiritus, uinis immersa, eosq; necantia quibus subueniũ non fuerit: hæc cito, etiam si tantummodo admoueatur aegrotantibus, abigit. Fluunt autẽ ex eo loco aquarũ fontes etiam calidarũ, mulũ in se sapore diuersi. Alij namq; amari sunt, alijs nihil dulcedinis deest. Multi autẽ frigida aqua ortus, nõ solum in humilioribus locis fontes alicernos habent: sed quod amplius quis mireretur, in proximo quadam spelunca cernitur, nõ quidẽ alte caua, saxo autẽ imminẽte protecta: super hoc ueluti due mãma inter se paululum distantes eminent: & aliera quidẽ frigidissimũ fontem, aliera calidissimum fundit: qui mixti
lanac

lauerum suauissimū præbent, multisq; morbis
 ac vitis salutare: maximè uerò neruorū cura-
 sioni cōueniēs: habetq; idem locus metalla sul-
 furus & aluminis. Bassus autē contēplatus un-
 diq; regionem, ualle orientali repleta accessum
 parare statuit: opusq; inchoauit, properans ag-
 gerem quamplurimum extollere, facilcmq; per eū
 oppugnationem facere. Qui uerò intus fuerant
 deprehēsi, ab externis segregati Iudæi, illos qui-
 dem coegere, inane uulgus esse existimātes, infe-
 riorem obseruare ciuitatem, ac pericula priores
 excipere: superius uerò castellum ipsi occupatū
 tenebāt, & propter munitionis firmitatē, & ut
 saluti suæ consulerent. Impetraturos enim se ue-
 niam opinabātur, si locū tradidissent Romanis.
 Prius autē uolebant spem declinanda obsidio-
 nis experiendo conuincere: ideoq; alacri animo
 in dies singulos excursus habebant, & cum his
 quos fors obtulisset cōsertis manibus, multi mo-
 riebātur, multosq; Romanos interficiebāt: sem-
 per autem utrisq; ex tempore plus uictoria ca-
 piabatur: Iudæi quidem, si incautiores aggre-
 derentur: in aggere autē positis, si impronissum
 excursum eorum bene septi armis exciperent.
 Sed non is erat finis obsidionis futurus. Res au-
 tem quædam fortuito gestā, inopinatā castelli
 tradēdi necessitatē Iudæis imposuit. Erat inter
 obsessos iuuenis et audacia ferox, et manu stre-
 nuus, Eleazarus nomine: is autē fuerat excur-
 sibus

sibus nobilis, multos egredi a gestumq; prohibere cogitans, & in praelijs semper grauius Romanos afficiens: audaciaq; sua socios prosequens, impetum quidem facilem his, periculo autē uacuum discessum efficiebat nouissimus recedendo. Itaq; discreta quodam die pugna, & utraq; parte digressa, ipse tanquā dispiciens omnes, existimans neminē tūc hostium praeliū excepturū, extra portam remāsit: & in muro stantes alloquebatur, tota mente illos attendens. Hanc autē opportunitatē uidit quidam ex castris Romanorū Aegyptius, nomine Rufus: & quod nemo sperasset, impetu facto cum ipsis cum armis repente correptum, cū hoc uiso stantes in muro stupor teneret, in castra Romanorum traduxit. Postquā uerò dux nudum praecepit extēdi, & in aperto constitutum, ut ex ciuitate conspiceretur, cadi uerberibus, uehemēter Iudaos cōfudit casus inuenis, uniuersaq; ciuitas in fletu erat & quēlibus, unius uiri clade percussa. Id ubi Bassus animaduertit: consiliorum aduersus hostes hoc principiū sumpsit: eorumq; miserationē angere cupiens, quatenus coacti pro eius salute castelli traditionem facerent, quod sperauit adeptus est. Nam ipse quidem, uelut mox Eleazarum suspensurus, crucem defigi iussit: ea uerò conspecta, maior castellanos dolor inuasit, & ululando querebantur, intolerabilem esse calamitatem nociferātes. Tunc igitur Elea-

zarus eos orabat, ne vel se despiceret, mortē miserrimā subiturū, sibiq; ipsis salutē praberent, postquā iam subacti omnes Romanorū viribus ac fortuna cōcederent. Illi autē & eius sermone fracti, & quod multi intus pro eo precabātur (ex magna enim & numerosa cognatione genus ducebat), & cōtra ingeniū suū misericordia victi sunt: & quibusdā celeriter missis colloquebātur, castelli traditionē facere petētes, ac reddito sibi Eleazaro, sine metu dimitti. Cū autē his assensus esset dux Romanorū: multitudo civitatis inferioris, minus separavit cū Iudaeis cognita pactione, ipsi etiam nocte aufugere statuerē. Cū verō portas aperuisset, ab his q̄ deditionē promiserant ad Bassum nūtiis veniis, siue invidia salutis eorū siue formidine, ne eorū fuga causam ipsi praeſtaret. Sed fortissimi qdē fugiētū, q̄ praeſſerāt, evasere, reliquorū autē viri qdē mille septingēti perēpti sunt: muliercula vero et pueri in serviitiū ducti. Spōsiones autē cū his qui castellum dedidere habitas, Bassus conservandas esse ratus, et ipsos dimisit, et Eleazarū reddidit.

De Iudæis à Basso interceptis & Iudæa diuendita.

CAP. XXVI.

His autē administratis, in salū, qui appellatur Iardes, ducere properabas exercitum, multi enim illuc cōgregati esse nūtiabantur, qui pridē tēpore obsidionis, ex Hierosolymis & Machabunne profugerāt. Ergo cum ad locum

locum venisset, neq; falsum fuisse nuntiū reperisset, primò quidē omnē locū cū equitibus cingit, ut si quis Iudeorū conatus fuisset euadere, fugiēdi per equites copiā non haberet: pedes autē syluā iussit cadere, in quā confugerāt. Hoc modo ad necessitatem adducti sunt fortiter aliquid faciēdi, uelut ex audaci certamine fortasse fugā etiā reperirent. Itaq; simul uniuersi, & cū clamore impetu facto, in eos à quibus cincti fuerant, irruunt. Illi autē fortiter excipiebāt: multaq; his audacia illis cōtensione usis, diu quidē praliū tractum est, non autē similis euenit finis pugna certantibus. Nam Romanorū quidē duodecim tantum contigit occumbere, neq; multos sauciari: Iudeorū uerò ex illo pralio nullus euasit: sed cum nō essent pauciores tribus millibus, prostrati sunt omnes: eorumq; dux Iudas Tairi filius, de quo supra meminimus, qui ordini cuidam prapositus cum Hierosolyma obsideretur, quibus demersus fuerat cloacis, laetè effugit. Eodem uerò tēpore Caesar etiā ad Liberium Maximū scripsit (erat autē procurator) ut omnem terrā uēderet Iudeorum: nec enim ciuitatem in ea cōdidit propriū seruans sibi eorū agrū. Solis autē octingētis militibus illis relictis, locū dedit quē incolerēt, qui uosatur *Amman*, distas autē ab Hierosolymis triginta stadiis. Stipendiū uerò ubicunq; degerent Iudais indixit: binasq; drachmas singulis annis deferre in Capitolium

instituta, ita ut antehac Hierosolymorum templo pendebant. Et res quidem Iudaorum illo tempore hunc statum habebant.

De clade Antiochi regis & eruptione Alano-
rum in Armeniam. CAP. XXVII.

IAM uero quarto anno Vespasiano admini-
strante imperium, contigit Comagenes regem
Antiochum in maximas clades cum tota domo in-
currere, ex causa huiusmodi. Cessennius Petus,
qui tunc Syriam administrabat, siue re uera, sem-
per propter inimicitias Antiochi (certum non ualde
patefactum est) literas ad Casarem misit, Antio-
chum dicentem deficere ab Romanis cum Epiphane
filio decreuisse, pactis habitis cum rege Parthorum:
proptereaque debere illos ante capere: ne si priores
nouas res adorti essent, totum Romanorum imperium
bello perturbaret. Non erat autem Casar huiusmodi
nuntium ad se perlatum neglecturus. Nam uicinitas
regum, maiore negotium prouidentia dignum esse fa-
ciebat. Samosata enim Comagenes maxima ci-
uitas iuxta Euphratem sita est, ut esset Parthis
(eo namque id copitaueret) facillimus transitus, cuius
ante receptum. Fide igitur habita, et pote-
st ut sibi permissa, ut ageret quod expedire ui-
deretur, negligendum non putauit. Subito tamen,
Antiocho cumque sociis nihil opinantibus, in Co-
magene ingressus est, ex legionibus quidem sex ad-
ducens, et insuper quasdam cohortes alarumque equi-
tum: habebat autem auxilio reges, Chalcidica
Aristob

Aristobulum, Emesaq; Sohemium. Introitus autē illis erat sine certamine, q̄ nemo indigenarum manus ualebat opponere. Antiochus enim insperato percussus nūtio, bellū quidē contra Romanos nec cogitatione concepit. Decreuit autē, toto regno in eo quo erat statu relicto, cū cōiuge ac liberis egredi, hoc se Romanis purum ab ea suspitione quæ sibi ingereret probaturū esse ratus: progressusq; de ciuitate centum triginta propemodū stadys, in cāpo tabernaculū ponit. Petus autē in Samosata qui eā capefferent mittit, & per eos ciuitatē tenebat: ipse uerò cū alio mulie in Antiochiū ire tēdebat. Nō tamē rex uel ipsa necessitate adductus est aduersum Romanos aliquid bellicū gerere: sed fortunā suā quæsitus, quiduis pati sustinebat. Adolescētib; aut, belliq; peritus, utq; corporis praestantibus filijs eius nō erat facile in calamitate sine pugna durare. Itaq; ad uirtutē se consirunt Epiphanes et Callinicus. Vehemētī autē pugna p̄ totā diē habita, insigni fortitudine demonstrati sunt: nullaq; parte suarū uirū diminuta discedū. Antiocho uerò neq; pugna hoc modo perfecta manere domi tolerabile uidebat: sed abducta cōiuge cū filiab; in Ciliciā fugit, atq; hoc facto militiū suorū animos fregit: nā ueluti desperatio ab eo regno desecere, et ad Romanos se trāstulere, omnīq; erat desperatio. Ergo priusquā penitus destituerent auxilij, Epiphani cū case-

ris servare se ex hostilius erat necessariū: finemq;
 omnes equites decē, qui cum his unā transgressi
 sunt flumē Euphratē: hinc iam sine metu profe-
 cti, cum ad Vologesem Parthorū regē venissent,
 nō quasi profugi dispecti sunt: sed ac si fortunā
 pristinam retinerent, omni honore dignati sunt.
 Antiochū verò, ubi Tarsum Cilicia venit, mis-
 so cēturione Petre iunctū Romā transiit. Ve-
 spasianus autē ita regem ad se deduci nō passus
 est, dignius esse ratus veteris amicitia habere ra-
 tionē, quā belli occasione inexorabilē iracun-
 diā servare. Itaq; iubet ei iter agēti auferri vin-
 cula, intermissaq; interim profectiōne Romam,
 apud Lacedamonē degere: magnos verò ei pecu-
 nia redditus prabet, ut nō modò copiose, sed etiam
 regiē victū haberet. His Epiphanes et ceteri co-
 gniti, qui patri ante metuebāt, magna cura
 & inextricabili animos relaxarunt, & ipsi quoq;
 spem recōciliandi cum Casare cōcepere. Cum au-
 tem etiā Vologeses de his scripsisset ad Casarem
 (nec enim quāvis feliciter agerēt, extra Roma-
 num vivere patiebātur imperiū) & cūm Caesar
 his mansuete facultatē dedisset, Romā venerunt.
 patre autē ad eos ex Lacedamone statim adue-
 cto, cum omnis honor eis haberetur, ibi mansere.
 Alanorū autē natio, quod quidē Scythia sint,
 iuxta flumē Tanain & Maotides paludes sedes
 habētes, iam quodā loco memoravimus. His ne-
 ro tēporibus inito consilio, ut terrā Mediam, &

ulter

ulterius praebandi causa pervaderent, cum rege Hyrcanorum colloquuntur. namque is est illius transitus dominus: quem rex Alexander ita fecerat, ut portis ferreis clauderetur. Aditu autem sibi praebito, universi nihil suspicantibus Medis incumbunt: eorumque fines populosos, omnigenumque pecorum plenos diripiebant, cum resistere nullus auderet. Nam qui regni eius terra obtinebat Pacorus, metu percussus, in difficiliora loca fugiens, caeteris quidem bonis omnibus cesserat: nix autem ab illis coniugem ac concubinas suas captas, datis centum talentis redemerat. Summa ergo facultate sine pugna praedabundi, usque ad Armeniam nascentes omnia processere. Eius autem Tyridates rex erat: qui cum his obuius bello conflixisset, non multum absuit quin nimis in illa acie caperetur. Procul enim quidam musso cum laqueo circumdatum tracturus fuerat, nisi celeriter gladio rupisset laqueum, atque ita fugisset. Illi autem pugna multo magis effervati, terram quidem depopulati sunt: magnam vero hominum multitudinem, aliamque ducentes praedam ex utroque regno, ad sua domicilia redire.

Excidium Massadae castelli munitissimi. C. XXVIII.

A Pud Iudeam vero mortuo Basso, Flavius Silva in administratione succedit: et aliam quidem terram bello subactam videns, unum autem adhuc rebelle superesse castellum, omni qua in illis locis habebatur manu collecta, adversus id militem

monit: nomen est autem castello *Massada*. Princeps uero sicariorum, a quibus fuerat occupatus, erat uir prepotens *Eleazarus*, ex origine *Iuda*, qui non paucis *Iudeis* persuaserat, ut antea diximus, ne professionem facerent, quando censor *Cyrenius* in *Iudaea* missus est. Tunc enim sicarii conspirauerunt in eos, qui Romanis dicto audientes esse uellens: omniumque modo his quasi hostibus utebantur, diripiendo quidem et abigendo eorum bona, ignem uero domibus inyciendo. Nihil enim illos ab alienigenis differre dicebant, qui pugna et iam periclitam *Iudeorum* libertatem tanta ignavia prodidissent: magisque se optare sub Romanis seruitium professi essent. Erat autem id plane causatio, et crudelitatis atque auaritia dicebatur obtentu: manifestum autem rebus effectum est. Nam iidem illi et defectionis socii fuerunt, et bellum cum Romanis communiter susceperunt. Causa uero peior illorum in eos facta est: et cum merita prior eorum reselleretur occasio, peius tractabant eos, qui nequitia sua iustis assertionibus exprobrarent. Fuit enim quodammodo illud tempus apud *Iudeos* omnium generum malitia fecundissimum: ut nullum opus intermitteretur infectum: nec si quis excogitando fingere uoluisset, haberet quo magis nouum aliquid inueniret. Ita et priuatum et communiter omnes unum erant, et exuperare alium alius tam impietate quam iniquitate in proximos certabat: potentes quidem multitudinem male tract

tractando, multitudo uerò ad interitū potētium
 properādo. Illus autē erat dominandi cupiditas,
 his autē nim faciendi, bonāq; locupletium diri-
 piendi. Primi quidem sicarij fuisse iniquitatis in
 propinquos & crudelitatis auctores, nullo neq;
 uerbo indicto ad iniuriam, neq; facto intencato
 ad exitiū eorū quibus insidiarētur penitus pra-
 termisso. Verum & hos Ioannes moderatores
 esse demonstrauit. Non solum enim omnes inter-
 ficiebat qui necessaria & profutura suaderent,
 tanquā inimicissimos maximē ciues eiusmodi
 impetens, sed etiam patriā malis plurimis cumu-
 lauit: qualia facturū fuerat qui Deū quoq; iam
 esset ausus impietate cōtemnere. Nam & mensa
 nefaria nesciebat, & legitimā patriamq; exter-
 minauerat castimoniam: ut iam sit minime mi-
 rum, si māsuetudinis cōmunionem minime ser-
 uabas hominibus, qui Dei pietatē furore cōtem-
 pserat. Rursus Simon Giora, quid mali nō com-
 misit, quāne liberorū corporū iniuria tēperauit,
 qui eum creauere tyrānum? Quae uerò eos ami-
 cicia, quae ne cognatio ad quotidianas cades non
 ferociores effecit? namq; alienos quidē male tra-
 ctare, inerti nequitia opus esse arbitrabantur:
 clarissimam uerò gloriam parere crudelitātē in
 familiarissimos existimabans. Horum furoris
 amuli, etiā Idumaei fuisse: illi enim sceleratissimi
 perempti pōtificibus, ne qua pars cōseruaretur
 pietatis in Deum, totum quod ex ciuitatis facie

supereras, abscidēre, summamq; per omnia initia
induxerunt: in qua illud hominū genus,
qui Zelota appellati sunt, uiguit: qui nomē fa-
ctis uerū probauerunt. Omne enim malitia faci-
nus amulati sunt, nullo inamulato, quod ante
cōmissum memoria tradidit, prætermisso: quāvis
nomen sibi ex bonorū emulatione imposuissent:
qui eos quos laderēt, propter effera sui naturam
ocullando fallebāt, qui malorū qua maxima es-
sent, bona ducebant. Itaq; debitū uita finē inue-
nere, merita illis omnibus poena Dei uoluntate
decreta. Cuncta enim qua natura hominis posset
ferre supplicia, in eos usq; ad extremū uita ter-
minū congesta sunt, qua uarijs perempti crucia-
tibus perire. Fortasse dixeris aliquis minora
eos quā cōmisere perpeffos, uerū qua tādē
digna tāis sceleribus poena affici poterant? De
illis autē qui in eorū crudelitātē inciderūt, non
est huius temporis pro merito cōqueri. Rursum
igitur ad eam narrationis partē redeo, unde di-
gressus sum. Venit enim dux Romanorū contra
Eleazarū, & qui cū eo Massadā tenebāt sica-
rios, exercitiū ducēs: & fines quidē statim omnes
obtinnit, praesidijs ubiq; locis opportunissimis
collocatis: castellum autē muro circumdedit: ne
quis obsessorū fugiendi facultatem haberet, utq;
custodes perseuerarent: ipse uerò castris locū oc-
cupat, ad obsidionē quidem idoneū, quem dele-
gerat, qua parte castelli rupes monti proximo
appl

applicabantur, caeterum difficile ad copias utensilium. Non solum enim commeatus ex longinquo, & cum labore Iudaorum maximo portabantur, quibus hac fuerat cura mandata, verum etiam potius aliunde in castra ducebatur, quoniam in eo loco nullus fons proximus nascebatur. His autem dispositis, Silva obsidione aggressus est, arvis ac laboris egentem, propter castelli munitionem, cuius natura huiusmodi est: Saxum gyro non exiguum, & excelsum longitudine, undique abruptis atque altis vallibus cingitur inuisibili super fundo habens scopulos: ipsaeque omnium sunt animalium gressibus inaccessae, nisi quod duobus modis idem saxum in difficilem explicatur ascensum. Est autem unum iter ab lacu Asphaltite ad solis ortum, & alterum ab occidente facilius ambulari. Vocatur autem unum Coluber, ex angustia crebriusque flexibus capta similitudine. qua enim prominet rupes, frangitur, ac saepe in se reuertens, paulatim rursus producit: nixque illo itinere gradiens promouet pedem, namque mutanti negligium, necesse est alio pede niti. Est autem certa perniciēs, si quis labatur: altitudo enim rupium utrinque dehiscit, ut qua horrore quoniamvis terrere audacissimum possit. Per eiusmodi viam cum x x. stadiis ascenderis, quod restat verticis est non in acutum finem coacti, sed ut habeat in summo planiciem. In hac primus quidem Ionathas pontifex castellum edificauit, & appellant Massadam.

Post

Post autem Hierodi magno studio fuit loci illius
 structio: nam & murū per omnē eius gyrū ere-
 xit, stadiorū spatio septē, ē candido lapide jactū,
 & duodecim altum, luumq; octo cubitū: &
 XXVI. turres quinquaginarū cubitorū in eo
 stabant, ex quibus aditus erant in ades circa
 omnē murū intus adificatas. Rex enim verticem,
 quod fœcūdus, omniq; planicie mollior esset, cul-
 tura destinaverat: ut si quādo externorū alimen-
 torū penuria cōtigisset, ne hac quidē laboraret,
 qui salutem suam castello credidissent. Quin &
 regiam sibi adificaverat, ab occidentalis partis
 ascensu, intra mœnia quidē arcis positā, uergen-
 tem autē ad septentrionē: regia uerò murus erat
 magnus, ac firmissimus quatuor celsitudine sexa-
 genorum cubitorum in angulis turres habebat.
 Membrorū autē intus, & porticuū itemq; bal-
 nearū varia erat & sumptuosa constructio, co-
 lumnis quidē ē singularibus saxis undiq; sub-
 stituis, parietibus autē membrisq; solida com-
 page lapidū variatis. Ad singula uerò habita-
 cula, & in summo, & circa regiam, & ante tur-
 res multos magnosq; puteos in scopulis excide-
 rat, custodes aquarū: tantam molitus abundan-
 tiam, quantā qui fontibus uterentur haberent.
 Fossa uerò iter ex regia in arcem summā duce-
 bant, quas foris nemo cernebat. Sed ne manifesta
 quidem uia facilem sui usum præbere hostibus
 poterant. Nam orientalis quidem nia natura est
 inae-

inaccessa, ut supra memorauimus. Occidentalem
 uerò, magna in angustia posita turri conclusit,
 qua nō minore mille cubitorū spatio ab arce di-
 staret, quam neq; transire posse, neq; capi facile
 uidebatur. Inextricabilis autē, quamuis licenter
 ambulanti bus, fuerat fabricata. Na quidē aduer-
 sus hostiles impetus natura simul & manu ca-
 stellum erat cōmunitum. Intus autē repositi ap-
 paratus, magis & diuturnitatē & opulentiam
 inuere : nam & frumentū multum erat condi-
 tum, & quod in longū tempus sufficere posset
 uinumq; multū & oleum : insuper autē cuiusq;
 leguminis fructus, & palmula coaceruata. Cum-
 etiāq; reperit Eleazarus, castello per dolum cum
 sicarijs occupato, matura, nihilq; recens depositis
 deteriora : quāquā frē ex quo apparata sunt,
 ad excidium a Romanis illatū, centū annorum
 sēpus agebatur. Quinetiā Romani fructuū reli-
 quias incorruptas offendere. Si quis autem cau-
 sam diuturnitatis aurā esse existimet, non erra-
 uerit, quod arcis altitudine ab omni terrena ac
 foeculenta materia sit remota. Inuenta est autem
 omnigenū quoq; armorum multitudo, ab rege
 condita, qua decē millibus uirorū sufficerēt, ser-
 uumq; infectū, necnon arii & plumbi materia:
 quippe ut magnis de causis factū crederes appa-
 ratum. Nunc enim Herodē idipsum castellum
 sibi ad refugiū parauisse, duplex periculū suspi-
 cante: unum quidem ab Iudaorū populo: ne se
 depo

deposuo, illos qui antea reges fuerant, ad principatū reduceret. Alterum uerò maius atq; atrocius, ab regina Aegypti Cleopatra: hæc enim suā senectū nō celabat, sed cū Antonio sæpe uerba faciebat, postulās Herodē interfici, sibi autem obsecrans regnū Iudæorū donari. Et magis quis miraret, nondū eius imperio Antoniū paruisse, malē eius amore mancipatū, q̄ non donaturū sperasset. Propter eiusmodi metus Herodes conditā Massadam, extremū belli cōtra Iudæos Romania opus reliquit. Nam quia foris iam loquum omnē muro cinxerat dux Romanorū, sicut supra diximus, ac ne quis effugeret diligentissimē procurauerat: incipit oppugnationē, uno tantum loco reperto, qui aggerū iactum posset excipere. Nam post eā turrim qua iter ab occidēte, quod ad regiam summumq; montē duceret, præcludebat, erat quadā continētia saxi uastior latitudine, multumq; porrecta: celsitudine autē Massada trecentis cubitis inferior, quā Tencen appellabant. Hanc igitur Silva ut ascendit ac tenuit aggerē apportare militibus iussit: illis autē atacri animo & magna manu operantibus, solidus ad ducentos cubitos erectus est tumulus. Verū neq; firma neq; sufficiens machinis ferēdis hæc mensura uidebatur: sed super eum tribunal, constructū saxi ingētibus, factū est: aliū itemq; litū cubitis 1. Erat autē & aliarū machinarū fabrica illis astimulis, quas primo quidē Vespasianus ad oppug

oppugnationes, postea uero Titus excogitauerat: & turris L. X. cubitorum effecta est, tota ferro confecta, unde multis balistarum tormentorumque iaculis Romani cito eos repulere, quod de muro pugnabatur, & caput exerere prohibuere. Simul autem ingenti etiam ariete fabricato, Silva crebro murum pulsari iubet: ac uix quidem tamen aliquam eius deiecit partem interruptam. Cito autem praenitere sicarii muro intus altero constituto, quod ne machinis quidem simile aliquid patere: mollis enim adhuc eras, & impetus laxare uolentiam poterat, hoc modo constructus. Trabes proceritate magnas, & quae selectae sunt continentes composuere: earum autem ordines erant duo similes, tantumque distantes quanta esset muri latitudo: & inter eos ambos replebat aggere spatium. ne uero crescente cumulo terra deflueret, alijs transversis trabibus quas in longitudinem posuerant colligabat. Erat ergo illis opus quidem adificio simile: sed quod cedenti inferebatur machinarum ictus enanescebant, lutoque subsidente strictiorem fabricam faciebant. Hoc ubi Silva considerauit, igni magis murum captum iri putans, multas quidem ardentes faces milibus inuero iaculari praecepit: murus autem, quippe ut magna ex parte lignis constructus, ignem cito comprehendit, & usque ad limum suum laxitate calefactus, ingenti flamma colluxit. Incipiente quidem adhuc incendio, spirans aquilo Romanis erat horribilis: auertens enim de super flam

flammam in eos abigebat, & penè machinas
 quasi iam conflagraturas desperauerant: deinde
 flatu mutato, ueluti diuina providètia excitatus
 aufer, multa ni in aduersum eū murū reputit:
 iamq; totus ardebat ex alto. Romani quidē cum
 Dei uerētur auxilio, ad castra laci digrediebantur,
 decreto hostes luce aggredi, et nocte uigilias
 accuratiores facere, ne quis eorū clam subterfugeret.
 Sed neq; ipse Eleazarus de fuga cogitabat,
 neq; alij cuiquā permissurus erat ut faceret.
 Videns autē murū igne consumptū, alium uerò
 nullum salutis modū neq; uirtutis excogitans:
 sed his quæ Romani in se liberosq; suos & coniuges
 facturi essent si uicissent, ante oculos positus,
 de omnium morte consiliū cepit: idq; ex praesentibus
 fortissimū ratus, ualidioris animi socijs
 uesperis cōgregatis, talibus ens uerbis ad facinus
 inuitabat. Cum olim uobis decretū sit, uiri fortes,
 neq; Romanis, neq; cuiquā alij seruire, nisi Deo:
 is enim solus est uerus & iustus dñs hominum:
 ecce nunc tēpus adest, quod factus uestros probare
 animos inbeat. Ne igitur nos dehonestemus,
 antè quidem seruitutē nec sine periculo passi,
 nunc autē cum seruitute intolerabiles pœnas
 subituri, si uiuos in Romanorū potestate uenire
 contingat. Primi enim omnium ab his defecimus,
 & nonisimi cum his bellum gerimus. Puto autē
 & hanc nobis à Deo gratiā datam, ut bene ac liberè
 possimus mori, quod alijs non
cuenit

euenit prater spem superatis. Nobis autem certum est,
 orto die futurum excidium. Libera est autem strenua
 mortis conditio cum affectibus: nec enim prohibere
 id hostes possunt, qui profecto nos optant uiuos
 abducere, neque nos illos iam possumus superare
 pugnando. Nam fortasse quidem ab initio statim
 oportuit, quando libertatem defendere cupientibus
 omnia et a nobis ipsis acerba peioraque ab hosti-
 bus eueniebant, de Dei uoluntate coniectere, et sci-
 re quod amica ei quondam Iudaorum natio damnata
 esset interitum: manens enim propitius, uel saltem
 nobis leniter insensus, nunquam tantorum quidem ho-
 minum perniciem neglexisset: sacratissimam uero ur-
 bem suam igni hostium excidioque prodidisset. Nos
 autem soli scilicet ex omni genere Iudaorum spera-
 uimus seruata libertate superare, tanquam nil in
 Deum deliquissemus, nulliusque culpa participes
 fuissemus, qui alios quoque docuimus. Itaque uide-
 tis quemadmodum nos uana expectasse redar-
 guit, fortiore nobis speratis rebus malorum neces-
 sitate illata. Nec enim quicquam nobis castelli na-
 tura inexpugnabilis profuit ad salutem: sed et
 alimentorum copia, et armorum multitudinem,
 aliumque habentes abundantissimum apparatus,
 ipso Deo manifestissime auferente spem salutis
 perdidimus. Ignis enim qui ferebatur in hostes,
 in edificatum a nobis murum non sponte reuersus
 est. Sed haec multorum ira sunt criminum, quae
 furore capti contra gentiles ausi sumus: pro qui-
 bus

bus quaso ne Romanis inuictissimis pœnas, sed per nos ipsos Deo præstamus: ista autē illis moderatiores sunt: morientur enim coniuges iniuria nactæ, liberi seruitutis expertes. Post illos autē ipsi nobis honestam inuicē gratiā præbeamus, libertate seruata optima sepultura. Præsertim & pecunias & castellū igne exuramus. Mærcbū enim Romani, certē scio, si neq; corpora nostra tenuerint, compendioq; caruerint. Alimenta sola relinquamus, hæc enim nobis erunt testimonio mortui, q̄ nō penuria uicti sumus: sed ita ut ab initio statueramus, mortē seruituti prætulimus. Hæc dicebat Eleazarus: sed non in eundē modū præsentium sententia cōgruebant. Sed alij quidē ei obedire properabant, & quasi uoluptate replebantur, pulchrā esse mortē existimātes. Qui uerō molliores erant cōiugum ac familiarū suarū misericordia, uel etiam proprius quemq; apertissimus deterrebant interitus, aliusq; aliū intues, contrariū uoluntatis suæ motum lacrymis designabant. Quos cū uidisset Eleazarus formidare, ac magnitudinē consilij animis frangi, pertimuit ne etiā eos qui fortiter dicta perceperūt, effœminaret flentes ipsi ac deplorantes. Ergo exhortationē nō intermisit: sed erectior, multoq; repletus spiritu, clariorem de immortalitate animæ orationē incipit: magnāq; usus exclamatione, lacrymantes attentius aspeclans: Plurimum, inquit, opinione deceptus sum:

sum : qui putarē uiros fortes pro libertate certantes, mori bene malle, quā uiuere. Vos autē ne cuiuslibet quidē homini quicquam neq; audacia neq; uirtute prastatis, qui etiā magna mala affugituri, mortē timetis: cū oporteret uos super hoc neq; cunctari, neq; expectare monitorem. Olim enim & à primo sensu nos erudire sacra patrie orationes, maiorū quoq; nostrorū factis & animis cōfirmātibus, perseverabāt: quod uiuere hominis est, nō mori, calamitas. Nā mors quidē libertatē animis prastans, ad propriū purūq; locū eas dimittit, ab omni clade futuras intactas. Donec autē mortali corpore uincte sunt, unaq; malis eius implentur, quod uerisimile dicitur mortua sunt. Diuino enim cū mortali societas turpis est. Multū quidē potest anima iuncta cū corpore: instrumentū enim facit suū, latenter id mouēs, et ultra mortālē naturā gestis producēs: Feruntamen cū pondere, quo in terrā detrahitur, quodq; ab ea pendet, absoluta, propriū locū receperit, tunc beatā & undiq; liberam participat fortitudinē: humanis oculis, ut ipse Deus, inuisibilis manens: nec enim cum est in corpore, conspicitur. Nam & accedit occulta, neque rursus cū recedit uidetur, unam quidem ipsa habens incorruptā naturā, corpori autē causam prabens mutationis. Nā quod anima attigerit, hoc uiuit atq; uiget: unde uerò digressa fuerit, hoc marcidū moritur: tantum immortalitatis ei

superat. Et huius orationis argumētum nobis
 sit somnus : in quo in se collecta anima, nusquā
 eas distrahente corpore, iucundissimā quietem
 agunt: cum Deo uero pro cognatione degentes,
 ubiq; adsunt, ac multa futura prædicūt. Cur igitur
 mortem timere conueniat, qui somni diligimus
 quietem? quemadmodū autē nō sit demen-
 tissimum, breuitatem uitæ sequētes, sibi met in-
 uidere perpetuam? Oportebat quidem nos do-
 mestica inſtitutione meditados, alijs esse exēplo
 promptæ uoluntatis ad mortem. At tamen si ab
 alienigenis etiā rei fides petenda est, Indoriū ui-
 deamus sapientia professores. Illi enim cum sint
 boni uiri, uitæ quidē tempus, quasi quoddā ne-
 cessariū natura munus, inuiri sustinent : prope-
 rant autem animos corporibus soluere : nulloq;
 urgēte neq; exagitante malo, propter immorta-
 lis conuersationis desiderii, alijs quidē prædicūt
 se esse abituros, nec est qui prohibeat quisquā,
 sed omnes fortunatissimos appellantes eos, ad fa-
 miliares suos mādāta mūtunt: ita certā uerāq;
 animis esse inter se consuetudinē credidere: ipsi
 autem cum mandata perceperint, igni traditi
 corporibus, ut immaculata puraq; anima secer-
 natæ, laudati moriuntur. Facilius enim ad mor-
 tem illos amicissimī prosequuntur, quā extero-
 rum hominū quisquā suos cines, in lōginquam
 peregrinationem ituros. Et se quidem ipsos de-
 flent: illos autem beatos dicūt, quòd immortalitatis.

tais ordinē iam recipiant. Non ergo nos pude-
bit, si deterius Indis sapiamus, propriaq; igna-
nia leges patrias, quae omnibus hominibus emu-
landa videntur, inhonestè despiciamus? quāquā
Et si cōtraria nos à principio instituisse cruditi-
tio, quòd summū bonum est hominibus vincere,
mors autē calamitas: attamen tēpus nos adhor-
tasur eam bono animo Et facile tolerare, Dei
voluntate Et necessario morituros. Olim enim
quantū apparet, contra omne Iudaorum genus
hoc decretū posuit Deus, ut vita careremus, qui
ea nō eramus quemadmodum oportebat usuri.
Non ausim enim nobismetipsis ascribere, neq;
Romanis gratificari, quòd nos omnes eorū bellū
absumpserit. Non enim viribus illorū haec acci-
dēre, sed causa fortior interveniens, illis praesti-
tis ut vincere viderentur. Quibus enim armis
Romanorū precepti sunt, qui Casaream incole-
bant Iudaei? ac ne defecturos quidem ab illis,
dum diem septimum celebrarent, aggressa Ca-
sariensium multitudo, neq; repugnātes cum con-
iugibus ac liberis mactaverunt: nec uel ipsos
erubere Romanos, qui nos tantūmodo hostes,
quod defeceramus, putabant. Sed dicet aliquis,
Casariensibus semper cum sua civitatis Iudaeis
fuisse discordiā, tēpusq; nactus metus odiū exsa-
turasse: quid ergo de Scythopolitanis dicemus?
Nobiscū enim illi propter Gracos bellū gerere
ausi sunt, ac non cū propinquis nostris Romanos

ulcisci. Multū igitur his fides illorum ac bene-
uolentia profuit : siquidē ab ipsis cum totis fa-
milijs acerbissimē trucidati sunt, ac pro auxilijs
gratias eis reddidere : nam quæ illos à nobis pa-
ti prohibuere, hac passi sunt, uelut ea ipsi com-
mittere uoluissent. Longū fiet, si uelim nunc se-
paratim de singulis dicere. Noſtis enim, quod
Syria ciuitatu nulla est, quæ nō Iudeos apud se
habitantes occiderit, nobis quā Romanos plus
inimicos. Vōi etiā Damasceni, cum ne causam
quidem probabilem confingere potuissent, ciui-
tatem suam cade nefaria repleuere, octodecim
milibus Iudeorū cum coniugibus ac familijs in-
gultis. Eorū autē multitudinē plagis in Ae-
gypto peremptorum L. X. miliū numerū audie-
bamus excedere. Illi quidem fortasse in aliena
terra, cum nullū inuenissent hostibus aduersa-
riū, ita sunt mortui. At omnibus qui domi cū
Romanis bellū susceperē, nihil deerat eorū, quæ
spē totā possent præbere uictoria. Arma enim
& muri, & castellorū inexpugnabiles fabricæ,
atq; interriti spiritus ad pericula pro libertate
subcunda, cunctos ad defectionem reddūt for-
tiores : sed hac ad paucū tempus cū suffecissent,
seq; sustulissent, maiorū malorū extitere princi-
pium. Omnia enim capta sunt, omniaq; hos-
tibus succubuerunt, uelut illorū nobilioris causa
uictoria, non ad eorū salutē, à quibus instructa
fuerant, apparatus sint. Et in pralio quidē mor-

tuos beatos existimari oportet: repugnantes enim
 & libertate non perdita perierunt. Eorum uero
 multitudinis, qui à Romanis subiugati sunt,
 quis non misereatur? quis uero non antequam illis
 patiatur, mori properet? quorum alij torti, tamq;
 igne quàm uerberibus excruciatii periere, alij se-
 messi à bestiis ad secundum earum cibum uiui ser-
 uati sunt: illorum quidem miserrimi habendi sunt,
 qui adhuc uiuunt, qui sepe mortem optantes non
 accipiunt. Ubi est autem illa magna ciuitas? Aut
 ubi est qua totius gentis Iudaea metropolis fuit?
 Tantis quidem murorum septis munitissima, tot
 uero ante muros castellis turriq; obiectis mœ-
 nibus tuta, belliq; apparatus nix capiens, tot au-
 tem uirorum pro se pugnantium multitudinem con-
 tinens, quid nobis facta est, quae Deum habere in-
 colam credebatur? Radicitus ex fundamentis ere-
 pta est, solaq; eius monumenta restant, eorum à
 quibus excisa est imposita reliquijs castra. Senes
 uero infelices ad cineres templi assident, & pau-
 ca mulieres ad turpissimam pudoris iniuriam ab
 hostibus reseruata. Hac secum reputas quisquam
 nostrum, aspicere solent durabit, etiam si uiuere sine
 periculo possit? Quis inimicus adeo patriae, quis
 tam imbellis, aut parca anima, ut cum non pœ-
 nitet hucusq; uixisse? Atq; utinam omnes fuis-
 semus mortui, priusquam illam sacram ciuitatem
 hostium manibus uideremus excindi, priusquam
 templum sanctum tanta impietate funditus erui:

sed quoniam spes non instrenua nos illexit, quod forte poterimus pro ea hostes ulcisci: nunc autem enauit, ac solos necessitati dereliquit, mori bene properemus, nostrimet ipsi miscreamur. Et coniugum liberorumque dum nobis licet à nobis ipsis misericordiam capere. Ad mortem namque ipsi nati sumus, et quos ex nobis genuimus, eamque fugere ne fortissimi quidem possunt. iniuria vero et seruitus, et uidere coniuges ad turpitudinem duci cum liberis, non est malum hominibus ex natura necessitate profectum: sed hac sua timiditate perficiunt, qui ante mori cum licuit noluerunt. Nos autem mulierum freti fortitudine, a Romanis defecimus: et postremo nunc illis ad salutem hortantibus, non paruius. Cui igitur non est eorum iracundia manifesta, si nos uiuos subingere potuerint? Miserradi quidem adulescentes erunt quorum uires corporis ad multos sufficient cruciatum: miserradi autem pronectiores, quorum aetas clades ferre non poterit. Videbit alius coniugem abduci, alius manibus reuinctis nocem filij patrum implorantis exaudiet. Sed dum liberi sunt et gladios habent, pulchrum ministerium nobis prabeant, expertes seruitutis hostium. Moriamur liberi, cum filiis et coniugibus uita decedamus. Hac nobis leges precipiunt, hac nos coniuges et filij deprecantur, horum necessitatem Deus misit, his contraria Romani nolunt, et ne quis nostrum ante excidium pereat, timent. Festinemus igitur
eis.

eis, pro sperata potiundi nostri uoluptate, stuporem mortis admirationēq; relinquere audacia. Adhuc cū orare cupiēt omnes interpellabāt, & effrenato quodā impetu pleni, ad opus incitabant: ac ueluti laruis exagitati, alius aliū antecapere cupiebat: hoc specimē esse fortitudinis, reliq; consilij existimātes, ne quis extremus remanere uideretur: Tantus eos & coniūgū & filiorū & propria cædis amor inuasit. Sed nec, id quod aliquis putauerit, cū facinus accederent obcusi sunt, uerū eam seruare sententiam, quā cū dicta perciperent, habuerunt: proprium quidē charūq; affectum retinentibus cūctis, rationi uerò cedentibus, quia iam optimē filijs cōsuluisent. Simul enim ualere uxoribus cū amplexu dicebant, ac liberos gremijs captos extremum lacrymantes osculabantur: & simul tanquā manibus alienis iussa peragentes uolentes eos configebant: malorum quæ subditi hostibus passuri fuerāt, cogitationē habentes pro solatio necessitatis ad eadem. Deniq; nemo hac audacia minor inuentus est. Cuncti autem cōiunctissimos transfixere: miseri, quibus id necesse fuit, quibusq; filios atq; uxores occidere, malorum omnium uidebatur esse lenissimum. Igitur neq; horū iam factorū dolorem tolerantes, & interfectos lesos existimantes, si uel breuissimū sēpus eis superuenirēt, citò quidem uniuersis bonis in unum congestis ignem inieciunt, sorte uerò ex

numero suo decē lectis omnium percussoribus
universi etiam propter liberos ac cōiuges pro-
stratos cōposui, eosq; complexi manibus, parato
animo se mactādos praebebāt infelicissimū illud
exhibentibus ministeriū. Isti autē intrepidē cū-
ctis occisis, eandē sortis legē in sua quoq; morte
statuerūt, ut cui obligisset, novem peremptis se-
met super eos occideret: ita omnes sibi confide-
bant, quod neq; in audendo, neq; in sustinendo
facinore, praestaret alius alij. Et ad extremū ca-
teri quidē se neci supposuere: unus verò atq; no-
visimus, circumspecta multitudine mortuorū,
ne quis forte in multa cade superesset qui sua
manus egeret: ubi cognovit omnes peremptos,
ignē quidē immittit regia: vehementi verò ma-
nu toto per se transacto gladio, iuxta suos affe-
ctus occubuit. Et illi quidē perierāt, nullā cre-
dentes animā ex numero suo Romanis subditā
reliquisse. Latuit autē una mulier senior, et alia
quedā Eleazari cognata, plurimū doctrina sa-
pientiaq; mulieribus praestans. Et quinq; pueri
per cuniculos qui aquam sub terra potui duce-
bant abditi, cū alij cadibus occupatas mentes
haberent, qui erant nongeni numero Et sexa-
ginta, cum mulieribus simul ac pueris. Haec au-
tem calamitas acta est Aprilis mensis quinto-
decimo die. Romani autem adhuc pugnam ex-
pectantes mane aggeribus scalarum pontibus
iunctis muros aggrediebantur. Cū verò hostiū

neminem uiderēt, sed undiq; uersum acerbam solitudinem, ignemq; intus ac silentium, quid factum esset coniungere non poterant: & ad extremum uelut impellentes ictum arietis, ululatū, si quem forte promocarent, dederunt. Clamorē autem sensere mulieres, & ex cloacis emersa, factum Romanis ut erat indicarūt, altera earum quemadmodum dicta uel gesta fuissent omnia narrante manifestē. Non tamen Romani facile his uerbis adducebantur, ausi magnitudinē uerisimilē non credētes. Ignē uerò extinguere conabantur, perq; hunc uiam sectantes cito in regiā peruenere: cōspectaq; multitudine mortuorū, nō ut in hostibus gauisi sunt: sed consilij fortitudinem, & obstinatum in tāto numero rebus ipsis contemptum mortis admirabantur.

Interitus sicariorum, qui in Alexandria & Thebas profugerant.

CAP. XXIX.

Huiusmodi autē peracto excidio, in castello quidem praesidiū dux reliquit, ipse uerò cum exercitu ad Caesarem profectus est. Nec enim quisquam supererat in illis regionibus hostium, sed iam tota Iudaea belli fuerat longinquitate subuersa: multisq; suorum etiam procul incolensibus sensum perturbationis ac periculum exhibuerat. Nā & circū Alexandria Aegypti ciuitatem postea contigit multos Iudaorū perire. His enim qui ex factione sicariorū illuc effugere potuerūt, nō satis erat saluos esse: uerum

uerum & illic nouas res conabantur, ut liber-
tatem defenderent, & Romanos quidem nihil
se meliores putarent. Deum uero solum domi-
num diceret. Cum autē quidā iys Iudeorum nō
ignobiles aduersarentur, illos quidē mactare,
alijs uero instabāt, ad defectionē eos hortantes.
Eorum autē uidentes confidentiā principes se-
niorum, iam cohibere tutum sibi non esse arbi-
trabantur: sed cōgregatis omnibus in cōgrega-
tionem Iudais, sicariorū temeritatē publicabāt,
illos omniū malorū causam esse demonstrātes: et
nunc aiebant illos, quod nec si fugissent certam
spem salutis habituri uiderent, a Romanis enim
cognitos statim perituros esse, sibi debita calami-
tate replere eos qui nullius fuissent delicti par-
ticipes: canendū igitur ab eorū exitio multitu-
dinem monebāt, & ut pro se Romanis ipsorum
traditione satisfaceret. His dictis, prospecta pe-
riculi magnitudine parere, multoq; impetu si-
carios aggressi corripere, quorū sexcenti quidē
statim capti sunt: qui uero in Aegyptū The-
basq; illius tractus elapsi sunt, nō multo post cō-
prehensi reducti sunt: quorū nō est qui duritiā,
sive cōfidentia siue perimacia uoluntatis su di-
cenda, non obstupescat. Omni enim genere tor-
mentorū & nexatione corporū in eos excogi-
tata, ob hoc solummodo ut Casarē dominū fate-
rentur, nemo cessit, neq; dicere uelle nisus est:
sed omnes illa necessitate ualidiorē sententiam
confer

conseruauere, tanquā brutis corporibus nō animis etiam cruciatus ignemq; susciperent. Maxime uerò puerorū atas, miraculo spectantium fuit : nec enim uel eorū quisquā commotus est, ut dominum Casarem nominaret : usq; adeo corporum infirmitatem uis audacie superabat. Oniz templum clausum apud Alexandriā. C. X X X.

Lupus tunc Alexandriam rector administrabat, & de hoc ad Casarē motu uelociter rescripsit, Ille autem inquietum Iudaorum circa res novas studiū cauendū esse existimans, ac ueritus ne rursus in unum cōgregarētur, & quosdā sibi adiungerent, praecepit Lupo, ut templum Iudaorum, quod esset apud Onion (qua sic appellatur) ciuitatē, destrueret : Hac autē est in Aegypto, qua ob hanc causam & coli coepit, et nomē sumpsit. Onias Simonis filius, unus ex pōtificibus, & Hierosolymis fugatus, Antiocho rege Syria cum Iudeis bellum gerente, Alexandria uenit : & à Ptolemao suscipitur humanissimē, propterea q̃ Antiocho erat inimicus : ait se gentē Iudeorū eius auxilio sociaturum, si dictis suis obtemperasset. Cū autē rex ea qua possent fieri annuisset, rogauit ut in aliqua parte Aegypti templū sibi adificare permitteret, & more patrio Deū colere. Ita enim & Antiochum magis odiosum Iudeis, qui templum apud Hierosolymā nascitauerat, ipsiq; beneuolētiore eos fore, eoq; multos ad eum religia

ligionis diligencia colligendos. Paruit his Ptolemaeus, eiq; locū dedit centū & octoginta stadiis à Memphi distantē: Heliopolitanus autē ille tractus dicitur: ubi castello fabricato, Onias templum quidem dissimile ei quod est in Hierosolymis, turrim autē similem exstruxit, ingens saxis sexaginta cubitis erectā. Ara autē fabricam secundū patriam imitatus est. & donarijs similiter exornavit, præter candelabri cōfectionem. Candelabrū enim non fecit, sed informatum aureū lychnū tanquā iubaris luce radiantem, de aurea catena suspendit. Totū verò circa templum spatium coelo latere circumdedit, saxas portas habente, Concessit autē rex etiam multū agri modum, ac pecunia redditus: ut & sacerdotibus esset copia ad multa, quæ Dei cultus desideraret. Non tamē hac Onias sana voluntate faciebat, sed erat ei contentio cū Iudæis apud Hierosolymam degentibus, propter fugam memorē iracundiā: & hoc tēplo adificato, arbitrabatur ad id se omnē ab Hierosolymis multitudinē reuocaturū. Fuerat autē olim prædictio quædā annis noningēis septuaginta: Esaiasq; prædixerat huius templi futuram in Aegypto constructionē à quodam viro Iudæo. Templum quidē ita fuerat adificatū. Lupus autem rector Alexandria susceptis literis imperatoris cum ad templum aduenisset, nonnullis ablatis donarijs templum claudit. Postmodum Lupo

mortuo Paulinus, qui eius potestati successit, neq; donariorum quicquam reliquit (vehementer enim sacerdotibus cōminatus est, nisi omnia protulissent) neq; ad templum religionis causa adire volentes admisit: sed clausis foribus ita inaccessum fecit, ut ne uestigium quidem diuini cultus in eo resideret. Tempus autem fluxerat usq; clausum templum, ex quo fuerat conditum, anni trecenti triginta res.

De interfectione Iudæorū apud Cyrenem. C. XXXI.

Audacia uerò sicariorum, ueluti morbus quidam, etiam ea quæ circū Cyrenem oppida erant, cōtigerat. Elapsus enim ad eam Ionathas homo nequissimus, arte textor, non paucis imperitorū ut se attenderent persuasit: perduxitq; eos in solitudines, cū signa & umbrarum imagines se polliceretur ostēdere: & alios quidē hac agendo atq; fallendo latebat, dignitate uerò præstantes Cyrenensium Iudæorū apparatum eius & profectiōē Pentapolitanae Libya rectori Catullo prænuntiant. Ille autē equitibus ac peditibus missis, inermes facile cōprehendit: & magna quidē pars manibus interijt, nonnulli autē uiui capti, ad Catullum perducti sunt. Autor autē consilij Ionathas tunc quidē potuit effugere: muleū uerò ac diligenter per omnes quasitus regiones captus est, adductusq; ad Catullū, sibi quidē morā pœna moliebatur, Catullo autem iniquitatis præbuit occasionem.

Nam

Nam ipse quidem locupletissimos Iudæorum falso insimulans, auctores sibi huius cōsilij fuisse dicebat. Catullus autem criminationes alacri animo suscipiebat, remq; delatā multimode cummulabat, tragicis etiā verbis exaggerans, ut & ipse quoddam bellum Iudæorum confecisse videretur: quodq; hoc atrocius est, præter credendi facilitatem, etiam doctor erat calūniandi facilius. Deniq; cum inisset Iudæum quendam Alexandrū nominare: cui iam dudū infensus odium publicauerat, etiā uxore eius Berenice criminationibus implicata, hos quidem priores occidit, deinde omnes simul pecuniarū copijs eximios, tria simul millia trucidavit. Et hæc securè facere arbitrabatur, q̃ eorū patrimonialia redditibus Caesaris adiūgebat. Ne verò vel alibi degentium quisquā Iudæorū eius iniustitiam consutaret, etiam longius mendaciū propagavit: ac Ionatha nonnullisq; alijs qui comprehensi fuerant persuadet, novarū rerū accusationem viris inferre probatissimis Iudæorū, apud Alexandriam Romanq; degentiū. Horū autem qui per insidias accusati sunt, unus erat Iosephus qui hæc scripsit. Non tamē Catullo fictio ita ut speraveras cessit. Nam Romam quidem venit, Ionathan ceterosq; vinctos ducens, finemq; arbitrabatur esse quæstionis apud se ac per illum conflata calūniā: Vespasianus autē rem suspicatus, veritatem requirebat: cognitoq; non
iure

iure hominibus accusationē illatam illos quidē
 Titi studio criminibus soluit, meritò uerò pœ-
 nam in Ionatham statuit: prius enim uerbera-
 tus, uinū exustus est. Casullo autem tunc quidē
 ob leuitatem principū obigit ne quid amplius
 castigationis experiretur: non multo autē post,
 multiplici morbo & insanabili correptus, acer-
 bissimè tortus est, non corporis tantum crucia-
 tum suslinens, sed erat ei maior animi morbus
 & grauior. Terroribus enim expauescebat, &
 crebro uidebat sibi instantes umbras eorum
 quos peremerat, & clamitabat. Cumq; se tene-
 re non posset, exiliebat stratis, tanquā tormentis
 sibi & flammis adhibitis. Hoc autem semper
 multum proficiente malo, extisq; defluentibus,
 ac intestinis exhaustis, ita est mortuus: nulla re
 alia magis diuina prouidentia facto indicio,
 quàm quòd ne quissimos ulciscatur. Hic no-
 bis est finis hystoria, quā promissimus nos cum
 omni ueritate tradituros, cognoscere cupienti-
 bus, quemadmodum hoc bellum Romanis ge-
 stum est cum Iudais: & qualiter sit quidē ex-
 positum lecturis, ut dicant, relinquatur: de ue-
 ritate autem confidenter dicere non pigebit,
 quòd eam solam scopum mihi per omnia qua
 scripsi proposuerim.

FL. IOSEPHI DE BELLO IV-
 daico libri septimi & ultimi, Finis.

R r

FL. IO

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

R E R V M O M N I V M
IN IOSEPHI OPERIBVS
MEMORABILIVM
I N D E X.

Ea quæ asteriscum* præfixum habent, in secundo inuenies tomo : quæ crucis signum†, in tertio cetera in primo.

A aron primus fuit pontifex.	654
Aaroni sacerdotiū conferitur 179. cōfir- matur 218. ei⁹ filij quatuor 180. filij eius duo seniores dū offerūt exusti 183. virga ei⁹ flores & profert amygdala. 218. moritur	221
Abaneth qualis zona	173
Abaris mons	166
Abassarum à Cyro præfectus restituendo iēplo Hierosolymis	* 20
Abdastartus rex Tyrionum Belcastro patri successit † 647. eius mors	ibidem
Abdemonus Tyrius adolescens problematicum dissoluendorum peritus	528. † 646
Abdonis principatus Hebraorum	312
Abel quid significet, occiditur à fratre	21
Abelmachæa urbs	475
Abemerigus Isata suā filiā dat uxorem	622
Abenarus præfectus exercit⁹ 361. 383. pugnat cōtra Ioabū 416. trāsferi regnū ad Dauidem 419. ab Ioabo fraudulenter occiditur	422
Abner secundi ex fratribus Machabai suppli- cia	

- cia crudelissima, tolerantiaq; eius † 737
Abesalomus Amnonē fratrem ingulat 451. fu-
 git in Gesura, unde à patre reconciliato reno-
 catur, item forma eius et casaries qualis. tum
 quomodo Ioabū tractarit 452. 453. populare
 aurā captat & regnū 455. cū patris concu-
 binis rem habet 459. cogit magnū exercitum
 contra patrem 463. pendens in arbore inse-
 rimur 464
Abias Arabū rex prelio uictus sibipse ma-
 num inferi * 630
Abias Samuelis filius quomodo se gesserit in
 administratione principatus 342
Abiatharus Achimelecchi filius seruatus à
 Sauli sauitia 388. confirmatur ei pontificatus
 476. quomodo à Davide ultus, eius domus
 sacerdotio priuatur 499
Abibalus rex Iromi pater
 Tyrionum rex † 645
Abigae Nabali uxor Dauidem commotum
 placat 397
Abilamarodachus Nabuchodonosori filius in
 paternum regnum succedit & Ioachimū
 è ninculis eximit 685
Abimelechi Bethlemite in Moabiticam ter-
 ram cum suis profectio 327
Abimelechus Gedeonis nothus, fratres legiti-
 mos occidit, & imperium arripit 311. urbe et
 tribu pellitur 312. Sicimas captas solo equar
 666 § 314. 06

- Abimelech⁹ Palaestina rex Sarā cōcupiscit 51
 Abironem cum suis terra dehiscit 215
 Abisace puella calefacit senem *Dauidē* 426.
 ambis eam uxorem *Adonias* 498
 Abisauus Iobi frater, uir fortis 416. 469. 480.
 cum fratre Subaum persequitur 474. iudici-
 cat regem ab interitu occiso *Acmonē* 477
 Abraham⁹ qñ natus 40. ē Chaldaea migrat in
 Chananaā, et Dei uerū cultū instruit 42. hinc
 in Aegyptū p̄ficiscitur, ubi uxore fingit esse
 sorore suā 43. 51. Aegyptijs disciplinas insti-
 tuit 44. Assyrios uincit 46. decimas dat *Mel-
 chisedeco*, & p̄mittitur ei filius à Deo 48. ge-
 nuit *Ismahele* ex *Agare* 48. hospitat ange-
 los tres 50. migrat in Gerara 51. a Deo testat^r
 55. monumentū sibi & posteris cōparat 58. du-
 cit *Chaturā* uxorem, suscipit liberos 58. *Isaco*
 quarit uxorem ibid. moritur 61. eius arma
 contra Pharaonem † 481
 Abrahami domicilium, uicus 41
 Absalomō tyrānidis *Menahemi* adiutor † 230
 Absalomus pateruus & socer *Aristobuli* ca-
 ptus * 115
 Accaron non potuit capi ab Hebraeis 292
 Achab⁹ *Amarini* filius regnū paternū na-
 ctus maioribus cōtaminat id sceleribus q̄ an-
 ecessores sui 563. agnoscit suū fatū & p̄mi-
 set 572. cedit *Adadi* filio belhū inferētī, ibid.
 eundē

eundē nuntis 575. occiditur 583. ipsius liberorū
capita praeiduntur 610

Achar furtum committit 274. plectitur 276

Acha. quinti ex fratrib. *Machabai* immania
supplicia. eiusq; insignis tolerantia † 742

Achazes *Ioatham* filius regnū paternū arri-
piens. idolis filium holocausta offeri. belloq;
impetitus. magnā patitur stragem 632. *Assy-*
riorum regis auxilio ulciscitur *Syros*. *Stulius*
et impius moritur 635

Achiab *Herodis* nepos cui nimis phibet* 464
impetitur à 2000 militibus dimissis * 480

Achias pontifex 357

Achias propheta *Hieroboamo* regnū et alia
naticinatur 540. 553

Achilus princeps commentariensium 476

Achimanus *Berzellai* filius apud *Dauidem*
manet 472

Achimas *Dauidi* victoriam nuntiat 466

Achimelechus pontifex *Dauidem* comitatu
inuat 387. accitus ad *Saulum* occiditur cum
omni sua familia 388

Achitophel à *Dauid* ad *Abesalomū* deficit
455. seipsum suspendit 462

Acmes *Iulia* famula dolus * 455. † 146

Acmon gigas *Dauidem* occisurus. ab *Abi-*
sao perimitur 477

Acusilaus *Arginus* historicus † 628

Adad *Azaelis* fili' paternū i regnū succedit.
quo

- quo ab Ioa Iſraelitarum rege primatur 621
Adadus Syria & Damasci rex cum Davi-
de conſligens vincitur 477
Adadi huius poſteri dicti reges Syria, ſicut
Aegypti reges Ptolemai 476
Adadus Syrus Achabo bellum inferens ce-
denti, ab eo tandem vincitur 174. & reci-
piunt in gratiam 175. Ioramus inſidiatus &
Elifaum capere conatus fruſtratur 194. 196.
bello aggreditur Ioramum 196. fugatur à
Deo 199. praſocatur ab *Azaele* 601
Adami creatio, & quid ea vox ſignificet 18.
lapius & multa 19. 20. cum ſoboles poſteri-
tas & mors 22. 23
Aderus Syria occupat, et rex eius efficitur 138
Adoma quid ſignificet 79
Adomus dictus Eſaus ibidem
Adoni quid ſignificet 290
Adonias Davidis filius regnū paternū affe-
ctat 487. fugit ad aſylū, et veniam cōmiſſi à pa-
tre impetrat 490. ſalvatur matrē Solomonis, et
Abiſaces connubium ambiēs occidit 499
Adonibezecus capitur ac trūcatur manib⁹ et
pedib⁹, ſicuti ipſe alios reges mutilaverat 191
Adoramus quaſtor eributorū ordinatur 476.
lapidibus obruitur 543
Adulterij ſuſpecta quomodo purgetur 194
Adramalech⁹ Senacheribi filius patricida 646
Adrazar⁹ Sophenorū rex à Davide uict⁹ 436
Aegypt

- Aegyptius nates seductor Iudaorum* 645
Aegyptijs non licere greges curare 113. *quintā*
fructuum portionē regibus pēdunt ibidē. pu-
gnant cum Aethiopibus 122. *Hebraos inse-*
quuntur 139. *quarē Babylonē abducti* 676.
eorum antiquissima rerū memorabiliū tradi-
tio † 627. *testimonium de Iudais* † 638. 662.
sexaginta millia Iudaorū peremerunt † 614
Aegyptiorū dij descripti † 670. *seruitus* † 704
Aegypti Aethiopiaq; regina Solomonem in-
uisit 532
Aegypti descriptio † 224. 420. 422
Aegyptus unde nomen acceperit † 643
Atternius Fronto magister duarum legionū
Alexandinarum † 540
Aelius Gallus dux auxiliariorum ab Herode
missorum Casari * 345
Aemilius Incundus à Iudais occisus † 253
Aeneas, qui Aretas postea dictus Arabum
rex constituitur * 412
Acta, petra, Sampsonis habitatio 323.
Agari insolentia ob conceptum infantem pu-
bitur 48. *ablegatam unā cum filio consola-*
tur Angelus 53
Agatharchides historicus † 661
Aggeus propheta * 20
Agire Nabathai facinus † 495
Agrorum terminos quis primus fixerit 23
Agriculturam quis inuenerit ibidem
Agrip

- Agrippa Aristoboli filij soboles* * 520. *maria fortuna* 520
- M. Agrippa in Iudaos benivolentia* 83
- Agrippa in Asia mittitur* * 351. *eius in Iudaos studium* * 390. 434
- Agrippa rex Herodem apud C. Caliculam accusat* * 519. *accusati tetrarchias ac bona consequitur* * 540. *Iudaos reconciliat Caio* * 542. *hortatur Claudium ad retinendū principatū* * 597. *Silam uinctum adseruat* * 611. *reliqua eius gesta usq; ad mortem* * 612. 614. 618. † 192. 210. 215. 233. 241. 277. 244. 407. 433
- Agrippa filius Agrippa* * 617. *impetrat pontificia stola custodiam Iudeis* * 620. *Claudio autor ut Iudaorū causam legitime cognoscat* * 640. *Chalcidem auferri ei Caesar, & multis alijs toparchijs donat, ibid. nuptias instruit, ibid. Galilea parte donatur à Nerone* * 643. *Magdala certat capere* * 679. *uenit Tyrum cum Vespasiano* * 724
- Agrippina Claudij Caf. uxor* * 639. *maritum ueneficio tollit, ibid. filium Neronem imperio praeficit* * 641
- Agrippium à quo conditum* † 92
- Anan inuadunt Hebrai & fugantur* 274. *capitur & succenditur* 276
- Ababarchie magistratus* * 634
- Alanorum nationis descriptio* † 598. *eorum irruptio in Mediam & Armeniam, ibid.*
- Albinus*

- Albinus Iudaeae praesidet* * 649. *Iudaam latronibus explet* * 651
- Alcimus in pontificatu succedit aliis Iacim^o dielus* * 127. *pfugit ad Demetriū, ibid. perit* * 132
- Alexander Antiochi Epiphanis filius bello aggreditur Demetriū* * 141. *vincit* * 146. *Ionathae amicitia ambis* * 142. *Ptolemao Philometori hostis factus occiditur* * 156
- Alexander Aristobuli filius Iudaam infestans à Gabinio vincitur* * 227. *Hyrcano bellum inferi* † 37. *securi percutitur* † 42
- Alexander Herodis filius Roma reuersus ducis uxore* * 366. *accusatus à patre causam dicit, & reconciliatur* * 380. 406. *accusatus à patre Beryti, damnatur, strangulatur* * 423. 427
- Alexander Herodis filius ueneficii accusatur à patre* † 103. 111. 122. *strangulatur* † 124
- Alexander Iamnaeus Hyrcani filius, rex factus fratrem insidiare interimis* * 192. *circūuenit aflu Ptolimaeū Lathurū, à quo postea vincit* * 395
- Alexander Lysimachus Alabarcha solutus uinculis à Claudio* * 604
- Alexander Philippi filius patri in regno succedens Damascū & Tyrū capit atq; Gazam* * 55. 57. *pontificē Iadadū ueneratur, & Hierosolymis Deo immolat, Danieli q; pphetiā interpretat, & Iudais quacūq; postularat concessit* * 60. 243. *quo tēpore mortu^o* * 657. *et seq.*
- Alexander Vcles rex* * 156

Alexand

*Alexander Zebinas Demetrii uicti loco rex
constitutus foederatur Eyrano * 182. in bello
cadit, ibidem*

*Alexandra Alexandri Iamnei uxor quā à mo-
rituro marito instructa regnū seruatis et ad-
ministratis * 206. morbus eius & mors * 211*

*Alexandra Eyrani filia, uxor Alexandri
Aristobuli, infensa Herodi * 297*

*Alexandra Phasaëli filia * 318*

*Alexandria plus singulis mensibus quā Hie-
rosolyma toto anno pendit Romanis † 219*

*Alexandria portus descriptio † 421. urbis fi-
cus descriptus † 215*

Alexandrinorū seditio cōtra Iudæos † 243. 244

*Alexandrini Vespasianum pro imperatore
prompti agnoscunt † 422*

*Alexandrium arx * 225. † 31*

*Alexas ducit Salomem uxorem * 431. iubetur
ab Herode nobiles Iudæos se defuncto occi-
dere * 461. piè agit * 465*

Abisus, Abisei 25

*Alufragmuthosis rex contra pastores gerit
bellum † 641*

*Allus Samarita, libertus Neronis * 514*

*Amaleciti gens 153. bellū Israelitis inferunt, &
vincuntur 153. 155. Hebræos subigunt 306. eorum
rex captus & occisus 363. quāto odio à Deo
sint persecuti, & quomodo Saulus eos extir-
pauerit 363. David cadit eos 411*

Ama

<i>Amalecus nothus Aliphaze filius</i>	80
<i>Amalecitus regio</i>	ibidem
<i>Amanus quāto in honore apud Artaxerxē habitus, & quāto in Iudeos propter Mardocheum concepit odiū * 39. consulit contra seipsum * 45. in crucem Mardocheo paratam suscollitur * 49. & filij eius * 53</i>	
<i>Amarai filij quō Ioannē Gaddim interfecerint, & quas eius cadis pœnas dederint * 138</i>	
<i>Amarames Moyses pater & Aaronis, Deū inuocans ut Hebraeos redimat exauditur</i>	117
<i>Amaramus seditiosus exulat</i>	* 619
<i>Amarinus cōstituitur rex 362. obit diē suū, relicto principat⁹ successore Achabo filio, ibi.</i>	
<i>Amasa Absoloni copijs praficitur 463. impetrat ueniam à Dauide, cui gratulatur regni restitutionem 469. constituitur prafectus exercitus 463. occiditur à Ioabo</i>	474
<i>Amasias rex Hierosolymitanus 621. ad idola deficit 623. interficitur</i>	625
<i>Amasias sacerdos</i>	585
<i>Amathus, Amathe</i>	38
<i>Amathus castrum ad Iordanem</i>	* 197
<i>M. Ambinius praficitur Iudae</i>	* 500
<i>Amenophis regni terminus</i>	† 642
<i>Amesses regni terminus</i>	† 642
<i>Amias Achaz filius bello superatus à Zacharia trucidatur</i>	633
<i>Aminadabus lenita</i>	338

- Ammanus* 51. *Ammanita* Hebraeorum genti
bellum inferentes male excipiuntur 316
- Ammanitarū* cōtumelia in *Dauidē*, & qui
de eis ultio accepta 439. excinduntur 448
- Ammanita* & *Moabita* socij mutuo sese oc-
cidunt 587
- Ammaus* exusta † 168
- Ammaus* therma sanandis corporibus idonea
† 344. uide & *Emmaus*
- Ammonius* insidiator *Ptolemai Philometoris*
occisus * 154
- Amnon* sororem *Thamaram* stuprat 449. oc-
ciditur a fratre *Abesalomo* 451
- Amorai* cum suis regibus deleti 214. qui eo-
rum ditionis termini 222
- Amoritis* regio duabus & dimidia tribubus
conceditur 238
- Amosus* *Manassis* filius regno paterno substi-
tuitur, quod propter impietatem non diu te-
nens occiditur 651
- Ananelus* constituitur pontifex ab *Herode*
* 295. honore priuati * 298, restituitur ei * 301
- Ananias* *Masbali* pontifex cum quindecim
alijs crudeliter necatur † 503
- Ananias* mercator. *Iudeus* regias mulieres in
daicam religionem docet * 623
- Ananias* *Nebedai* fil. pontificatum accipit
* 634. uinctus mittitur *Roma* * 639
- Ananias* nominatur *Sedraches* 677

Ananias

- Ananias Onia filius copys Cleopatra praeficitur* * 185. 196
- Ananias Phariseus Iosepho se opponit* * 695
- Anania pontificis liberalitas, eiusq; seruorum iniquitas* * 652
- Ananias pontifex cū Ezechia fratre & pontificibus alijs in cloacis latuit propter seditionem* † 233. *cum fratre interficitur* † 235
- Ananus Anani filius pontificatum acquirit, & Iacobum lapidat* * 650
- Anani senioris felicitas* ibid.
- Ananus Iudeorum dux uinctus Romam mittitur* * 639
- Ananus pontifex cum Hierosolymis bello contra Romanos se preparat* † 270. 271
- Ananus pontifex, eiusq; gesta* † 362. 367
- Anani mors Hierosolyma excidij principium eiusq; uirtutes celebrata* † 384.
- Ananus Sethi filius pontifex constituitur* * 500. *coprinatur* * 501
- Anaxagora Clazomenij mors* † 278
- Anchus rex Gitta 385. 402. exercitum ducit in Hebraeos* 402. 408
- Andromacho amicitia renūtiat Herodes* 403
- Andronicus Messalami filius orator* * 149
- Angelus, quale nomen* * 315
- Angelos cum mulieribus coisse* 25
- Anilai & Asinai Neerdensium facinora* * 151. & seqq.

- Anna Helcanis uxor* 330
Annibal seditiosus pleſcitur * 619
Annius Minutianus * 565. 570. 600
Annius Rufus Iudæa præſicitur * 501
Annus magnus quot annis conſtet 31
*Anni ſeptimi, quinquageſimi ſeu Iobeli re-
miſſio* 196
Antej interitus * 581
Anticho, poſtea Agrippias dicta * 198
Antigonus Aſiã occupat morituro Alexandro * 63
*Antigonus Ariſtobuli filius cū patre tranſu-
giens capit* * 230. accusat apud Caſarẽ Hyrcã
nũ et Antipatrũ * 237. paternũ regnũ affcclãs
proſtigatur * 257. reducit in regnũ p̄ Parthos
* 264. amputat Hyrcano auriculas * 270. ac-
cuſat Roma & placat pecunijs hoſtẽ * 273.
275. quomodo ab Herode oppugnat⁹ ſit * 275.
quomodo expugnatus et irriſus à Soſio * 289.
*Antonius Herodis pecunijs corruptus eum
occidit* * 292. *Antipatrum & Hyrcanum
accuſat* † 45. vincitur ab Herode † 55. rex
conſtituitur † 61. ſecuri percutitur † 81
*Antigon⁹ Hyrcani fil. Samaria obſidiõĩ præſi-
cit* * 184. quõ à fratre, et cur occiſus * 190. † 18
Antiochia Mygdonia, urbs * 629
Antiocheni Dimetriũ cieclũ recipiunt * 155
*Antiocheni ſoli cum Sidonijs & Apamenis
pepercerũt Iudæis cohabitatoribus ſuis* † 242
Antiochenſium odium in Iudæos * 83
Antiochenſium petitiones apud Titum † 582

- Antiochus Antiochi Grypi filius uict⁹ et occi-*
*sus ab Antiocho Cyziceni filio * 100. q. supe-*
rat inde ab Eucero et Philippo fratrib⁹, ibi.
Antioch⁹ Aspendius ab Hyrcani filijs uict⁹ † 17
*Antiochus Comagena rex * 504. 614*
Antiochus Cyzicenus cū fratre Antiocho Gry-
*po belligeratur * 183. 192. uincitur ab Hyr-*
*cano * 185. occiditur à Grypi filio Seleuco * 199*
Antiochus deus Alexandri filius adolescēs rex
coronatur & amicitiam cum Ionathā init
** 160. trucidatur à Tryphone suo tutore * 173*
Antiochus Dionysus Antiochi Grypi filius
*Damasci regno potitus quid gesserit * 203.*
eius cū Alexandro & Arabibus bellum † 25
*Antiochus Epiphanes Seleuci filius * 101. eius*
*gesta cōtra Iudeos * 103. † 574. 695. ad Ely-*
*maida uincitur * 121. cōmissa regni cura Phi-*
*lippo moritur * 122. aliaq; eius gestā † 724*
Antiochi Epiphanis cum Ptolemaeo Sexto
contentio propter Syriam & in Iudeam irru-
ptio sua † 10
Antiochus Eupator Antiochi Epiphanis fil.
*rex constituitur * 123. Bethsaris expugnat*
** 125. Philippū tutore regnū inuadentē occi-*
*dit 127. captus à Demetrio trucidatur * 128*
Antiochus Eupator Antiochi Epiph. filius
quomodo Iudeam afflixerit † 12
Antiochi Magni bellum cum Ptolemaeo Phi-
*lopatore & beneficia in Iudeos * 84. dat fi-*

- liam Ptolemao uxorem * 88
 Antiochi Pharanx, loci nomen † 26
 Antioch⁹ Seleuci nepos Deus cognoscitur * 83
 Antiochus Soter, etiā Pius dictus frater De-
 metri⁹ rex natus Tryphonē persequitur & in-
 terficit * 175. Simonē Mathia in amicitia re-
 ceptū conatur subigere, sed infelicitur * 175. op-
 pugnat Hyrcanū Hierosolymis, & cognomi-
 natur Pius * 178. regno & uita priuatur ab
 Arsace * 180. Seleucum Grypi uincit * 199
 Antiochus Grypus qui & Philometor De-
 metri⁹ Nicanoris filius Alexandrum Zebi-
 nam bello occidit, & regnum Syria occupat
 * 182. Heracleonis insidijs occisus * 199
 Antipas Herodis filius constituitur tetrarcha
 * 464. affectat regnum * 471. portionem pa-
 tris regni acquirit * 488. † 169.
 Antipas pro Antipatro fratre rex constituitur
 testamento † 146. tetrarcha instituitur † 150
 Antipas pater Antipatri Idumae praefectus
 ab Alexandro * 214
 Antipas regij generis uir comprehensus custo-
 dia traditur, & occiditur † 360
 Antipater Herodis filius à patre uocat^r domū
 * 375. honorib⁹ auge^r * 377. fratres crebris ca-
 lūnijs infestat * 377. 403. 417. malitia eius * 430.
 eius in patrē insidia * 435. 441. 443. occiditur
 464. ab Herode patre pellit^r ciuitate † 99. fra-
 trib⁹ insidiat † 102. fratrum occisorum liberis etiā
 male uult, & cōspirat cōtra patrē † 126. 127.

- ueneno cum tollere conatur* † 135. 136. *alijs duobus fratribus calumnias struit* † 136. *causam dicit* † 140. *et seqq. occiditur* † 150
Antipater Idumeus Hyrcanū in regnū restituit † 29. 30. *aliaq; eius gesta* † 41. *et seqq.*
Antipater accusatus, declaratur prefectus Iudaeae à Iulio Cas. et Hierosolymorū muros reficit, et filijs suis praefecturas attribuit † 45
Antipater qui prius Antipas, quomodo se suosq; euerit, et Aristobulum regno eiecerit * 414. *Scaurum comitatu inuat* * 217. *qualem operam nauarit Casari, aliaq; eius gesta* * 235. *dynasta et procurator Iudaeae constituitur à Casare* * 238
Antipater Samarita Antipatri Herodis filij procurator * 442. *ueneficium apparatus Herodi indicat* † 134
Antipatri ciuitas adificatur * 386. † 95
Antiphilus cum suo fratre uenenum appararunt in Herodis interitum * 442
Antiquitatum libri x x. quod tempus complectantur, et quas historias * 659
Antonia Drusi maioris uxor, Germanici et Claudij mater * 510. 514. 518. 531. 536
Antonia porticus incensa, et praesidium ex ea deturbatum † 233. 461
Antonia turris ab Herode cōdita * 360. 511. † 92
M. Antonij decreta pro Iudaeis * 251
M. Antonius, dux Rom. in Asiam proficiscit * 217. in Asiam proficiscit
 d d d 4 cisc

- eiscitur & Herodē defendit * 238. † 55. amore
 Cleopatra captus Herodē & Phasaelum re-
 trarchas cōstituit * 262. 296. ad regiam fasti-
 gium eundē promouet * 273. ab eodē pecunijs
 corruptus Antigonū ē medio tollit * 292. 293
 M. Antonius donatur ab Herode * 293. homo
 impurus * 296. Herodi nimium indulget * 304.
 multa indecorē agit in gratiā Cleopatra * 309.
 subigit Armeniam ibidem. vincitur apud
 Actium à Casare * 319. occisus * 322. qualem
 operam Gabinio prastiterit † 38. Herodē ex-
 lem regno Iud. praficit † 64. propter Cleopa-
 tram multa facit indecore † 82
 Antonius praefectus ala equitum contra Ro-
 manos † 273. eius gesta ibidem
 Antonius Primus ē Mœsia contra Vuellium
 cum legione tertia properat † 424. eius gesta
 ibidem. Vuellium interficit † 407
 Aod. nide Iodes
 Apamea obsidione liberata † 50
 Aphrica unde sic denominata 59
 Aphri & Aethiopes quantum annuē pen-
 dant Romanis † 214
 Apion Alexandrinorum legatus contra Iu-
 deos * 341
 Apion grammaticus res Aegyptiacas conscri-
 psit † 681. eius portēctosa mēdacia de Iudais et
 tota uita taxata ibid. eius calumnia & men-
 dacia cōfutata † 689. propheta factus fabulam
 trag

- agica de Iudæis impudētissimè fingit* † 696.
pobaterion locus 19.
pochus regni termini † 640.
pollodoti Gazaraorum ducis pralium cum
umnao & mors * 198.
pollonius Antiochi dux, à Iuda Maccha-
eo uictus occiditur * 110.
pollonius Dauus prefectus Alexandri filij
Antiochi Epiph. * 151. uincit à Ionatha * 153.
pollonij Molonis mendacia de Iudæis † 695.
 07. 717
ponius senator sauciatur * 602.
psanes Iudæis praficitur 312.
quila aurea supra portā posita deijcit † 146.
quila quare Romanorum insigne † 189.
quila Caligula intersector * 579.
ra tabernaculi, et Arula suffumigatoria 172.
rabia, confinis Iudæa * 215.
rabes Hebræos subigunt 306. ab ipsis rur-
 sum caduntur 310.
rabum pralium cum Herode * 312.
rabum Iudæam denastantium sanitia * 483.
rabū gesta in Iudæa post moriē Herodis † 163.
rabes Iudæorum transfugarum uiscera pa-
tesfaciunt, aurumq; eximunt † 505.
ramus, Aramei 39.
rami liberi quibus gentibus appellationem
indiderunt ibidem.
ranes ubi morantur 40.

<i>Trafci templum</i>	648
<i>Arbela nicus</i>	* 710
<i>Arbori interdicta qua uis indita fuerit</i>	19
<i>Arca Noë</i>	26
<i>Arca Noë reliquia ubi seruentur</i>	* 622
<i>Arca tabernaculi forma</i>	170
<i>Arca in potestatem hostium uenit 333. quantum malorum huius fuerit auctor ad quos peruenit, & quomodo Hebraei reddita 335. 336</i>	
<i>Arca transfertur Hierosolymam in templum Salomonis</i>	518
<i>Arcades de antiquitate gloriantes, post Arbenienses literis eruditi</i>	† 630
<i>Arce, alio nomine Arclipus, ciuitas</i>	283
<i>Arce, qua nunc Petra, ciuitas</i>	221
<i>Archelais nicus conditur</i>	* 492
<i>Archelaidis pabmeta</i>	* 501
<i>Archelaus Cappadocum rex * 366. 384. Herodem ad sanam mentem reducit 406. eius prudentia</i>	† 114
<i>Archelaus Hierodis filius à patre regno praefectus ipsius funus curat * 466. populo se accommodat, & incidit in seditionem * 468. accusatur apud Augustum * 472. 487. ethmarcha non rex confirmatur ab Augusto * 488. Glaphyram fratris defuncti uxorem, ducit * 492. accusatur apud Augustum & relegatur Viennam Gallia * 493. † 172. uenduntur eius bona 499. à fratre false calumniatur. † 136. rex</i>	

x constituitur † 150. in seditionem incidit
 154. quod nō rebellasset quarta tributorum
 tre leuatus † 169. eius reditus quanti ibid.
rchelaus Magdani ad Titum profugit † 539
rethi, sexti ex fratribus Machabaei imma-
 ia supplicia, eiusq; cum insigni tolerantia
 ermones † 742

aretas Arabū rex fugientē Hyrcanū recepit
 hospitem, oppugnationē Aristobuli cogitur
 intermittere * 213. cū Scauro foedus init * 217
Aretas qui antea Aeneas constituitur Ara-
 bum rex * 412. confirmatur * 422

Aretas Coeleſyria regnum adipiscitur * 204.
 † 26. cum Herode bellatur * 515. & Iudaea
 inferi bellum * 515. à Scauro mulctatur CCC.
 talentis † 17

Aretas Petreus Rom. auxiliatur * 483

Arietis instrumenti bellici descriptio † 300

Ariochus Nabuchodonosori satellitum prae-
 fectus 679

Arion procurator Iosephi Tobiae filij * 96

Aristaeus Iudaorum negotium agit apud Pro-
 lemaum Philadelphum * 66

Aristot. apud Clearchū uerba de Iudaeis † 656

Arius centurio confossus * 382

Aristobuli odium erga fratrem Agrippā * 512

Aristobulus Agrippa frater, Iudaorum cau-
 sam agit apud Petronium * 544

Aristobulus Aristobuli filius adolescens pul-
 cherr

- eherimus* 191. ab Herode constituitur pome-
 sifex, & occiditur ab eodem * 299. 301
 Aristobulus Alexandri Iamnai filius genero-
 sus* 107. quō adsecutus sit regnū * 210. 211. ob-
 sessus ab Areta liberat p Staurū * 117. quale
 donū Pōpeio miserit, & cōtrouersiam cū fra-
 tre apud eundē discipauerit * 212. quō à Pom-
 peio tractatus * 222. uinctus abducitur Romā
 * 226. uinculis elapsus iterū capitur & mitti-
 tur Romam * 229. ueneno sublatu est * 234
 Aristobulus Herodu filius reuersus Roma da-
 cit uxore * 366. conijcitur in carcerē falsis ca-
 lumnij oppressus * 417. accusatus à patre Be-
 rryti damnatur * 423. strangulatur * 427
 Aristobulo Herodis filio Armenia minor à
 Nerone data † 199
 Aristobulus Herodis frater, priuatus mortuus,
 filia unica relicta † 199
 Aristobulus Herodis dynasta Chalcidis filius
 dominijs multis donatur à Nerone * 643
 Aristobulus Hyrcani filius obsidioni Samaria
 praficitur * 184. quō imperarit, & sauiert in
 matrem ac fratres * 188. fratris cade pollutus
 moritur philellen dictus * 190. primus diade-
 ma regium usurpauit, & quomodo se gesserit
 in matrem & fratres † 18. mors eius † 21
 Aristobul⁹ rex Chalcidis cōtra Antiochū † 196
 Arnon fluius 222
 Arphaxades Arphaxadai 40
 Areta

- rtabanus Vonone uicto Parthorum regnum*
sequitur * 504
rtabanus à Vitellio uictus * 513. *recuperato*
impero foederatur Neroni * 513
rtabani cum Asinao & Anilao reconcili-
atio & amicitia * 554
rtabanus regno pulsus restituitur per Iz-
am * 627
rtabazes rex Parthorū donat⁹ Cleopatra[†] 82
rtabazes Tigranis filius captus * 309
rtaxerxes regnum paternū accipiens quale
nummum instruxerit * 36. *accusat uxorem*
& diuertit ab ea * 37. *ducit aliam nomine*
Stheram ibid. Amantem in summo habet
nore * 39. *eundem cruci suffigit* * 49. *Iu-*
os periclitantes liberat * 50
rtaxias Tigranis filius regno non diu poti-
pellitur * 309
temisius mensis 519
torius quemadmodum ex incendio per Lu-
um commilitonem seruatus sit † 533
uceus Arcem condidit 38
udaus, Aradus insula 38
unius praeo retundit Germanorum mili-
um impetum * 584
us uicus * 483
uum loci nomen 387
monaeorum gens Iudaorum Reipub. sta-
n mutauit * 23
nonis montis Galilae situs † 248

<i>Assenus Abia filius regnum paternum</i>	297
<i>Assenus pietas, & bellū cum Zoro</i>	317
<i>Assenium rege ac uictoria</i>	318
<i>Assenium mors</i>	361
<i>Assalon captus</i>	291
<i>Assalon Iudais semp inuisa</i>	273
<i>Assalonitis quātū incōmodi arca attulerit</i>	316
<i>Asschanes eunuchus</i>	277
<i>Asschanaxes Asschanaxi</i>	31
<i>Asser nativitas</i>	71
<i>Asser filij</i>	311
<i>Asseritarum gens in Chananea</i>	283
<i>Assineus et Anilsus Neerdeses grassatores quō</i>	
<i>cū Ariabano amicitia inveniunt</i>	353
<i>Assongaber, loci nomen</i>	311
<i>Assorus civitas</i>	304
<i>Assosra buccina</i>	198
<i>Asspersorium tabernaculi</i>	162
<i>Assphalites lac</i>	45
<i>Assphalites lacus descriptio</i>	149
<i>Assphar lacus</i>	404
<i>Assprenatis prodigium & interitus</i>	137
<i>Assamonei principatus quando desierit</i>	176
<i>Assamoneorum familia quando & quando</i>	291
<i>principatus Iudeorum concessus</i>	656
<i>Assaracodas Senacheribi filius patri succedit</i>	
<i>in regnum</i>	646
<i>Assaron quantum contineat</i>	373
<i>Assis regni termini</i>	640
<i>Assuras Assyri</i>	39
<i>Assyriorū imperiū quando dissolutū fuerit</i>	646
<i>Asslabarri populus</i>	37

Flapius fluius	124	
Flaries templum	413	
Flartius rex Tyrionum, eiusq; successores enu- merati	† 646.	
Florborta fluius	124	
Flronomia qui primi inuentores	24	
Flreniensis quando & quemadmodum Ro- anis subiecti	† 219	
Flrenio legatus Ptolemai Energetis ad Iu- eos	* 391	
Flrenio dux Cleopatra, Herodem repellit iam Elorem	† 83	
Flrongaus pastor regnum affectat	* 481. † 163	
Flaris urbs Aegyptia	† 640. 667.	
Flugusti Caesaris in Iudeos beneficia	* 389. † 507	
Flerode odium & Aretam	* 411. reditus in utroq; in gratiam * 422. confirmat testa- mentum Herodis * 437. eius liberalitas in He- odem * 323. vincit Antonium * 319. occi- dit eum cum Cleopatra	* 328.
Flugusti mors, & quot annis imperarit	* 501	
Flila regia descriptio elegans	† 452	
Flira terra, regio	531. 534	
Flael Damascenorum rex	601. 616. 618. mo- ratur	622
Flarias ppheta naticinat	Asani agm	ni 559.
Flarias compellatur Abdenago		677.
Flizus Emiscenorum rex Agrippa iunioris orem duxit		† 640.

<i>Axiū pestis propter arcā detentā inuadis</i>	335
<i>Azymorum festiuitas restauratur</i>	636
<i>Azymorum festiuitatis institutio</i>	132. 190

B

<i>Baaras loci, & herba descriptio</i>	† 590
<i>Baba liberi occiduntur ab Herode</i>	* 335
<i>Babylon locus cur sic dictus</i>	35
<i>Babylonis extructio</i>	138
<i>Babylon in Cyri potestatem uenit</i>	639
<i>Babylonica captiuitas quando & quomodo ac- ciderit</i>	659. 663. 667
<i>Babylonica turris institutio</i>	32. 33
<i>Babylonij Iudeos persequuntur</i>	* 560
<i>Babyloniorum antiquissima rerum memorabi- lium traditio</i>	† 631
<i>Bacca uicus</i>	† 377
<i>Bacchides dux Demetrii contra Iudam Macha- bæum mittitur frustra</i>	* 128. mittitur iterum ac cum Iuda conficiens uincit * 134. adipiscitur ad pacem cum Ionatha ineundam * 141
<i>Bacchidis sauitia in Iudeos, et eius interit</i>	† 11
<i>Bactriani populus</i>	39
<i>Bæonis regni termini</i>	† 640
<i>Bagoas eunuchus</i>	* 437
<i>Bagoes copiarum Artaxerxis imperator</i>	* 54
<i>Bagothous & Theodestes eunuchi conitrās in necem Artaxerxis, & plectuntur</i>	* 39
<i>Baia, oppidulum Campania ubi & calida</i>	* 539
<i>Bal quis deus fuerit</i>	612. sacerdotes eius sublari, adesq;

lesq; ipsius à fundamentis diruitur	615
ichus Moabitarum rex Balamum ad raëlitas exorandum mittit	217
idas Babyloniorū rex amicitiam cū Eze- ia inire cupit	648
imus naues contra Dei mandatum profe- us ab asina compellatur 216. bene precatur quos execrari nolebat 217. malum consi- um dat Madianitis	230
imus ubi nascatur	533
imum ubi proveniat	*308
hasar Naboandel dictus arripit regnū Ba- lonicum 686. ipse cum suo regno in Cyri- rsarum regis potestatem venit	689
aias satellitibus praponitur 475. Salomo- copys praeficitur	500
tothas & Thannus occisores Iabosphi sup- cio afficiuntur	424
whias auctor Israëlitis ut captivos Iudeos Beniaminas dimittant	633
ichus Hebraeos in libertatem vindicat	305
isa expugnata concremata	*119
ichus Neri filius Hieremia propheta scri- 660. liberatur è carcere	672
castellum, Postea Antonia	†28
mons	29
apharnes Parthorum sarrapa *163. Sy- m obtrinet	†57
nes Hieroboami totā familiā sustulit 557.	

regnum occupat 560. moritur. <i>Elano filio</i>	
successore relicto	561
<i>Bathales Amanitarum rex</i>	673
<i>Bathyllus Antipatri liberius uenenum hero</i>	
adfert	† 136
<i>Beelsephon ciuitas</i>	138
<i>Begabri Idumaea nicus</i>	† 401
<i>Beleasartus rex Tyrriorum Hiramio patri suc-</i>	
cessit	† 647
<i>Belli leges</i>	197. 161
<i>Beniaminis natiuitas & nominis ratio 78. filij</i>	
decem	111
<i>Bēiamitarū fors in Chananea 123. agriculture</i>	
studēt 192. eorū fortitudo et peritiā militari	
296. cedes omnium usq; ad sexcentos viros	
297. quomodo ea tribus restituta	198
<i>Berenice, locus</i>	331
<i>Bernice Agrippa filia</i>	* 518. 604
<i>Bernice Polemoni nubit</i>	* 641
<i>Bernice Salomes filia datur nuptū Aristobulo</i>	
<i>Herodis filio * 366 datur alijs marito</i>	† 125
<i>Bernices supplicatio ante tribunal Flori. &</i>	
eius uita pericula	† 110
<i>Berosha ciuitas</i>	179
<i>Berosus Chaldaeus de astronomia & Chaldeo-</i>	
<i>rum philosophia Gracē scripsit</i>	† 648
<i>Bersabe, ciuitas</i>	569. 616
<i>Bersabe puteus</i>	52
<i>Berytus domicilium Romanorum</i>	* 412
<i>Berytus</i>	

ytus Phoenices, colonia Romanorū	† 573
ytus quomodo ab Agrippa exornata	* 613
zellaus quantis beneficijs iuuerit Dauidem	
quo pulsum 461. quam gratiam ei obtuler	
rex	472
ra oppidum	* 680
tel architectus	165. 181
mmathe uxor Ifaci	66
alaga uicus	* 140
el quid significet	67
enaber uicus	† 397
maus uicus	* 6
ora locus	279
fabes forma Dauidem ad adulterium pel-	
t	447
sama uicus	338
sanitarium prophani L. X. X. arcam con-	
rentes moriuntur	338
sana, qua Scythopolis	* 120. 168
sana ciuitas	283
suritarum deditio	* 125
a capta & pradata	436
del uicus cū turri inexpugnabili	† 175
tha collis descriptio	† 462
i quot annorū historiā complectantur	14
corrupta noxa quomodo uindicāda	258
i quomodo Ruthē acceperit uxorem	328
nnicus Cl. Caesaris filius	* 642
ii quō & quādo Romanis subiugati	† 123

<i>Broccus trib. plebis</i>	* 597
<i>Buccinarum excogitatio & usus</i>	198
<i>Burrus praefectus praetorianorum militum</i>	* 642

C

C <i>Abrothaba locus</i>	200
<i>Cadmus Milesius quo tempore historiam conscribere inceperis</i>	† 623
<i>Cacilius Bassus occiso Sexto Casare provinciam occupat</i>	* 252. † 49
<i>Cadesa civitas</i>	279. 284
<i>Cænopolis forum quod vocatur materiarium à Cestio incensum</i>	† 251
<i>Caron regio amoni ferax</i>	* 612
<i>Casar Iudeorum & Archelai consensu dimisit</i> † 167. <i>Archelao ethnarchiam seu mediam regni partem dedit ibidem. Eius promissio Archelao facta ibid. reliquam regni dimidiam partem in duas tetrarchias diuisit</i>	ibidem
<i>Casaris liberalitas in duas filias Herodis uirgines</i>	† 170
<i>Casar falsum Alexandrum deprehendit ibid. eum renugium numero inserit</i>	646
<i>Casares uocatos imperatores Romanos</i>	330
<i>Casarea conditur</i>	† 92
<i>Casarea Philippi dicitur Neronis.</i>	* 651
<i>Casarea Iudae maxima civitas</i>	† 325
<i>Casaria templa</i>	† 93
<i>Casariensium contumelia in morinum a grippa</i>	* 616
<i>Casarienses contra Iudeos apud Veronem uictores</i>	

lores	† 205
irienſes omnes Iudaos apud ſe habitantes ucidant	† 238
inni ⁹ Gall ⁹ duo milia Galilaorū cedit	† 148
innius Patuſ rector Syria	† 576
innius Patuſ Antiochū regem Comagenes bud Veſpaſianum deſectionis accuſat	† 596
ellum monet cōtra eum ibi uinctum Romā Cilicia mittit	ibid.
nie iugulata cū filia magnanimitas	* 591
iphaſ conſtituitur pontifex	* 521
22. eiꝯ poſteri	23
uſ Agrippa & Iulia filiuſ Auguſti ado- iuuſ	* 471
uſ Caſar Agrippā uinculiſ ſoluit, et tetrar- chia Philippi tradita, regem appellauit	† 186
etiam Herodis tetrarchiam addidit	ibid.
uxor & filia occiſa	* 590. eiꝯ ingenium * 592
uſ Caſar Deum ſe uocari uoluit	† 186. Pe- nium ob ſtatuas in templo locandas, Hie- ſolymam miſit
per doluꝯ interemptuſ, quanto tempore perauerit	† 190
uſ explorator Chananae	202
ligula conſtituitur Caſar	* 517
ligula Germanici filiuſ	* 532. designat Ca- a Tiberio * 534. Herodē cū cōiuge mittit exiliū * 540. morit ^r * 550. eiꝯ i oēs ſauitia.

et diuini honoris nēdicatio, insaniaq; in cōn-	
ratio in ipsum, et eius interitus	*562. et seqq.
Gallimander ab Hyrcano uictus interijt	*184
Cambyses Cyri filius patri in regno succedit	*8
Campus regius, loci nomen	46
Cana nicus Galilæe	*675
Capernaum fons, Nil uena esse creditus	†339
Capharsaba, campi nomen	*386
Caphartophan Idumæe nicus	†401
Capitolij templum à militibus direptis donatq;	
incenditur	†426
Cappadoces populus	35
Carmeli montis situs	†277
Carre, Mesopotamia ciuitas	40
Carthaginensiu originis & fati descriptio	†213
Casander occupat Macedoniam mortuo Ale-	
xandro	*63
Cassius Cherea	*565. occiditur
	*602
Cassius qua gesserit in Iudæa	*233. 253
Cassius Iulio Caf. interfecto Syriam petit &	
quid gesserit	†52. & seq. occisus
	†55
Castor rerum Iudaicarum scriptor	†696
Cauill ⁹ Libye Pētaopolitana rector sicarijs calt-	
niādi doctor erat	†623. tria milia Iudaoru tra-
cidauit ibid. ei ⁹ crucias ⁹ et mors horrēda ibi.	
Celer tribunus uinctus à Claudio Iudæis ad sup-	
pliciū Hierosol. mittitur	†198
Cenizus Hebraos in libertatem restituit	301
Chabalon terra cur sic dicta	527
	Chal

Lamas Syrorū transeuphratenſium rex	441
lebo donatur pars agri Hebronis	291
ldai, populus	39
ldaorū conſenſus cum ſacris literis	† 653
nis patris irriſor	38
laneus, Chanaan	37. 38
laneorum terra præſtantia	203
iathiaris ciuitas	338
ronis ciuitatis antiquitas	† 411
ubinatorum deſcriptio	170. 512
im quid Hebrais ſignificet	36
imus, & Cherima inſula	ibidem
omene qualis ueſtitus	173
on quid ſignificet	ibidem
rai populus	38
imus operarius inſignis	513
ſtus & Chriſtiani	506
artes Aſſyriorū rex Hebraos ſibi ſubiecit;	301
ius, Chuſai	36
is amicus Dauidis cōſtantiſſimus quomodo	
geſſerit apud Abſalomum	456
ia	35
ra fabula	* 576
enſes ludī	* 566
incifionis prima inſtitutio	49. 53
Saulis pater	348
tra quis inuentor	23
atem quis primus inſtitueris	22
dinus à militibus conſtituitur Caſar	* 586
ccc 4	Clau

Claudius quandiu imperium administraverit	
ibid. Agrippina uxoris Neronem principem in imperium cooptaverat	† 198
Clearchus peripateticus Aristotelem præceptorē suū de Iudæis narrantem inducit	† 616
Cleopatra Antiochi filia nubit Ptolemao Phi lopatōri	* 38
Cleopatra Flori uxor	* 658
Cleopatra Ptolemai Philometoris filia ducitur uxor ab Alexandro Antiochi, qui & De metrius dictus	* 150
Cleopatra M. Antonium in sui amorē pertra hit * 262. † 56. Mariamne cum filio ad se vo cat, et Antonium contra Herodē incitat * 199. usq; 551. † 83. contra omnes omnium opibus in hians * 305. & seqq. Herodē ad stuprū soli citat * 508. occiditur	* 328. † 90
Colossus Caesaris	† 94
Comagenensium civilis contentio	* 504
Connallis laudationis	527
Coponius Iudæis præficitur	* 495. 500
Corban iuramenti explicatio	† 654
Corban, quomodo se liberent	219
Corea, loci nomen	† 31
Cores seditionem contra Moysen & Aaronē excitat 109. dat eius poenas	216
Cornelius Faustus Sylla filius	* 124
Cornelius Sabinus sibypsi mortē inserit	* 570. 579
Corrai, locus	341
	Cornu

- rus mensura qualis* 204
stobarus Idumæa Gaze præfict⁹ ab Herode,
luero intectus, repudiat ab uxore *334. 336. 653
stobarus & Saulus fratres unà cū Philippo
ad Cæsiliū transfugiunt †256
rys Armenia rex *614
issus in Parthos proficiscens Hierosolymita-
rum templum spoliat periurus *231. cum
omnibus suis copijs perit *233
issus in Syria provinciam Gabinio succedēs
quid gesserit †41
siphon, urbs *562
manus Iudæe præses constituitur *634. 637.
 40
pius Fadus Iudaorū regno præficitur *617.
 19, 633
loessa Tyrionum vicus †35
rus insula 36
rus præsidij locus in finibus Hiericūis †243
ros Herodis filia *518. alia Phasaëli filia ibi.
ron, castellum *386. †95
ris Antipatri uxor †42
enai, Marmarida & terribiles Syries quē-
libmodum Romanis subdita †224
us Persarum rex Babylonem & regē eius
piæ 689
us Iudæis Hierosolyma repetere permittit tē-
uq; restitueret, ac uasa tēpli eis reddit, mul-
q; præstat beneficia *4. 20. perit *6
 e e e s Dab

D

D abariteni uxorem Ptolomæi regij pro-	
curatoris inuadunt	* 681
Dagon , arx	* 176
Dagon precipitatus	335
Dagonis templum exustum	* 153
Dalac , meretrix Sampsonis	314
Damasc^{us} à quo cõdita 39. iperio Danidis sub	
ijcitur 435. à Metello et Lollio capta est	* 217
Damascenorum i ⁿ Iudæos seueritas	* 663. † 255. 614
Dana oppidum	300. 544
Danaus Arginorum antiquiss.	† 644
Daniel vocat ^{ur} Balthasar , 677. somnia diuina vi-	
det 679. regi somnia interpretat ^{ur} 681. Baltha-	
saris visionē in pariete explicat 687. abducit ^{ur}	
à Dario in Mediã ei cõstituit ^{ur} summ ^{us} sarra-	
pa 689. insidias patitur, sed insidiatores eius	
lun ^{us} pœnã 690. apud Ecbatana turrim adifi-	
cat 691. quàm carus Deo fuerit, & quantum	
ceteros prophetas superauerit	693
Danielis prophetia	* 116
Danitarum fors	283
Danite à Chananeis sedes mutare coacti	300
Danus , fons Iordanis	46
Danus nascitur 71. filij eius	111
Darabita nicus	* 711
Dari^{us} Artabani filius Neroni obses missus	* 513
Darius Astyagis filius imperiũ Babyloniorũ na-	
stas, et Danielē abductũ cõstituit sarrapã 689	
Darius	

trinus equitum praefectus sub Agrippa ^{† 232}
 rine Hyslaspis filius rex Persarum creatur,
 uastionem proponit quanam omnium rerū
 reissima aut potentissima * 9. commonitus
 erò à Zorobabele Iudaos libertati instituit
 & immunitati, urbemq; & templum resti-
 uere promittit & inuas ^{* 13}
 uhamo cum uniuersa sua familia terra de-
 riscit ²¹⁵
 uid filius Iessai, rex à Samuele unctus pro-
 phetas, & Saulo furioso hymnos occinit ad
 iuharam 330. 368. eius uictoria de Goliatho
 73. Sauli filiam uxore ducit 176. socerum su-
 pit 377. spiculo ab eo petitur 379. fugit in Git-
 am, & insanum se fingit 385. cū Saulum oc-
 cidere potuisset noluit 393. 399. reconciliatur
 Saulo 394. Nabali defuncti uxore ducit 398.
 Amalecitas praedatur 401. iungit se An-
 cho contra Hebraeos ibid. & 408. abducuntur
 ei amba uxores capta 409. Palaestinos cadit
 & uxores recuperat 410. Sauli interfectore
 supplicio afficit, & epitaphia ipsi ac Ionatha
 conscribit 415. rex unius tribus declaratur, et
 cum Abnero pugnat 416. eius filij 418. 429.
 Abnero foedere iungitur & amicitia 420.
 interfectum lugeat 422. regnū in uniuersum ei
 cōferri 425. quata copia ad eū in Hebronē con-
 uenerint 427. amicitia cū Iramo parat, et Hie-
 rosolyma ciuitatē Dauidis appellat 428. arcā
 Hiero

- Hierosolymā trāsferri* 431. 432. *Ionathā poſte-*
ros beneficijs aſſicit 438. *Bethſabē adulteram*
facit & ducit uxore, *Kriamq;* interficiendū
curat 442. *Ammanitas excindit* 448. *Ab-*
ſalomū filiū regē ſaluatū fugit 456. *occiſum*
lacet 467. *ignoscit hoſtibus & recipit regnū*
ſaluat 470. *decē tribus ab eo deficiūz amore*
Sabao 471. *fortiſſimi viri ipſius qui* 472. *popu-*
lum recēſendo Deū offendit 480. *ē tribus ma-*
lis infligēdis peſtē elegit 481. *tēpli extruendi*
locus ei indicat, *ad quod opifices et materiā*
cōparat, *filiūq;* *inſtruit Salomonē quō ſe de-*
beas gerere naſtus imperiū 484. *aliſoſus ca-*
leſcit ſe Abiſaces accubitu 486. *Solomonē*
cōfirmat regē, officiaq; *diſtribuit & tribus*, *ū*
tēpli naſorūq; *deſcriptionē tradit* 490. *expi-*
rat ac ſepelit, *maximūq;* *cū eo theſaur⁹* 496
Dauidici generis regum finis, *& quot eorum*
ſuerint 569
Debora prophetis 305
Decius Mundus quantum inſanierit in Pau-
linam *507
Demetrius Alexandrinus *150. 174
Demetrius Demetriū fil. Alexādrū vincit *155
Demetrius Encarus Antiochi Grypi filius
rex apud Damascū cōſtituitur, & Alexā-
drum Iannaum ſuperat *200. 201. *cōtra fra-*
treſ pugnans captiuus ducitur ad Parthos
**203. Alexandrum pralio ſuperat* †24
Deme

<i>etrius Gadarensis libertus Pompeij</i>	*126
<i>etrius Nicanor rex</i>	*156. clemēter agit cū
<i>atha Iudaeisq;</i>	*157. vincitur à Tryphone
<i>o. capitur à Parthis</i>	*167. dimittitur. &
<i>egnum restituitur ab Arsace</i>	*180. vin-
<i>r. capitur & occiditur</i>	*182
<i>etri⁹ Phalces² quomodo bibliothecā Pto-</i>	
<i>eo Philadelpho comparauerit</i>	*65. legem
<i>eorum transcribendam curauerit</i>	*80
<i>etrio Phalces in historia Iudaeorū uenia</i>	
<i>cedenda quòd Hebraice nescinerit</i>	†663
<i>etrius Silenci filius regnū Syria occupat,</i>	
<i>Antiochumq; & Lysiam occidit</i>	*128. Iu-
<i>noccidit in praelio</i>	*135. Ionatha amici-
<i>m ambit</i>	*142. occiditur. *146
<i>castra, locus</i>	75
<i>decretum cōtra omne Iudaeorū genus</i>	†613
<i>definitio apud Moysen</i>	†711. 715
<i>ira porrecta quid apud barbaros signifi-</i>	
	*554
<i>goras Melius</i>	†723
<i>o soror Pygmalionis regis Tyriorū in A-</i>	
<i>ca Carthaginem edificauit</i>	†647
<i>bis singulis quid Deus condideris</i>	17
<i>lath, quid significet</i>	19
<i>unij uniuersalis descriptio.</i>	28
<i>ia Iacobi filia 72. stupratur, quapropter Si-</i>	
<i>mira uniuersi trucidantur</i>	77
<i>dotus Tryphon Apamēnus, uide Triphon</i>	
	Dio

- Diomysius Tripolitanus securi percussus* *219
Diophantus notarius sceleratus *416
Disciplina militaris exemplū pulcherrimū †259
*Disciplinas à Chaldeis ad Aegyptios, ab his
ad Græcos esse deductas* 44
Disimiliū cōmunionē etiā naturā horrere 249
Dius in historia Phœnicū integerrimus †645
Doëcus mularum nutritor 387. *occidit Abi-
melechum pont.* 388
*Doleus nobilitate potens à Gadarensibus in-
terficitur* †397
P. Dolabella decreta pro Iudeis *151
*Domitianus cum multis Romanorum salu-
emendat* †426. *à Musiano productus populo
rektor infinnatur* ibid.
Domitiano Germani subijciuntur et Galli †578
*Domitianus in triumpho Vespasiani & Titi
eis adequitabat* †587
Domitius Acnobarbus *641. *eius filius* ibid.
Domitius Nero cōsalutari Imperator *642. *fra-
trē, matrē, uxorē, virosq; illustres trucidat* ibi.
Domitij Sabini fortitudo †475
Dora Phœnices urbs *666
Dora civitatis sunt 701
Doras Hierosolymitanus pōtificē perimit 644
*Doris mater Antipatri Herodis filij accusa-
tur neficij* *442. †55. 134
Doritarum in Iudeos insolentia *608
Dorotheus l. x x. interpretibus additur *78
Dofis

<i>theus Hyrcanum & Alexandram He-</i>	
<i>li prodit</i>	*320
<i>onis leges de supplicijs antiquis.</i>	†630.
<i>na Gedeonis concubina</i>	312
<i>illa Agrippa filia</i>	*518
<i>ium turris</i>	†94
<i>ius Agrippa filius</i>	*518
<i>ius Neronis filius</i>	*520.532
<i>ius turris</i>	*348

B

<i>ius decadarchus sub Vespasiano</i>	†347.
<i>male occisus</i>	ibidem
<i>n, uide Adomus</i>	
<i>n Moabitarum rex qui Hebraeos subin-</i>	
<i>at, ab Iode interficitur</i>	302
<i>apia à Syria rege.</i>	632
<i>ius Basane fili' altero regni anno occidit,</i>	
<i>omnis eius soboles tollit per Zamarē</i>	562
<i>na Iuda copiarum dux occisus</i>	633
<i>i Magnus, legatus Iud.</i>	*544
<i>zarus Moysis filius</i>	130
<i>zarus Aaronis filius fit pontifex</i>	217
<i>zarus pont. moritur</i>	221
<i>zarus Dodecia filius unus fortium Dani-</i>	
	478
<i>zarus quidam arreptitiorum medicus</i>	307
<i>zarus Auranes Mathia filius</i>	*107. for-
<i>ar ab elephanto confosso opprimitur</i>	*115
<i>zarus Pharisaus homo seditiosus cōicia-</i>	
	117

- eur Hyrcano* *186
Eleazarus quomodo pontificatū adeptus *70
Eleazarus thesauri templi custos quomodo per-
lit cum Crasso *231
Eleazarus Anani filius pontifex constituitur
unius tantum anni *501
Eleazarus Boethi pontifex constituitur *491
prinatur pontificatū *ibidem*
Eleazarus gigas, quā nato fuerit corpore *53
Eleazari Asamonei filij foris uido & mors †13
Eleazarus Dinei, lauro *637, 643. †196. 199
Eleazarus seditiosus exulat *619
Eleazarus Anania pontificis filius, Romani bel-
li seminariū fuit, reiecit Caesaris hostias †119
Eleazari Semei facinus memorabile *302
Eleazar⁹ Sicariorū princeps Massada obtinet
†600. ei⁹ oratio de immortalitate animae †610
Elephantus quomodo pugnatum sub Antio-
cho Eupatore *114
Eleutherus flukius *154. 166. †82
Eleutheri equites †58
Eliabus architectus 165. 181
Eliacius pontif. sub Iosia rege 613
Eliacimus Iosie filius antea Ioacimus dictus
accepit regnū paternū, sed tributariū iam sa-
ctū Aegyptijs 658. etiā Babylonijs tributum
cogitur pendere 659. occiditur 660
Eliacimus Ioacimi filius in pontificatum patri
succedit *31
Elias

propheta tempore Achabi quæ prænun-	
cere & gesserit	566. 568. 571. 588.
ex hominibus	590
pistola ad Ioramum Iosaphati filium sce-	
rum regem	604
eius Geithai filius pontificatū accepit*	614
ontifex princeps Hebræorū	317.
filij eius	
rati	330.
exitū suū & suorum filiorū co-	
cit	332.
rum ipsius & filiorum mors	333
us prophetia donum accipit, & Eliā co-	
itur	570.
uaticinatur et aquā suppeditat	
mo Achabi filio	591.
uiduam à debitis	
rat	594.
Ioramō insidias Syrorum indi-	
& Adadū capere ipsum uolentē eludit	
famis tēpore uilitatē annonæ prænuntiat	
Adado moriē indicat	602.
Icum ungit	
Israëlitarum	605. 606.
uita defungitur	
cadauer occisi à laironibus in ipsius mo-	
nentum iniectum reuixit	622
us, Elymī	39
m zona sacerdotalis	173
aus concremata	* 484
aus uicus, uide Ammaus	
ddi à sicarijs innaditur	† 395
hin tribus sacrata	† 362
i cinitas	23
hroditus	12
des, uēstitus	176
rus Hellenicum in plurimis ostēdit men-	
fff	dacem

<i>dacem</i>	† 619
<i>Ephremes Iosephi filius</i>	95. 111
<i>Ephremes in numerum Iacobi filiorum ad-</i> <i>ptatur pro patre Iosepho</i>	114. 197
<i>Ephremita Gedeoni bellū inferre conantes pla-</i> <i>cantur</i> 111. <i>Bethelē proditione ceperunt</i>	192
<i>Epicrates pecunia corruptus Scythopolim cum</i> <i>alijs aliquot civitatibus Iudeis pro die</i>	* 124
<i>Epicuraorum error refutatur</i>	694
<i>Epiphania civitas</i>	38
<i>Epiphanes et Callinicus filij regis Antiochi Ca-</i> <i>sennio Pato pugna forti obnitunt</i> † 197. à <i>Vo-</i> <i>logeso Parthorū rege magnifice excipiunt ibi</i>	
<i>Epomidis descriptio</i>	175
<i>Epula ferale Iudeorum</i>	† 152
<i>Equitum Romanorum arma</i>	† 125
<i>Equus Modius Varo succedit</i>	* 671. 679
<i>Erebinthomicus nicus</i>	† 499
<i>Erica pratorianorum prafectus occiditur</i>	633
<i>Esaías prodigium Ezechia regi exhibet</i>	647.
<i>obiurgat eundem propter thesauros Babylō-</i> <i>nijis monstratos</i>	648
<i>Esaia prophetiam cognovisse & credidisse Cy-</i> <i>rum regem</i>	* 4
<i>Esdras Iudeorum apud Babylonem degenitū</i> <i>pontifex, à Xerxe qua & quanta impetrave-</i> <i>rit</i> * 15. <i>quomodo populum mundaverit, et le-</i> <i>gem ei praelegerit, ac rēpub. reformavit, mor-</i> <i>umq; sit</i>	* 19

n puteus	*63
er puella quali fuerit forma	*38. ducitur
or Ariaxerxi & coronatur regina ibid.	
leorū cladem futuram cognoscens regi in-	
at *43. impetrat Iudæis uitam	*51
nativitas 61. uxores 64. circumueniunt a-	
tre ibid. iratus fratri reconciliatur 75. par-	
er cum fratre habitationem, vocaturq;	
edomus	79
i, uetis qualis	175
orum secta *497. †174. & seqq. Eorum	
inio de anima diuinitate	†181
ius Githaus Davidis sectator proficitur	
ercitui	463
quid significet 12. eius lapsus	19. 20
i populus	38.
ei populi	38
us, Euile	37
brates, fluius	18
ycles Laco impostor maximus Herodē cir-	
muenit, & domū eius subuertit *413. †116	
ychus Agrippa libertus aperit Veroni-	
lenolentiam Agrippa	*515. 518
ychus, auriga Caij Caf.	*601
chielis prophetia	657. 662
cias Achaza filius regnū obtinet paternū	
ierosolymis, religionem collapsam restituit	
1. 636. Palæstinos bello vincit 638. à Sena-	
cribo oppugnatur 641. in summā adactus	

<i>desperationem Esaiam implorat</i>	644.	<i>postle-</i>
<i>ritatem à Deo exorat</i>	647.	<i>moriitur</i>
<i>Ezscias laironum princeps interficitur</i>	† 47	

F

<i>Fabatus Augusti servus</i>	* 439	
<i>Fabij centurionis fortitudo</i>	† 35	
<i>Fances locus</i>	200	
<i>Fauslus Cornelius primus Hierosolyma con-</i>		
<i>scendit</i>	† 35	
<i>Felix praefectus militum Romanorum innadens</i>		
<i>Phasaëum vincitur</i>	* 256	
<i>Ferrei montis situs</i>	† 401	
<i>Fest^{us} procurator successit Felici</i>	† 202.	<i>nide Porci^{us}</i>
<i>Festorum descriptio</i>	190	
<i>Filij contumaces & protervi in parentes quo-</i>		
<i>modo mulctandi</i>	254	
<i>Filiorum hereditatis ius</i>	243	
<i>Flavius Iosephus. nide Iosephus</i>		
<i>Flavi^{us} Sylva in administratiõe India Basso suc-</i>		
<i>cedit</i>	† 599.	<i>cõtra Massadã milite^m movet</i>
	† 600	
<i>Florus templi thesauris frustra inhians, à cuius</i>		
<i>expugnatione depellitur</i>	† 213	
<i>Fortes verè qui</i>	407	
<i>Frontonis gesta in custodia</i>	† 564	
<i>Furum pœna</i>	256	

G

<i>Gaba, quid significet</i>	367	
<i>Gaba equitum civitas cur sic vocata</i>	† 277	
<i>Gabaënorum iniuria in uxore^m Zenita, et quo-</i>		
<i>modo ea propter mulctari</i>	29	

ion uicus	474
ionita aſtu ſœdus ineūt cū Ieſu	277. q. ipſis
tra Hieroſolymitarū regem ſuccurrit	278
th, Saul uicus	† 435
nus præfectus militum Pompeij	* 222.
geſta	* 227. & ſeqq.
nus Scauro ſuccedens quid geſſerit cla-	* 227. † 38
ra reſtaurata	† 36
ra optimates legatos ad Veſpaſianū miſ-	
t, ſeq; dedunt	† 397
renſes Herodem fruſtra apud Caſarem	
uſant	* 352
et natiuitas	71. & filij ſeptem
is propheta Danidi unius è tribus malis	
ri electionem	482
des collis & Galadena regio	74
ia à quibus denominati	35
a imperator creatus	† 407. in medio foro
atus	ibidem
s inſectans Abimelechum Gedeonis no-	
um, proditur à Zebello	313
gal, quid ſignificet	274
lea & regionis trans Iordanē quanti re-	
us fuerint	† 169
lea minor qua	† 277. utriuſq; deſcriptio
d. calamitas	† 280. à Romanis ſubacta
leorū & Samaritanorum conſictus	† 195
leorum quot millia Iſphæ occiſa	† 312
fff 3	Galil

<i>Galileorum nona inuenta & factiones Hi-</i>	
<i>solyms</i>	
<i>Gallia motus</i>	† 400
<i>Gallia situs descriptus</i>	† 222
<i>Galli centurionis facinus apud Gamalon</i>	† 247
<i>Gamala filius Iesu</i>	† 363
<i>Gamala ciuitas rebellas † 342. eius situs ibidem</i>	
<i>excisa</i>	† 375
<i>Ganges fluminis</i>	2
<i>Garizin mons</i>	* 56
<i>Galanitis regio deficit ab Agrippa</i>	* 690
<i>Gazam nequunt capere Israelita</i>	291
<i>Gazei à Iamneo obfessi captiq;</i>	* 198
<i>Gazara Palestina urbs à Salomone bi edificata</i>	519
<i>Gedeon quomodo Hebraos seruiente exonerat</i>	
<i>309. quot filios habuerit</i>	311
<i>Geman nici situs</i>	† 195
<i>Genesar lacus descriptus * 501. † 337. terra eiusdem nominis descripta</i>	ibidem
<i>Gentium enumeratio qua Romano imperio subduntur</i>	† 219. & seqq.
<i>Gentibus singulis quomodo à suis auctoribus nomina sunt indita</i>	34. 35. 36
<i>Geon fluminis, & quid significet</i>	19
<i>Gergesai, populus</i>	38
<i>Germanicus ueneno sublatum</i>	* 505
<i>Germani qualis gens</i>	* 580
<i>Germanorum descriptio † 223. eos octo tantum</i>	
	leg

ionibus Romanorum domos	ibidem
nani Capitolij collem occupant	† 426
nanorum magna ex parte defeſſio à Roma	
† 578. defeſſionis cauſa	ibidem
ius Moysiſ filius	130
ius Florus Iudæa procurator quò Iudæos ad	
ma cõtra Romanos capeſſẽda cõpulerit	* 658
ij Flori procuratoris qui Albino ſucceſſit,	
udelitas, impudẽtia & uerſutia	† 104. auari
1 apud Caſariẽſes	† 106. noua crudelitas in
ieruſolymitanos	† 108. Vide etiam Florus
heris Arami filius	39
uli, populus	37
antum reliquia in Hebrone	291
antum poſteritas à quibus perdomita	45
non propheta Baſani qua mala ipſum ma-	
cant uariſcinatur	560
nea nicus	† 178
ſcala ſuccenditur & diruitur	* 662
ſcala à Ieſi phi militibus diripitur, pradaq;	
popularibus conceditur	† 170
ſcalorum ſtatuſ	* 667
aphyra Archelai Cappadocũ regis filia nu-	
bis Alexandro Heroduſ filio	* 366. † 108. odio
proſequitur Salomen	* 394. moritur † 125. nubie
Archelao Heroduſ filio, Alexand. fratri	* 491.
itẽ Iuba	* 494. eiꝯ ſomnium
	* 494. † 173
obolitæ regio	80
odolias Acani filius præſicitur reliquijs	
fff. 4	Hic

<i>Hierosolymorum</i> 671. humaniter tractat in-	
deos profugos ibid. occiditur	671
<i>Goliathi Guiti statura & insolentia</i> 370. inter-	
ritus	373
<i>Gomara, Gomarenfes</i>	35
<i>Gorgias a Iuda Macchabao uictus</i>	* 114
<i>Gotarzes Parthorum rex</i>	* 619
<i>Gotholia Achabi filia, uxor Ioram, Hieroso-</i>	
<i>lymorū regis</i> 603. <i>Davidis familiā quam</i>	
<i>potest tolli & regnū administrat</i> 612. & re-	
<i>gno & uita priuatur opera Ioadi</i>	615
<i>Gracorum omnia nona & heri nuperq; facta</i>	
† 617. eorum regiones innumera corruptiones	
inuasere rerū memoriā delentes ibidē. serū co-	
gnitio licrarū † 618. philosophi primi Aegy-	
ptiorum Chaldeorumq; discipuli	ibid.
<i>Graci posteriores Timeum in plurimis menda-</i>	
<i>cem ostendunt</i>	† 629
<i>Gracis ab initio nulla cura fuit historia cōscri-</i>	
<i>benda</i>	† 630
<i>Gracorum historicorum elegans descriptio</i>	
† ibidem. & seqq.	
<i>Gracorū legistatores antiquissimi qui</i>	† 710.
<i>Gracorum dī descripti</i>	* 714. & seq.
<i>Grapte cognata Isata regis Adiabenorū au-</i>	
<i>lam regiam Hierosolymis edificauit</i>	† 416
<i>Gratus militum praefectus, Simonem Herodis</i>	
<i>seruum obtruncat</i>	* 482. † 162
<i>Gymnasia Herodis</i>	† 96
	<i>Flai</i>

H

uide Aina	
erus Hebraorum autor	39
rei bis ultra Euphratē ducti captiui	676
ron expugnatur & cōceditur Leuitis	292
ronis oppidi antiquitas	44
steus Abderita	† 657. & seq.
atontomachi Alexandri Iamnai	* 195
lanicus ab Acusilao de genealogijs mul-	
tm discrepat	† 629
canes Lenita & eius uxores ac liberi	330
ena Adiabenorū regina irāsu ad religionē	
idaicā * 621. eius monumētum Hierosolymis	
448	
ena Monobazi regis matris regia Hieroso-	
mis	† 463
lias. uide Elias.	Heliopolis
	112
lonis principatus Hebr.	318
niochi Romanis subiecti	† 222
oron, arca tabernaculi	170
rennius Capito procurator Iamnia	* 523
rmaus qui & Danaus denominatus	† 668
rmippus Grac ⁹ historicus diligentissim ⁹	† 653
rodes Agrippa frater, rex Chalcidis	* 614.
noritur	* 634
rodes Antipatri fili ⁹ * 234. Hierosolymorū	
lux cōstituitur, Ezehiāq; cū alijs pradonib ⁹	
fficit supplicio * 241. infantū ob eadē exosus	
licit causam * 242. praeficit Cœlesyria ibid. Ro-	

maiorū beneuolentiam capiat & assequitur
 *153. Malichum trucidat *156. Antigonom
 Aristobuli, profugat ibidē. M. Antonium
 corrumpit *158. accusatus tetrarcha constitui-
 tur *162. strenuē pugnat *165. elabitur ex bo-
 stium insidijs 167. 168. difficilibus profectio-
 bus exercetur usq; Romam *171. rex Iudaeā
 senatu Rom. declaratur *173. ex Italia navi-
 gat. & pugnat contra Antigonom *175. pro-
 digiose seruatus bis *181. Hierosolyma expu-
 gnat. & Antigonom capit *189. Aristobu-
 lum pontificem occidit *301. à Cleopatra ad
 stuprum sollicitatur *308. bellum Arcia in-
 fert *310. Hyrcanū occidit *321. quomodo ami-
 ciziam Antonij excusari apud Casarem. &
 regnū ab eo obtinuerit *323. Mariam ux-
 orem interficit & magnifice donatur à Casare
 *331. necatam à se uxorem luget miris modis
 *332. arces in suam tutelam extruit *340. fami-
 argenti succurrit *343. quomodo subditos in
 officio continuerit *346. Casaream condiderit
 & à Casare sit muneratus *349. & seqq. salu-
 tat. extruit tēplū Casari, & tributorum portē
 subditis remittit & cōuenticula populi probi-
 bet, & Essenos magnificat *353. tēplū nouum
 adificat Hierosolymis sumptuosiss. *356. navi-
 gat ad Cas. et reductis Roma liberis dat ux-
 ores. Agrippamq; honorat *367. ipsius familia
 domesticis agitur disidijs *374. filios suos
 apud Cas. accusat *377. quinquēnale certamen

lebrat, arces condit *385. pecunijs destitutus
 avidis sepulcrū recludit *392. omnes coniun-
 os habet suspectos *397. 398. et seqq. à Sylleo
 iquē accusatur apud Caf. *411. accusat filios
 ud conciliū Berytense *423. strangulat *427.
 eris ipsorū prospicit *432. quas ipse uxores
 buerit & sobolē *433. 518. Antipatrū da-
 natū in uincula conijcit *456. morbo corre-
 us testamētū cōficit *457. sub mortē libera-
 timus & crudelissimus *461. 462. uim sibi
 natū inferre, & Antipatrū iubet occidi
 464. testamēto mutato moritur ac funeratur
 idē. testamēto eius confirmato quātum filijs
 sius patrimoniū superfuerit *488. praeficitur
 Galilea & strenuē agit †47. accusatur Hyr-
 tno à malenolis †48. uindicat patriis mortem
 54. eius uictoria ibidē. quomodo se gesserit in
 uigna cōtra Antigonū & Parthos †60. adi-
 cat & multis premittur malis †61. Roma na-
 uigās iacturā facit †64. rex Iudeorū cōstitui-
 ur †65. Antigonom expugnat & latrones
 †67. et seq. in grauiā incidit pericula †78. Sy-
 os et Arabes uincit †83. accusat filios apud
 Caf. & Beryti †121. occidit †124. quos uxores
 et liberos habuerit †127. morbo corripitur le-
 thali †147. crudelitas ei⁹ et mors †149. et seq.
 erodes Herodis filius Tiberiadē et Iulio-polim
 cōdidit †183. à Caio Casare ob auaritiā incre-
 ditus, in Hispaniā cū uxore fugit †186. quādo
 decesserit, et quos liberos reliquerit †193

<i>Herodion conditur</i>	*269. †61.95
<i>Herodotus erroris argutus</i>	550
<i>Hettan pradium</i>	536
<i>Hezarbanis dux captus</i>	310
<i>Hieremia ppheta naticiniū & epicedion Ioseph conscriptu</i> 657.659.662.664. 666. <i>damnatur, iterū absoluitur</i> 659. <i>ausugit</i> 660. <i>in carcerem comiectus torquetur</i> 664. <i>nō nult proficisci B bylonē</i> 672. <i>& alia eius gesta, ibid.</i> <i>Abduc- itur ab eo in Aegyptū ubi Aegyptijs capti- uitatem indicat</i> 676	
<i>Hierichus urbs</i> 225. <i>excinditur, & restauratur ipsius diris denoncē</i> 273. <i>desolata eiusq; agri descriptio</i> †401. & seqq.	
<i>Hierichontis fons ex pestilenti & infrugifero saluberrimus & feracissimus ab Heliseo fa- ctus</i> †402	
<i>Hierichuntij agri bonitas</i> 282	
<i>Hieroboamus Nabathai filius naticinio cogno- scens se futurū regē, populū ad defectionē so- licitat, effugit Solomonis iram</i> 540. <i>decem tri- bunum rex eligitur & Sicimis habitat</i> 543. <i>duasq; vitulas aureas facit & templa</i> 544. <i>brachium eius apoplexia tangitur, & inde à psendopropheta seducitur</i> 546.548. <i>filio suo agrotante quid responsi acceperit à propheta</i> 552. 553. <i>cōtra Abiam ducit exercitū</i> 554. <i>nin- citur ac moritur relicto regni successore Na- dabo</i> 557. <i>familia eius cuncta tollitur ibidem</i> <i>Hierobo</i>	

- Ioab⁹ Ioa filius regnū Israhēitarū excipit
 .625. Syriā suo regno licet impi⁹ adijcit ibi
 ritur Zacharia filio herede relicto 627
 onymus historicus Iudeorum † 662
 osolyma. rex cum vicinis regibus occidi-
 279
 osolyma oppugnatur, inferioreq; parte ca-
 ur 291
 osolyma ciuitas Davidis dicta & quomo-
 exadificata 428
 osolymorum thesauri auferuntur, moenia
 trecentorum cubitorum spacium dirun-
 r per Ioab 624.
 osolymorum captiuitas, direptio, & a fun-
 mentis uastatio 669
 osolyma capitur ab Antiocho Epiphane,
 nplumq; eius spoliatur & prophanatur
 103. restituitur tam urbs quam templū * 116
 osolyma & templum à Pompeio expu-
 nat * 123
 osolyma diripitur à Parthis * 169
 osolyma eiusq; templum cur Deus auersa-
 u * 644
 osolyma ad summū felicitatis euasisse fasti-
 ū, & ad extremā esse deiecta miseriam † 6.
 mpugnantur ab Antiocho Epiphane † 10. à
 Pompeio Magno capiūtur † 31. diripiuntur à
 Parthis † 61. oppugnantur ab Herode † 78
 erosolyma Iudae umbilic⁹ eiusq; situs † 179.
 descri

- descriptio* T 446. 659
Hierosolyma quando & quoties capta nascat
 T 367. quando in ea templum edificatum ibid
 eius origo & finis ibidem
Hierosolymitanorum miserabilis clades, & su-
 ga ad Vespasianum T 193
Hierosolymitanorum insidia contra Romanos T 447
 pugnant circa machinas Romanorum T 467
 eorum pertinacia T 480. Romanos inuitos ad
 suum excidium coegere T 490
Hierosolymitanorum calamitas & clades mi-
 ferrima T 491
Hierozziel. Vide Ezechiel
Hin, mensura quavis 182 187
Hippeni Iudeos suos cohabitatores male tra-
 ctant T 243
Hippici turris descriptio T 450
Hippodromos, locus T 149
Hiramus Tyrionum rex, Salomoni quid ad tem-
 plum Hierosolymis conuerit T 645. multatus
 q Salomoni proposita enigmata solvere non
 potuit T 646. eius gesta ibid. uide etiam Iromus
Hispani quando & quemadmodum Romani
 subditi T 111
Holocautoma sacrificium cur dictum 186
Homeri poemate nullum necessarius T 612. quo-
 modo conseruandum ibidem
Homicidarum inuictorum asyla 238
Homicidij incerti inquisitio qualis fiat 247
Homi

nis creatio	18
nis aetatis quis terminus praescriptus	25
nes quando degenerare à uirginibus ad nū coeperint	25
nœa, loci nomen	*705
s pensiles à Nabuchodonosoro extructio	8
io cis significatio	†640
tyami descriptio	176
anus Alexandri Iannæi filius constituitur	
itifex *207. †27. foderatur fratri. & orio-	
uitā elegit *213. †29. cur ignauus habitus	
sugerit ad Arciā *215. Scauri amicitiam	
stra ambie *217. disceptat apud Pompeium	
n fratre *219. redditur ei pōtificatus *225.	
toribus ab Iulio Casare afficitur *246. ca-	
ur & amputantur auricula eius *270. †62.	
parthis dimissus ad Herodem reuertitur à	
o perfide tractatur *294. occiditur tandem	
eodem *321. quali fortuna per omnem ui-	
n fuerit agitat us	ibidem
canus primus eius nominis pontifex	*511
canus quomodo à Ptolemao sororio tracta-	
s et Antiocho Eupatore, tum gesta ipsius	
s. eius felicitas †17. eius bellū cum Arabi-	
is †29. iterum su pontifex †34. pontificatus	
nfirmatur & regnum datur Iudæa	†49
canus Iosephi Tobia filius, adolescens inge-	
osus *93. 96. 98. eius gesta & mors	*102
can? Simonis Marthie fili? effugit Ptolema?	

insidias, & principatu positur * 176. oppu-
gnatur ab Antiocho Sotere ibid. pacē ab eo
redimit CCC. talentis, Davidusq; thesaurus
tribus milibus talentorū immittit * 179. urbes
ab hostibus ablatas recuperat, pacēq; cū Rom-
init. * 180. 181. Samariam obsidet & radicem
tollit, cumq; Deo colloquitur * 186. eius fel-
citas & mors * 188

I

Iabinus rex Hebraeos opprimis opprimiturq;
ipse 304

Iabissa ciuitas, & Iabissenorū officium in Sa-
lun & filios eius extinctos 413

Iabisus ciuitas capta, & omnes eim habitato-
res caesi prater CCC. uirgines 298

Iachin, columna ueslibuli templi 511

Iacimus. uide Alcimus

Iacimus Zamaris filius eques * 415

Iacobi filij Isaci natiuitas 61. praeipit fratri be-
nedictionē paternā 64. fugit fratris iram 66.
nuptias celebrat 69. aufugit à socero 71. redit
cū fratre in gratiā 75. luctatur cū spectro 76.
necatur Israel 76. partitur cū fratre heredi-
tatē paternā 79. opulētia eius & felicitas 80.
Iosephū lugeat 85. mittit filios frumentatum in
Aegyptum 96. proficiscitur ipse etiam cum
omni familia 111. moritur 114

Iacobus & Simon Iuda Galilai filij aguntur in
crucem * 614

Iac

us frater Christi lapidatur	650
i, septimo ex fratribus Macchabai suppli et constantia	†747
us filius Ioannis pōiifex patri loco fit *	55.
lexadro Magno negat forum uenaliū re- *58. placat eundem et impetrat quod *59. moritur	*62
a propheta Hieroboami idololatriā ob- gat 141. discerpitur a leone	547
Luide Kale	
us Galadenus, princeps Hebræorū	315
abinum occidit	306
i custos thesaurorum Davidis	494
aus Alexander, quare Alexander etius filius Noë 32. eius soboles quanta et ibus gentibus nomina dederit	35
thes accitur ad principatum Israhitarum	
6. uictor filiam suam deo mactat	ibid.
n, alias Iesus, Onia pont. filius, pontificatum uri extorquet	*102
ines Zapheti filius	35
rus pontificatu priuatur	*500
iel propheta uaticinatur Josaphato	586
oron urbs spoliata et concremata per Iudā Macchabaum	*117
ri, populus	35
s scelus et supplicium	*509
mea unde dict. 179. Davidi subdita	457
mei, quomodo circumcisionem et religio-	

nem admisit	*181
Idumai Ioānis Lenia pecunias pradatur	†416.
ad Titum supplices ueniunt	†559. scelerata
eorum facta reperiunt	†601
Iebosus Sauli filius constituitur rex	416. annis
regnum 419. occiditur per insidias, & sepe-	
litur honorifice à Dauide	424. 425
Iebusai populus	38
Iebuscorum ludibrium in Danidem male ipse	
cessit	427
Iechonias. uide Ioachimus. nam binominis fuit	
Iaphthe. uide Iaphthes	
Iesraela urbs	569
Iessaus filius Obede	359
Iessai filij qui	368
Iesus Christus describitur	*506
Iesus Anani filius prädixit Hierosolyma ex-	
cidium	†549
Iesus Damnai filius fuit pontifex	*650
Iesus Gamalielis filius fuit pontifex	*653
Iesus Iison dictus Onia frater pontificatu hono-	
ratus & mox eo priuatus	*101
Iesus Iosedeci pontificis filius pontifex	*9
Iesus Naueci fili ⁹ exercitus praficitur, et uincit	
Amalecitas 154. Moyses eū sibi successorem	
designat 237. Chananeā explorat 268. Iorda-	
nē cū exercitu superat 270. Hiericū sine la-	
bore capit 271. 272. & Ainā excindit 274.	
Gabaonitis fœderat capisq; quinque reges	279.
	reges

- reges Libano vicinos expugnat 280. munit
 ciuitates ibidem. terram victoria quasitā di-
 uidit tribubus 282. Sicima eligit sibi domici-
 lium, ubi moritur 289
 Iesus Phabetis filius pontificatu priuatur *346
 Iesu pontificis mors †384. eius uirtutes celebra-
 ta ibidem
 Iesus Saphia filij facinora *671. 681. 705. 707
 Iesu Sappha filius †257
 Iesus Thebuthi sacerdos Tito sacra donaria
 tradit †560
 Iesus Tobia filius, quid gesserit †330. 336
 Iesus Amasis fil. Ramatha expugnat et inūgitur
 rex Israhelitarū 606. Iezabelā et omnē Acha-
 bi et Ochozia cognationē tollit 609. 611. Bali
 sacerdotes extirpat 612. cōrēptior et ipse numi-
 nis moritur Ioaza filio successore relicto 616
 Iesus propheta arguit Iosaphatum 984
 Iezabela quā mala mulier 563. 566. minatur
 Elia interitum 569. Nabathum curat lapi-
 dibus obruendū 571. precipitata de turri ab
 equitibus proculcatur 689
 Ilys, ager qualis 146
 Immundi qui Moysi 192
 Impedimentorum custodibus aequē ac pugnan-
 tibus pradam partiendam 411
 Imperatores Rom. semper honorauerunt & or-
 nauerunt templum Hierosolymitanum †507
 Inundationis uniuersalis descriptio 27
 888 2 Ioabi

- Ioabi cum Abenero pugna* 416. 417. *Abenerus*
surpiter occidit 422. *exercitui praeficitur Da-*
nidus 417. *Syros vincit* 441. *Abesalomus inter-*
rimus 465. *praefectura prinatur* 473. *Amasam*
interfici et Sabaum persequitur caputq; ipsum
ad regem perferri, et restituit pristina praefectura
474. 475. populum censei 48. *occiditur* 505
Ioabus quomodo Gotholia regno spoliatur et oc-
cidit, Ioasumq; regno praeficit 613. *Indecis re-*
pla restaurando et moritur 618
Ioachabis variuitas et quid significet 314
Ioachimius Ioacims filius in regnum paternum
constituitur 661. *abducitur in captivitatem*
Babylonem 661. *liberatus e Ninivis regie*
praeficitur 685
Ioachimius Iosia, vocat Eliacim, accipit regnum
patri tribuit trium Aegyptijs factum 658. *tributa-*
rius etiam sic Babylonis 659. *occiditur* 660
Ioannes, alias Hyrcanus, nide Hyrcanus
Ioanes Anania filius Gophnitica et Acra-
barena regionum rector designatus 117
Ioannis Baptista interitus 516
Ioannes Careas filius dux profugorum Hierosoly-
mitanorum Ismaele Godolia interfectore per-
sequitur 675. *consulit Hieremiam, et ipsam*
in Aegyptum abducit 676
Ioannes dux militem Ionatha 579
Ioannes Essesus Tannam missus, ut toparchiam
administraret 117
Ioannes

- Ioannes Gaddis Marthia filius* *107. à Me-
dabensibus Amareis occiditur *138
Ioannes Iuda filius in pōificatu succedit patri.
Et fratrem in tēplo occidit, ac moritur *154
Ioannis Leni filij Gischalensis facinora *668.
 673. 677. 691
Ioa sen Ioases Ioaze fil. patris regno potitur
 610. moriens regnū filio Hieroboamo relin-
 quit 611. cōtemnit Amasia minas, quem ca-
 pit in pugna 224. perit 225
Ioasus Ochasia filius quomodo à Gotolia sanitia
seruatus et rex cōstitutus 613. à religione de-
 ficit Et legibus ibid. Zachariā Ioadi filiū in
 ipso tēplo lapidat 618. agrosiās occiditur 619
Ioazas Ieu filius regnū paternū assequitur 616.
dei beneficio liberatus moritur 620
Ioazus Iosia fil. regnū paternū capit, uir impius,
captiuus in Aegyptū abducitur, et moritur 658
Iobathus torrens 76. 224
Iobel fil. Lamechi 23
Iobeli anni remissio Et libertas 196
Iochabel mater Moysis 118
Iodes à Moabitis oppressos Hebraeos liberatus
restituit 304
Iohel Samuelis filius quomodo se in principatu
gessit 342
Ionas propheta naticinatur Hieroboamo Amas-
sia filio 625. quomodo ad Niniuitas missus
sit, Et in mare proiectus ac à ceto haustus
 228 3 post

- post triduum uiuus in terram reuocatus 626
 Ionia unde sic dicta 35
 Ionum in Iudeos odium *83
 Ionathas Anani filius pontificatum oblatum
 respuit *609
 Ionathas Asamonai filius Antiochi Epiph. filio
 reconciliat, capitur à Tryphōe et occiditur †14
 Ionathas Sauli filius castrū Palaſtinorū expu-
 gnat 355. hoſtes unico tāū armigero cōmitti-
 tus aggreditur 357. 358. amor in Dauidē 378.
 387. ſcedas cū eo 382. 391. cadit in pugna con-
 tra Palaſtinos 411. eius poſteri quo honore
 à Dauidē affliti 438
 Ionathas cuiusdam Saducaei cum Phariſaei cō-
 tentio *187
 Ionathas homo niſiſſimus prouocat ad ſingula-
 re certamen Romanos †331. Pudentem equi-
 tem Romanum interficit. & à Priſco cenſu-
 rione ſagitta tranſfigitur ibid.
 Ionathas Mathia filius *107. defuncto fratri
 Iuda ſuccedit imperij adminiſtratione *157
 Ionathas phariſe⁹ 693. inſidiat⁹ Iosepho, ſerua-
 tur *701. iterū inſidiatur eidem *705. 708
 Ionathas pont. perimitur *644
 Ionathas pontifex primus Maſſadam edifica-
 uit & nomen id impoſuit †603
 Ionathas qui alias Ionadab, ſocius Ammonii
 449. ſolatur Dauidem 351
 Ionathas Sime fil. ſternit uirū ſex cubitorū 478
 Ioppe

- Ioppe à Cestij militibus capta, direpta & incensa* †247. *bis à Romanis funditus excisa* †326. *eius situs descriptus* ibidem
- Ioramus Achabi filius in regnū paternū succedit* 590. *Moabitas expugnat* 591 *monitus ab Eliseo cauet Syrorū insidias* 594. *fame urgente Eliseū iubet interfici, cuius māditi eū mox poenitet* 595. *liberatur ab obsidiōe Adadi* 599. *in oppugnatione Ramatha sagitta vulneratur* 609. *occiditur ab Ieu, & cadaver eius in agrum Nabathi projicitur* 606
- Ioramus Iosaphati filius succedit in regnū paternū* 597. *fratres & amicos paternos occidit* 603. *deficiunt ab eo Iduomai aliāq; gētes aliquos ibid. cognoscit suum fatum ab Elia & mortuus tractatur pro merito* 604
- Iordanis fontium origo* 39
- Iordanis fontes & cursus* †337
- Iosabesha Ochozie soror germana quomodo Iosum servavit* 613
- Iosadochus pontifex Babylonem vinculus ducitur* 670. *eximitur vinculis* 671
- Iosaphatus à commentarijs Davidis* 437
- Iosaphates Asani filius in regnū paternū succedit* 563. *praesidia urbibus suis imponit, et collapsam religionē restituit* 579. *quantos habuerit exercitus paratos ibid. increpatur ab Ieu propheta pietatemq; ac iustitiā colit* 584.
- Ammanitas & Moabitas circa sanguinem*

- vincit 187. cum I. ramo bellum inferre *Moa-*
bitia 184. moritur 191
Iosephus Antipatri filius † 42. oppugnatur ab
Antigono * 174. quomodo perierit * 284
Iosephus Salomes maritus Herodis mandatorum
 proditor occiditur † 101
Iosephus Cabanus pontifex * 649. prinatur mu-
 nere *ibid*
Iosephus Caiaphas. quare Caiphas
Iosephus Canai uel Canyda pontificatum acqui-
 rit * 611. eo prinatur * 614
Iosephi Dalai satum miserabile † 146
Iosephus Ellemi filius * 460
Iosephus Goriou filius belli dux contra Cestium † 156
Iosephus Herodis nepos occurrat Varro * 484
Iosephus Itaburij montis planicie muro circum-
 dedit † 149. interfectus Gamala † 351
Iosephus Matthias filio qua causa fuerit Antiq-
 uatum Iudaicarum & Belli Iudaici historia de-
 scriptionis 11. ipsius genus, filij, institutio &
 doctrina, profectio Roma * 661. Eius vita, per
 ipsum conscripta * 661
Iosephus Matthias filius utriusque Galilee rector
 designatur † 157. eius singularis industria † 158.
 eius gesta contra Romanos † 180. aduentu Ve-
 spasiani in Tiberiada confugit † 190. primati-
 bus Hierosolymis à Tiberiade de rationibus
 belli scribit *ibidem*. Itapatensis auxilio venit
 † 191. eius machina excogitata contra arictis
ictus

- iellus* †301. fortia facta †306. quomodo è ca-
 senis liberatus per Titū et Vespasianū †422.
 in deditiōe in puteo delitescit †316. eius socij
 ipsum persequuntur ibidē. ad Vespasianū du-
 citur †323. naticinatur Vespasiano imperium
 Romanū †324. feruē exanimatur †504 eius
 mater occisum credēs cruciat̃ animo ibid. pro
 reliquijs ciuitatis frustra obsecrat †557
Iosephi filij Iacobi natiuitas 72. fratrib. cur exo-
 sus 81. nenditur in Aegyptū 81. sollicitatur ad
 stuprū à domina 86. 87. somnia explicat 90.
 è vinculis liberat̃ 93. proficisc̃ Aegypto nomi-
 nat̃ Psonōphanecus 95. fratres capit ibid.
 & miris exagitat modis 98. cognoscēdum se
 ipsis exhibet 107. patri aduentanti occurrit
 112. moritur & ossa eius in Chananeā trans-
 feruntur 114
Iosephus quinq; milium annorum historiam
 Graco sermone contexuit †626. dux ipse Ga-
 lilæorū à Romanis captus †634. solutus vin-
 culis cum Tito ad obsidionem Hierosolymo-
 rum profectus ibidem
Iosephus belli historiā primum Vespasiano &
 Tito obtulit, ut sibi testes essent †635. Agrip-
 pa regi eam dedit ibidem. Antiquitatis li-
 bros ex sacris literis interpretatus est ibid.
Iosephus Simonis filius coparchiam admini-
 strat †257
Iosephus Tobie filius quomodo Ptolemaum

- Energetem reconciliavit Iudæis* *119
Iosephus Zacharia filius præsicitur præsidio
Hierosolymorum *118. vincitur à Gorgia *121
Iosias Amasi filius patri in regnum succedit,
651. moritur 656
Iosue, uide Iesus
Iothamius Ozia filius uir pius patri in regno
succedit, Ammonitasq; tribut. pendere co-
git & moritur 629. 631
Iothamius Zacharia regis filius patri in prin-
cipatu succedit uir pius & iustus 629. Am-
monitis tributarijs factis decedit, filio Achaz
successore relicto 631
Iothames Gedeonis filius parabolis ad Hebræos
loquitur contra Abimelechum 311
Iotapata situs descriptus †193
Iotapatenorū cōsiliatus acer cū Romanis †193. et
seqq. calamitas miserabilis †305
Iotapateni Vespasiano produntur †303. demū
expugnantur ibidem
Iris quid designet 31
Iromi cum Solomone amicitia & mutua eorū
beneficentia 107. 531. quibus donis suis re-
muneratus à Solomone 517
Isacus nascitur & circumciditur 53. ducitur sa-
crificandus 55. ducit uxore 62. nascuntur ei
gemini 62. Abimelecho exosus reconcilia-
tur & fodit puteos 63. fallitur ab uxore ibi-
dem moritur 78
Isaac

- Isacharis fors* 283
Isboseth. uide Iebosthus
Iscremoth locus 199
Ismaëlis Abrahamæ filij natiuitas 48. Arabū au-
 tor est 54. ducit uxorem, gignit filios X 11. 54
*Ismaël regij generis Iudæus Godoliam interfi-
 cit* 672
Issa quid Hebrais 18
Issacharis natiuitas 71. filij quatuor 110
Issamus fil. Achemai, unus fortiū Dauidis 478
Israël quid significet 76
*Israëlitæ inhumaniter tractantur ab Aegyptijs
 necantur, et grauibus laboribus atteruntur* 116.
 quantus eorū ex Aegypto migratiū numerus
 138. trāscūt mare rubrū 141. armis Aegyptio-
 rū se muniūt 144. obmurmurāt Moysi 147. co-
 urnicibus pascuntur mannaq; 149. ab Ama-
 lecitis pralio infestantur 151. collatio ad taber-
 naculi structuram 164. seditionibus agitan-
 tur & puniuntur 199. 201. negatur eis in-
 gressus in Chananeam 203
*Israélite in scio Moysæ cum Chananeis pu-
 gnantes uincuntur* 206. quæ eis triginta-
 octo annis in deserto obuenerint 217. Amo-
 raos extinguunt 224. à Madianitarum puel-
 lia seducuntur 231. 232. eos excindunt 236.
Hierichuntem delent 274. item Ainam
 276. partiuntur Chananeam, & quisque
 in suam sortem mittitur 284. commo-
 uentur

uentur inter se propter aram in ripa Iordani extructam	286.
quomodo se gesserint post Iosue mortē	290.
omisso bello agriculturae dāi operā	292.
eorū praliū cum Beniaminitis	296.
Chusarhi Assyriorū regi subijciuntur octo annis	301.
à Moabitis subingantur, & à Iode libertati restituntur	302.
iterū à Iabino oppressuntur	304.
per Deborah redimuntur	306.
ab Amalecitis & Medianitis septē anni miserē tractantur	306.
restituntur libertati per Gedeonē	309.
sub Abimelecho male habentur	311.
iam ab Ammanitis sed per Iaphthem liberantur	316.
caduntur à Palestinis & fugantur	333.
vindictantur in libertatem à Samuele	339.
male tractati ab Ammanitis liberantur à Saulo	350.
cadunt à Palestinis	411.
Israēlita quot annis post Iesum nequinerint Chananaeos ex Hierosolymis eicere	428.
Reliqua ipsorū gesta sub regibus cōprehenduntur, Ezechiam regē restituere religionem conantem condemnant, & prophetas occidunt	677.
transferuntur in Mediam, & Persidem & quo tempore id factum	679.
Itaburius mons	283.
Ithamari domus priuatur sacerdotio	499.
Ithobal Tyrionum ac Sidoniorum rex	612.
Iubal, & eius inuenta	23.
Iuclas Heberi filius quos liberos habuerit	39.
Iucundus equitum praefectus tumultum Caesarea	

sarea sedas

† 206

Iudaea descriptio

† 279

Iudaei quando primum coeperint appellari * 33

Iudaeis permittitur à Cyro redire Hierosolyma

& templum ibi adificare iterum * 4. impediuntur ab adificando * 6. à Dario Hytaspis filio liberi & immunes facti iuuantur in urbis & templi restoratione, & quot eorum Hierosolyma reuersi sint * 16. quando templum absoluerint * 22. duas tribus Hierosolyma redire nolentes per Asiam & Europam degere, reliquas vero decem ultra Euphratem esse * 26. armari laborant * 34. in summam calamitatem per Ammanem deueniunt * 35. quomodo à Bago-se tractati * 54. quomodo ab Alexandro Magno * 59. quomodo sub Ptolemaeo Philadelpho * 70. & inde quomodo ab Asia regibus alijsq; honorati * 82. misere ab Antiocho Epiphane tractati * 103. sub Demetrio * 128. cum Romanis primum foedus inveniunt * 353. in summa calamitate constitui post Iuda casum * 136. quando primum Romanis subditi * 223. quibus honoribus & beneficijs ab eisdem affecti

* 146. 258. 262

Iudaeorum cum Samaritis consensio propter templum

* 148. 626

Iudaeorum secta quot

* 165. 492

Iudaeorum Cyrenensium & Asiaticorum legatio ad Caes. propter Gracorum molestiam * 389

Iudaeor

Iudaorū cōstantia pro iudicis legibus *505. 54:

Iudaorum miseria sub Pilato *509. item alibi

*550. sub Felici

*643

Iudaorum & Græcorum apud Alexandria

seditio

*541. 605

Iudæi malè à Babylonijis tractati Seleuciam

migrant

*561

Iudaorum & Philadelphensium dissidium

*618. cum Syris

*646

Iudaorū tumuli² sub Cumanis et calamitas †194

Iudaorū & Syrorū seditio circa Casarèā †201

Iudaorum sub Albino Hierosolymis seditio

†203. alia sub Floro Casarèa

†204

Iudaorum contentio cum Romanis

†129

Iudæi contra Iudæos in Scythopoli

†140

Iudaorum & Romanorum strages in scenope-

gijis Hierosolyma

†249

Iudaorū victoria insignis contra Cestium †253

Iudaorum clades ab Idumæis facta

†379

Iudaorum in Massada immane facinus †618

Iudaorum apud Alexandriam & Thebas

inieritus

†619

Iudaorum cur rara mentio in Græcis historijs

†626. eorum egressus ex Aegypto mille an-

nis ante Iliacum bellum

†643

Iudaorum leges optima

†711. omnes po-

puli eorum amuli

ibidem

Iudaorum integritatis testimonia ab Alexan-

dro, Ptolemæis omnibus & senatu Romano,

impera

imperatoribusq; maximis facta	† 692
Judan Amasia regis mater	611
Judas, Iudaei	37
Juda portio in terra Chananaa	283
Juda natiuitas 71. consilium de fratribus cade mi- tanda	84
Juda tribus gesta post Iesu mortem	290
Judam inter XII. fratres principatum obti- nuisse	492
Judas Asamonai filius quid contra Antio- chum utrinq; fecerit & quomodo religionē inlaurarit ac perierit	* 12. 13
Judas Chapsai, uir strenuus	* 163
Judas Eliasibi filius in pontificatum patri suc- cedit	* 4
Judas Essenus propheta	† 20
Judas Ezeia latronis filius Archelai regnum affectat	* 490
Judas Gaulanites Galilaeus seditionem inter Iudaeos concitat	* 496
Judas Macchabaeus * 107. fratri in administra- tione succedit * 110. Apolloniū & Seronem praefectos superat & occidit ibidem. Gorgiā & Nicanorē uincit * 114. ibidem Lysia * 115. templū purgat & inlaurat * 116. uicinos mo- lestos domat magnis stragibus * 117. Nicano- rem cū suis copijs delet * 130. creatur ponti- fex, & foederatur Romanis * 133. cadit * 135	
Judas Sephorai sophista	† 147
Judas	

<i>Judas nates</i>	*190
<i>Judicium statui quis</i>	357
<i>Julia uxor Caf. Augusti</i>	*385
<i>Julius Caesar Pompeium fugat. & bellum cum Ægyptijs gerit</i> *134.235.amicus & benefi- cius est in Indeos *138.parat expeditionē con- tra Scipionē & Catonē *196.occiditur *151	
<i>Julius Capella</i>	*666.671
<i>Jupiter Olympius</i>	*564

L

<i>Labanus Banielus filius 41.dolose cū Iacobo a- git 70.persequitur fugientem generum ibid.</i>	
<i>Labofardachus Niglasaris filius in patrum regnum succedit</i>	686
<i>Lacedæmoniorū amicitia cū Onia pōcificē</i> *100	
<i>Lacedæmoniū cum Indais societatem & fe- dus faciunt</i>	*165
<i>Lacedæmoniū quando & quemadmodum Ro- mani subditi</i>	†219
<i>Lamechus, pater liberorum LXXVIIII.</i>	25
<i>Latopolis</i>	139
<i>Latronum collunie, Hierosolymis</i> †360. eorum facinora	†362
<i>Latronum turba in Indæa</i>	*643.664
<i>L. Lentuli decretum pro Indais</i>	*251
<i>Lepidus à Caligula occisus</i>	*565.571
<i>Leprosi quatuor Syrorum castra urgente in- dia innadunt</i>	600
<i>Leprosorum conditio, & quod alieni sine in- pretio</i>	

<i>pretio</i>	193
<i>Zeuce's loci descriptio</i>	† 606
<i>Zenis natiuitas 71. ulciscitur sororis stuprum</i>	
77. filij ipsius tres	111
<i>Zenius traditur</i> † 360. <i>occiditur</i>	† 361
<i>Zenita uxor quam nefande à Gabaonitis tra-</i>	
<i>elata</i>	194
<i>Leuitarum numerus</i>	197
<i>Leuitis ac sacerdotibus ciuitates cum suo a-</i>	
<i>gro. & decima ascribuntur 119. earum cini-</i>	
<i>tatum nomina</i>	184
<i>Leuitica tribus deo dicatur, cui tabernaculi cu-</i>	
<i>ra committitur</i>	191. 197
<i>Lex Moysis cur à poëtis aut prophanis histori-</i>	
<i>cis non tractata</i>	† 69. 81
<i>Legis & præceptorum Dei pulcherrima ex-</i>	
<i>plicatio</i>	† 717. & seqq.
<i>Legis nomē. apud Græcos olim nō fuisse</i>	† 708
<i>Leges Moysis ad mores pietatemq; pertinen-</i>	
<i>tes</i>	143
<i>Lia & Rachelis amulatio</i>	71
<i>Libri duo et uiginti apud Indæos chronici</i>	† 633
<i>Liberius Maximus iussu V. spsiani Indæis sti-</i>	
<i>pendium indixit</i>	† 598
<i>Libya dicitur Aphrica</i>	18
<i>Libyi, Libya</i>	37
<i>Longani cur primi homines</i>	31
<i>Longinus tribunus à Indæis occisus</i>	† 153
<i>Longini equiti Romani sorte factum</i>	† 471
<i>h h h</i>	<i>Lotus</i>

- Zotus* adoptatur ab *Abrahamo* 41. captivus
 abducitur 45. servatur de excidio *Sodomita-*
rum 10. filia cum patre coëunt 51
Zeti uxor in salis statnam versa 51
Zucilius Bassus legatus *Herodium* castellum
 capis † 589. *Macharnia* quoq; ibid.
Zucius Annius Gerasam capis, & mille in-
 venum interficit 7406
Zudas, Ludi 39
Ludi Circenses 8566
Luminum festinitas, & eius institutio * 116
Lupus Alexandria rector ad *Vespasianum* scri-
 bit de seditione *Judaorum* † 621. templum
Onia ablatis donarijs claudie ibidem
Zydda civitas à *Ceslio* exusta † 248
Zydi olim *Ludi* dicti 39
Zysanias Ptolemeo Mennai patri successit in
 regnum * 263. interficitur à *Cleopatra* * 307
Zysanias Parthos in *Judaos* incitat † 57
Zysia committit *Antiochus Epiphanes* filium
 suum & bellum contra *Judeos* * 112
Zysias vincitur à *Juda Macchabeo* * 115. occi-
 ditur à *Demetrio* * 128
Zysimachus fratrem suum occidit, & *Gazan*
 prodit * 198
Zysimachus Hellepontum occupat mortuo
Alexandro * 63
Zysimachi portentosa de *Judaïs* mendacia con-
 futata † 678. & seq. 707. 713.
Maced

M

- Macedones transisse pedites mare Phamphy-*
lium 144
Macedones quando Romanis subditi †121
Macedones Aegyptios subiugarunt †705
Macchabei natu maximi & primi inter septē
fratres supplicia crudelissima & ipsius cum
insigni tolerantia sermones ubi historia
Macchabaorum fratrum †734. & seqq.
Machara dux Rom. legionum qualiter se ges-
serit apud Herodem *182. †72
Machir, tertij ex fratribus Macchabei con-
stantia †758
Macherus quomodo capta à Romanis, & situs
eius descriptus 589
Macho capta & depradata 1436
Madianitarum filie Israëlitas illicitant ad de-
linquendū 130. caduntur cū suis regibus 136
Madianita Hebraeos subigunt 306. ceduntur
maxima strage 310
Madiana ciuitas 126
Madus, Madzi 35
Magnus campus regio, eiusq; descriptio †402
Magoges & Magoga populi 35
Magus Aegypti pseudo propheta triginta mil-
lia hominū seduxit †100. cū paucis fugit ibi.
Magi & latrones iterū Iudaos afflixerūt †101
Malichus exactionum collector pro Cassio †508
nonas res molitur & ueneno tollit Anti-
hh h 2 parum

- paruum ibidem. luit pœnas † 53
Malichi Arabum regis perfidia * 271. † 63
Malchus Arabia rex Vespasiano in auxilium
misi quinque millia peditum. equites mille † 281
Malichus Iudeorum dux † 28. Gabinio contra
Alexandrum Iannæum * 228. Antiparrum
ueneno tollit * 254. interficitur * 256
Malihæce uxor Herodis moritur † 160
Man uox interrogatua 111
Manachases uellus qualis 173
Manahemus Essenus Herodem puerum scho-
las frequentantem salutat regem * 355
Manahemus Iuda Galilei filius Massadæ
inuadit † 234. uelut rex Hierosolymam redit,
et princeps seditionis fit ibid. interficit † 235
Manahemus occiso Selelmo regnum sibi uin-
dicat et Thapsenses excindit, ac post à Phul
lo pace redempta moritur 630
Manasses Iosephi filius 95
Manasses in numerum Iacobi filiorum ado-
ptatur 114. censetur loco Leni 197
Manassa pars dimidia Chananæ 281
Manasses Ezechia filius regnum paternum asse-
quitur, impius, et prophetarum occisor
captus à Babyloniorum rege tandem in prin-
cipatum restituitur, et pietati studet priori-
bus mutatis moribus 649. 650. moritur reli-
quo successore regni filio 651
Manasses Ioannis pont. filius ducit uxorem Sa-
baballitis filiam Hicaso nocitatem * 56

<i>Manasses sit pontifex</i>	*88
<i>Manasses trans Iordanem missus, ut toparchiam administraret</i>	†157
<i>Mandra, locus</i>	675
<i>Mene, qua diei pars</i>	16
<i>Manethon Aegyptius historicus</i>	†6, 9. eius historia compendium
<i>Manethon antiquitatem Iudeorum confirmat</i>	†644. Aegyptiacam historiam se ex sacris literis interpretaturum professus
<i>Manethon</i>	†665. eius historia emendata
<i>Manethonis mendacia confutata</i>	†669. 683
<i>Manna qualis cibus</i>	191
<i>Manna quando defecerit</i>	271
<i>Manneus Lazari ad Titum profugit</i>	†507
<i>Manoches Zelotypus Sampsonis pater angelum excipit</i>	319
<i>Mar locus cur sit uocatus</i>	345
<i>Mara quid significet</i>	328
<i>M. Agrippa, uide Agrippa</i>	
<i>M. Antonius, quare Antonius</i>	
<i>M. Anton. Iulianus procurator Iudae</i>	†540
<i>Mardocheus dux Iudeorum Babylone deducendorum Hierosolyma</i>	*16. 14
<i>Mardocheus Esther a patruus</i>	*17. regi insidias prodit
<i>Mardocheus</i>	*39. Iudeorum calamitatem Esther indicat
<i>Mardocheus</i>	ibidem. afficitur summo honore
<i>Mardocheus</i>	*47. Amani potestatem & bona accipit
<i>Mare nas templi cur sic dictum</i>	512. & quam fuerit

<i>fuert capax eiusq; usus</i>	555
<i>Mareone Gracie Samaria</i>	562
<i>Maresa urbs</i>	558
<i>Maria Eleazari filia facinus horrendum come dentis filium</i>	† 535
<i>Mariamne Agrippa filia</i>	* 518
<i>Mariamne Alexandri Aristobuli et Alexandra fi- lia. uxor Herodis * 195. occidit à marito * 330</i>	
<i>Mariamne Alexandri filia, uxor Herodis Antipatri † 55. eius insolentia in maritum † 99. occiditur</i>	† 102
<i>Mariamne ab Archelao marito transit in chorum Demetrii Alexandrini</i>	* 641
<i>Mariamne Moysis soror 120. moritur</i>	220
<i>Marianne turris descriptio</i>	† 451
<i>Marisa ciuitas deuastatur</i>	† 61
<i>Marsus Syria praeficitur * 610. desert Agrip- pam Claudio Casari * 612. excipitur ab A- grippa, cui fit exosus</i>	* 614
<i>Marsyas Agrippa libertus Tiberij mortem patrono suo nuntiat</i>	* 536
<i>Marullus praefes Iudaea constituitur</i>	* 537
<i>Massabazanes quid</i>	* 574
<i>Massada castelli descriptio</i>	† 451
<i>Massada castelli situs descriptio</i>	† 602
<i>Massphatis ciuitas, & quid significet</i>	340
<i>Matathias Asamonei filius occidit Bacchi- dem, & duces expellit Iudaea ac moritur † 11</i>	
<i>Matthanes Balis sacerdos trucidatur</i>	615
<i>Matthias</i>	

<i>Matthias Anani</i> fit pontifex	*610. priuatur
sacerdotio	*614
<i>Matthias Aspalomi</i> , uir strenuus	*163
<i>Matthias Ioannis</i> filius sacra prophanare re-	
nuit ueramq; religionem foriiter inuitur	*107.
instructis filijs moritur	*110
<i>Matthias Margaloti</i> seditionem mouet	*417.
exurit uinua	*460
<i>Matthias Margali</i> , sophista	*147
<i>Matthias Theophili</i> constituitur pōtifex	*444.
priuatur eo munere	*460
<i>Matthia Boethi</i> mors crudelissima	*502
<i>Maxilla</i> , locus	323
<i>Mazaca</i> ciuitas	35
<i>Medabenses Amara</i> i Ioannē Gaddim inter-	
ficiunt	*138. expugnantur ab Hyrcano
	†180
<i>Medimnus Atticus</i> & Siculus	204.
<i>Medi</i> populus	35
<i>Megasthenes</i> historicus	†651
<i>Mela</i> legatus Archelai ad Herodem	417
<i>Melcha Aran</i> is filia	40
<i>Melcha Sauli</i> filia datur nuptum Dauidi ma-	
rito, periclitanti succurrit	379. datur alijs nu-
ptum	399. uidet maritum
	432
<i>Melchisedecus</i> rex Solyma Abrahamum con-	
uiuio excipit	46
<i>Melijs</i> imposuit Pseudalexander	†170
<i>emnonis</i> sepulcri descriptio	†187
<i>emphibostus</i> Ionatha filius humanissime d	
h h h	4
	Dan

<i>Danide habitus</i> 432. <i>de latine Danidis occurrin</i>	
<i>uictori</i>	471
<i>Memphitarum deditio</i>	† 44
<i>Alexander Ephesus singulorum regum ætus</i>	
<i>apud Græcos & Barbaros conscripsit</i>	† 646
<i>Menda ciuitas</i>	656
<i>Menedemus philosophus</i>	* 79
<i>Meneleus, qui alias Onias, Simonis filius pro-</i>	
<i>pier amissum pontificatum defecit a patris le-</i>	
<i>gibus</i> * 101. <i>abducitur captiuus & occiditur</i>	
<i>* 127. uide Onias</i>	
<i>Mensa tabernaculi</i>	171
<i>Mensa a Ptolemao Philadelpho Iudeis donata</i>	
<i>descriptio</i>	* 74
<i>Mensis anni primus Moysi quis & cur</i>	16
<i>Mensuras quis recognoscit</i>	21
<i>Microe unde dicta</i>	124
<i>Mesius, Mesana</i>	39
<i>Meschus, Meschini</i>	35
<i>Mesre, Mesrai</i>	36. 37
<i>Mesrai filij qb⁹ populis nomina imposuerunt ibi.</i>	
<i>Messala rhetor patrocinator Herodi</i>	* 162
<i>Messalina à marito Claudio Casare ob zeloty-</i>	
<i>piam trucidata</i>	* 641
<i>Mahir, tunica pontificalis</i>	174
<i>Mecilius Romanorum præfectus legatos mittit</i>	
<i>ad Eleazarum</i>	ibidem
<i>Micheas propheta</i>	578. 581. 582. 659
<i>Michole uxor Danidis. uide Melcha</i>	
<i>Mina</i>	

ina quantum pendeat apud Iudeos	*231
inaus Aegypti rex, Memphis conditor	319
Adinnecianus	*572.600
isaël appellatur Mesachés	677
isao Moabitarum rex propter negatū Ioram	
ribuum quò necessitati perveniret	390
isenium oppidum	*563
ithridates ararj Cyri praefectus	*5
ithridates occisus	*212
ithridates Pergamenus Pelusium expugnat	
& Aegyptios vincit *213. eius gesta	†43
ithridates quomodo ab Anileo tractatus,	
quomodo ab uxore. deq; eius victoria	*352.359
nasceas Græcus historicus	†663
abita penitus fracti à Davide	435
abita & Ammanita socij, mutuo sese inte-	
imuni 387. iterum sternuntur et prædantur	393
abus, Moabita	51
olonis mendacia de Iudeis	†683
onobazus Bazeus Adiabenorū rex quò in-	
aismū sit amplexus *613. eius regnum	†463
onobazus Monobazi filius prorex constitui	
ur *613. rex fit	633
ons Samaron, locus	354
ontem in alium locum devolutum	619
ortem præter Dei voluntatem non venire	266
ysis nativitas 117. quomodo servatus 119. cur	
ic vocatus ibidem. adoptatur à regina	ibid.
ysis diadema regiū pedibus calcas 121. præ-	

fitur exercitui *Aegyptiorū & Aethiopa*
 bello vincit 122. ducit *Tharbin* uxorem 125. fu-
 git *Aegyptios* 126. *Raguelis* filiabus opitula-
 tur contra pastores ex quibus unā ducit ux-
 orem 126. conspicatur rubū ardentē in *Sina* ibi
 confirmatur ei liberatio *Israelitarum* 128. edit
 miracula, nomen *Dei* cognoscit, redit in *Ae-*
gyptum 130. edit prodigia apud *Pharaohum*
 132. educit *Israelitas* ex *Aegypto*, & quātum
 eorum numerus 139. traducit eos per mare ru-
 brum incolumes 142. aquā amaram facit po-
 tabilem 146. coturnices & manna impetrat à
Deo 151. ex petra aquam elicit 152. cū *Amale-*
citis pugnat 155. decem preceptorum tabulas
 à *Deo* acceptas populo exhibet 161. quadra-
 ginta diebus in *Sina* detinetur 163. *Aaroni*
 fratri sacerdotium confert 179. dedicato tēplo
 victimas offert 182. in tabernaculo *Deum* con-
 sultat 184. tribum *Leuiticam* *Deo* dedicat 192.
 censet omnes tribus prater *Leuiticam*, & or-
 dinat profectiōni belloq; necessaria 197. *Cora-*
factionem compescit 209. *Schonem* & *Ogem*
 reges delet 221. *Madianitas* cum suis regibus
 cadit 235. *Iesum* sibi designat successorem 238.
 moriturus quid suis prädixerit 239. quas leges
 prescripsit 243. exhortatur *Iesum* ut in *Cha-*
naneos exercitum ducat 265. nube circunda-
 tus disparuit 267. lugetur triginta diebus à
 populo

ibidem

Moy

<i>Moyſes fabuloſe dicitur fuiſſe leproſus</i>	193
<i>Moſeos quinq; librorum ſcopus</i>	† 633
<i>Moſes apud Manethonem prius Oſarſiphus ſacerdos Oſireos dei Heliopolitani dictus</i>	† 669
<i>Moſes Aegyptijs uir diuin² habitus</i>	† 674. eius
<i>tempora quibus uixit deſcripta ibid. eius uirtus & geſta</i>	† 703. 709. & ſeqq.
<i>Moſollami Iudei nobile factum</i>	† 660
<i>Muchauſ feri ſententiam contra Vaſten regnam</i>	* 17
<i>Mulierum potentia</i>	* 12
<i>Mundi & uniuerſorum creatio</i>	16
<i>Mundum prouidentia Dei regi</i>	695
<i>Mundus quomodo Paulinam conſuprarit</i>	* 508
<i>Muſicorum inſtrumentorum Dauidis regis deſcriptio</i>	478

N

<i>Naamis uxor Abimelechi Bethlemite, et quid significet</i>	317. quomodo Ruthem instituerit	518
<i>Naafes Ammanitarum rex Hebraeos crudeli- ter tractans à Saulo occiditur</i>		350
<i>Naafes iunior Ammonitarum rex iniuria af- ficit Dauidis legatos</i>		439
<i>Nabæotes, Nabataea regio</i>		54
<i>Nabalus uſcors & malus conuiciatur Dauidi</i>	396. quid significet 397. moritur	ibidem.
<i>Nabla, instrumentum musicum</i>		478
<i>Nabrodes, qualis uir</i>		32. 37
<i>Nabuchodonosorus rex Babylonis bello inſeſtat</i>		Nec

- Necham Aegyptii regē 652. Macinū occidit
 & Hierosolyma. inorū praestantissimos Baby-
 lonem abduci 660. quomodo captū Sedeciam
 traflavit 662. Hierosolyma penitus excinden-
 da & templum spoliandum. populumq; Ba-
 bylonem traducendum curat 670. Coelen Sy-
 riam ac Aegyptum perdomat 676. somnium,
 cuius erat oblitus, vult sibi indicari & expli-
 cari, quid facit Daniel 679. moritur 682. po-
 sterorum eius finis 689*
- Nabius propter negatum regi fundum lapi-
 dibus obruitur 571*
- Nabuzardanē mittitur Hierosolyma ad tem-
 plum spoliandum 669*
- Nacebus Arabum dux casus 411*
- Nachores Terugi filius 39. quos habuerit libe-
 ros 42*
- Nadabus Hieroboamī filius accipit regnum pa-
 ternum cum paterna malitia, occiditurq;
 cum omni familia 557*
- Nais à Caine condita 22*
- Nais vicus 267*
- Narbasha regionis situs 107*
- Narbatene toparchia à Cestij equitibus nastata
 147*
- Nasamonē quomodo Romani subiugarint 114*
- Nathan propheta 433. mittitur ad Davidem
 increpandum 445. indicat quomodo Ado-
 nias sibi regnum usurparet 487*
- Nan*

um propheta de excidio Ninivitarum	632
azarai, deo deuoti	219
ecessitate in bello nil pugnacius	† 292
ecessitate laborantes subleuare, homini decen-	
issimum & deo gratissimum	406
chias qui & Pharaon Saram rapuit	† 421
chaos Aegypti rex contra Babylonios pro-	
iciscens impeditur à Isia, quem occidit	657.
apium abducit Ioazum filium eius	658
chaum bello petit Nabuchodonosorus	618.
incit	658
hemias quātū inuerit Iudeos apud Xerxē	† 32
erda urbs	* 550
mod. uide Nabrodes	
phani singulare certamen cum fortissimo	
palastinorum	477
phthalimi natiuitas 71. filius eius	218
phthalitarum fors	283
ronis gesta & precipue contra Iudeos	† 198
ronis imperium quandiu durauerit	† 406
ro contemptor nationis Iudeorum	† 565
ro indignatur ob res manus prosperè gestas	
n Iudea † 272. Iespasianum ad regendos exer-	
itus in Syriam mittit	ibid.
ro. quare Tiberius & Domitius	
ronias dicitur Casarea Philippi	* 652
ira & Philippi fratrum fortia facta	† 303
canor perfidus contra Iudam Maccabaum	
ignas, cū suo exercitu uictis extinguitur	* 132
Nie	

- Nic.inor amicum Titi sagitta vulneratur* †461
Nicaule regina Aegyptii 530
Nicolaus Damascenus Iudeorum patronus *23
*Nicolai Damasceni legatio nocte Herodis ad Ca
sare* *419. *sententia de duobus eius filijs dñe*
is *424. *actio contra Antipatrum Herodis*
filium *448. *patrocinauit Archelao* *474. 487
Nicolaus Damascenus rerū Iudaicarū scriptor †696
Nicolai rhetoris oratio pro Iudeis Ionicis *362
Iudeos corā Caf. arguit et reges purgat †169
Niger Idumae rector in Salis oppidū Idumaea
confugit †275. *iterū fugit ibi. quō occisus* †390
Niger Peraita, Silas Babylonius & Ioannes
Essenus, duces Iudeorū contra Romanos †173
*Niglisar Abolamoradachi filius regnum pa
ternum accipit* 686
Nilus fluvius 19
Nilus usq; ad Elephantinē navigabilis †421
Ninum quis condiderit 39
Ninus regia Assyriorum. 646
Nisibis regio *619
Nisibis urbs. *551
Noba oppidum sacerdotum 384. *excinditur*
cum uniuersis habitatoribus 388
Noe uel Noctus uir pius sceleratorū commercia
fugit 25
Noe quomodo arcam construxerit & ē diluuiū
sui seruatus 26. *eius filij quales* 32. 33. *nimi usus*
reperor inebriatur. 38
Norb.

<i>urbani interitus</i>	* 181
<i>umidius Quadratus Syria procurator</i>	* 618.
<i>et eius gesta</i>	† 197
<i>ymphidius homo nequissimus</i>	† 406
O	
<i>badamus arcam hospitatur</i>	432
<i>bedes filius Bozi et Ruthes</i>	219
<i>bedias, iumentorum Achabi curator, uir pius, prophetas liberat 566. 594. quomodo uxor eius uidua per Eliseum fit a debito- rum molestijs liberata</i>	594
<i>Obelas propheta captiuus Beniamitas et In- daeos liberat</i>	633
<i>Obedas seu Obodas Arabum rex * 399. 409. su- perat Alexandrum Hyrcani</i>	† 123
<i>Ochobatus militum Ionatha dux</i>	579
<i>Ochozias Achabi filius regnum paternum ac- cipit 584. ex casu moritur</i>	588
<i>Ochozias Ioramæ filius paternum regnum re- cipit 605. sagitta ictus ab Ien perit 608. cognati ei ipsius interimuntur</i>	ibidem
<i>Oetania Claudij Caf. filia</i>	* 642
<i>Oetanius Claudij Caf. filius</i>	ibid.
<i>Ofilius Phraæctum monuit de insidijs cauendis et iuuat eum</i>	* 166
<i>Oges rex excinditur 224. quantus uir fuerit, et quanta eius ditio</i>	ibidem
<i>Olda prophetissa nati cinatur Iosia regi</i>	653
<i>Olineti mons</i>	* 647
<i>Oliurus nicus.</i>	† 410

- Olympius Iupiter** * 54
Onias & Dosithheus Iudaei duces liberaverunt
Alexandriam † 629
Onias Iaddi filius patri in pontificatum succe-
dit * 61
Onias Onia fili⁹ tēplū in Aegypto adificat * 146
Onias Onia filius pontifex quanta mala fecerit
Hierosolymis propter Tobiae filios civitate ex-
elos † 10
Onia, filij Simonis amicitia cum Ario Laco-
num rege * 100
Onias Simonis pōrifex à Ptolemaeo rege Aegypti
impetrat locū cōdendo magnifico templo † 611
Onia pro Cleopatra regina bellum suscipiunt
gesta † 690
Onias, vir iustus qui pluniam precibus impetra-
rat lapidibus obruitur * 116
Onia regio * 236
Onij civitatis Aegypti origo † 621
Ophnes scelestus filius Elis 310
Ophres Abrahami filius occupat Libyam 18
Opobalsamum ubi & quomodo pronunciat * 122
Oribus rex occisus 310
Orientis totius nobilitatem precipuam in Italia
servire † 124
Oseas rex Israelis constituitur, vir impius 635. vi
nus capīt ab Assyrijs et trāsferent cū univēso
regno Israelitarū in Mediā & Persidem 639
Otho imperator declaratus milites suos contra
Vit

itellj exercitum duxit † 407. semet occidit
413

us Armenia dominus 39
a attingens arcam exanimatur 431
e percussio, locus 432
us Amasia fili? regnū Iude patre mortuo ca
it 615. 617. natura bon? et gnau? multis de
ictis gētibus urbem restaurat 618. deficientē à
ietate lepra percussus moritur ibidem

P

corus rex Media *630. cōiugē et concubi
as captas ab Alanis cēnū talcīs redemit † 599
corus Parthorū rex cōtra Iudeos pergit † 57
corus Pacori regis pincerna explorat Iudæā
† 57. insidiat Phasaëlo *265. † 57. et Herodi
† 60. rex Syriā occupat *264. occiditur *282
cina Claudij Caesaris uxor *642
lestina situs, et eius gētis odiū in Hebraeos 339
lestinos Sampson uexat 321
lestinorū cōtra Hebraeos expeditio et victoria
32. arcā ē suis finibus remittūt Hebrais 335
lestini cū Iudæis praliātes nūc uincūt nūc uin
cūt 332. 340. iterū bellū eis inferūt 370. ca
dunt 374. denuo redintegrāt bellū, sed īfelici
ter 378. Cillanorū agrū inuadūt 391. Sauli di
tionē inuadūt 393. cū cū filijs occidunt 418
lestinos David superat 430. 434. penitus
subigit 435
almira urbs 519

<i>Panes propositiois</i>	171. 191
<i>Panium, locus</i>	*353. †92
<i>Panij pulchritudo naturalis Agrippa divitijs accurata</i>	†338
<i>Paphlagones populus</i>	35
<i>Papirius tribunus</i>	*568
<i>Pappus Antigoni dux quid contra Herodem gesserit</i>	*185. †76. occiditur †78
<i>Paradisi descriptio</i>	11
<i>Parthi Antigonū reducūt in regnū, Hyrcanūq; cū Phasaëlo captivos abducūt</i>	*164. Hieroso lyma diripiunt *169. profligantur *182
<i>Parthorum mutabilitas</i>	*503
<i>Parthi Armeniam bello amittunt</i>	*515
<i>Pasche institutio & celebratio</i>	138. 190. 192. *469. 500. 615
<i>Pasini castrum</i>	39
<i>Paulina quomodo à mundo consueprata</i>	*508
<i>Paulinus Lupo in administratione Alexandria succedit</i>	†623. tēplum Onie penitus spoliatur. & in accessum facit ibidem
<i>Pausanias Ceraſta filius Philippi Macedonis intersector</i>	*55
<i>Pecuniam notinam ubi deposuerint Indai</i>	*551
<i>Pedanius legatus</i>	†122
<i>Pedanij equitis sorte factum</i>	†529
<i>Pelusium urbs</i>	*363. †422
<i>Pelusium capitur</i>	*235 43
<i>Pentecoste unde dicta</i>	†.60
	<i>Pe 22</i>

<i>Persæ regionis descriptio</i>	† 278
<i>Persæ populus</i>	39
<i>Persarum mos in bibendo</i>	* 36
<i>Persarum lex de uxoribus</i>	ibidem
<i>Persarum contra Græcos expeditio</i>	† 618. con
<i>tra Aegyptios</i>	† 704
<i>Persæ in Asia regnauerunt</i>	† 637
<i>Petephres liberaliter tractat Iosephum</i>	86
<i>Petra, qua olim Arce, ciuitas</i>	221
<i>Petra qua Receme</i>	296
<i>Petronius Aegypti præfectus Herodem inuas</i>	
<i>famis tempore</i>	* 343
<i>Petronius præses Syria cõstituitur</i>	* 541. graufi
<i>catur Indæis cum suo periculo</i>	* 544. 549
<i>Petronij epistola ad Doritas pro Indæis</i>	* 508
<i>Phaceias Manaëmi filius, patri in regnum &</i>	
<i>crudelitatem succedit, trucidatur</i>	630
<i>Phaceias Romelia fil. uir impius, regnũ Israël-</i>	
<i>itarũ occupat 631. Achazem oppugnat</i>	632
<i>Phalec quid significet</i>	39
<i>Phalegus Heberi filius</i>	ibid.
<i>Phanasus Samuelis filius è rurè abstractus ad</i>	
<i>pontificatum</i>	† 362
<i>Phanuel locus cur sic dictus</i>	76
<i>Pharaones cur Aegyptiorum reges dicantur.</i>	
<i>& quando sic appellari desierunt</i>	530
<i>Pharaotes Aegypti rex Abrahami coniu-</i>	
<i>gem concupiscit</i>	43
<i>Pharaothis duritas et malitia i Hebræos 129. di</i>	

<i>missos insequitur</i> 139. <i>cū omni exercitu delet</i> 149	
<i>Phara filij duo</i>	118
<i>Phari insula descriptio</i>	† 421
<i>Phariseorum secta</i> * 165. <i>autoritas</i>	* 186
<i>Phariseorum secta qualis</i>	* 437
<i>Pharisei</i>	* 497. † 174
<i>Phariseorum existimatio</i> † 27. <i>quomodo se gesserint regnante Alexandra</i>	ibid.
<i>Pharnaces fil. mithridatē rōi regē occidit</i> * 111	
<i>Phasaëlus Antipatri fili</i> † 41. <i>præficitur militi- bus</i> † 46. <i>superat Felicē</i> † 54. <i>accusatur à Iudæis</i> † 55. <i>circūuenitur à Pacoro</i> † 59. <i>occidit sese</i> † 60. <i>eius progenies</i> * 518. <i>Galilæa præficitur</i> * 241. <i>Felicē se inuadentē uincit</i> * 257. <i>capri- nus abducitur à Parthis</i> 267. <i>sese occidit</i> * 272	
<i>Phasaëlus ciuitas</i>	† 95
<i>Phasaëlus, turris et oppidū</i> * 386. 478. † 95. 451	
<i>Pherora Antipatri filio cōmittitur cura cōmea- tus</i> * 179. <i>donatur ei caput Pappi præcisum</i> 287. <i>Herodis filiā unam respuit uxorem du- cere</i> * 395. <i>alteram eius ducit</i>	ibidem
<i>Pheroras Antipatri filius moritur</i> , <i>uxor eius accusatur ueneficij</i>	* 440. 441
<i>Philadelphensium cum Iudæis dissidiū</i>	* 618
<i>Philippus Ptolemai Minnai filius</i>	* 43
<i>Philippus Amyntæ filius casus</i>	* 577
<i>Philippus Antiochi Grypi fili</i> Syria parti im- peras <i>Antiochū Cyzicenu superat</i> 199. <i>cū fra- tre Demetrio pugnans totius Syria dominus constituitur</i>	* 203

- Philippus Herodis filius constituitur tetrarcha*
 *464. succurrit fratri Archelao *485. por-
 tionē regni paterni consequitur 488. calūnia-
 tur à fratre Antipatro †136
- Philippo Herodis filio qua regiones cesserint*
 †169. Casaream ad Iordanis fontes & Iulia-
 dem condidit †183
- Philippus Herodis frater moritur & quā ho-
 nestus fuerit uir* *514
- Philippus Iacini filius Agrippa copiarū pra-
 fectus* *415
- Philippus Iacini filius Agrippa praefectus*
 *668. quomodo in periculis seruatus, eiu: q̃
 gesta *671. 689
- Philippi Macedonis interitus* *55
- Philippo uni amicorū committit Antiochus
 Epiphanes regnum & filij tutelam* *122. re-
 gnū affectans afficitur supplicio *127
- Philistinus, Philistini* 37
- Philo Iudaorū legatus à Calicula repulsus* *541
- Philon historicus* †663
- Philosophia tria genera apud Iudeos* †174
- Philosophi apud Indos Calani, apud Syros Iu-
 dei dicuntur* †656
- Philosophorū de Deo discordes sententia* †713
- Philostatus historicus* †651
- Phinees Zambriam occidit, & exercitui con-
 tra Madianitas praeficitur* 234
- Phinees domus sacerdotio donatur* 499

- Phinees filius Elis pontificis malus* 330
Phinees legatur ad Rubelitas & Gadditas
cum reliqua dimidia tribu 287. *succedit pa-*
tri in pontificatum 290
Phison fluvius, & quid significet 18
Phœb' Agrippa legat' à Iudais interēps' 250
Phœnicū antiquissima rerū memorabiliū tradi-
tio 618. *testimonium de Iudais* 638. 645
Phœnicum historia 651. 654
Phraates Pharithorum rex humaniter tractat
Hyrcanum *294. *à suo filio occisus* *502
Phraates Phraatis filius parentem occidit &
matri miscetur, exul perit *ibidem*
Phryges populus 55
Phutes, Phuti 37
Phiscon Ptolemai Epiphanis filius *102
Pilatus à Tiberio in Iudeam missus 183. *Ca-*
saris imagines Hierosolymæ intulit *ibid.* *Hie-*
rosolymis statuas iterum aufert 184
Piso legatus Pompeij *123
Pistus nobilis, defectiois à Romanis antior *666
Pithola' Hierosolymorū præsēt' *229. *trāsfu-*
git ad Aristobulū *229. *occidit à Cassio* *234
Placidi & Iosephi uelitationes circa Ptole-
maida *695. 715
Placidus tribunus in exercitu Vespasiani *230.
eius gr̃sa *287. 349. 398
Platanus, uicus Sydoniorum 113
Plato ueritatē de deo proferre timuit 711. 722
Mosen

osen imitatus	†717
ines situs	†421
rum apud Dacos secla	*499
non, Ponti regulus	*614
mon circumcisionem admittit, & Bernice	
cit uxorem	*641
tianus tribunus cur à Cestio Hierosolymam	
issus †215. eius oratio & gesta	ibid.
o Pharisaus Herodi amicus	*192. 354
bis Megalopolitanus historicus	†696
peius qualibus muneribus honoratus &	
re gesserit	*218. 222. 226
peius Magnus Hyrcani & Aristobuli cau	
m cognoscit †11. Hierosolyma capit	†35
ompeius C O S.	*602
tificis connubium & puritas	195
tificis ornatus qualis	174
tificū iniquitas *650. origo, et qui ad eā di	
uitatē admittantur, quotq; fuerint ab Aarone	
sq; ad finē belli Iudaorū cū Romanis	*654
nificatus quando primum ad plebeios trās-	
itus	*126
nificia stola custodia apud quos fuerit	*511
nitus Pilatus Iudae praesides, Iudaos afficit	
onumelijs *505. accusatur à Iudais & re-	
lit Romam	*510
pedius	*567
paa Veronis uxor	*649. 664
reius Festus Iudae procurator, & qua sub	

- eo sine gesta *647. quare Festus
 Pratorij in castris Rom. descriptio *283
 Priscus sexta legionis dux à Indais occisus †251
 Procymatium unde dictum. & quomodo ex-
 iructum *348
 Procymia †94
 Prodigia excidium Hierosolyma precedentis
 †547
 Protagoras ab Atheniensibus uix mortem ef-
 fugit †718
 Providētia dei mundū & omnia regi 694. *79
 Pseudalexandri gesta *489. quomodo depre-
 hensus ab Augusto & remex factus *491.
 unde etiam Alexander falsus
 Pseudopropheta Hieroboami seductor 547. 548
 Ptolemaeus Energetes Philopatoris filius quo-
 modo ab Onia irritatus *89. & iterum re-
 conciliatus ei per Iosephum ibidem
 Ptolemai Energetis gesta post captam totam
 Syriam †689
 Ptolemaeus Galilea ab Herode prefectus inter-
 ficitur *282. †72
 Ptolemaeus Herodis procurator *394
 Ptolemaeus Lagi Soter dictus Alexandro mor-
 tuo Aegyptū occupat et Hierosolymā *63. tra-
 ducit Iudaeos in Aegyptū *64. eius pugna
 cum Demetrio circa Gazā †657. irruptio in
 Hierosolymā die sabbati †661. liberalitas &
 benevolentia erga Iudaeos *688
 Ptol

- Ptolemaus Lathyrus* *184. dissidēs cum matre
regno priuatur *185. 193. obsidet *Ptolemai-*
dem *194. *Asochim* oppidum capit, *Ale-*
xandrumq; *Iamnaum* uincit, & quāta eius
sauiitia *115
- Ptolemaus Menneus* quomodo se à supplicio
apud *Pompeium* redemerit *219
- Ptolemaus Mennaeus* *Damascum* bello uexat
*239. *Aristobuli* coniugem & liberos quo-
modo tractarit *235. moritur *263
- Ptolemaus Minnai* filius †26
- Ptolemaus Philadelphus* 1. *Iudaos* in *Aegypto*
seruientes liberos dimittit. & legem *Moyfis*
in linguā *Gracā* magnis muneribus trans-
ferendam curauit *65. & seqq.
- Ptolemaus Philometor* *Ptolemai* *Epiphanis*
*101. duobus diadematis coronatur simul
uincitq; *Alexandrum* & moritur *155. 156
- Ptolemaus Philopator* *24. moritur *102
- Ptolemai* *Phyfeonis* immanis crudelitas & in-
iustitia †690. pœnitentia ibidem
- Ptolemaus Simonis* *Asamonai* gener socerū oc-
cidit & alia scelera cōmittit *176. †15. quo-
modo oppugnantem *Hyrcanum* eluserit, cu-
ius matrem & fratres interfecit *177
- Ptolemai* diēli *Aegypti* reges 530
- Ptolemais* bis expugnata *194. 196
- Ptolemaidis* filius descriptus †187
- Ptolemaidenses* à *Iuda* *Mucchabao* uicli *120

<i>Puerperarum purgationis tempus</i>	193
<i>Purgatio post coitum cum uxore</i>	<i>ibidem</i>
<i>Purificationis leges</i>	192
<i>Puteoli arbs</i>	*563
<i>Putei bituminis</i>	45
<i>Puiphares. uide Petephres</i>	
<i>Pythagoras Samius amulatus Iudaorum scri- pta</i> †651. <i>multas Iudaorum leges transfudit in suam philosophiam</i>	<i>ibidem</i>
<i>Pythagora & aliorum stoicorū de diuina na- tura sententia</i>	†711
<i>Pythium templum aedificatur</i>	*387

Q

<i>Quadrige solis sublata per Iosiam</i>	655
<i>Quercus Mambre</i>	49
<i>Quercus Ogis</i>	47
<i>Quinquagesimū anni remissio</i>	196
<i>Quincilia fortitudo</i>	*168
<i>Quintilius Varus Syriae praefect⁹ cognoscit cau- sam Anipatri</i> *446. <i>seditiosos Iudeos ex- pugnat</i>	*483. 484
<i>Quirinus ab Augusto mittitur ad censendam Iudeam & Syriam</i>	*495. 499

R

<i>Rabatha cinitas</i>	225
<i>Rabatha capta diripitur</i>	448
<i>Rachabe speculatores Hebraorū tunc à mi Cha- nanaorum & securitatem ab hostibus impe- erat</i> 169. <i>incolumitatem promissam recipit.</i>	<i>& nunc</i>

<i>Et munificè donatur</i>	273
<i>Rachelis pulchritudo 69. emulatio erga sororē</i>	
<i>71. mariti cōplexū sorori nēdit, furatur idola</i>	
<i>patri 72. eius astutia 74. mors ex parte</i>	78
<i>Ragaus Heberi filius</i>	39
<i>Raguel, qui Et Iesheglau, sacerdos, filiā suam</i>	
<i>Moyſi adoptato tradit uxore 127. Moyſi ob</i>	
<i>uictoriam gratulatur, Et consilium dat ei di</i>	
<i>ſtribuendorum officiorum</i>	157
<i>Ramatha cinitas</i>	330
<i>Rapsascis senacheribi copiarū præſecti inſolētia</i>	
<i>643. ipse cum exercitu diuinitus deletus 646</i>	
<i>Rases Damascenorum rex Achacem bello pe</i>	
<i>tit 612. quem mox Syrorum rex impugnat</i>	
<i>ibidem. Et occidit</i>	634
<i>Rebecca Batuelis filia 41. petitur in cōnubium</i>	
<i>Isaco 60. parit geminos 62. fallit maritū 63</i>	
<i>Receme urbs quæ aliās Petra</i>	296
<i>Reccmus rex</i>	ibidem
<i>Repudiū libellum mittere maritis non uxoribus</i>	
<i>ex lege permiſſum</i>	n. 335
<i>Regum imperium quandiu durauerit apud In</i>	
<i>deos</i>	n. 13
<i>Regum uirantes præcipua quæ</i>	496
<i>Regibus ſubditi quæ ſerant</i>	343
<i>Rhegines populus</i>	35
<i>Rhinocolura</i>	† 63
<i>Rhiphates. Rhiphatai</i>	39
<i>Roboamus Salomoni in regnū ſuccedit inſolens</i>	
<i>in pop</i>	

- in populum 41. decē tribus regni amittit 34;
 quot & quas urbes cōdiderit 348. item armis
 cōparavit, fœderibusq; suum auxilium regnum,
 & ductis x v 111. uxoribus liberos gignit,
 adq; impietatem deficit ibid. dedit urbem
 Susaco 551. pro aureis sentis amissis aerea su-
 stinuit & moritur ibidem
 Romani quibus honoribus & beneficijs Indos
 affecerint *147
 Romani Germanos captivos ubiq; circunda-
 xere †123
 Romanorū quantum fuerit exercitus contra Ju-
 daeos †181. ipsorū castrorum descriptio †183
 Romanorū industria in servis domesticis insti-
 tuendis †182. disciplina militaris ibidem
 Romanorum notitia sero ad Græcos perue-
 nit †677
 Romulus, Romæ 37
 Rooboth puteus 63
 Rubelise & Gaddite altare construunt super
 ripa Iordanis 126
 Rubelus, aliàs Ruben nascitur 71. eius pietas in
 fratrem Iosephum 84. se ac fratres proditoriis
 insinulatos excusat 97. eius filij quatuor 111
 Rubrius Gallus Sarmatas superas †580
 Rufus præfectus militum Archelai *479
 Ruma nicus †303
 Ruthes amor erga socrum suam, & eius for-
 tuna 328
Saba

S

<i>Saba</i> Aethiopum regia, quàm valida, vocatur postea Meroë	125
<i>Sabaus</i> sediciosus persuadet decem tribubus defectionem à David	473
<i>Sabas, Sabai</i>	37
<i>Sabathes, Sabatheni</i>	ibidem
<i>Sabathas, Sabasteni</i>	ibidem
<i>Sabathes</i> à commentarijs principis	476
<i>Sabbas</i> orator supplicio addicitur	*149
<i>Sabbaticus</i> annis	*249
<i>Sabbaticus</i> annis à Tito spectatus	†581
<i>Sabbatū</i> , & eius vacatio à laboribus servat	17
<i>Sabbatum</i> magno malo observatum	*108. negligendum aliquando, ibidem
<i>Sabbion</i> Alexandram Herodi prodit	*299
<i>Sabecus</i> exercitus Syrorum praefectus vulneratur & moritur	441
<i>Sabinus</i> procurator Syria Hierosolymis regiam occupat	*471. vexat Iudeos propter avaritiam suam
	†162
<i>Sabini</i> Syri forma, habitus & fortitudo insignis	†515
<i>Sabinus</i> Roma capitolium nocte occupans occiditur	†426
<i>Sacerdotis</i> sacrificaturi habitus	173
<i>Sacerdotum</i> castitas & connubium	195
<i>Sacerdotum</i> & pontificis cum eorum vestitus & insignibus descriptio	†459
	Sacer

<i>Sacerdotum immunitas</i>	113
<i>Sacerdotum nobilitas apud Indeos</i>	† 631
<i>Sacerdotibus qua cedant</i>	219
<i>Sacrificiorum genera quibus fiant modis</i>	186
<i>Sadams Xerxis praefectus</i>	* 32
<i>Sadocus pontifex constituitur</i>	437. 476. 494. 500
<i>Saddocus novas res molitur</i>	* 496
<i>Sadducaeorum secta</i>	* 165. † 174
<i>Salampso Herodis filia</i>	* 518
<i>Salmanasar Cuthaos in Iudaeam transferri</i>	676. * 18
<i>Salmanasaris contra Israelitas victoria</i>	* 6
<i>Salome, alias Alexandra, uxor Aristobuli</i>	
* 192. qua Julia Augusti coniugi testamen-	
to reliquerit	† 183
<i>Salome Antipatri filia</i>	† 42. prodis Iosephum
maritum suum fratri	* 305. alteri marito Costo-
baro repudij libellum misit	* 336. odium exercet
in Herodis filios & earum uxores	* 374. 396.
accusatur Herodi	* 399. Alexa iungitur
connubio	* 431
<i>Salome uxor Herodis moritur</i>	* 500
<i>Salomon promittitur Davidi successor & tem-</i>	
pli extructor	434. instruit eum pater 484. con-
stituitur rex	487. 495. quomodo regnum natum
se de hostibus sit ultus	498. 499. regis Aegy-
pti filiam ducit uxorem	501. petit a Deo & acce-
pit sapientiam	502. controuersiam mulierum duarum
iudicat	503. toparchas quos habuerit &
quas dimitas sapientiamque ac philosophiam	505.
	contin

mirationes & incantationes composuit 506.
 us cū Iromio amicitia et materia cedēda pe-
 tio & concessio 507. † 645. templū cū uasis
 iomodo extruxerit, & arcā eò transtulerit
 o. somniū uidet & regiā extruit cū domo
 gina 525. quibus donis remunerauerit Iro-
 um 527. † 645. ingentes thesauros ex An-
 a terra et aliūde accipit 534. quali satellitio
 patius incessest ibid. quāta opulētia Hiero-
 lyma auxerit 536. deficit à pietate, ac ducit
 cores D C C. & cōcubinas E C C. 537. pradi-
 tur ei filiū ipsius pœnas pro se daturū ibid.
 ulis hostibus à Deo excitatis insecratur 539.
 orit, Roboamo successore regni relicto 541.
 io tēpore edificauit tēplū Hierosolymis † 645
 iadis filiarum hereditatis ius 239
 us Libani, aula Salomonis 532
 ias propheta Hieroboamo minatur 550
 ias nir inustus accusat Hierodem, & nati-
 natur Iudais mala imminētia * 144
 iasai populus 38
 iaria, qua Mareone, unde dicta 562
 iaria ab Hyrcano expugnata solo aqua-
 r * 184
 iaria urbs. uide Sebaste * 183. 333
 iaria regionis descriptio † 177. & quid à Iu-
 ia discrepet † 278
 iarita qui antè Chutthai 641. * 19
 iaritarum odium in Iudeos * 23. accusan-
 tur

itur apud *Darium*

Samaritae *Iudeos* infestant *22. *Iudeos*
negant feliciter

Samaritarum dissidium cum *Iudeis* pr
templum *248.

Samaritanorum facinus in festo *Azymorum* *

Samaritanorum seditio *

Samosata capitur †73. eius situs 75

Sampsigeramus *Emesenorum* rex 6

Sampson quid significet, & quomodo *222
321. connubium & gesta eius 321. 322. 323

Samuelis natiuitas & prophetia 331. consilium
de libertate recuperanda 339

Samuel senio grauatus filijs reip. *Dauid* Bra
tionem concedit 342

Samuel propheta *Saulum* inungit regem 346.
ostensio indicat *Hebrais* Deum iratum pro
pter regem petiitum 354. *Saulum* docet *A-*
malecitarum interuentionem 362. eidem regni
amissionem nuntiat 366. *Danidem* ungit re
gem 368. moritur 395. ab inferis reuocatur
per uenitiloquam 404

Sinaballetes *Darij* praefectus ducit filiam suam
Nicaso uxorem *Manassi* fratri *Iaddi* pontif.
*55. deficit à *Dario*. *Manassi* templum &
sacerdotium confert, moriturq; *59

Sanctum, quae tabernaculi pars 169

Sanctum sanctorum ibidem

Sangarus princeps *Hebraeorum* 304

Sing

uinis esus interdicitur	31.192
a. loci nomen	*59
anus scriba	653
ora oppidum	*129
ntes qui Iudaïs	*660
ho uicus	†165
Arans filia	40
Abrahamo marito famulam adducit plu procreanda gratia 48. nuntiatur ei rtus sterili 50. expellit Agarcem cum pue- 53. moritur	57
bazanes	*19
malla Syrus Phasaëlo insidias indicat	†19
pta oppidum	561
ptana uidua fiducia	564
lonyches x i i. cum uestim pont. 184. qui- s inscripta sunt nomina filiorum Iacobi, in ssene 175. qua uirtus eis insit & quando ssarit	184
nata Istrū transgressi praesidiū Romanum Foteium Agrippam interficiunt	†580.
oximas regiones totas peruasiant	ibidem
rninus legatus	†112
rninus Syria praeses	*409. eiu sententia in ios Herodis
lus asinas patris quarēs à Samuele rex con- tuitur 345. uincit Ammonitas 351. Pala- nos superat, & aram extruit 359. Amale- tas delet, & regi parcens peccat	364.365.
kkk	regno

- regno exiit 367. uirgine priuatur & sic
 demoniacus 369. comouetur contra *Danidem*
 374. insidiatur mīta ipsius 376. 377. *Dauidi*
 reconciliatur 394. cōsulit uentriloquā 404. for-
 titudo eius 407. cadit unā cum suis filiis in
 pralio 411. ipsius progenies datur ad suppli-
 cium *Gabaonitis* 476. eius uolentia *659
Seaurus Hyrcanū in societatem recipit & ob-
 sidione liberat *217. cum *Areta* fœdus init
 *227. in *Syria* praeses missus pecunijs cor-
 rumptus †30. *Aretam* multat †37
Scipio Alexandrum Aristobuli percutit so-
 curi *234
Scopas dux *Ptolemai Epiphanis* *24
Scopi loci descriptio †437
Scythia populus 35. à *Gracis* qui *Pontū* nauigā
 cogniti †637. *Anacharsim* à *Gracia* re-
 decuntem quare interfecerint †729
Scythopolis ciuitas 283
Scythopolis ciuitas *Decapoleos* maxima †329
Scythopolitae *Iudaorū* tredecim millia perfidio-
 se interficiunt †240
Scythopolitarum clades enarrata †614
Sebas filius *Ili*, unus fortium *Dauidis* 479
Sebasle conditur †92. olim dicta *Samaria* *183.
 333. 341. expugnata & diruta †17
Sedecias *Ioachim* paruus rex cōstituitur 661.
 eruditur ab *Hieremia* & *Ezechiele*, sed fru-
 stra 663. expugnata urbe capitur cum uxo-
 ribus

<i>ribus & liberis, crudeliterq; tractatur</i>	667.
<i>moritur</i>	672
<i>Sedecias pseudopropheta</i>	582
<i>Schon rex negato Hebrais transitu, praelio uincitur & occiditur</i>	214
<i>Selene, aliàs Cleopatra, Syria regina Tigranem offendit</i>	*209
<i>Sennarius Senacheribi filius patris interfector</i>	246
<i>Selesinus Iabessi filius Zachariam Hieroboami occidit, & regnum occupat, quod trigesima post die amittit Interfectus</i>	619
<i>Seleucia urbs à quo cōdita et denominata</i>	*561
<i>Seleucus Antiochi Grypi filius patri succedēs eum patruo Antiocho Cyziceno belligeratur eumq; necat</i>	*199. uincitur ab Antiocho Pio, & in Cilicia cū amicis cōcrematur, ibid.
<i>Seleuc⁹ Babylonē mortuo Alexādro occupat</i>	*63
<i>Seleucus Nicanor quos honores & beneficia Iudais exhibuerit</i>	*82
<i>Selenchus Soter Antiochi magni filius</i>	*99
<i>Semechonitis lacus descriptio</i>	†342
<i>Semeis cōiiciatur Dauidi 457. eidē gratulatur uictoriam & regnum 469. occiditur</i>	500
<i>Senaar campus</i>	32
<i>Senacheribus Assyriorum rex Hierosolyma & Ezechiam eorum regem oppugnat</i>	641.
<i>644. re infecta domum se recipit 645. à filiis senioribus occiditur</i>	646

- Senacherib rex Assyriorū quō fugatus* †482
Sinius Gallus Syria præsces *666
Sepphoris urbs Galilææ *480.698. capta incendio
 absumitur *722. †165
Sepphoris cum tribus alijs ciuitatibus à Iosepho
 deficiunt & recuperantur †268
Sepphoris ciuitas Galilææ maxima †276
Sepphoritarum fides erga Romanos, bellum
 mouens suo malo *719. à Iosephi militibus
 spoliantur, pradaq; redditur †270
Sepphorita Ptolimaidē ad Vespasianum pacati
 ueniunt †276
Septimi anni remissio 196
Septimi diei observatio †34
Septuaginta interpretes legis transferenda causa
 ad Ptolemaum Philadelphū mittuntur *72
Serebau dux Iudeorum Babylonem deducen-
 dorum Hierosolyma *16
Serpentis inuidia, & quomodo Euam seduxerit 19. mulctatio 20
Serpentes uolucres Aegypti 123
Serugus Ragai filius 39
Sethon qui & Aegyptus denominatus †866
Sethus filius Adami 24. eius filij quales, & quas artes inuenerint ibidem
Sextus Caesar præsces Syria *141. interficitur à
 Cassio Basso *252
Sica qualis gladius, & Sicarij unde dicti *547
Sicarij Hierosolymis palam latrocinantur †102
 eorum

<i>eorum fraus</i>	<i>ibidem</i>
<i>Sicariorum in Mass. ida crudelitas</i>	†394
<i>Sicella loci nomē</i>	399. donatur <i>Dauidi à Saulo</i>
	401. diripit et incēditur ab <i>Amalecitis</i>
<i>Sicima urbs</i>	77
<i>Sicima caput Samaritarum</i>	*61
<i>Sicima capta & solo aquata</i>	314
<i>Sicimitarum exitium</i>	<i>ibidem</i>
<i>Sicimitis parcit Saulus</i>	363
<i>Sicimita qd petierint ab Alexādro Magno</i>	*62
<i>Sidonius, & Sidon urbs</i>	38
<i>Sidonij materiem præstant Iudæis ad templi adificium</i>	*17
<i>Sila militibus Agrippa præficitur</i>	*507. offen-
<i>dit Agrippam</i>	*610. occiditur 616
<i>Sila Tiberiensium dux</i>	*675. 704
<i>Silo dux Rom. exercitus</i>	*275. †67. corruptus
<i>deprehenditur</i>	*275. †68
<i>Silus urbs</i>	280
<i>Simeonis natiuitas</i>	71. iudex ingeniu, filij sex 111
<i>Simeoni qua terra portio cesserit</i>	281
<i>Simeonitidis trib⁹ facta post Iesum mortuū</i>	290
<i>Simonis Asamonai filij gesta</i>	†14
<i>Simon Boethi filius pontifex constituitur</i>	*345.
<i>prinatur sacerdotio</i>	*444
<i>Simon Camathi annum pontificatum admi- nistrat</i>	*501
<i>Simon Canthara constituitur pont.</i>	*607. pri-
<i>natur eo</i>	*629

<i>Simon Cyprinus, magus</i>	*640
<i>Simon Essau Herodi somnium explicat</i>	*493
<i>Simon Galileus defectionis arguitur</i>	†173. propria scēla sophista erat
<i>Simon Gamalielis filius struit infidias Iosepho</i>	ibidem
<i>*691, capitur à Iosepho</i>	712
<i>Simon Giora filius Romanos apud Bethoron inuadit</i>	†250.
<i>Scrabatena toparchia tyrannide opprimit</i>	†271. cum latronibus qui erant Massada, Idumeā populatur ibid. ex
<i>Scrabatena toparchia pulsus est ab Anna</i>	†408. eius gesta ibi. †410. et seqq.
<i>Simon Herodis seruus regnum affectans obtruncatur</i>	*480
<i>Simon Iustus pontifex</i>	*70. 89
<i>Simon Mathes Mathia filius</i>	*107. strenuè iuuat fratrem Ionatham
<i>Simon Mathia Ioānis filius praeficit exercitui,</i>	*139
<i>mittit auxilio Galileis & hostes vincit</i>	*118
<i>Simonis Sauli filij & totius familiae sua satum miserabile</i>	†241
<i>Simonias uicus</i>	*679
<i>Sina mons</i>	127. 159
<i>Sineus mons</i>	569
<i>Sinai populus</i>	38
<i>Sis, nomen cliui, & quid significet</i>	586
<i>S. sa Davidis fit scriba</i>	437
<i>S. fines Syriae ac Phoenices praefectus</i>	*5
<i>Sobacchis Chetthas strenue pugnavit contra gigantes victoriam reportat</i>	477
	Socr

atilis mors & mortis causa	† 728
omitarum felicitas, reges & praelia cum Assyrijs 44. excidium ipsorum	49
omistica terra descriptio	† 409
ana Arabum uicus	* 703
ane et Seleucia rebellat† 342. earū situs ibid.	
amius Iuxtaus Herodis mandata uxori eius perit * 326. interficitur	* 330
omona mater nobilis septem puerorum† 732.	
ius animosa oratio ad Iacobum filium natn inimum	† 744
omona matris Macchabaorum laudes† 748.	
† seq. eius immania supplicia & insignis olerantia	† 753
yma qua Hierosolyma	46.418
nnia cur Deus immittat	93
phaces unde dicti	19
phira regio	331
sius prouintiam cum exercitu ab Antonio accipit* 184. Antigonum supplicem factum irridet & uinctum custodit	* 190
asini castrum	* 622
atonis turris, postea Caesaria	* 340.645
sa scribis praeficitur	476
facus Aegyptiorum rex Hierosolyma spoliat 436. contra Roboamum ducit exercitum 550. Hierosolymā in deditionē accipit, templumq; spoliat ac thesauros Solomonis auferit 551. & quomodo imbelles notauerit	ibidem

Syllans ambitio Salomes connubio frustratur

*399.400

Syene puicus

63

Syus M sopotania rex vincitur

440

Syri populus 19. eorum auaritia & crudelitas

†301

Sysares dux labini exercitus quō occisus

301

T

Tabernaculi nasorū descriptio

171

Tabernaculi instructio & extractio 166.

eius

interpretatio 167. 177. illustratio

179

Tabernaculorum f. similitas

190

Tunis Aegypti urbs

44

Tarichcarum situs

†311

*Teglabhalassar Assyriorum rex quomodo Is-
raelitas traxerit 630. auxiliatur Achaza
contra Syros*

63

Tempestatis horrenda descriptio

†380

*Templum in Garizin extractum. *56. 61. 64*

*Templum Chusaeorum in Garizin quando
desolatum*

*181

*Templi structura apparatus 508. exordium &
eius cum uasis descriptio 510. templo absoluto
inferretur arca*

510

*Templum Solomonis spoliatum & concrema-
tum quando*

670

*Templum Hieros. instauratur *17. spoliatur &
prophanatur ab Antiocho †104. restituitur
& repurgatur à Iuda Macchabeo*

*115

Temp

<i>Tēpli Hierosolymitani descriptio</i>	† 453. & seqq.
<i>Templi incensi fatalis dies</i>	† 540. causa & principium
	† 541. tempus à prima constructione
	per Solomonem usq; ad excidium
	† 544
<i>Terebinthi circa Chebron miraculosa antiquitas</i>	† 411
<i>Termenos terræ non mouendos</i>	248
<i>Terramotus ingens in Iudæa</i>	* 312, 610
<i>Testis falsi poena</i>	247
<i>Thadamora urbs</i>	529
<i>Theno Amathenorum rex cum Davide amicitiam init</i>	437
<i>Thamaneus occiditur</i>	562.
<i>Thamera Davidis filia, Absalomis germana</i>	
	428. stupratur à fratre Amnone
	449
<i>Thamna & Thamnite</i>	322
<i>Thamna oppidum ioparchia</i>	† 400
<i>Tharbis Aethiopū regis filia Moysi nubis</i>	115.
<i>Tharrus Nachori filius. Abrahami pater</i>	40.
	migrat Carras ibidem. moritur
	ibidem
<i>Tharsices Aethiopum rex</i>	645.
<i>Tharsus. Tharsenses</i>	35
<i>Tharsus Cilicia urbs</i>	ibidem
<i>Theopompus Atheniensium nobilitatem sedare tentauit</i>	† 663.
<i>Thermusa Phraatis ancilla, & uxor mala</i>	* 502
<i>Thermusis, regis filia Moysen educat</i>	119. adoptat eum
	ibidem
<i>Thendus prestigiator seducit Iudaorum milites</i>	
† 633	kkk s Them

- Thendio Doridis frater* * 442
Thiras, & Thires populus 35
Thobelus & eius inuenta 23
Thobelus, Thobeli populus 35
Tholomeus laironum princeps pleclitur * 619
Thraces populus 35
Thraces propter uicinitatē Gracis cogniti † 617
Thucydides in multis tanquam fallax accusatur † 619
Thygrammes, Thygrammai 35
Tiberias urbs * 715. à quo condita & nominata * 501
Tiberiadis seditio & secta tres * 666
Tiberias iterum rebellauit Iosepho, & iterum recuperatur † 268
Tiberienses Vespasiano se dedunt † 319
Tiberiensium defectio quomodo prohibita * 688
Tiberiensibus spoliatis prada redditur † 270
Tiberius Alexander Indaa praeficitur, ac Indae Galilaei filios crucifigit * 634
Tiberius Alexāder à Claudio procurator missus † 193. praecipuus exercitus rector apud Titum † 434-539
Tib. Claudius. uide Claudius
Tiberius Drusi filius, Tiberij Neronis nepos, occiditur * 534
Tiberius Nero Caesar constituitur * 501. Isiacos & Iden supplicio afficit * 509. pellit regno Arabanum * 513. cum restituito in regnum intrat

- init fœdus * 513. morbo correpius designat
 successorem * 512. moritur 534
 Tigranes Armeniorum rex quid gesserit * 210
 Tigris fluvius 18
 Timagenes Græcus rerū Iudaicarū scriptor † 696
 Timaeus rex Aegypti † 639
 Timidius desert Popedium Caio * 567
 Timotheus Ammanita pugnat contra Iudam
 Macchabaum sæpcq; uincitur * 117
 Tirathaba nicus * 510
 Tiridates Armenia rex * 630
 Tiro, ueteranus miles Herodem honeste monens
 occiditur † 123
 Titus Frigius quintadecima legionis præposi-
 tus † 539
 Titus Vespasiani filius Iapham expugnat † 311.
 Iotapam capit † 313. item Gischalam † 354. Ta-
 richaas excindit † 339. eius expeditio contra
 Hierosolyma & exploratio urbis † 435. obsidee
 urbem acriter † 436. fortitudo eius et pruden-
 tia cum misericordia † 471. muros urbis op-
 pugnat & expugnat † 474. eius gesta & uir-
 tutes † 497. 511. & seqq.
 Titus Syria præses recōciliatur Archelao * 408
 Toparchia Iudæa ordine enumerata † 174
 Tormentorum bellicorum nis mirabilis descri-
 ptio † 304
 Trachonita bis deficientes ab Herode, redi-
 unt sub imperium

<i>Trachonitis regio</i>	39
<i>Trachonitidis latrocinia & quomodo ab Hero de sublata</i>	* 350
<i>Traianus decima legionis rector</i>	† 310. 331. 338
<i>Trebellius Maximus</i>	* 590
<i>Trogloditarū facmina gregum curam gerūt</i>	126
<i>Troianarum rerum notatio</i>	† 618
<i>Trypho tonsor garrulitatis poenas luit</i>	* 426
<i>Tymius Cyprius</i>	* 518
<i>Tyrannus, Herodis stipator falso accusatur</i>	* 417
<i>Tyrannus & Priscus praefecti castrorum cum pluribus equitum magistris à Floro pecunia corrupti</i>	* 251
<i>Tyridates rex Armenia ferme in acie ab Alanis captus effugit</i>	† 599
<i>Tyriorum in re navali peritia, & pugna contra Assyrios</i>	640
<i>Tyrū Iudeos apud se habitantes partiminctos custodia tradunt, partim trucidant</i>	† 242
<i>Tyriorum publica littera & historia</i>	† 645
<i>Tyronis libertas in loquendo quanto ipsi malo fuerit</i>	* 542
<i>Tyrrus, edificium Hyrcani filij Iosephi</i>	* 101
<i>Tyrrus quando condita</i>	310

V

<i>Valerianus Decadarchus Tiberiadem missus à Vespasiano ut populum conciliaret</i>	† 330
<i>Valerius Asiaticus</i>	* 578. 600
<i>Valerius Gratus Iudaea praeficitur</i>	* 501
<i>Vard</i>	

- Vardanes Ariabani filius Parthorum rex bel-*
lum Izata indicie occiditurq; *619
Varus Syria praeses †140, 155. *quid gesserit in*
Judaea †164
Varus Agrippa iunioris regia praefectus eiusq;
malitia *668
Vari procuratoris Agrippa perfidia & cru-
delitas in legatos Batanaorum †143
Vaste regina uxor Artaxerxis *36. *indidit in*
regis indignationem & repudiatur *37
Velum tabernaculi & templi 171
Veneficiorum poena 158
Ventidius dux Rom. quomodo se gesserit in bel-
lo contra Antigonum *174. 181. †66. 72
Ventriloquorum uasicia qualia 403
Veranius trib. plebis *197
Vespasiani et Titi erga Iudaeos animi quales *83
Vespasiani imperatoris laudes, et expeditio in Sy-
ria †171. *Sephoritis auxiliatur* †180. *gesta eius*
in Iudaea passim habent †177. *et seq. 176. et seq.*
Vespera, quae diei pars 16
Victima saluatares 185
Victima sint integra 195
Vicus in Galilaea minimus, supra quindecim mi-
lia colonorum habet †177
Vindex cum optimatibus Gallia à Nerone de-
ficie †400
Vita humana terminus 27. 39
Vitellius Syria praeses Iudaeis impetrat rursus
si ola

- Stola pontificia custodiam* *360. 310. *beneficium*
est in Iudeos * 312. *exiit provincia* * 341
Vuelli pugna circa Capitolium † 407. 426. *mors ib.*
Vuelli victoria apud Bebricum contra Otho-
nem † 413. *cum exercitu ex Germania Romam*
proficiscitur ibidem. *Cacinnam cum magna*
manu Antonio Primo obuiam mittit † 414.
eius exercitus totus delctus *ibidem*
Volumnius Syria praeses *. 409. *eius sententia*
in Herodis filios * 414
Vologesus Parthorum rex * 630. *Tito auream*
coronam mittit ob deuictos Iudeos † 582
Konones Parthorum regnum consequitur * 504
amittit *ibidem*
Vra Chaldaorum, urbs 40.
Vria uirtus, & quomodo à Davide periculis
fuerit obiectus ut occideretur 443
Urbem quis primus condiderit, & instituerit 22
Vses Damasci conditor 39
Vxores plures permittere Iudaorum leges * 433

X

- Xaloth uicus* † 277
Xerxes Darij filius paterni regni heres. in Iu-
deos beneficus quicquid petierunt Esdras &
Neemias gentis suae nomine concedit * 24. &
seqq. ei marino succedit filius Artaxerxes * 35

Z

- Zabadis magistratus* 389
Zabelus dynasta * 156
Zabu

- Zabulonis natiuitas* 71. filij 111
Zabulon ciuitas Galilee à Cestio direpta &
incensa † 246
Zabulonitarum fors 233
Zacharias Hieroboami filius patri in regnū suc-
cedit 627. sexto regni mense occiditur 629
Zacharias Ioadi pont. filius in ipso templo la-
pidibus obruitur 619
Zacharias propheta * 10. 22
Zacharias supremus Israëlitarū dux Amiam
Achaze filium superatum trucidat 633
Zamarex Elanum regem cum uniuersa familia
collit, & se regem constituit, quo regno se-
ptem diebus potitus seipsum exurit 562
Zamaris Babylonij gesta & posteritas * 434
Zambrias alienigena se miscens & Moysi ob-
loquens occiditur à Phinee 234
Zarauz Aethiopum rex Asano bellum in se-
rens uincitur 558
Zaraza Amans uxor mali consilij marito au-
tor * 45
Zebis dux captus 310
Zelote insidijs uxorem Simonis Giora rapiunt
† 411. metu percussi eam remittunt. ibidem
Zelotarum dominatio, causa excidij Hierosoly-
mitani † 419
Zelotarum scelerata facta repetita † 601. co-
rum immania supplicia ibidem
Zenō Coryla Phaladelphensiu tyrānus * 177. † 16
Zenod

<i>Zenodorus Trachonitarum prefatus</i>	<i>Latrociniotum fotor, ditione prinaur</i>	*249.350. mo- vitur	*352
<i>Zibui rex occisus</i>			310
<i>Zipheni Davidem Saulo prodere conantur</i>			292
<i>Zona pontificis qualis</i>			174
<i>Zoor rufculum</i>			51
<i>Zopyrion Græcus non obiter Iudæorum men- tionem facit</i>			† 663
<i>Zorobabel soluta quæstione Darium uoti com- monescit</i>	*13. reducit Hierosolyma dimissos à Dario Iudæos eiq; patrocinaur	*15.16.25.	
<i>principes Iudæorum captiuorum</i>			*5.16

F I N I S.

